CAROLO NIPPERDEIO

S.

CAROLO NIPPERDEIO

S.

PRAEFATIO

Ad Historiam Indicam expoliendam post egregiam operam Friderici Dübneri, qui primus hunc libellum ex Optimi qui dicitur vinculis expedivit, paucula nobis suggessit Bombycinus Vindobonensis (V). Hunc saeculo duodecimo docta manus exaravit; sed postea inventus est, qui librum madore exesum refecturus vecordia sua non uno loco corrumperet. Itaque ex parte tantum varias eius lectiones rimari licuit; quanquam vel sic facile apparebat, in plerisque omnibus eum Parisiensi 1753 (A) geminum esse. Nolui igitur eum commemorare, nisi si vel praestare Parisiensi, vel ad huius quasdam lectiones stabiliendas facere videretur.

Cynegetico et Periplo emendandis codicem ut potui accuratissime collatum adhibui Palatinum trecentesimum nonagesimum octavum (P). Ad quem etsi ab anno huius saeculi decimo quinto haud obstructus esset aditus, utriusque tamen libelli editores in Bastii spicilegio acquiescere quam ipsi codicem evolvere maluerunt. Itaque ut tandem aliquando de pretiosissimis membranis constaret, Peripli lectiones supplevit Godofredus Bernhardy Analectorum Geogr. p. 20; ipse ego varias in Cynegetico scripturas a Bastio praetermissas publici iuris feci in Schneidewini Philologo vol. VII. p. 278. sqq. 418. sqq. *)

Tacticam et Aciem contra Alanos exegi ad codicem Bongarsianum sive Bernensem (B), cuius collationem acceptam refero singulari benevolentiae Caroli Guilelmi Mülleri, viri clarissimi, qui ante hos septendecim annos ex libro illo excerpta protulit eiusque descriptionem dedit in Horreo Philologico Lipsiensi IV. p. 555. sqq. Idem vir doctus mihi significavit, fluxisse Bernensem librum ex celeberrimo Tacticorum codice Florentino, in quam sententiam teste utitur Ottone Iahnio, qui dum Florentiae commorabatur, Florentinum librum Mülleri causa inspexit. Ceterum collatio illa ad exemplar Blancardianum instituta fuit.

Ex priorum editionum lectionibus satis habui Indicae subiecisse eas quibus Dübneri editio a nostra differt; Tacticam et Aciem

---

*) Ibidem etiam causas mutationum a nobis in Cynegetico praeter codices factarum aperuimus.

contra Alanos Blancardianae (b) et Müllerianae (m) differentiis adornavi. Tenendum praeterea, deesse in codicibus verba quadratis uncis inclusa; binis asteriscis lacunam indicari, singulis, quae de mea coniectura in Arriani verbis mutata sunt.

Restat, ut laudes gratesque agam viris clarissimis Christiano Felici Bährio et Iosepho ab Eichenfeld, quorum hic Bombycini Vindobonensis, ille Palatini usum liberalissime nobis concessit.

Scr. Rudolstadii die X. mensis Aprilis MDCCCLIV.

Indica. Pag. 1, 1. τοῦ inserui 2. τὸν ante ποταμὸν omisi cum AV 15. ὄρεος* 16. ὄρος* 22. Πευκέλα] Πευκέλλα ἔτι A. Πευκέλα ἔτι V. Scripsi Πευκελαῖτις, uti vulgo legitur 4, 11; quanquam verius fortasse fuerit Πευκαλεῶτις vel Πευκαλεᾶτις. Dübnerus malebat Πευκελαεῖτις vel Πευκελαῆτις 2, 1. τὰ δὲ] Legendum τὸ δὲ 2. τῶν ante Ἰνδῶν omisi cum AV ib. ὅροι* 3. ὄρος* 4. ἄρχεται ὁ Ταῦρος ἀπὸ θαλάσσης] ἄρχεται μὲν ἀπὸ θαλάσσης ὁ Ταῦρος AV 6. τε] δὲ LDindorfius in Thes. 3. p. 2099, C. Mox post ἔστε inserui ἐπί, v. Philol. 7. p. 281. sq. 7. ἄλλο δὲ ἄλλῃ] ἄλλῃ δὲ ἄλλο V 8. ὄρος* 10. ξὺν* 13. ὅτι ἦλθεν* 19. ὧδέ τι* 21. γε] τε V 22. μεσημβρίης* 23. αὐτὴ ἡ] Scripsi ἡ αὐτὴ 24. τὰ μὲν] Fortasse τὰ μὲν ὦν ib. μεσημβρίης* 27. τάδε (τὰ δὲ V) ante πρόσω delevi ut ab Arriani consuetudine alienum; debebat saltem esse τὰ δὲ πρὸς ἕω, ταῦτα δὲ Ἀλέξανδρος μὲν οὐκ ἐπῆλθε πρόσω ποταμοῦ Ὑφάσιος. Cf. Raphel. ad 3, 8. 3, 2. τὸν inserui 6. ὄρεος* 8. εἴσω εἰς] Correxi ἔσω ἐς. Nimirum undevicies in hoc libello diphthongus legitur, vocalis simplex locis ducentis viginti amplius 12. ἀφ'] ἀπ' V 13. τὴν ante πόλιν om. V 27. μεσημβρίην] μεσαμβρίην V 4, 6. στάδια] Dedi σταδίους, v. Philol. 7. p. 294. sq. 9. τοῦ inserui 12. μεγέθεϊ* 13. πολὺ* 15. αὑτὸν] ἑωυτὸν V. Paulo ante haud scio an Arrianus reliquerit ἀνίσχειν ἀπὸ τῶν πηγέων, v. 4, 15. Anab. 7, 6, 8. 17. ἔτι δὲ] Formulâ ἔτι δέ, qua Herodotus, si bene memini, prorsus abstinuit, semel Arrianus usus est in Anabasi (7, 10, 6), ter quaterve in Tactica. Restitui igitur quod ille deperiit ἐπὶ δὲ 20. Κομμενάσης] Κομμινάσης AV 22. Μανδιαδινῶν] Μαδυνανδινῶν A. Μαδυανδινῶν V 23. ἐπὶ] Malim ἐν 24. τοῖσι addidi 5, 5. Μαλλοῖς] Μαλλοῖσι Dübnerus p. XXXI. 8. ἤδη] δὴ Krügerus ad Arr. T. 2. p. 245. Cf. Anab. 6, 14, 5. 9. Πευκελαιήτιδι] Ita 'Optimus'. Reduxi reliquorum codi-

cum lectionem *Πευκελαΐτιδι*. Vide ad p. 1, 22. 20. *ὁ δέ γε*] *γε* om. AV. Cf. Philol. 7. p. 464. 22. *ἀλλ'*] *ἀλλὰ* V 24. *καὶ* ante *κάρτα* delevi 32. *μεγέθεος** 6, 4. *μεσημβρινὸν** 7. *δὴ* inserui, v. Philol. 7. p. 283. sqq. Praeterea malim *ἐπῆλθε* pro *ἐπελθόντες* 15. *Ἰνδάθυρσιν*] *Ἰνδάθυρσον* V, unde Idanthyrsum Herodoteum restitui 21. *ἐπὶ*] *ἐς* A, quod Dübnero praeferendum videbatur 26. *ὄρος** ib. *ὁ κισσὸς ὅτι** ib. *ὄρεϊ** 29. *καθάπερ*] *κατάπερ* V 7, 4 *ἔφρασαν** 13. *οὗτος* post *Τύριος* expunxi, v. Anab. 4, 28, 2. 16. *εἰς*] *ἐς* V 22. *τῷ ποταμῷ*] *τοῦ ποταμοῦ* AV 29. *τὸ θέρος** 32. *λιμνάζειν*] *λιμνάζει* V, v. Philol. 7. p. 456. sq. 8, 4. *τοῦτο* post *πάθημα* delendum videtur. In sequentibus pro *ἐοικὸς* scripsi *εἰκός*· restant tamen in quibus haereas 10. *χιονόβατα** ib. *ὄρεα** 13. *τἄλλα** 18. *τῶν τε** 20. *τοῖς** 25. *τὰ ἅπαντα*] Libri *τι ἅπαντα*, unde *τὰ πάντα* efficiendum esse haec exempla evincunt: 5, 2. 7, 1. 19, 2. 22, 7. 38, 9. 43, 5. 11. Anab. 1, 11, 5. 2, 5, 6. 9, 2. 4, 3, 4. 6, 7, 6. 24, 1. 28. *ὅπως** 9, 2. 3. *ἱερὰ** 4. *κατακτάνοιεν*] *κατακάνοιεν* V. cf. Philol. 7. p. 283. 9. *γε* addidi ex more Arriani, qui tantum novit *πρὶν* et *πρίν γε δή*. Pariter dixit *πλὴν* et *πλήν γε δή*, non item *πλὴν δὴ* 13. *αὐτὸν*] Malim *αὐτοῖς* 25. *εἰς** 10, 18. *αὐτὴν*] Fortasse *αὐτῇ*. Sed alia praeterea huic sententiae menda subesse videtur; neque enim ad *χώρην* satis commode suppleas *εἶναι* 25. *εἰς** 32. *γῆν* delendum videtur 11, 1. *δὴ* abesse malim, v. p. 10, 30. 4. *κατ' αὐτὸ*] Dedi *κατὰ τὸ αὐτό*, v. Anab. 6, 4, 1. 6. *μελισσίησι*] *μελίσσησι* V 9. *τούτῳ δὲ** 19. *παρ'*] *παρὰ* V 28. *καὶ αὐτὸν** 12, 9. *ταχύτερον μὲν τῆς ἄλλης αὐτὸς οὗτος** 15. *εἰς** 20. *τἄλλα** 31. *ἀτρεκὲς*] Fortasse *ἀτρεκέως* 13, 13. *ξυγχωρέει** ib. *αὐτὸς* suspectum est; mox reduxi *ἐμβάλῃ*· Dübneriana *ἐμβάλλῃ* 30. Scribendum *σφιν* 32. Debebam *ἀναγκαίης*, qua forma Arrianus usus est lin. 30. 36, 5. 37, 8. 14, 4. *θύσαντας** 5. *ἐφεῖται** 6. *μαντεύουσι*] Scribendum *μαντεύονται* 16. *ἐπὴν*] Scripsi *ἐπεάν*, ita enim Arrianus constanter in hoc libello 13, 7. 14, 7. 15, 2. 16, 9. 12. 25, 7. 29, 11. Neque *ἐπὴν* ascivit in libellis quos Attica dialecto scripsit 15, 1. *κλαδεύουσιν* Hemsterhusius. Sed v. Lob. ad Phryn. p. 172. 5. *τέ*] Malim *δέ* 18. *ἐπιχρεόμενον*] *χρεόμενον* A 16, 14. *εἰς** 17. *εἰσὶ τὰ** 28. *τοῦ ἐπιχειλέος*] *τοῦ ἐπὶ τοῦ χείλεος* A, unde Dübnerus *τῷ ἐπὶ τοῦ χείλεος* vel *τῷ τοῦ χείλεος*. Illud reposui 31. *αὐτοῖσι συνεισέρχεται*] *αὐτοῖς σύνεισέρχεται* V. Scripsi *αὐτοῖσιν εἰσέρχεται* 17, 2. *εἴσοδον** 6. *οὖν** 7. *ὑπὸ*] *ἐπὶ* Schmiederus 13. *αἰσθα-*

νόμενοι] αἰσθόμενοι AV ib. ἴενται] ἵενται AV 18. ἀφεῖλον* 20. Malim τῶν κρατίστων τε καὶ τῶν χειροηθεστάτων τὸν θυμὸν ἐλεφάντων 28. κρατερῇ] καρτερῇ Dübnerus 18, 15. εἰς* 18. Malim τοὺς δὲ ἐν κύκλῳ περιιστάμενοι Ἰνδοὶ ᾠδαῖσί τε καὶ τυμπάνοισι καὶ κυμβάλοισιν κρούοντες κτλ. 32. Fortasse ἔμπροσθε 19, 8. ζῶσι] ζώουσι Dübnerus, v. 38, 1. ib. ζῶντες] ζώοντες idem 18. μέγεθος* 28. καὶ ante ἀτρεκέα delevi 20, 2. μεγέθεος* 9. ὅπως* 12. διηγήσομαι] ἀπηγήσομαι V 12. μεγέθεος* 15. ποι eiiciendum videtur 20. ἐξεύρηται] ἐξεύρητο V 21, 4. αὐτοῖς* 9. δὲ (Dübnerus in editione sua δὴ ex coniectura) post χροιὴν delevi 11. τοὺς δὲ — τοὺς δὲ — ἄλλους] τοῖς δὲ — τοῖς δὲ — ἄλλοις V 16. ὠὑτὸς] Scripsi ὡυτὸς 22. ἀντέξει] ἀντέχει V, v. 6, 3 25. ὠμοβόϊνοι] ὠμοβόϊναι V, v. Herodot. 7, 79. Diodor. 3, 33. 28. πλατέην* 32. Malim οἱ δὲ ἱππέες αὐτοῖσιν δύο ἀκόντια ἔχουσιν 22, 11. ἐπαγάγωσι] ἐπάγωσι A 15. οἱ ante Ἰνδοὶ delev cum V 23, 4. ξυγγραφῆς* 5. ὅπως* 6. AV: ταῦτα δὲ ἐκβολή μοι ἔστω τοῦ λόγου. Sed v. 6, 1. 16. Λεοννάτος ὁ Εὔνου* 19. Ὀφέλλας* ib. Fortasse Ἀντιάδεω 24. Ὀρώντεω· Ἐορδαῖο τε* 25. ἐκ Πύδνης τε* 27. Στυμφαῖος* 29. Λεοννάτος* 31. ξύμπαντες* 32. Ὀξυνθέμιδος* 24, 4. Νιθάφων] Fortass Πάφων 6. Φαρνούχεως* 12. Fortasse ἐκεκοσμέατο, v. 8, 1. ib. ὅσοι τε* 20. εἰς* 21. τῇ ante στρατιῇ expunxi 25, 2. οἷς οἷσιν Dübnerus 6. κατέπλει] κατέπλωε idem 9. ἄλλα ἱππαγωγὰ 11. διέπλωσεν] κατέπλωσεν V, v. Philol. 7. p. 294. 14. Λεοννάτος* 16. ξυγγραφῇ* 26. ξυμμέτρως* 29. ἀφανίσοι* 26, 6 εἰς* 7. Fortasse μαλθακοὺς hic et infra 24, 9. quae sola huius adiectivi forma in Cynegetico est (5, 7. 6, 1. 9, 1. 10, 1. 14, 6). Vid etiam Ind. 13, 9. 21, 6. 43, 13. Anab. 3, 22, 2. 6, 21, 2. 7, 17, 3. Tact 12, 2. μαλακὸς An. 2, 7, 5. 7, 12, 4. μαλακισθῆναι ib. 7, 3, 1. Cyn 8, 4. μαλακότης ib. 5, 7. bis. Tact. 34, 1. C. Alan. 17. 11. καὶ] κα εἰ V ib. ξυνεπιλαμβάνοι* 24. ἔμελλον] Scripsi ἔμελλεν. Ceterun hoc uno loco in Indica reperitur σφι, in reliquis σφιν, quo ante consonantem usus est Arrianus 11, 2. 5. 12, 4. 13, 1. 27, 2. ἦν οὔνομα] οὔνομα ἦν V, cf. Philol. 7. p. 294. 20. πλημμυρίῃσιν] πλημμύρῃσιν Dübnerus. Sic supra μελισσίῃσιν 8, 11. 21. ἦν οὔνομα οὔνομα ἦν V, v. Philol. l. c. 22. ἔνθεν δὲ* 24. ἔνθεν δὲ* 27. τραχέα* 28, 2. ξυγγραφῇ* 3. ὅτι deleam 21. μέγεθος 29, 1. ἔνθεν δὲ* 5. καθορμίζονται* 13. ἐς ἀριστερὰ ἔχοντες Scripsi ἐν ἀριστερῇ ἔχοντες, v. 21, 9. 42, 2. 43, 11. Anab. 1, 1, 5. 3

7, 3. 7. 7, 22, 1. Peripl. 12, 2. 31. τῆς ἐκβολῆς] τῶν ἐκβολῶν AV (v. 22, 8), quod in τῶν ἐκβολέων mutare debebam 30, 5. ἐς τριήκοντα καὶ τετρακοσίους] Vulgo ἐς τριηκοσίους omisso τριήκοντα καί. Reposui quod suasit CASchmidius 7. τραχέα* 18. περιεβάλλετο] περιεβάλετο V 19. Λεοννάτος* 26 ξυγγραφῇ* ib. Λεοννάτος* 31, 12. μέγεθος* 13. αὐτῇσι] αὐτοῖσι A, v. 25, 4: ὅτι αἱ σκιαὶ αὐτοῖσιν οὐ ταὐτὸ ἐποίεον 14. τὸ αὐτὸ] ταὐτὸ V Suidas 17. αὐτῶν* 19. ἀκοντίζεσθαι] ἐσακοντίζεσθαι AV 22. ξυνθήματος* 25. πρὸς τοὺς] ἐς τοὺς Schmiederus 31. ξυνεπηχέοντες* 32. ἐφέροντο* 32, 6. ὄρεα* 27. μεσημβρίην* ib. αἴδε* 28. μεσημβρίην* 30. δὲ καὶ delendum videtur 33, 5. μεσημβρίῃ* 7. 9. μεσημβρίην* 14. ξυμπάσης] συμπάσης Schmiederiana 15. ξυγγραφῇ* 23. πολὺ] πολλὸν Dübnerus 25. ὕδωρ οὐκ ὀλίγον καίπερ πονηρὸν] Ita idem ex Geieri coniectura. Libri ὕδωρ οὐκ ὀλίγον καὶ πονηρόν. Ego cum Schmiedero negationem omisi 26. ὅρμων* 29. ἔνθεν δὲ* 34, 3. ἰχθύων] ἰχθύας vulgo, v. Philol. 7. p. 295. 12. καθορμιζομένας* 13. ὑπολελοίπει* 14. ἐμβαλλόμενοι] ἐμβαλόμενοι V 19. ἔνθεν δὲ] ἐνθένδε Dübnerus 24. ἐπάραντες] Scripsi ἄραντες hic et 38, 6; neque enim ἀπάραντες refingere licebat, cum Arrianus in hac re constanter verbo simplici utatur 29. ἐπλέκοντο* 32. Δενδρώβοσα] Δενδρόβοσα AV 35, 12. δεῖπνον ἐποιέοντο] ἐδειπνοποιέοντο A, v. Philol. 7. p. 294. 23. ἀφεώρων βαθέην* 32. τῶν ante φοινίκων cum Suida omisi 36, 2. εἴσω* 5. ὅπως* 11. ἐθέλωσιν] ἐθέλουσιν Dübnerus 13. προσέβαλον] προσέβαλλον AV 16. τότε δὲ δὴ] Delevi δέ. Semel Arrianus in apodosi δὲ δὴ Anab. 5, 11, 4, ubi σὺ δὲ corrigendum videtur. Neque ferendum τότε δὲ 31, 5. ἐνταῦθα δὲ Anab. 6, 5, 7. Utroque loco ex Arriani consuetudine rescribendum δή 22. πολὺ] πολλὸν Dübnerus 27. ἡλίου* 37, 6. ἀπολείποιεν] ἀπολίποιεν V 10. ἔνθενδε δὲ] ἐνθένδε AV, v. Philol. 7. p. 282. 13. οἰκήϊα] Ita Dübnerus librorum scripturam οἰκεῖα correxit; sed τὰ οἰκεῖα de domo nusquam dixit Arrianus. Recepi igitur quam idem vir doctus alteram proposuit emendationem οἰκία, quod vocabulum ter legitur in Indica 29, 15. 16. 30, 8. 18. ἔνθεν δὲ* 25. ὀλίγῳ πλεῦνες στάδιοι καὶ μύριοι] Libri ὀλίγῳ πλέονες (πλεῦνες A) σταδίους μύριοι. Scripsi στάδιοι ὀλίγῳ πλεῦνες ἢ μύριοι, verborum collocationem mutari iubentibus his locis: 37, 2. 38, 1. 39, 6. 40, 1. 42, 4. Similiter στάδιοι τοῦ παράπλου ἑξακόσιοι 26, 2. coll. 37, 10. 38, 6. 26. δὲ post οὗτοι omisi cum V ib. κατότι περ* 31. μέγεθος* 38,

18. Fortasse καὶ τούτοισιν 24. Malim καὶ τὰ ὀστέα ὅσα πλατέα αὐτῶν ἁλίσκεται θύρας ἀπὸ τούτων ποιέονται 29. εἴσω* 39, 2. Dübnerus mavult ἀπὸ τέο ib. ἀποκρίνασθαι* 9. ξὺν* 10. ξυνθήματος* 29. εἰς* 30. μέγεθος* 31. εὖτ' ἂν] εὖτε V 40, 8. διισχυρίζεσθαι] ἰσχυρίζεσθαι AV, v. Philol. 7. p. 461. 9. εἰς* 13. τοῖς ἀνθρώποις? 14. τότε δὲ* 15. δὴ delendum videtur 21. δὲ ἐξ ἀνθρώπου ποιέουσαν αὐτὸν] δὲ αὐτὸν ἐξ ἀνθρώπου ποιέουσαν AV 27. ἂν post οὕστινας expunxi 29. εἰς* 41, 10. ἐνθένδε δὲ] ἐνθένδε AV. Ceterum malim ἐνθένδε οὐκέτι ὡσαύτως v. 3, 4. 40, 9. Anab. 6, 5, 3. 7, 6, 2. coll. 5, 27, 6. 12. Post ἄρκτου legebatur οὕτω itemque lin. 13 ante ἡ Καρμανίη 18. ἔνθενδε* 20. ἐξανέχουσαν] ἀνέχουσαν A, v. Philol. 7. p. 294. 23. ἀνίσχουσαν] Hoc verbo Arrianus de sole oriente ac de fontibus scaturientibus utitur; promontorii eminentiam voce ἀνέχειν significat. Itaque ἀνέχουσαν restitui 24. κινάμωμά] κιννάμωμά V 28. εἴσω* 32. ἀποκρίνεται] ὑποκρίνεται V 42, 11. μεσημβρίην* 21. τὸν ante ποταμὸν eieci cum V 43, 14. ἀπῆλθον* 19. βαθέην* 32. ξυντιθέντι* 44, 3. προελθόντες κενοὶ ἐπανῆσαν οὐδενὶ ἐγκύρσαντες] προελθόντες καὶ οὐδενὶ ἐγκύρσαντες κενοὶ ἐπανῆσαν AV 15. τοι] Correxi τι, v. Philol. 7. p. 455. 19. ἀποκρινάμενοι] ὑποκρινάμενοι AV. 20. οἶδε* 23. ἢ ante ὅτι μὴ delevi cum Raphelio 26. Fortasse καὶ αὐτοὺς ἐρώμεθα 27. κατότι* 29. ἀποκρίνονται] ὑποκρίνονται AV 30. εἰμι accessit ex AV 45, 6. ὁ ante Ἀλέξανδρος expunxi cum V 29. μέζον ὡς* 46, 6. ἀφεῖναι* 7. ἀφίεται* 9. θεοὶ θαλάσσιοι] θαλάσσιοι θεοὶ AV, v. Philol. 7. p. 464. 14. οὔτ' ἀνακινδυνεύειν] Ita Dübnerus ex Geieri coniectura. Libri οὔτ' οὖν* κινδυνεύειν, v. Philol. 7. p. 293. sq. 17. μέντοι* 20. ἔστε σοι* 47, 7. τρηχέην* 11. ὡρμήθησαν* ib. ἄμπελοί τε ἐν αὐτῇ ἐπεφύκεσαν καὶ φοίνικες, καὶ σιτοφόρος· τὸ δὲ μῆκος [ἦν] τῆς νήσου στάδιοι ὀκτακόσιοι] ἦν om. A. habet V. Sed verissime monet Dübnerus, ἦν in hac phrasi parum Arrianeum esse. Itaque transposui post σιτοφόρος 16. πρώτως] πρῶτον vulgo, v. Philol. 7. p. 294. 18. Ante Ἐρυθρὴν deesse videtur ἣν δὴ vel scribendum ἣν Ἐρύθρην καλέεσθαι ἐποίεε 20. Legebatur καὶ τῆς νήσου αὐτῆς 27. διαπεσώθησαν] Haec vox ex hoc uno loco in Thesaurum relata vehementer vereor ne librariorum libidini debeatur. Nimirum restituendum videtur compositum cuius frequentissimus apud Arrianum usus est ἀπεσώθησαν. Διὰ autem ex verbo διεκπλώουσαι repetitum arbitror 32. ἀριστερᾷ* 48, 7. Malim ἐν-

θένδε vel *καὶ ἔνθεν* 9. *ἀφίεται*] *ἀπίεται* Dübnerus 16. *ὅμοροι** 20. *Κέκανδρος*] *Καΐκανδρος* A. *Καίκανδρος* V 21. *στάδια τετρακόσιοι*] *στάδιοι τετρακόσιοι* pr V et Membran. Vindob. 89. Cf. Philol. 7. p. 294. sq. 31. *ἐπάραντες** 49, 5. *δὲ τοῦ ποταμοῦ τοῦ χειμάρρου, ὄνομα** 6. *δὲ Ἀρεὼν*] Dativum desiderari ex iis apparet, quae congessi in Philol. 7. p. 294. quanquam in medio relinquendum, utrum *οἱ* exciderit an *αὐτῷ*. Interea illud ut lenissimum inserui 14. *ξυγκεκομισμένον** 19. *εἰς** 32. *εἰς** 50, 2. *ἐνενήκοντα*] *πεντήκοντα* AV 3. *τε*] *τι* AV, v. Philol. 7. p. 455. 5. *καθορᾶν** 6. Magis Arrianeum foret *καὶ τῶν ἐν τῇ ἔσω θαλάσσῃ μέζονας τοὺς δελφῖνας* ib. *εἴσω** 6. *ἔνθεν δὲ** 15. *τάξει*] *τάξι* Dübnerus 21. *γένος*] *ἔθνος* AV 23. *ξυγγραφῇ** 28. *τὸ δὲ ἐπιτηδέως*] Ita Dübnerus ex Geieri coniectura, quam non intelligo. Libri *τὸ δὲ ἐπιτελέως* unde effeci *τὰ δὲ ἀπὸ τοῦδε ὡς*. Sed relinquere debebam *τὸ δὲ*, v. 3, 8: *τὸ δὲ ἀπὸ ἄρκτου πρὸς μεσαμβρίην* 51, 16. *ἀλλ'*] *ἀλλὰ* V 26. *ἐμβαλέσθαι*? 32. *ἐνθένδε δὲ*] *δὲ* om. AV 52, 6. *καὶ* ante *τοῖσιν* delevi cum Schmiedero ib. *ταχέην** 9. *οἵ τε — αὐτοὶ*] *οὔτε — αὐτοῖς* V. *οὔτε* etiam A 17. *ἐννακοσίους*] *ἐνακοσίους* A. In *ἦλθον σταδίους* frustra haerebat Dübnerus, v. 26, 6. Peripl. 6, 1. 18. *Εὐφράτου*] *Εὐφράτεω* Dübnerus 20. *ἐμπορίης*] *περαίης* idem 22. *Εὐφράτου*] *Εὐφράτεω* idem ib. *ἔστε ἐς*] *ἐς* om. A. Scripsi *ἔστε ἐπί*, v. Philol. 7. p. 281. 32. *Εὐφράτου*] *Εὐφράτεω* Dübnerus 53, 13. *ἔπλωον ἤδη αὖθις** 21. 22. *Λεοννάτος** 30. *εἴσω** ib. *ὁμορέουσι** 54, 23. *Βαβυλῶνός τε** 55, 6. *μεσημβρίην**

Cynegeticus. Argumentorum tabulam ex P praefixi; itaque singulorum capitum inscriptiones, quas Holstenius ex codicis margine assumserat, praetermittere licebat. *ΑΡΡΙΑΝΟΥ ΚΥΝΗΓΕΤΙΚΟΣ*] Ita pr P eraso Arriani nomine, cuius in locum recens manus suffecit *ξενοφῶντος ἀθηναίου τοῦ δευτέρου*. Eadem scriptoris nomen et in altero titulo lacessivit 56 (2) *Ἀρριανὸς* pr P, secunda manus *ὁ ξενοφῶν οὗτος* (8) *ὁποία* CMüllerus: *ὁποῖά* P (9) *ἔχωσιν* P (14) *τρίψις ταῖς* P ib. *ταύτας δεῖ* P (21) *καιρῷ* P (22) *θηρῶσιν* P 57 (3) *θηρῶσιν* P (6) *αἱροῦσιν τὰ* P (8) *δεῖν* P: correxit H(olstenius) (10) *ἀφ'* P (13) *ὁρώη* P ib. *μῖξιν* P (21) *περὶ τοῦ Κελτῶν* P (25) *μαρτυρία* P: correxit H 1. *γρύλου* P: *Γρύλλου* H 4. *καθότι* P ib. *ἔοικεν* 7. *ποῖόν τινα* 58, 4. *ἔστιν* 11. *στρατιγίαν* pr P 12. *σήμωνι* pr P 14. *ἐπ'*

P* 18. Post ἦν excidisse videtur αὐτῷ 21. ἂν GASauppius delendum suspicatur 22. ἔοικεν P 23. λέγειν P: correxit H 27. αἱροῦσιν P 29. δὲ P 30. ἐμποδῶν P: correxit H 59, 1. ἐνθένδε P 8. Κάρες P: correxit Sauppius 9. θηρῶσιν addidit H 10. θηρῶσιν P. Fortasse ἀφαιροῦντες τὰς ἄρκυς 12. ἔστιν P 14. αὗται P ib. ἰχνεύουσιν P 15. ὅπως αἱ H: ὁπόσαι P 16. αὗταί P 16. ἐπειδὰν P 17. ἐπὶ P 22. τὴν P 23. γ' οὖν P. Fortasse οὖν 23. κατακαίνοιεν P 25. παρέχουσιν P 26. ἀλώη P 26. Ἐγούσιαι P 26. αἵδε H: αἶδε P quod recipiendum erat 60, 1. ἐπιδεικνύουσιν 2. ὡς] ἧς? 3. ὡς εἰπεῖν δασεῖαι P: ὥς εἰσι δασεῖαι H 6. πτωχεύουσιν P 7. ἔστιν P 7. οὐχ P 8. ἐπικλάζουσιν pr P 11. Capitis numerus per typographi errorem ex margine versus 22 huc transpositus est 12. Ante φωνῇ H ex lemmate interserat κύνες 13. ἀλλὰ P 14. αἱ addidit HStephanus 15. ὀξέως P* 16. δὲ P 17. χρῆμα εἰσὶν P 20. καὶ ἔστιν P 22. οἵών τινων P 30. βραδὺ H: βραχὺ P ib. ἀγεννὲς P ib. ἰδὼν P* 61, 3. ἀξυμμέτρωστὲ P: correxit Blancardus 9. πονηραὶ P ib. ὅσ...P* ib. ῥύγχη P 13. πορδάλεων P 14. λυγκῶν CMüllerus: λυγγῶν P 16. χαροπὰ Zeunius: χαρωπὰ P 17. τύχοι Zeunius: τύχῃ P 18. χαροπὴν Zeunius: χαρωπὴν P 21. ἀντήρκεσεν P 25. ἐπειδὴ P 26. θἀτέρου P 30. πρόεισιν P 62, 1. ἡ δὲ Sauppius: ἥδε P ib. ξύνεστιν 2. δρᾷ P 3. ἀπαλλάσσεται P 11. ὀνομάσειεν P 12. πρόσεισιν P 15. ἀνίησιν P 19. τε P ib. ἱεροτάτη P* 20. κυσὶν P 21. φαίνοιτο P* 25. δεραίων Schneiderus: δερέων P ib. τ' οὐπίσω P 27. στήθη τε P* 28. ξυμπεπηγυίας P 31. πεπηγυῖαν P 63, 7. λαγῶ Schneiderus: λαγὼ P 8. δοκοῦσιν P 9. ἔχουσιν P 10. στερροὶ P 15. οἱ κύνες P* 18. ἐοίκασιν P 19. ἄρρεσιν P 26. εὕροις ἂν πρὸς P* 27. προσφιλεῖς καὶ τοῦτο *P 64, 1. ἔστιν P 2. δεδίασιν P 4. εἰκῇ P ib. γὰρ inserui: tum ἀλόγιστά ἐστιν καὶ οὐκ ἔμφρονα P* 9. ἀποσκιρτῶσιν P ib. ἦν P ib. ξὺν P 21. πρόσεστιν P 22. ἁβρὸν P ib. μεταβάλλουσι P* 23. ἀνατείνουσιν P 24. ἐπειδὰν P 25. ἐσθίουσιν P 27. χαίρουσιν P 28. κυνὶ P ib. ὑπερεμπλησθείη ἀπ' P 29. εἰ καὶ ξηρᾷ P* 31. καμούσῃ P* 65, 1. ἄλφιτα Schneiderus: ἀλφίτου P 3. σκυλακευομέναις P 4. ἔνατον P 5. καμούσῃ P* 6. ἀγαθὸν adiecit H 9. χαίρουσιν P 12. του τῶν ἀναγκαίων H: τούτων ἀναγκαῖον P 13. δὰν P 14. ἐπιστάξειεν P. Fortasse ἐπικλάγξειεν 15. ἀπεμέσειεν P 19. κυνὶ ἀφαιρεῖ τοῦ χρωτὸς P 22. ἐμπίπλασθαι H: ἐμπίμπλασθαι P 23. ἀναπαύοιντο P ib. δη-

λοῖ P ib. ἐπειδἂν P 24. πολλαὶ P 25. ἐστιν P 26. τρίψις P 66, 1. γλουτοὺς P 2. τὰς addidi cum Schneidero ib. ὡς αὔτως P ib. ἐπειδἂν δ' P 5. ἠγάπησεν P 6. ὥσπέρ τι P 8. ἀσχάλλουσιν P 9. ἀπεσθίουσιν P 14. ἀμπαύεσθαι P 15. τ' οὐλάχιστον P 19. δύο ἐπὶ δυεῖν P* 23. 28. μὴ δὲ P 29. εἰσὶν P 30. ἀλλήλαις καὶ ἄλλαι ἄφιλαι (οι) P* 31. ἄρεσιν (ρ) P 67, 7. ὄρθρου CSintenis: ἄρτου P 12. ῴὸν P ib. Fortasse ἀνατείναντα 14. ἄσθμα pr P ib. δῖψος P 15. ἦρος P 16. κυσὶν P 17. πνῖγος Sauppius: πνίγος P 20. ῴὰ P 22. γάρ ἐστιν P 23. ἄσθμα ἀμπαύει P 27. ἀποκαίονται Schneiderus: ἀποκναίονται P 28. ἔστιν P ib. ἀπολλύουσιν P 29. ῥήγνυνται P* 68, 1. ἐστιν P 4. λαγῳῷ P eraso priore iota 6. ἀλλά γε H, v. Plutarch. de Ei Delph. p. 394. C. Aelian. NA. 10, 49. ἀλλ—γε P. Inter utramque vocem membrana perforata est 6. καὶ ante κυνῶν delendum videtur 7. πατάσσειν H: πατάσσει P 10. ἐὰν P: correxit H ib. δὴ P 11. ἐπαρεῖ H: ἐπάρει P 13. σκιρτῶντες τότε ἂν ἀπευθυνοῦσιν P* 14. ἐστὶν P 19. ἀποκρύπτουσίν σφας P 20. ἐπειδἂν P ib. διώκωνται P 23. αὐτοὺς P 27. αἴσθοιντο H: αἴσθοντο P 28. ἐξ ἐλιγμοῖς 29. οἱ δὲ Sauppius: οἶδε P 32. ἐξάγουσιν P 69, 3. καὶ καταφυγόντα ἐς ἀκάνθας ἔστιν ὅτε ὀλίγας οἱ δὲ καὶ ἰδόντες ἐπτηχότα καὶ ἀπαγορεύοντα ἀνακαλοῦσιν τὰς κύνας μάλιστα δὴ P* 5. διαγωνίσαιτο Zeunius: διαγωνίσαιντο P 14. ἐρώη P 16. οὐκὰν P 17. ἐρώη P 18. συγγνωστὸν H: σύγγνωστον P 19. ἐφομαρτοῦντα P* 21. κὰν ἄναυδόν τινα ῥῆξαι P* 23. χαίρουσιν P 25. ἴσχουσιν P 25. γινώσκειν P: sed Arrianeum est quod vulgatur γιγνώσκειν 29. κωλῦσαι Sauppius: κωλύσαι P 30. ὀνομαστὶ H: ὀνομαστεὶ P 31. θέλουσα H: θέλουσαι P ib. ἐπὶ τὰ παρὰ P* 32. ῥήξειεν P 70, 1. διαφθείρονται P* 2. ἀφιέναι H: ἐφιέναι P 3. οὐδ' ἴσος Schneiderus: οὐδεὶς ὡς P ib. λαγω-ῶι P eraso altero iota 5. ἴεται P 8. λαγῶ Sauppius: λαγὼ P 9. οἷα H: ὅσα P τὰ Ruhnkenius: τὲ P 10. ὅτι—κοῦφος P cum rasura inter utramque vocem ib. ἐστιν P 11. τραχέσιν P 16. ἀποτείνειν P 17. ὀνομαστὶ H: ὀνομαστεὶ P 19. χαίρουσιν P 26. Hoc caput in P decimum quintum est. Transposuit Schneiderus ib. θηρῶσιν P 27. ἐκπέμποντες HStephanus: ἐκπέμπουσιν P 30. μεθιᾶσι P* 71, 2. ὅπου Schneiderus: ὅπως P ib. τύχῃ P 3. μεθιᾶσιν P 4. εἰσὶν P ib. εἰς CMüllerus: εἰ P 8. ἅμα] Fortasse θαμινά: θαμὰ enim, quae lenissima foret correctio, ab Arriani more abhorret. V. Philol. 7. p. 290. sq. ib. κάμπτουσιν P 10. εἰκῇ τεταγμένους P 15. ἂν ante

ἄνευ insertum mavult Sauppius ib. τοῦ addidi 17. ἀπολλύοιτο H: ἀπολλοίοιτο P 19. πηδήσειεν P 22. θηρῶσιν P 23. κυσὶν P 25. λαγῶ Sauppius: λαγὼ P 27. τῷ P 28. γε P: scripsi τε 30. προπολλοῦ P 31. καταστῆναι P 72, 1. ὅστις ἐπιλῦσαι κύνα ἀγαθὸς μὴ ἐφιέναί τι θορυβουμένῳ P* 2. ἐλιγμοὺς P 11. πρῆκον typothetae error; προῆκον Schneiderus: πρὸς P 22. ἀντέχουσιν P 26. ἔστε P 31. τῶν P ἵπποι CMüllerus: ἱππικοὶ P 73, 4. εἰσιν P 5. γ' οὖν 7. συνεστράτευσεν P 9. ἱππέων P* 11. πολλοῖς pr P ib. ἀντισχόντας P 15. ἔστιν οἱ αὐτῶν P* 16. ἐλαύνουσιν 18. εφωναρτον ἐν τοῖς P: correxit H 19. ωστε P* ib. περιβάλλοντες P 20. τοι H: τοῖς P 24. ἔστιν ib. θεάματα H: θέματα P 25. ἔοικεν P 27. λάθρᾳ P 32. Fortasse κυνὸς δὲ ἡλικία ἐς τὸ θεῖν κρατίστη αὕτη 74, 4. λαγῶ Sauppius: λαγῷ P ib. ὡς P 7. μὴ δὲ P 8. ἡ δὲ P 9. λαγῶ Sauppius: λαγῶι P eraso iota 10. κατακανεῖν P 10. ἐπειδὰν P 22. εἰκῇ P 27. μὴ δὲ P 75, 4. ἐπειδὴ P 7. ἐπεὶ P 10. ἄρρεσιν P 12. τελεωθῆναι P 13. καὶ μάλιστα δὲ P* 14. θέουσιν P 15. ὡς αὔτως P 23. ἐπειδὰν P 24. ἀποκαθάρῃ P. Correxit v. d. in Thes. 4. p. 760. A. ib. παραλάβοιεν H: παραλάβειεν P 26. γυναιξὶν P 29. φυλάττει P 30. διέτους P 76, 2. ἀνδράσιν P ib. λάθρᾳ P 3. γίνεσθαι P* 5. λαγωῷ H: λαγῳῷ P 7. ἄρρενα H: ἀρενα P ib. ὡς αὔτως P 8. ἀμπαύσασθαι P 11. ἦρος P 14. μητράσιν P 16. ἦρος P 20. ἀφελόντα P* 24. ἐᾶν H: ἐὰν P 26. ὁ addidi 27. μητέρων Schneiderus: μιαρῶν P 28. πνεῦμα. καὶ ὁπόταν δὲ P 30. διαστρέφουσι Schneiderus: διατρέφουσιν P 31. σώμασιν P ib. ἐμβάλλουσιν P 77, 1. κυσὶν P 4. ἀνυστέον P* 5. ἐπειδὰν P 6. μασθοὶ P: restitui formam qua praeterea usus est Arrianus v. 30, 5. Anab. 5, 13, 3. 6, 10, 1. 7, 13, 2. ib. σφριγῶσιν P 7. ἔστιν P 8. ἐπιλύειν H: ἐπιλύσειν P 13. μαστούς P ib. ἐπειδὰν P 15. δοκεῖν CMüllerus: δοκεῖ P 27. ἐπὶ θήρᾳ εὖ πράξαντα P 28. ἐφ' ᾧ addidi scripsique τε pro Palatini lectione γε ib. τοὺς κύνας P* 31. ἀποδεικνύουσιν P 32. λαγωῷ H: λαγῳῷ P ib. δύο ὀβολὼ H: δυοβολὼ P 78, 1. ἐπίβουλον τὸ χρῆμα P* 4. ζῶον P 5. ὁπόταν P ib. τὰ addidi 8. προχωροῖ P 10. οἱ κύνες P* 16. ὅσοις τε P: correxit CMüllerus 17. θύουσιν P 18. Νηρηίσιν P 19. γῆν P ib. δημῆτρι P 29. οἱ κύνες P* 32. φησιν P 79, 1. ἐπειδὴ P 6. τεράεσσιν P: correxit H 10. Πουλυδάμαντι P 15. τῳ P 18. ἢ ἐπὶ νίκῃ Schaeferus: ἢ ὁ τῇ νίκῃ P In fine libelli P: ΠΛΗ-

ΡΗC Ὁ ξενοφῶντος ἀθηναίου τοῦ δευτέρου ΚΥΝΗΓΕΤΙΚΟC
raso Arriani nomine

Acies contra Alanos. 80, 4. τούτους Schefferus: τούτοις b
. εἰλησητινισαυριανοι B: εἴλης ἢ τινισαυριάνοι b: correxit Müllerus nisi quod εἴλης * reliquit 7. Erat σπείρης * 8. εἰλησῃ ὄνομα
B 9. Restitue librorum et editionum scripturam Ἰτυραῖοι 10. συντάντων B 12. δυοῖν m: δύο b 12. Scribendum ἑκατοντάρχης
16. ὥσπερ B 22. Ἀκεῖοι] οἰκεῖοι B 23. εἴτωσαν b: ἴτωσαν m
81, 3. αὐτῇ B ib. δὲ delendum videtur ib. Ὀάλης] ὀυαλπη B
. οἱ addidi ib. ἑκατόνταρχοι bm* ib. καὶ inseruit CMüllerus 5. σπείρης bm* ib. πρὸς bm 6. αὖ τῶν FHaasius in Annal. Philol. et Paedag. XIV. p. 104. αὐτῶν b: τοῦ τῶν m 7. ἰέναι] εἶεν b: εἶναι m* 9. ὡς αὔτως B: ὡσαύτως bm 10. ἴτω m: εἴτω b 12. τραπεζουντίων B 15. ὥσπερ B 17. εἴλη—εἰλάρχης bm* 18. κοσμούντων m: κοσμώντων b ib. οἱ addidit Müllerus; idem lin. 19. ἐπὶ τῷδε: ἐπίγω δὲ B: ἐπί γε δὲ b 19. ἢ adiecit Dörnerus ib. εἴλη bm* 21. εἰλάρχης bm* 25. ἰᾶσι b: ἰῶσι m 27. ἐπαινείτω m: ἐπαινέτω b 82, 4. ἐπετετάχθων bm* 7. σπείρης bm* 13. οἵ τε m: ὥστε b 15. καὶ ante τούτων delevi 24. τετάχθω bm* ib. ξύγκλεισις m: ξῦν Bb, unde scripsi ξύγκλεισις 27. προῆπται m
29. κόντων bm* 30. δευτεροστάται m: δέ... ὑστεροστάται B. δὲ ὑπεροστάται b 31. προβεβλήσθων Bm: προβεβλήθων b 32. κόντους bm* ib. Post ὅπου Müllerus ἂν intulit, ex coniectura, opinor; sed v. ὅπως ἐθέλοιεν Anab. 3, 2, 7. Ellendt. ad Arr. T. 2. p. 157.
ib. τρώσοντες m: στρώσοντες b 83, 1. κατακανοῦντες m: καταναοῦντες B: κατανοῦντες b; mox Dörnerus ἢ θυρεῷ pro codicum scriptura καὶ θυρεῷ 2. κόντου bm* 3. ἀχρεῶν ib. τὴν ἀναβάτην m 4. τῶν delendum videtur 5. ἐνάτῃ Bm: ἐννάτῃ b 7. Ἰτυραίων B quod recipere debebam 8. ἑκατέρων B 11. εἴλας bm*
19. ἢ quod ante καὶ edebatur delevi cum Müllero 20. αὐτῶν B
21. Erat τῶν ἀπὸ τῆς φάλαγγος τῶν πεζῶν * 23. Legebatur ξυντεταγμένοι ἢ τῶν * 25. ** ας] In B lacuna decem fere literarum capax 26. τι m: τὸ b 27. ἴδοι m: εἴτω b 28. Ὀάλις ὥσπερ B
31. πελάζωσιν m: πέλας ὡσεὶ b: scribendum πελάσωσιν 84, 1. ἐλαλάξειν bm* 2. ἐνυαλίῳ bm* 8. ἱππέων m: ἵππων b 9. μὴ ἐπὶ πλεῖον πελάσειν m: μὴ δὲ πλεῖον ἐλάσσειν b 10. ἐπελαύνοντος B 11. δὴ m: δεῖ b ib. ἐγχρίμψαντος B 15. οἷόν τε m: ὄντι b
16. κόντοις bm* 20. 21. ἡμίσεας m: ἡμίσειας b 21. ἄλλους m:

αὐτοὺς b 23. φυγὴ m: φυγῇ b 29. μηδὲ m: μήτε b 31. ἀπ bm* 85, 4. ἐς addidit Müllerus 8. τὸ ἕτερον οὖν m: πότες b*, v. Tact. 29, 9. 10. 11. αὐτῶν] Forlasse οἱ μὲν αι

Periplus ponti euxini. In P hic libellus inscribitur Ἀῤ ἐπιστολὴ πρὸς Τραϊανὸν ἐν ᾗ καὶ περίπλους Εὐξείνου Πόν 86, 8. κατίδομεν P ib. Ξενοφῶν καὶ σὺ P 15. ἀποδείκνυσ 24. ὥστε πρὸς P 87, 3. κἀκεῖνοι P 7. ὁ Ξενοφῶν ἐκεῖν 11. 14. τ' ἀγαθὰ P 17. κατῄραμεν P 18. ἐστιν P 28. μόνο: σεν] μόνον οὐχὶ ὤλεσεν Gesnerus 88, 1. ἐπεισέρρει P 5 P 11. καὶ τοῦ P 12. ἀπαρκίου P 16. μεθιστήκει P 31. 89, 1. μὴ δὲ P 2. ὥσπέρ τινα P 3. ἄραντες P 8. σπεί σὶν P 19. ὅτι ὠνομάζετο P 27. mg P: οὗτος ὁ ποταμὸς ὅρ τῶν δύο πόντων καὶ τῆς βαρβάρων γῆς 30. ὄφεος P* 31. νος δὲ τοῦ ψυχροῦ ἐστιν ὁ ῥίζιος P: τοῦ ψυχροῦ delevi cun manno, quanquam si Arriani consuetudinem respexeris non ἐχόμενος genitivo carere posse 32. ἑκατὸν εἴκοσι P. Copul stitui, quam in hac formula apud Arrianum statam reperio, v. 1, 6, 1. 2, 20, 3. 4, 22, 2. 5, 14, 6. 7, 20, 3. Ind. 7, 1. Peripl. 15, 2. 18, 2. ib. στάδια P* v. Philol. 7. p. 294. sq. 90, 2. νός τις P ib. ἄσκουρα P 4. στάδια P* 6. τὰ Ἀγχιάλου P. i mate: σημειοῦ τὰ Ἀγχιάλου βασίλεια 8. στάδια P* 12. ἄρα 15. ἀκινασις P 16. ἴσις P* ib. δέ εἰσιν P 17. ἴσις P* σὶν P 21. φάσιν P 25. ἐπέπλει P* 26. πηνιῷ P 27. καθ' ὑτ ἡύτ' ἔλαιον P 29. ἀνειμήσασθαι P 91, 3. οἱ προσοικοῦ 6. ἐστιν P 10. φάσιν P ib. ἐπειδὰν P ib. εἰσβαίνωσ v. 9, 1. 17. φάσιν P 21. ἀθήνησιν P 22. σιδηρὰ P 24. γέπῃ P 92, 5. ἐνὶ λόγῳ Bernhardy Anal. Geogr. p. 20. ἐν P 6. μὴ δὲ P 93, 10. δρίλλας P* 14. ὑποτελὲς P* 15. βοῦσιν P 17. μαχέλονες P* 18. μαχελόνων P* 20. λαζο que ita etiam in lemmate, sed mox λαζῶν 28. ἠῷ P 29. ἄ P 94, 4. ἄλπεις P 9. Verba κατὰ τὸν Θράκιον Βόσπορ que ad ὁ περίπλους οὕτως ἔχει in P desiderantur. Suppl Anonymo *) 13. προσαγορευομένου nescio quis: προσαγορε

*) Apographum Excerptorum Vindobonensium, ex quibus hi Periplo oratio primum expleta fuit, humanitati debeo Iosephi ! Vindobonensis, qui nunc magna cum laude in gymnasio Mediol bonas literas docet. Sed vix quidquam illa differunt ab Anonym quod vitiosissime scripta sunt. Itaque emendando Periplo, si un cum exceperis, nullum omnino usum habent.

ος Anon. 15. ἐν inserui cum CMüllero 17. τὸν om. Anon. addidi x Exc. Vindob. 17. οὕτως ἔχει Anon. Scripsi ὧδε ἔχει, v. 12, 1. 2. ınab. 2, 14, 4. 5, 6, 1. 7, 16, 6. 25, 1. neque ullo apud Arrianum loco ὕτως ad sequentia spectat. Ita iam perspicuum est, quid causae ıerit, cur qui Palatinum exaravit librarius de verbis πόλιν ὧδε ἔχει d τὸ ἱερὸν deflexerit 19. ἔστιν P 20. καθότι P* 23. ἐνενή- οντα P, v. Philol. 7. p. 290. 26. ἀπὸ] Malim ἀπὸ δὲ ib. ἄκρης P 7. Ἀρτάνου Anon. ἀρτάνης P ib. ψίλιν P* 31. χωρίόν ἐστιν P 95, 1. ὕλαι P 4. Post ἀπὸ excidisse suspicor δὲ hic et lin. 5. . 13. ib. εἴκοσι P* 5. mgP: ἡ νῦν δαφνουσία 7. νησίδι P ›. εἴκοσι P* 9. 11. Ὑπίου Anon. ὑππίου P 11. 13. ἐμπορίον P 2. ἔλαιον P 16. εἴκοσι P* 18. ἐνθένδε P 18. ποσίδαιον P 1. Ὀξίναν — Ὀξίνου Anon. ὀξεῖναν — ὀξείνου P 27. εἴκοσι P* 6, 5. ἔνθεν] Fortasse ἐνθένδε vel καὶ ἔνθεν 6. κρώμναν P 7. κυ- ώροις P. mg P: κατα πτολεμαῖον ἐνταῦθα τὰ βιθυνικὰ γαλατίας ρια 8. κυτώρων P 9. κάραβιν P 12. σαλεύοιεν δ' Anon. ἀλλ' ὕδοιεν P 13. ἐς P 14. Αἰγινῆτιν P 15. ἐμπορίον P ib. κινώλι ' quod retinendum erat, v. Bekkeri An. p. 1193. 19. εἴκοσι P* 8. τῆς Anon. om. P 30. καθότι P* 97, 1. Κωνωπεῖον P* :. Κωνωπείου P* 3. εἴκοσι P* 6. ἴρις P* 14. ἀπὸ] Malim ἀπὸ ὲ itemque δὲ desiderari puto lin. 17. 23. ἐστὶν P 26. φαρνακείαν ›* 27. φαρνακεία P* 29. ἀρρηντιάδα P 32. εἴκοσι P* 98, ı1. ηράκλειον ἄκραν ἔχει P. ἡ Ἡράκλειος ἄκρα ἀνέχει Müllerus; nihi ob sequentia (p. 99, 4) Ἡράκλεια praeoptandum videbatur ı2. ἐς P 99, 2. ζιλχοὺς et ζιλχῶν P ut editi. In lemmate cικχοί· :ἀκκοι 9. ἀχαιΐαν P 10. ἀπὸ δὲ πάγρας λιμένος P* 19. φάσιν P 20. γ' οὖν P 24. ἐποψόμενοι P 26. πῇ μὲν P 27. ἢ δ' P ib. ράσιν P 31. Θευδοσίαν Anon. θεοδοσίαν P 100, 1. πάλαι P 4. εἰς ἁλμίτιδα τῆς 8. mg P: περὶ πόλεως τῆς νῦν χερσῶνος b. κερκινῆτιν P* 9. κερκινήτιδος P* 14. ἠόνας P* 15. mg P: :ερὶ βορυσθένους τοῦ καὶ δανάπρεως ποταμοῦ 17. Ἑλλὰς P 27. :παρχία P 101, 2. προσίσχουσι P 6. ἐν ἄλλῳ καὶ ἐν ἄλλῳ P. ἐν posterius cum Anon. eieci, v. Philol. 7. p. 450. 7. ἔστιν P . τιμῶσιν P 12. θεραπεύουσιν P 13. θάλλασσαν P 15. ῥαίνου- ιν P 16. ἐπειδὰν P ib. οἶδε P* 20. ναυσὶν P 30. μὴ δὲ P .02, 1. προσχοῦσι 2. ἐπειδὰν P 3. προσχεῖν P 6. διοσκόρους P 8. πλοΐζομένοις P 10. πάτροκλον σφίσιν P 13. προσχόντων P 4. εἴπέρ τινα P 18. φιλεταῖρον P 26. ἐς P ib. τομέας P* !7. τομέας P* ib. κάλλαντραν P* 32. Βιζώνην — Βιζώνης Anon.

βίζον — βίζου P 103, 7. mg P: περὶ πόλεως ἀπολλωνίας ı νῦν σωζοπόλεως 13. εἴκοσιν P 24. κυανέαι εἰσὶν P* 28. mg περὶ δάφνης τῆς μαινομένης τοῦ νῦν σωσθένους λιμένος 30. τι μὲν καὶ] καὶ delendum arbitror 32. In fine libelli: Ἀρριανοῦ ἐ στολὴ πρὸς Τραϊανόν· ἐν ᾗ καὶ περίπλους Εὐξείνου Πόντου. Tu διώρθωται οὐ πρὸς σπουδαῖον ἀντίγραφον. V. Bernhardy A Geogr. p. 20.

Ars tactica. 104, 6. Ῥωμαίῳ S(chefferus) et m(ülleriar Ῥωμαίων b(lancardiana) 7. καὶ ante Καρχηδόνα delevit K(öchly 8. εἶλέν Bm: εἰλὴν b ib. δὲ addidi 9. ἄττα B: ἄλλα bm 15. post μὲν eieci cum K 16. αὐτὸ m: αὐτὸς b 20. δὴ m: δεῖ 21. καταγῆν B 23. ὁπωσοῦν m 105, 1. Lacunam K coll. § ita explendam censet [τὸ μὲν ἁπλοῦν τὸ πεζόν,] 2. εἰδέας B 4. δῶν Sm: ἰλιδῶν B: Ἐλιδῶν b 5. καλχηδόνιοι B 9. δυεῖν 12. ὅτι καὶ] Delevi καὶ ib. ἔστιν ὅτε m: ἔστιν, ὅτε δὲ b 14. τοῦ m: τῷ μὴ b 16. ἢ Bm: ἡ b 17. ἣν cum S deletum malim 19. λύρρυμα m: πολύρυμα 23. ἐς τε Bm: ἔν τε b ib. ἔστω ψιλὸν ἔστω π. B 24. δὴ] τοι B ib. Articulum addidi; sed praeferat quis τὸ μὲν ὁπλιτικὸν βαρύτατον ὂν 26. ἢ K: καὶ bm ib. σαρι b: σαρίσσας m 27. πάντα, ἅτε περ K: πᾶν ὅτιπερ Bm 106 σαρισῶν B: σαρισσῶν m: σαρεισῶν b 3. πῖλοι K: πίλοι bm 5. ἐν m: ὡς ἐν b 7. σιδηραῖς accessit ex B 9. ἡ ante τοὺς addid Aeliano 11. παραμηριδίοις GDindorfius in Thes. 6. p. 866. C. π μηριδίοις bm 13. ἀφράκτοις B 14. Post εἰσὶν addebatur ἢ κο φόροι ἢ λογχοφόροι. Delevit K quippe ex §. 7. adscripta. In B ve εἰσὶν ἢ κοντοφόροι ἢ λογχοφόροι, οἱ δὲ ἀκροβολισταὶ μόνον δορι φόροι ab eadem manu in margine leguntur ib. καὶ addidi 16. ἀπομαχόμενοι in libris et editt. erat ἢ κοντοῖς ἐν τῇ ἐπελάσει ἐ θοῦντες, ὡς Ἀλανοὶ καὶ Σαυρομάται. Delevit K idemque § verba καὶ κόντοις post δόρασι et ἢ κοντοφόροι post δορατοφό glossemata esse perspexit 19. καὶ ante θυρεοὺς (θυραιοὺς B) e Aeliano expunxi 28. ἀφιστάμενοι K: ἐφιστάμενοι bm ib. περι πεύοντες K: παριππεύοντες bm 29. εἰλικρινεῖς bm* 30. ἐξακ τίζοντες bm*: praeterea malim τὰ μὲν πρῶτα 31. ἓν Sm: ἐν 32. οὗτοι m: αὐτοὶ b 107, 2. φέρουσι K: φέρουσιν bm ib B: εἰς bm 5. θυρσοὺς B ib. φέρουσι K: φέρουσιν bm 7. κ μῖδας m: κνημίδας b 9. δὲ m: τε b 15. τὸν ante ἐν στρατι eiecit Haasius: τῶν m 17. δὲ B: δ' bm ib. καταλοχῆσαι

i. ἐπιθεῖναι Bm: ἐπιθεῖν b 21. στρατοπεδείᾳ Bm: στρατοπεδίᾳ
Ceterum articulus deesse videtur 28. τὸν B ib. τοῦτον BHaa-
ıs: τούτων bm 29. ἔστε S: ἔσται B: ἔστ' bm 31. τοῖς B: τοὺς
n 108, 2. πρὸς εὐβάθος B 4. τὸν ψιλῶν B 9. γίγεται B:
νεται bm* ib. ἅτε B: ὅτε b: ἢ m 14. ἐστιν Bm: ἐστι b 20. καὶ
ıte πάντως delevi ib. γε m: τε b 22. κατόπιν B 24. τούτων
*: τούτου Sbm 29. τὰ Bm: τοι b ib. πολεμικοῖς m: πολεμίοις b
30. πρωτοστατῶν Bm: προτοστατῶν b 109, 1. γίγνεται B:
νεται bm ib. εἰ Sbm: ἐν B 2. Verba λοχαγὸς ἐπισταθείη τῷ δὲ
ύτου ἐπιστάτῃ ὁ τοῦ δευτέρου absunt a B 3. ἐφεξῆς ὡς αὔτως?
. 22, 2. 25, 11. 36, 3. 6. ἔσται B*: ἔστ' bm 12. οἱ ante ἄλλοι
levi cum K 14. ἅπαν, ὅ ἐστιν ἐπὶ bm* 16. καὶ K: ἢ bm 17. ἐπ-
θείας B ib. τῷ ante ἐπ' delevi cum Aeliano 18. ἐς B: εἰς bm
20. ἔστε S: ἔσται B: ἔστ' bm 22. κέρας Sm: μέρος b 22. ἵνα
ὅπου bm: novissimam vocem cum Haasio et CMüllero delevi
. αὖ τὴν Bm: αὐτὴν b ib. κατόπιν B 28. μὴν Bm: μὲν b
. ὁπότε οὕτω δέοι ἢ m quam correctionem ex parte iam Haasius
cupaverat; sed praeterea flagitatur τούτου: ὁ. οὕτω δὲ οἱ b
. μόνον m: μὲν b ib. [ἐν] ὑπερδεξίῳ K: ὑπερδεξίω B: ὑπερδεξίως
ı 32. τῇ ταύτῃ B 110, 1. ἱππέων Sm: ἵππων b 5. τὸ δέον
ως δὲ bm*: minus recte Haasius τὸ δὲ οὖν 5. συντάξῃ — ἀσκήσῃ
: per indicativum haec effert b 6. μετακινήσῃ bm* ib. ἐπασκη-
ον] ἐπισκοπητέον K 7. τόσον δὲ bm* 8. στρατιᾶς m: στρα-
ίας b 11. ὅσας ante πτύξεις delevi; πάσας malebat K. Tum ede-
tur ἢ ἐξελιγμοὺς* 12. εἴ δη B 17. ὁπλικὴ B 21. εὔμαρες bm*
22. ἐπεὶ m: ἐπὶ b 26. πρόσκειται K: πρόκειται bm 27. γε]
ρ K frustra, v. Philol. 7. p. 464. 29. οἱ δὲ — ἡγούμενος adieci
elianum secutus. Suaserat S 31. τάξεις B 111, 1. γίγνεται
: γίνεται bm ib. τὸ τάγμα K: τι σύνταγμα bm 2. αἱ δὲ — κα-
ῖται addidi usus Aeliani verbis 5. [καὶ]* 14. τοῦτο δὲ — ἐπὶ
ύτοις (τοῦτο B quod correxi) χιλιάρχης addidi ex B, de meo inse-
i ἀνδρῶν μὲν et ὁ 24. διφαλαγγία B 26. πεντακακοσίων B
. διφαλαγγία τετραφαλαγγία B ib. λόχον B 29. γίγνεται B: γί-
ται bm 32. [ἂν]* 112, 1. καὶ ante μεραρχίαι delevi 4. ὀκτὼ
n ex Aeliano 6. ἐπόντων m: ἐπόντων B: λειπόντων b 7. Dedi
nc locum quemadmodum Müllerus excudi iussit; ἐπὶ μῆκος μὲν
ου ἀραιοτέραν χρὴ τετάχθαι, εἰ ἥ τε χώρα παρέχοι καὶ ὠφελιμώ-
ρον εἴη. ὅπου δὲ πυκνοτέρα εἴη αὐτῇ b 10. Ἐπαμινώνδας bm*
11. Revocandum πρὸς M. 15. τάττειν m: ταύτην b 18. ἐπὰν
b*

B: ἐπειδὰν bm 19. τοσοῦνδε B ib. πυκνώσῃς Bm: πυκνώσῃν b 25. πρὸς σφῶν B 26. τοῦ ante ἄλλου expunxi ib. ὑπεραιρήσας m ὑπερεωρήσας b* 29. ἁμαξιαίους bm: ἁμαξίους B 30. κατακυλιομένους mg Bigot. m: κατακλειομένους b 113, 1. πόλεμον m Bigot. m: πολέμων b 4. ὁποῖον γὰρ ᾗ τοῦτο ἐν ᾧ ἡ τομὴ τοῦ σιδήρου, οὕτω καὶ ὁ πᾶς σίδηρος τὸ αὐτὸ ἐργάζεται bm: ὁποῖον γὰρ αὖ τοῦτο ἡ τομὴ κτλ B. in qua lectione verba αὖ τοῦτο ex ταὐτὸ τοῦτο nata esse in promptu est. Mox in verbis οὕτω et τὸ αὐτὸ eiusdem formulae disiecta perversaque membra agnosco, ut iam satis certo iudicio locum ita refingere liceat ὁποῖον γὰρ ἡ τομὴ τοῦ σιδήρου ταὐτὸ τοῦτο καὶ ὁ πᾶς σίδηρος ἐργάζεται. Ceterum formula illa apud Arrianum haud infrequens v. Philol. 7. p. 293. 7. γίγνεται B: γίνεται bm 8. τέμνοντι Sm: τεμόντι b 10. σύνταγμα] σύνθημα K ib. κατόπιν B 21. τέταρτον Sbm: δ̄ B 22. καὶ addidi ex B 26. σαρισῶν Bb: σαρισσῶν m ib. πόδας B: πήχεις bm 30. ποσὶ B: πήχεσι bm 31. Scr. σάρισαν: σαρίσσαν m 32. πόδας B: πήχεις bm 114, 1. πόδας B: πήχεις bm 3. ἐς ante τέσσαρας m: om. 4. Scr. σάρισαι: σαρίσσαι m 6. σαρίσαις b: σαρίσσαις m 7. εἰ μὴ καὶ αὐταῖς bm* 8. ἀλλὰ addidi ib. τῷ τε bm* 9. πρὸς σφῶν B 11. γίγνεσθαι B: γίνεσθαι bm 12. Fortasse τοὺς δὲ οὐραγοὺς οὐχ [οὕτω τι] κατ' ἀλκήν, ὡς κατὰ σύνεσιν — ἐπιλέκτους χρὴ εἶναι cf. 33, 2: ὅτι οὐ τὰ οἰκεῖα καὶ τὰ πάτρια οὕτω τι ἠγάπησαν, ὡς τὰ πανταχόθεν καλὰ ἐπιλεξάμενοι οἰκεῖα σφίσιν ἐποιήσαντο. Anab. 5, 21, 3: φοβηθεὶς οὐχ οὕτω τι Ἀλέξανδρον, ὡς τὸν Πῶρον ἐκεῖνον. Similiter ibid. 1, 8, 8: ἔνθα δὴ ὀργῇ οὐχ οὕτως (scr. οὕτω τι οἱ Μακεδόνες, ἀλλὰ Φωκεῖς — τοὺς Θηβαίους — ἔκτεινον 13. ἐμπόρειαν B 16. τε] δὲ K 20. γε m: τε b 21. καὶ ante ὠφέλιμοι delevi cum K 23. οὕστινας Bm: τούς τινας b 26. κατόπιν B 28. ἐνεβλήθησαν Bm: ἐνεβλήθεσαν b ib. φίλων B 29. δὲ B δὴ bm 115, 3. ἥμισυν m: ἥμισυ B: ἥμισον b 5. ἐνενήκοντα Bm: ἐννενήκοντα b 7. ἐξ delendum videtur 10. εἴκοσι bm* 11. ἔκτακτοι m: ἔκτατοι b 23. ἐπόντοιν B: ἐπόντων m: ἐπόντας 29. λίθος B 31. κατακτανεῖν bm*, cf. Philol. 7. p. 283. 116, 6. πελάσαι mg Bigot. m: ἀπέλασαι b 10. ἐγκαθέξεσθαι Bm ἐγκαθέσεσθαι b 11. Post ἀγαθοὶ addebatur δὲ ante Müllerum 12. τοῖς πρὸς — βαρβάροις] Ita K: τοῖς πρὸς τοὺς βαρβάρους τῶν πεζῶν τραπεῖσι bm 20. ἄλλην m: ἀλλήλων b 21. δὴ] τοι B 22. Ἴασων K ex Aeliano: Εἰλεὼν b: εἰλεῶν B 23. δοκεῖν m: δοκεῖ 24. ἀπ' αὐτοῦ] ἐπ' αὐτῷ? 26. πλαγίους B: πλαγίων bm ib.

Fortasse ἀσφαλέστατον 28. ἰλάρχην m: εἰλάρχην b 117, 10. γε m: τε b 14. ἱππικότατοι B 15. ἦδε B 17. τε addidi ex B 19. αἱ om. m 26. ἐκπίμπλησι m: ἐκπίπλησι b 31. ἐπέχον Bm: ἐπέχων b 118, 5. ἵππον accessit ex B ib. ἐκεῖ κατὰ Bm: ἐκεῖνα τὰ b 6. γίγνονται B: γίνονται bm 7. γιγνόμενοι B: γινόμενοι bm 10. Malim [τοὺς] ἵππους 11. ἔχει· ὁ μὲν Bm: ἔχει μὲν b ib. ἰλάρχης m: εἰλάρχης b 12. ἱππῆς B: ἱππεῖς bm 13. τόσόν δε B ib. ὑποβεβληκότες bm* 15. ὅτῳ ὁ B: ἐφ' ᾧ m: ὅπω ὁ b ib. ἰλάρχης m: εἰλάρχης b 16. πλατύνονται εἴτε ἐπὶ B: malim πλατύνουσιν 17. ταὐτὰ m: ταῦτα b 24. στενοτάτη bm* 26. προκαλέσασθαι m: προσκαλέσασθαι b 28. εἴπου K: ἤ που b: ἢ ὅπου m 32. τῶν ante τε abest a b ib. καὶ τῶν m: καὶ τούτων b 119, 2. ἴλην m hic et infra: εἴλην b 8. ἱππαρχίαι B 9. ἴλην] ἄλην K 10. εἴκοσι bm* 13. καὶ post ἓξ om. B ib. ἐνενήκοντα Bm: ἐννενήκοντα b 17. ἐκλελειμμένας bm* 21. νήσοις ταῖς addidi ex B 24. καταχωρίων B 120, 2. αὕτη Bm: αὗτοι b 4. εἰδέαν B 5. τι m: τοι b 6. ἰδέαι m: εἰδέαι b 13. Fortasse ἔτι γε μὴν ib. προστάξεις m: προτάξεις b 16. ἡ ἐν δεξιᾷ B Addidi τὰ 19. ὄψιν] τάξιν B ib. γίνοιτο m: γένοιτο b 20. τουτὶ B: τοῦτο bm 21. Delevi ἡ ante μεταβολὴ 30. δυοῖν m: δυεῖν B: δυσὶν b 121, 3. ἐπὶ εὐθείας ἰέναι bm* 4. σῴζοντα bm* 5. ἰέναι bm* 6. συζευγοῦσι B 8. ὡς αὕτως B: ὡσαύτως bm 8. ὀρθὸν B: ὀρθὴν bm 12. παραγγελθείη Bm: παραγγελθεῖν b 16. ἑκατέρᾳ m: ἑκάτερα b 19. Μακεδόνων B 21. κατόπιν B 22. μεταλαμβάνων B: καταλαμβάνων bm 23. ὡς αὕτως B: ὡσαύτως bm 27. ἀνθ' οὗ Bm: αὐτοῦ b 30. γίγνοντο B 31. ἐπὶ] ἀπὸ B 122, 1. ὡς αὕτως B: ὡσαύτως bm 8. μεταβάληται B 13. τάττονται bm* ib. ἢ addidi cum K 16. ὡς αὕτως B: ὡσαύτως bm ib. ἄλλον m: ἄλλους b Malim πρὸ ἄλλου ταχθείς 18. γίγνεται B: γίγνεται bm 21. γίγνονται B: γίνονται bm ib. ὡς αὕτως B: ὡσαύτως bm 123, 9. Inserui παραγγελοῦμεν 10. ἐς οὕστινας m: τινὰς b 19. ὑπὲρ abesse malim 24. μὲν delendum, nisi sursum reiiciendum est post ὥστε τὸν lin. 22. 25. ὧν B: ἂν bm 27. Fortasse ἐφεξῆς ὡς αὕτως 124, 4. καίρως B 14. ἀλλὰ bm* 125, 4. ἃ Bm: οἱ b ib. γίγνεται B: γίνεται bm 10. ἀγαθὸν ante ὠφέλιμος eiecit Müllerus 12. πορίων B 13. ἐκεῖνο K: ἐκεῖνα bm 16. τετραχίας — τετραχίαι B 17. πορεύωνται K ex Aeliano: πορεύονται bm 18. ἕπωνται BK: ἕπονται bm 22. ποιησαμένη Bm: ποιησάμενοι b 23. ποιήσηται m:
ετ
ποιήσασθαι B: ποιήσεται b 24. ἂν B: ἐὰν bm 25. γίγνηται Bm:

γίγνεται 25. παραγωγῇ] ἐπαγωγῇ B 126, 6. ἔχει addidi ex Aeliano et Lex. Milit. 8. παραγωγῇ inserui ex iisdem 8. τοὺς δ' οὐραγοὺς — τεταγμένους] Addidi ex Lex. Milit. De meo interiec δὲ 15. ἡμίσεος m: ἡμίσεως b 18. τῶν addidi itemque ἡ lin. 19. 22. ἐπὰν B: ἐπειδὰν bm 27. ταὐτὸν B: αὐτὸ bm 28. διπλαίσιον I 28. ὃ ante καὶ delevi ib. ὑπερφαλάγγησιν Bm: ὑπερφαλάγγισιν b 127, 5. οὐχ οἷόν τε mg Bigot. m: οὐκ οἴονται b 6. αἱ addidit K: τῶν δὲ m 13. Scr. ἐμβάλλῃς ib. παράγειν mg Big. m: παραγωγὴν b 17. ὅσα Bm: **σα** b. Addidi ἂν: quod et ipsum n fallor voluit Müllerus, apud quem ἀναμφιβόλως habetur 19. ἐν ῳ delevi: ἐφ' ὃ m 22. 25. οὐκ οὖν bm* 24. οὗτοι B 31. τὸν m om. b 32. προσθεὶς m: προσθῇς b 128, 1. φαίης Bm: φαίνῃς b 10. στήθεσσιν B 11. δεδιότες B 23. παραγγελοῦσιν B παραγγελλοῦσιν bm 26. ἀπὸ Bm: om. b 129, 4. τε m: γε b 3. ἐκδηλῶσαι ἱκανὰ m 7. πεζικὰ Haasius: πάγῃ. καὶ Bb: παρ [Ἕλλησιν] m 8. δηλῶσαι m, sed v. 40, 10. Ellendt. ad Arr. T. I p. 41. Iniuria etiam initium §. 2. in mg Big. ita conformatur καὶ τάδε μέν, v. Peripl. 17, 2. 25, 4. 14. Κελτικὰ addunt Bm 18. οὕτως τι bm* 22. παρ' ἄλλων ex dittographia natum suspicor 23. περὶ πόρφυρον B 25. γοῦν m: γ' οὖν b 30. δ' ἡ B ib. ἐφ' οὗ bm* 130, 2. ἔχῃ bm* 3. προσποιηθέντα] Post hanc vocem in B: Περὶ γυμνασίων Ῥωμαϊκων καὶ ὅπως ἐγυμνάζοντο οἱ πάλαι ῥωμαῖοι 14. θεωμένων Bm: θεαμένων b 16. παριῶν B 17. ποιεῖται bm* 19. τὰ ante γιγνόμενα addit m ib. ὅμως m: ὁμοίως b 29. ἀναξυρίδας Bm: ἀναξωρίδας b 32. ἐς B: εἰς bm 131, 3. ὡς addidit Müllerus ib. ἀπεργάσαιντο bm* 4. ἐφιππίοις Sm: ἐφίπποις b 8. ἐπελαύνειν B 11. απελαύνουσιν bm* 15. ῥάκκωι B 20. ἐξογκοῦνται bm* 20. ὥστε ὡς] ὥστε bm: τέως B* 25. γίγνονται bm* 28. εὐθὺ m: εὐθεῖ b 29. ὅτι Bm: εἶτι b 30. ἕκαστοι B: ἑκάστοις bm 132, 1. δὲ σημεῖον σημείῳ ἵππος ἵππῳ B: σημείῳ σημεῖον ἢ ἵ. ἵ. m: ἵππος σημείῳ σημεῖον ἵππῳ b 8. νώτωι τῶν σφετέρων καὶ τῶν addunt Bm 9. νώτων] οὕτω bm* sed fortasse ὡς αὕτως scribendum ib. προβεβλημένοι BSm: προβεβλημένα b 11. ἱππῆς B: ἱππεῖς bm 14. ἐς εὐθὺ bm* 15. 16. ἡμίσεις bm* v. Ellendt. ad Arr. T. 1. p. 285. ἡμίσεας 14, 2. 25, 5. 29, 1. ἡμίσεος 29, 3. 16. ἐὰν δὲ B sed in mg ἐπὰν 17. Inter συνεχέστατα et ακόντια in B ἔχει erasum 21. ἐπελαύνοντι ἵππῳ b*: ἐπελαύνοντος ἵππου m cf. 41, 4. 23. ἀκοντίσας B: ἀκοντίσαι bm 26. ἐπὶ δόρυ post γίγνεται delevi ut glossema ib. ἀκοντίζειν B: ἀκον-

τιζ** b: ἀκοντίζ[οντι] m 31. τὸ ἀνεκλεῖπον m: ἐκλεῖπον B: τὸ ἐκλεῖπον b 133, 2. ἀφανοῦς Bm: ἀφανῶς b 4. ἡ ἐπίκλισις bm* 13. ὅση] ὡς ἡ bm* ib. μαλακαῖν m: μάλα κἂν B: μάλα καὶ b 16. νώτου m: νῶτον b ib. λαβεῖν bm* 17. γε m: τε b ib. ἐπιστρέψειεν m: ἐπιστρέψειαν b 21. ἱππῆς B: ἱππεῖς bm 23. καὶ αὐτοὶ οἱ bm* καὶ αὖ 9, 5. 31, 4. 6. 24. τρόπον Sm: τόπον b 25. κράτιστον Bm: κράτιστοι b 26. τόνδε adieci ex B 28. ἢ συνεχεῖς τῆς ἀκροβολίσεως καὶ ἐπαλλήλου τοῦ κτύπου προσδέχονται bm*: ἢ ἀκοὴν συνεχοῦς τῆς ἀκρ. καὶ ἀνεπαλλάκτου τοῦ κτ. παρέχονται Müllerus 134, 5. τὸ ληφθὲν ante ἐξηκόντισεν ut dittographiam delevi 6. ὁμοῦ δὲ Bm: ὁμ** b ib. ληφθὲν bm* ib. αὖ B: ἂν bm 7. ἐξηκόντισεν ἥ τε καθέδρα B: ἐξηκόντισεν ψ ἡ καθ. m: ἐξηκ. ψ** καθ. b 7. τοῦ ἵππου αὐτοῦ addunt Bm 8. ἐν B: ὠκεῖ b: ἐκεῖ m 9. σώζεται m: σώζηται b 11. Lacunam indicavi 14. ἀφανίζουσιν Bm: ἀφανίσουσιν b ib. δὲ ἅπαν bm* 15. ἵστανται Bm: ἵσταται b 17. ἤδη addunt Bm 24. τὰς addidi ex B 25. ποιῶνται m: ποιοῦντας B: ποιοῦνται b ib. οὐχ Bm: οὐκ b 26. ἐγκλίναντες m: ἐγκλίνοντας Bb 28. ἀκόντιον Bm: ἀκοντίων b 31. αὐτῶν bm* 135, 1. κραδαινόμενον Bm: κραδαινόμενοι b 4. ἀνυστὸν Bm: ἂν ἔστιν b ib. περὶ ἐλίξαντες B 6. ἐπὶ m: ἐν b 12. τῶν ante ἐκδεχ. addidit Müllerus 13. ὥσπερ m: οἵπερ b ib. ἐκκλίνοντες bm* 15. ἀρξαμένη Bm: ἀραξαμένη b 16. ἱππῆς B: ἱππεῖς bm 22. τι Bm: τε b 26. ἐγγυτάτω m: ἐγγυτάτῳ b 136, 10. ἔστ' ἐπὶ m: εστὰ δ' ἐπὶ B: τὰ δ' ἐπὶ b* 12. ὡς ἐπὶ μήκιστόν τε καὶ ἐς τὸ ἀνώμαλον καὶ ἅμα κραδαινόμενα μεθιέναι bm* 15. ἐπαινοῖτο m: ἐπαινοῖντο b 23. ὁπλίζονται Sm: ὁπλίζων b 26. φέροντας Sm: φέρων b 28. ἐπανακύπτουσαν LDindorfius in Thes. 3. p. 1406. A. ἐπανακτυποῦσαν bm 28. στοξαζομένους B 137, 8. ἡμιολίῳ bm* 9. δεκαρχίας B ib. δεκαδαρχῶν bm* 10. κλῆσις Sbm: κλίσις B 17. δεξιὰν m: δεξιᾷ b 18. ὃς B 23. τούτῳ δὴ bm* ib. ἐπείπερ] ἥπερ bm* 26. ἡ addidi 27. ἐπιστρέφοντι Bm: ἐπιστρέφ** b 28. ἔταξαν B: ἔταξον b 30. ἐν addunt Bm 31. Inter ἥτις et τοὺς in B lacuna est duodecim fere literarum; inserui ἐπέλασις· Müllerus [ἄσκησις] 138, 7. δυεῖν B 9. οὐ μὲν οὐδὲ bm* 12. φεύγοντος m: φεύγοντας b 15. κατόπιν B 18. ἐς ante ἄλλην delevi 20. κατακτανεῖν bm* 139, 5. ἀναπηδᾶν bm* 8. προεξεύρηται B 16. ἐπιτάρροθος Bm: ἐπιτάρροδος b In fine B: Ἀρριανοῦ τέχνη τακτική

ADDENDA ET CORRIGENDA

Fugerat me in hoc terrarum angulo, virum de Tacticis Graecis p
clare meritum Arminium Köchlyn superiore anno in Indice Lectt. I
vers. Turic. Tacticae Arrianeae longe maximam partem a se emenda
edidisse. Qui libellus his ipsis diebus insigni Hermanni Sauppii hu
nitate non solum notitiae meae, sed manibus quoque meis traditus
Sed iam Arrianum meum absolverant operae, neque lectionibus ad fruc
meum redundantibus aliter uti licuit, quam ut repressis iis, quas
dem uterque nostrum vel ex libris scriptis vel de coniectura repos
set, accurate excerperem, quicquid praeterea Turicensis editor vel
lianum secutus vel citra librorum fidem in scriptore suo novasset. Ç
rum correctionum eas, quas iam recipi a me non potuisse molestiss
fero, diductis literis significavi.

Pag. 104, 5. [καὶ] συγγ. ἄττα 20. ὅτι τῶν παρασκευῶν ὧν δεὶ
107, 15. τ ῶ ν ἐν σ τ ρ α τ η γ ί ᾳ ἔ ρ γ ω ν 109, 3. λ ο χ α γ ο ῦ 4. ὁ ζυγῶ
16. ζυγεὶν 22. ἵνα δέ που ῄ 28. [οἱ] ψιλοὶ 110, 2. ὅ π ῃ 9. ἐξάγε
111, 5. 22. ὁ ἀφηγούμενος (Ael.) 14. χιλιαρχία, τεσσάρων [ἀνδρῶν]
32. τ α ύ τ ῃ 112, 7. ἐπὶ μῆκος μὲν ὅπου ἀραιοτέραν χρὴ τετάχϑ
εἰ — εἴη, [ἐπὶ βάϑος] δὲ ὅπου δεῖ πυκνοτέραν εἶναι, εἰ 9. ῥ ύ μ
19. τοσύνδε περ π. 113, 4. γὰρ ἂν ῄ (rell. ut vulgo) 23. Μακεδ. [φ
λ α γ ξ] φοβ. (Ael.) 27. τέσσαρες [ἐ ς] τὴν 114, 6. καὶ τ ο σ α ύ τ α ι ς δ
18. οὗ (Ael.) 20. ἄ λ λ ο τ ε ἄλλῃ 115, 12. στρατοκ ῆ ρυξ 116, 1. ἐφι
τας 12. τοῖς βαρβάροις τοῖς πρὸς τῶν πεζῶν τραπεῖσι 16. ἔ μ β ο λ
20. ἄλλῃ ἄλλην 117, 16. σ τ ί χ ο ν 18. μ ό ν ο ν ἐν τ α ύ τ ῃ π ά ν τ ε
118, 13. ζ υ γ ο ῦ σ ι ν, ἀλλὰ 15. [ἐφ'] ὅτῳ 32. ἀποδέοντα τῶν τ. ὁ.
[τοῦ] τῶν ψιλῶν πλήϑους, εἴη 120, 13. π ρ ό σ τ α ξ ι ς καὶ ὑ π ό τ α ξ
20. τοῦτό τι δὲ 26. δεξιῶν ἢ ε ὐ ω ν ύ μ ω ν, διαμ. (Ael.) 121, 6.
γοῦσι 19. χορεῖον 122, 16. ἄλλος ἄλλου προταχϑεὶς 17. χορεῖο
21. καὶ [οἱ] κατὰ 22. χαλεποὶ 123, 1. καὶ om. 4. διάστημα τ ο ὺ ς μ
ἡ μ ί σ ε α ς ἐπὶ τ. δ. κ. ἐ., τοὺς δὲ λοιποὺς αὐτῶν 18. διπλ. [τ ὸ μ ῆ κ
ἀναγκ. 23. τὸν δ' ἐπιστάτην ἐκείνου τοῦ μετὰ τὸν πρῶτον ἐπιστάτ
ἐπιστάτην γενέσϑαι 124, 22. ὑ π ὸ τὰ κ έ ρ α τ α 125, 10. ἡ σ. μᾶλλ
ὠφέλ. 31. ἐπιστ. ἱκανοὶ (vide tamen Anab. 2, 12, 8. πιϑανὸς δοκεῖ τ
ξυγγράψασιν Ἀλέξανδρος ὡς καὶ ταῦτα ἂν πράξας καὶ εἰπὼν) 126,
τὸ κ έ ρ α ς 127, 6. τῶν δὲ σκ. 19. ἐν ᾧ προστιϑείης 27. τὴν τά
(Ael.) 31. χορεῖον 128, 18. ὧ ς 129, 5. εἴ τις 6. ἐγὼ δὲ — συνέγρα
om. 9. τόδε δὲ

Praeterea scribendum Παραπάμισός p. 7, 29. τὸν ἀμβάτην 18,
εὔυδρος* 41, 15 (coll. Ind. 43, 13). ὑπὸ [τοῦ] ϑορύβου τῶν κυνῶν 59,
ἐφομαρτούσας* 69, 29. καὶ [τὸν]* οὐραγὸν 108, 27. Denique revoc
dum σώζοντα 121, 4.

ΑΡΡΙΑΝΟΥ ΙΝΔΙΚΗ

Τὰ ἔξω [τοῦ] Ἰνδοῦ ποταμοῦ τὰ πρὸς ἑσπέρην ἔστε ἐπὶ ποταμὸν Κωφῆνα Ἀστακηνοὶ καὶ Ἀσσακηνοί, ἔθνεα Ἰνδικά, ἐποικέουσιν. 2 ἀλλ' οὔτε μεγάλοι τὰ σώματα, κατάπερ οἱ ἐντὸς τοῦ Ἰνδοῦ ᾠκισμένοι, οὔτε ἀγαθοὶ ὡσαύτως τὸν θυμόν, οὐδὲ μέλανες ὡσαύτως τοῖσι πολλοῖσιν Ἰνδοῖσιν. 3 οὗτοι πάλαι μὲν Ἀσσυρίοισιν ὑπήκοοι ἦσαν· ἐπὶ δὲ Μήδοισι Περσέων ἤκουον, καὶ φόρους ἀπέφερον Κύρῳ τῷ Καμβύσεω ἐκ τῆς γῆς σφῶν, οὓς ἔταξε Κῦρος. 4 Νυσαῖοι δὲ οὐκ Ἰνδικὸν γένος ἐστίν, ἀλλὰ τῶν ἅμα Διονύσῳ ἐλθόντων ἐς τὴν γῆν τῶν Ἰνδῶν· τυχὸν μὲν καὶ Ἑλλήνων, ὅσοι ἀπόμαχοι αὐτῶν ἐγένοντο ἐν τοῖσι πολέμοισιν οὕστινας πρὸς Ἰνδοὺς Διόνυσος ἐπολέμησε· 5 τυχὸν δὲ καὶ τῶν ἐπιχωρίων τοὺς ἐθέλοντας τοῖσιν Ἕλλησι συνῴκισε, τήν τε χώρην Νυσαίην ὠνόμασεν ἀπὸ τοῦ οὔρεος τῆς Νύσης Διόνυσος, καὶ τὴν πόλιν αὐτὴν Νῦσαν. 6 καὶ τὸ οὖρος τὸ πρὸς τῇ πόλι, ὅτου ἐν τῇσιν ὑπωρείῃσιν ᾤκισται ἡ Νῦσα, Μηρὸς κληίζεται ἐπὶ τῇ συμφορῇ ᾗτινι ἐχρήσατο εὐθὺς γενόμενος. 7 ταῦτα μὲν οἱ ποιηταὶ ἐπὶ Διονύσῳ ἐποίησαν· καὶ ἐξηγείσθων αὐτὰ ὅσοι λόγιοι Ἑλλήνων ἢ βαρβάρων. 8 ἐν Ἀσσακηνοῖσι δὲ Μάσσακα, πόλις μεγάλη, ἵναπερ καὶ τὸ κράτος τῆς γῆς ἐστι τῆς Ἀσσακίης· καὶ ἄλλη πόλις Πευκελαῗτις, μεγάλη καὶ αὐτή, οὐ μακρὰν τοῦ Ἰνδοῦ. ταῦτα μὲν ἔξω τοῦ Ἰνδοῦ ποταμοῦ ᾤκισται πρὸς ἑσπέρην ἔστε ἐπὶ τὸν Κωφῆνα.

2 τὰ δὲ ἀπὸ τοῦ Ἰνδοῦ πρὸς ἕω, τοῦτό μοι ἔστω ἡ Ἰνδῶν γῆ, καὶ Ἰνδοὶ οὗτοι ἔστωσαν. οὖροι δὲ τῆς Ἰνδῶν γῆς πρὸς μὲν βορέεω ἀνέμου ὁ Ταῦρος τὸ οὖρος. 2 καλέεται δὲ οὐ Ταῦρος ἔτι ἐν τῇ γῇ ταύτῃ· ἀλλ᾽ ἄρχεται μὲν ἀπὸ θαλάσσης ὁ Ταῦρος τῆς κατὰ Παμφύλους τε καὶ Λυκίην καὶ Κίλικας· παρατείνει δὲ ἔστε [ἐπὶ] τὴν πρὸς ἕω θάλασσαν, τέμνων τὴν Ἀσίην πᾶσαν· 3 ἄλλῃ δὲ ἄλλο καλέεται τὸ οὖρος, τῇ μὲν Παραπαμισός, τῇ δὲ Ἡμωδός· ἄλλῃ δὲ Ἴμαον κληίζεται, καὶ τυχὸν ἄλλα καὶ ἄλλα ἔχει οὐνόματα· 4 Μακεδόνες δὲ οἱ σὺν Ἀλεξάνδρῳ στρατεύσαντες Καύκασον αὐτὸ ἐκάλεον· ἄλλον τοῦτον Καύκασον, οὐ τὸν Σκυθικόν· ὡς καὶ τὰ ἐπέκεινα τοῦ Καυκάσου λόγον κατέχειν ὅτι ἐπῆλθεν Ἀλέξανδρος. 5 τὰ πρὸς ἑσπέρην δὲ τῆς Ἰνδῶν γῆς ὁ ποταμὸς ὁ Ἰνδὸς ἀπείργει ἔστε ἐπὶ τὴν μεγάλην θάλασσαν, ἵναπερ αὐτὸς κατὰ δύο στόματα ἐκδιδοῖ, οὐ συνεχέα ἀλλήλοισι τὰ στόματα, κατάπερ τὰ πέντε τοῦ Ἴστρου ἐστὶ συνεχέα, 6 ἀλλ᾽ ὡς τὰ τοῦ Νείλου, ὑπὸ τῶν τὸ Δέλτα ποιέεται τὸ Αἰγύπτιον, ὧδέ τοι καὶ τὸ τῆς Ἰνδῶν γῆς Δέλτα ποιέει ὁ Ἰνδὸς ποταμός, οὐ μεῖον τοῦ Αἰγυπτίου· καὶ τοῦτο Πάτταλα τῇ Ἰνδῶν γλώσσῃ καλέεται. 7 τὸ δὲ πρὸς νότου τε ἀνέμου καὶ μεσαμβρίης αὐτὴ ἡ μεγάλη θάλασσα ἀπείργει τὴν Ἰνδῶν γῆν, καὶ τὰ πρὸς ἕω ἡ αὐτὴ θάλασσα ἀπείργει. 8 τὰ μὲν πρὸς μεσαμβρίης κατὰ Πάτταλά τε καὶ τοῦ Ἰνδοῦ τὰς ἐκβολὰς ὤφθη πρός τε Ἀλεξάνδρου καὶ Μακεδόνων καὶ πολλῶν Ἑλλήνων· τὰ δὲ πρὸς ἕω Ἀλέξανδρος μὲν οὐκ ἐπῆλθε πρόσω ποταμοῦ Ὑφάσιος· 9 ὀλίγοι δὲ ἀνέγραψαν τὰ μέχρι ποταμοῦ Γάγγεω καὶ ἵνα τοῦ Γάγγεω αἱ ἐκβολαὶ καὶ πόλις Παλίμβοθρα μεγίστη Ἰνδῶν πρὸς τῷ Γάγγῃ.

3 ἐμοὶ δὲ Ἐρατοσθένης ὁ Κυρηναῖος πιστότερος ἄλλου ἔστω, ὅτι γῆς περιόδου [illegible] λεν Ἐρατοσθένει.

2 οὗτος ἀπὸ τοῦ οὔρεος τοῦ Ταύρου, ἵνα τοῦ Ἰνδοῦ αἱ πηγαί, παρ' αὐτὸν [τὸν] Ἰνδὸν ποταμὸν ἰόντι ἔστε ἐπὶ τὴν μεγάλην θάλασσαν καὶ τοῦ Ἰνδοῦ τὰς ἐκβολὰς μυρίους σταδίους καὶ τρισχιλίους τὴν πλευρὴν λέγει ἐπέχειν τῆς γῆς τῆς Ἰνδῶν. 3 ταυτησὶ δὲ ἀντίπορον πλευρὴν ποιέει τὴν ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ οὔρεος παρὰ τὴν ἑῴην θάλασσαν, οὐκέτι ταύτῃ τῇ πλευρῇ ἴσην, ἀλλὰ ἄκρην γὰρ ἀνέχειν ἐπὶ μέγα ἔσω ἐς τὸ πέλαγος, ἐς τρισχιλίους σταδίους μάλιστα ἀνατείνουσαν τὴν ἄκρην· εἴη ἂν ὦν αὐτῷ ἡ πλευρὴ τῆς Ἰνδῶν γῆς πρὸς ἕω μυρίους καὶ ἑξακισχιλίους σταδίους ἐπέχουσα· τοῦτο μὲν αὐτῷ πλάτος τῆς Ἰνδῶν γῆς συμβαίνει. 4 μῆκος δὲ τὸ ἀπ' ἑσπέρης ἐπὶ ἕω ἔστε μὲν ἐπὶ πόλιν Παλίμβοθρα μεμετρημένον σχοίνοισι λέγει ἀναγράφειν· καὶ εἶναι γὰρ ὁδὸν βασιληΐην· τοῦτο ἐπέχειν ἐς μυρίους σταδίους· τὰ δὲ ἐπέκεινα οὐκέτι ὡσαύτως ἀτρεκέα. 5 φήμας δὲ ὅσοι ἀνέγραψαν, σὺν τῇ ἄκρῃ τῇ ἀνεχούσῃ ἐς τὸ πέλαγος ἐς μυρίους σταδίους μάλιστα ἐπέχειν λέγουσιν· εἶναι δὲ ἄνω τὸ μῆκος τῆς Ἰνδῶν γῆς σταδίων μάλιστα δισμυρίων. 6 Κτησίης δὲ ὁ Κνίδιος τὴν Ἰνδῶν γῆν ἴσην τῇ ἄλλῃ Ἀσίῃ λέγει, οὐδὲν λέγων, οὐδὲ Ὀνησίκριτος, τρίτην μοῖραν τῆς πάσης γῆς· Νέαρχος δὲ μηνῶν τεσσάρων ὁδὸν τὴν δι' αὐτοῦ τοῦ πεδίου τῆς Ἰνδῶν γῆς. 7 Μεγασθένεϊ δὲ τὸ ἀπὸ ἀνατολέων ἐς ἑσπέρην πλάτος ἐστὶ τῆς Ἰνδῶν γῆς ὅ τι περ οἱ ἄλλοι μῆκος ποιέουσι· καὶ λέγει Μεγασθένης, μυρίων καὶ ἑξακισχιλίων σταδίων εἶναι, ἵναπερ τὸ βραχύτατον αὐτοῦ. 8 τὸ δὲ ἀπὸ ἄρκτου πρὸς μεσαμβρίην, τοῦτο δὲ αὐτῷ μῆκος γίνεται, καὶ ἐπέχει τριηκοσίους καὶ δισχιλίους καὶ δισμυρίους, ἵναπερ τὸ στεινότατον αὐτοῦ.

9 ποταμοὶ δὲ τοσοίδε εἰσὶν ἐν τῇ Ἰνδῶν γῇ, ὅσοι οὐδὲ ἐν τῇ πάσῃ Ἀσίῃ· μέγιστοι μὲν ὁ Γάγγης τε καὶ ὁ Ἰνδός, ὅτου καὶ ἡ γῆ ἐπώνυμος· ἄμφω τοῦ τε Νείλου τοῦ Αἰ-

γυπτίου καὶ τοῦ Ἴστρου τοῦ Σκυθικοῦ, καὶ εἰ ἐς ταυτ συνέλθοι αὐτοῖσι τὸ ὕδωρ, μέζονες· 10 δοκέειν δ' ἔμοιγ καὶ ὁ Ἀκεσίνης μέζων ἐστὶ τοῦ τε Ἴστρου καὶ τοῦ Νει λου, ἵναπερ παραλαβὼν ἅμα τόν τε Ὑδάσπεα καὶ τὸ Ὑδραώτεα καὶ τὸν Ὕφασιν ἐμβάλλει ἐς τὸν Ἰνδόν, ἀ καὶ τριήκοντα αὐτῷ σταδίους τὸ πλάτος ταύτῃ εἶναι· κ τυχὸν καὶ ἄλλοι πολλοὶ μέζονες ποταμοὶ ἐν τῇ Ἰνδῶν γ ῥέουσιν.

4 *ἀλλὰ οὔ μοι ἀτρεκὲς ὑπὲρ τῶν ἐπέκεινα [τοῦ] Ὑφά σιος ποταμοῦ ἰσχυρίσασθαι, ὅτι οὐ πρόσω τοῦ Ὑφάσι ἦλθεν Ἀλέξανδρος. 2 αὐτοῖν δὲ τοῖν μεγίστοιν ποτα μοῖν τοῦ τε Γάγγεω καὶ τοῦ Ἰνδοῦ τὸν Γάγγεα μεγάθ πολλόν τι ὑπερφέρειν Μεγασθένης ἀνέγραψε, καὶ ὅσο ἄλλοι μνήμην τοῦ Γάγγεω ἔχουσιν· 3 αὐτόν τε γὰρ μέ γαν ἀνίσχειν ἐκ τῶν πηγέων, δέκεσθαί τε ἐς ἑωυτὸν τό τε Καΐνὰν ποταμὸν καὶ τὸν Ἐραννοβόαν καὶ τὸν Κοσσό ανον, πάντας πλωτούς· ἐπὶ δὲ Σῶνόν τε ποταμὸν καὶ Σιτ τόκατιν καὶ Σολόματιν, καὶ τούτους πλωτούς· 4 ἐπὶ δ Κονδοχάτην τε καὶ Σάμβον καὶ Μάγωνα καὶ Ἀγόρανι καὶ Ὤμαλιν· ἐμβάλλουσι δὲ ἐς αὐτὸν Κομμινάσης τ μέγας ποταμὸς καὶ Κάκουθις καὶ Ἀνδώματις ἐξ ἔθνεο Ἰνδικοῦ τοῦ Μαδυανδινῶν ῥέων· 5 καὶ ἐπὶ τούτοισι Ἄμυστις παρὰ πόλιν Καταδούπην, καὶ Ὀξύμαγις ἐπ [τοῖσι] Παζάλαισι καλεομένοισι, καὶ Ἐρρέννυσις ἐν Μά θαισιν, ἔθνεϊ Ἰνδικῷ, συμβάλλει τῷ Γάγγῃ. 6 τούτω λέγει Μεγασθένης οὐδένα εἶναι τοῦ Μαιάνδρου ἀπο δέοντα, ἵναπερ ναυσίπορος ὁ Μαίανδρος. 7 εἶναι ὦν τ εὖρος τῷ Γάγγῃ, ἔνθαπερ αὐτὸς ἑωυτοῦ στεινότατος, ἐ ἑκατὸν σταδίους· πολλαχῇ δὲ καὶ λιμνάζειν, ὡς μὴ ἄπο πτον εἶναι τὴν πέρην χώρην, ἵναπερ χθαμαλή τέ ἐστ καὶ οὐδαμῇ γηλόφοισιν ἀνεστηκυῖα. 8 τῷ δὲ Ἰνδῷ ἐ ταὐτὸν ἔρχεται. Ὑδραώτης μὲν ἐν Καμβισθόλοισι παρει*

ληφθεὶς τόν τε Ὕφασιν ἐν Ἀστρύβαισι καὶ τὸν Σαράγγην ἐκ Κηκέων καὶ τὸν Νεῦδρον ἐξ Ἀττακηνῶν, ἐς Ἀκεσίνην ἐμβάλλουσιν. 9 Ὑδάσπης δὲ ἐν Ὀξυδράκαισιν ἄγων ἅμα οἷ τὸν Σίναρον ἐν Ἀρίσπαισιν ἐς τὸν Ἀκεσίνην ἐκδιδοῖ καὶ οὗτος. 10 ὁ δὲ Ἀκεσίνης ἐν Μαλλοῖσι συμβάλλει τῷ Ἰνδῷ· καὶ Τούταπος δὲ μέγας ποταμὸς ἐς τὸν Ἀκεσίνην ἐκδιδοῖ. τούτων ὁ Ἀκεσίνης ἐμπλησθεὶς καὶ τῇ ἐπικλήσι ἐκνικήσας αὐτὸς τῷ ἑωυτοῦ δὴ οὐνόματι ἐσβάλλει ἐς τὸν Ἰνδόν. 11 Κωφὴν δὲ ἐν Πευκελαΐτιδι, ἅμα οἷ ἄγων Μάλαντόν τε καὶ Σόαστον καὶ Γαρροίαν, ἐκδιδοῖ ἐς τὸν Ἰνδόν. 12 κατύπερθε δὲ τούτων Πάρενος καὶ Σάπαρνος, οὐ πολὺ διέχοντες, ἐμβάλλουσιν ἐς τὸν Ἰνδόν. Σόανος δὲ ἐκ τῆς ὀρεινῆς τῆς Ἀβισσαρέων ἔρημος ἄλλου ποταμοῦ ἐκδιδοῖ ἐς αὐτόν. καὶ τούτων τοὺς πολλοὺς Μεγασθένης λέγει, ὅτι πλωτοί εἰσιν. 13 οὔκουν ἀπιστίην χρὴ ἔχειν ὑπέρ τε τοῦ Ἰνδοῦ καὶ τοῦ Γάγγεω, μηδὲ συμβλητοὺς εἶναι αὐτοῖσι τόν τε Ἴστρον καὶ τοῦ Νείλου τὸ ὕδωρ. 14 ἐς μέν γε τὸν Νεῖλον οὐδένα ποταμὸν ἐκδιδόντα ἴδμεν, ἀλλ' ἀπ' αὐτοῦ διώρυχας τετμημένας κατὰ τὴν χώρην τὴν Αἰγυπτίην· 15 ὁ δὲ Ἴστρος ὀλίγος μὲν ἀνίσχει ἀπὸ τῶν πηγέων, δέκεται δὲ πολλοὺς ποταμούς, ἀλλὰ οὔτε πλήθεϊ ἴσους τοῖσιν Ἰνδῶν ποταμοῖσιν, οἳ ἐς τὸν Ἰνδὸν καὶ τὸν Γάγγεα ἐκδιδοῦσι, πλωτοὺς δὲ δὴ κάρτα ὀλίγους, ὧν τοὺς μὲν αὐτὸς ἰδὼν οἶδα, τὸν Ἔνον τε καὶ τὸν Σάον. 16 Ἔνος μὲν ἐν μεθορίῳ τῆς Νωρικῶν καὶ Ῥαιτῶν γῆς μίγνυται τῷ Ἴστρῳ, ὁ δὲ Σάος κατὰ Παίονας. ὁ δὲ χῶρος, ἵναπερ συμβάλλουσιν οἱ ποταμοί, Ταυροῦνος καλέεται. ὅστις δὲ καὶ ἄλλον οἶδε ναυσίπορον τῶν ἐς τὸν Ἴστρον ἐκδιδόντων, ἀλλὰ οὐ πολλούς που οἶδε.

5 τὸ δὲ αἴτιον ὅστις ἐθέλει φράζειν τοῦ πλήθεός τε καὶ μεγάθεος τῶν Ἰνδῶν ποταμῶν, φραζέτω· ἐμοὶ δὲ καὶ

ταῦτα ὡς ἀκοὴ ἀναγεγράφθω. 2 ἐπεὶ καὶ ἄλλων πολλῶν ποταμῶν οὐνόματα Μεγασθένης ἀνέγραψεν, οἳ ἔξω τοῦ Γάγγεώ τε καὶ τοῦ Ἰνδοῦ ἐκδιδοῦσιν ἐς τὸν ἑῷόν τε καὶ μεσαμβρινὸν τὸν ἔξω πόντον· ὥστε τοὺς πάντας ὀκτὼ καὶ πεντήκοντα λέγει ὅτι εἰσὶν Ἰνδοὶ ποταμοί, ναυσίποροι πάντες. 3 ἀλλ' οὐδὲ Μεγασθένης πολλὴν δοκέει μοι ἐπελθεῖν τῆς Ἰνδῶν χώρης, πλήν γε [δὴ] ὅτι πλεῦνα ἢ οἱ σὺν Ἀλεξάνδρῳ τῷ Φιλίππου ἐπελθόντες· συγγενέσθαι γὰρ Σανδρακόττῳ λέγει, τῷ μεγίστῳ βασιλεῖ τῶν Ἰνδῶν καὶ Πώρῳ, ἔτι τούτου μέζονι. 4 οὗτος ὢν ὁ Μεγασθένης λέγει, οὔτε Ἰνδοὺς ἐπιστρατεῦσαι οὐδαμοῖσιν ἀνθρώποισιν, οὔτε Ἰνδοῖσιν ἄλλους ἀνθρώπους· 5 ἀλλὰ Σέσωστριν μὲν τὸν Αἰγύπτιον, τῆς Ἀσίης καταστρεψάμενον τὴν πολλήν, ἔστε ἐπὶ τὴν Εὐρώπην σὺν στρατιῇ ἐλάσαντα, ὀπίσω ἀπονοστῆσαι· 6 Ἰδάνθυρσον δὲ τὸν Σκύθεα ἐκ Σκυθίης ὁρμηθέντα πολλὰ μὲν τῆς Ἀσίης ἔθνεα καταστρέψασθαι, ἐπελθεῖν δὲ καὶ τὴν Αἰγυπτίων γῆν κρατέοντα· 7 Σεμίραμιν δὲ τὴν Ἀσσυρίην ἐπιχειρέειν μὲν στέλλεσθαι ἐς Ἰνδούς, ἀποθανεῖν δὲ πρὶν τέλος ἐπιθεῖναι τοῖσι βουλεύμασιν· ἀλλὰ Ἀλέξανδρον γὰρ στρατεῦσαι ἐπὶ Ἰνδοὺς μοῦνον. 8 καὶ πρὸ Ἀλεξάνδρου Διονύσου μὲν πέρι πολλὸς λόγος κατέχει, ὡς καὶ τούτου στρατεύσαντος ἐς Ἰνδούς, καὶ καταστρεψαμένου Ἰνδούς· Ἡρακλέος δὲ πέρι οὐ πολλός. 9 Διονύσου μέν γε καὶ Νῦσα πόλις μνῆμα οὐ φαῦλον τῆς στρατηλασίης, καὶ ὁ Μηρὸς τὸ οὖρος, καὶ ὁ κισσὸς ὅστις ἐν τῷ οὔρεϊ τούτῳ φύεται, καὶ αὐτοὶ οἱ Ἰνδοὶ ὑπὸ τυμπάνων τε καὶ κυμβάλων στελλόμενοι ἐς τὰς μάχας, καὶ ἐσθὴς αὐτοῖσι κατάστικτος ἐοῦσα, κατάπερ τοῦ Διονύσου τοῖσι βάκχοισιν· 10 Ἡρακλέος δὲ οὐ πολλὰ ὑπομνήματα. ἀλλὰ τὴν Ἄορνον γὰρ πέτρην, ἥντινα Ἀλέξανδρος βίῃ ἐχειρώσατο, ὅτι Ἡρακλέης οὐ δυνατὸς ἐγένετο ἐξελεῖν, Μα-

κεδονικὸν δοκέει μοί τι κόμπασμα, κατάπερ ὦν καὶ τὸν Παραπάμισον Καύκασον ἐκάλεον Μακεδόνες, οὐδέν τι προσήκοντα τοῦτον τῷ Καυκάσῳ. 11 καί τι καὶ ἄντρον ἐπιφρασθέντες ἐν Παραπαμισάδαισι, τοῦτο ἔφασαν ἐκεῖνο εἶναι τοῦ Προμηθέος τοῦ Τιτῆνος τὸ ἄντρον, ἐν ὅτῳ ἐκρέματο ἐπὶ τῇ κλοπῇ τοῦ πυρός. 12 καὶ δὴ καὶ ἐν Σίβαισιν, Ἰνδικῷ γένεϊ, ὅτι δορὰς ἀμπεχομένους εἶδον τοὺς Σίβας, ἀπὸ τῆς Ἡρακλέος στρατηλασίης ἔφασκον τοὺς ὑπολειφθέντας εἶναι τοὺς Σίβας· καὶ γὰρ καὶ σκυτάλην φορέουσί τε οἱ Σίβαι, καὶ τοῖσι βουσὶν αὐτῶν ῥόπαλον ἐπικέκαυται· καὶ τοῦτο ἐς μνήμην ἀνέφερον τοῦ ῥοπάλου τοῦ Ἡρακλέος. 13 εἰ δέ τῳ πιστὰ ταῦτα, ἄλλος ἂν οὗτος Ἡρακλέης εἴη, οὐχ ὁ Θηβαῖος ἢ ὁ Τύριος ἢ ὁ Αἰγύπτιος, ἤ τις καὶ κατὰ τὴν ἄνω χώρην οὐ πόρρω τῆς Ἰνδῶν γῆς ᾠκισμένην μέγας βασιλεύς.

6 ταῦτα μέν μοι ἐκβολὴ ἔστω τοῦ λόγου ἐς τὸ μὴ πιστὰ φαίνεσθαι ὅσα ὑπὲρ τῶν ἐπέκεινα τοῦ Ὑφάσιος ποταμοῦ Ἰνδῶν μετεξέτεροι ἀνέγραψαν· ἔστε γὰρ ἐπὶ τὸν Ὕφασιν οἱ τῆς Ἀλεξάνδρου στρατηλασίης μετασχόντες οὐ πάντη ἄπιστοί εἰσιν. 2 ἐπεὶ καὶ τόδε λέγει Μεγασθένης ὑπὲρ ποταμοῦ Ἰνδικοῦ, Σίλαν μὲν εἶναί οἱ οὔνομα, ῥέειν δὲ ἀπὸ κρήνης ἐπωνύμου τοῦ ποταμοῦ διὰ τῆς χώρης τῆς Σιλέων, καὶ τούτων ἐπωνύμων τοῦ ποταμοῦ τε καὶ τῆς κρήνης· 3 τὸ δὲ ὕδωρ παρέχεσθαι τοιόνδε· οὐδὲν εἶναι ὅτῳ ἀντέχει τὸ ὕδωρ, οὔτε τι νήχεσθαι ἐπ᾽ αὐτοῦ οὔτε τι ἐπιπλέειν, ἀλλὰ πάντα γὰρ ἐς βυσσὸν δύνειν· οὕτω τι ἀμενηνότερον πάντων εἶναι τὸ ὕδωρ ἐκεῖνο καὶ ἠεροειδέστερον. 4 ὕεται δὲ ἡ Ἰνδῶν γῆ τοῦ θέρεος, μάλιστα μὲν τὰ οὔρεα, Παραπαμισός τε καὶ ὁ Ἠμωδὸς καὶ τὸ Ἰμαϊκὸν οὖρος, καὶ ἀπὸ τούτων μεγάλοι καὶ θολεροὶ οἱ ποταμοὶ ῥέουσιν. 5 ὕεται δὲ τοῦ θέρεος καὶ τὰ πεδία τῶν Ἰνδῶν, ὥστε λιμνάζει τὰ πολλὰ

αὐτῶν· καὶ ἔφυγεν ἡ Ἀλεξάνδρου στρατιὴ ἀπὸ Ἀκεσίνου ποταμοῦ μέσου θέρεος, ὑπερβαλόντος ὕδατος ἐς τὰ πεδία· 6 ὥστε ἀπὸ τῶνδε ἔξεστι τεκμη οῦσθαι καὶ τοῦ Νείλου τὸ πάθημα τοῦτο, ὅτι εἰκὸς ε ὕεσθαι τὰ Αἰθιόπων οὔρεα τοῦ θέρεος, καὶ ἀπ᾽ ἐκεί ἐμπιπλάμενον τὸν Νεῖλον ὑπερβάλλειν ὑπὲρ τὰς ὄχ ἐς τὴν γῆν τὴν Αἰγυπτίην· 7 θολερὸς ὢν καὶ οὗτος ἐν τῇδε τῇ ὥρῃ, ὡς οὔτε ἂν ἀπὸ χιόνος τηκομένης ῥεεν, οὔτε εἰ πρὸς τῶν ὥρῃ θέρεος πνεόντων ἐτησ ἀνέμων ἀνεκόπτετό οἱ τὸ ὕδωρ· ἄλλως τε οὐδὲ χιο βλητα εἴη ἂν τὰ Αἰθιόπων οὔρεα ὑπὸ καύματος. 8 ὕεσ δὲ κατάπερ τὰ Ἰνδῶν οὐκ ἔξω ἐστὶ τοῦ εἰκότος, ἐπεὶ τἆλλα ἡ Ἰνδῶν γῆ οὐκ ἀπέοικε τῆς Αἰθιοπίης, κα ποταμοὶ οἱ Ἰνδοὶ ὁμοίως τῷ Νείλῳ τῷ Αἰθιοπείῳ τε Αἰγυπτίῳ κροκοδείλους τε φέρουσιν, ἔστιν δὲ οἳ αὐτ καὶ ἰχθύας καὶ ἄλλα κήτεα ὅσα ὁ Νεῖλος, πλὴν ἵπ τοῦ ποταμίου· Ὀνησίκριτος δὲ καὶ τοὺς ἵππους τ ποταμίους λέγει ὅτι φέρουσι. 9 τῶν δὲ ἀνθρώπων ἰδέαι οὐ πάντη ἀπᾴδουσιν αἱ Ἰνδῶν τε καὶ Αἰθιόπ οἱ μὲν πρὸς νότου ἀνέμου Ἰνδοὶ τοῖσιν Αἰθίοψι μᾶλ τι ἐοίκασι, μέλανές τε ἰδέσθαι εἰσί, καὶ ἡ κόμη αὐτ μέλαινα· πλήν γε δὴ ὅτι σιμοὶ οὐχ ὡσαύτως οὐδὲ οὐ κρανοι ὡς Αἰθίοπες· οἱ δὲ βορειότεροι τούτων κατ᾽ γυπτίους μάλιστα ἂν εἶεν τὰ σώματα.

7 ἔθνεα δὲ Ἰνδικὰ εἴκοσι καὶ ἑκατὸν τὰ πάντα λ Μεγασθένης, δυοῖν δέοντα. καὶ πολλὰ μὲν εἶναι ἔθ Ἰνδικὰ καὶ αὐτὸς συμφέρομαι Μεγασθένεϊ, τὸ δὲ ἀτ κὲς οὐκ ἔχω εἰκάσαι ὅκως ἐκμαθὼν ἀνέγραψεν, ο πολλοστὸν μέρος τῆς Ἰνδῶν γῆς ἐπελθών, οὐδὲ ἐπι ξίης πᾶσι τοῖς γένεσιν ἐούσης ἐς ἀλλήλους. 2 πάλαι δὴ νομάδας εἶναι Ἰνδούς, κατάπερ Σκυθέων τοὺς ἀροτῆρας, οἳ ἐπὶ τῇσιν ἁμάξῃσι πλανώμενοι ἄλλοτε

λην τῆς Σκυθίης ἀμείβουσιν, οὔτε πόλιας οἰκέοντες οὔτε ἱρὰ θεῶν σέβοντες· 3 οὕτω μηδὲ Ἰνδοῖσι πόλιας εἶναι μηδὲ ἱρὰ θεῶν δεδομημένα· ἀλλ' ἀμπίσχεσθαι μὲν δορὰς θηρείους ὅσων κατακάνοιεν, σιτέεσθαι δὲ τῶν δένδρεων τὸν φλοιόν· καλέεσθαι δὲ τὰ δένδρεα ταῦτα τῇ Ἰνδῶν φωνῇ τάλα, καὶ φύεσθαι ἐπ' αὐτῶν, κατάπερ τῶν φοινίκων ἐπὶ τῇσι κορυφῇσιν, οἷά περ τολύπας. 4 σιτέεσθαι δὲ καὶ τῶν θηρίων ὅσα ἕλοιεν ὠμοφαγέοντας, πρίν [γε] δὴ Διόνυσον ἐλθεῖν ἐς τὴν χώρην τῶν Ἰνδῶν. 5 Διόνυσον δὲ ἐλθόντα, ὡς καρτερὸς ἐγένετο Ἰνδῶν, πόλιάς τε οἰκίσαι καὶ νόμους θέσθαι τῇσι πόλισιν, οἴνου τε δοτῆρα Ἰνδοῖσι γενέσθαι, κατάπερ Ἕλλησι, καὶ σπείρειν διδάξαι τὴν γῆν διδόντα αὐτὸν σπέρματα, 6 ἢ οὐκ ἐλάσαντος ταύτῃ Τριπτολέμου, ὅτε περ ἐκ Δήμητρος ἐστάλη σπείρειν τὴν γῆν πᾶσαν, ἤ πρὸ Τριπτολέμου τις οὗτος Διόνυσος ἐπελθὼν τὴν Ἰνδῶν γῆν σπέρματά σφισιν ἔδωκε καρποῦ τοῦ ἡμέρου· 7 βόας τε ὑπ' ἀρότρῳ ζεῦξαι Διόνυσον πρῶτον, καὶ ἀροτῆρας ἀντὶ νομάδων ποιῆσαι Ἰνδῶν τοὺς πολλούς, καὶ ὁπλίσαι ὅπλοισι τοῖσιν ἀρηΐοισι. 8 καὶ θεοὺς σέβειν ὅτι ἐδίδαξε Διόνυσος ἄλλους τε καὶ μάλιστα δὴ ἑωυτὸν κυμβαλίζοντας καὶ τυμπανίζοντας· καὶ ὄρχησιν δὲ διδάξαι τὴν σατυρικήν, τὸν κόρδακα παρ' Ἕλλησι καλεόμενον, 9 καὶ κομᾶν Ἰνδοὺς τῷ θεῷ· μιτρηφορέειν τε ἀναδεῖξαι, καὶ μύρων ἀλοιφὰς ἐκδιδάξαι, ὥστε καὶ ἐς Ἀλέξανδρον ἔτι ὑπὸ κυμβάλων τε καὶ τυμπάνων ἐς τὰς μάχας Ἰνδοὶ κατίσταντο.

ἀπιόντα δὲ ἐκ τῆς Ἰνδῶν γῆς, ὥς οἱ ταῦτα κεκοσμέατο, καταστῆσαι βασιλέα τῆς χώρης Σπατέμβαν, τῶν ἑταίρων ἕνα, τὸν βακχωδέστατον· τελευτήσαντος δὲ Σπατέμβα τὴν βασιληΐην ἐκδέξασθαι Βουδύαν τὸν τούτου παῖδα· 2 καὶ τὸν μὲν πεντήκοντα καὶ δύο ἔτεα βα- 8

σιλεῦσαι Ἰνδῶν, τὸν πατέρα, τὸν δὲ παῖδα εἴκοσιν ἔτεα· καὶ τούτου παῖδα ἐκδέξασθαι τὴν βασιληΐην Κραδεύαν· 3 καὶ τὸ ἀπὸ τοῦδε τὸ πολλὸν μὲν κατὰ γένος ἀμείβειν τὴν βασιληΐην, παῖδα παρὰ πατρὸς ἐκδεκόμενον· εἰ δὲ ἐκλείποι τὸ γένος, οὕτω δὴ ἀριστίνδην καθίστασθαι Ἰνδοῖσι βασιλέας. 4 Ἡρακλέα δέ, ὅντινα ἐς Ἰνδοὺς ἀπικέσθαι λόγος κατέχει, παρ᾽ αὐτοῖσιν Ἰνδοῖσι γηγενέα λέγεσθαι. 5 τοῦτον τὸν Ἡρακλέα μάλιστα πρὸς Σουρασηνῶν γεραίρεσθαι, Ἰνδικοῦ ἔθνεος, ἵνα δύο πόλιες μεγάλαι, Μέθορά τε καὶ Κλεισόβορα· καὶ ποταμὸς Ἰωβάρης πλωτὸς διαρρέει τὴν χώρην αὐτῶν. 6 τὴν σκευὴν δὲ οὗτος ὁ Ἡρακλέης ἥντινα ἐφόρεε Μεγασθένης λέγει ὅτι ὁμοίην τῷ Θηβαίῳ Ἡρακλέϊ, ὡς αὐτοὶ Ἰνδοὶ ἀπηγέονται· καὶ τούτῳ ἄρσενας μὲν παῖδας πολλοὺς κάρτα γενέσθαι ἐν τῇ Ἰνδῶν γῇ (πολλῇσι γὰρ δὴ γυναιξὶν ἐς γάμον ἐλθεῖν καὶ τοῦτον τὸν Ἡρακλέα), θυγατέρα δὲ μουνογενέην· 7 οὔνομα δὲ εἶναι τῇ παιδὶ Πανδαίην καὶ τὴν χώρην ἵνα τε ἐγένετο καὶ ἧστινος ἐπέτρεψεν αὐτὴν ἄρχειν Ἡρακλέης Πανδαίην τῆς παιδὸς ἐπώνυμον· καὶ ταύτῃ ἐλέφαντας μὲν γενέσθαι ἐκ τοῦ πατρὸς ἐς πεντακοσίους, ἵππον δὲ ἐς τετρακισχιλίην, πεζῶν δὲ ἐς τὰς τρεῖς καὶ δέκα μυριάδας. 8 καὶ τάδε μετεξέτεροι Ἰνδῶν περὶ Ἡρακλέος λέγουσιν· ἐπελθόντα αὐτὸν πᾶσαν γῆν καὶ θάλασσαν, καὶ καθήραντα ὅ τι περ κακὸν κίναδος, ἐξευρεῖν ἐν τῇ θαλάσσῃ κόσμον γυναικήϊον, 9 ὅντινα καὶ ἐς τοῦτο ἔτι οἵ τε ἐξ Ἰνδῶν τῆς χώρης τὰ ἀγώγιμα παρ᾽ ἡμέας ἀγινέοντες σπουδῇ ὠνεόμενοι ἐκκομίζουσι, καὶ Ἑλλήνων δὲ πάλαι καὶ Ῥωμαίων νῦν ὅσοι πολυκτέανοι καὶ εὐδαίμονες μέζονι ἔτι σπουδῇ ὠνέονται τὸν μαργαρίτην δὴ τὸν θαλάσσιον οὕτω τῇ Ἰνδῶν γλώσσῃ καλεόμενον. 10 τὸν γὰρ Ἡρακλέα, ὡς καλόν οἱ ἐφάνη τὸ φόρημα, ἐκ πάσης τῆς θαλάσσης ἐς τὴν Ἰνδῶν γῆν συνα-

γινέειν τὸν μαργαρίτην δὴ τοῦτον, τῇ θυγατρὶ τῇ ἑωυτοῦ εἶναι κόσμον. 11 καὶ λέγει Μεγασθένης, θηρεύεσθαι αὐτοῦ τὴν κόγχην δικτύοισι, νέμεσθαι δ' ἐν τῇ θαλάσσῃ κατὰ [τὸ] αὐτὸ πολλὰς κόγχας, κατάπερ τὰς μελίσσας· καὶ εἶναι γὰρ καὶ τοῖσι μαργαρίτῃσι βασιλέα ἢ βασίλισσαν, ὡς τῇσι μελίσσῃσι. 12 καὶ ὅστις μὲν ἐκεῖνον κατ' ἐπιτυχίην συλλάβοι, τοῦτον δὲ εὐπετέως περιβάλλειν καὶ τὸ ἄλλο σμῆνος τῶν μαργαριτέων· εἰ δὲ διαφύγοι σφᾶς ὁ βασιλεύς, τούτοισι δὲ οὐκέτι θηρατοὺς εἶναι τοὺς ἄλλους· τοὺς ἁλόντας δὲ περιορᾶν κατασαπῆναί σφισι τὴν σάρκα, τῷ δὲ ὀστέῳ ἐς κόσμον χρᾶσθαι. 13 καὶ εἶναι γὰρ καὶ παρ' Ἰνδοῖσι τὸν μαργαρίτην τριστάσιον κατὰ τιμὴν πρὸς χρυσίον τὸ ἄπεφθον, καὶ τοῦτο ἐν τῇ Ἰνδῶν γῇ ὀρυσσόμενον.

ἐν δὲ τῇ χώρῃ ταύτῃ, ἵνα ἐβασίλευσεν ἡ θυγάτηρ 9
τοῦ Ἡρακλέος, τὰς μὲν γυναῖκας ἑπταέτεας ἐούσας ἐς ὥρην γάμου ἰέναι, τοὺς δὲ ἄνδρας τεσσαράκοντα ἔτεα τὰ πλεῖστα βιώσκεσθαι. 2 καὶ ὑπὲρ τούτου λεγόμενον λόγον εἶναι παρὰ Ἰνδοῖσιν· Ἡρακλέα, ὀψιγόνου οἱ γενομένης τῆς παιδός, ἐπεί τε δὴ ἐγγὺς ἔμαθεν ἑωυτῷ ἐοῦσαν τὴν τελευτήν, οὐκ ἔχοντα ὅτῳ ἀνδρὶ ἐκδῷ τὴν παῖδα ἑωυτοῦ ἐπαξίῳ, αὐτὸν μιγῆναι τῇ παιδὶ ἑπταέτεϊ ἐούσῃ, ὡς γένος ἐξ οὗ τε κἀκείνης ὑπολείπεσθαι Ἰνδῶν βασιλέας. 3 ποιῆσαι ὦν αὐτὴν Ἡρακλέα ὡραίην γάμου· καὶ ἐκ τοῦδε ἅπαν τὸ γένος τοῦτο ὅτου ἡ Πανδαίη ἐπῆρξε, ταὐτὸν τοῦτο γέρας ἔχειν παρὰ Ἡρακλέος. 4 ἐμοὶ δὲ δοκέει, εἴπερ ὦν τὰ ἐς τοσόνδε ἄτοπα Ἡρακλέης οἷός τε ἦν ἐξεργάζεσθαι, κἂν ἑωυτὸν ἀποφῆναι μακροβιώτερον, ὡς ὡραίῃ μιγῆναι τῇ παιδί. 5 ἀλλὰ γὰρ εἰ ταῦτα ὑπὲρ τῆς ὥρης τῶν ταύτῃ παίδων ἀτρεκέα ἐστίν, ἐς ταὐτὸν φέρειν δοκέει ἔμοιγε ἐς ὅ τι περ καὶ ὑπὲρ τῶν ἀνδρῶν τῆς ἡλικίης ὅτι τεσσαρακοντούτεες ἀποθνήσκουσιν

οἱ πρεσβύτατοι αὐτῶν. 6 οἷς γὰρ τό τε γῆρας τοσῷδε ταχύτερον ἐπέρχεται καὶ ὁ θάνατος ὁμοῦ τῷ γήραϊ, πάντως που καὶ ἡ ἀκμὴ πρὸς λόγον τοῦ τέλεος ταχυτέρη ἐπανθέει· 7 ὥστε τριακοντούτεες μὲν ὠμογέροντες ἂν που εἶεν αὐτοῖσιν οἱ ἄνδρες, εἴκοσι δὲ ἔτεα γεγονότες οἱ ἔξω ἥβης νεηνίσκοι, ἡ δὲ ἀκροτάτη ἥβη ἀμφὶ τὰ πεντεκαίδεκα ἔτεα· καὶ τῇσι γυναιξὶν ὥρη τοῦ γάμου κατὰ λόγον ἂν οὕτω ἐς τὰ ἑπτὰ ἔτεα συμβαίνοι. 8 καὶ γὰρ τοὺς καρποὺς ἐν ταύτῃ τῇ χώρῃ πεπαίνεσθαί τε ταχύτερον τῶν ἄλλῃ ὡυτὸς οὗτος Μεγασθένης ἀνέγραφε, καὶ φθίνειν ταχύτερον.

9 ἀπὸ μὲν δὴ Διονύσου βασιλέας ἠρίθμεον Ἰνδοὶ ἐς Σανδράκοττον τρεῖς καὶ πεντήκοντα καὶ ἑκατόν, ἔτεα δὲ δύο καὶ τεσσαράκοντα καὶ ἑξακισχίλια· ἐν δὲ τούτοισι τρὶς τὸ πᾶν ἐς ἐλευθερίην * * τὴν δὲ καὶ ἐς τριηκόσια· τὴν δὲ εἴκοσί τε ἐτέων καὶ ἑκατόν· 10 πρεσβύτερόν τε Διόνυσον Ἡρακλέος δέκα καὶ πέντε γενεῇσιν Ἰνδοὶ λέγουσιν· ἄλλον δὲ οὐδένα ἐμβαλεῖν ἐς γῆν τὴν Ἰνδῶν ἐπὶ πολέμῳ, οὐδὲ Κῦρον τὸν Καμβύσεω, καίτοι ἐπὶ Σκύθας ἐλάσαντα καὶ τἆλλα πολυπραγμονέστατον δὴ τῶν κατὰ τὴν Ἀσίην βασιλέων γενόμενον τὸν Κῦρον· 11 ἀλλὰ Ἀλέξανδρον γὰρ ἐλθεῖν τε καὶ κρατῆσαι πάντων τοῖσιν ὅπλοισιν, ὅσους γε δὴ ἐπῆλθε· καὶ ἂν καὶ πάντων κρατῆσαι, εἰ ἡ στρατιὴ ἤθελεν. 12 οὐ μὲν δὴ οὐδὲ Ἰνδῶν τινὰ ἔξω τῆς οἰκηΐης σταλῆναι ἐπὶ πολέμῳ διὰ δικαιότητα.

10 λέγεται δὲ καὶ τάδε, μνημήϊα ὅτι Ἰνδοὶ τοῖς τελευτήσασιν οὐ ποιέουσιν, ἀλλὰ τὰς ἀρετὰς γὰρ τῶν ἀνδρῶν ἱκανὰς ἐς μνήμην τίθενται τοῖσιν ἀποθανοῦσι καὶ τὰς ᾠδὰς αἳ αὐτοῖσιν ἐπᾴδονται. 2 πολίων δὲ ἀριθμὸν οὐκ εἶναι ἂν ἀτρεκὲς ἀναγράψαι τῶν Ἰνδικῶν ὑπὸ πλήθεος· ἀλλὰ γὰρ ὅσαι παραποτάμιαι αὐτέων ἢ παραθαλάσσιαι,

ιύτας μὲν ξυλίνας ποιέεσθαι· 3 οὐ γὰρ εἶναι ἐκ πλίν- ου ποιεομένας διαρκέσαι ἐπὶ χρόνον τοῦ τε ὕδατος ϊεκα τοῦ ἐξ οὐρανοῦ, καὶ ὅτι οἱ ποταμοὶ αὐτοῖσιν ὑπερ- ϊλλοντες ὑπὲρ τὰς ὄχθας ἐμπιπλᾶσι τοῦ ὕδατος τὰ πε- ία. 4 ὅσαι δὲ ἐν ὑπερδεξίοισί τε καὶ μετεώροισι τό- οισι καὶ τούτοισιν ὑψηλοῖσιν ᾠκισμέναι εἰσί, ταύτας ὲ ἐκ πλίνθου τε καὶ πηλοῦ ποιέεσθαι· 5 μεγίστην δὲ όλιν ἐν Ἰνδοῖσιν εἶναι Παλίμβοθρα καλεομένην, ἐν τῇ ϊρασίων γῇ, ἵνα αἱ συμβολαί εἰσι τοῦ τε Ἐραννοβόα οταμοῦ καὶ τοῦ Γάγγεω· τοῦ μὲν Γάγγεω, τοῦ μεγί- του ποταμῶν· ὁ δὲ Ἐραννοβόας τρίτος μὲν ἂν εἴη τῶν νδῶν ποταμῶν, μέζων δὲ τῶν ἄλλῃ καὶ οὗτος· ἀλλὰ υγχωρέει αὐτὸς τῷ Γάγγῃ, ἐπειδὰν ἐμβάλῃ ἐς αὐτὸν τὸ δωρ. 6 καὶ λέγει Μεγασθένης, μῆκος μὲν ἐπέχειν τὴν όλιν κατ' ἑκατέρην τὴν πλευρὴν ἵναπερ μακροτάτη ὐτὴ ἑωυτῆς ᾤκισται ἐς ὀγδοήκοντα σταδίους· τὸ δὲ λάτος ἐς πεντεκαίδεκα· 7 τάφρον δὲ περιβεβλῆσθαι τῇ όλι τὸ εὖρος ἑξάπλεθρον, τὸ δὲ βάθος τριήκοντα πή- ϊων· πύργους δὲ ἑβδομήκοντα καὶ πεντακοσίους ἐπέ- ϊιν τὸ τεῖχος καὶ πύλας τέσσαρας καὶ ἑξήκοντα. 8 εἶναι ὲ καὶ τόδε μέγα ἐν τῇ Ἰνδῶν γῇ, πάντας Ἰνδοὺς εἶναι λευθέρους, οὐδέ τινα δοῦλον εἶναι Ἰνδόν. τοῦτο μὲν ϊακεδαιμονίοισιν ἐς ταὐτὸ συμβαίνει καὶ Ἰνδοῖσι· 9 Λα- εδαιμονίοισι μέν γε οἱ εἵλωτες δοῦλοί εἰσι καὶ τὰ δού- ων ἐργάζονται· Ἰνδοῖσι δὲ οὐδὲ ἄλλος δοῦλός ἐστι, ήτι γε Ἰνδῶν τις.

11 νενέμηνται δὲ οἱ πάντες Ἰνδοὶ ἐς ἑπτὰ μάλιστα γε- εάς. ἐν μὲν αὐτοῖσιν οἱ σοφισταί εἰσι, πλήθεϊ μὲν μεί- υς τῶν ἄλλων, δόξῃ δὲ καὶ τιμῇ γεραρώτατοι. 2 οὔτε άρ τι τῷ σώματι ἐργάζεσθαι ἀναγκαίη σφὶν προσκέε- αι, οὔτε τι ἀποφέρειν ἀπ' ὅτου πονέουσιν ἐς τὸ κοινόν· ὐδέ τι ἄλλο ἀνάγκης ἁπλῶς ἐπεῖναι τοῖσι σοφιστῇσιν,

ὅτι μὴ θύειν τὰς θυσίας τοῖσι θεοῖσιν ὑπὲρ τοῦ κοινοῦ τῶν Ἰνδῶν· 3 καὶ ὅστις δὲ ἰδίᾳ θύει, ἐξηγητὴς αὐτῷ τῆς θυσίης τῶν τις σοφιστέων τούτων γίνεται, ὡς οὐκ ἂν ἄλλως κεχαρισμένα τοῖσι θεοῖσι θύσαντι. 4 εἰσὶ δὲ καὶ μαντικῆς οὗτοι μοῦνοι Ἰνδῶν δαήμονες, οὐδὲ ἐπεῖται ἄλλῳ μαντεύεσθαι ὅτι μὴ σοφῷ ἀνδρί. 5 μαντεύουσι δὲ ὅσα ὑπὲρ τῶν ὡρέων τοῦ ἔτεος καὶ εἴ τις ἐς τὸ κοινὸν συμφορὴ καταλαμβάνει· τὰ δὲ ἴδια ἑκάστοισιν οὔ σφιν μέλει μαντεύεσθαι, ἢ ὡς οὐκ ἐξικνεομένης τῆς μαντικῆς ἐς τὰ σμικρότερα, ἢ ὡς οὐκ ἄξιον ἐπὶ τούτοισι πονέεσθαι. 6 ὅστις δὲ ἁμάρτοι ἐς τρὶς μαντευσάμενος, τούτῳ δὲ ἄλλο μὲν κακὸν γίνεσθαι οὐδέν, σιωπᾶν δὲ εἶναι ἐπάναγκες τοῦ λοιποῦ· καὶ οὐκ ἔστιν ὅστις ἐξαναγκάσει τὸν ἄνδρα τοῦτον φωνῆσαι, ὅτου ἡ σιωπὴ κατακέκριται. 7 οὗτοι γυμνοὶ διαιτῶνται οἱ σοφισταί, τοῦ μὲν χειμῶνος ὑπαίθριοι ἐν τῷ ἡλίῳ, τοῦ δὲ θέρεος ἐπεὰν ὁ ἥλιος κατέχῃ ἐν τοῖσι λειμῶσι καὶ τοῖσιν ἕλεσιν ὑπὸ δένδρεσι μεγάλοισιν· ὧν τὴν σκιὴν Νέαρχος λέγει ἐς πέντε πλέθρα ἐν κύκλῳ ἐξικνέεσθαι, καὶ ἂν καὶ μυρίους ἀνθρώπους ὑπὸ ἑνὶ δένδρεϊ σκιάζεσθαι· τηλικαῦτα εἶναι ταῦτα τὰ δένδρεα. 8 σιτέονται δὲ ὡραῖα καὶ τὸν φλοιὸν τῶν δένδρεων, γλυκύν τε ὄντα τὸν φλοιὸν καὶ τρόφιμον οὐ μεῖον ἤπερ αἱ βάλανοι τῶν φοινίκων.

9 δεύτεροι δ' ἐπὶ τούτοισιν οἱ γεωργοί εἰσιν, οὗτοι πλῆθεϊ πλεῖστοι Ἰνδῶν ἐόντες· καὶ τούτοισιν οὔτε ὅπλα ἐστὶν ἀρήϊα οὔτε μέλει τὰ πολέμια ἔργα, ἀλλὰ τὴν χώρην οὗτοι ἐργάζονται· καὶ τοὺς φόρους τοῖσί τε βασιλεῦσι καὶ τῇσι πόλισιν, ὅσαι αὐτόνομοι, οὗτοι ἀποφέρουσι· 10 καὶ εἰ πόλεμος ἐς ἀλλήλους τοῖσιν Ἰνδοῖσι τύχοι, τῶν ἐργαζομένων τὴν γῆν οὐ θέμις σφιν ἅπτεσθαι, οὐδὲ αὐτὴν τὴν γῆν τέμνειν· ἀλλὰ οἱ μὲν πολεμέουσι καὶ κατακαίνουσιν ἀλλήλους ὅπως τύχοιεν, οἱ δὲ πλησίον

αὐτῶν κατ' ἡσυχίην ἀροῦσιν ἢ τρυγῶσιν ἢ κλαδοῦσιν ἢ θερίζουσιν.

11 τρίτοι δέ εἰσιν Ἰνδοῖσιν οἱ νομέες, οἱ ποιμένες τε καὶ βουκόλοι, καὶ οὗτοι οὔτε κατὰ πόλιας οὔτε ἐν τῇσι κώμῃσιν οἰκέουσι. νομάδες τέ εἰσι καὶ ἀνὰ τὰ οὔρεα βιοτεύουσι, φόρον δὲ καὶ οὗτοι ἀπὸ τῶν κτηνέων ἀποφέρουσι· καὶ θηρεύουσιν οὗτοι ἀνὰ τὴν χώρην ὄρνιθάς τε καὶ ἄγρια θηρία.

τέταρτον δέ ἐστι τὸ δημιουργικόν τε καὶ καπηλικὸν 12
γένος. καὶ οὗτοι λειτουργοί εἰσι, καὶ φόρον ἀποφέρουσιν ἀπὸ τῶν ἔργων τῶν σφετέρων, πλήν γε δὴ ὅσοι τὰ ἀρήϊα ὅπλα ποιέουσιν· οὗτοι δὲ καὶ μισθὸν ἐκ τοῦ κοινοῦ προσλαμβάνουσιν. ἐν δὲ τούτῳ τῷ γένεϊ οἵ τε ναυπηγοὶ καὶ οἱ ναῦταί εἰσιν, ὅσοι κατὰ τοὺς ποταμοὺς πλώουσι.

2 πέμπτον δὲ γένος ἐστὶν Ἰνδοῖσιν οἱ πολεμισταί, πλήθεϊ μὲν δεύτερον μετὰ τοὺς γεωργούς, πλείστῃ δὲ ἐλευθερίῃ τε καὶ εὐθυμίῃ χρεόμενον· καὶ οὗτοι ἀσκηταὶ μούνων τῶν πολεμικῶν ἔργων εἰσί. 3 τὰ δὲ ὅπλα ἄλλοι αὐτοῖσι ποιέουσι, καὶ ἵππους ἄλλοι παρέχουσι· καὶ διακονέουσιν ἐπὶ στρατοπέδου ἄλλοι, οἵ τούς τε ἵππους αὐτοῖσι θεραπεύουσι καὶ τὰ ὅπλα ἐκκαθαίρουσι καὶ τοὺς ἐλέφαντας ἄγουσι καὶ τὰ ἅρματα κοσμέουσί τε καὶ ἡνιοχεύουσιν. 4 αὐτοὶ δέ, ἔστ' ἂν μὲν πολεμέειν δέῃ, πολεμέουσιν, εἰρήνης δὲ γενομένης εὐθυμέονται· καί σφιν μισθὸς ἐκ τοῦ κοινοῦ τοσόσδε ἔρχεται, ὡς καὶ ἄλλους τρέφειν ἀπ' αὐτοῦ εὐμαρέως.

5 ἕκτοι δέ εἰσιν Ἰνδοῖσιν οἱ ἐπίσκοποι καλεόμενοι. οὗτοι ἐφορῶσι τὰ γινόμενα κατά τε τὴν χώρην καὶ κατὰ τὰς πόλιας, καὶ ταῦτα ἀναγγέλλουσι τῷ βασιλέϊ, ἵναπερ βασιλεύονται Ἰνδοί, ἢ τοῖσι τέλεσιν, ἵναπερ αὐτόνομοί

εἰσι· καὶ τούτοισιν οὐ θέμις ψεῦδος ἀγγεῖλαι οὐδέν· οὐδέ τις Ἰνδῶν αἰτίην ἔσχε ψεύσασθαι.

6 ἕβδομοι δέ εἰσιν οἱ ὑπὲρ τῶν κοινῶν βουλευόμενοι ὁμοῦ τῷ βασιλέϊ, ἢ κατὰ τὰς πόλιας ὅσαι αὐτόνομοι σὺν τῇσιν ἀρχῇσι. 7 πλήθεϊ μὲν ὀλίγον τὸ γένος τοῦτό ἐστι, σοφίῃ δὲ καὶ δικαιότητι ἐκ πάντων προκεκριμένον· ἔνθεν οἵ τε ἄρχοντες αὐτοῖσιν ἐπιλέγονται καὶ ὅσοι νομάρχαι καὶ ὕπαρχοι καὶ θησαυροφύλακές τε καὶ στρατοφύλακες, ναύαρχοί τε καὶ ταμίαι, καὶ τῶν κατὰ γεωργίην ἔργων ἐπιστάται.

8 γαμέειν δὲ ἐξ ἑτέρου γένεος οὐ θέμις, οἷον τοῖσι γεωργοῖσιν ἐκ τοῦ δημιουργικοῦ, ἢ ἔμπαλιν· οὐδὲ δύο τέχνας ἐπιτηδεύειν τὸν αὐτόν, οὐδὲ τοῦτο θέμις· οὐδὲ ἀμείβειν ἐξ ἑτέρου γένεος ἐς ἕτερον, οἷον γεωργικὸν ἐκ νομέος γενέσθαι, ἢ νομέα ἐκ δημιουργικοῦ. 9 μοῦνόν σφισιν ἀνεῖται σοφιστὴν ἐκ παντὸς γένεος γενέσθαι, ὅτι οὐ μαλθακὰ τοῖσι σοφιστῇσίν ἐστι τὰ πρήγματα, ἀλλὰ πάντων ταλαιπωρότατα.

13 θηρῶσι δὲ Ἰνδοὶ τὰ μὲν ἄλλα ἄγρια θηρία, κατάπερ καὶ Ἕλληνες· ἡ δὲ τῶν ἐλεφάντων σφιν θήρη οὐδέν τι ἄλλῃ ἔοικεν, ὅτι καὶ ταῦτα τὰ θηρία οὐδαμοῖσιν ἄλλοισι θηρίοισιν ἐπέοικεν. 2 ἀλλὰ τόπον γὰρ ἐπιλεξάμενοι ἄπεδον καὶ καυματώδεα ἐν κύκλῳ τάφρον ὀρύσσουσιν, ὅσον μεγάλῳ στρατοπέδῳ ἐπαυλίσασθαι. τῆς δὲ τάφρου τὸ εὖρος ἐς πέντε ὀργυιὰς ποιέονται, βάθος τε ἐς τέσσαρας. 3 τὸν δὲ χόον ὅντινα ἐκβάλλουσιν ἐκ τοῦ ὀρύγματος, ἐπὶ τὰ χείλεα ἑκάτερα τῆς τάφρου ἐπιφορήσαντες, ἀντὶ τείχεος διαχρέονται· 4 αὐτοὶ δὲ ἐπὶ τῷ χώματι τῷ ἐπὶ τοῦ χείλεος τοῦ ἔξω τῆς τάφρου σκηνὰς σφὶν ὀρυκτὰς ποιέονται, καὶ διὰ τουτέων ὀπὰς ὑπολείπονται· δι' ὧν φῶς τε αὐτοῖσιν εἰσέρχεται καὶ τὰ θηρία προσάγοντα καὶ ἐσελαύνοντα ἐς τὸ ἕρκος σκέπτονται. 5 ἐνταῦθα ἐν-

τὸς τοῦ ἕρκεος καταστήσαντες τῶν τινας θηλέων τρεῖς ἢ τέσσαρας, ὅσαι μάλιστα τὸν θυμὸν χειροήθεες, μίαν ἔσοδον ἀπολιμπάνουσι κατὰ τὴν τάφρον, γεφυρώσαντες τὴν τάφρον· καὶ ταύτῃ χόον τε καὶ ποίην πολλὴν ἐπιφέρουσι τοῦ μὴ ἀρίδηλον εἶναι τοῖσι θηρίοισι τὴν γέφυραν, μή τινα δόλον οἴσθωσιν. 6 αὐτοὶ μὲν ὦν ἐκποδὼν σφᾶς ἔχουσι κατὰ τῶν σκηνέων τῶν ἐπὶ τῇ τάφρῳ δεδυκότες. οἱ δὲ ἄγριοι ἐλέφαντες ἡμέρης μὲν οὐ πελάζουσι τοῖσιν οἰκεομένοισι, νύκτωρ δὲ πλανῶνταί τε πάντῃ καὶ ἀγεληδὸν νέμονται τῷ μεγίστῳ καὶ γενναιοτάτῳ σφῶν ἑπόμενοι, κατάπερ αἱ βόες τοῖσι ταύροισιν. 7 ἐπεὰν ὦν τῷ ἕρκεϊ πελάσωσι, τήν τε φωνὴν ἀκούοντες τῶν θηλέων καὶ τῇ ὀδμῇ αἰσθόμενοι, δρόμῳ ἵενται ὡς ἐπὶ τὸν χῶρον τὸν πεφραγμένον· ἐκπεριελθόντες δὲ τῆς τάφρου τὰ χείλεα εὖτ' ἂν τῇ γεφύρῃ ἐπιτύχωσι, κατὰ ταύτην ἐς τὸ ἕρκος ὠθέονται. 8 οἱ δὲ ἄνθρωποι αἰσθόμενοι τὴν ἔσοδον τῶν ἐλεφάντων τῶν ἀγρίων, οἱ μὲν αὐτῶν τὴν γέφυραν ὀξέως ἀπεῖλον, οἱ δὲ ἐπὶ τὰς πέλας κώμας ἀποδραμόντες ἀγγέλλουσι τοὺς ἐλέφαντας ὅτι ἐν τῷ ἕρκεϊ ἔχονται· 9 οἱ δὲ ἀκούσαντες ἐπιβαίνουσι τῶν κρατίστων τε τὸν θυμὸν καὶ τῶν χειροηθεστάτων ἐλεφάντων, ἐπιβάντες δὲ ἐλαύνουσιν ὡς ἐπὶ τὸ ἕρκος, ἐλάσαντες δὲ οὐκ αὐτίκα μάχης ἅπτονται, ἀλλ' ἐῶσι γὰρ λιμῷ τε ταλαιπωρηθῆναι τοὺς ἀγρίους ἐλέφαντας καὶ ὑπὸ τῷ δίψεϊ δουλωθῆναι. 10 εὖτ' ἂν δέ σφισι κακῶς ἔχειν δοκέωσι, τηνικαῦτα ἐπιστήσαντες αὖθις τὴν γέφυραν ἐλαύνουσί τε ὡς ἐς τὸ ἕρκος, καὶ τὰ μὲν πρῶτα μάχη ἵσταται καρτερὴ τοῖσιν ἡμέροισι τῶν ἐλεφάντων πρὸς τοὺς ἑαλωκότας· ἔπειτα κρατέονται μὲν κατὰ τὸ εἰκὸς οἱ ἄγριοι ὑπό τε τῇ ἀθυμίῃ καὶ τῷ λιμῷ ταλαιπωρεύμενοι. 11 οἱ δὲ ἀπὸ τῶν ἐλεφάντων καταβάντες παρειμένοισιν ἤδη τοῖσιν ἀγρίοισι τοὺς πόδας ἄκρους συνδέ-

ουσιν· ἔπειτα ἐγκελεύονται τοῖσιν ἡμέροισι π
σφᾶς κολάζειν πολλῇσιν, ἔστ' ἂν ἐκεῖνοι ταλαιπωρε
ἐς γῆν πέσωσι· παραστάντες δὲ βρόχους περιβάλ
αὐτοῖσι κατὰ τοὺς αὐχένας, καὶ αὐτοὶ ἐπιβαίνουσι
νοισι. 12 τοῦ δὲ μὴ ἀποσείεσθαι τοὺς ἀμβάτας μηδέ
ἀτάσθαλον ἐργάζεσθαι, τὸν τράχηλον αὐτοῖσιν ἐν
μαχαιρίῳ ὀξέϊ ἐπιτέμνουσι, καὶ τὸν βρόχον κατὰ τ
μὴν περιδέουσιν, ὡς ἀτρέμα ἔχειν τὴν κεφαλήν
τὸν τράχηλον ὑπὸ τοῦ ἕλκεος. 13 εἰ γὰρ περιστρε
ὑπὸ ἀτασθαλίης, τρίβεται αὐτοῖσι τὸ ἕλκος ὑπὸ τ
οὕτω μὲν ὦν ἀτρέμα ἴσχουσι, καὶ αὐτοὶ γνωσιμα
14 ἤδη ἄγονται κατὰ τὸν δεσμὸν πρὸς τῶν ἡμέρων.
νήπιοι αὐτῶν ἢ διὰ κακότητα οὐκ ἄξιοι ἐκτῆσθαι
τους ἐῶσιν ἀπαλλάττεσθαι ἐς τὰ σφέτερα ἤθεα.
τες δὲ ἐς τὰς κώμας τοὺς ἁλόντας τοῦ τε χλωροῦ
μου καὶ τῆς ποίης τὰ πρῶτα ἐμφαγεῖν ἔδοσαν·
ὑπὸ ἀθυμίης οὐκ ἐθέλουσιν οὐδὲν σιτέεσθαι, τ
περιϊστάμενοι οἱ Ἰνδοὶ ᾠδαῖσί τε καὶ τυμπάνο
κυμβάλοισιν ἐν κύκλῳ κρούοντές τε καὶ ἐπᾴδον
τευνάζουσι. 4 θυμόσοφον γὰρ εἴπερ τι ἄλλο θ
ἐλέφας· καί τινες ἤδη αὐτῶν τοὺς ἀμβάτας σ
πολέμῳ ἀποθανόντας ἄραντες αὐτοὶ ἐξήνεγκαν ἐς
οἱ δὲ καὶ ὑπερήσπισαν κειμένους, οἱ δὲ καὶ πε
προεκινδύνευσαν· ὁ δέ τις πρὸς ὀργὴν ἀποκτείν
ἀμβάτην ὑπὸ μετανοίης τε καὶ ἀθυμίης ἀπέθανε
δον δὲ ἔγωγε καὶ κυμβαλίζοντα ἤδη ἐλέφαντα κ
λους ὀρχεομένους, κυμβάλοιν τῷ κυμβαλίζοντι πρ
σκελοῖν τοῖν ἔμπροσθεν προσηρτημένοιν, καὶ π
προβοσκίδι καλεομένῃ ἄλλο κύμβαλον· 6 ὁ δὲ ἐ
τῇ προβοσκίδι ἔκρουε τὸ κύμβαλον ἐν ῥυθμῷ πρ
τέροιν τοῖν σκελοῖν· οἱ δὲ ὀρχεόμενοι ἐν κύκλῳ
ρευον, καὶ ἐπαίροντές τε καὶ ἐπικάμπτοντες τὰ

σθεν σκέλεα ἐν τῷ μέρεϊ ἐν ῥυθμῷ καὶ οὗτοι ἔβαινον, κατότι ὁ κυμβαλίζων σφίσιν ὑπηγέετο. 7 βαίνεται δὲ ἐλέφας ἦρος ὥρῃ, κατάπερ βοῦς ἢ ἵππος, ἐπεὰν τῇσι θηλέῃσιν αἱ παρὰ τοῖσι κροτάφοισιν ἀναπνοαὶ ἀνοιχθεῖσαι ἐκπνέωσι· κύει δὲ τοὺς ἐλαχίστους μὲν ἑκκαίδεκα μῆνας, τοὺς πλείστους δὲ ὀκτωκαίδεκα· τίκτει δὲ ἕν, κατάπερ ἵππος· καὶ τοῦτο ἐκτρέφει τῷ γάλακτι ἐς ἔτος ὄγδοον. 8 ζώουσι δὲ ἐλεφάντων οἱ πλεῖστα ἔτεα ζώοντες ἐς διηκόσια· πολλοὶ δὲ νούσῳ προτελευτῶσιν αὐτῶν· γήραϊ δὲ ἐς τόσον ἔρχονται. 9 καὶ ἔστιν αὐτοῖσι τῶν μὲν ὀφθαλμῶν ἴημα τὸ βόειον γάλα ἐγχεόμενον, πρὸς δὲ τὰς ἄλλας νούσους ὁ μέλας οἶνος πινόμενος, ἐπὶ δὲ τοῖσιν ἕλκεσι τὰ ὕεια κρέα ὀπτώμενα καὶ καταπασσόμενα. ταῦτα παρ' Ἰνδοῖσίν ἐστιν αὐτοῖσιν ἰήματα.

τοῦ δὲ ἐλέφαντος τὸν τίγριν πολλόν τι ἀλκιμώτερον Ἰνδοὶ ἄγουσι. τίγριος δὲ δορὴν μὲν ἰδεῖν λέγει Νέαρχος, αὐτὸν δὲ τίγριν οὐκ ἰδεῖν· ἀλλὰ τοὺς Ἰνδοὺς γὰρ ἀπηγέεσθαι, τίγριν εἶναι μέγαθος μὲν ἡλίκον τὸν μέγιστον ἵππον, τὴν δὲ ὠκύτητα καὶ ἀλκὴν οἵην οὐδενὶ ἄλλῳ εἰκάσαι· 2 τίγριν γάρ, ἐπεὰν ὁμοῦ ἔλθῃ ἐλέφαντι, ἐπιπηδᾶν τε ἐπὶ τὴν κεφαλὴν τοῦ ἐλέφαντος καὶ ἄγχειν εὐπετέως. 3 ταύτας δέ, ἅστινας καὶ ἡμεῖς ὁρέομεν καὶ τίγριας καλέομεν, θῶας εἶναι αἰόλους καὶ μέζονας ἤπερ τοὺς ἄλλους θῶας. 4 ἐπεὶ καὶ ὑπὲρ τῶν μυρμήκων λέγει Νέαρχος μύρμηκα μὲν αὐτὸς οὐκ ἰδέειν, ὁποῖον δή τινα μετεξέτεροι διέγραψαν γίνεσθαι ἐν τῇ Ἰνδῶν γῇ, δορὰς δὲ καὶ τούτων ἰδεῖν πολλὰς ἐς τὸ στρατόπεδον κατακομισθείσας τὸ Μακεδονικόν. 5 Μεγασθένης δὲ ἀτρεκέα εἶναι ὑπὲρ τῶν μυρμήκων τὸν λόγον ἱστορέει, τούτους εἶναι τοὺς τὸν χρυσὸν ὀρύσσοντας, οὐκ αὐτοῦ τοῦ χρυσοῦ ἕνεκα, ἀλλὰ φύσι γὰρ κατὰ τῆς γῆς ὀρύσσουσιν, ἵνα φωλεύοιεν, κατάπερ οἱ ἡμέτεροι οἱ σμικροὶ μύρμηκες

ὀλίγον τῆς γῆς ὀρύσσουσιν· 6 ἐκείνους δέ, εἶναι γὰρ ἀλωπέκων μέζονας, πρὸς λόγον τοῦ μεγάθεος σφῶν καὶ τὴν γῆν ὀρύσσειν· τὴν δὲ γῆν χρυσῖτιν εἶναι, καὶ ἀπὸ ταύτης γίνεσθαι Ἰνδοῖσι τὸν χρυσόν. 7 ἀλλὰ Μεγασθένης τε ἀκοὴν ἀπηγέεται, καὶ ἐγὼ ὅτι οὐδὲν τούτου ἀτρεκέστερον ἀναγράψαι ἔχω, ἀπίημι ἑκὼν τὸν ὑπὲρ τῶν μυρμήκων λόγον. 8 σιττακοὺς δὲ Νέαρχος μὲν ὡς δή τι θῶμα ἀπηγέεται ὅτι γίνονται ἐν τῇ Ἰνδῶν γῇ, καὶ ὁκοῖος ὄρνις ἐστὶν ὁ σιττακός, καὶ ὅκως φωνὴν ἵει ἀνθρωπίνην. 9 ἐγὼ δὲ ὅτι αὐτός τε πολλοὺς ὀπώπεα καὶ ἄλλους ἐπισταμένους οἶδα τὸν ὄρνιθα, οὐδὲν ὡς ἀτόπου δῆθεν ἀπηγήσομαι· οὐδὲ ὑπὲρ τῶν πιθήκων τοῦ μεγάθεος, ἢ ὅτι καλοὶ παρ' Ἰνδοῖσι πίθηκοί εἰσιν, οὐδὲ ὅκως θηρῶνται ἐρέω. καὶ γὰρ ταῦτα γνώριμα ἐρέω, πλήν γε δὴ ὅτι καλοί που πίθηκοί εἰσι. 10 καὶ ὄφιας δὲ λέγει Νέαρχος θηρευθῆναι αἰόλους μὲν καὶ ταχέας· μέγαθος δέ, ὃν μὲν λέγει ἑλεῖν Πείθωνα τὸν Ἀντιγένεος, πήχεων ὡς ἑκκαίδεκα· αὐτοὺς δὲ τοὺς Ἰνδοὺς πολὺ μέζονας τούτων λέγειν εἶναι τοὺς μεγίστους ὄφιας. 11 ὅσοι δὲ ἰητροὶ Ἕλληνες, τούτοισιν οὐδὲν ἄκος ἐξεύρητο ὅστις ὑπὸ ὄφιος δηχθείη Ἰνδικοῦ· ἀλλ' αὐτοὶ γὰρ οἱ Ἰνδοὶ ἰῶντο τοὺς πληγέντας· καὶ ἐπὶ τῷδε Νέαρχος λέγει· συλλελεγμένους ἀμφ' αὐτὸν εἶχεν Ἀλέξανδρος Ἰνδῶν ὅσοι ἰητρικὴν σοφώτατοι, καὶ κεκήρυκτο ἀνὰ τὸ στρατόπεδον, ὅστις δηχθείη, ἐπὶ τὴν σκηνὴν φοιτᾶν τὴν βασιλέος. 12 οἱ δὲ αὐτοὶ οὗτοι καὶ τῶν ἄλλων νούσων τε καὶ παθέων ἰητροὶ ἦσαν. οὐ πολλὰ δὲ ἐν Ἰνδοῖσι πάθεα γίνεται, ὅτι αἱ ὧραι σύμμετροί εἰσιν αὐτόθι· εἰ δέ τι μέζον καταλαμβάνοι, τοῖσι σοφιστῇσιν ἀνεκοινοῦντο· καὶ ἐκεῖνοι οὐκ ἄνευ θεοῦ ἐδόκεον ἰῆσθαι ὅ τι περ ἰήσιμον.

16 ἐσθῆτι δὲ Ἰνδοὶ λινέῃ χρέονται, κατάπερ λέγει Νέαρχος, λίνου τοῦ ἀπὸ τῶν δένδρεων, ὑπὲρ ὅτων μοι ἤδη

ἔλεκται. τὸ δὲ λίνον τοῦτο ἢ λαμπρότερον τὴν χροιήν ἰτιν ἄλλου λίνου παντός, ἢ μέλανες αὐτοὶ ἐόντες λαμρότερον τὸ λίνον φαίνεσθαι ποιέουσιν. 2 ἔστι δὲ κιὼν λίνεος αὐτοῖσιν ἔστε ἐπὶ μέσην τὴν κνήμην, εἷμα δὲ ὸ μὲν περὶ τοῖσιν ὤμοισι περιβεβλημένον, τὸ δὲ περὶ ῇσι κεφαλῇσιν εἰλιγμένον. 3 καὶ ἐνώτια Ἰνδοὶ φορέουιν ἐλέφαντος, ὅσοι κάρτα εὐδαίμονες· οὐ γὰρ πάντες νδοὶ φορέουσι. 4 τοὺς δὲ πώγωνας λέγει Νέαρχος ὅτι άπτονται Ἰνδοὶ χροιὴν ἄλλην καὶ ἄλλην· οἱ μέν, ὡς ευκοὺς φαίνεσθαι οἵους λευκοτάτους, οἱ δὲ κυανέους· οῖς δὲ φοινικέους εἶναι, τοῖς δὲ καὶ πορφυρέους, ἄλοις πρασοειδέας· 5 καὶ σκιάδια ὅτι προβάλλονται τοῦ έρεος ὅσοι οὐκ ἠμελημένοι Ἰνδῶν. ὑποδήματα δὲ λευοῦ δέρματος φορέουσι, περισσῶς καὶ ταῦτα ἠσκημένα· αὶ τὰ ἴχνεα τῶν ὑποδημάτων αὐτοῖσι ποικίλα καὶ ὑψηά, τοῦ μέζονας φαίνεσθαι.

6 ὁπλίσιος δὲ τῆς Ἰνδῶν οὐκ ὡυτὸς εἷς τρόπος, ἀλλ' ἱ μὲν πεζοὶ αὐτοῖσι τόξον τε ἔχουσιν, ἰσόμηκες τῷ φοέοντι τὸ τόξον, καὶ τοῦτο κάτω ἐπὶ τὴν γῆν θέντες καὶ ῷ ποδὶ τῷ ἀριστερῷ ἀντιβάντες, οὕτως ἐκτοξεύουσι, ὴν νευρὴν ἐπὶ μέγα ὀπίσω ἀπαγαγόντες· 7 ὁ γὰρ ὀϊτὸς αὐτοῖσιν ὀλίγον ἀποδέων τριπήχεος, οὐδέ τι ἀνέχει τοξευθὲν πρὸς Ἰνδοῦ ἀνδρὸς τοξικοῦ, οὔτε ἀσπὶς ὔτε θώρηξ οὔτε εἴ τι καρτερὸν ἐγένετο. 8 ἐν δὲ τῇσιν ριστερῇσι πέλται εἰσὶν αὐτοῖσιν ὠμοβόϊναι, στεινότεαι μὲν ἢ κατὰ τοὺς φορέοντας, μήκεϊ δὲ οὐ πολλὸν ποδέουσαι. τοῖσι δὲ ἄκοντες ἀντὶ τόξων εἰσί. 9 μάχαιαν δὲ πάντες φορέουσι, πλατέαν δὲ καὶ τὸ μῆκος οὐ έξω τριπήχεος· καὶ ταύτην, ἐπεὰν συστάδην καταστῇ ὐτοῖσιν ἡ μάχη (τὸ δὲ οὐκ εὐμαρέως Ἰνδοῖσιν ἐς ἀλλήους γίνεται) ἀμφοῖν ταῖν χεροῖν καταφέρουσιν ἐς τὴν ληγήν, τοῦ καρτερὴν τὴν πληγὴν γενέσθαι. 10 οἱ δὲ

ἱππέες ἀκόντια δύο αὐτοῖσιν ἔχουσιν, οἷα τὰ σα ἀκόντια, καὶ πέλτην σμικροτέρην τῶν πεζῶν. οἱ δ ποι αὐτοῖσιν οὐ σεσαγμένοι εἰσίν, οὐδὲ χαλινοῦνται σιν Ἑλληνικοῖσι χαλινοῖσιν ἢ τοῖσι Κελτικοῖσιν ἐ ρέως, 11 ἀλλὰ περὶ ἄκρῳ τῷ στόματι τοῦ ἵππου ἐι κλῳ ἔχουσι δέρμα ὠμοβόϊνον ῥαπτὸν περιηρτημι καὶ ἐν τούτῳ χάλκεα κέντρα ἢ σιδήρεα, οὐ κάρτα ἔσω ἐστραμμένα· τοῖσι δὲ πλουσίοισιν ἐλεφάντινα τρα ἐστίν· ἐν δὲ τῷ στόματι σίδηρον αὐτοῖσιν οἱ ἱ ἔχουσιν, οἷόν περ ὀβελόν, ἔνθεν ἐξηρτημένοι εἰσὶι τοῖσιν οἱ ῥυτῆρες· 12 ἐπεὰν ὦν ἐπάγωσι τὸν ῥυτῆ τε ὀβελὸς κρατέει τὸν ἵππον, καὶ τὰ κέντρα, οἷα ἐ αὐτοῦ ἠρτημένα, κεντέοντα οὐκ ἐᾷ ἄλλο τι ἢ πείθε τῷ ῥυτῆρι.

17 τὰ δὲ σώματα ἰσχνοί τέ εἰσιν Ἰνδοὶ καὶ εὐμή καὶ κοῦφοι πολλόν τι ὑπὲρ τοὺς ἄλλους ἀνθρώ ὀχήματα δὲ τοῖσι μὲν πολλοῖσιν Ἰνδῶν κάμηλοί εἰσ ἵπποι καὶ ὄνοι, τοῖσι δὲ εὐδαίμοσιν ἐλέφαντες. 2 β λικὸν γὰρ ὄχημα ὁ ἐλέφας παρ' Ἰνδοῖσίν ἐστι· δε ρον δὲ τιμῇ ἐπὶ τούτῳ τὰ τέθριππα, τρίτον δὲ αἱ κ λοι· τὸ δὲ ἐπ' ἑνὸς ἵππου ὀχέεσθαι ἄτιμον. 3 αἱ γι κες δὲ αὐτοῖσιν, ὅσαι κάρτα σώφρονες, ἐπὶ μὲν ἀ μισθῷ οὐκ ἄν τι διαμάρτοιεν, ἐλέφαντα δὲ λαβοῦσα μίσγεται τῷ δόντι· οὐδὲ αἰσχρὸν Ἰνδοὶ ἄγουσι τὸ ἐλέφαντι μιγῆναι, ἀλλὰ καὶ σεμνὸν δοκέει τῇσι γυ ξίν, ἀξίην τὸ κάλλος φανῆναι ἐλέφαντος. 4 γαμέου οὔτε τι διδόντες οὔτε λαμβάνοντες, ἀλλὰ ὅσαι ὡραῖαι γάμου, ταύτας οἱ πατέρες προάγοντες ἐς τὸ φανὲς κατιστᾶσιν ἐκλέξασθαι τῷ νικήσαντι πάλην ἢ ἢ δρόμον, ἢ κατ' ἄλλην τινὰ ἀνδρίην προκριθέντι. τοφάγοι δὲ καὶ ἀροτῆρες Ἰνδοί εἰσιν, ὅσοι γε μὴ ὀ αὐτῶν· οὗτοι δὲ τὰ θήρεια κρέα σιτέονται.

6 ταῦτά μοι ἀπόχρη δεδηλῶσθαι ὑπὲρ Ἰνδῶν, ὅσα γνωριμώτατα Νέαρχός τε καὶ Μεγασθένης, δοκίμω ἄνδρε, ἀνεγραψάτην· 7 ἐπεὶ δὲ οὐδὲ ἡ ὑπόθεσίς μοι ἥσδε τῆς συγγραφῆς τὰ Ἰνδῶν νόμιμα ἀναγράψαι ἦν, ἀλλ' ὅκως γὰρ παρεκομίσθη Ἀλεξάνδρῳ ἐς Πέρσας ἐξ Ἰνδῶν ὁ στόλος, ταῦτα δή μοι ἐκβολὴ ἔστω τοῦ λόγου.

18 Ἀλέξανδρος γάρ, ἐπειδή οἱ παρεσκεύαστο τὸ ναυτικὸν ἐπὶ τοῦ Ὑδάσπεω τῇσιν ὄχθῃσιν, ἐπιλεγόμενος ὅσοι τε Φοινίκων καὶ ὅσοι Κύπριοι ἢ Αἰγύπτιοι εἵποντο ἐν τῇ ἄνω στρατηλασίῃ, ἐκ τούτων ἐπλήρου τὰς νέας, ὑπηρεσίας τε αὐτῇσι καὶ ἐρέτας ἐπιλεγόμενος, ὅσοι τῶν θαλασσίων ἔργων δαήμονες. 2 ἦσαν δὲ καὶ νησιῶται ἄνδρες οὐκ ὀλίγοι ἐν τῇ στρατιῇ, οἷσι ταῦτα ἔμελε, καὶ Ἴωνες καὶ Ἑλλησπόντιοι. 3 τριήραρχοι δὲ αὐτῷ ἐπεστάθησαν ἐκ Μακεδόνων μὲν Ἡφαιστίων τε Ἀμύντορος, καὶ Λεόννατος ὁ Ἀντέου, καὶ Λυσίμαχος ὁ Ἀγαθοκλέους, καὶ Ἀσκληπιόδωρος ὁ Τιμάνδρου, καὶ Ἄρχων ὁ Κλεινίου, καὶ Δημόνικος ὁ Ἀθηναίου, καὶ Ἀρχίας ὁ Ἀναξιδότου, καὶ Ὀφέλας Σειληνοῦ, καὶ Τιμάνθης Παντιάδου· οὗτοι μὲν Πελλαῖοι. 4 ἐκ δὲ Ἀμφιπόλεως ἦγον οἵδε· Νέαρχος Ἀνδροτίμου, ὃς τὰ ἀμφὶ τῷ παράπλῳ ἀνέγραψε· καὶ Λαομέδων ὁ Λαρίχου, καὶ Ἀνδροσθένης Καλλιστράτου· 5 ἐκ δὲ Ὀρεστίδος Κράτερός τε ὁ Ἀλεξάνδρου, καὶ Περδίκκας ὁ Ὀρόντεω· Ἐορδαῖοι δὲ Πτολεμαῖός τε ὁ Λάγου καὶ Ἀριστόνους ὁ Πεισαίου. ἐκ Πύδνης δὲ Μήτρων τε ὁ Ἐπιχάρμου καὶ Νικαρχίδης ὁ Σίμου. 6 ἐπὶ δὲ Ἄτταλός τε ὁ Ἀνδρομένεω, Τυμφαῖος, καὶ Πευκέστας Ἀλεξάνδρου, Μιεζεύς, καὶ Πείθων Κρατεύα, Ἀλκομενεύς, καὶ Λεόννατος Ἀντιπάτρου, Αἰγαῖος, καὶ Πάνταυχος Νικολάου, Ἀλωρίτης, καὶ Μυλλέας Ζωΐλου, Βεροιαῖος· οὗτοι μὲν οἱ σύμπαντες Μακεδόνες. 7 Ἑλλήνων δὲ Μήδιος μὲν Ὀξυθέμιδος, Λαρισσαῖος, Εὐμένης δὲ

Ἱερωνύμου, ἐκ Καρδίης, Κριτόβουλος δὲ Πλάτωνος, Κῷος, καὶ Θόας Μηνοδώρου, καὶ Μαίανδρος Μανδρογένεος, Μάγνητες. 8 Ἄνδρων δὲ Καβήλεω, Τήϊος, Κυπρίων δὲ Νικοκλέης Πασικράτεος, Σόλιος, καὶ Νιθάφων Πυνταγόρεω, Σαλαμίνιος. ἦν δὲ δὴ καὶ Πέρσης αὐτῷ τριήραρχος, Βαγώας ὁ Φαρνούχεω· 9 τῆς δὲ αὐτοῦ Ἀλεξάνδρου νεὸς κυβερνήτης ἦν Ὀνησίκριτος Ἀστυπαλαιεύς· γραμματεὺς δὲ τοῦ στόλου παντὸς Εὐαγόρας Εὐκλέωνος, Κορίνθιος. 10 ναύαρχος δὲ αὐτοῖσιν ἐπεστάθη Νέαρχος Ἀνδροτίμου, τὸ γένος μὲν Κρὴς ὁ Νέαρχος, ᾤκεε δὲ ἐν Ἀμφιπόλει τῇ ἐπὶ Στρυμόνι. 11 ὡς δὲ ταῦτα ἐκεκόσμητο Ἀλεξάνδρῳ, ἔθυε τοῖσι θεοῖσιν ὅσοι γε πάτριοι ἢ μαντευτοὶ αὐτῷ, καὶ Ποσειδῶνι καὶ Ἀμφιτρίτῃ καὶ Νηρηΐσι καὶ αὐτῷ τῷ Ὠκεανῷ, καὶ τῷ Ὑδάσπῃ ποταμῷ, ἀπὸ τοῦ ὡρμᾶτο, καὶ τῷ Ἀκεσίνῃ, ἐς ὅντινα ἐκδιδοῖ Ὑδάσπης, καὶ τῷ Ἰνδῷ, ἐς ὅντινα ἄμφω ἐκδιδοῦσιν· 12 ἀγῶνές τε αὐτῷ μουσικοὶ καὶ γυμνικοὶ ἐποιεῦντο, καὶ ἱερήϊα τῇ στρατιῇ πάσῃ κατὰ τέλεα ἐδίδοτο.

19 ὡς δὲ πάντα ἐξήρτυτο αὐτῷ ἐς ἀναγωγήν, Κράτερον μὲν τὰ ἐπὶ θάτερα τοῦ Ὑδάσπεω ἰέναι σὺν στρατιῇ ἐκέλευσε πεζικῇ τε καὶ ἱππικῇ· ἐς τὸ ἐπὶ θάτερα δὲ Ἡφαιστίων αὐτῷ παρεπορεύετο, σὺν ἄλλῃ στρατιῇ πλείονι ἔτι τῆς τῷ Κρατέρῳ συντεταγμένης. καὶ τοὺς ἐλέφαντας Ἡφαιστίων αὐτῷ ἦγεν, ὄντας ἐς διηκοσίους. 2 αὐτὸς δὲ τούς τε ὑπασπιστὰς καλεομένους ἅμα οἷ ἦγε καὶ τοὺς τοξότας πάντας καὶ τῶν ἱππέων τοὺς ἑταίρους καλεομένους, τοὺς πάντας ἐς ὀκτακισχιλίους. 3 τοῖσι μὲν δὴ ἀμφὶ Κράτερον καὶ Ἡφαιστίωνα ἐτέτακτο, ἵνα προπορευθέντες ὑπομένοιεν τὸν στόλον. 4 Φίλιππον δέ, ὃς αὐτῷ σατράπης τῆς χώρης ταύτης ἦν, ἐπὶ τοῦ Ἀκεσίνου ποταμοῦ τὰς ὄχθας πέμπει, ἅμα στρατιῇ πολλῇ

καὶ τοῦτον· 5 ἤδη γὰρ καὶ δώδεκα μυριάδες αὐτῷ μάχιμοι εἵποντο σὺν οἷσιν ἀπὸ θαλάσσης τε αὐτὸς ἀνήγαγε καὶ αὖθις οἱ ἐπὶ συλλογὴν αὐτῷ στρατιῆς πεμφθέντες ἧκον ἔχοντες, παντοῖα ἔθνεα βαρβαρικὰ ἅμα οἷ ἄγοντι, καὶ πᾶσαν ἰδέην ὡπλισμένα. 6 αὐτὸς δὲ ἄρας ταῖσι νηυσὶ κατέπλωε κατὰ τὸν Ὑδάσπεα ἔστε ἐπὶ τοῦ Ἀκεσίνου τε καὶ τοῦ Ὑδάσπεω τὰς συμβολάς. 7 νέες δὲ αἱ σύμπασαι αὐτῷ χίλιαι καὶ ὀκτακόσιαι ἦσαν, αἵ τε μακραὶ καὶ ὅσα στρογγύλα πλοῖα καὶ ἄλλαι ἱππαγωγοὶ καὶ σιτία ἅμα τῇ στρατιῇ ἄγουσαι. 8 ὅκως μὲν δὴ κατὰ τοὺς ποταμοὺς κατέπλωσεν αὐτῷ ὁ στόλος, καὶ ὅσα ἐν τῷ παράπλῳ ἔθνεα κατεστρέψατο, καὶ ὅκως διὰ κινδύνου αὐτὸς ἐν Μαλλοῖσιν ἧκε, καὶ τὸ τρῶμα ὃ ἐτρώθη ἐν Μαλλοῖσι, καὶ Πευκέστας τε καὶ Λεόννατος ὅκως ὑπερήσπισαν αὐτὸν πεσόντα, πάντα ταῦτα λέλεκταί μοι ἤδη ἐν τῇ ἄλλῃ τῇ Ἀττικῇ συγγραφῇ. 9 ὁ δὲ λόγος ὅδε τοῦ παράπλου μοι ἀπήγησίς ἐστιν, ὃν Νέαρχος σὺν τῷ στόλῳ παρέπλωσεν ἀπὸ τοῦ Ἰνδοῦ τῶν ἐκβολέων ὁρμηθεὶς κατὰ τὴν θάλασσαν τὴν μεγάλην ἔστε ἐπὶ τὸν κόλπον τὸν Περσικόν, ἣν δὴ Ἐρυθρὴν θάλασσαν μετεξέτεροι καλέουσι.

20 Νεάρχῳ δὲ λέλεκται ὑπὲρ τούτων ὅδε ὁ λόγος· πόθον μὲν εἶναι Ἀλεξάνδρῳ ἐκπεριπλῶσαι τὴν θάλασσαν τὴν ἀπὸ Ἰνδῶν ἔστε ἐπὶ τὴν Περσικήν, 2 ὀκνέειν δὲ αὐτὸν τοῦ τε πλόου τὸ μῆκος καὶ μή τινι ἄρα χώρῃ ἐρήμῳ ἐγκύρσαντες ἢ ὅρμων ἀπόρῳ ἢ οὐ συμμέτρως ἐχούσῃ τῶν ὡραίων, οὕτω δὴ διαφθαρῇ αὐτῷ ὁ στόλος, καὶ οὐ φαύλη κηλὶς αὕτη τοῖσιν ἔργοισιν αὐτοῦ τοῖσι μεγάλοισιν ἐπιγενομένη τὴν πᾶσαν εὐτυχίην αὐτῷ ἀφανίσῃ· ἀλλὰ ἐκνικῆσαι γὰρ αὐτῷ τὴν ἐπιθυμίην τοῦ καινόν τι αἰεὶ καὶ ἄτοπον ἐργάζεσθαι. 3 ἀπόρως δὲ ἔχειν, ὅντινα οὐκ ἀδύνατόν τε ἐς τὰ ἐπινοεύμενα ἐπιλέξαιτο, καὶ ἅμα

τῶν ἐν νηῒ ἀνδρῶν, ὡς καὶ τῶν τοιοῦτον στόλον
μένων ἀφελεῖν τὸ δεῖμα τοῦ δὴ ἠμελημένως αὐ
προῦπτον κίνδυνον ἐκπέμπεσθαι. 4 λέγει δὴ ὁ
χος, ἑωυτῷ ξυννοῦσθαι τὸν Ἀλέξανδρον, ὅντινα
ρίσηται ἐξηγέεσθαι τοῦ στόλου· ὡς δὲ ἄλλου κα
ἐς μνήμην ἰόντα τοὺς μὲν ὡς οὐκ ἐθέλοντας κιν
ειν ὑπὲρ οὗ ἀπολέγειν, τοὺς δὲ ὡς μαλακοὺς τὸν
τοὺς δὲ ὡς πόθῳ τῆς οἰκηΐης κατεχομένους, τ
ἄλλο καὶ ἄλλο ἐπικαλέοντα· 5 τότε δὴ αὐτὸν ὑπο
εἰπεῖν ὅτι "ὦ βασιλεῦ, ἐγώ τοι ὑποδέκομαι ἐξ
σθαι τοῦ στόλου, καὶ εἰ τὰ ἀπὸ τοῦ θεοῦ συνεπι
νοι, περιάξω τοι σώας τὰς νέας καὶ τοὺς ἀνθ
ἔστε ἐπὶ τὴν Περσίδα γῆν, εἰ δὴ πλωτός τέ ἐστιν ὁ
πόντος καὶ τὸ ἔργον οὐκ ἄπορον γνώμῃ ἀνθρω
6 Ἀλέξανδρον δὲ λόγῳ μὲν οὐ φάναι ἐθέλειν ἐς τ
ταλαιπωρίην καὶ τοσόνδε κίνδυνον τῶν τινα ἑωυ
λων ἐμβάλλειν, αὐτὸν δὲ ταύτῃ δὴ καὶ μᾶλλον οὐ
ναι, ἀλλὰ λιπαρέειν. 7 οὕτω δὴ ἀγαπῆσαί τε Ἀ
δρον τοῦ Νεάρχου τὴν προθυμίην, καὶ ἐπιστῆσαι
ἄρχειν τοῦ στόλου παντός· 8 καὶ τότε δὴ ἔτι μᾶλ
στρατιῆς ὅ τι περ ἐπὶ τῷ παράπλῳ τῷδε ἐτάσσετο
ὑπηρεσίας ἵλεω ἔχειν τὴν γνώμην, ὅτι δὴ Νέαρ
οὔποτε ἂν Ἀλέξανδρος προήκατο ἐς κίνδυνον κ
νέα, εἰ μή σφι σωθήσεσθαι ἔμελλεν· 9 λαμπρ
πολλὴ τῇ παρασκευῇ ἐπεοῦσα καὶ κόσμος τῶν νε
σπουδαὶ τῶν τριηράρχων ἀμφὶ τὰς ὑπηρεσίας τε
πληρώματα ἐκπρεπέες καὶ τοὺς πάντη δὴ πάλαι
κνέοντας ἐς ῥώμην ἅμα καὶ ἐλπίδας χρηστοτέρα
τοῦ παντὸς ἔργου ἐπηρκότα ἦν· 10 πολλὸν δὲ δὴ
πιλαβέσθαι ἐς εὐθυμίην τῇ στρατιῇ τὸ δὴ αὐτὸ
ξανδρον ὁρμηθέντα κατὰ τοῦ Ἰνδοῦ τὰ στόματα
φότερα ἐκπλῶσαι ἐς τὸν πόντον, σφάγιά τε τῷ

ῶνι ἐντεμεῖν καὶ ὅσοι ἄλλοι θεοὶ θαλάσσιοι, καὶ δῶρα
εγαλοπρεπέα τῇ θαλάσσῃ χαρίσασθαι· 11 τῇ τε ἄλλῃ
ῇ Ἀλεξάνδρου παραλόγῳ εὐτυχίῃ πεποιθότας οὐδὲν ὅ
ι οὐ τολμητόν τε ἐκείνῳ καὶ ἐρκτὸν ἐξηγέεσθαι.

ὡς δὲ τὰ ἐτήσια πνεύματα ἐκοιμήθη, ἃ δὴ τοῦ θέ- 21
εος τὴν ὥρην πᾶσαν κατέχει ἐκ τοῦ πελάγεος ἐπιπνέον-
α ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ ταύτῃ ἄπορον τὸν πλόον ποιέοντα,
ότε δὴ ὥρμηντο ἐπὶ ἄρχοντος Ἀθήνησι Κηφισοδώρου,
ἰκάδι τοῦ Βοηδρομιῶνος μηνός, κατότι Ἀθηναῖοι ἄγου-
ιν· ὡς δὲ Μακεδόνες τε καὶ Ἀσιανοὶ ἦγον, * * τὸ ἑν-
έκατον βασιλεύοντος Ἀλεξάνδρου. 2 θύει δὲ καὶ Νέ-
ρχος πρὸ τῆς ἀναγωγῆς Διὶ Σωτῆρι, καὶ ἀγῶνα ποιέει
αὶ οὗτος γυμνικόν. ἄραντες δὲ ἀπὸ τοῦ ναυστάθμου
ῇ πρώτῃ ἡμέρῃ κατὰ τὸν Ἰνδὸν ὁρμίζονται ποταμὸν
:ρὸς διώρυχι μεγάλῃ, καὶ μένουσιν αὐτοῦ δύο ἡμέρας·
Στοῦρα δὲ οὔνομα ἦν τῷ χώρῳ· στάδιοι ἀπὸ τοῦ ναυ-
τάθμου ἐς ἑκατόν. 3 τῇ τρίτῃ δὲ ἄραντες ἔπλωον ἔστε
πὶ διώρυχα ἄλλην σταδίους τριήκοντα, ἁλμυρὴν ἤδη
αύτην τὴν διώρυχα· ἀνῄει γὰρ ἡ θάλασσα ἐς αὐτήν,
άλιστα μὲν ἐν τῇσι πλημμύρῃσιν, ὑπέμενε δὲ καὶ ἐν
ῇσιν ἀμπώτεσι τὸ ὕδωρ μεμιγμένον τῷ ποταμῷ· Καύ-
αρα δὲ οὔνομα ἦν τῷ χώρῳ. 4 ἐνθένδε εἴκοσι σταδίους
αταπλώσαντες ἐς Κορέεστιν ὁρμίζονται ἔτι κατὰ τὸν
:οταμόν. 5 ἐνθένδε ὁρμηθέντες ἔπλωον οὐκ ἐπὶ πολ-
όν· ἕρμα γὰρ ἐφάνη αὐτοῖσι κατὰ τὴν ἐκβολὴν τὴν
αύτῃ τοῦ Ἰνδοῦ, καὶ τὰ κύματα ἐρρόχθεε πρὸς τῇ
ϊόνι, καὶ ἡ ἠϊὼν αὕτη τρηχέα ἦν. 6 ἀλλὰ ἵναπερ μαλ-
ακὸν ἦν τοῦ ἕρματος, ταύτῃ διώρυχα ποιήσαντες ἐπὶ
ταδίους πέντε, διῆγον τὰς νέας, ἐπειδὴ ἡ πλήμμυρα
πῆλθεν ἡ ἐκ τοῦ πόντου. 7 ἐκπεριπλώσαντες δὲ στα-
ίους πεντήκοντα καὶ ἑκατὸν ὁρμίζονται ἐς Κρώκαλα
ῆσον ἀμμώδεα, καὶ μένουσιν αὐτοῦ τὴν ἄλλην ἡμέρην·

8 προσοικέει δὲ ταύτῃ ἔθνος Ἰνδικόν, οἱ Ἀράβιες κ λεόμενοι, ὧν καὶ ἐν τῇ μέζονι συγγραφῇ μνήμην ἔσχο καὶ ὅτι εἰσὶν ἐπώνυμοι ποταμοῦ Ἀράβιος, ὃς διὰ τῆς γ αὐτῶν ῥέων ἐκδιδοῖ ἐς θάλασσαν, ὁρίζων τούτων τε τ χώρην καὶ τῶν Ὠρειτέων. 9 ἐκ δὲ Κρωκάλων ἐν δεξ μὲν ἔχοντες ὄρος τὸ καλεόμενον αὐτοῖσιν Εἶρον, ἐν ἀρ στερῇ δὲ νῆσον ἁλιτενέα ἔπλωον· ἡ δὲ νῆσος παρατει μένη τῇ ἠϊόνι κόλπον στεινὸν ποιέει. 10 διεκπλώσαντ δὲ ταύτην ὁρμίζονται ἐν λιμένι εὐόρμῳ· ὅτι δὲ μέγας καὶ καλὸς ὁ λιμὴν Νεάρχῳ ἔδοξεν, ἐπονομάζει αὐτ Ἀλεξάνδρου λιμένα. 11 νῆσος δέ ἐστιν ἐπὶ τῷ στόμα τοῦ λιμένος ὅσον σταδίους δύο ἀπέχουσα· Βίβακτα ο νομα τῇ νήσῳ· ὁ δὲ χῶρος ἅπας Σάγγαδα· ἡ δὲ νῆς καὶ τὸν λιμένα, προκειμένη πρὸ τοῦ πελάγεος, αὐ ἐποίεεν. 12 ἐνταῦθα πνεύματα μεγάλα ἐκ τοῦ πόντ ἔπνεε καὶ συνεχέα, καὶ Νέαρχος δείσας τῶν βαρβάρ μή τινες συνταχθέντες ἐπ' ἁρπαγὴν τοῦ στρατοπέδ τραποίατο, ἐκτειχίζει τὸν χῶρον λιθίνῳ τείχεϊ. 13 τέ σαρες δὲ καὶ εἴκοσιν ἡμέραι τῇ μονῇ ἐγένοντο· καὶ λέγ ὅτι μύας τε ἐθήρων τοὺς θαλασσίους οἱ στρατιῶται, κ ὄστρεα δὲ καὶ τοὺς σωλῆνας καλεομένους, ἄτοπα τὸ μ γαθος, ὡς τοῖσιν ἐν τῇδε τῇ ἡμετέρῃ θαλάσσῃ συμβ λέειν· καὶ ὕδωρ ὅτι ἁλμυρὸν ἐπίνετο.

22 ἅμα τε ὁ ἄνεμος ἐπαύσατο καὶ οἳ ἀνήγοντο· καὶ π ραιωθέντες σταδίους ἐς ἑξήκοντα ὁρμίζονται πρὸς α γιαλῷ ψαμμώδεϊ· νῆσος δὲ ἐπῆν τῷ αἰγιαλῷ ἐρήμ
2 ταύτην δὲ πρόβλημα ποιησάμενοι ὡρμίσθησαν· Δόμ οὔνομα τῇ νήσῳ· ὕδωρ δὲ οὐκ ἦν ἐν τῷ αἰγιαλῷ, ἀλ προελθόντες ἐς τὴν μεσογαίην ὅσον εἴκοσι σταδίους ἐπ τυγχάνουσιν ὕδατι καλῷ. 3 τῇ δὲ ὑστεραίῃ ἐς νύκτα αι τοῖσιν ὁ πλόος ἐγίνετο ἐς Σάραγγα σταδίους τριηκοσ ους, καὶ ὁρμίζονται πρὸς αἰγιαλῷ, καὶ ὕδωρ ἦν ἀπὸ τι

αἰγιαλοῦ ὅσον ὀκτὼ σταδίους. 4 ἐνθένδε πλώσαντες ὁρμίζονται ἐν Σακάλοισι, τόπῳ ἐρήμῳ· καὶ διεκπλώσαντες σκοπέλους δύο, οὕτω τι ἀλλήλοισι πελάζοντας, ὥστε τοὺς ταρσοὺς τῶν νεῶν ἅπτεσθαι ἔνθεν καὶ ἔνθεν τῶν πετρέων, κατορμίζονται ἐν Μοροντοβάροισι, σταδίους διελθόντες ἐς τριηκοσίους· 5 ὁ δὲ λιμὴν μέγας καὶ εὔκυκλος καὶ βαθὺς καὶ ἄκλυστος· ὁ δὲ ἔσπλους ἐς αὐτὸν στεινός· τοῦτον τῇ γλώσσῃ τῇ ἐπιχωρίῃ Γυναικῶν λιμένα ἐκάλεον, ὅτι γυνὴ τοῦ χώρου τούτου πρώτη ἐπῆρξεν. 6 ὡς δὲ διὰ τῶν σκοπέλων διεξέπλωον, κύμασί τε μεγάλοισιν ἐνέκυρσαν καὶ τῇ θαλάσσῃ ῥοώδεϊ· ἀλλὰ ἐκπεριπλῶσαι γὰρ ὑπὲρ τοὺς σκοπέλους μέγα ἔργον ἐφαίνετο. 7 ἐς δὲ τὴν ὑστεραίην ἔπλωον νῆσον ἐν ἀριστερῇ ἔχοντες πρὸ τοῦ πελάγεος, οὕτω τι τῷ αἰγιαλῷ συναφέα, ὥστε εἰκάσαι ἂν διώρυχα εἶναι τὸ μέσον τοῦ τε αἰγιαλοῦ καὶ τῆς νήσου· στάδιοι οἱ πάντες ἑβδομήκοντα τοῦ διέκπλου· καὶ ἐπί τε τοῦ αἰγιαλοῦ δένδρεα ἦν πολλὰ καὶ δασέα, καὶ ἡ νῆσος ὕλῃ παντοίῃ σύσκιος. 8 ὑπὸ δὲ τὴν ἕω ἔπλωον ἔξω τῆς νήσου κατὰ ῥηχίην στεινήν· ἔτι γὰρ ἀνάπωτις κατεῖχε. πλώσαντες δὲ ἐς ἑκατὸν καὶ εἴκοσι σταδίους ὁρμίζονται ἐν τῷ στόματι τοῦ Ἀράβιος ποταμοῦ· καὶ λιμὴν μέγας καὶ καλὸς πρὸς τῷ στόματι· ὕδωρ δὲ οὐκ ἦν πότιμον· τοῦ γὰρ Ἀράβιος αἱ ἐκβολαὶ ἀναμεμιγμέναι τῷ πόντῳ ἦσαν· 9 ἀλλὰ τεσσαράκοντα σταδίους ἐς τὸ ἄνω προχωρήσαντες λάκκῳ ἐπιτυγχάνουσι, καὶ ἔνθεν ὑδρευσάμενοι ὀπίσω ἀπενόστησαν. 10 νῆσος δὲ ἐπὶ τῷ λιμένι ὑψηλὴ καὶ ἔρημος· καὶ περὶ ταύτην ὀστρέων τε καὶ ἰχθύων παντοδαπῶν θήρη. μέχρι μὲν τοῦδε Ἀράβιες, ἔσχατοι Ἰνδῶν ταύτῃ ᾠκισμένοι, τὰ δὲ ἀπὸ τοῦδε Ὠρεῖται ἐπεῖχον.

ὁρμηθέντες δὲ ἐκ τῶν ἐκβολῶν τοῦ Ἀράβιος παρέ- 23
πλωον τῶν Ὠρειτέων τὴν χώρην· καὶ ὁρμίζονται ἐν Πα-

γάλοισι, πλώσαντες σταδίους ἐς διηκοσίους, π ῥηχίῃ· ἀλλὰ ἀγκύρῃσι γὰρ ἐπίβολος ἦν ὁ χῶρος. μὲν ὦν πληρώματα ἀπεσάλευον ἐν τῇσι νηυσίν· οι ἐπ' ὕδωρ ἐκβάντες ὑδρεύοντο. 2 τῇ δ' ὑστεραίῃ ἀ χθέντες ἅμα ἡμέρῃ καὶ πλώσαντες σταδίους ἐς τετ κοσίους κατάγονται ἑσπέριοι ἐς Κάβανα, καὶ ὁρμίζοι πρὸς αἰγιαλῷ ἐρήμῳ· καὶ ἐνταῦθα ῥηχίη τρηχέα ἦν, ἐπὶ τῷδε μετεώρους τὰς νέας ὡρμίσαντο. 3 κατὰ τοῦ τὸν πλόον πνεῦμα ὑπολαμβάνει τὰς νέας μέγα ἐκ π του, καὶ νέες δύο μακραὶ διαφθείρονται ἐν τῷ πλ καὶ κέρκουρος· οἱ δὲ ἄνθρωποι σώζονται ἀπονηξάμε ὅτι οὐ πόρρω τῆς γῆς ὁ πλόος ἐγίνετο. 4 ἀμφὶ δὲ με νύκτας ἀναχθέντες πλώουσιν ἔστε ἐπὶ Κώκαλα, ἃ τοῦ γιαλοῦ, ἔνθεν ὡρμήθησαν, ἀπεῖχε σταδίους διηκοσίο καὶ αἱ μὲν νέες σαλεύουσαι ὥρμεον, τὰ πληρώματι ἐκβιβάσας Νέαρχος πρὸς τῇ γῇ ηὐλίσθη, ὅτι ἐπὶ πολ τεταλαιπωρηκότες ἐν τῇ θαλάσσῃ ἀναπαύσασθαι ἐ θεον· στρατόπεδον δὲ περιεβάλετο τῶν βαρβάρων φυλακῆς ἕνεκα. 5 ἐν τούτῳ τῷ χώρῳ Λεόννατος, ὅτῳ Ὠρειτέων ἐξ Ἀλεξάνδρου ἐπετέτραπτο, μάχῃ μεγάλῃ ν Ὠρείτας τε καὶ ὅσοι Ὠρείτῃσι συνεπέλαβον τοῦ ἔργ καὶ κτείνει αὐτῶν ἑξακισχιλίους, καὶ τοὺς ἡγεμόνας π τας· τῶν δὲ σὺν Λεοννάτῳ ἱππέες μὲν ἀποθνήσκο πεντεκαίδεκα, τῶν δὲ πεζῶν ἄλλοι τε οὐ πολλοὶ Ἀπολλοφάνης ὁ Γαδρωσίων σατράπης. 6 ταῦτα μὲν ἐν τῇ ἄλλῃ συγγραφῇ ἀναγέγραπται, καὶ ὅκως Λεόν τος ἐπὶ τῷδε ἐστεφανώθη πρὸς Ἀλεξάνδρου χρυσέῳ σ φάνῳ ἐν Μακεδόσιν. 7 ἐνταῦθα σῖτος ἦν νενεμημέ κατὰ πρόσταγμα Ἀλεξάνδρου ἐς ἐπισιτισμὸν τῷ στρα καὶ ἐμβάλλονται σιτία ἡμερέων δέκα ἐς τὰς νέας· 8 τῶν νεῶν ὅσαι πεπονήκεσαν κατὰ τὸν πλόον μέχρι το ἐπεσκεύασαν· καὶ τῶν ναυτέων ὅσοι ἐν τῷ ἔργῳ β

ιεύειν ἐφαίνοντο Νεάρχῳ, τούτους μὲν πεζῇ ἄγειν Λεον- ·άτῳ ἔδωκεν, αὐτὸς δὲ ἀπὸ τῶν σὺν Λεοννάτῳ στρα- :ιωτέων συμπληροῖ τὸ ναυτικόν.

24 *ἐνθένδε ὁρμηθέντες ἔπλωον ἀκραεί· καὶ διελθόντες ;ταδίους ἐς πεντακοσίους ὡρμίζοντο πρὸς ποταμῷ χει- ιάρρῳ· Τόμηρος οὔνομα ἦν τῷ ποταμῷ.* 2 *καὶ λίμνη ἦν ἰπὶ τῇσιν ἐκβολῇσι τοῦ ποταμοῦ· τὰ δὲ βραχέα τὰ πρὸς :ῷ αἰγιαλῷ ἐπῴκεον ἄνθρωποι ἐν καλύβῃσι πνιγηρῇσι. ιαὶ οὗτοι ὡς προσπλώοντας εἶδον, ἐθάμβησάν τε καὶ ταρατείναντες σφᾶς παρὰ τὸν αἰγιαλὸν ἐτάχθησαν ὡς ἀπομαχούμενοι πρὸς τοὺς ἐκβαίνοντας·* 3 *λόγχας δὲ ἰφόρεον παχέας, μέγαθος ὡς ἑξαπήχεας· ἀκωκὴ δὲ οὐκ ἰπῆν σιδηρέη, ἀλλὰ τὸ ὀξὺ αὐτοῖσι πεπυρακτωμένον :αὐτὸ ἐποίεε· πλῆθος δὲ ἦσαν ὡς ἑξακόσιοι.* 4 *καὶ τού- :ους Νέαρχος ὡς ὑπομένοντάς τε καὶ παρατεταγμένους ιατεῖδε, τὰς μὲν νέας ἀνακωχεύειν κελεύει ἐντὸς βέλεος, ὕς τὰ τοξεύματα ἐς τὴν γῆν ἀπ' αὐτέων ἐξικνέεσθαι· αἱ ·ὰρ τῶν βαρβάρων λόγχαι παχέαι φαινόμεναι ἀγχέμαχοι ιέν, ἄφοβοι δὲ ἐς τὸ ἐσακοντίζεσθαι ἦσαν.* 5 *αὐτὸς δὲ :ῶν στρατιωτέων ὅσοι αὐτοί τε κουφότατοι καὶ κουφό- :ατα ὡπλισμένοι τοῦ τε νέειν δαημονέστατοι, τούτους δὲ ἰκνήξασθαι κελεύει ἀπὸ συνθήματος·* 6 *πρόσταγμα δέ ;φισιν ἦν, ὅκως τις ἐκνηξάμενος σταίη ἐν τῷ ὕδατι προσ- ιένειν τὸν παραστάτην οἱ ἐσόμενον· μηδὲ ἐμβάλλειν πρόσθεν ἐς τοὺς βαρβάρους, πρὶν ἐπὶ τριῶν ἐς βάθος ταχθῆναι τὴν φάλαγγα· τότε δὲ δρόμῳ ἤδη ἰέναι ἐπα- λαλάξαντας.* 7 *ἅμα δὲ ἐρρίπτεον ἑωυτοὺς οἱ ἐπὶ τῷδε :εταγμένοι ἐκ τῶν νεῶν ἐς τὸν πόντον, καὶ ἐνήχοντο ἰξέως, καὶ ἵσταντο ἐν κόσμῳ, καὶ φάλαγγα ἐκ σφῶν τοιησάμενοι δρόμῳ ἐπῄεσαν αὐτοί τε ἀλαλάζοντες τῷ Ἐνυαλίῳ, καὶ οἱ ἐπὶ τῶν νεῶν συνεπηχέοντες, τοξεύματά ε καὶ ἀπὸ μηχανέων βέλεα ἐφέρετο ἐς τοὺς βαρβάρους·*

8 οἱ δὲ τήν τε λαμπρότητα τῶν ὅπλων ἐκπλαγέντες
τῆς ἐφόδου τὴν ὀξύτητα, καὶ πρὸς τῶν τοξευμάτω
καὶ τῶν ἄλλων βελέων βαλλόμενοι, οἷα δὴ ἡμίγυμ
ἄνθρωποι, οὐδὲ ὀλίγον ἐς ἀλκὴν τραπέντες ἐγκλίνοι
καὶ οἱ μὲν αὐτοῦ φεύγοντες ἀποθνήσκουσιν, οἱ δὲ
ἁλίσκονται· ἔστι δὲ οἳ καὶ διέφυγον ἐς τὰ οὔρεα. 9 ἠ
δὲ οἱ ἁλόντες τά τε ἄλλα σώματα δασέες καὶ τὰς κεφα
καὶ τοὺς ὄνυχας θηριώδεες· τοῖς γὰρ δὴ ὄνυξιν ὅσα
δήρῳ διαχρᾶσθαι ἐλέγοντο, καὶ τοὺς ἰχθύας τούτ
παρασχίζοντες κατεργάζεσθαι, καὶ τῶν ξύλων ὅσα μα
κώτερα· τὰ δὲ ἄλλα τοῖσι λίθοισι τοῖσιν ὀξέσιν ἔκοπτ
σίδηρος γὰρ αὐτοῖσιν οὐκ ἦν. ἐσθῆτα δὲ ἐφόρεον δ
ματα θήρεια· οἱ δὲ καὶ ἰχθύων τῶν μεγάλων τὰ πα

25 ἐνταῦθα νεωλκέουσι τὰς νέας, καὶ ὅσαι πεπονηκ
αὐτέων ἐπισκευάζουσι. τῇ δὲ ἕκτῃ ἡμέρῃ ἐστέλλο
καὶ πλώσαντες σταδίους ἐς τριηκοσίους ἀπικνέοντα
χῶρον, ὃς δὴ ἔσχατος ἦν τῆς Ὠρειτέων γῆς· Μάλ
τῷ χώρῳ οὔνομα. 2 Ὠρεῖται δὲ ὅσοι ἄνω ἀπὸ θαλάσ
οἰκέουσιν, ἐσταλμένοι μὲν κατάπερ οἱ Ἰνδοί εἰσι, καὶ
ἐς πόλεμον ὡσαύτως παραρτέονται· γλῶσσα δὲ ἄλλη
τοῖσι καὶ ἄλλα νόμαια. 3 μῆκος τοῦ παράπλου παρὰ
χώρην τὴν Ἀραβίων ἐς χιλίους μάλιστα σταδίους, ἔνθ
περ ὡρμήθησαν, παρὰ δὲ τὴν Ὠρειτέων γῆν ἑξακόσ
καὶ χίλιοι. 4 παραπλωόντων δὲ τὴν Ἰνδῶν γῆν (τὸ
τεῦθεν γὰρ οὐκέτι Ἰνδοί εἰσι) λέγει Νέαρχος ὅτι αἱ σκ
αὐτοῖσιν οὐ ταὐτὸ ἐποίεον· 5 ἀλλὰ ὅκου μὲν ἐπὶ πολ
τοῦ πόντου ὡς πρὸς μεσαμβρίην προχωρήσειαν, αἱ
καὶ αὐταὶ αἱ σκιαὶ πρὸς μεσαμβρίην τετραμμέναι ἐφ
νοντο, ὁκότε δὲ τὸ μέσον τῆς ἡμέρης ἐπέχοι ὁ ἥλιος,
δὲ καὶ ἔρημα σκιῆς πάντα ὤφθη αὐτοῖσι, 6 τῶν τε ἀσ
ρων ὅσους πρόσθεν μετεώρους κατεώρων, οἱ μὲν ἀφ
νέες πάντῃ ἦσαν, οἱ δὲ πρὸς αὐτῇ τῇ γῇ ἐφαίνον

καταδύνοντές τε καὶ αὐτίκα ἀνατέλλοντες οἱ πάλαι ἀειφανέες ἐόντες. 7 καὶ ταῦτα οὐκ ἀπεικότα δοκέει μοι ἀναγράψαι Νέαρχος, ἐπεὶ καὶ ἐν Συήνῃ τῇ Αἰγυπτίῃ, ἐπεὰν τροπὰς ἄγῃ θέρεος ὥρης ὁ ἥλιος, φρέαρ ἀποδεδειγμένον ἐστί, καὶ τοῦτο ἄσκιον ἐν μεσαμβρίῃ φαίνεται· ἐν Μερόῃ δὲ πάντα ἄσκια τῇ αὐτῇ ὥρῃ· 8 εἰκὸς ὦν καὶ ἐν Ἰνδοῖσιν, ἅτε πρὸς μεσαμβρίην ᾠκισμένοισι, τὰ αὐτὰ δὴ πάθεα ἐπέχειν, καὶ μάλιστα δὴ κατὰ τὸν πόντον τὸν Ἰνδικόν, ὅσῳ μᾶλλον αὐτοῖσιν ἡ θάλασσα πρὸς μεσαμβρίην κέκλιται. ταῦτα μὲν δὴ ὧδε ἐχέτω.

ἐπὶ δὲ Ὠρείτῃσι κατὰ μὲν μεσογαίην Γαδρώσιοι 26 ἐπεῖχον· ὧν τὴν χώρην χαλεπῶς διεξῆλθεν ἅμα τῇ στρατιῇ Ἀλέξανδρος, καὶ κακὰ τοσαῦτα ἔπαθεν, ὅσα οὐδὲ τὰ σύμπαντα τῆς συμπάσης στρατηλασίης· ταῦτά μοι ἐν τῇ μέζονι συγγραφῇ ἀναγέγραπται. 2 κάτω δὲ Γαδρωσίων παρὰ τὴν θάλασσαν αὐτὴν οἱ Ἰχθυοφάγοι καλεόμενοι οἰκέουσι· παρὰ τούτων τὴν γῆν ἔπλωον· τῇ μὲν πρώτῃ ἡμέρῃ περὶ τὴν δευτέρην φυλακὴν ἀναχθέντες καταίρουσιν εἰς Βαγίσαρα· στάδιοι τοῦ παράπλου ἑξακόσιοι. 3 λιμήν τε ἔνι αὐτόθι εὔορμος, καὶ κώμη Πάσιρα, ἀπέχουσα ἀπὸ θαλάσσης ἑξήκοντα σταδίους· καὶ οἱ πρόσοικοι αὐτῆς Πασιρέες. 4 ἐς δὲ τὴν ὑστεραίην πρωϊαίτερον τῆς ὥρης ἀναχθέντες περιπλώουσιν ἄκρην ἐπὶ πολλόν τε ἀνέχουσαν ἐς τὸν πόντον καὶ αὐτὴν ὑψηλὴν καὶ κρημνώδεα· 5 φρέατα δὲ ὀρύξαντες, ὕδωρ ὀλίγον καὶ πονηρὸν ἀρυσάμενοι ταύτῃ μὲν τῇ ἡμέρῃ ἐπὶ ἀγκυρέων ὥρμεον, ὅτι ῥηχίη κατὰ τὸν αἰγιαλὸν ἀνεῖχεν. 6 ἐς δὲ τὴν ὑστεραίην καταίρουσιν ἐς Κόλτα, σταδίους ἐλθόντες διηκοσίους. ἐνθένδε ἕωθεν πλώσαντες σταδίους ἑξακοσίους ἐν Καλύβοισιν ὁρμίζονται· κώμη πρὸς τῷ αἰγιαλῷ, φοίνικες δὲ περὶ αὐτὴν ὀλίγοι πεφύκεσαν, καὶ βάλανοι ἐπ' αὐτοῖσι χλωραὶ ἐπῆσαν· καὶ νῆσος ὡς ἑκατὸν σταδίους

ἀπὸ τοῦ αἰγιαλοῦ ἀπέχουσα, Καρνίνη οὔνομα. 7 ἐνταῦ ξείνια Νεάρχῳ προσφέρουσιν οἱ κωμῆται πρόβατα ἰχθύας· καὶ τῶν προβάτων τὰ κρέα λέγει ὅτι ἦν ἰχθυώ δεα, ἴσα τοῖσι τῶν ὀρνίθων τῶν πελαγίων, ὅτι καὶ αὐ ἰχθύας σιτέεται· ποίη γὰρ οὐκ ἔνι ἐν τῇ χώρῃ. 8 ἀλ τῇ ὑστεραίῃ πλώσαντες ἐς σταδίους διηκοσίους ὁρμίζο ται πρὸς αἰγιαλῷ καὶ κώμῃ ἀπὸ θαλάσσης ἐς σταδίο τριήκοντα ἀπεχούσῃ· ἡ μὲν κώμη Κίσσα ἐκαλέετο· Κα βὶς δὲ τῷ αἰγιαλῷ οὔνομα ἦν. 9 ἐνταῦθα πλοίοισιν ἐπ τυγχάνουσι σμικροῖσιν, οἷα ἁλιέων εἶναι πλοῖα οὐκ εὐ δαιμόνων· αὐτοὺς δὲ οὐ καταλαμβάνουσιν· ἀλλ' ἔφυγο γὰρ κατορμιζομένας κατιδόντες τὰς νέας. σῖτός τε αὐ τόθι οὐκ ἐνῆν, καὶ ἐπιλελοίπει τὴν στρατιὴν ὁ πολλός· ἀλλὰ αἶγας ἐμβαλόμενοι ἐς τὰς νέας, οὕτω δὴ ἀπέπλωο 10 καὶ περιπλώσαντες ἄκρην ὑψηλὴν ὅσον πεντήκοντ καὶ ἑκατὸν σταδίους ἀνέχουσαν ἐς τὸν πόντον, κατάγον ται ἐν λιμένι ἀκλύστῳ· καὶ ὕδωρ αὐτόθι ἦν, καὶ ἁλιέε ᾤκεον· Μοσαρνὰ οὔνομα ἦν τῷ λιμένι.

27 ἐνθένδε καὶ ἡγεμὼν τοῦ πλόου λέγει Νέαρχος ὅτι συνέπλωσεν αὐτοῖσιν Ὑδράκης οὔνομα, Γαδρώσιος· ὑπέστη δὲ Ὑδράκης καταστήσειν αὐτοὺς μέχρι Καρμα νίης. τὰ δὲ ἀπὸ τοῦδε οὐκέτι χαλεπὰ ἦν, ἀλλὰ μᾶλλό τι ὀνομαζόμενα, ἔστε ἐπὶ τὸν κόλπον τὸν Περσικόν. 2 ἐκ δὲ Μοσαρνῶν νυκτὸς ἄραντες πλώουσι σταδίους ἑπτα κοσίους καὶ πεντήκοντα ἐς Βάλωμον αἰγιαλόν· ἐνθένδε ἐς Βάρνα κώμην σταδίους τετρακοσίους, ἵνα φοίνικές τε πολλοὶ ἐνῆσαν καὶ κῆπος· καὶ ἐν τῷ κήπῳ μύρσιναι ἐπε φύκεσαν, καὶ ἄλλα ἄνθεα, ἀπ' ὅτων στεφανώματα τοῖσ κωμήτῃσιν ἐπλέκετο· ἐνταῦθα πρῶτον δένδρεά τε εἶδον ἥμερα, καὶ ἀνθρώπους οὐ πάντῃ θηριώδεας ἐποικέον τας. 3 ἐνθένδε ἐς διηκοσίους σταδίους περιπλώσαντες καταίρουσιν ἐς Δενδρόβοσα· καὶ αἱ νέες ἐπ' ἀγκυρέων

σάλευσαν. 4 ἐνθένδε ἀμφὶ μέσας νύκτας ἄραντες ἐς Ζώφαντα λιμένα ἀπίκοντο, τετρακοσίους μάλιστα σταίους διεκπλώσαντες· 5 ἐνταῦθα ἁλιέες τε ᾤκεον, καὶ λοῖα αὐτοῖσιν ἦν σμικρὰ καὶ πονηρά· καὶ τῇσι κώπηιν οὐ κατὰ σκαλμὸν ἤρεσσον ὡς ὁ Ἑλλήνων νόμος, ἀλλ' ισπερ ἐν ποταμῷ τὸ ὕδωρ ἐπιβάλλοντες ἔνθεν καὶ ἔνεν, κατάπερ οἱ σκάπτοντες τὴν γῆν· ὕδωρ δὲ πολλόν ε ἦν ἐν τῷ λιμένι καὶ καθαρόν. 6 περὶ δὲ πρώτην φυακὴν ἄραντες καταίρουσιν ἐς Κύϊζα, ἐς ὀκτακοσίους σταίους διεκπλώσαντες· ἵνα αἰγιαλός τε ἔρημος ἦν καὶ ηχίη. αὐτοὶ ὦν ἐπ' ἀγκυρέων ὥρμεον, κατὰ νέα τε δειπνοποιέοντο. 7 ἐνθένδε διεκπλώσαντες σταδίους εντακοσίους ἀπίκοντο ἔς τινα πόλιν σμικρήν, οἰκεομέην ἐπὶ γηλόφου οὐ πόρρω τοῦ αἰγιαλοῦ. 8 καὶ Νέαρχος πιφρασθεὶς ὅτι σπείρεσθαι τὴν χώρην εἰκός, λέγει πρὸς ρχίην (ὃς ἦν Ἀναξιδότου μὲν παῖς, Πελλαῖος, συνέλωε δὲ Νεάρχῳ, τῶν ἐν αἴνῃ ἐὼν Μακεδόνων) πρὸς οῦτον λέγει, ὅτι καταληπτέον σφίσιν εἴη τὸ χωρίον· ἑκόντας τε γὰρ οὐκ ἂν οἴεσθαι δοῦναι τῇ στρατιῇ σιία, βίῃ τε οὐκ οἷόν τε εἶναι ἐξαιρέειν, πολιορκίης δὲ καὶ ριβῆς δεήσειν· σφᾶς δὲ ἐπιλελοιπέναι τὰ σιτία· ὅτι δὲ γῆ σιτοφόρος, τῇ καλάμῃ τεκμηριοῦσθαι, ἥντινα οὐ όρρω τοῦ αἰγιαλοῦ ἀπεώρων βαθέαν. 10 ταῦτα ἐπεὶ φισιν ἐδόκεε, τὰς μὲν ἄλλας νέας κελεύει παραρτέεθαι ὡς ἐς πλόον· καὶ ὁ Ἀρχίης αὐτῷ ἐξήρτυε τὰ ἐς τὸν λόον· αὐτὸς δὲ ὑπολειφθεὶς μετὰ μιῆς νεὸς ἐπὶ θέαν ῆθεν τῆς πόλιος ᾔει.

προσάγοντι δὲ αὐτῷ πρὸς τὰ τείχεα φιλίως ξείνια 28
φερον ἐκ τῆς πόλιος θύννους τε ἐν κριβάνοισιν ὀπτούς οὗτοι γὰρ ἔσχατοι τῶν Ἰχθυοφάγων οἰκέοντες πρῶτοι ὐτοῖσιν ὤφθησαν οὐκ ὠμοφαγέοντες) καὶ πέμματα ὀλίγα αὶ βαλάνους φοινίκων. 2 ὁ δὲ ταῦτα μὲν ἀσμένως δέκε-

σθαι ἔφη, ἐθέλειν δὲ θεήσασθαι τὴν πόλιν· οἱ δὲ εἰ παρελθεῖν. 3 ὡς δὲ ἔσω πυλῶν παρῆλθε, δύο μὲν τ τοξοτέων κατέχειν κελεύει τὴν πυλίδα, αὐτὸς δὲ μ δύο ἄλλων καὶ τοῦ ἑρμηνέος ἐπὶ τὸ τεῖχος τὸ ταύτῃ ἀνα θὼν ἐσήμηνε τοῖσιν ἀμφὶ τὸν Ἀρχίην ὅκως συνέκειτ τὸν μὲν ὧν σημῆναι, τὸν δὲ συμβαλόντα ποιέειν τὸ τ ταγμένον. 4 ἰδόντες δὲ τὸ σημήϊον οἱ Μακεδόνες ἐπ κελλόν τε κατὰ τάχος τὰς νέας καὶ ἐξεπήδων σπουδῇ ἐ τὴν θάλασσαν· οἱ δὲ βάρβαροι ἐκπλαγέντες τοῖσι γιν μένοισιν ἐπὶ τὰ ὅπλα ἔθεον· 5 ὁ δὲ ἑρμηνεὺς ὁ σὺν Νεάρχῳ ἐκήρυσσε σῖτον διδόναι τῇ στρατιῇ, εἰ σώην ἐθέλουσιν ἔχειν τὴν πόλιν· οἱ δὲ ἠρνέοντο εἶναι σφίσι, κα ἅμα προσέβαλλον τῷ τείχεϊ· ἀλλὰ ἀνέστελλον αὐτοὺς ο τοξόται οἱ ἀμφὶ τὸν Νέαρχον, ἐξ ὑπερδεξίου τοξεύοντες. 6 ὡς δὲ ἔμαθον ἐχομένην τε ἤδη καὶ ὅσον οὔπω ἀνδραποδισθησομένην σφίσι τὴν πόλιν, τότε δὴ ἐδέοντο τοῦ Νεάρχου, τὸν μὲν σῖτον ὅσπερ ἦν αὐτοῖσι λαβόντα ἀπάγειν, τὴν πόλιν δὲ μὴ διαφθεῖραι. 7 Νέαρχος δὲ τὸν μὲν Ἀρχίην κελεύει καταλαβεῖν τὰς πύλας καὶ τὸ κατ' αὐτὰς τεῖχος· αὐτὸς δὲ συμπέμπει τοὺς κατοψομένους τὸν σῖτον, εἰ ἀδόλως δεικνύουσιν. 8 οἱ δὲ τὸ μὲν ἀπὸ τῶν ἰχθύων τῶν ὀπτῶν ἀληλεσμένον ἄλευρον πολλὸν ἐδείκνυσαν, πυροὺς δὲ καὶ κριθὰς ὀλίγας· καὶ γὰρ καὶ ἐτύγχανον σίτῳ μὲν τῷ ἀπὸ τῶν ἰχθύων, τοῖσι δὲ ἄρτοισιν ὅσα ὄψῳ διαχρεόμενοι. 9 ὡς δὲ τὰ ἐόντα ἐπεδείκνυον, οὕτω δὴ ἐκ τῶν παρεόντων ἐπισιτισάμενοι ἀνήγοντο, καὶ ὁρμίζονται πρὸς ἄκρην, ἥντινα οἱ ἐπιχώριοι ἱρὴν Ἡλίου ἦγον· οὔνομα τῇ ἄκρῃ Βάγεια.

29 ἐνθένδε ἀμφὶ μέσας νύκτας ἄραντες διεκπλώουσι σταδίους ἐς χιλίους ἐς Τάλμενα λιμένα εὔορμον· ἐνθένδε ἐς Κανασίδα πόλιν ἐρήμην σταδίους ἐς τετρακοσίους, ἵνα τινὶ φρέατι ὀρυκτῷ ἐπιτυγχάνουσι, καὶ φοί-

νικες ἄγριοι ἐπεφύκεσαν· τούτων τοὺς ἐγκεφάλους κόπτοντες ἐσιτέοντο· 2 σῖτος γὰρ ἐπιλελοίπει τὴν στρατιήν· καὶ κακῶς ἤδη ὑπὸ λιμοῦ ἔχοντες ἔπλωον τήν τε ἡμέρην καὶ τὴν νύκτα, καὶ ὁρμίζονται πρὸς αἰγιαλῷ ἐρήμῳ. 3 Νέαρχος δὲ καταδείσας μὴ ἄρα ἐς τὴν γῆν ἐκβάντες ἀπολίποιεν τὰς νέας ὑπὸ ἀθυμίης, ἐπὶ τῷδε μετεώρους ἔσχε τὰς νέας ἐπ' ἀγκυρέων. 4 ἐνθένδε ἀναχθέντες ἐς Κανάτην ὁρμίζονται, σταδίους ὡς ἑπτακοσίους καὶ πεντήκοντα διεκπλώσαντες. ἔστι δὲ καὶ αἰγιαλὸς ἐν αὐτῷ καὶ διώρυχες βραχέαι. 5 ἐνθένδε σταδίους ὀκτακοσίους πλώσαντες ἐν Τροῖσιν ὁρμίζονται· κῶμαι δὲ σμικραὶ καὶ πονηραὶ ἐπῆσαν· καὶ οἱ μὲν ἄνθρωποι ἐκλείπουσι τὰ οἰκία, αὐτοὶ δὲ σίτῳ τινὶ ὀλίγῳ ἐπιτυγχάνουσι, καὶ βαλάνοισιν ἐκ φοινίκων· καὶ καμήλους ἑπτὰ ὅσαι ἐγκατελείφθησαν κατακόψαντες, ἀπὸ τουτέων τὰ κρέα ἐσιτέοντο. 6 ὑπὸ δὲ τὴν ἕω ἀναχθέντες σταδίους τριηκοσίους πλώουσι, καὶ κατορμίζονται ἐς Δαγάσειρα· ἔνθα νομάδες τινὲς ἄνθρωποι ᾤκεον. 7 ἐνθένδε ἄραντες τήν τε νύκτα καὶ τὴν ἡμέρην οὐδέν τι ἐλινύοντες ἔπλωον· ἀλλὰ διελθόντες γὰρ σταδίους χιλίους τε καὶ ἑκατὸν ἐξέπλωσαν τὸ ἔθνος τῶν Ἰχθυοφάγων, πολλὰ κακὰ ταύτῃ παθόντες ἀπορίῃ τῶν ἀναγκαίων. 8 ὁρμίζονται δὲ οὐ πρὸς τῇ γῇ· ῥηχίη γὰρ ἦν ἐπὶ πολλὸν ἀνέχουσα· ἀλλὰ μετέωροι ἐπ' ἀγκυρέων· μῆκος τοῦ παράπλου τῶν Ἰχθυοφάγων τῆς χώρης στάδιοι ὀλίγῳ πλεῦνες ἢ μύριοι. 9 οὗτοι οἱ Ἰχθυοφάγοι σιτέονται, κατ' ὅ τι περ καὶ κληίζονται, ἰχθύας· ὀλίγοι μὲν αὐτῶν ἁλιεύοντες τοὺς ἰχθύας· ὀλίγοισι γὰρ καὶ πλοῖα ἐπὶ τῷδε πεποίηται καὶ τέχνη ἐξεύρηται ἐπὶ τῇ θήρῃ τῶν ἰχθύων· τὸ πολλὸν δὲ ἡ ἀνάπωτις αὐτοῖσι παρέχει. 10 οἱ δὲ καὶ δίκτυα ἐπὶ τῷδε πεποίηνται, μέγαθος καὶ ἐς δύο σταδίους τὰ πολλὰ αὐτῶν· πλέκουσι δὲ αὐτὰ ἐκ τοῦ φλοιοῦ τῶν φοινίκων, στρέ-

φοντες τὸν φλοιὸν ὥσπερ λίνον· 11 ἐπεὰν δὲ ἡ θάλασσα ὑπονοστήσῃ, καὶ γῆ ὑπολειφθῇ, ἵνα μὲν ξηρὴ ἡ γῆ ὑπολείπεται, ἐρήμη τὸ πολλόν ἐστιν ἰχθύων· ἔνθα δὲ βαθέα ἐστίν, ὑπολείπεταί τι τοῦ ὕδατος, καὶ ἐν τῷδε κάρτα πολλοὶ ἰχθύες· οἱ μὲν πολλοὶ σμικροὶ αὐτῶν, οἱ δὲ καὶ μέζονες· τούτοισι περιβάλλοντες τὰ δίκτυα αἱρέουσι. 12 σιτέονται δὲ ὠμοὺς μέν, ὅκως ἀνειρύουσιν ἐκ τοῦ ὕδατος, τοὺς ἁπαλωτάτους αὐτῶν· τοὺς δὲ μέζονάς τε καὶ σκληροτέρους ὑπὸ ἡλίῳ αὐαίνοντες, εὖτ' ἂν ἀφαυανθέωσι, καταλοῦντες ἄλευρα ἀπ' αὐτῶν ποιέονται καὶ ἄρτους· οἱ δὲ μάζας ἐκ τούτων τῶν ἀλεύρων πέσσουσι. 13 καὶ τὰ βοσκήματα αὐτοῖσι τοὺς ἰχθύας ξηροὺς σιτέονται· ἡ γὰρ χώρη ἔρημος λειμώνων, οὐδὲ ποίην φέρει. 14 θηρεύουσι δὲ καὶ καράβους πολλαχῇ καὶ ὄστρεα καὶ τὰ κογχύλια· ἅλες δὲ αὐτόματοι γίνονται ἐν τῇ χώρῃ·** ἀπὸ τούτων ἔλαιον ποιέουσιν. 15 οἱ μὲν δὴ αὐτῶν ἐρήμους τόπους οἰκέουσιν ἄδενδρόν τε τὴν χώρην καὶ ἄφορον καρπῶν ἡμέρων· τούτοισιν ἀπὸ τῶν ἰχθύων ἡ πᾶσα δίαιτα πεποίηται· ὀλίγοι δὲ αὐτῶν σπείρουσιν ὅσον τῆς χώρης, καὶ τούτῳ κατάπερ ὄψῳ χρέονται πρὸς τοὺς ἰχθύας· ὁ γὰρ σῖτος αὐτοῖσίν εἰσιν ἰχθύες. 16 οἰκία δὲ πεποίηνται οἱ μὲν εὐδαιμονέστατοι αὐτῶν ὅσα κήτεα ἐκβάλλει ἡ θάλασσα, τούτων τὰ ὀστέα ἐπιλεγόμενοι, καὶ τούτοισιν ἀντὶ ξύλων χρεόμενοι· καὶ θύρας τὰ ὀστέα ὅσα πλατέα αὐτῶν ἁλίσκεται ἀπὸ τούτων ποιέονται· τοῖσι δὲ πολλοῖσι καὶ πενεστέροισιν ἀπὸ τῶν ἀκανθέων τῶν ἰχθύων τὰ οἰκία ποιέεται.

30 Κήτεα δὲ μεγάλα ἐν τῇ ἔξω θαλάσσῃ βόσκεται, καὶ ἰχθύες πολλῷ μέζονες ἢ ἐν τῇδε τῇ ἔσω· 2 καὶ λέγει Νέαρχος, ὁκότε ἀπὸ Κυΐζων παρέπλωον, ὑπὸ τὴν ἕω ὀφθῆναι ὕδωρ ἄνω ἀναφυσώμενον τῆς θαλάσσης, οἷά περ ἐκ πρηστήρων βίᾳ ἀναφερόμενον· 3 ἐκπλαγέντας δὲ

σφᾶς πυνθάνεσθαι τῶν κατηγεομένων τοῦ πλόου ὅ τι εἴη καὶ ἀπὸ τοῦ τοῦτο τὸ πάθημα· τοὺς δὲ ὑποκρίνασθαι ὅτι κήτεα ταῦτα φερόμενα κατὰ τὸν πόντον ἀναφυσᾷ ἐς τὸ ἄνω τὸ ὕδωρ· καὶ τοῖσι ναύτῃσιν ἐκπλαγεῖσιν ἐκ τῶν χειρῶν τὰ ἐρετμὰ ἐκπεσεῖν· 4 αὐτὸς δὲ ἐπιὼν παρακαλέειν τε καὶ θαρσύνειν, καὶ κατ' οὕστινας παραπλώων ἐγένετο, ἐς μέτωπόν τε κελεῦσαι καταστῆσαι ὡς ἐπὶ ναυμαχίῃ τὰς νέας, καὶ ἐπαλαλάζοντας ὁμοῦ τῷ ῥοθίῳ πυκνήν τε καὶ σὺν κτύπῳ πολλῷ τὴν εἰρεσίην ποιέεσθαι· 5 οὕτως ἀναθαρσήσαντας ὁμοῦ δὴ πλώειν ἀπὸ συνθήματος· ὡς δὲ ἐπέλαζον ἤδη τοῖσι θηρίοισιν, ἐνταῦθα αὐτοὺς μὲν ὅσον αἱ κεφαλαὶ αὐτοῖσιν ἐχώρεον ἐπαλαλάξαι, τὰς δὲ σάλπιγγας σημῆναι, καὶ τὸν κτύπον ἀπὸ τῆς εἰρεσίης ὡς ἐπὶ μήκιστον κατασχεῖν· 6 οὕτω δὴ ὁρώμενα ἤδη κατὰ τὰς πρῴρας τῶν νεῶν τὰ κήτεα ἐς βυσσὸν δῦναι ἐκπλαγέντα, καὶ οὐ πολλῷ ὕστερον κατὰ τὰς πρύμνας ἀναδύντα ἀνασχεῖν, 7 καὶ τῆς θαλάσσης αὖθις ἀναφυσῆσαι ἐπὶ μέγα· ἔνθεν κρότους τε ἐπὶ τῇ παραλόγῳ σωτηρίῃ γενέσθαι τῶν ναυτέων, καὶ αἶνον ἐς τὸν Νέαρχον τῆς τε τόλμης καὶ τῆς σοφίης. 8 τούτων μετεξέτερα τῶν κητέων ἐποκέλλειν πολλαχοῦ τῆς χώρης, ἐπειδὰν ἀνάπωτις κατάσχῃ, ἐν τοῖσι βραχέσιν ἐχόμενα, τὰ δὲ καὶ ὑπὸ χειμώνων σκληρῶν ἐς τὴν χέρσον ἐξωθέεσθαι καὶ οὕτω δὴ κατασηπόμενα ἀπόλλυσθαί τε καὶ τὰς σάρκας αὐτοῖσι περιρρεούσας ὑπολείπειν τὰ ὀστέα χρᾶσθαι τοῖσιν ἀνθρώποισιν ἐς τὰ οἰκία· 9 εἶναι ὧν τὰ μὲν ἐν τῇσι πλευρῇσιν αὐτῶν ὀστέα δοκοὺς τοῖσιν οἰκήμασιν ὅσα μεγάλα, τὰ δὲ σμικρότερα στρωτῆρας· τὰ δὲ ἐν τῇσι σιαγόσι, ταῦτα δὲ εἶναι τὰ θύρετρα, οἷα δὴ πολλῶν καὶ ἐς εἴκοσι καὶ πέντε ὀργυιὰς ἀνηκόντων τὸ μέγαθος.

εὖτε δὲ παρέπλωον τὴν χώρην τῶν Ἰχθυοφάγων, 31
λόγον ἀκούουσι περὶ νήσου τινός, ἣ κέεται μὲν ἀπέχουσα

τῆς ταύτῃ ἠπείρου σταδίους ἐς ἑκατόν, ἐρήμη δέ ἐστιν οἰκητόρων. 2 ταύτην ἱρὴν Ἡλίου ἔλεγον εἶναι οἱ ἐπιχώριοι καὶ Νόσαλα καλέεσθαι, οὐδέ τινα ἀνθρώπων καταίρειν ἐθέλειν ἐς αὐτήν· ὅστις δ' ἂν ἀπειρίῃ προσχῇ, γίνεσθαι ἀφανέα. 3 ἀλλὰ λέγει Νέαρχος, κέρκουρόν σφιν ἕνα πλήρωμα ἔχοντα Αἰγυπτίων οὐ πόρρω τῆς νήσου ταύτης γενέσθαι ἀφανέα, καὶ ὑπὲρ τούτου τοὺς ἡγεμόνας τοῦ πλόου ἰσχυρίζεσθαι, ὅτι ἄρα κατάραντες ὑπ' ἀγνοίης ἐς τὴν νῆσον γένοιντο ἀφανέες. 4 Νέαρχος δὲ πέμπει κύκλῳ περὶ τὴν νῆσον τριηκόντορον, κελεύσας μὴ κατασχεῖν μὲν ἐς τὴν νῆσον, ἐμβοᾶν δὲ τοὺς ἀνθρώπους, ὡς μάλιστα ἐν χρῷ παραπλώοντας, καὶ τὸν κυβερνήτην ὀνομάζοντας καὶ ὅτου ἄλλου οὐκ ἀφανὲς τὸ οὔνομα· 5 ὡς δὲ οὐδένα ὑπακούειν, τότε δὴ αὐτὸς λέγει πλῶσαι ἐς τὴν νῆσον, καὶ κατασχεῖν δὴ προσαναγκάσαι τοὺς ναύτας οὐκ ἐθέλοντας· καὶ ἐκβῆναι αὐτὸς καὶ ἐλέγξαι κενὸν μῦθον ἐόντα τὸν περὶ τῇ νήσῳ λόγον· 6 ἀκοῦσαι δὲ καὶ ἄλλον λόγον ὑπὲρ τῆς νήσου ταύτης λεγόμενον, οἰκῆσαι τὴν νῆσον ταύτην μίαν τῶν Νηρηΐδων· τὸ δὲ οὔνομα οὐ λέγεσθαι τῆς Νηρηΐδος· ταύτῃ δὲ ὅστις πελάσειε τῇ νήσῳ, τούτῳ συγγίνεσθαι μέν, ἰχθὺν δὲ αὐτὸν ἐξ ἀνθρώπου ποιέουσαν ἐμβάλλειν ἐς τὸν πόντον· 7 Ἥλιον δὲ ἀχθεσθέντα τῇ Νηρηΐδι, κελεύειν μετοικίζεσθαι αὐτὴν ἐκ τῆς νήσου· τὴν δὲ ὁμολογέειν μὲν ὅτι ἐξοικισθήσεται, δέεσθαι δέ οἱ τὸ πάθημα παυθῆναι καὶ τὸν Ἥλιον ὑποδέξασθαι· 8 τοὺς δὲ δὴ ἀνθρώπους οὕστινας ἰχθύας ἐξ ἀνθρώπων πεποίηκε κατελεήσαντα, ἀνθρώπους αὖθις ἐξ ἰχθύων ποιῆσαι· καὶ ἀπὸ τούτων τῶν Ἰχθυοφάγων τὸ γένος καὶ ἐς Ἀλέξανδρον κατελθεῖν. 9 καὶ ταῦτα ὅτι ψεύδεα ἐξελέγχει Νέαρχος, οὐκ ἐπαινέω αὐτὸν ἔγωγε τῆς σχολῆς τε καὶ σοφίης, οὔτε κάρτα χαλεπὰ ἐξελεγχθῆναι ἐόντα, ταλαίπωρόν τ' ἐὸν γινώσκων

οὺς παλαιοὺς λόγους ἐπιλεγόμενον ἐξελέγχειν ἐόντας
ιευδέας.

ὑπὲρ τοὺς Ἰχθυοφάγους Γαδρώσιοι ἐς τὸ ἄνω οἰ- 32
έουσι γῆν πονηρὴν καὶ ψαμμώδεα· ἔνθεν καὶ τὰ πολλὰ
ακὰ ἥ στρατιή τε Ἀλεξάνδρῳ ἔπαθε καὶ αὐτὸς Ἀλέξαν-
ρος, ὥς μοι ἤδη ἐν τῷ ἄλλῳ λόγῳ ἀπήγηται. 2 ὡς δὲ ἐς
ὴν Καρμανίην ἀπὸ τῶν Ἰχθυοφάγων κατῆρεν ὁ στρα-
ός, ἐνταῦθα ἵνα πρῶτον τῆς Καρμανίης ὡρμίσαντο,
π' ἀγκυρέων ἐσάλευσαν, ὅτι ῥηχίη παρετέτατο ἐς τὸ
έλαγος τρηχέα. 3 ἐνθένδε ὡσαύτως οὐκέτι πρὸς ἡλίου
υομένου ἔπλωον, ἀλλὰ τὸ μεταξὺ δύσιός τε ἡλίου
αὶ τῆς ἄρκτου μᾶλλόν τι αἱ πρῷραι αὐτοῖσιν ἐπεῖχον.
καὶ ἡ Καρμανίη τῶν Ἰχθυοφάγων τῆς γῆς καὶ τῶν
ρειτέων εὐδενδροτέρη τε καὶ εὐκαρποτέρη ἐστί, καὶ
οιώδης μᾶλλόν τι καὶ ἔνυδρος. 5 ὁρμίζονται δὲ ἐν Βάδει
ώρῳ τῆς Καρμανίης οἰκεομένῳ, δένδρεά τε πολλὰ ἥμερα
εφυκότα ἔχοντι πλὴν ἐλαίης, καὶ ἀμπέλους ἀγαθάς, καὶ
ιτοφόρῳ. 6 ἐνθένδε ὁρμηθέντες καὶ διεκπλώσαντες στα-
ίους ὀκτακοσίους, πρὸς αἰγιαλῷ ὁρμίζονται ἐρήμῳ, καὶ
ατορῶσιν ἄκρην μακρὴν ἀνέχουσαν ἐπὶ πολλὸν ἐς τὸ
έλαγος· ἀπέχειν δὲ ἐφαίνετο ἡ ἄκρη πλόον ὡς ἡμέρης.
καὶ οἱ τῶν χώρων ἐκείνων δαήμονες τῆς Ἀραβίης ἔλε-
ον τὴν ἀνέχουσαν ταύτην ἄκρην, καλέεσθαι δὲ Μά-
ετα· ἔνθεν τὰ κιννάμωμά τε καὶ ἄλλα τοιουτότροπα ἐς
ἱσσυρίους ἀγινέεσθαι· 8 καὶ ἀπὸ τοῦ αἰγιαλοῦ τούτου,
ναπερ ὁ στόλος ἐσάλευε, καὶ τῆς ἄκρης, ἥντινα καταν-
ικρὺ ἀπεώρων ἀνέχουσαν ἐς τὸ πέλαγος, ὁ κόλπος (ἐμοί
ε δοκέει καὶ Νεάρχῳ ὡσαύτως ἐδόκεεν) ἐς τὸ ἔσω ἀνα-
έεται, ὅπερ εἰκὸς ἡ Ἐρυθρὴ θάλασσα. 9 ταύτην τὴν
κρην ὡς κατεῖδον, Ὀνησίκριτος μὲν ἐπέχοντας ἐπ' αὐ-
ὴν πλώειν ἐκέλευεν, ὡς μὴ κατὰ τὸν κόλπον ἐλαστρεύ-
ντας ταλαιπωρέεσθαι. 10 Νέαρχος δὲ ὑποκρίνεται νή-

πιον εἶναι Ὀνησίκριτον, εἰ ἀγνοέει ἐπ' ὅτῳ ἐστάλη πρὸς Ἀλεξάνδρου ὁ στόλος· 11 οὐ γὰρ ὅτι ἀπορίη ἦν πεζῇ διασωθῆναι πάντα αὐτῷ τὸν στρατόν, ἐπὶ τῷδε ἄρα ἐκπέμψαι τὰς νέας, ἀλλὰ ἐθέλοντα αἰγιαλούς τε τοὺς κατὰ τὸν παράπλουν κατασκέψασθαι καὶ ὅρμους καὶ νησῖδας, καὶ ὅστις κόλπος ἐσέχοι, ἐκπεριπλῶσαι τοῦτον, καὶ πόλιας ὅσαι ἐπιθαλάσσιαι, καὶ εἴ τις ἔγκαρπος γῆ, καὶ εἴ τις ἐρήμη. 12 σφᾶς ὦν οὐ χρῆναι ἀφανίσαι τὸ ἔργον, πρὸς τέρματι ἤδη ἐόντας τῶν πόνων, ἄλλως τε οὐδὲ ἀπόρως ἔτι τῶν ἀναγκαίων ἐν τῷ παράπλῳ ἔχοντας· δεδιέναι τε, ὅτι ἡ ἄκρη ἐς μεσαμβρίην ἀνέχει, μὴ ἐρήμῳ τε τῇ ταύτῃ γῇ καὶ ἀνύδρῳ καὶ φλογώδεϊ ἐγκύρσειαν. 13 ταῦτα ἐνίκα, καί μοι δοκέει περιφανέως σῶσαι τὴν στρατιὴν τῇδε τῇ βουλῇ Νέαρχος· τὴν γὰρ δὴ ἄκρην ἐκείνην καὶ τὴν πρὸς αὐτῇ χώρην πᾶσαν ἐρήμην τε εἶναι λόγος κατέχει, καὶ ὕδατος ἀπορίῃ ἔχεσθαι.

33 ἀλλὰ ἔπλωον γὰρ ἀπὸ τοῦ αἰγιαλοῦ ἄραντες τῇ γῇ προσεχέες· καὶ πλώσαντες σταδίους ὡς ἑπτακοσίους ἐν ἄλλῳ αἰγιαλῷ ὡρμίσαντο· Νεόπτανα οὔνομα τῷ αἰγιαλῷ. 2 καὶ αὖθις ὑπὸ τὴν ἕω ἀνήγοντο, καὶ πλώσαντες σταδίους ἑκατὸν ὁρμίζονται κατὰ ποταμὸν Ἄναμιν· ὁ δὲ χῶρος Ἁρμόζεια ἐκαλέετο. φίλια δὲ ἤδη καὶ πάμφορα ταύτῃ ἦν, πλὴν ἐλαῖαι οὐ πεφύκεσαν. 3 ἐνταῦθα ἐκβαίνουσί τε ἐκ τῶν νεῶν καὶ ἀπὸ τῶν πολλῶν πόνων ἄσμενοι ἀνεπαύοντο, μεμνημένοι ὅσα κακα κατὰ τὴν θάλασσαν πεπονθότες ἦσαν καὶ πρὸς τῇ γῇ τῶν Ἰχθυοφάγων, τήν τε ἐρημίην τῆς χώρης, καὶ τοὺς ἀνθρώπους ὅκως θηριώδεες, καὶ τὰς σφῶν ἀπορίας ἐπιλεγόμενοι. 4 καί τινες αὐτῶν ἀπὸ θαλάσσης ἐς τὸ πρόσω ἀνῆλθον, ἀποσκεδασθέντες τῆς στρατιῆς κατὰ ζήτησιν ἄλλος ἄλλου. 5 ἐνταῦθα ἄνθρωπός σφισιν ὤφθη χλαμύδα τε φορέων Ἑλληνικὴν καὶ τὰ ἄλλα ὡς Ἕλλην ἐσκευασμένος, καὶ

φωνὴν Ἑλλάδα ἐφώνεε. τοῦτον οἱ πρῶτοι ἰδόντες δακρῦσαι ἔλεγον· οὕτω τι παράλογόν σφισι φανῆναι ἐκ τῶν τοσῶνδε κακῶν Ἕλληνα μὲν ἄνθρωπον ἰδεῖν, Ἑλλάδος δὲ φωνῆς ἀκοῦσαι· 6 ἐπηρώτων τε ὁκόθεν ἥκοι, καὶ ὅστις ἐών· ὁ δὲ ἀπὸ τοῦ στρατοπέδου τοῦ Ἀλεξάνδρου ἀποσκεδασθῆναι ἔλεγε, καὶ εἶναι οὐ πόρρω τὸ στρατόπεδον καὶ αὐτὸν Ἀλέξανδρον· τοῦτον τὸν ἄνθρωπον βοῶντές τε καὶ κροτέοντες ἀνάγουσι παρὰ τὸν Νέαρχον· καὶ Νεάρχῳ πάντα ἔφρασε, καὶ ὅτι πέντε ἡμερέων ὁδὸν ἀπέχει τὸ στρατόπεδον καὶ ὁ βασιλεὺς ἀπὸ τῆς θαλάσσης· 8 τόν τε ὕπαρχον τῆς χώρης ταύτης δείξειν ἔφη Νεάρχῳ, καὶ ἔδειξε· καὶ μετὰ τούτου Νέαρχος γνώμην ποιέεται, ὅκως ἀναβήσεται πρὸς βασιλέα. 9 τότε μὲν δὴ ἐπὶ τὰς νέας ἀπῆλθεν· ὑπὸ δὲ τὴν ἕω τὰς νέας ἐνεώλκεεν, ἐπισκευῆς τε εἵνεκα, ὅσαι αὐτέων κατὰ τὸν πλόον πεπονήκεσαν, καὶ ἅμα ὅτι ἐν τῷ χώρῳ τούτῳ ὑπολείπεσθαί οἱ ἐδόκεε τὸν πολλὸν στρατόν· 10 χάρακά τε ὦν περιβάλλεται διπλόον ἐπὶ τῷ ναυστάθμῳ, καὶ τεῖχος γήινον καὶ τάφρον βαθέαν, ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ τῆς ὄχθης ἀρξάμενος, ἔστε ἐπὶ τὸν αἰγιαλόν, ἵνα αἱ νέες αὐτῷ ἀνειρυσμέναι ἦσαν.

ἐν ᾧ δὲ ὁ Νέαρχος ταῦτα ἐκόσμεε, τῆς χώρης ὁ 34
ὕπαρχος πεπυσμένος ὅκως ἐν μεγάλῃ φροντίδι ἔχοι Ἀλέξανδρος τὰ ἀμφὶ τὸν στόλον τοῦτον, μέγα δή τι ἐξ Ἀλεξάνδρου ἀγαθὸν ἂν ἔγνω πείσεσθαι, εἰ πρῶτός οἱ ἀπαγγείλειε τοῦ στρατοῦ τὴν σωτηρίην καὶ τοῦ Νεάρχου, ὅτι οὐ πολλῷ ὕστερον ἀπίξεται ἐς ὄψιν τὴν βασιλέος. 2 οὕτω δὴ τὴν βραχυτάτην ἐλάσας ἀπαγγέλλει Ἀλεξάνδρῳ, ὅτι Νέαρχος οὗτος προσάγει ἀπὸ τῶν νεῶν. τότε μὲν δὴ καίπερ ἀπιστέων τῷ λόγῳ Ἀλέξανδρος, ἀλλὰ ἐχάρη γε κατὰ τὸ εἰκὸς τῇ ἀγγελίῃ. 3 ὡς δὲ ἡμέρη τε ἄλλη ἐξ ἄλλης ἐγίνετο, καὶ συντιθέντι αὐτῷ τῆς ἀγγελίης τὸν χρόνον οὐκ-

ἔτι πιστὰ τὰ ἐξηγγελμένα ἐφαίνετο, 4 πεμπόμενοί τε ἄλλοι ἐπ' ἄλλοισιν ὡς ἐπὶ κομιδῇ τοῦ Νεάρχου, οἱ μέν τινες ὀλίγον τῆς ὁδοῦ προελθόντες καὶ οὐδενὶ ἐγκύρσαντες κενοὶ ἐπανῄεσαν, οἱ δὲ καὶ πορρωτέρω ἐλθόντες, καὶ διαμαρτόντες τῶν ἀμφὶ τὸν Νέαρχον, οὐδὲ αὐτοὶ ἐπανῄεσαν, ἐνταῦθα δὴ τὸν μὲν ἄνθρωπον ἐκεῖνον, ὡς κενά τε ἀγγείλαντα καὶ λυπηρότερά οἱ τὰ πρήγματα ποιήσαντα τῇ ματαίῃ εὐφροσύνῃ, συλλαβεῖν κελεύει Ἀλέξανδρος· αὐτὸς δὲ τῇ τε ὄψι καὶ τῇ γνώμῃ δῆλος ἦν μεγάλῳ ἄχεϊ βεβλημένος. 6 ἐν τούτῳ δὲ τῶν τινες κατὰ ζήτησιν τοῦ Νεάρχου ἐσταλμένων ἵππους τε ἐπὶ κομιδῇ αὐτῶν καὶ ἀπήνας δὲ ἄγοντες ἐντυγχάνουσι κατὰ τὴν ὁδὸν αὐτῷ τε Νεάρχῳ καὶ τῷ Ἀρχίῃ, καὶ πέντε ἢ ἓξ ἅμα αὐτοῖσι· μετὰ τοσούτων γὰρ ἀνῄει. 7 καὶ ἐντυχόντες οὔτε αὐτὸν ἐγνώρισαν οὔτε τὸν Ἀρχίην· οὕτω τι κάρτα ἀλλοῖοι ἐφάνησαν, κομόωντές τε καὶ ῥυπόωντες καὶ μεστοὶ ἅλμης, καὶ ῥικνοὶ τὰ σώματα, καὶ ὠχροὶ ὑπὸ ἀγρυπνίης τε καὶ τῆς ἄλλης ταλαιπωρίης. 8 ἀλλὰ ἐρομένοισι γὰρ αὐτοῖσιν, ἵναπερ εἴη Ἀλέξανδρος, ὑποκρινάμενοι τὸν χῶρον οἱ δὲ παρήλαυνον. 9 Ἀρχίης δὲ ἐπιφρασθεὶς λέγει πρὸς Νέαρχον "ὦ Νέαρχε, τούτους τοὺς ἀνθρώπους δι' ἐρημίης ἐλαύνειν τὴν αὐτὴν ἡμῖν ὁδὸν οὐκ ἐπ' ἄλλῳ τινὶ συντίθημι ὅτι μὴ κατὰ ζήτησιν τὴν ἡμετέρην ἀπεσταλμένους· 10 ὅτι δὲ οὐ γινώσκουσιν ἡμέας, οὐκ ἐν θώματι ποιέομαι· οὕτω γάρ τι ἔχομεν κακῶς, ὡς ἄγνωστοι εἶναι· φράσωμεν αὐτοῖσιν οἵτινες εἶμεν, καὶ τοὺς ἐρώμεθα κατότι ταύτην ἐλαύνουσιν." 11 ἔδοξε τῷ Νεάρχῳ ἐναίσιμα λέγειν· καὶ ἤροντο, ὅκοι ἐλαύνουσιν· οἱ δὲ ὑποκρίνονται, ὅτι κατὰ ζήτησιν Νεάρχου τε καὶ τοῦ στρατοῦ τοῦ ναυτικοῦ. 12 ὁ δὲ "οὗτος" ἔφη "ἐγώ εἰμι Νέαρχος, καὶ Ἀρχίης οὗτος· ἀλλ' ἄγετε ἡμέας· ἡμεῖς δὲ τὰ ὑπὲρ τῆς στρατιῆς Ἀλεξάνδρῳ ἀπηγησόμεθα."

ἀναλαβόντες δὲ αὐτοὺς ἐπὶ τὰς ἀπήνας, ὀπίσω ἤλαυνον· καί τινες αὐτῶν τούτων ὑποφθάσαι ἐθελήσαντες τὴν ἀγγελίην, προδραμόντες λέγουσιν Ἀλεξάνδρῳ, ὅτι "οὗτός τοι Νέαρχος, καὶ σὺν αὐτῷ Ἀρχίης καὶ πέντε ἄλλοι κομίζονται παρὰ σέ·" ὑπὲρ δὲ τοῦ στρατοῦ παντὸς οὐδὲν εἶχον ὑποκρίνασθαι. 2 τοῦτο ἐκεῖνο συνθεὶς Ἀλέξανδρος τοὺς μὲν παραλόγως ἀποσωθῆναι, τὴν στρατιὴν δὲ πᾶσαν διεφθάρθαι αὐτῷ, οὐ τοσόνδε τοῦ Νεάρχου τε καὶ τοῦ Ἀρχίεω τῇ σωτηρίῃ ἔχαιρεν, ὅσον ἐλύπεεν αὐτὸν ἀπολομένη ἡ στρατιὴ πᾶσα. 3 οὔπω πάντα ταῦτα εἴρητο, καὶ ὁ Νέαρχός τε καὶ ὁ Ἀρχίης προσῆγον. τοὺς δὲ μόγις καὶ χαλεπῶς ἐπέγνω Ἀλέξανδρος· ὅτι τε κομόωντας καὶ κακῶς ἐσταλμένους κατεώρα, ταύτῃ μᾶλλόν τι βεβαιότερον αὐτῷ τὸ ἄχος ὑπὲρ τῆς στρατιῆς τῆς ναυτικῆς ἐγίνετο. 4 ὁ δὲ τὴν δεξιὴν τῷ Νεάρχῳ ἐμβαλὼν καὶ ἀπαγαγὼν μοῦνον αὐτὸν ἀπὸ τῶν ἑταίρων τε καὶ τῶν ὑπασπιστέων, πολλὸν ἐπὶ χρόνον ἐδάκρυεν· 5 ὀψὲ δὲ ἀνενεγκὼν "ἀλλὰ σύγε ἡμῖν ὅτι ἐπανήκεις σῶος" ἔφη "καὶ Ἀρχίης οὗτος, ἔχοι ἂν ἔμοιγε ὡς ἐπὶ συμφορῇ τῇ ἁπάσῃ μετρίως· αἱ δέ τοι νέες καὶ ἡ στρατιὴ κοίῳ τινὶ τρόπῳ διεφθάρησαν;" 6 ὁ δὲ ὑπολαβὼν "ὦ βασιλεῦ," ἔφη "καὶ αἱ νέες τοι σῶαί εἰσι καὶ ὁ στρατός· ἡμεῖς δὲ οὗτοι ἄγγελοι τῆς σωτηρίης αὐτῶν ἥκομεν." 7 ἔτι μᾶλλον ἐδάκρυεν Ἀλέξανδρος, κατότι ἀνέλπιστός οἱ ἡ σωτηρίη τοῦ στρατοῦ ἐφαίνετο· καὶ ὅκου ὁρμέουσιν αἱ νέες ἀνηρώτα· ὁ δέ "αὗται" ἔφη "ἐν τῷ στόματι τοῦ Ἀνάμιδος ποταμοῦ ἀνειρυσμέναι ἐπισκευάζονται." 8 Ἀλέξανδρος δὲ τόν τε Δία τὸν Ἑλλήνων καὶ τὸν Ἄμμωνα τὸν Λιβύων ἐπόμνυσιν, ἦ μὴν μεζόνως ἐπὶ τῇδε τῇ ἀγγελίῃ χαίρειν, ἢ ὅτι τὴν Ἀσίην πᾶσαν ἐκτημένος ἔρχεται· καὶ γὰρ καὶ τὸ ἄχος οἱ ἐπὶ τῇ ἀπωλείῃ τῆς στρατιῆς ἀντίρροπον γενέσθαι τῇ ἄλλῃ πάσῃ εὐτυχίῃ.

36 ὁ δὲ ὕπαρχος τῆς χώρης, ὅντινα συνειλήφει Ἀλέξανδρος ἐπὶ τῆς ἀγγελίης τῇ ματαιότητι, παρεόντα κατιδὼν τὸν Νέαρχον, πίπτει τε αὐτῷ πρὸς τὰ γόνατα, 2 καὶ "οὗτός τοι" ἔφη "ἐγώ εἰμι, ὃς ἀπήγγειλα Ἀλεξάνδρῳ ὅτι σῶοι ἥκετε· ὁρᾷς ὅκως διάκειμαι." οὕτω δὴ δέεται Ἀλεξάνδρου Νέαρχος ἀπεῖναι τὸν ἄνδρα, καὶ ἀπίεται. 3 Ἀλέξανδρος δὲ σωτήρια τοῦ στρατοῦ ἔθυε Διὶ Σωτῆρι καὶ Ἡρακλέϊ καὶ Ἀπόλλωνι Ἀλεξικάκῳ καὶ Ποσειδῶνί τε καὶ ὅσοι ἄλλοι θαλάσσιοι θεοί· καὶ ἀγῶνα ἐποίεε γυμνικόν τε καὶ μουσικόν, καὶ πομπὴν ἔπεμπε· καὶ Νέαρχος ἐν πρώτοισιν ἐπόμπευε, ταινίῃσί τε καὶ ἄνθεσι πρὸς τῆς στρατιῆς βαλλόμενος. 4 ὡς δὲ ταῦτά οἱ τέλος εἶχε, λέγει πρὸς Νέαρχον "ἐγώ σε, ὦ Νέαρχε, οὐκέτι ἐθέλω τὸ πρόσω οὔτ' ὦν κινδυνεύειν, οὔτε ταλαιπωρέεσθαι· ἀλλὰ ἄλλος γὰρ τοῦ ναυτικοῦ ἐξηγήσεται τὸ ἀπὸ τοῦδε, ἔστε καταστῆσαι αὐτὸ ἐς Σοῦσα. 5 Νέαρχος δὲ ὑπολαβὼν λέγει "ὦ βασιλεῦ, ἐγὼ μέν τοι πάντα πείθεσθαι ἐθέλω τε καὶ ἀναγκαίη μοι ἐστίν· ἀλλὰ εἰ δή τι καὶ σὺ ἐμοὶ χαρίζεσθαι ἐθέλεις, μὴ ποιήσῃς ὧδε· ἀλλά με ἔασον ἐξηγήσασθαι ἐς ἅπαν τοῦ στρατοῦ, ἔστ' ἂν σοι σώας καταστήσω ἐς Σοῦσα τὰς νέας· 6 μηδὲ τὰ μὲν χαλεπά τε αὐτοῦ καὶ ἄπορα ἐμοὶ ἐπιτετραμμένα ἐκ σοῦ ἔστω, τὰ δὲ εὐπετέα τε καὶ κλέους ἤδη ἑτοίμου ἐχόμενα, ταῦτα δὲ ἀπαιρεθέντα ἄλλῳ ἐς χεῖρας διδόσθω. 7 ἔτι λέγοντα παύει αὐτὸν Ἀλέξανδρος, καὶ χάριν προσωμολόγεεν εἰδέναι· οὕτω δὴ καταπέμπει αὐτόν, στρατιὴν δοὺς ἐς παραπομπὴν ὡς διὰ φιλίης ἰόντι ὀλίγην. 8 τῷ δὲ οὐδὲ τὰ τῆς ὁδοῦ τῆς ἐπὶ θάλασσαν ἔξω πόνου ἐγένετο· ἀλλὰ συλλελεγμένοι γὰρ οἱ κύκλῳ βάρβαροι τὰ ἐρυμνὰ τῆς χώρης τῆς Καρμανίης κατεῖχον, ὅτι καὶ ὁ σατράπης αὐτοῖσι τετελευτήκει κατὰ πρόσταξιν Ἀλεξάνδρου· ὁ δὲ νεωστὶ κατεστηκὼς Τληπόλεμος οὔπω βέβαιον

τὸ κράτος εἶχε. 9 καὶ δὶς ὧν καὶ τρὶς τῇ αὐτῇ ἡμέρῃ ἄλλοισι καὶ ἄλλοισι τῶν βαρβάρων ἐπιφαινομένοισιν ἐς χεῖρας ἤεσαν· καὶ οὕτως οὐδέν τι ἐλινύσαντες μόλις καὶ χαλεπῶς ἐπὶ θάλασσαν ἀπεσώθησαν. ἐνταῦθα θύει Νέαρχος Διὶ Σωτῆρι καὶ ἀγῶνα ποιέει γυμνικόν.

ὡς δὲ αὐτῷ τὰ θεῖα ἐν κόσμῳ πεποίητο, οὕτω δὴ 37
ἀνήγοντο. παραπλώσαντες δὲ νῆσον ἐρήμην τε καὶ τρηχέαν ἐν ἄλλῃ νήσῳ ὁρμίζονται, μεγάλῃ ταύτῃ καὶ οἰκεομένῃ, πλώσαντες σταδίους τριηκοσίους, ἔνθενπερ ὡρμήθησαν. 2 καὶ ἡ μὲν ἐρήμη νῆσος Ὄργανα ἐκαλέετο, ἐς ἣν δὲ ὡρμίσθησαν Ὀάρακτα· ἄμπελοί τε ἐν αὐτῇ ἐπεφύκεσαν καὶ φοίνικες, καὶ σιτοφόρος ἦν· τὸ δὲ μῆκος τῆς νήσου στάδιοι ὀκτακόσιοι. καὶ ὁ ὕπαρχος τῆς νήσου Μαζήνης συνέπλωεν αὐτοῖσι μέχρι Σούσων, ἐθελοντὴς ἡγεμὼν τοῦ πλόου. 3 ἐν ταύτῃ τῇ νήσῳ ἔλεγον καὶ τοῦ πρώτου δυναστεύσαντος τῆς χώρης ταύτης δείκνυσθαι τὸν τάφον· οὔνομα δὲ αὐτῷ Ἐρύθρην εἶναι, ἀπ' ὅτου καὶ τὴν ἐπωνυμίην τῇ θαλάσσῃ ταύτῃ εἶναι, Ἐρυθρὴν καλέεσθαι. 4 ἐνθένδε ἐκ τῆς νήσου ἄραντες ἔπλωον· καὶ αὐτῆς παραπλώσαντες ὅσον διηκοσίους σταδίους, ὁρμίζονται ἐν αὐτῇ αὖθις, καὶ κατορῶσιν ἄλλην νῆσον, ἀπέχουσαν τῆς μεγάλης ταύτης τεσσαράκοντα μάλιστα σταδίους· Ποσειδῶνος ἱρὴ ἐλέγετο εἶναι καὶ ἄβατος. 5 ὑπὸ δὲ τὴν ἕω ἀνήγοντο, καὶ καταλαμβάνει αὐτοὺς ἀνάπωτις οὕτω τι καρτερή, ὥστε τρεῖς τῶν νεῶν ἐποκείλασαι ἐν τῷ ξηρῷ ἐσχέθησαν· αἱ δὲ ἄλλαι χαλεπῶς διεκπλώουσαι τὰς ῥηχίας ἐς τὰ βάθεα ἀπεσώθησαν· 6 αἱ δὲ ἐποκείλασαι τῆς πλημμυρίδος ἐπιγενομένης αὖθις ἐξέπλωσάν τε καὶ δευτεραῖαι κατήγοντο ἵναπερ ὁ πᾶς στόλος. 7 ὁρμίζονται δὲ ἐς νῆσον ἄλλην, διέχουσαν τῆς ἠπείρου ὅσον τριηκοσίους σταδίους, πλώσαντες τετρακοσίους. 8 ἐντεῦθεν ὑπὸ τὴν ἕω ἔπλωον, νῆσον ἐρήμην ἐν ἀρι-

στερῇ παραμείβοντες· οὔνομα δὲ τῇ νήσῳ Πύλωρα· κ ὁρμίζονται πρὸς Σισιδώνῃ, πολιχνίῳ σμικρῷ καὶ πάντι ἀπόρῳ, ὅτι μὴ ὕδατος καὶ ἰχθύων· ἰχθυοφάγοι γὰρ κ οὗτοι ὑπ' ἀναγκαίης ἦσαν, ὅτι πονηρὴν γῆν νέμοντι 9 ἐνθένδε ὑδρευσάμενοι καταίρουσιν ἐς Ταρσίην ἄκρ ἀνατείνουσαν ἐς τὸ πέλαγος, πλώσαντες σταδίους τρι κοσίους· 10 ἔνθεν ἐς Καταίην, νῆσον ἐρήμην, ἀλιτενέ αὕτη ἱρὴ Ἕρμεω καὶ Ἀφροδίτης ἐλέγετο· στάδιοι τ πλόου τριηκόσιοι· 11 ἐς ταύτην ὅσα ἔτη ἀπίεται ἐκ τι περιοίκων πρόβατα καὶ αἶγες ἱρὰ τῷ Ἑρμῇ καὶ τῇ Ἀφρ δίτῃ· καὶ ταῦτα ἀπηγριωμένα ἦν ὁρᾶν ὑπὸ χρόνου καὶ ἐρημίης.

38 μέχρι τοῦδε Καρμανίη· τὰ δὲ ἀπὸ τοῦδε Πέρσ ἔχουσι· μῆκος τοῦ πλόου παρὰ τὴν Καρμανίην χώρ στάδιοι τρισχίλιοι καὶ ἑπτακόσιοι· ζώουσι δὲ κατάπ Πέρσαι, ὅτι καὶ ὅμουροί εἰσι Πέρσῃσι· καὶ τὰ ἐς τ πόλεμον ὡσαύτως κοσμέονται. 2 ἐνθένδε ἄραντες ἐκ τ νήσου τῆς ἱρῆς παρὰ τὴν Περσίδα ἤδη ἔπλωον· καὶ κ τάγονται ἐς Ἴλαν χῶρον, ἵνα λιμὴν πρὸς νήσου σμικρ καὶ ἐρήμης γίνεται· οὔνομα τῇ νήσῳ Καΐκανδρος· ὁ πλόος στάδιοι τετρακόσιοι. 3 ὑπὸ δὲ τὴν ἕω ἐς ἄλλ νῆσον πλώσαντες ὁρμίζονται οἰκεομένην· ἵνα καὶ μαρ γαρίτην θηρᾶσθαι λέγει Νέαρχος, κατάπερ ἐν τῇ Ἰνδῶ θαλάσσῃ. ταύτης τῆς νήσου τὴν ἄκρην παραπλώσαντ σταδίους ὡς τεσσαράκοντα, ἐνταῦθα ὡρμίσθησαν· 4 ἐν θένδε πρὸς ὄρεϊ ὁρμίζονται ὑψηλῷ (Ὦχος οὔνομα τ ὄρεϊ) ἐν λιμένι εὐόρμῳ· καὶ ἁλιέες αὐτοῦ ᾤκεον. 5 κα ἔνθεν πλώσαντες σταδίους τετρακοσίους τε καὶ πεντη κοντα, ὁρμίζονται ἐν Ἀποστάνοισι· καὶ πλοῖα πολλὰ αὐ τόθι ὥρμεε, κώμη τε ἐπῆν ἀπέχουσα ἀπὸ θαλάσσης στα δίους ἑξήκοντα. 6 νυκτὸς δὲ ἄραντες ἔνθεν ἐσπλώουσι ἐς κόλπον συνοικεόμενον πολλῇσι κώμῃσι· στάδιοι το

λόου τετρακόσιοι· ὁρμίζονται δὲ πρὸς ὑπωρείην· ταύτῃ οίνικές τε πολλοὶ ἐπεφύκεσαν καὶ ὅσα ἄλλα ἀκρόδρυα ν τῇ Ἑλλάδι γῇ φύεται. 7 ἔνθεν ἄραντες ἐς Γώγανα αραπλώουσι σταδίους μάλιστα ἐς ἑξακοσίους ἐς χώρην ἰκεομένην· ὁρμίζονται δὲ ποταμοῦ χειμάρρου, οὔνομα ἑ [οἱ] Ἀρεών, ἐν τῇσιν ἐκβολῇσιν· ἐνταῦθα χαλεπῶς ρμίζονται· στεινὸς γὰρ ἦν ὁ ἔσπλους κατὰ τὸ στόμα, τι βραχέα τὰ κύκλῳ αὐτοῦ ἡ ἀνάπωτις ἐποίεε. 8 καὶ ἔνεν αὖ ἐν στόματι ἄλλου ποταμοῦ ὁρμίζονται, διεκπλώαντες σταδίους ἐς ὀκτακοσίους· Σιτακὸς οὔνομα τῷ ποαμῷ ἦν· οὐδὲ ἐν τούτῳ εὐμαρέως ὁρμίζονται· καὶ ὁ λόος ἅπας οὗτος ὁ παρὰ τὴν Περσίδα βραχέα τε ἦσαν αὶ ῥηχίαι καὶ τενάγεα. 9 ἐνταῦθα σῖτον καταλαμβάνουσι ολλὸν συγκεκομισμένον κατὰ πρόσταξιν βασιλέος, ὡς φίσιν εἶναι ἐπισιτίσασθαι· ἐνταῦθα ἔμειναν ἡμέρας ἐς πάσας μίαν καὶ εἴκοσι, καὶ τὰς νέας ἀνειρυσάμενοι ται μὲν πεπονήκεσαν, ἐπεσκεύαζον· τὰς δὲ ἄλλας ἐθεἱπευον.

ἐνθένδε ὁρμηθέντες ἐς Ἱέρατιν πόλιν ἀπίκοντο, ἐς 39
ῶρον οἰκεόμενον· ἑπτακόσιοι καὶ πεντήκοντα στάδιοι πλόος· ὡρμίσθησαν δὲ ἐν διώρυχι ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ ιβεβλημένῃ ἐς θάλασσαν, ᾗ οὔνομα ἦν Ἡράτεμις. 2 ἅμα ἡλίῳ ἀνίσχοντι παραπλώουσιν ἐς ποταμὸν χειμάρρουν, οὔνομα Πάδαγρον, ὁ δὲ χῶρος χερρόνησος ἅπας· αὶ ἐν αὐτῷ κῆποί τε πολλοὶ καὶ ἀκρόδρυα παντοῖα φύετο· οὔνομα τῷ χώρῳ Μεσαμβρίη. 3 ἐκ Μεσαμβρίης ὁρμηθέντες, καὶ διεκπλώσαντες σταδίους μάλιστα ἐς ηκοσίους, ἐς Ταόκην ὁρμίζονται ἐπὶ ποταμῷ Γράνιδι· αὶ ἀπὸ τούτου ἐς τὸ ἄνω Περσέων βασίλεια ἦν, ἀπέχοντοῦ ποταμοῦ τῶν ἐκβολέων σταδίους ἐς διηκοσίους. κατὰ τοῦτον τὸν παράπλουν λέγει Νέαρχος ὀφθῆναι ῆτος ἐκβεβλημένον ἐς τὴν ἠϊόνα· καὶ τοῦτο προσπλώ-

σαντάς τινας τῶν ναυτέων ἐκμετρῆσαι καὶ φάναι εἶναι πήχεων πεντήκοντα· 5 δέρμα δὲ αὐτῷ εἶναι φολιδωτόν, οὕτω τι ἐς βάθος ἧκον, ὡς καὶ ἐπὶ πῆχυν ἐπέχειν, ὄστρεά τε καὶ λοπάδας καὶ φυκία πολλὰ ἔχειν ἐπιπεφυκότα· καὶ δελφῖνας λέγει ὅτι κατορᾶν ἦν πολλοὺς ἀμφὶ τῷ κήτει, καὶ τοὺς δελφῖνας τῶν ἐν τῇ ἔσω θαλάσσῃ μέζονας. 6 ἐνθένδε ὁρμηθέντες κατάγονται ἐς Ῥώγωνιν ποταμὸν χειμάρρουν ἐν λιμένι εὐόρμῳ· μῆκος τοῦ παράπλου στάδιοι διηκόσιοι. 7 ἐνθένδε τετρακοσίους σταδίους διεκπλώσαντες αὐλίζονται ἐν ποταμῷ χειμάρρῳ· Βρίζανα τῷ ποταμῷ οὔνομα· ἐνταῦθα χαλεπῶς ὡρμίσαντο, ὅτι ῥηχίη ἦν καὶ βραχέα, καὶ χοιράδες ἐκ τοῦ πόντου ἀνεῖχον· 8 ἀλλ' ὅτε ἡ πλήμμυρα ἐπήει, τότε ὡρμίσαντο· ὑπονοστήσαντος δὲ τοῦ ὕδατος, ἐπὶ ξηρῷ ὑπελείφθησαν αἱ νέες· ἐπεὶ δὲ ἡ πλημμυρὶς ἐν τάξι ἀμείβουσα ἐπῆλθε, τότε δὴ ἐκπλώσαντες ὁρμίζονται ἐπὶ ποταμῷ· 9 οὔνομα δὲ τῷ ποταμῷ Ὀροάτις, μέγιστος τῶν ποταμῶν, ὡς λέγει Νέαρχος, ὅσοι ἐν τῷ παράπλῳ τῷδε ἐμβάλλουσιν ἐς τὸν ἔξω πόντον.

40 μέχρι τοῦδε Πέρσαι οἰκέουσι, τὰ δὲ ἀπὸ τούτων Σούσιοι. Σουσίων δὲ ἄλλο ἔθνος αὐτόνομον κατύπερθε προσοικέει· Οὔξιοι καλέονται· ὑπὲρ ὅτων λέλεκταί μοι ἐν τῇ ἄλλῃ συγγραφῇ, ὅτι λησταί εἰσι. μῆκος τοῦ παράπλου τῆς Περσίδος χώρης στάδιοι τετρακόσιοι καὶ τετρακισχίλιοι. 2 τὴν δὲ Περσίδα γῆν τριχῇ νενεμῆσθαι τῶν ὡρέων λόγος κατέχει. τὸ μὲν αὐτῆς πρὸς τῇ Ἐρυθρῇ θαλάσσῃ οἰκεόμενον ἀμμῶδές τε εἶναι καὶ ἄκαρπον ὑπὸ καύματος· 3 τὰ δὲ ἀπὸ τοῦδε ὡς πρὸς ἄρκτον τε καὶ Βορέην ἄνεμον ἰόντων καλῶς κεκρᾶσθαι τῶν ὡρέων· καὶ τὴν χώρην ποιώδεά τε εἶναι, καὶ λειμῶνας ὑδρηλοὺς καὶ ἄμπελον πολλὴν φέρειν, καὶ ὅσοι ἄλλοι καρποί, πλὴν ἐλαίης· 4 παραδείσοισί τε παντοίοισι τεθηλέναι, καὶ πο-

ταμοῖσι καθαροῖσι διαρρέεσθαι, καὶ λίμνῃσι, καὶ ὄρνισιν ὁκόσοισιν ἀμφὶ ποταμούς τε καὶ λίμνας ἐστὶ τὰ ἤθεα, ἵπποισί τε ἀγαθὴν εἶναι, καὶ τοῖσιν ἄλλοισιν ὑποζυγίοισι νέμεσθαι, καὶ ὑλώδεά τε πολλαχῇ καὶ πολύθηρον· 5 τὴν δὲ πρόσω ἔτι ἐπ᾽ ἄρκτον ἰόντων χειμερίην τε καὶ νιφετώδεα· ὥστε πρέσβεας τινὰς ἐκ τοῦ Εὐξείνου πόντου λέγει Νέαρχος κάρτα ὀλίγην ὁδὸν διελθόντας ἐντυχεῖν κατ᾽ ὁδὸν ἰόντι τῆς Περσίδος καὶ θῶμα γενέσθαι Ἀλεξάνδρῳ, καὶ εἰπεῖν Ἀλεξάνδρῳ τῆς ὁδοῦ τὴν βραχύτητα. 6 Σουσίοις δὲ πρόσοικοι ὅτι εἰσὶν οἱ Οὔξιοι, λέλεκταί μοι· κατάπερ Μάρδοι μὲν Πέρσῃσι προσεχέες οἰκέουσι, λῃσταὶ καὶ οὗτοι, Κοσσαῖοι δὲ Μήδοισι. 7 καὶ ταῦτα πάντα τὰ ἔθνεα ἡμέρωσεν Ἀλέξανδρος, χειμῶνος ὥρῃ ἐπιπεσὼν αὐτοῖσιν, ὅτε ἄβατον σφῶν τὴν χώρην ἦγον· 8 καὶ πόλιας ἐπέκτισε τοῦ μὴ νομάδας ἔτι εἶναι, ἀλλὰ ἀροτῆρας καὶ γῆς ἐργάτας, καὶ ἔχειν ὑπὲρ ὅτων δειμαίνοντες μὴ κακὰ ἀλλήλους ἐργάσωνται. ἐνθένδε τὴν Σουσίων γῆν παρήμειβεν ὁ στρατός. 9 καὶ ταῦτα οὐκέτι ὡσαύτως ἀτρεκέως λέγει Νέαρχος ὅτι ἔστιν οἱ ἐκφράσαι, πλήν γε δὴ τοὺς ὅρμους τε καὶ τὸ μῆκος τοῦ πλόου· 10 τὴν χώρην γὰρ τεναγώδεά τε εἶναι τὴν πολλὴν καὶ ῥηχίῃσιν ἐπὶ μέγα ἐς τὸν πόντον ἐπέχουσαν, καὶ ταύτην σφαλερὴν ἐγκατορμίζεσθαι· πελαγίοισιν ὦν σφίσι τὴν κομιδὴν τὸ πολλὸν γενέσθαι· 11 ὁρμηθῆναι μὲν δὴ ἐκ τοῦ ποταμοῦ τῶν ἐκβολέων, ἵναπερ ηὐλίσθησαν, ἐπὶ τοῖσιν οὔροισι τῆς Περσίδος· ὕδωρ δὲ ἐμβάλλεσθαι πέντε ἡμερέων· οὐκ ἔφασκον γὰρ εἶναι ὕδωρ οἱ κατηγεμόνες τοῦ πλόου.

σταδίους δὲ πεντακοσίους κομισθέντες ὁρμίζονται 41
ἐπὶ στόματι λίμνης ἰχθυώδεος, ᾗ οὔνομα Κατάδερβις· καὶ νησὶς ἐπῆν τῷ στόματι· Μαργάστανα τῇ νησῖδι οὔνομα. 2 ἐνθένδε ὑπὸ τὴν ἕω ἐκπλώσαντες κατὰ βραχέα

ἐκομίζοντο ἐπὶ μιῆς νεός· πασσάλοισι δὲ ἔνθεν ι θεν πεπηγόσιν ἀπεδηλοῦτο τὰ βραχέα, κατάπερ μεσσηγὺς Λευκάδος τε νήσου ἰσθμῷ καὶ Ἀκαρ ἀποδέδεικται σημήϊα τοῖσι ναυτιλλομένοισι τοῦ μ κέλλειν ἐν τοῖσι βραχέσι τὰς νέας· 3 ἀλλὰ τὰ μὲ Λευκάδα, ψαμμώδεα ἐόντα, τοῖσιν ἐποκείλασι τὴν ὑπονόστησιν ἐνδιδοῖ· κεῖθι δὲ πηλός ἐστιν ἐι τερα τοῦ πλεομένου βαθὺς καὶ ἰλυώδης, ὥστε ο μηχανῇ ἐποκείλασιν ἦν ἀποσωθῆναι. 4 οὔτε γὰρ κατὰ τοῦ πηλοῦ δύνοντες αὐτοῖς οὐδέν τι ἐπωφ ἀνθρώπῳ τε ἐκβῆναι τοῦ ἀπῶσαι τὰς νέας ἐς τὰ μενα ἄπορον ἐγίνετο· ἔδυνον γὰρ κατὰ τοῦ πηλι ἐπὶ τὰ στήθεα. 5 οὕτω δὴ χαλεπῶς διεκπλώσαι σταδίους ἑξακοσίους κατὰ νέα ἕκαστοι ὁρμισθέντε ταῦθα δείπνου ἐμνήσθησαν· 6 τὴν νύκτα δὲ ἤδ βάθεα ἔπλωον, καὶ τὴν ἐπεξῆς ἡμέρην ἔστε ἐπὶ ϐ τόν· καὶ ἦλθον σταδίους ἐνακοσίους, καὶ κατωρμ σαν ἐπὶ τῷ στόματι τοῦ Εὐφράτεω πρὸς κώμῃ τι Βαβυλωνίης χώρης· οὔνομα δὲ αὐτῇ Διρίδωτις· λιβανωτόν τε ἀπὸ τῆς περαίης γῆς οἱ ἔμποροι ἀγιι καὶ τὰ ἄλλα ὅσα θυμιήματα ἡ Ἀράβων γῆ φέρει. δὲ τοῦ στόματος τοῦ Εὐφράτεω ἔστε ἐπὶ Βαβυλῶνα λέγει Νέαρχος σταδίους εἶναι ἐς τρισχιλίους καὶ κοσίους.

42 *ἐνταῦθα ἀγγέλλεται Ἀλέξανδρον ἐπὶ Σούσων λεσθαι· ἔνθεν καὶ αὐτοὶ τὸ ὀπίσω ἔπλωον, ὡς κα Πασιτίγριν ποταμὸν ἀναπλώσαντες συμμῖξαι Ἀι δρῳ. 2 ἔπλωον δὴ τὸ ἔμπαλιν ἐν ἀριστερῇ τὴν γῆ Σουσίδα ἔχοντες· καὶ παραπλώουσι λίμνην, ἐς ἣν γρης ἐσβάλλει ποταμός· 3 ὃς ῥέων ἐξ Ἀρμενίων πόλιν Νῖνον, πάλαι ποτὲ μεγάλην καὶ εὐδαίμονι μέσην ἑωυτοῦ τε καὶ τοῦ Εὐφράτεω ποταμοῦ (ἣν ι*

ποταμίην ἐπὶ τῷδε κληίζεσθαι) ποιέει· 4 ἀπὸ δὲ τῆς λίμνης ἐς αὐτὸν τὸν ποταμὸν ἀνάπλους στάδιοι ἑξακόσιοι, ἵνα καὶ κώμη τῆς Σουσίδος, ἣν καλέουσιν Ἄγινιν· αὕτη δὲ ἀπέχει Σούσων σταδίους ἐς πεντακοσίους· μῆκος τοῦ παράπλου τῆς Σουσίων γῆς ἔστε ἐπὶ στόμα τοῦ Πασιτίγριδος ποταμοῦ στάδιοι δισχίλιοι. 5 ἐνθένδε κατὰ τὸν Πασιτίγριν ἄνω ἀνέπλωον διὰ χώρης οἰκεομένης καὶ εὐδαίμονος. ἀναπλώσαντες δὲ σταδίους ἐς πεντήκοντα καὶ ἑκατὸν αὐτοῦ ὁρμίζονται, προσμένοντες οὕστινας ἐστάλκει Νέαρχος σκεψομένους ἵνα ὁ βασιλεὺς εἴη. 6 αὐτὸς δὲ ἔθυε θεοῖσι τοῖσι σωτῆρσι, καὶ ἀγῶνα ἐποίεε, καὶ ἡ στρατιὴ ἡ ναυτικὴ πᾶσα ἐν εὐθυμίῃσιν ἦν. 7 ὡς δὲ προσάγων ἤδη Ἀλέξανδρος ἠγγέλλετο, ἔπλωον αὖθις ἐς τὸ ἄνω κατὰ τὸν ποταμόν· καὶ πρὸς τῇ σχεδίῃ ὁρμίζονται, ἐπ' ᾗ τὸ στράτευμα διαβιβάσειν ἔμελλεν Ἀλέξανδρος ἐς Σοῦσα. 8 ἐνταῦθα ἀνεμίχθη ὁ στρατός, καὶ θυσίαι πρὸς Ἀλεξάνδρου ἐθύοντο ἐπὶ τῶν νεῶν τε καὶ τῶν ἀνθρώπων τῇ σωτηρίῃ, καὶ ἀγῶνες ἐποιέοντο· καὶ Νέαρχος ὅκοι παραφανείη τῆς στρατιῆς, ἄνθεσί τε καὶ ταινίῃσιν ἐβάλλετο· 9 ἔνθα καὶ χρυσέῳ στεφάνῳ στεφανοῦνται ἐξ Ἀλεξάνδρου Νέαρχός τε καὶ Λεόννατος, Νέαρχος μὲν ἐπὶ τοῦ ναυτικοῦ τῇ σωτηρίῃ, Λεόννατος δὲ ἐπὶ τῇ νίκῃ, ἣν Ὠρείτας τε ἐνίκησε καὶ τοὺς Ὠρείτῃσι προσοικέοντας βαρβάρους. 10 οὕτω μὲν ἀπεσώθη Ἀλεξάνδρῳ ἐκ τοῦ Ἰνδοῦ τῶν ἐκβολέων ὁρμηθεὶς ὁ στρατός.

43 τὰ δὲ ἐν δεξιῇ τῆς Ἐρυθρῆς θαλάσσης ὑπὲρ τὴν Βαβυλωνίην Ἀραβίη ἡ πολλή ἐστι, καὶ ταύτης τὰ μὲν κατήκει ἔστε ἐπὶ τὴν θάλασσαν τὴν κατὰ Φοινίκην τε καὶ τὴν Παλαιστίνην Συρίην· πρὸς δυομένου δὲ ἡλίου ὡς ἐπὶ τὴν ἔσω θάλασσαν Αἰγύπτιοι τῇ Ἀραβίῃ ὁμουρέουσι. 2 κατὰ δὲ Αἴγυπτον ἐσέχων ἐκ τῆς μεγάλης θαλάσσης κόλπος δῆλον ποιέει ὅτι ἕνεκά γε τοῦ σύρροον εἶναι τὴν

ἔξω θάλασσαν περίπλους ἂν ἦν ἐκ Βαβυλῶνος ἐς τὸν κόλ πον τοῦτον ἐσέχοντα ὡς ἐπ' Αἴγυπτον. 3 ἀλλὰ γὰρ οἱ τις παρέπλωσε ταύτῃ οὐδαμῶν ἀνθρώπων ὑπὸ καύ ματος καὶ ἐρημίης, εἰ μή τινές γε πελάγιοι κομιζόμενοι 4 ἀλλὰ οἱ ἀπ' Αἰγύπτου γὰρ ἐς Σοῦσα ἀποσωθέντες τῆ στρατιῆς τῆς Καμβύσεω καὶ οἱ παρὰ Πτολεμαίου το Λάγου παρὰ Σέλευκον τὸν Νικάτορα σταλέντες ἐς Βα βυλῶνα διὰ τῆς Ἀραβίης χώρης 5 ἰσθμόν τινα διαπο ρευθέντες ἐν ἡμέρῃσιν ὀκτὼ τῇσι πάσῃσιν ἄνυδρον κα ἐρήμην χώρην ἐπῆλθον ἐπὶ καμήλων σπουδῇ ἐλαύνον τες, ὕδωρ τέ σφιν ἐπὶ τῶν καμήλων φέροντες, καὶ νυ κτοπορέοντες· τὰς γὰρ ἡμέρας ὑπαίθριοι ἀνέχεσθαι δι καῦμα ἀδύνατοι ἦσαν. 6 τοσούτου δεῖ τά γε ἐπέκεινα ταύτης τῆς χώρης, ἥντινα ἰσθμὸν ἀποφαίνομεν ἐκ το κόλπου τοῦ Ἀραβίου κατήκοντα ἐς τὴν Ἐρυθρὴν θάλασ σαν, οἰκεόμενα εἶναι, ὁκότε τὰ πρὸς ἄρκτον μᾶλλον αι τῶν ἀνέχοντα ἔρημά τέ ἐστι καὶ ψαμμώδεα. 7 ἀλλὰ γὰ ἀπὸ τοῦ Ἀραβίου κόλπου τοῦ κατ' Αἴγυπτον ὁρμηθέν τες ἄνθρωποι, ἐκπεριπλώσαντες τὴν πολλὴν Ἀραβίη ἐλθεῖν ἐς τὴν κατὰ Σοῦσά τε καὶ Πέρσας θάλασσαν, τοσόνδε ἄρα παραπλώσαντες τῆς Ἀραβίης, ἐς ὅσον σφί τὸ ὕδωρ ἐπήρκεσε τὸ ἐμβληθὲν ἐς τὰς νέας, ἔπειτα ὀπίσ ἀπενόστησαν. 8 ἐκ Βαβυλῶνος δὲ οὕστινας ἔστειλεν Ἀλε ξανδρος, ὡς ἐπὶ μήκιστον πλώοντας ἐν δεξιῇ τῆς Ἐρυ θρῆς θαλάσσης γνῶναι τοὺς ταύτῃ χώρους, οὗτοι νη σους μέν τινας κατεσκέψαντο ἐν τῷ παράπλῳ κειμένα καί που καὶ τῆς ἠπείρου τῆς Ἀραβίης προσέσχον· 9 τὴ δὲ ἄκρην, ἥντινα καταντικρὺ τῆς Καρμανίης ἀνέχουσα λέγει φανῆναι σφίσι Νέαρχος, οὐκ ἔστιν ὅστις ὑπερβα λὼν ἐπικάμψαι ἐς τὸ ἐπὶ θάτερα δυνατὸς ἐγένετο. 10 δο κέω δὲ ὡς εἴπερ πλωτά τε ἦν καὶ βαδιστὰ ταύτῃ, ὑπ Ἀλεξάνδρου ἂν τῆς πολυπραγμοσύνης ἐξελήλεγκτο πλω

τε καὶ βαδιστὰ ἐόντα. 11 Ἄννων δὲ ὁ Λίβυς ἐκ Καρ-ιδόνος ὁρμηθεὶς ὑπὲρ μὲν Ἡρακλείας στήλας ἐξέπλω-ν ἔξω ἐς τὸν πόντον, ἐν ἀριστερῇ τὴν Λιβύην γῆν ων· καὶ ἔστε μὲν πρὸς ἀνίσχοντα ἥλιον ὁ πλόος αὐτῷ ένετο τὰς πάσας πέντε καὶ τριήκοντα ἡμέρας· 12 ὡς δὴ ἐς μεσαμβρίην ἐξετράπετο, πολλῇσιν ἀμηχανίῃσιν ετύγχανεν ὕδατός τε ἀπορίῃ καὶ καύματι ἐπιφλέγοντι ὶ ῥύαξι πυρὸς ἐς τὸν πόντον ἐμβάλλουσιν. 13 ἀλλ' ἡ υρήνη γὰρ τῆς Λιβύης ἐν τοῖσι ἐρημοτέροισιν πεπο-σμένη ποιώδης τέ ἐστι καὶ μαλθακὴ καὶ εὔυδρος, καὶ λσεα καὶ λειμῶνες καὶ καρπῶν παντοίων καὶ κτηνέων ἀμφορος ἔστε ἐπὶ τοῦ σιλφίου τὰς ἐκφύσιας· ὑπὲρ δὲ σίλφιον τὰ ἄνω αὐτῆς ἔρημα καὶ ψαμμώδεα.

14 οὗτός μοι ὁ λόγος ἀναγεγράφθω, φέρων καὶ αὐ-ς ἐς Ἀλέξανδρον τὸν Φιλίππου, τὸν Μακεδόνα.

ΑΡΡΙΑΝΟΥ ΚΥΝΗΓΕΤΙΚΟΣ

Τοῦ Ἀρριανοῦ Κυνηγετικοῦ κεφάλαια.

α Προοίμιον, ἐν ᾧ καὶ τὰ Ξενοφῶντι παραλειφθέντα εἰπεῖν Ἀρριανὸς ἐπαγγέλλεται.

β Ὅτι Ξενοφῶν οὐκ ᾔδει τὰς Κελτικὰς κύνας οὐδὲ τὰς ταύταις ὁμοίας.

γ Περὶ Κελτικῶν κυνῶν, καὶ οἷαι τὴν ἰδέαν αὗται.

δ Περὶ σημείων, ἀφ᾽ ὧν δεῖ τὰς ταχείας τεκμαίρεσθαι κύνας, καὶ τὸ ἐναντίον.

ε Περὶ τῆς τοῦ συγγραφέως κυνός, ὁποία ποτ᾽ ἦν.

ϛ Περὶ χρωμάτων, καὶ ὡς ἂν ἔχωσιν ταῦτα ὅτι ἀδιάφορον.

ζ Περὶ τῆς γνώμης τῶν κυνῶν, ὁποῖα ταύτης τὰ σημεῖα.

η Περὶ τοῦ πῶς διαγνωστέον ἀπὸ τοῦ ἐσθίειν τὴν ποιότητα τῶν κυνῶν.

θ Περὶ τοῦ μετὰ τίνων καὶ πῶς κοιταστέον τὰς κύνας.

ι Ὅτι ἡ τρίψις ταῖς κυσὶν ὠφέλιμος, καὶ πῶς ταύτας δεῖ ἀποτρίβειν.

ια Ὅτι ἄμεινον δεδέσθαι τὰς κύνας ἢ λελυμένας εἶναι.

ιβ Περὶ τοῦ ἐπὶ πόσον τῆς ἡμέρας προακτέον τὰς κύνας, καὶ πόσας καὶ ποίας ἐν ταὐτῷ λυτέον.

ιγ Περὶ τοῦ ποσάκις δεῖ ἐν χειμῶνι ἢ θέρει σιτεῖσθαι τὰς κύνας.

ιδ Περὶ τοῦ ποίῳ καιρῷ ἐξακτέον τὰς κύνας ἐπὶ θήραν.

ιε Πῶς Κελτοὶ θηρῶσιν καὶ πότε.

ιϛ Περὶ διαστήματος, ἀφ᾽ ὅτου δεῖ τῷ λαγῷ ἐπιλύειν τὰς κύνας, καὶ πόσας ταύτας.

ιζ Περὶ λαγωῶν, καὶ τίς ἡ τούτων ἀρετή.

ιη Ὅτι τὸ ἀνακαλεῖν ἐν ταῖς θήραις τὰς κύνας, ἀγαθὸν ταύταις.

ιθ Ὅτι δεῖ τὴν κύνα καλῶς ἠγωνισμένην καταψῶντα ἐπευφημεῖν.

κ Ὅπως εἰς κυνηγέσιον ἐξιέναι χρὴ τοὺς μὴ τὸ θήραμα οὗ ἐστιν ἐγνωκότας.
κα Περὶ τοῦ πῶς θηρῶσιν Κελτοί.
κβ Ὅτι οὐ χρὴ ἐπιλύειν κύνας νεογνῷ θηράματι.
κγ Πῶς θηρατέον ἐλάφους ἢ ἄλλο τι μέγιστον.
κδ Ὅπως Λίβυες μεθ' ἵππων αἱροῦσιν τὰ μεγάλα θηράματα.
κε Περὶ τοῦ ἀφ' οἵας ἡλικίας δεῖ ἐξάγειν εἰς θήραν τὰς θηλείας κύνας.
κς Περὶ ἀρρένων κυνῶν, ἀφ' οἵας ἡλικίας χρεὼν αὐτοὺς ἐπὶ θήραν ἐξάγειν.
κζ Πῶς ἐπὶ ὀχείαν ἀκτέον τὰς κύνας.
κη Ὅτι, εἴ τις ὁρῴη τὴν μῖξιν τῶν κυνῶν, οὐκ ἐπιτελεῖται γόνιμος.
κθ Περὶ καιροῦ πρὸς σκυλακείαν ἐπιτηδείου.
λ Πῶς μετὰ τὸ τεκεῖν ἐπαναληπτέον εἰς τὸ ἐξ ἀρχῆς τὸν δρόμον τῶν κυνῶν.
λα Περὶ ὧν Ξενοφῶν ὑπὲρ ἀνατροφῆς διατάττεται.
λβ Διαφοραὶ ἄρρενος καὶ θηλείας κυνός.
λγ Ὅτι δεῖ τοὺς κυνηγέτας θύειν τῇ Ἀρτέμιδι.
λδ Περὶ τοῦ Κελτῶν νόμου καὶ τοῦ ὑπ' αὐτῶν γινομένου ἐράνου τῇ Ἀρτέμιδι.
λε Παραίνεσις πρὸς τὸ θύειν τοῖς ἐφόροις τῶν ἐν ἀνθρώποις ἐπιτηδευμάτων.
λς Ἐξ Ὁμήρου μαρτύρια, ὅτι χρὴ θύειν τοῖς τῶν πραγμάτων εὑρεταῖς ἐν τῇ τῶνδε μεταχειρίσει.

Ξενοφῶντι τῷ Γρύλλου λέλεκται ὅσα ἀγαθὰ ἀνθρώ-ις ἀπὸ κυνηγεσίων γίγνεται, καὶ οἱ παιδευθέντες ὑπὸ ίρωνι τὴν παίδευσιν ταύτην ὅπως θεοφιλεῖς τε ἦσαν ὶ ἔντιμοι ἀνὰ τὴν Ἑλλάδα· λέλεκται δὲ καὶ καθ' ὅ ἔοικεν τῇ πολεμικῇ ἐπιστήμῃ ἡ κυνηγετική, καὶ ἥν-ια ἡλικίαν ἔχοντα χρὴ ἐλθεῖν ἐπὶ τὸ ἔργον, καὶ τὸ εἶ-ς καὶ τὴν γνώμην ποῖόν τινα· καὶ περὶ ἀρκύων δὲ ὶ δικτύων καὶ ἐνοδίων ὁποῖα χρὴ παρασκευάσασθαι, ὶ πάγας ὅπως ἱστάναι τοῖς θηρίοις, ὅσα πάγῃ ἁλωτά· ιαὶ περὶ λαγωῶν δὲ λέλεκται, ἥτις ἡ φύσις αὐτῶν,

καὶ ὅπως νέμονται, καὶ ὅπου εὐνάζονται, καὶ ὅπως χρὴ μαστεύειν αὐτούς· καὶ περὶ κυνῶν, ὅσαι ἰχνεύειν σοφαί, καὶ ὅσαι πονηραί· καὶ ὅπως ἀπό τε τοῦ εἴδους καὶ τῶν ἔργων τεκμαίρεσθαι χρὴ ἑκατέρας. 3 ἔστιν δὲ ἃ καὶ περὶ συῶν θήρας λέλεκται καὶ ἐλάφων καὶ ἄρκτων καὶ λεόντων, ὅπως σοφίᾳ καὶ δόλῳ ἁλωτά. 4 ὅσα δὲ ἐλλείπειν μοι δοκεῖ ἐν τῷ λόγῳ, οὐχὶ ἀμελείᾳ, ἀλλ' ἀγνοίᾳ τοῦ γένους τῶν κυνῶν τοῦ Κελτικοῦ, καὶ τοῦ γένους τῶν ἵππων τοῦ Σκυθικοῦ τε καὶ Λιβυκοῦ, ταῦτα λέξω, ὁμώνυμός τε ὢν αὐτῷ καὶ πόλεως τῆς αὐτῆς καὶ ἀμφὶ ταὐτὰ ἀπὸ νέου ἐσπουδακώς, κυνηγέσια καὶ στρατηγίαν καὶ σοφίαν· ἐπεὶ καὶ αὐτὸς ἐκεῖνος, ἃ Σίμωνι περὶ ἱππικῆς ἐνδεῶς λελεγμένα ἦν, ᾠήθη δεῖν ἀναγράψαι, οὐχὶ ἔριδι τῇ πρὸς Σίμωνα, ἀλλ' ὅτι ὠφέλιμα ἐς ἀνθρώπους ἐγίγνωσκεν.

2 ὅτι μὲν δὴ οὐκ ἠπίστατο τὸ γένος τῶν κυνῶν τὸ Κελτικόν, δοκῶ ἔγωγε ὡς οὐδὲ τεκμηρίων δεῖ πρὸς αὐτό. ἄγνωστα γὰρ ἦν τὰ ἔθνη τῆς Εὐρώπης, ὅσα ταύτῃ ᾤκισται, ὅτι μὴ τῆς Ἰταλίας ὅσα Ἕλληνες κατέσχον, ἢ ὅσοις κατ' ἐμπορίαν διὰ θαλάσσης ἐπεμίγνυον. 2 ὡς δὲ οὐδὲ ἄλλο γένος κυνῶν ἐγίγνωσκεν, ὃ ἂν κατὰ ὠκύτητα ἔοικεν τῷ Κελτικῷ, τεκμαίρεσθαι ὑπάρχει ἀπὸ τῶνδε· λέγει γὰρ ὡς ὅσοι ἁλίσκονται λαγωοὶ ὑπὸ κυνῶν, παρὰ φύσιν σώματος ἁλίσκονται, ἢ τύχῃ χρησάμενοι. 3 εἰ δέ γε ἠπίστατο τὰς κύνας τὰς Κελτικάς, ταὐτὸν τοῦτο δοκεῖ ἄν μοι ἀποφήνασθαι περὶ τῶν κυνῶν, ὡς ὁπόσους λαγωοὺς οὐχ αἱροῦσιν κύνες κατὰ πόδας, παρὰ φύσιν σώματος οὐχ αἱροῦσιν, ἢ τύχῃ χρησάμεναι· ὡς ὅσαι γε ἀγαθαὶ τὸ σῶμα καὶ τὸν θυμὸν γενναῖαι, ταύτας δὲ οὐκ ἄν ποτε διαφύγοι λαγώς, εἰ μή τις δυσχωρία ἐμποδὼν γένοιτο, ἢ ὕλη ἀποκρύψασα, ἢ κατάδυσις τῆς γῆς κοίλη καὶ βαθεῖα ἀφελομένη, ἢ τάφρος διαδραμεῖν ἐν τῷ ἀφα-

νεῖ παρασχοῦσα. 4 ἐνθένδε, οἶμαι, ὅπως μὲν ἐπὶ τὰς ἄρκυς χρὴ ἐπελαύνειν τὸν λαγών, ἐπεξέρχεται τῷ λόγῳ· καὶ εἰ παραδράμοι τὰς ἄρκυς, ὅπως χρὴ μεταθεῖν αὐτόν, καὶ ἀνευρίσκειν κατὰ τὸ ἴχνος, ἔστε ἁλῶναι ἀπαγορεύσαντα ὑπὸ καμάτου. 5 ὅτι δὲ οὐδὲν οὔτε ἀρκύων δεῖ τῷ κύνας ἀγαθὰς κεκτημένῳ, οὔτε τοῦ μαστεύειν διαφυγόντα, οὐδαμοῦ τοῦτο ἐδήλωσεν, ἀλλ' ἢ τὴν θήραν ταύτην μόνην ἐξηγεῖται, ἣν Κᾶρές τε καὶ Κρῆτες [θηρῶσιν].

3 θηρῶσιν δὲ καὶ Κελτοὶ ἀφαιροῦντες ἄρκυς, ὅσοι οὐκ ἀπὸ κυνηγεσίων βιοτεύουσιν, ἀλλ' αὐτοῦ τοῦ ἐν θήρᾳ καλοῦ ἕνεκα· ἔστιν γὰρ καὶ ταύτῃ κυνῶν γένος ἰχνεῦσαι μὲν οὐ μεῖον σοφὸν ἢ τὸ Καρικὸν καὶ Κρητικόν, τὴν δὲ ἰδέαν ἀνιαρὸν καὶ θηριῶδες. 2 καὶ αὗται ἰχνεύουσιν ξὺν κλαγγῇ καὶ ὑλαγμῷ, ὅπως αἱ Καρικαὶ ἐπικλάζουσαι· ἀλλ' αὗταί γε ἔτι μᾶλλον ἔκφρονες γίγνονται, ἐπειδὰν αἴσθωνται ἴχνους. 3 καὶ ἔστιν ὅτε καὶ ἐπὶ ἑώλοις ὑπερλαμπρύνονται, ὥστε ἐμεμψάμην ἔγωγε αὐτῶν τὸ πολὺ τῆς κλαγγῆς καὶ τὸ ὅμοιον ἐπὶ παντὶ ἴχνει καὶ τῷ δρομαίῳ οὐ μεῖον ἢ τῷ εὐναίῳ. 4 μεταθεῖν δὲ καὶ ἀνευρίσκειν τὸν ὑποκινήσαντα οὔτε τῶν Καρικῶν φαυλότεραί εἰσιν, οὔτε τῶν Κρητικῶν, ὅτι μὴ κατὰ τὴν ὠκύτητα. ἀγαπητὸν γοῦν εἰ καὶ ἕνα λαγὼν χειμῶνος ὥρᾳ κατακαίνοιεν· τοσαύτην διατριβὴν ἐς τὸ ἀναπαύεσθαι αὐτῷ παρέχουσιν, εἰ μή τι ἄρα ὑπὸ θορυβούντων κυνῶν ἁλῴη ἔκφρων γενόμενος. καλοῦνται δὲ Ἐγούσιαι αἵδε αἱ κύνες, ἀπὸ ἔθνους Κελτικοῦ τὴν ἐπωνυμίαν ἔχουσαι, οὗ πρῶτον, ὥς γέ μοι δοκεῖ, ἔφυσάν τε καὶ εὐδοκίμησαν.

5 ἀλλ' ὑπὲρ μὲν τούτων, ὅσα ἄν τις τῷ λόγῳ ἐπεξέλθοι, λελεγμένα ἐρεῖ πρὸς Ξενοφῶντος τοῦ πάλαι· οὐδὲν γὰρ ἴδιον οὐδὲ διάφορον ἐν τῷ μαστεύειν ἢ μετα-

θεῖν ἐπιδεικνύουσιν, πλήν γε δὴ εἴ τις ἐθέλοι πε ἰδέας αὐτῶν λέγειν, ὡς ἔμοιγε οὐ δοκεῖ ἄξιον ὅ αὐτὸ τοῦτο εἰπεῖν μόνον, ὡς δασεῖαι καὶ πονηραὶ ἰ καὶ ὅσαι γενναιόταται αὐτῶν, αὗται αἱ πονηρότ ὥστε εὐδοκιμεῖ ἐν Κελτοῖς ὁ ἀπεικάσας αὐτὰς τοῖ τὰς ὁδοὺς πτωχεύουσιν. καὶ γὰρ φωνὴ αὐταῖς γοε καὶ ἐλεεινή ἐστιν, καὶ οὐχ ὡς θυμούμεναι ἄρα πρ θηρίον ἐπικλάζουσιν ἐν τῇ ἰχνείᾳ, ἀλλὰ ὡς οἰκτιζό καὶ λιπαροῦσαι. 6 περὶ μὲν δὴ τούτων οὐκ ἄν τις γράψαι μοι δοκεῖ ὅ τι καὶ λόγου ἄξιον.

4 αἱ δὲ ποδώκεις κύνες αἱ Κελτικαὶ καλοῦνται Οὐέρτραγοι φωνῇ τῇ Κελτῶν, οὐκ ἀπὸ ἔθνους οὐδ καθάπερ αἱ Κρητικαὶ ἢ Καρικαὶ ἢ Λάκαιναι, ἀλλ τῶν Κρητικῶν αἱ διάπονοι ἀπὸ τοῦ φιλοπονεῖν κα ἴταμαὶ ἀπὸ τοῦ ὀξέος καὶ αἱ μικταὶ ἀπ' ἀμφοῖν, οὕ καὶ αὗται ἀπὸ τῆς ὠκύτητος. 7 τὴν δὲ ἰδέαν καλ χρῆμά εἰσιν κατά τε τοὺς ὀφθαλμοὺς αἱ γενναιό αὐτῶν καὶ κατὰ τὸ σῶμα ἅπαν καὶ τὴν τρίχα κα χρόαν· οὕτω ταῖς τε ποικίλαις ἐπανθεῖ τὸ ποικίλον ὅσαις ἁπλῆ ἡ χρόα ἐστίν, ἀποστίλβει καὶ αὕτη, καὶ ἥδιστον θέαμα ἀνδρὶ θηρευτικῷ.

λέξω δὲ καὶ αὐτός, ἀφ' οἵων τινῶν χρὴ τεκμ σθαι τὰς ὠκείας τε καὶ γενναίας, καὶ τίσιν αὖ προσ τις τὸν νοῦν τὰς ἀγεννεῖς τε καὶ βραδείας ἀποκ αὐτῶν.

2 πρῶτα μὲν δὴ μακραὶ ἔστωσαν ἀπὸ κεφαλῆ οὐράν· ἓν γὰρ οὐδὲν οὕτω τεκμήριον ἐς ὠκύτητά τ γενναιότητα εὕροις ἂν ἐπιλεγόμενος ταὐτὸν ἐπὶ ἰδέᾳ κυνός, ὡς τὸ μῆκος· καὶ τοὐναντίον, τὴν βρ τητα ἐς τὸ βραδὺ καὶ ἀγεννές· ὥστε ἤδη ἔγωγε πολλὰ ἄλλα κακὰ ἐχούσας κύνας, ὅτι δὲ μακραὶ ἐτ νον, ὠκεῖαι ἦσαν καὶ θυμοειδεῖς. 3 καὶ μὴν καὶ αἱ

, εἰ τὰ ἄλλα ὅμοιαι τύχοιεν, κατ' αὐτὸ τὸ μέγεθος ἑστεραι τῶν σμικρῶν. φαῦλαι δὲ τῶν μεγάλων, τὰ μέλη ἀπαγεῖς καὶ ἀξύμμετροι· ὥστε φαυλότε- ν εἶεν οὕτω γε ἔχουσαι τῶν σμικρῶν, εἰ τὰ ἄλλα ἴσα προσείη αὐταῖς. 4 ἐχέτωσαν δὲ τὰς κεφαλὰς ιὰς καὶ ἀρθρώδεις· εἰ δὲ γρυπαὶ ἢ σιμαὶ εἶεν, οὐ μέγα διοίσει τοῦτο· οὐδ' εἰ τὰ ὑπὸ τοῖς μετώποις] ἔχοιεν, οὐδὲ τοῦτο ἐν μεγάλῳ ποιητέον· ἀλλ' αἱ ιέφαλοι μόνον πονηραί, καὶ ὅσαις παχέα τὰ ῥύγχη, ἢ ἐς ὀξύ, ἀλλὰ ἀθρόως ἀπολήγοντα. καὶ αὗται οὖν ɔαλοι. 5 τὰ δὲ ὄμματα ἔστω μεγάλα, μετέωρα, κα- , λαμπρά, ἐκπλήττοντα τὸν θεώμενον· καὶ κράτι- :ὲν τὰ πυρωπὰ καὶ ὑπεραστράπτοντα, οἷα πορδά- ἢ λεόντων ἢ λυγκῶν· δεύτερα ἐπὶ τούτοις τὰ μέ- εἰ τύχοι ἀναπεπταμένα τε καὶ γοργὰ ἰδεῖν· τρίτα χαροπά· οὐδὲ γὰρ οὐδὲ τὰ χαροπὰ φαῦλά ἐστιν, φαύλων κυνῶν ξύμβολα, εἰ καὶ ταῦτα τύχοι κα- καὶ γοργὰ ἰδεῖν· ἐπεί τοι ἀνέθρεψα ἐγὼ κύνα χα- 5 ν οἷαν χαροπωτάτην, καὶ αὕτη ὠκεῖά τε ἦν καὶ φι- ιος καὶ εὔψυχος καὶ εὔπους, ὥστε καὶ τέτταρσιν ἤδη λαγωοῖς ἐφ' ἡλικίας ἀντήρκεσεν. 2 καὶ τὰ ἄλλα δὲ τάτη τέ ἐστιν (ἔτι γάρ μοι ἦν, ὁπότε ταῦτα ἔγρα- καὶ φιλανθρωποτάτη· καὶ οὔπω πρόσθεν ἄλλη , ὡς αὐτή, οὔτε ἐμὲ ἐπόθησεν, οὔτε τὸν ἑταῖρον ιὸν καὶ σύνθηρον τὸν Μέγιλλον· ἐπειδὴ γὰρ τοῦ ɔυ ἀπεπαύσατο, οὐκ ἔτι ἡμῶν γε ἢ θατέρου ἀπαλ- ται. 3 ἀλλὰ εἰ μὲν ἐγὼ ἔνδον εἴην, ἅμα ἐμοὶ δια- ι, καὶ προϊόντα ποι παραπέμπει, καὶ ἐπὶ γυμνάσιον ἐφομαρτεῖ, καὶ γυμναζομένῳ παρακάθηται, καὶ ιόντος πρόεισιν, θαμινὰ ἐπιστρεφομένη, ὡς κατα- άνειν, μή πη ἄρα ἐξετράπην τῆς ὁδοῦ· ἰδοῦσα δὲ πιμειδιάσασα, αὖθις αὖ πρόεισιν. 4 εἰ δὲ ἐπί τι

θρωπόταται καὶ ὅσαις οὐκ ἔστιν ξένον ὄψις αν· οὐδενός· ὅσαι δὲ ἀνθρώπους δεδίασιν καὶ ὑπὸ ἐκπλήττονται καὶ θορυβώδεις εἰσὶν καὶ ἐπὶ πο εἰκῇ κινοῦνται (καὶ [γὰρ] ταῦτα ἀλογίστων ἐστὶν ἐμφρόνων), καθάπερ ἄνθρωποι εἰ δειλοὶ καὶ νες, οὕτω δὲ καὶ αἱ κύνες αἱ τοιαῦται οὔποτε γενναῖαι. 4 κακαὶ δὲ καὶ ὅσαι λυθεῖσαι τοῦ θε χωρίῳ οὐκ ἐπανίασιν ἐπὶ τὸν ἄγοντα καλούμενα ἀποσκιρτῶσιν· καὶ ἢν μὲν πράως μετακαλῇς, κα νοῦσιν· ἢν δὲ ξὺν ἀπειλῇ, δειμαίνουσαι οὐ πρ
5 ἀλλὰ χρὴ ἀποσκιρτήσασαν τὴν κύνα καὶ περιδ σαν ἐπανιέναι ἐπὶ τὸν κυναγωγόν, εἰ καὶ μὴ καλ τός, σημαίνουσαν ὅτι οἵα τε ὑπακούειν, εἰ ἤδη ἔτι δὲ εἰ μὴ λαμβάνοιτο, πάλιν αὖ ἀποσκιρτά πάλιν ἐπανίτω. 6 πεπαιδευμέναι δέ, ὅσαι φθεγξ τοῦ κυναγωγοῦ ὑποκατακλίνονται, μὴ ὑπὸ δέου φιλοφρονούμεναι τὸν τροφέα καὶ τιμῶσαι, καθ προσκυνοῦντες μέγαν βασιλέα. οὐδὲ τὸ ἵστασθα πεδίῳ λυθεῖσαν κύνα ἀγαθόν, εἰ μὴ πρεσβυτέρα ὄκνον γὰρ σημαίνει. 7 ταῖς δὲ γενναιοτάταις κ σκύνιον πρόσεστιν, καὶ σοβαραὶ φαίνονται, καὶ δισμα κοῦφον καὶ πυκνὸν καὶ ἁβρόν· καὶ μεταβ σιν τὰς πλευράς, καὶ τὸν τράχηλον ἀνατείνουσιν περ οἱ ἵπποι, ἐπειδὰν λαμπρύνωσιν.

8 ἐσθίουσιν δὲ αἱ μὲν λάβρως, αἱ δὲ κοσμίως· κόσμιον γενναιότερον τοῦ ἀκόσμου. 2 ἀγαθαὶ δ μὴ κακόσιτοι, ἀλλ' ἄρτῳ ἢ μάζῃ χαίρουσιν· κρ γὰρ κυνὶ τοῦτο σιτίον· καὶ οὐ δέος, μὴ ὑπερεμπλ ἀπ' αὐτοῦ. ἄμεινον δὲ εἰ ξηρᾷ τῇ τροφῇ χαίρο δὲ καὶ ὕδατι καταβρέχοις, καὶ τούτῳ χαίροιεν, οὐ

3 καμνούσῃ δὲ ἐμβάλλειν ἢ ὕδωρ ἀπὸ κρέω ροῦ, ἢ βοὸς ἧπαρ ἐν σποδιᾷ θερμῇ φρύξαντα,

τρίψαντα καθάπερ ἄλφιτα ἐπιπάττειν. 4 καὶ ταῖς γε σκυλακευομέναις ἀγαθὸν τοῦτο ἐς τὸ πῆξαι τὰ μέλη, ἐπειδὰν ἀποπαύσωνται τοῦ γάλακτος· τὸ γάλα δὲ σκυλακεῦσαι κράτιστον ἐς ἔνατον μῆνα καὶ πορρωτέρω· καὶ καμνούσῃ δὲ καὶ μαλακιζομένῃ ἀγαθὸν καὶ πόμα καὶ σιτίον· [ἀγαθὸν] δὲ καὶ ἡ ἀσιτία καμνούσῃ.

9 οὐδὲν δὲ οἷον εὐνὴ μαλθακὴ καὶ ἀλεεινή· κρατίστη δὲ ἡ μετ᾽ ἀνθρώπου, ὅτι καὶ φιλάνθρωποι ἀποτελοῦνται, καὶ τῷ χρωτὶ τῷ ἀνθρωπίνῳ χαίρουσιν, καὶ φιλοῦσιν οὐ μεῖον τὸν συγκαθεύδοντα ἢ τὸν τρέφοντα. καὶ τῶν λυπούντων τὴν κύνα τις αἰσθάνοιτο, ὡς διψώσῃ τε ἐν νυκτὶ ἐπικουρῆσαι καὶ ἐπειγομένῃ ὑπό του τῶν ἀναγκαίων· γνοίη δ᾽ ἂν καὶ ὅπως ἀνεπαύσατο. εἰ γὰρ ἀγρυπνήσειεν, ἐξάγειν ἐπὶ θήραν οὐκ ἀσφαλές, οὐδ᾽ εἰ ἐπιστάξειεν θαμινὰ ἐν τῷ ὕπνῳ, οὐδ᾽ εἴ τι ἀπεμέσειεν τῶν σιτίων· ταῦτα δὲ γνοίη ἂν ὁ συναναπαυόμενος. 2 κακίστη δὲ κοίτη κυνῶν μετὰ κυνῶν· πολὺ πλέον, εἰ καὶ ἐπιψαύουσαι ἀλλήλων ἀναπαύοιντο· ὡς ἄνθρωπος μὲν συγκαθεύδων κυνὶ ἀφαιρεῖ τοῦ χρωτὸς τὸ ἀνιαρόν· κύνες δὲ ἐν τῷ αὐτῷ ἀναπαυόμεναι ὅ τι περ πονηρὸν τοῦ χρωτὸς τῷ πλησιάζειν τε καὶ ἐκθερμαίνειν ἐπάξουσιν· ὥστε ψώρας ἐμπίπλασθαι τὸ πολύ, ὁπότε ἐν ταὐτῷ ἀναπαύοιντο. 3 δηλοῖ δὲ τὸ αἴτιον καὶ ἡ ὀδμή, ἐπειδὰν εἰσέλθῃς, οὗ κύνες πολλαὶ ἀναπαύονται· οὕτως χαλεπή τέ ἐστιν καὶ δριμεῖα.

10 μέγα δὲ ὄφελος κυνὶ καὶ τρίψις τοῦ σώματος παντός, οὐ μεῖον ἢ ἵππῳ· τά τε γὰρ μέλη πῆξαι καὶ ῥῶσαι ἀγαθή, καὶ τὴν τρίχα μαλθακὴν ἐργάζεται καὶ τὴν χρόαν στιλπνήν, καὶ τοῦ χρωτὸς ἀποκαθαίρει ὅ τι περ πονηρόν. 2 τρίβειν δὲ τὰ μὲν νῶτα καὶ τὴν ὀσφὺν τῇ δεξιᾷ, ὑποθέντα τὴν ἀριστερὰν τῇ λαγόνι, ὡς μὴ ἐπιθλιβομένην ἄνωθεν τὴν κύνα ὀκλάζουσαν κακοπαθεῖν· 3 τὰς δὲ

πλευρὰς ἑκατέρᾳ τῇ χειρί, καὶ τοὺς γλουτοὺς μέχρις ἄκρων ποδῶν, καὶ [τὰς] ὠμοπλάτας ὡς αὕτως. 4 ἐπειδὰν δ' ἱκανῶς φαίνωνται ἔχειν, ἐπαίρειν τῆς οὐρᾶς λαβόμενον, καὶ ἀνατείναντα ἀφιέναι· ἡ δὲ διασείσεταί τε ἀφεθεῖσα καὶ δήλη ἔσται, ὅτι ἠγάπησεν τὸ πραχθέν.

11 δεδέσθαι δὲ κύνα γενναίαν δι' ἡμέρας, ὥσπερ τι ἄλλο, ἀγαθόν· εἰ δὲ μή, ἀναγώγους ἀποτελεῖσθαι ἀνάγκη· καὶ εἴ ποτε ἄρα δεσμοῦ δεηθεῖεν, ἀσχάλλουσιν καὶ κλαυθμυρίζονται καὶ ἀπεσθίουσιν τοὺς ἱμάντας· ὥστε σιδήρου δεῖν ἐπ' αὐταῖς, καθάπερ ἐπὶ ἀνθρώποις τοῖς κακούργοις. 2 καὶ ἐσθίειν δὲ ἀνάγκη λελυμένην κύνα πᾶν τὸ ἐμπεσόν· καὶ τὸ ἀκμαῖον τοῦ δρόμου ἀφαιρεῖται αὐτῶν ὁ δι' ἡμέρας περίπατος· ἀλλὰ χρὴ τεταγμένα μὲν περιπατεῖν, τὸ πολὺ δὲ ἀμπαύεσθαι.

12 προάγειν δὲ τὰς κύνας τοὐλάχιστον τετράκις ἐπὶ τῇ ἡμέρᾳ ἐς ὁμαλὸν χωρίον καὶ καθαρόν· ἐνταῦθα ἀφιέναι τοῦ δεσμοῦ, τῶν τε ἀναγκαίων ἕνεκα καὶ ἐς τὸ ἀποσκιρτᾶν καὶ διαθεῖν. 2 εἰ δὲ ἀργοῦσαι ἀπὸ θήρας τύχοιεν, καὶ πλεονάκις ταὐτὸ τοῦτο δρᾶν· καὶ δύο ἐπιλύειν ἐν τῷ αὐτῷ, ὥστε ἁμιλλωμένας καὶ παιζούσας ὁμοῦ μὲν εὐφραίνεσθαι, ὁμοῦ δὲ γυμνάζεσθαι. 3 πολλὰς δὲ μὴ λύειν ἐν ταὐτῷ· ἐμπίπτουσαι γὰρ ἀλλήλαις ἔστιν ὅτε μεγάλα κακὰ ἐργάζονται. 4 ἀλλὰ μηδὲ σκληρὰν κύνα καὶ πεπηγυῖαν ἅμα τῇ σκυλακευομένῃ λυέτω· βαρεῖα γὰρ αὕτη καὶ ἀνιαρὰ συμφέρεσθαι, καὶ διώκουσά τε αἱρεῖ καὶ ἀποφεύγουσα ἀπολείπει εὐμαρῶς· ὥστε ἀθυμεῖν ἀνάγκη τὸ σκυλάκιον ἐν ἑκατέρῳ μεῖον φερόμενον. 5 ἀλλὰ μηδὲ ὅσαι διεχθρεύουσιν ἀλλήλαις, μηδὲ ταύτας λύειν ὁμοῦ, ὡς μὴ λυμαίνοιντο ἀλλήλας· εἰσὶν γάρ τοι κύνες ἐχθραὶ ἀλλήλαις καὶ ἄφιλοι, καθάπερ ἄνθρωποι, καὶ μάλιστα δὴ οἵ τε ἄρρενες τοῖς ἄρρεσιν καὶ αἱ θήλειαι

ταῖς θηλείαις, τὸ πολὺ ὑπὸ φθόνου· καὶ οὐδὲ τούτων ἀμελῶς χρὴ ἔχειν.

13 καὶ δὴ χειμῶνος μὲν ὥρᾳ ἅπαξ σιτεῖσθαι τὰς κύνας ὀλίγον πρὸ τῆς ἑσπέρας· ἥ τε γὰρ ἡμέρα βραχεῖα, καὶ χρὴ γεγυμνάσθαι αὐτάς, ὥστε, εἰ δέοι πόρρω τῆς ἡμέρας διαπονεῖσθαι ἐν θήρᾳ, τοῦ λιμοῦ ἀνέχεσθαι. 2 θέρους δὲ ἀγαθὸν καὶ ὄρθρου ὀλίγον δοῦναι ἐμφαγεῖν, ὡς μὴ ἀποκναίεσθαι ὑπὸ μήκους. καὶ γὰρ εἰ διψήσειαν, ἀλυπότερον ἂν πίνοιεν ἐμφαγοῦσαι. εἰ δὲ καὶ στέαρ ταριχευόμενον καθείης τῆς κυνός, ἀγαθὸν καὶ τοῦτο. 3 εἰ δὲ μέγα τὸ καῦμα ἐπιφλέγοι, ᾠὸν ἐμβαλόντα εἰς τὴν χεῖρα καὶ ἀνατείνοντα τῆς κυνὸς τὸ στόμα καθιέναι, ὡς ἀθρόον καταπιεῖν· καὶ τοῦτο σιτίον τε ἱκανὸν ἔσται αὐτῇ, καὶ ἀναψύξει τὸ ἆσθμα, καὶ ἀναπαύσει τὸ δῖψος.

14 ἐξάγειν δὲ ἐπὶ θήραν ἦρος μὲν καὶ φθινοπώρου θαμινά· ἀσφαλέσταται γὰρ αἱ ὧραι αὗται ταῖς κυσίν· 2 θέρους δὲ ὀλιγάκις καὶ τὸ πολὺ διαλείποντα, εἰ πνῖγος εἴη· οὐ γὰρ ἀνέχονται καύματος αἱ κύνες, ἀλλὰ πολλαὶ ἤδη διώξασαι ἀνὰ κράτος, ἀπεπνίγησαν ὑπὸ τοῦ ἄσθματος. 3 τούτου δὴ ἕνεκα φέρειν χρὴ ᾠὰ τὸν κυνηγέτην, ὥστε, εἰ ὑπερασθμαίνοι ἡ κύων, καθιέναι ἀθρόα· οὐ γάρ ἐστιν ὅ τι μᾶλλον ἀναψύχει τε αὐταῖς τὸ καῦμα καὶ τὸ ἆσθμα ἀμπαύει. 4 εἰ δὲ πίοι ἀθρόον ὑπερασθμαίνουσα, καὶ τοῦτο οὐκ ἀσφαλές. τούτων δὴ ἕνεκα χρὴ φυλάττεσθαι ἐν καύματι ἐξάγειν. 5 καὶ χειμῶνος δὲ μὴ ἐξάγειν, εἰ τὸ κρύος τύχοι χαλεπόν, καὶ πολὺ δὴ μάλιστα, εἰ πεπηγυῖα ἡ γῆ τύχοι· ἀποκαίονται γὰρ ἐν τῷ κρυστάλλῳ αἱ κύνες, καὶ τοὺς ὄνυχας ἔστιν αἳ ἀπολλύουσιν, καὶ τὰ νέρθεν τῶν ποδῶν αὐταῖς ῥήγνυται. 6 εἰ δὲ εὐψυχότεραι εἶεν, καὶ θραύοιεν ἂν περὶ τῷ κρυστάλλῳ τὰ ὀστᾶ τῶν ποδῶν ἀφειδῶς θέουσαι· ὁ δὲ λα-

γὼς κοῦφός τέ ἐστιν, καὶ δασεῖς ἔχει τοὺς πόδας καὶ μαλθακούς, ὥστε ἀλύπως θεῖν ἐν τῷ πάγῳ.

15 χρὴ δὲ ὅστις κύνας ἀγαθὰς ἔχει, μήτε ἐγγύθεν ἐπιλύειν τῷ λαγωῷ, μήτε πλείους δυοῖν· καὶ γὰρ εἰ πάνυ ὠκὺς τύχοι καὶ πολλὰς πολλάκις κύνας διαπεφευγώς, ἀλλά γε ἐξ εὐνῆς ἀνιστάμενον, καὶ ξὺν βοῇ καὶ κυνῶν ἐπικειμένων ἐκπλαγῆναι ἀνάγκη, καὶ πατάσσειν αὐτῷ τὴν καρδίαν. καὶ ἐν τούτῳ πολλάκις γενναῖοι λαγωοὶ ἀκλεῶς ἀπώλοντο, μηδὲν μήτε δράσαντες μήτε ἐπιδειξάμενοι μνήμης ἄξιον. 2 ἐὰν δὴ ὑπεκφυγεῖν ἀπὸ τῆς εὐνῆς καὶ ἀναθαρρῆσαι. ὁ δέ, εἰ τύχοι δρομικός, ἐπαρεὶ εὐθὺς τὰ ὦτα, καὶ μεγάλα ἀπὸ τῆς εὐνῆς πηδήσεται· οἱ δὲ καὶ διαρρίψαντες τὰ μέλη, καθάπερ οἱ σκιρτῶντες, ἀπευθυνοῦσιν τὸν δρόμον. Καὶ τότε ἄρα ἐστὶν τὸ θέαμα ἄξιον τῶν πόνων, ὅσους ἐπὶ ταῖς κυσὶν πονεῖν ἀνάγκη.

16 κράτιστοι δὲ τῶν λαγωῶν οἱ ἐν τοῖς περιφανέσιν καὶ ἀναπεπταμένοις τὰς εὐνὰς ἔχοντες· ὑπὸ θάρρους γὰρ οὐκ ἀποκρύπτουσιν σφᾶς, ἀλλὰ προκαλοῦνται, ἐμοὶ δοκεῖν, τὰς κύνας. 2 οἱ δὲ αὐτοὶ οὗτοι ἐπειδὰν διώκωνται, οὐκ ἐπὶ τὰς νάπας φεύγουσιν οὐδὲ ἐπὶ τὰ ἄλση, εἰ καὶ πάνυ πλησίον τύχοι ὄντα, ὥστε εὐμαρῶς ἀφελέσθαι αὐτοὺς τοῦ κινδύνου· ἀλλὰ ἐς τὰ πεδία βιάζονται, ἐρίζοντες πρὸς τὰς κύνας, καὶ εἰ μὲν βραδεῖαι κύνες ἕποιντο αὐτοῖς, τοσοῦτον ὅσον διώκονται, θέουσιν· εἰ δὲ ὠκεῖαι, ὅση δύναμις. 3 πολλάκις δὲ ἤδη ἐς τὰ πεδία ἐκτραπέντες, εἰ αἴσθοιντο ἐφομαρτοῦσαν κύνα ἀγαθήν, ὡς ἐπισκιάζεσθαι ὑπ' αὐτῆς, θαμινὰ ἐν τοῖς ἐξελιγμοῖς διαρρίψαντες αὐτὴν οἱ δὲ τρέπονται αὖ ἐπὶ τὰς νάπας, ἢ εἴ που κατάδυσιν γιγνώσκοιεν. 4 καὶ τοῦτο τεκμήριον ποιητέον, ὅτι ἐκράτησεν ἡ κύων τοῦ λαγῶ· οὐ γάρ τοι ἐπὶ τῷ ἁλῶναι τὸ θηρίον ἐξάγουσιν τὰς κύνας, ἀλλὰ ἐς

γῶνα δρόμου καὶ ἅμιλλαν οἵ γε τῇ ἀληθείᾳ κυνηγετικοί· καὶ ἀγαπῶσιν εἰ ἐπιτύχοι ὁ λαγὼς τοῦ διασώσοντος. 5 καὶ ἰδόντες καταφυγόντα ἐς ἀκάνθας ἔστιν ὅτε λίγας καὶ ἐπτηχότα καὶ ἀπαγορεύοντα οἱ δὲ ἀνακαλοῦσιν τὰς κύνας, [καὶ] μάλιστα δή, εἰ καλῶς διαγωνίσαιτο· ὥστε πολλάκις ἤδη ἔγωγε ἐφ᾽ ἵππου ἐφομαρτῶν τῷ δρόμῳ καὶ ἁλόντα ἐπελθὼν ζῶντα ἀφειλόμην· καὶ ἀφελόμενος καὶ δήσας τὴν κύνα ἀφῆκα διαφυγεῖν τὸν λαγών· καὶ εἰ ὕστερος ἀφικόμην ἢ ὥστε διασῶσαι, ἔπαισα τὴν κεφαλήν, ὅτι ἀνταγωνιστὴν ἄρα ἀγαθὸν ἀπώλεσαν αἱ κύνες. 6 καὶ τούτου μόνου ἕνεκα οὐ ξύμφημι τῷ ἐμαυτοῦ ὁμωνύμῳ, ἀλλὰ εὑρισκόμενον μὲν ὅστις ἴδοι τὸ θηρίον καὶ διωκόμενον καὶ μεταθεόμενον, ξυγχωρῶ, διότι ἐπιλάθοιτο ἂν εἴ του ἐρῴη· ἁλισκόμενον δὲ ἰδεῖν οὔτε ἡδὺ τὸ θέαμα ἀποφαίνω οὔτε ἐκπληκτικόν, ἀλλ᾽ ἀνιαρὸν μᾶλλον, καὶ οὐκ ἂν ἐπί γε τούτῳ ἐπιλαθέσθαι ἄν τινα, εἴ του ἐρῴη. 7 ἀλλ᾽ ἐκείνῳ γε τῷ Ξενοφῶντι, οὐκ ἐγνωκότι ὠκείας κύνας, συγγνωστὸν εἰ καὶ ἁλισκόμενος λαγὼς μέγα θέαμα ἐφαίνετο. 8 ἐφομαρτοῦσαν δὲ τῷ δρόμῳ ἐπικλάζειν, εἰ καὶ μὴ παρακελευσαίμην, οἶδα ὅτι πολλὴ ἀνάγκη· ὥστε κἂν ἄναυδον κύνα ῥῆξαι φωνὴν οὐ μεῖον, ἤ, ὡς λόγος, τὸν Κροίσου υἱέα.

καὶ τὴν κύνα δὲ ἀνακαλεῖν ἀγαθόν· χαίρουσιν γὰρ 17
τὴν φωνὴν τοῦ δεσπότου γνωρίζουσαι, καὶ παραμυθίαν ἴσχουσιν τῶν πόνων τὸ γινώσκειν, ὅτι θεατὴς αὐταῖς πάρεστιν, καὶ ὅτι οὐ λανθάνουσιν ἀγωνιζόμεναι καλῶς. 2 καὶ δὴ τὸ ἐν πρώτῳ μὲν δρόμῳ, ὁσάκις φίλον, ἀνακαλεῖν οὐ κωλύω· ἐν δευτέρῳ δὲ ἢ τρίτῳ, ὁπότε εἰκὸς διαπεπονῆσθαι τὴν κύνα, κωλῦσαι ἄν μοι δοκῶ θαμινὰ ἀνακαλεῖν αὐτὴν ὀνομαστί, μή ποτε ἄρα ὑπὸ μένους καὶ προθυμίας, χαρίζεσθαι τῷ δεσπότῃ θέλουσα, ἔπειτα παρὰ δύναμιν ἐνταθεῖσα ῥήξειέν τι τῶν ἐντός· πολλαὶ

γὰρ ἤδη οὕτω γε κύνες καὶ αἱ γενναιόταται διεφθάρησαν. 3 ἀλλὰ τηνικαῦτα ἀφιέναι διαγωνίζεσθαι, ὅπως ἐθέλουσιν· οὐ γάρ τοι οὐδ' ἴσος ἀγὼν λαγωῷ καὶ κυνί· ἀλλ' ὁ μὲν ὅποι βούλεται θεῖ, ἡ δὲ ἄλλῳ ἐφομαρτεῖ· καὶ ὁ μὲν ἐξελίξας τὸν δρόμον καὶ διαρρίψας τὴν κύνα ἵεται τοῦ πρόσω, ἡ δέ, εἰ διαρριφθείη, πλάζεται· καὶ ἀνάγκη φθάσαντα αὖ μεταθεῖν καὶ ἀναλαβεῖν, ὅσον ἐξηνέχθη τοῦ δρόμου. 4 καὶ αἱ δυσχωρίαι πρὸς τοῦ λαγῶ μᾶλλόν τί εἰσιν ἢ τῆς κυνός, οἷα τὰ τραχέα καὶ οἱ φελλεῶνες καὶ τὰ σιμὰ καὶ τὰ ἀνώμαλα, ὅτι κοῦφός τέ ἐστιν καὶ οἱ πόδες αὐτῷ ὑπὸ δασύτητος οὐ ῥήγνυνται ἐν τοῖς τραχέσιν καὶ τὸ περὶ ψυχῆς δὲ θεῖν ἀφαιρεῖται τὴν αἴσθησιν τῶν δυσκόλων.

18 ἔχουσαν δὲ τὴν κύνα ἢ καὶ ἄλλως κρατήσασαν τῷ δρόμῳ καταπηδήσαντα ἀπὸ τοῦ ἵππου καταψᾶν χρὴ ἐπευφημοῦντα, καὶ τὴν κεφαλὴν φιλεῖν, καὶ τὰ ὦτα ἀποτείνειν, καὶ ὀνομαστὶ ἐπιλέγειν "εὖγε ὦ Κιρρά, εὖγε ὦ Βόννα, καλῶς γε ὦ Ὁρμή," καὶ ὅ τι περ ἄλλο ἑκάστῃ ὄνομα αὖ τοῦτο ἀνακαλοῦντα· χαίρουσιν γὰρ ἐπαινούμεναι, καθάπερ τῶν ἀνθρώπων οἱ γενναῖοι. 2 ἡ δὲ εἰ μὴ τύχοι ἀπηγορευκυῖα, πρόσεισιν ἐπιμειδιῶσα καὶ φιλοφρονουμένη. ἀγαθὸν δὲ ἐπὶ τούτῳ καὶ καλινδεῖσθαι τὴν κύνα, καθάπερ τοὺς ἵππους ὁρῶμεν· δῆλον γὰρ ὅτι μὴ ἀπηγόρευσεν ὑπὸ τοῦ δρόμου, καὶ ἅμα τὸν κάματον παύει αὐτῶν.

19 θηρῶσιν δὲ Κελτοί, ὅσοι μὲν πλουτοῦσιν αὐτῶν καὶ τρυφῶσιν, ἕωθεν ἐκπέμποντες ἐς τὰ χωρία τὰ ὕποπτα τοὺς κατοπτεύσοντας, ὅπου τυγχάνει ἀναπαυόμενος λαγώς· καὶ ἔστιν ὁ ἀγγέλλων, εἰ τύχοι ὀφθείς, ἢ ὁπόσοι ἂν τύχωσιν. 2 ἔπειτα ἀφικόμενοι μεθιᾶσιν τὰς κύνας, ἐξεγείραντες τὸ θηρίον· αὐτοὶ δὲ ἐφ' ἵππων ἕπονται.

20 ὅσοις δὲ οὐκ εἰσὶν οἱ κατοπτεύσοντες, οἱ μὲν αὐτῶν

πλείονας συνθήρους συνάγοντες ἐξίασιν ἐφ' ἵππων, καὶ τὰ ὕποπτα ἐπερχόμενοι, ὅπου ἂν τύχῃ ἐξεγερθεὶς λαγώς, μεθιᾶσιν τὰς κύνας· ὅσοι δὲ ἔτι μᾶλλον αὐτουργοί εἰσιν κυνηγεσίων, πεζοὶ ἐξίασιν· εἷς δέ τις αὐτοῖς ἐφ' ἵππου ἐφομαρτεῖ, καὶ οὗτος διώκειν τέτακται ἅμα ταῖς κυσίν. 2 ἐκπεριιάσιν δὲ ἐπὶ μετώπου ταχθέντες· ἔπειτα ἐπ' εὐθείας προελθόντες, ὅσον ξύμμετρον διανῦσαι, ἐπιστρέψαντες αὖ ἅμα κάμπτουσιν παρὰ τὰ αὐτὰ διὰ τῶν αὐτῶν, μηδὲν εἰς δύναμιν παραλείποντες τῶν ὑπόπτων. 3 χρὴ δὲ εἰ πλείους κύνας ἐπάγοιντο, μὴ εἰκῇ τεταγμένους ἰέναι· εἰ γάρ τοι ἐξεγερθείη τῆς εὐνῆς λαγώς, οὐκ ἔστιν ὅστις ἀπόσχοιτο μὴ οὐκ ἐφεῖναι τὴν ἑαυτοῦ κύνα· ὁ μὲν ἐπιθυμίᾳ τοῦ θέουσαν ἰδεῖν τὴν αὑτοῦ ἕκαστος, ὁ δέ τις ἐκπλαγεὶς πρὸς τὴν βοὴν καὶ ἔκφρων γενόμενος· ἁλίσκοιτό τε ἄνευ ἀγῶνος ὁ λαγὼς ὑπὸ [τοῦ] θορύβου τῶν κυνῶν, καὶ τοῦ θεάματος ὅ τι περ ὄφελος ἀπολλύοιτο. 4 ἀλλ' ἄρχοντα χρὴ ἐπιτετάχθαι τῇ θήρᾳ, καὶ οὗτος συνδυαζέτω τὰς κύνας, καὶ ταττέτω, ὡς, εἰ ταύτῃ πηδήσειεν, σὺ καὶ σὺ ἐπιλύειν· ἄλλος δὲ μὴ λυέτω· εἰ δὲ ταύτῃ, αὖ σὺ καὶ σύ· οἱ δὲ ἐμπεδούντων τὸ ταχθέν.

θηρῶσιν δὲ Κελτοὶ καὶ ἀναμιγνύοντες τοῖς ἰχνευ- 21
ταῖς κυσὶν τὰς ὠκείας· καὶ οἱ μὲν μαστεύουσιν, αὐτοὶ δὲ διίστανται, μετὰ χεῖρας ἄγοντες τὰς κύνας τὰς ἀγαθάς, οὗπερ μάλιστα εἰκὸς τὸν λαγῶ ἀπευθῦναι τὸν δρόμον, ὥστε ἐφιέναι τῶν κυνῶν, ὅπως ἄν τῳ προχωρῇ. 2 καὶ εἰσὶν αἱ κύνες αὗται, ὅ τι περ αἱ ἄρκυς τῷ Ξενοφῶντι ἐκείνῳ. ἀλλ' ἄτακτοί τε οὕτως γίγνονται οἱ δρόμοι καὶ ὁ λαγώς, εἰ καὶ πάνυ ἀγαθὸς ὢν τύχοι, τὸ πολὺ ὑπὸ τῆς κλαγγῆς τῶν κυνῶν ἐκπλήττεται, καὶ εἰ μὴ πρὸ πολλοῦ τύχοι προπηδήσας, ὡς καταστῆναι αὐτῷ τὴν γνώμην, ἁλίσκεται εὐμαρῶς, ἔκφρων γενόμενος. 3 χρὴ

οὖν ὅστις ἐπιλύει κύνα ἀγαθήν, μὴ ἐφιέναι ἔτι θορυ-
βουμένῳ, ἀλλὰ ἐάσαντα ἐξελιχθῆναι τοὺς ἑλιγμοὺς τοὺς
πρώτους, οὕτω μεθεῖναι τὴν κύνα, εἰ μὴ διαφθεῖραι
22 θέλει τὴν θέαν. νεογνῷ δὲ ἐπιλύειν μὴ θέμις ἔστω· ἀλλὰ
χρὴ πειθομένους τῷ ἐμῷ ὁμωνύμῳ ἀφιέναι τούτους τῇ
θεῷ. 2 ὥστε καὶ τὰς ἰχνευούσας, εἰ οἷόν τε, πειρατέον
ἀνακαλεῖν· κακαὶ δὲ ἀνακληθῆναι αὗται, καὶ δυσπει-
θεῖς ὑπὸ λιμοῦ, δειναὶ δὲ καὶ καταφαγεῖν τὸν ἁλόντα
παντελῶς· ὥστε μόλις ἂν ξύλῳ παίων ἀπαλλάξειας
αὐτάς.

23 χρὴ δὲ ἔλαφον ἢ τι ἄλλο ἐς μέγεθος πρῆκον τοσόνδε
τόνδε τὸν τρόπον θηρᾶν, ἐφιέντα τὰς κύνας τὰς γεν-
ναίας· μέγα τε γὰρ τὸ θηρίον, καὶ θεῖ ἐπὶ πολύ, καὶ
διαγωνίσασθαι οὐκ ἀσφαλές· καὶ ὁ κίνδυνος οὐ σμι-
κρός, κύνα ἀγαθὴν ἐλάφου ἕνεκα διαφθαρῆναι. 2 ἀλλὰ
τὰς ἐλάφους, ἔνθα τὰ πεδία εὐήλατα, ἐν μὲν Μυσοῖς
καὶ ἐν Γέταις καὶ ἐν Σκυθίᾳ καὶ ἀνὰ τὴν Ἰλλυρίδα, ἀφ'
ἵππων τῶν Σκυθικῶν καὶ Ἰλλυριῶν διώκουσιν· αὐτοὶ
γὰρ ἐλαύνεσθαι μὲν τὰ πρῶτα οὐκ ἀγαθοί· ἀλλὰ κἂν
πάνυ καταφρονήσειας ἰδὼν παραβάλλοντας ἵππῳ Θετ-
ταλῷ ἢ Σικελῷ ἢ Πελοποννησίῳ· διαπονούμενοι δὲ
ἐπίπαν ἀντέχουσιν. 3 καὶ τότε ἂν ἴδοις τὸν μὲν ὠκὺν
ἐκεῖνον ἵππον καὶ μέγαν καὶ σοβαρὸν ἀπαγορεύοντα,
τὸν δὲ λεπτὸν καὶ ψωραλέον πρῶτα μὲν παραμείβοντα,
ἔπειτα ἀπολείποντα, ἔπειτα ἀπελαύνοντα τὸ θηρίον.
4 ὁ δὲ ἐς τοσοῦτον ἄρα ἀντέχει, ἔστε ἀπαγορεῦσαι τὴν
ἔλαφον, ἀπαγορεύσασα δὲ καὶ χανοῦσα ὑπὸ ἀπορίας
ἵσταται· καὶ ἔξεστιν ἤδη, εἰ μὲν βούλοιο, ἀκοντίσαι ἐγ-
γύθεν ὡς πεπεδημένην· εἰ δὲ ἐθέλοις, καὶ ζώσῃ βρόχον
περιβαλόντα ἄγειν.

24 ἐν δὲ Λιβύῃ ἀφ' ἵππων τῶν Λιβυκῶν, οἳ δὴ Νομά-
δες καλοῦνται, οἵ τε ἄνδρες αὐτοὶ καὶ οἱ ἵπποι, ἀπὸ τού-

ων τῶν ἵππων μὴ ὅτι ἐλάφους αἱροῦσιν ἢ δορκάδας αῦτα μὲν γὰρ οὐδὲ διὰ πολλοῦ ἀγῶνος, οὐδὲ ἀγαθοὶ πποι δοκοῦσιν οἱ τοιοῦτόν τι ἑλόντες), ἀλλὰ καὶ τοὺς ους τοὺς ἀγρίους, οἳ δὴ ὠκύτητι διαφέροντές εἰσιν, ι τῷ ἐπὶ μήκιστον ἀντέχειν θέοντες. 2 ὁπότε γοῦν ἐπὶ έγαν βασιλέα ἤλαυνον οἱ ἅμα Κύρῳ τῷ Δαρείου Ἕλ-ηνες, οἷς καὶ Ξενοφῶν συνεστράτευσεν, λέγει Ξενο-ῶν, οὗ τὰ πεδία τὰ Ἀραβίων ἐξήνυον, ἀγέλας προφαί-σθαι τῶν ὄνων τῶν ἀγρίων, καὶ ὑπὸ ἑνὸς μὲν ἱππέως ήποτε ἁλῶναι ὄνον ἄγριον· διισταμένους δὲ ἄλλους ' ἄλλοις ἐλαύνειν· τοὺς δὲ πολλοῖς ἀντίσχοντας τε-υτῶντας ἤδη ἀπαγορεύειν ὑπὸ καμάτου· οὕτως ἄρα ι Κύρῳ τῷ μεγάλου μὲν βασιλέως παιδί, μεγάλου δὲ σιλέως ἀδελφῷ, οὐκ ἀγαθοὶ διώκειν ἵπποι ἦσαν. 3 Λι-ων δὲ παῖδες ὀκταετεῖς ἔστιν οἳ αὐτῶν, οἱ δὲ οὐ λλῷ πρεσβύτεροι ἐπὶ γυμνῶν τῶν ἵππων ἐλαύνουσιν, ιβδῳ χρώμενοι ἐπ' αὐτοῖς, ὅσα Ἕλληνες χαλινῷ, καὶ τοσοῦτον ἄρα ἐφομαρτοῦσιν τοῖς ὄνοις τοῖς ἀγρίοις, τε τελευτῶντες βρόχον περιβαλόντες τῷ θηρίῳ ἄγου-ν αὐτόν· ὁ δὲ ἕπεται ἡττημένος. 4 οὕτω τοι θηρῶσιν οις κύνες τε ἀγαθαὶ καὶ ἵπποι, οὐ πάγαις, οὐδὲ ἄρκυ-ν, οὐδὲ βρόχοις, οὐδὲ ἁπλῶς δόλοις καὶ σοφίσμασιν απατῶντες τὰ θηρία, ἀλλὰ ἐκ τοῦ εὐθέος διαγωνιζό-νοι. 5 καὶ ἔστιν τὰ θεάματα, ἐμοὶ δοκεῖν, οὐδέν τι είνοις παραπλήσια· ἀλλὰ τὰ μὲν λῃστείᾳ ἢ κλοπῇ ἔοι-ν, τὰ δὲ πολέμῳ τῷ ἀνὰ κράτος διαπολεμουμένῳ· καὶ μὲν ὡς πειραταὶ λάθρᾳ ἐπιπλέοντες προσφέρονται ὸς τὰ θηρία· οἱ δέ, καθάπερ Ἀθηναῖοι Μήδων ἐκρά-σαν ναυμαχίᾳ περὶ Ἀρτεμίσιον ἢ περὶ Σαλαμῖνα καὶ υτταλίαν ἢ αὖθις περὶ Κύπρον, οὕτω δὲ καὶ οὗτοι ν θηρίων ἐκ τοῦ ἐμφανοῦς κρατοῦσιν.

25 κυνὸς ἡλικία ἐς τὸ θεῖν· θήλειαν μὲν μετὰ μῆνα

ἑνδέκατον ἐξάγειν ἐπὶ θήραν, πρόσθεν δὲ ἔτι ἀπὸ δεκάτου μηνός, εἰ εὐπαγὴς τύχοι καὶ μὴ ὑγρομελής, λαγῶ ἀπὸ χειρὸς ἀφιέναι ἐν χωρίῳ περιφανεῖ, καὶ τὴν μὲν ἐγγύθεν ἐφιέναι τῷ λαγῷ, ὡς τήν τε ὄψιν αὐτὴν ἐμπίπλασθαι, καὶ ἐγγὺς ὁρῶσαν μετ' ἐλπίδος ἀγαθῆς πονεῖν. 2 κύνα δὲ ἄλλην γενναίαν ἐφιέναι ὕστερον, ὡς μὴ ἐπὶ πολὺ κακοπαθῆσαι τὴν σκύλακα, μηδὲ ἀπαγορεῦσαι ὑπὸ καμάτου· ἡ δὲ θαμινὰ καὶ εὐμαρῶς ἐξελίσσουσα τὸν λαγῶ παραδώσει τῇ σκύλακι· ἑλοῦσαν δὲ ἐᾶν σπαράξαι τοῖς ὀδοῦσιν, ἔστε κατακανεῖν. 3 ἐπειδὰν δὲ ἐξάγεσθαι ἤδη ὥραν ἔχῃ, πρῶτα μὲν τὰς ὁδοὺς βαδίζειν, ὅσαι τραχεῖαι αὐτῶν· ἀγαθὸν γὰρ τὸ μελέτημα ἐς τὸ πῆξαι τοὺς πόδας ταῖς κυσίν. 4 ἔπειτα ἵστασθαι τὸν ἔχοντα αὐτὰς ἐν χωρίῳ περιφανεῖ καὶ ὑπερδεξίῳ, καὶ φθάσαντι μὲν τῷ λαγῷ καὶ προλαβόντι οὐχ ὁρῶσαν μὴ ἐφιέναι· τοῦτο γάρ τοι περὶ τῶν εἰς ἰχνείαν ἀσκουμένων κυνῶν παραινεῖ ὁ Ξενοφῶν ἐκεῖνος. 5 κύνα δὲ ὠκεῖαν εἰ μὴ ὁρῶσαν ἐπιλύσειας, πλάζεται καὶ σκιρτᾷ καὶ ἔκφρων γίγνεται καὶ ἀνασοβεῖται. 6 καὶ τοίνυν εἴ ποτε διαφύγοι αὐτὴν τελεωθεῖσαν ἤδη ὁ λαγώς, οὐκ ἀτρέμα ἔχει ἑαυτήν, οὐδὲ ἐπὶ τὸν κυναγωγὸν ἐπάνεισιν, οὐδὲ ἀνακαλοῦντος ὑπακούει, ἀλλ' ὑπὸ μελέτης τοῦ θεῖν ἐπὶ μηδενὶ εἰκῇ πλάζεται, καὶ μαινομένῃ ἔοικεν. 7 ἀλλὰ ἵστασθαι μὲν τὸν ἔχοντα τὴν σκύλακα ἐν χωρίῳ, ὁποῖον ἤδη μοι λέλεκται, κρυπτόμενον οὗ μάλιστα τεκμήραιτο ἄν τις ὅτι πονούμενος ὁ λαγὼς ὑποκάμψας ἥξει. 8 ἰδόντα δὲ διαπεπονημένον ἐγγύθεν ἐφιέναι, μὴ κατὰ στόμα, μηδὲ ἐκ τοῦ ἐναντίου· ἡ μὲν γὰρ κύων ἐξορμήσασα εὐθὺ ἐξενεχθήσεται, ὁ δὲ λαγὼς ἐξελίξας εὐμαρῶς παραμείψει· τὴν δὲ πολὺ ἀπολειφθῆναι ἀνάγκη, καὶ χαλεπῶς ὑποκάμψαι, καθάπερ αἱ τριήρεις εὐθυπλοοῦσαι οὐκ εὐμαρῶς ἐπικάμπτουσιν, εἰ μὴ ἀνεθείη τὸ πολὺ τῆς εἰρεσίας αὐ-

ῖς, πρὶν ἐπιστρέφεσθαι. 9 ἀλλὰ ἐάσαντα παραμεῖψαι ν λαγὼν ἐκ τοῦ πλαγίου χρὴ ἐφεῖναι· ἁλόντος δέ, ›ομαρτείτω τις σπουδῇ, πρὶν ἐμφορηθῆναι τοῦ αἵματος ς κύνας· οὐκ ἐπειδὴ τὰ κρέα ἄρα περὶ πολλοῦ ποιη- ον ἀνδρὶ ἐς κάλλος κυνηγετοῦντι, ἀλλ' ὅτι πονηρὸν ιθημα κυνὶ γενναίᾳ λαγωοῦ ἐσθίειν· καὶ ἤδη πολλαὶ ίνες οὕτω διεφθάρησαν, ἐπεὶ μακρῷ δρόμῳ ἀσθμαί- νυσαι ἐνεπλήσθησαν, ἔπειτα πνιγεῖσαι ἀπώλοντο.

26 ἄρρενα δὲ μὴ πρόσθεν ἢ διετῆ γενόμενον ἐξάγειν :ὶ θήραν· πολὺ γάρ τοι ὕστερον τοῖς ἄρρεσιν πήγνυ- ι τὰ μέλη. 2 καὶ ὁ κίνδυνος οὐ σμικρός, ἀλλὰ πολλοὶ ἤη, πρὶν τελεωθῆναι, ἀγωνισάμενοι πρὸ ὥρας ἀπώ- ›ντο, καὶ μάλιστα δὴ ὅσοι γενναιότατοι· ὑπὸ γὰρ μέ- ›υς τοσοῦτον, ὅσον δύνανται, θέουσιν. 3 τὰ δὲ ἄλλα ; αὔτως παραφυλάττειν, ὅσα ἐπὶ ταῖς θηλείαις ἤδη μοι λεκται ὅπως πρακτέον. 4 φυλάττειν δὲ καὶ ἀπὸ ὀχείας τὸς τῆσδε τῆς ἡλικίας· οὔτε γὰρ ἡ γονή πω αὐτοῖς ἐπηγεν, ἀλλὰ ἔστιν ἐξίτηλος τὸ πολὺ καὶ ἀμαυρά, κα- άπερ ἡ τῶν παίδων· αὐτοὶ δὲ διαφθείρονται πάμπαν, ς μηδὲν ἔτι πράττοντα ὕστερον ὀρθῶσαι τὴν ἁμαρ- ίαν· ἀλλ' ἀπὸ τρίτου μὲν ἔτους ἐφίεσθαι ἐν ὥρᾳ ἂν ἡ τῇ ξυμμέτρῳ.

27 ἐφιέσθωσαν δὲ ὧδε· φυλάξαι χρὴ τὴν κύνα, ἐπει- ὰν ἀποκαθαρθῇ ἀπὸ τοῦ αἵματος· πρόσθεν δὲ εἰ παρα- ίβοιεν τὴν γονήν, τὸ πολὺ οὐ κρατοῦσιν, ἀλλὰ ἐκκλύ- ται ὑπὸ τοῦ αἵματος, καθάπερ ταῖς γυναιξίν. 2 προσ- ειν δὲ τὸν νοῦν ἐνταῦθα· βραχὺς γὰρ χρόνος δια- γνεται, ἐν ᾧ οὐκ ἔτι μὲν φέρεται αὐτῇ τὸ αἷμα, ἔτι ὲ φυλάττει τὴν ἐπιθυμίαν· ἀγαθὴ δὲ τῇ θηλείᾳ ἡλι- ία ἡ ἀπὸ διέτους ἐς ἕβδομον ἔτος.

28 κράτιστον δὲ καθεῖρξαι ἐν ταὐτῷ τὸν ἄρρενα ἅμα ῇ θηλείᾳ, αὐτὸν δὲ ἀφανῆ εἶναι ἅμα ταῖς κυσίν· αἱ

τὸν θησαυρόν· ἐπὶ δὲ ἀλώπεκι δραχμήν, ὅτι ἐπίβουλόν τι χρῆμα, καὶ τοὺς λαγὼς διαφθείρει· τούτου ἕνεκα πλεῖον ἐμβάλλουσιν, ὡς ἐπὶ πολεμίῳ ἁλόντι· ἐπὶ δὲ δορκάδι τέσσαρας δραχμάς, ὅτι μέγα τὸ ζῷον, καὶ ἡ θήρα ἐντιμοτέρα. 2 περιελθόντος δὲ τοῦ ἔτους ὁπόταν [τὰ] γενέθλια ἥκῃ τῆς Ἀρτέμιδος, ἀνοίγνυται μὲν ὁ θησαυρός, ἀπὸ δὲ τοῦ συλλεχθέντος ἱερεῖον ὠνοῦνται, οἱ μὲν ὄιν, οἱ δὲ αἶγα, αἱ δὲ μόσχον, εἰ οὕτω προχωροῖ. 3 θύσαντες δὲ καὶ τῶν ἱερείων ἀπαρξάμενοι τῇ Ἀγροτέρᾳ, ὡς ἑκάστοις νόμος, εὐωχοῦνται αὐτοί τε καὶ αἱ κύνες. τὰς κύνας δὲ καὶ στεφανοῦσιν ἐν τῇδε τῇ ἡμέρᾳ· ὡς δῆλον εἶναι, διότι ἐπ᾽ αὐταῖς ἑορτάζουσιν.

35 καὶ ἐγὼ ἅμα τοῖς συνθήροις ἕπομαι τῷ Κελτῶν νόμῳ, καὶ ἀποφαίνω, ὡς οὐδὲν ἄνευ θεῶν γιγνόμενον ἀνθρώποις ἐς ἀγαθὸν ἀποτελευτᾷ. 2 ἀλλὰ καὶ ὅσοι ναυτίλλονται, ἀπὸ θεῶν ἄρχονται, ὅσοις γε τοῦ σώζεσθαι μέλει, καὶ ἀνασωθέντες χαριστήρια θύουσιν τοῖς θεοῖς τοῖς θαλαττίοις, Ποσειδῶνι καὶ Ἀμφιτρίτῃ καὶ Νηρηίσιν· καὶ ὅσοι τὴν γῆν ἐργάζονται, Δήμητρι καὶ τῇ παιδὶ αὐτῆς καὶ Διονύσῳ· οἱ δὲ ἀμφὶ τὰς τέχνας πονούμενοι, Ἀθηνᾷ καὶ Ἡφαίστῳ· καὶ οἱ ἀμφὶ παίδευσιν, Μούσαις καὶ Ἀπόλλωνι Μουσηγέτῃ καὶ Μνημοσύνῃ καὶ Ἑρμῇ· οἱ δὲ ἀμφὶ τὰ ἐρωτικά, Ἀφροδίτῃ καὶ Ἔρωτι καὶ Πειθοῖ καὶ Χάρισιν. 3 οὕτω τοι καὶ τοὺς ἐπὶ θήρᾳ ἐσπουδακότας οὐ χρὴ ἀμελεῖν τῆς Ἀρτέμιδος τῆς Ἀγροτέρας οὐδὲ Ἀπόλλωνος οὐδὲ Πανὸς οὐδὲ Νυμφῶν οὐδὲ Ἑρμοῦ Ἐνοδίου καὶ Ἡγεμονίου, οὐδὲ ὅσοι ἄλλοι ὄρειοι θεοί· 4 εἰ δὲ μή, ἡμιτελῆ ἀποβαίνειν ἀνάγκη τὰ σπουδάσματα· καὶ γὰρ καὶ αἱ κύνες βλάπτονται, καὶ οἱ ἵπποι
36 χωλεύονται, καὶ οἱ ἄνθρωποι σφάλλονται. καὶ τοῦτό γε δηλοῖ καὶ Ὅμηρος ἐν τῇ ποιήσει. Τεῦκρον μέν γε τὸν τοξικώτατον Ἑλλήνων ἐν τῷ ἀγῶνι οὔ φησιν τυχεῖν

ὅτι μὴ τῆς μηρίνθου, καὶ ταύτην διακόψαι, ἐπειδὴ μὴ ἐπηύξατο τῷ Ἀπόλλωνι· Μηριόνην δέ, ἄνδρα οὐ τοξικόν, ἐπευξάμενον τῷ Ἀπόλλωνι, ἀποπετομένης ἤδη τῆς ὄρνιθος τυχεῖν. 2 καὶ τοὺς ἐκγόνους δὲ τῶν ἐπὶ Θήβας σὺν Πολυνείκῃ στρατευσάντων ἑλεῖν τὰς Θήβας

πειθομένους τεράεσσι θεῶν καὶ Ζηνὸς ἀρωγῇ·

τοὺς δὲ πατέρας αὐτῶν, οὐδέν τι χείρους ἐκείνων ἐς ἀλκὴν γενομένους, διαφθαρῆναι ἐν Θήβαις, ὅτι μὴ ἐπείθοντο τοῖς σημαινομένοις ἀπὸ θεῶν. 3 καὶ τὸν Ἕκτορα οὐ πεισθέντα Πουλυδάμαντι οὐκ ἐῶντι ἐπελαύνειν ταῖς ναυσὶν τῶν Ἑλλήνων ἐπὶ τῷ δράκοντι καταβληθέντι πρὸς τοῦ ἀετοῦ, ὡς οὐ ξὺν κόσμῳ ἐπανελευσομένους, ὀλίγον ὕστερον ἔργῳ ἀναδιδαχθῆναι, ὡς οὐκ ἀγαθὸν ἀπειθεῖν τῷ θείῳ. 4 τούτοις χρὴ πειθομένους, καθάπερ ἐπ' ἄλλῳ τῳ ἔργῳ, οὕτω δὲ καὶ ἐπὶ θήρᾳ ἄρχεσθαί τε ἀπὸ θεῶν καὶ χαριστήρια θύειν εὖ πράξαντα καὶ σπένδειν καὶ εὐφημεῖν καὶ στεφανοῦν καὶ ὑμνεῖν καὶ ἀπαρχὰς τῶν ἁλισκομένων ἀνατιθέναι, οὐ μεῖον ἢ ἐπὶ νίκῃ πολέμου ἀκροθίνια.

ΑΡΡΙΑΝΟΥ ΕΚΤΑΞΙΣ ΚΑΤ' ΑΛΑΝΩΝ

Ἡγεῖσθαι μὲν τῆς πάσης στρατιᾶς τοὺς κατασκόπους ἱππέας ἐπὶ δυοῖν τεταγμένους σὺν τῷ οἰκείῳ ἡγεμόνι. ἐπὶ τούτοις δὲ τοὺς ἱπποτοξότας τοὺς Πετραίους, καὶ τούτους ἐπὶ δυοῖν. ἀγόντων δὲ αὐτοὺς οἱ δεκαδάρχαι. ἐπὶ δὲ τούτοις * ἐπιτετάχθων οἱ ἀπὸ τῆς ἴλης ἧτινι Ἰσαυριανοὶ ὄνομα. συντετάχθων δὲ αὐτοῖς οἱ τῆς σπείρας τῆς τετάρτης τῶν Ῥαίων ἧς ἄρχων Δάφνης Κορίνθιος. ἐπὶ τούτοις δὲ οἱ ἀπὸ τῆς ἴλης, ᾗ ὄνομα Κολῶνες. συντετάχθων δὲ αὐτοῖς Ἰτουραῖοι καὶ Κυρηναῖοι καὶ οἱ ἀπὸ τῆς πρώτης Ῥαιτικῆς. συμπάντων δὲ τούτων ἀρχέτω Δημήτριος. 2 ἐπὶ τούτοις δὲ οἱ Κελτοὶ ἱππεῖς, καὶ αὐτοὶ ἐπὶ δυοῖν, καὶ τούτων ἡγείσθω ἑκατόνταρχος, ὥσπερ ἐπὶ στρατοπέδου.

3 πεζοὶ δὲ ἐπὶ τούτοις τετάχθων, τὰ σημεῖα ἀνατεταμένα πρὸ σφῶν ἔχοντες, οἵ τε Ἰταλοὶ καὶ Κυρηναίων οἱ παρόντες. πάντων δὲ ἡγείσθω Πούλχερ, ὅσπερ ἄρχει τοῖς Ἰταλοῖς. Βοσπορανοὶ δὲ ἐπὶ τούτοις πεζοὶ ἰόντων, ἡγεμόνα παρεχόμενοι Λαμπροκλέα, καὶ οἱ Νομάδες ἐπὶ τούτοις ὑποτεταγμένοι * Βήρῳ τῷ σφετέρῳ ἄρχοντι. 4 ἡ τάξις δὲ ἔστω εἰς ὁπλίτας τέσσαρας. αὐτῶν δὲ τούτων ὅσοι τοξόται ἡγείσθων. τὰς δὲ πλευρὰς τῆς τάξεως φυλαττόντων ἑκατέρωθεν οἱ ἱππεῖς οἱ Ἀκεῖοι. ἐπὶ δὲ τούτοις οἱ ἐπίλεκτοι ἱππεῖς ἴτωσαν, καὶ ἐπὶ τούτοις οἱ

ἀπὸ τῆς φάλαγγος ἱππεῖς. ἔπειτα οἱ καταπέλται. 5 ἔπειτα τὸ σημεῖον τῆς πεντεκαιδεκάτης φάλαγγος, καὶ ἀμφ' αὐτῷ δὲ ὁ ἡγεμὼν τῆς φάλαγγος Ὀάλης, καὶ ὁ ὕπαρχος καὶ οἱ χιλιάρχαι οἷς τέτακται καὶ [οἱ] ἑκατοντάρχαι [καὶ] οἱ τῆς πρώτης σπείρας ἐπιστάται. πρὸ δὲ τοῦ σημείου αὖ τῶν πεζῶν οἱ ἀκοντισταὶ τετάχθων. αὐτοὺς δὲ τοὺς πεζοὺς ἐπὶ δ' τεταγμένους ἰέναι. 6 ἐπὶ δὲ τῇ ιε' φάλαγγι τετάχθω τὸ σημεῖον τῆς δωδεκάτης φάλαγγος, καὶ χιλιάρχαι ἀμφ' αὐτῷ καὶ ἑκατοντάρχαι. ἐπὶ δ' ὡς αὔτως καὶ ἥδε ἡ φάλαγξ ἴτω τεταγμένη.

101 7 ἐπὶ δὲ τῷ ὁπλιτικῷ τετάχθω * τὸ συμμαχικόν, οἵ τε ἀπὸ τῆς μικρᾶς Ἀρμενίας καὶ Τραπεζουντίων οἱ ὁπλῖται καὶ Κόλχοι καὶ Ῥιζιανοὶ οἱ λογχοφόροι. ἐπιτετάχθων δὲ αὐτοῖς οἱ Ἀπλανοὶ πεζοί. παντὸς δὲ τοῦ συμμαχικοῦ ἡγεμὼν ἔστω Σεκουλῖνος, ὅσπερ τῶν Ἀπλανῶν ἡγεῖται. 8 ἐπὶ τούτοις δὲ τὰ σκευοφόρα ἑπέσθω. οὐραγείτω δὲ ἡ ἴλη τῶν Γετῶν καὶ ὁ ταύτης ἰλάρχης. 9 τὰς πλευρὰς δὲ τοῦ πεζικοῦ κοσμούντων μὲν καὶ ἑκατοντάρχαι καὶ [οἱ] ἐπὶ τῷδε τεταγμένοι, φυλακῆς δὲ ἕνεκα [ἡ] ἴλη ἡ Ἀλλακτικὴ παριππευέτω ἐπὶ ἕνα στοῖχον ἑκατέρωθεν τεταγμένη, καὶ οἱ τῶν Ἰταλῶν ἱππεῖς. ὁ δὲ ἰλάρχης αὐτῶν ἐπιφοιτάτω ταῖς πλευραῖς. 10 ὁ δὲ ἡγεμὼν τῆς πάσης στρατιᾶς Ξενοφῶν τὸ πολὺ μὲν πρὸ τῶν σημείων τῶν πεζικῶν ἡγείσθω, ἐπιφοιτάτω δὲ πάσῃ τῇ τάξει, καὶ 102 ἐπισκοπείτω ὅπως τεταγμένοι * ἴωσι, καὶ τοὺς μὲν ἀτακτοῦντας εἰς τάξιν ἐπαναγέτω, τοὺς δὲ ἐν κόσμῳ ἰόντας ἐπαινείτω.

11 οὕτω μὲν τεταγμένους ἰέναι. ἐλθόντας δὲ εἰς τὸ ἀποδεδειγμένον χωρίον, τὴν μὲν ἵππον πᾶσαν περιστῆναι ἐν κύκλῳ εἰς τετράγωνον τάξιν, τοὺς κατασκόπους δὲ πέμψαι εἰς τὰ ὑπερδέξια χωρία, ἀποσκοπῆς ἕνεκα τῶν πολεμίων. ἐνταῦθα δὲ ἀπὸ σημείου ὁπλίζεσθαι

σιγῇ, ὁπλισαμένους δὲ εἰς τάξιν καθίστασθαι. 12 ἡ τάξις δὲ ἔστω ἥδε. τὸ μὲν κέρας ἑκάτερον τῶν πεζῶν τὰ ὑπερδέξια ἐχέτω τῶν χωρίων, ὅτι ἐν τοιῷδε ἡ ἔκταξις ἔσται. ἐπιτετάχθων δὲ τῷ κέρατι τῷ μὲν δεξιῷ οἱ ἀμφὶ Οὐασάκην καὶ Ἄρβηλον Ἀρμένιοι, τὸ ὑπερδεξιώτατον τοῦ κέρως ἔχοντες, ὅτι τοξόται εἰσὶν οἱ σύμπαντες. 13 προτετάχθων δὲ αὐτῶν οἱ τῆς σπείρας τῆς Ἰταλικῆς πεζοί. πάντων δὲ ἡγείσθω Πούλχερ, ὅστις καὶ τῆς σπείρας τῆς Ἰταλικῆς ἄρχει. καὶ τούτῳ ἐπιτετράφθω αὐτός τε καὶ ὁ Οὐασάκης καὶ Ἄρβηλος καὶ τὸ ἐκείνων ἱππικόν τε καὶ πεζικόν.

14 ἐπὶ δὲ τοῦ ἀριστεροῦ τετάχθων καὶ οὗτοι τὸ ὑπερδεξιώτατον τοῦ κέρως ἔχοντες οἵ τε ἀπὸ τῆς μικρᾶς Ἀρμενίας σύμμαχοι καὶ οἱ Τραπεζουντίων γυμνῆτες καὶ * οἱ Ῥιζιανοὶ λογχοφόροι. 14 προτετάχθων δὲ τούτων οἱ Ἀπλανοὶ οἱ διακόσιοι, καὶ Κυρηναῖοι οἱ ἑκατόν, ὡς προβολὴν μὲν εἶναι πρὸ τῶν ἀκοντιστῶν τοὺς ὁπλίτας, τοὺς δὲ ὑπερακοντίζειν ἐκ τοῦ ὑπερδεξιοῦ. 15 τὸ δὲ ἐν μέσῳ σύμπαν τὸ μὲν δεξιὸν ἐχέτω ἡ πεζικὴ φάλαγξ ἡ πεντεκαιδεκάτη ὑπὲρ τὸ μέσον τοῦ παντὸς χωρίου, ὅτι πολὺ πλείονες πλήθει οὗτοί εἰσι. τὸ δὲ ὑπόλοιπον τοῦ ἀριστεροῦ ἐκπληρούντων οἱ τῆς δωδεκάτης φάλαγγος πεζοὶ ἔστε ἐπὶ τὸ ἄκρον τοῦ κέρως τοῦ ἀριστεροῦ· τετάχθων δὲ ἐπὶ ὀκτώ, καὶ πυκνὴ αὐτοῖς ἔστω ἡ ξύγκλεισις. 16 καὶ αἱ μὲν πρῶται τέσσαρες τάξεις ἔστωσαν κοντοφόρων, ὧν δὴ κοντοῖς μακρὰ καὶ ἐπιλεπτὰ τὰ σιδήρια προῆκται. καὶ τούτους οἱ μὲν πρωτοστάται εἰς προβολὴν ἐχόντων, ὡς εἰ πελάζοιεν αὐτοῖς οἱ πολέμιοι, κατὰ τὰ στήθη μάλιστα τῶν ἵππων τίθεσθαι τῶν κοντῶν τὸν * σίδηρον. 17 οἱ δευτεροστάται δὲ καὶ οἱ τῆς τρίτης καὶ τετάρτης τάξεως εἰς ἀκοντισμὸν προβεβλήσθων τοὺς κοντούς, ὅπου τύχοιεν καὶ ἵππους τρώ-

σοντες, καὶ ἱππότην κατακανοῦντες, ἢ θυρεῷ καὶ καταφράκτῳ θώρακι ἐμπαγέντος τοῦ κοντοῦ καὶ διὰ μαλακότητα τοῦ σιδήρου ἐπικαμφθέντος ἀχρεῖον τὸν ἀναβάτην ποιήσοντες. 18 αἱ δὲ ἐφεξῆς τάξεις τῶν λογχοφόρων ἔστωσαν. ἐνάτη δὲ ἐπὶ τούτοις ἔστω τάξις οἱ πεζοὶ τοξόται, οἱ τῶν Νομάδων καὶ Κυρηναίων καὶ Βοσποριανῶν τε καὶ Ἰτουραίων. 19 μηχαναὶ δὲ ἐφεστηκέτωσαν τῷ κέρατι ἑκατέρῳ, ὡς πορρωτάτω προσιόντων τῶν πολεμίων ἐξακοντίζειν, καὶ κατόπιν τῆς πάσης φάλαγγος.

20 Τὸ δὲ ἱππικὸν ξύμπαν κατὰ ἴλας καὶ λόχους ὀκτὼ ξυντεταγμένον ἐφεστάτω τοῖς πεζοῖς, τὸ μὲν τοῖς κέρασιν ἑκατέροις προβολὴν ἔχον τοὺς ὁπλίτας πρὸ σφῶν
05 καὶ τοὺς τοξότας, λόχοι δύο· τὸ δὲ τῇ μέσῃ * φάλαγγι, λόχοι ἓξ ** μημων. 21 τούτων δὲ ὅσοι μὲν ἱπποτοξόται πλησίον τῆς φάλαγγος ἐφεστηκέτωσαν, ὡς ὑπερτοξεύειν ὑπὲρ αὐτῆς· ὅσοι δὲ λογχοφόροι ἢ κοντοφόροι ἢ μαχαιροφόροι ἢ πελεκοφόροι εἰς τὰ πλάγιά τε ἑκατέρωθεν ὁρώντων καὶ τὸ ξύνθημα προσμενόντων. 22 οἱ δὲ ἐπίλεκτοι ἱππεῖς ἀμφ' αὐτὸν Ξενοφῶντα ἔστωσαν, καὶ τῶν ἀπὸ τῆς φάλαγγος πεζῶν ὅσον εἰς διακοσίους, οἱ σωματοφύλακες, καὶ ἑκατοντάρχαι ὅσοι τοῖς ἐπιλέκτοις ξυντεταγμένοι, καὶ [οἱ] τῶν σωματοφυλάκων ἡγεμόνες, καὶ δεκάρχαι οἱ τῶν ἐπιλέκτων. 23 ἔστωσαν δὲ ἀμφ' αὐτὸν ** ας ἑκατὸν κούφων λογχοφόρων, ὡς πᾶσαν ἐπιφοιτῶν τὴν φάλαγγα ὅπου τι ἐνδεὲς καταμανθάνοι, ἐκεῖνο ἴδοι καὶ θεραπεύοι. 24 ἡγείσθω δὲ τοῦ μὲν δεξιοῦ κέρως
106 παντὸς ξὺν τῷ ἱππικῷ 'Ȣάλης, ὅσπερ καὶ τῆς * πεντεκαιδεκάτης φάλαγγος ἡγεμών ἐστιν· τοῦ δὲ ἀριστεροῦ οἱ χιλιάρχαι τῆς δωδεκάτης.

25 οὕτω δὲ ταχθέντων, σιγὴ ἔστω ἔστ' ἂν πελάζωσιν ἐντὸς βέλους οἱ πολέμιοι· πελαζόντων δὲ ἤδη, ὡς

μέγιστον καὶ φοβερώτατον ἀλαλάξειν ξύμπαντας τῷ Ἐνυαλίῳ. καὶ βέλη τε ἀπὸ μηχανῶν καὶ λίθους ἀφίεσθαι, καὶ βέλη ἀπὸ τόξων, καὶ λόγχας οἱ λογχοφόροι ἀκοντιζέτωσαν, οἵ τε ψιλοὶ καὶ οἱ θειρασταί. φερέσθωσαν δὲ καὶ λίθοι εἰς τοὺς πολεμίους ἀπὸ τοῦ ξυμμαχικοῦ ἐκ τῶν ὑπερδεξίων· καὶ τὸ πᾶν ἀκροβολισμὸς ἔστω πανταχόθεν ὡς ἔνι πυκνότατος εἰς τάραξίν τε τῶν ἵππων καὶ ὄλεθρον τῶν πολεμίων ἱππέων. 26 καὶ ἐλπὶς μὲν ὑπὸ τοῦ ἀδιηγήτου πλήθους τῶν βελῶν μὴ ἐπὶ πλεῖον πελάσειν τῇ πεζικῇ φάλαγγι ἐπελαύνοντας τοὺς Σκύθας· εἰ δὲ δὴ πελάζοιεν, ἐγχρίμψαντας ταῖς ἀσπίσι καὶ τοῖς ὤμοις ἀντερείσαντας δέχεσθαι τὴν προσβολὴν ὡς καρτερώτατα καὶ τῇ συγκλείσει πυκνοτάτῃ τὰς πρώτας τρεῖς τάξεις ξυνερειδούσας σφίσιν ὡς βιαιότατον οἷόν τε· τὴν τετάρτην δὲ ὑπερακοντίζειν τὰς λόγχας· * καὶ τὴν τρίτην παίειν ἢ ἀκοντίζειν τοῖς κοντοῖς ἀφειδῶς ἔς τε ἵππους καὶ αὐτούς. 27 ἀπωσθέντων δέ, εἰ μὲν φυγὴ λαμπρὰ γένηται, διαχωρεῖν δεῖ τὰς πεζικὰς τάξεις καὶ ἐπελαύνειν τοὺς ἱππέας, μὴ πάντας τοὺς λόχους, ἀλλὰ τοὺς ἡμίσεας. τετάχθαι δὲ πρώτους, οἵτινες καὶ πρῶτοι ἐπελάσουσιν. 28 τοὺς δὲ ἄλλους ἡμίσεας ἕπεσθαι μὲν τοῖς ἐπελαύνουσιν, ἐν τάξει δὲ καὶ μὴ παντελεῖ τῇ διώξει χρωμένους, ὡς εἰ μὲν φυγὴ καρτερὰ κατέχοι, ἐκδέξασθαι τὴν πρώτην δίωξιν ἀκμήτοις τοῖς ἵπποις, εἰ δέ τις ἐπιστροφὴ καταλαμβάνοι, ἐπιτίθεσθαι τοῖς ἐπιστρέφουσιν· 29 ὁμοῦ δὲ οἵ τε Ἀρμένιοι τοξόται ἐπελαύνοντες τοξευόντων, ὡς μὴ παρασχεῖν ἀναστροφὴν τοῖς φεύγουσι, καὶ οἱ λογχοφόροι οἱ γυμνῆτες δρόμῳ ἑπέσθωσαν· μένειν δὲ μηδὲ τὴν πεζικὴν τάξιν ἐν χώρᾳ ἔτι, ἀλλὰ προχωρεῖν θᾶττον ἢ βάδην, ὡς εἴ τι καρτερώτερον ἀπαντῴη ἀπὸ τῶν πολεμίων, αὖθις εἶναι προβολὴν πρὸ τῶν ἱππέων.

30 τάδε μὲν γίνεσθαι, εἰ ἀπὸ τῆς πρώτης προσβολῆς
φυγὴ κατάσχοι τοὺς ἐναντίους· εἰ δὲ ἐπιστραφέντες ἐς
κύκλους ὑπὲρ τὰ κέρατα παρελαύνειν ἐθέλοιεν, ἀνατεί-
νεσθαι μὲν [ἐς] τὰ ὑπερδεξιώτερα ἔτι τὰ κέρατα αὐτῆς
108 τῆς ψιλῆς τοξείας· * ὡς οὐ δοκιμάζω μήποτε ἀσθενῆ τῇ
ἀνατάσει τὰ κέρατα γινόμενα ἰδόντες δι' αὐτῶν ὤσαιντο
καὶ διακόψαιεν τὸ πεζικόν. 31 ὑπερβαλλόντων δὲ τὰ κέ-
ρατα ἑκάτερα ἢ ὁπότερον οὖν, πᾶσα ἤδη ἀνάγκη πλα-
γίους μὲν αὐτοῖς γίνεσθαι τοὺς ἵππους, πλαγίους δὲ τοὺς
κοντούς. ἐνταῦθα δὴ ἐμβαλλόντων ἐς αὐτοὺς οἱ ἱππεῖς,
μὴ ἀκοντισμῷ ἔτι, ἀλλὰ ταῖς σπάθαις αὐτῶν συμφερό-
μενοι, οἱ δὲ ταῖς πελέκεσιν. οἱ δὲ Σκύθαι γυμνοί τε
ὄντες καὶ τοὺς ἵππους γυμνοὺς ἔχοντες * * *

ΑΡΡΙΑΝΟΥ

ΠΕΡΙΠΛΟΥΣ ΕΥΞΕΙΝΟΥ ΠΟΝΤΟΥ

Αὐτοκράτορι Καίσαρι Τραϊανῷ Ἀδριανῷ Σεβαστῷ
Ἀρριανὸς χαίρειν.

Εἰς Τραπεζοῦντα ἥκομεν, πόλιν Ἑλληνίδα, ὡς λέγει ὁ Ξενοφῶν ἐκεῖνος, ἐπὶ θαλάττῃ ᾠκισμένην, Σινωπέων ἄποικον. καὶ τὴν μὲν θάλασσαν τὴν τοῦ Εὐξείνου ἄσμενοι κατείδομεν, ὅθενπερ καὶ Ξενοφῶν καὶ σύ. 2 καὶ οἱ βωμοὶ ἀνεστᾶσιν ἤδη, λίθου μέντοι γε τοῦ τραχέος, καὶ τὰ γράμματα διὰ τοῦτο οὐκ εὔδηλα * κεχάρακται· τὸ δὲ Ἑλληνικὸν ἐπίγραμμα καὶ ἡμαρτημένως γέγραπται, οἷα δὴ ὑπὸ βαρβάρων γραφέν. ἔγνωκα οὖν τούς τε βωμοὺς λίθου λευκοῦ ἀναθεῖναι, καὶ τὰ ἐπιγράμματα ἐγχαράξαι εὐσήμοις τοῖς γράμμασιν. 3 ὁ μὲν γὰρ ἀνδριὰς ἕστηκεν ὁ σὸς τῷ μὲν σχήματι ἡδέως· ἀποδείκνυσιν γὰρ τὴν θάλατταν· τὴν δὲ ἐργασίαν οὔτε ὅμοιός σοι οὔτε ἄλλως καλός· 4 ὥστε πέμψον ἀνδριάντα ἄξιον ἐπονομάζεσθαι σὸν ἐν τῷ αὐτῷ τούτῳ σχήματι· τὸ γὰρ χωρίον ἐπιτηδειότατον εἰς μνήμην αἰώνιον.

2 πεποίηται δὲ καὶ ὁ νεὼς λίθου τετραγώνου, οὐ φαῦλος· ἀλλὰ τὸ τοῦ Ἑρμοῦ ἄγαλμα οὔτε τοῦ νεὼ ἄξιόν ἐστιν οὔτε αὐτοῦ τοῦ χωρίου. εἰ δέ σοι δοκεῖ, πέμψον μοι πεντάπουν μάλιστα Ἑρμοῦ ἄγαλμα· τηλικοῦτον γάρ μοι δοκεῖ ἔσεσθαι ὥς γε πρὸς τὸν νεὼν σύμμετρον· καὶ ἄλλο τοῦ Φιλησίου τετράπουν. 2 οὐ γὰρ ἀπὸ τρόπου

δοκεῖ μοι σύνναος καὶ σύμβωμος ἔσεσθαι τῷ προπάτορι. καὶ ὁ μέν τις τῷ Ἑρμῇ, ὁ δὲ τῷ Φιλησίῳ, ὁ δὲ καὶ ἀμφοῖν θύσει παριών. Χαριοῦνται δὲ καὶ οὗτοι κἀκεῖνοι τῷ τε Ἑρμῇ καὶ τῷ Φιλησίῳ· τῷ μὲν Ἑρμῇ, ὅτι τὸν ἔγγονον αὐτοῦ τιμῶσιν· τῷ δὲ Φιλησίῳ, ὅτι τὸν αὐτοῦ προπάτορα· 3 ὡς ἔγωγε * καὶ ἐβουθύτησα ἐνταῦθα, οὐχ ὥσπερ ὁ Ξενοφῶν ἐκεῖνος ἐν Κάλπης λιμένι ὑφ' ἁμάξης βοῦν λαβὼν δι' ἀπορίαν ἱερείων, ἀλλὰ τῶν Τραπεζουντίων αὐτῶν παρασκευασάντων ἱερεῖον οὐκ ἀγεννές· καὶ ἐσπλαγχνευσάμεθα αὐτόθι καὶ ἐπὶ τοῖς σπλάγχνοις ἐπεσπείσαμεν. 4 ὅτῳ δὲ πρώτῳ τἀγαθὰ ηὐχόμεθα, οὐ λανθάνομέν σε τόν τε τρόπον τὸν ἡμέτερον οὐκ ἀγνοοῦντα· καὶ σαυτῷ συνειδότα, ὅτι ἄξιος εἶ ὑπὲρ ὅτου πάντες εὔξαιντο τἀγαθά, καὶ ὅσοι ἡμῶν ἔλαττον ὑπὸ σοῦ εὖ πεπόνθασιν.

ἐκ Τραπεζοῦντος δὲ ὁρμηθέντες τῇ μὲν πρώτῃ εἰς 3 Ὕσσου λιμένα κατήραμεν καὶ τοὺς πεζοὺς τοὺς ταύτῃ ἐγυμνάσαμεν· ἡ γὰρ τάξις αὕτη, ὡς οἶσθα, πεζῶν ἐστιν καὶ ἱππέας εἴκοσιν ὅσον εἰς διακονίαν ἔχει· ἀλλὰ καὶ τούτους τὰς λόγχας ἀκοντίσαι ἐδέησεν. 2 ἐνθένδε ἐπλέομεν, τὰ μὲν πρῶτα ταῖς αὔραις ταῖς ἐκ τῶν ποταμῶν πνεούσαις ἕωθεν καὶ ἅμα ταῖς κώπαις διαχρώμενοι· ψυχραὶ μὲν γὰρ ἦσαν αἱ αὖραι, ὡς λέγει καὶ Ὅμηρος, οὐχ ἱκαναὶ δὲ τοῖς ταχυναυτεῖν βουλομένοις. εἶτα γαλήνη ἐπέλαβεν, ὥστε καὶ ἡμεῖς τῇ εἰρεσίᾳ μόνῃ ἐχρώμεθα. 3 ἔπειτα δὲ ἄφνω νεφέλη ἐπαναστᾶσα ἐξερράγη κατ' εὖρον * μάλιστα, καὶ ἐπήνεγκεν πνεῦμα ἐξαίσιον καὶ τοῦτο ἀκριβῶς ἐναντίον, ὅπερ καὶ μόνον ὤνησεν ἡμᾶς. κοίλην μὲν γὰρ δι' ὀλίγου τὴν θάλατταν ἐποίησεν, ὡς μὴ κατὰ τὰς κώπας μόνον, ἀλλὰ καὶ ὑπὲρ τὰς παρεξειρεσίας ἐπεισρεῖν ἡμῖν ἑκατέρωθεν ἀφθόνως τοῦ ὕδατος, 4 τοῦτο δὴ τὸ τραγικόν·

καὶ τὴν μὲν ἐξηντλοῦμεν, ἡ δ' ἐπεισρέει·

ἀλλ' οὐ πλάγιόν γε ἦν τὸ κλυδώνιον· ταύτῃ καὶ ἠνύτομεν μόγις καὶ χαλεπῶς τῇ εἰρεσίᾳ, καὶ μέντοι πολλὰ παθόντες ἥκομεν εἰς τὰς Ἀθήνας.

4 ἔστιν γάρ τοι καὶ ἐν Πόντῳ τῷ Εὐξείνῳ χωρίον οὕτω καλούμενον· καί τι καὶ Ἀθηνᾶς ἱερόν ἐστιν αὐτόθι Ἑλληνικόν, ὅθεν μοι δοκεῖ καὶ τὸ ὄνομα εἶναι τοῦτο τῷ χωρίῳ· καὶ φρούριόν τι ἐστὶν ἠμελημένον. 2 ὁ δὲ ὅρμος, οἷος ὥρᾳ ἔτους δέχεσθαι οὐ πολλὰς ναῦς καὶ σκέπην ταύταις παρέχειν ἀπὸ νότου ἀνέμου καὶ αὐτοῦ τοῦ εὔρου· σώζοιτο δ' ἂν καὶ τοῦ βορρᾶ τὰ ὁρμοῦντα πλοῖα, ἀλλὰ οὐ τοῦ γε ἀπαρκτίου, οὐδὲ τοῦ θρασκίου μὲν ἐν τῷ Πόντῳ, σκίρωνος δὲ ἐν τῇ Ἑλλάδι καλουμένου. 3 εἰς δὲ τὴν νύκτα βρονταί τε σκληραὶ καὶ ἀστραπαὶ κατεῖχον· καὶ πνεῦμα * οὐ τὸ αὐτὸ ἔτι, ἀλλὰ εἰς νότον μεθειστήκει, καὶ δι' ὀλίγου ἀπὸ τοῦ νότου εἰς λίβα ἄνεμον, καὶ ταῖς ναυσὶν οὐκ ἔτι ἀσφαλὴς ὁ ὅρμος ἦν. πρὶν οὖν παντάπασιν ἀγριωθῆναι τὴν θάλασσαν, ὅσας μὲν αὐτὸ τὸ χωρίον, αἱ Ἀθῆναι, δέξασθαι ἠδύναντο, ταύτας αὐτοῦ ἐνεωλκήσαμεν, πλὴν τῆς τριήρους· αὕτη γὰρ πέτρᾳ τινὶ ὑφορμοῦσα ἀσφαλῶς ἐσάλευεν.

5 τὰς δὲ πολλὰς ἐδόκει πέμπειν εἰς τοὺς αἰγιαλοὺς τοὺς πλησίον νεωλκηθησομένας. καὶ ἐνεωλκήθησαν ὥστε ἀπαθεῖς διαγενέσθαι πάσας πλὴν μιᾶς, ἥντινα ἐν τῷ ὁρμίζεσθαι πρὸ τοῦ καιροῦ ἐπιστρέψασαν πλαγίαν ὑπολαβὸν τὸ κῦμα ἐξήνεγκεν εἰς τὴν ἠϊόνα καὶ συνέτριψεν. 2 ἀπεσώθη μέντοι πάντα, οὐ τὰ ἱστία μόνον καὶ τὰ σκεύη τὰ ναυτικὰ καὶ οἱ ἄνθρωποι, ἀλλὰ καὶ οἱ ἧλοι, καὶ ὁ κηρὸς ἀπεξύσθη, ὡς μηδενὸς ἄλλου ἢ ξύλων δεῖσθαι ναυπηγησίμων εἰς τὴν κατασκευήν· ὧν παμπόλλη, ὡς οἶσθα, ἀφθονία ἐστὶν κατὰ τὸν Πόντον. 3 οὗτος ὁ χειμὼν ἐπὶ δύο ἡμέρας κατεῖχεν, καὶ ἦν ἀνάγκη μένειν.

ἐχρῆν γὰρ ἄρα μηδὲ τὰς ἐν τῷ Πόντῳ Ἀθήνας παραπλεῦσαι ἡμᾶς, ὥσπερ τινὰ ὅρμον ἔρημον καὶ ἀνώνυμον.

6 ἐνθένδε ἄραντες ὑπὸ μὲν τὴν ἔω πλαγίου τοῦ κλύδωνος ἐπειρώμεθα. προϊούσης δὲ τῆς ἡμέρας, βορρᾶς * ἐπιπνεύσας ὀλίγος κατέστησε τὴν θάλατταν καὶ διατρεμῆσαι ἐποίησεν. καὶ ἤλθομεν πρὸ τῆς μεσημβρίας σταδίους πλείονας ἢ πεντακοσίους εἰς Ἄψαρον, ἵναπερ αἱ πέντε σπεῖραί εἰσιν ἱδρυμέναι. 2 καὶ τὴν μισθοφορὰν τῇ στρατιᾷ ἔδωκα καὶ τὰ ὅπλα εἶδον καὶ τὸ τεῖχος καὶ τὴν τάφρον καὶ τοὺς κάμνοντας καὶ τοῦ σίτου τὴν παρασκευὴν τὴν ἐνοῦσαν. ἥντινα δὲ ὑπὲρ αὐτῶν τὴν γνώμην ἔσχον, ἐν τοῖς Ῥωμαϊκοῖς γράμμασιν γέγραπται. 3 ὁ δὲ Ἄψαρος τὸ χωρίον λέγουσιν ὅτι Ἄψυρτος ἐκαλεῖτο πάλαι ποτέ· ἐνταῦθα γὰρ τὸν Ἄψυρτον ὑπὸ τῆς Μηδείας ἀποθανεῖν· καὶ τάφος Ἀψύρτου δείκνυται. ἔπειτα διαφθαρῆναι τὸ ὄνομα ὑπὸ τῶν περιοίκων βαρβάρων, καθάπερ καὶ ἄλλα πολλὰ διέφθαρται· 4 ὁπότε καὶ τὰ Τύανα τὰ ἐν τοῖς Καππαδόκαις Θόανα λέγουσιν ὅτι ὠνομάζετο ἐπὶ Θόαντι, τῷ βασιλεῖ τῶν Ταύρων, ὃς τοὺς ἀμφὶ Ὀρέστην καὶ Πυλάδην διώκων ἄχρι τῆσδε τῆς χώρας ἐλθεῖν φημίζεται καὶ ἐνταῦθα νόσῳ ἀποθανεῖν.

7 ποταμοὺς δὲ παρημείψαμεν ἐν τῷ παράπλῳ τῷ ἀπὸ Τραπεζοῦντος τόν τε Ὕσσον, ὅτου ἐπώνυμος Ὕσσου λιμήν, ὃς ἀπέχει Τραπεζοῦντος σταδίους ὀγδοήκοντα καὶ ἑκατόν· καὶ τὸν Ὄφιν, ὃς ἀπέχει Ὕσσου λιμένος ἐς ἐνενήκοντα σταδίους μάλιστα, καὶ ὁρίζει τὴν Κόλχων χώραν ἀπὸ τῆς Θιαννικῆς· 2 ἔπειτα τὸν Ψυχρὸν καλούμενον ποταμὸν διέχοντα ὅσον * τριάκοντα σταδίους ἀπὸ τοῦ Ὄφιος· ἔπειτα τὸν Καλὸν ποταμόν· καὶ οὗτος τριάκοντα διέχει ἀπὸ τοῦ Ψυχροῦ. ἐχόμενος δέ ἐστιν ὁ Ῥίζιος ποταμός, ἑκατὸν [καὶ] εἴκοσι σταδίους διέχων ἀπὸ

τοῦ Καλοῦ. 3 καὶ ἀπὸ τούτου τριάκοντα Ἄσκουρος ἄλλος ποταμός· καὶ Ἀδιηνός τις ἀπὸ τοῦ Ἀσκούρου ἑξήκοντα· ἐνθένδε εἰς Ἀθήνας ὀγδοήκοντα καὶ ἑκατόν. ταῖς δὲ Ἀθήναις Ζάγατις ποταμὸς ἑπτὰ μάλιστα σταδίους ἀπ' αὐτῶν διέχων πρόσκειται. ἀπὸ δὲ τῶν Ἀθηνῶν ὁρμηθέντες τὸν Πρύτανιν παρημείψαμεν, ἵναπερ καὶ τὰ Ἀγχιάλου βασίλειά ἐστιν: καὶ οὗτος ἀπέχει τεσσαράκοντα σταδίους ἀπὸ τῶν Ἀθηνῶν. 4 τοῦ Πρυτάνεως δὲ ἔχεται ὁ Πυξίτης ποταμός· στάδιοι ἐνενήκοντα ἐν μέσῳ ἀμφοῖν. καὶ ἀπὸ τοῦ Πυξίτου ἐς Ἄρχαβιν ἄλλοι ἐνενήκοντα· ἀπὸ δὲ Ἀρχάβιος εἰς Ἄψαρον ἑξήκοντα. ἀπὸ δὲ Ἀψάρου ἄραντες τὸν Ἄκαμψιν παρημείψαμεν νύκτωρ, ἐπὶ πεντεκαίδεκα σταδίους ἀπέχοντα τοῦ Ἀψάρου. 5 ὁ δὲ Βαθὺς ποταμὸς ἑβδομήκοντα καὶ πέντε ἀπέχει τούτου· καὶ ὁ Ἀκινάσης ἀπὸ τοῦ Βαθέος ἐνενήκοντα· ἐνενήκοντα δὲ καὶ ἀπὸ Ἀκινάσου ὁ Ἶσις. ναυσίποροι δέ εἰσιν ὅ τε Ἄκαμψις καὶ ὁ Ἶσις, καὶ αὔρας τὰς ἑωθινὰς ἰσχυρὰς ἐκπέμπουσιν. ἀπὸ δὲ Ἴσιος τὸν Μῶγρον παρημείψαμεν. ἐνενήκοντα στάδιοι μεταξὺ τοῦ Μώγρου εἰσὶν καὶ τοῦ Ἴσιος· καὶ οὗτος ναυσίπορος.

8 ἐνθένδε εἰς τὸν Φᾶσιν εἰσεπλεύσαμεν ἐνενήκοντα τοῦ Μώγρου διέχοντα, * ποταμῶν ὧν ἐγὼ ἔγνων κουφότατον ὕδωρ παρεχόμενον καὶ τὴν χροιὰν μάλιστα ἐξηλλαγμένον· 2 τὴν μὲν γὰρ κουφότητα τῷ τε σταθμῷ τεκμαίροιτο ἄν τις καὶ πρὸ τούτου, ὅτι ἐπιπλεῖ τῇ θαλάσσῃ, οὐχὶ δὲ συμμίγνυται· καθάπερ τῷ Πηνειῷ τὸν Τιταρήσιον λέγει ἐπιρρεῖν Ὅμηρος "καθύπερθεν ἠΰτ' ἔλαιον." 3 καὶ ἦν κατὰ μὲν τοῦ ἐπιρρέοντος βάψαντα γλυκὺ τὸ ὕδωρ ἀνιμήσασθαι· εἰ δὲ εἰς βάθος τις καθῆκεν τὴν κάλπιν, ἁλμυρόν. καίτοι ὁ πᾶς Πόντος πολύ τι γλυκυτέρου τοῦ ὕδατός ἐστιν ἤπερ ἡ ἔξω θάλασσα· καὶ τούτου τὸ αἴτιον οἱ ποταμοί εἰσιν, οὔτε πλῆθος οὔτε

μέγεθος σταθμητοὶ ὄντες. 4 τεκμήριον δὲ τῆς γλυκύτητος, εἰ τεκμηρίων δεῖ ἐπὶ τοῖς αἰσθήσει φαινομένοις, ὅτι πάντα τὰ βοσκήματα οἱ προσοικοῦντες τῇ θαλάσσῃ ἐπὶ τὴν θάλασσαν κατάγουσιν καὶ ἀπ' αὐτῆς ποτίζουσιν· τὰ δὲ πίνοντά τε ἡδέως ὁρᾶται, καὶ λόγος κατέχει ὅτι καὶ ὠφέλιμον αὐτοῖς τοῦτο τὸ ποτόν ἐστιν τοῦ γλυκέος μᾶλλον. 5 ἡ δὲ χρόα τῷ Φάσιδι οἵα ἀπὸ μολίβδου ἢ καττιτέρου βεβαμμένου τοῦ ὕδατος· καταστὰν δὲ καθαρώτατον γίγνεται. οὐ τοίνυν νενόμισται εἰσκομίσαι ὕδωρ εἰς τὸν Φᾶσιν τοὺς εἰσπλέοντας· ἀλλ' ἐπειδὰν εἰσβάλωσιν ἤδη εἰς τὸν ῥοῦν, παραγγέλλεται πᾶν ἐκχέαι τὸ ἐνὸν ὕδωρ ἐν ταῖς ναυσίν· εἰ δὲ μή, λόγος κατέχει ὅτι οἱ τούτου ἀμελήσαντες *οὐκ εὐπλοοῦσιν. τὸ δὲ ὕδωρ τοῦ Φάσιδος οὐ σήπεται, ἀλλὰ μένει ἀκραιφνὲς καὶ ὑπὲρ δέκατον ἔτος, πλήν γε δὴ ὅτι εἰς τὸ γλυκύτερον μεταβάλλει.

εἰσβαλλόντων δὲ εἰς τὸν Φᾶσιν ἐν ἀριστερᾷ ἵδρυται ἡ Φασιανὴ θεός. εἴη δ' ἂν ἀπό γε τοῦ σχήματος τεκμαιρομένῳ ἡ Ῥέα· καὶ γὰρ κύμβαλον μετὰ χεῖρας ἔχει, καὶ λέοντας ὑπὸ τῷ θρόνῳ, καὶ κάθηται ὥσπερ ἐν τῷ Μητρῴῳ Ἀθήνησιν ἡ τοῦ Φειδίου. 2 ἐνταῦθα καὶ ἡ ἄγκυρα δείκνυται τῆς Ἀργοῦς· καὶ ἡ μὲν σιδηρᾶ οὐκ ἔδοξέ μοι εἶναι παλαιά· καίτοι τὸ μέγεθος οὐ κατὰ τὰς νῦν ἀγκύρας ἐστίν, καὶ τὸ σχῆμα ἀμηγέπῃ ἐξηλλαγμένη· ἀλλὰ νεωτέρα μοι ἐφάνη εἶναι τοῦ χρόνου. λιθίνης δέ τινος ἄλλης θραύσματα ἐδείκνυτο παλαιά, ὡς ταῦτα μᾶλλον εἰκάσαι ἐκεῖνα εἶναι τὰ λείψανα τῆς ἀγκύρας τῆς Ἀργοῦς. ἄλλο δὲ οὐδὲν ὑπόμνημα ἦν ἐνταῦθα τῶν μύθων τῶν ἀμφὶ τὸν Ἰάσονα. 3 τὸ μέντοι φρούριον αὐτό, ἵναπερ κάθηνται τετρακόσιοι στρατιῶται ἐπίλεκτοι, τῇ τε φύσει τοῦ χωρίου ὀχυρώτατον εἶναί μοι ἔδοξεν, καὶ ἐν ἐπιτηδειοτάτῳ κεῖσθαι πρὸς ἀσφάλειαν τῶν

ταύτῃ πλεόντων. καὶ τάφρος διπλῆ περιβέβληται τῷ τείχει, εὐρεῖα ἑκατέρα. 4 πάλαι μὲν οὖν γήϊνον τὸ τεῖχος ἦν, καὶ οἱ πύργοι ξύλινοι ἐφεστήκεσαν· νῦν δὲ ἐκ πλίνθου ὀπτῆς πεποίηται καὶ αὐτὸ *καὶ οἱ πύργοι· καὶ τεθεμελίωται ἀσφαλῶς, καὶ μηχαναὶ ἐφεστᾶσιν, καὶ ἑνὶ λόγῳ, πᾶσιν ἐξήρτυται πρὸς τὸ μηδὲ πελάσαι ἄν τινα αὐτῷ τῶν βαρβάρων, μήτιγε δὴ εἰς κίνδυνον καταστῆσαι πολιορκίας τοὺς ἐν αὐτῷ φρουροῦντας. 5 ἐπειδὴ δὲ καὶ τὸν ὅρμον ἐχρῆν ἀσφαλῆ εἶναι ταῖς ναυσί, καὶ ὅσα ἔξω τοῦ φρουρίου κατῳκεῖτο ὑπό τε τῶν πεπαυμένων τῆς στρατιᾶς καί τινων καὶ ἄλλων ἐμπορικῶν ἀνθρώπων, ἔδοξέ μοι ἀπὸ τῆς διπλῆς τάφρου, ἣ περιβέβληται τῷ τείχει, ἄλλην τάφρον ἐκβαλεῖν ὡς ἐπὶ τὸν ποταμόν, ἣ τό τε ναύσταθμον περιέξει καὶ τὰς ἔξω τοῦ τείχους οἰκίας.

10 ἀπὸ δὲ τοῦ Φάσιδος Χαρίεντα ποταμὸν παρημείψαμεν ναυσίπορον· στάδιοι μεταξὺ ἀμφοῖν ἐνενήκοντα· καὶ ἀπὸ τοῦ Χαρίεντος ἐς Χῶβον ποταμὸν εἰσεπλεύσαμεν ἄλλους ἐνενήκοντα, ἵναπερ καὶ ὡρμίσθημεν. ὧν δὲ ἕνεκα καὶ ὅσα ἐνταῦθα ἐπράξαμεν, δηλώσει σοι τὰ Ῥωμαϊκὰ γράμματα. 2 ἀπὸ δὲ Χώβου Σιγγάμην ποταμὸν παρημείψαμεν ναυσίπορον· διέχει δὲ τοῦ Χώβου σταδίους ἐς δέκα καὶ διακοσίους μάλιστα. ἔχεται δὲ τοῦ Σιγγάμου Ταρσούρας ποταμός· στάδιοι εἴκοσι καὶ ἑκατὸν μεταξὺ ἀμφοῖν. ὁ δὲ Ἵππος ποταμὸς τοῦ Ταρσούρου πεντήκοντα σταδίους καὶ ἑκατὸν διέχει· καὶ τοῦ Ἵππου ὁ Ἀστέλεφος τριάκοντα. 3 παραμείψαντες δὲ τὸν *Ἀστέ- 11
λεφον εἰς Σεβαστόπολιν ἥκομεν πρὸ μεσημβρίας, ἀπὸ Χώβου ὁρμηθέντες, σταδίους εἴκοσι καὶ ἑκατὸν τοὺς ἀπὸ Ἀστελέφου· ὡς καὶ τὴν μισθοφορὰν τοῖς στρατιώταις δοῦναι τῆς αὐτῆς ἡμέρας καὶ τοὺς ἵππους καὶ τὰ ὅπλα ἰδεῖν καὶ τοὺς ἱππέας ἀναπηδῶντας ἐπὶ τοὺς ἵπ-

-ους καὶ τοὺς κάμνοντας καὶ τὸν σῖτον, καὶ τὸ τεῖχος περιελθεῖν καὶ τὴν τάφρον. 4 στάδιοι ἀπὸ μὲν Χώβου εἰς Σεβαστόπολιν τριάκοντα καὶ ἑξακόσιοι· ἀπὸ Τραπεζοῦντος δὲ εἰς Σεβαστόπολιν ἑξήκοντα καὶ διακόσιοι καὶ δισχίλιοι. ἡ δὲ Σεβαστόπολις πάλαι Διοσκουριὰς ἐκαλεῖτο, ἄποικος Μιλησίων.

11 ἔθνη δὲ παρημείψαμεν τάδε. Τραπεζουντίοις μέν, καθάπερ καὶ Ξενοφῶν λέγει, Κόλχοι ὅμοροι. καὶ οὓς λέγει τοὺς μαχιμωτάτους καὶ ἐχθροτάτους εἶναι τοῖς Τραπεζουντίοις, ἐκεῖνος μὲν Δρίλας ὀνομάζει, ἐμοὶ δὲ δοκοῦσιν οἱ Σάννοι οὗτοι εἶναι. καὶ γὰρ μαχιμώτατοί εἰσιν εἰς τοῦτο ἔτι καὶ τοῖς Τραπεζουντίοις ἐχθρότατοι, καὶ χωρία ὀχυρὰ οἰκοῦσιν, καὶ ἔθνος ἀβασίλευτον. 2 πάλαι μὲν καὶ φόρον ὑποτελεῖς Ῥωμαίοις, ὑπὸ δὲ τοῦ ληστεύειν οὐκ ἀκριβοῦσιν τὴν φοράν· ἀλλὰ νῦν γε διδόντος θεοῦ ἀκριβώσουσιν, ἢ ἐξελοῦμεν αὐτούς. τούτων δὲ ἔχονται Μάκρωνες καὶ Ἡνίοχοι· βασιλεὺς δ' αὐτῶν Ἀγχίαλος. Μακρώνων δὲ καὶ Ἡνιόχων ἐχόμενοι Ζυδρεῖται· Φαρασμάνου οὗτοι ὑπήκοοι· Ζυδρειτῶν δὲ 12 Λάζαι· βασιλεὺς δὲ Λαζῶν Μαλάσσας, ὃς τὴν *βασιλείαν παρὰ σοῦ ἔχει. 3 Λαζῶν δὲ Ἀψίλαι ἔχονται· βασιλεὺς δὲ αὐτῶν Ἰουλιανός· οὗτος ἐκ τοῦ πατρὸς τοῦ σοῦ τὴν βασιλείαν ἔχει. Ἀψίλαις δὲ ὅμοροι Ἀβασκοί· καὶ Ἀβασκῶν βασιλεὺς Ῥησμάγας· καὶ οὗτος παρὰ σοῦ τὴν βασιλείαν ἔχει. Ἀβασκῶν δὲ ἐχόμενοι Σανίγαι, ἵναπερ καὶ ἡ Σεβαστόπολις ᾤκισται· Σανίγων βασιλεὺς Σπαδάγας ἐκ σοῦ τὴν βασιλείαν ἔχει. 4 μέχρι μὲν δὴ Ἀψάρου ὡς πρὸς ἠῶ ἐπλέομεν ἐν δεξιᾷ τοῦ Εὐξείνου. ὁ δὲ Ἄψαρος πέρας ἐφάνη μοι εἶναι κατὰ μῆκος τοῦ Πόντου· ἔνθεν γὰρ ἤδη πρὸς ἄρκτον ὁ πλοῦς ἡμῖν ἐγίνετο ἔστε ἐπὶ Χῶβον ποταμόν, καὶ ὑπὲρ τὸν Χῶβον ἐπὶ τὸν Σιγάμην. ἀπὸ δὲ Σιγάμου ἐκάμπτομεν εἰς τὴν λαιὰν

πλευρὰν τοῦ Πόντου ἔστε ἐπὶ τὸν Ἵππον ποταμόν. 5 ἀπὸ δὲ τοῦ Ἵππου ὡς ἐπ' Ἀστέλεφον καὶ Διοσκουριάδα κατείδομεν τὸν Καύκασον τὸ ὄρος, τὸ ὕψος μάλιστα κατὰ τὰς Ἄλπεις τὰς Κελτικάς. καὶ τοῦ Καυκάσου κορυφή τις ἐδείκνυτο, Στρόβιλος τῇ κορυφῇ ὄνομα, ἵνα καὶ ὁ Προμηθεὺς κρεμασθῆναι ὑπὸ Ἡφαίστου κατὰ πρόσταξιν Διὸς μυθεύεται.

12 τὰ δὲ ἀπὸ Βοσπόρου τοῦ Θρᾳκίου ἔστε ἐπὶ Τραπεζοῦντα πόλιν ὧδε ἔχει. κατὰ τὸν Θρᾴκιον Βόσπορον καὶ τὸ στόμα τοῦ Εὐξείνου Πόντου ἐν τοῖς δεξιοῖς τῆς Ἀσίας μέρεσιν, ἅπερ ἐστὶ τοῦ Βιθυνῶν ἔθνους, κεῖται χωρίον λεγόμενον Ἱερόν, ἐν ᾧ ναός ἐστι Διὸς Οὐρίου οὕτω προσαγορευομένου. τοῦτο δὲ τὸ χωρίον ἀφετήριόν ἐστι τοῖς εἰς τὸν Πόντον πλέουσιν. 2 εἰσπλεύσαντι δὲ εἰς τὸν Πόντον, [ἐν] δεξιᾷ δὲ τὴν Ἀσίαν ἔχοντι καὶ παραπλέοντι τὸ λεγόμενον μέρος τοῦ Βιθυνῶν ἔθνους τὸ πρὸς τὸν Πόντον κείμενον, ὁ περίπλους ὧδε ἔχει. τὸ Ἱερὸν τοῦ Διὸς τοῦ Οὐρίου διέχει ἀπὸ Βυζαντίου σταδίους εἴκοσι καὶ ἑκατόν. καὶ ἔστιν στενότατον ταύτῃ τὸ στόμα τοῦ Πόντου καλούμενον, καθ' ὅ τι εἰσβάλλει εἰς τὴν Προποντίδα. ταῦτα μὲν εἰδότι σοι λέγω. 3 ἀπὸ δὲ τοῦ Ἱεροῦ *πλέοντι ἐν δεξιᾷ Ῥήβας ποταμός· σταδίους διέχει τοῦ Ἱεροῦ τοῦ Διὸς ἐνενήκοντα. ἔπειτα Μέλαινα ἄκρα ὧδε καλουμένη, πεντήκοντα καὶ ἑκατόν. ἀπὸ Μελαίνης ἄκρας ἐς Ἀρτάνην ποταμόν, ἵνα καὶ ὅρμος ναυσὶ μικραῖς πρὸς ἱερῷ Ἀφροδίτης, πεντήκοντα ἄλλοι καὶ ἑκατόν. 4 ἀπὸ δὲ Ἀρτάνου εἰς Ψίλλιν ποταμὸν πεντήκοντα καὶ ἑκατόν· καὶ πλοῖα μικρὰ ὁρμίζοιτο ἂν πρὸς τῇ πέτρᾳ τῇ ἀνεχούσῃ οὐ πόρρω ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ τῶν ἐκβολῶν. ἐνθένδε εἰς Κάλπης λιμένα δέκα καὶ διακόσιοι στάδιοι. 5 ὁ δὲ Κάλπης λιμὴν ὁποῖόν τι χωρίον ἐστίν, καὶ ὁποῖος ὅρμος, καὶ ὅτι πηγὴ ἐν αὐτῷ ψυχροῦ

καὶ καθαροῦ ὕδατος, καὶ ὅτι ὗλαι πρὸς τῇ θαλάσσῃ ξύ-
λων ναυπηγησίμων, καὶ αὗται ἔνθηροι, ταῦτα Ξενο-
φῶντι τῷ πρεσβυτέρῳ λέλεκται.

ἀπὸ Κάλπης λιμένος εἰς Ῥόην στάδιοι εἴκοσιν· ὅρ- 13
μος ναυσὶ μικραῖς. ἀπὸ Ῥόης εἰς Ἀπολλωνίαν νῆσον μι-
κράν, ὀλίγον διέχουσαν τῆς ἠπείρου, ἄλλοι εἴκοσι. λι-
μὴν ὑπὸ τῇ νησῖδι. καὶ ἔνθεν εἰς Χηλὰς στάδιοι εἴκοσιν.
ἀπὸ Χηλῶν ὀγδοήκοντα καὶ ἑκατόν, ἵναπερ Σαγγάριος
ποταμὸς ἐσβάλλει εἰς τὸν Πόντον. 2 ἐνθένδε εἰς τοῦ Ὑπί-
ου τὰς ἐκβολὰς ἄλλοι ὀγδοήκοντα καὶ ἑκατόν. εἰς δὲ
14 Λίλλιον ἐμπόριον ἀπὸ τοῦ * Ὑπίου στάδιοι ἑκατόν· καὶ
ἀπὸ τοῦ Λιλλίου εἰς Ἐλαῖον ἑξήκοντα.- ἐνθένδε ἐς Κά-
λητα, ἄλλο ἐμπόριον, εἴκοσι καὶ ἑκατόν. 3 ἀπὸ Κάλητος
ἐς Λύκον ποταμὸν ὀγδοήκοντα· ἀπὸ δὲ Λύκου εἰς Ἡρά-
κλειαν πόλιν Ἑλληνίδα Δωρικήν, Μεγαρέων ἄποικον,
στάδιοι εἴκοσιν· ἐν Ἡρακλείᾳ ὅρμος ναυσίν. ἀπὸ δὲ
Ἡρακλείας ἐπὶ μὲν τὸ Μητρῷον καλούμενον στάδιοι
ὀγδοήκοντα. 4 ἐνθένδε εἰς τὸ Ποσίδειον τεσσαράκοντα·
καὶ ἔνθεν εἰς Τυνδαρίδας πέντε καὶ τεσσαράκοντα. πέντε
δὲ καὶ δέκα ἔνθεν ἐπὶ τὸ Νυμφαῖον· καὶ ἀπὸ τοῦ Νυμ-
φαίου ἐπὶ τὸν Ὀξίναν ποταμὸν τριάκοντα. καὶ ἀπὸ
Ὀξίνου εἰς Σανδαράκην ἐνενήκοντα· Σανδαράκη ὅρ-
μος ναυσὶ μικραῖς. 5 ἐνθένδε εἰς Κρηνίδας ἑξήκοντα.
καὶ ἀπὸ Κρηνίδων εἰς Ψύλλαν ἐμπόριον τριάκοντα. ἐν-
θένδε εἰς Τίον, πόλιν Ἑλληνίδα Ἰωνικήν, ἐπὶ θαλάττῃ
οἰκουμένην, Μιλησίων καὶ ταύτην ἄποικον, ἐνενήκοντα.
ἀπὸ δὲ Τίου εἰς Βιλλαῖον ποταμὸν στάδιοι εἴκοσιν. ἀπὸ
δὲ Βιλλαίου ἐπὶ τὸν Παρθένιον ποταμὸν στάδιοι ἑκατόν.
6 μέχρι τοῦδε Θρᾶκες οἱ Βιθυνοὶ νέμονται· ὧν καὶ Ξε-
νοφῶν ἐν τῇ συγγραφῇ μνήμην ἐποιήσατο, ὅτι μαχιμώ-
τατοι εἶεν τῶν κατὰ τὴν Ἀσίαν, καὶ τὰ πολλὰ κακὰ ἡ
στρατιὰ τῶν Ἑλλήνων ὅτι ἐν τῇδε τῇ χώρᾳ ἔπαθεν,

ἐπειδὴ ἀπεχωρίσθησαν οἱ Ἀρκάδες ἀπό τε τῆς Χειρισόφου καὶ τῆς Ξενοφῶντος μερίδος.*

14 τὰ δὲ ἀπὸ τοῦδε ἤδη Παφλαγονία. ἀπὸ Παρθενίου ἐς Ἄμαστριν πόλιν Ἑλληνίδα στάδιοι ἐνενήκοντα· ὅρμος ναυσίν. ἔνθεν εἰς Ἐρυθίνους ἑξήκοντα. καὶ ἀπὸ Ἐρυθίνων εἰς Κρῶμναν ἄλλοι ἑξήκοντα. 2 ἐνθένδε εἰς Κύτωρον ἐνενήκοντα· ὅρμος ναυσὶν ἐν Κυτώρῳ. καὶ ἀπὸ Κυτώρου εἰς Αἰγιαλοὺς ἑξήκοντα. ἐς δὲ Θύμηνα ἐνενήκοντα. καὶ εἰς Κάραμβιν εἴκοσι καὶ ἑκατόν. 3 ἐνθένδε εἰς Ζεφύριον ἑξήκοντα. ἀπὸ δὲ Ζεφυρίου εἰς Ἀβώνου τεῖχος, πόλιν σμικράν, πεντήκοντα καὶ ἑκατόν. ὅρμος ναυσὶν οὐκ ἀσφαλής· σαλεύοιεν δ' ἂν ἀπαθεῖς, εἰ μὴ μέγας χειμὼν κατέχοι. ἀπὸ δὲ Ἀβώνου τείχους ἐς Αἰγινήτην ἄλλοι πεντήκοντα καὶ ἑκατόν. ἐνθένδε εἰς Κίνωλιν ἐμπόριον ἄλλοι ἑξήκοντα· καὶ ἐν Κινώλει σαλεύοιεν ἂν νῆες ὥρᾳ ἔτους. 4 ἀπὸ δὲ Κινώλιος ἐς Στεφάνην ὀγδοήκοντα καὶ ἑκατόν· ὅρμος ναυσὶν ἀσφαλής. ἀπὸ δὲ Στεφάνης εἰς Ποταμοὺς πεντήκοντα καὶ ἑκατόν. ἐνθένδε εἰς Λεπτὴν ἄκραν ἑκατὸν καὶ εἴκοσιν. ἀπὸ δὲ Λεπτῆς ἄκρας ἐς Ἁρμένην ἑξήκοντα· λιμὴν αὐτόθι. καὶ Ξενοφῶν τῆς Ἁρμένης ἐμνημόνευσεν. 5 καὶ ἔνθεν εἰς Σινώπην στάδιοι τεσσαράκοντα· Σινωπεῖς Μιλησίων ἄποικοι. ἀπὸ δὲ Σινώπης εἰς Κάρουσαν πεντήκοντα καὶ ἑκατόν· σάλος ναυσίν. ἐνθένδε εἰς Ζάγωρα ἄλλοι αὖ *πεντήκοντα καὶ ἑκατόν. ἐνθένδε εἰς τὸν Ἅλυν ποτα- 16
μὸν τριακόσιοι.

15 οὗτος ὁ ποταμὸς πάλαι μὲν ὅρος ἦν τῆς Κροίσου βασιλείας καὶ τῆς Περσῶν· νῦν δὲ ὑπὸ τῇ Ῥωμαίων ἐπικρατείᾳ ῥέει, οὐκ ἀπὸ μεσημβρίας, ὡς λέγει Ἡρόδοτος, ἀλλὰ ἀπὸ ἀνίσχοντος ἡλίου. καθ' ὅ τι δὲ εἰσβάλλει εἰς τὸν Πόντον, ὁρίζει τὰ Σινωπέων καὶ Ἀμισηνῶν ἔργα. 2 ἀπὸ δὲ Ἅλυος ποταμοῦ ἐς Ναύσταθμον στάδιοι ἐνενή-

κοντα· ἵναπερ καὶ λίμνη ἐστίν. ἐνθένδε ἐς Κωνώπιον, ἄλλην λίμνην, ἄλλοι αὖ πεντήκοντα. ἀπὸ δὲ Κωνωπίου ἐς Εὐσήνην ἑκατὸν καὶ εἴκοσιν. 3 ἐνθένδε εἰς Ἀμισὸν ἑκατὸν καὶ ἑξήκοντα. Ἀμισός, πόλις Ἑλληνίς, Ἀθηναίων ἄποικος, ἐπὶ θαλάττῃ οἰκεῖται. ἀπὸ δὲ Ἀμισοῦ εἰς Ἀγκῶνα λιμένα, ἵναπερ καὶ ὁ Ἶρις εἰσβάλλει εἰς τὸν Πόντον, στάδιοι ἑξήκοντα καὶ ἑκατόν. ἀπὸ δὲ τοῦ Ἴριος τῶν ἐκβολῶν ἐς Ἡράκλειον ἑξήκοντα καὶ τριακόσιοι· ὅρμος ναυσίν. ἐνθένδε ἐπὶ τὸν Θερμώδοντα ποταμὸν τεσσαράκοντα. οὗτος ὁ Θερμώδων ἐστίν, ἵναπερ αἱ Ἀμαζόνες οἰκῆσαι λέγονται.

16 ἀπὸ δὲ Θερμώδοντος εἰς Βῆριν ποταμὸν στάδιοι ἐνενήκοντα. ἐνθένδε εἰς Θόαριν ποταμὸν ἑξήκοντα. ἀπὸ δὲ Θοάριος ἐς Οἰνόην τριάκοντα. ἀπὸ Οἰνόης ἐς Φιγαμοῦντα ποταμὸν τεσσαράκοντα. ἐνθένδε εἰς Φαδισάνην φρούριον πεντήκοντα καὶ ἑκατόν. 2 ἐνθένδε εἰς 17 Πολεμώνιον πόλιν στάδιοι δέκα. ἀπὸ * Πολεμωνίου εἰς ἄκραν Ἰασόνιον καλουμένην στάδιοι τριάκοντα καὶ ἑκατόν. ἐνθένδε εἰς Κιλίκων νῆσον πεντεκαίδεκα στάδιοι. 3 ἀπὸ δὲ Κιλίκων νήσου ἐς Βοῶνα πέντε καὶ ἑβδομήκοντα· ἐν Βοῶνι ὅρμος ναυσίν. ἐνθένδε εἰς Κοτύωρα ἐνενήκοντα. ταύτης ὡς πόλεως Ξενοφῶν ἐμνημόνευσεν, καὶ λέγει Σινωπέων ἄποικον εἶναι· νῦν δὲ κώμη ἐστίν, καὶ οὐδὲ αὐτὴ μεγάλη. ἀπὸ Κοτυώρων ἐς Μελάνθιον ποταμὸν στάδιοι μάλιστα ἑξήκοντα. ἐνθένδε εἰς Φαρματηνόν, ἄλλον ποταμόν, πεντήκοντα καὶ ἑκατόν. καὶ ἔνθεν εἰς Φαρνακίαν εἴκοσιν καὶ ἑκατόν. 4 αὕτη ἡ Φαρνακία πάλαι Κερασοῦς ἐκαλεῖτο, Σινωπέων καὶ αὕτη ἄποικος. ἐνθένδε ἐς τὴν Ἀρητιάδα νῆσον τριάκοντα. καὶ ἔνθεν ἐς Ζεφύριον εἴκοσι καὶ ἑκατόν· ὅρμος ναυσίν. ἀπὸ δὲ Ζεφυρίου εἰς Τρίπολιν στάδιοι ἐνενήκοντα. ἐνθένδε ἐς τὰ Ἀργύρια στάδιοι εἴκοσιν. 5 ἐκ δὲ τῶν Ἀργυρίων εἰς

Φιλοκάλειαν ἐνενήκοντα. ἐνθένδε ἐς Κόραλλα ἑκατόν. ἀπὸ δὲ Κοράλλων εἰς Ἱερὸν ὄρος πεντήκοντα καὶ ἑκατόν. ἀπὸ δὲ Ἱεροῦ ὄρους εἰς Κορδύλην τεσσαράκοντα· ὅρμος ναυσίν. 6 ἀπὸ δὲ Κορδύλης ἐς Ἑρμώνασσαν πέντε καὶ τεσσαράκοντα· καὶ δεῦρο ὅρμος. ἀπὸ δὲ Ἑρμωνάσσης εἰς Τραπεζοῦντα στάδιοι ἑξήκοντα· ἐνταῦθα σὺ ποιεῖς λιμένα. πάλαι γάρ, ὅσον ἀποσαλεύειν * ὥρᾳ ἔτους, ὅρμος ἦν.

17 τὰ δὲ ἀπὸ Τραπεζοῦντος διαστήματα μέχρι Διοσκουριάδος προείρηται διὰ τῶν ποταμῶν ἀναμετρηθέντα. ἀθροίζοντες δὲ ἀπὸ Τραπεζοῦντος εἰς Διοσκουριάδα, τὴν νῦν Σεβαστόπολιν καλουμένην, στάδιοι δισχίλιοι διακόσιοι ἑξήκοντα. 2 τάδε μὲν τὰ ἀπὸ Βυζαντίου πλεόντων ἐν δεξιᾷ ὡς ἐπὶ Διοσκουριάδα, ἐς ὅπερ στρατόπεδον τελευτᾷ Ῥωμαίοις ἡ ἐπικράτεια ἐν δεξιᾷ ἐσπλεόντων εἰς τὸν Πόντον. 3 ἐπεὶ δὲ ἐπυθόμην Κότυν τετελευτηκέναι, τὸν βασιλέα τοῦ Βοσπόρου τοῦ Κιμμερίου καλουμένου, ἐπιμελὲς ἐποιησάμην καὶ τὸν μέχρι τοῦ Βοσπόρου πλοῦν δηλῶσαί σοι· ὡς, εἴ τι βουλεύοιο περὶ τοῦ Βοσπόρου, ὑπάρχοι σοι καὶ τόνδε τὸν πλοῦν μὴ ἀγνοοῦντι βουλεύεσθαι.

18 ὁρμηθεῖσιν οὖν ἐκ Διοσκουριάδος, πρῶτος ἂν εἴη ὅρμος ἐν Πιτυοῦντι· στάδιοι τριακόσιοι πεντήκοντα. ἐνθένδε ἐς τὴν Νιτικὴν στάδιοι πεντήκοντα καὶ ἑκατόν· ἵναπερ πάλαι ᾤκει ἔθνος Σκυθικόν, οὗ μνήμην ποιεῖται ὁ λογοποιὸς Ἡρόδοτος. 2 καὶ λέγει τούτους εἶναι τοὺς φθειροτρωκτέοντας· καὶ γὰρ εἰς τοῦτο ἔτι ἡ δόξα ἡ αὐτὴ ὑπὲρ αὐτῶν κατέχει. ἐκ δὲ Νιτικῆς εἰς Ἄβασκον ποταμὸν στάδιοι ἐνενήκοντα. ὁ δὲ Βόργυς τοῦ Ἀβάσκου διέχει σταδίους ἑκατὸν καὶ εἴκοσιν· καὶ ὁ Νῆσις τοῦ Βόργυος, ἵναπερ καὶ Ἡράκλεια ἄκρα ἀνέχει, σταδίους ἑξήκοντα. 3 ἀπὸ * δὲ Νήσιος ἐς Μασαϊτικὴν στάδιοι ἐνε-

νήκοντα. ἐνθένδε εἰς Ἀχαιοῦντα στάδιοι ἑξήκοντα· ὅσπερ ποταμὸς διορίζει Ζιλχοὺς καὶ Σάνιχας. Ζιλχῶν βασιλεὺς Σταχέμφαξ· καὶ οὗτος παρὰ σοῦ τὴν βασιλείαν ἔσχεν. ἀπὸ Ἀχαιοῦντος εἰς Ἡράκλειαν ἄκραν πεντήκοντα καὶ ἑκατὸν στάδιοι. ἐνθένδε εἰς ἄκραν, ἵναπερ σκέπη ἐστὶν ἀνέμου θρασκίου καὶ βορρᾶ, ὀγδοήκοντα καὶ ἑκατόν. 4 ἐνθένδε εἰς τὴν καλουμένην Παλαιὰν Λαζικὴν εἴκοσιν καὶ ἑκατὸν στάδιοι. ἐνθένδε ἐς τὴν παλαιὰν Ἀχαΐαν πεντήκοντα καὶ ἑκατόν· καὶ ἔνθεν ἐς Πάγρας λιμένα πεντήκοντα καὶ τριακόσιοι. ἀπὸ δὲ Πάγρων λιμένος εἰς Ἱερὸν λιμένα ὀγδοήκοντα καὶ ἑκατόν· ἐνθένδε εἰς Σινδικὴν τριακόσιοι.

ἀπὸ δὲ Σινδικῆς εἰς Βόσπορον τὸν Κιμμέριον καλούμενον καὶ πόλιν τοῦ Βοσπόρου Παντικάπαιον τεσσαράκοντα καὶ πεντακόσιοι. ἐνθένδε ἐπὶ Τάναϊν ποταμὸν ἑξήκοντα· ὃς λέγεται ὁρίζειν ἀπὸ τῆς Ἀσίας τὴν Εὐρώπην· καὶ ὁρμᾶται μὲν ἀπὸ λίμνης τῆς Μαιώτιδος, ἐσβάλλει δὲ εἰς θάλασσαν τὴν τοῦ Εὐξείνου Πόντου· 2 καίτοι Αἰσχύλος ἐν Προμηθεῖ Λυομένῳ τὸν Φᾶσιν ὅρον τῆς Εὐρώπης καὶ τῆς Ἀσίας ποιεῖ. λέγουσι γοῦν αὐτῷ οἱ Τιτᾶνες πρὸς τὸν Προμηθέα ὅτι 19

ἥκομεν ....
τοὺς σοὺς ἄθλους τούσδε, Προμηθεῦ,
δεσμοῦ τε πάθος τόδ' ἐποψόμενοι.

20 ἔπειτα *καταλέγουσιν, ὅσην χώραν ἐπῆλθον·

τῇ μὲν δίδυμον χθονὸς Εὐρώπης
μέγαν ἠδ' Ἀσίας τέρμονα Φᾶσιν.

3 τῆς δὲ λίμνης τῆς Μαιώτιδος περίπλους ἐν κύκλῳ λέγεται σταδίων ἀμφὶ τοὺς ἐνακισχιλίους. ἀπὸ δὲ Παντικαπαίου εἰς κώμην Καζέκα ἐπὶ θαλάττῃ ᾠκισμένην στάδιοι εἴκοσι καὶ τετρακόσιοι. ἐνθένδε ἐς Θευδοσίαν, πόλιν ἐρήμην, στάδιοι ὀγδοήκοντα καὶ διακόσιοι. 4 καὶ

23 φαίνεσθαι δὲ ἐνύπνιον τὸν Ἀχιλλέα τοῖς μὲν προσχοῦσι τῇ νήσῳ, τοῖς δὲ καὶ πλέουσιν, ἐπειδὰν* οὐ πόρρω αὐτῆς ἀπόσχωσιν, καὶ φράζειν ὅπου προσχεῖν τῆς νήσου ἄμεινον, καὶ ὅπου ὁρμίσασθαι. οἱ δὲ καὶ ὕπαρ λέγουσιν φανῆναι σφίσιν ἐπὶ τοῦ ἱστοῦ ἢ ἐπ' ἄκρῳ τοῦ κέρως τὸν Ἀχιλλέα, καθάπερ τοὺς Διοσκούρους· 2 τοσόνδε μόνον τῶν Διοσκούρων μεῖον ἔχειν τὸν Ἀχιλλέα, ὅσον οἱ μὲν Διόσκουροι τοῖς πανταχοῦ πλωϊζομένοις ἐναργεῖς φαίνονται, καὶ φανέντες σωτῆρες γίνονται· ὁ δὲ τοῖς πελάζουσιν ἤδη τῇ νήσῳ. οἱ δὲ καὶ τὸν Πάτροκλον σφίσιν ὀφθῆναι ἐνύπνιον λέγουσιν. 3 τάδε μὲν ὑπὲρ τῆς νήσου τῆς τοῦ Ἀχιλλέως ἀκοὴν ἀνέγραψα τῶν ἢ αὐτῶν προσχόντων, ἢ ἄλλων πεπυσμένων· καί μοι δοκεῖ οὐκ ἄπιστα εἶναι. 4 Ἀχιλλέα γὰρ ἐγὼ πείθομαι εἴπερ τινὰ καὶ ἄλλον ἥρωα εἶναι, τῇ τε εὐγενείᾳ τεκμαιρόμενος καὶ τῷ κάλλει καὶ τῇ ῥώμῃ τῆς ψυχῆς καὶ τῷ νέον μεταλλάξαι ἐξ ἀνθρώπων καὶ τῇ Ὁμήρου ἐπ' αὐτῷ ποιήσει καὶ τῷ ἐρωτικὸν γενέσθαι καὶ φιλέταιρον, ὡς καὶ ἐπαποθανεῖν ἑλέσθαι τοῖς παιδικοῖς.

24 ἀπὸ δὲ τοῦ Ψιλοῦ καλουμένου στόματος τοῦ Ἴστρου ἐς τὸ δεύτερον στόμα στάδιοι ἑξήκοντα. ἐνθένδε ἐπὶ τὸ Καλὸν καλούμενον στόμα στάδιοι τεσσαράκοντα· καὶ ἀπὸ τοῦ Καλοῦ ἐπὶ τὸ Νάρακον ὧδε ὀνομαζόμενον στόμα τέταρτον τοῦ Ἴστρου στάδιοι ἑξήκοντα. 2 ἐνθένδε ἐπὶ τὸ πέμπτον εἴκοσι καὶ ἑκατόν· καὶ ἔνθεν εἰς Ἰστρίαν πόλιν *στάδιοι πεντακόσιοι. ἐνθένδε ἐς Τομέα πόλιν [24] στάδιοι τριακόσιοι. 3 ἀπὸ δὲ Τομέως εἰς Κάλλατιν πόλιν ἄλλοι τριακόσιοι· ὅρμος ναυσίν. ἐνθένδε ἐς Καρῶν λιμένα ὀγδοήκοντα καὶ ἑκατόν· καὶ ἡ γῆ ἐν κύκλῳ τοῦ λιμένος Καρία κλῄζεται. ἀπὸ δὲ Καρῶν λιμένος ἐς Τετρισιάδα στάδιοι εἴκοσι καὶ ἑκατόν. ἐνθένδε εἰς Βιζώνην, χῶρον ἔρημον, στάδιοι ἑξήκοντα. 4 ἀπὸ δὲ Βι-

ζώνης εἰς Διονυσόπολιν στάδιοι ὀγδοήκοντα. ἐνθένδε εἰς Ὀδησσὸν διακόσιοι· ὅρμος ναυσίν. ἐκ δὲ Ὀδησσοῦ ἐς τοῦ Αἵμου τὰς ὑπωρείας, αἳ δὴ εἰς τὸν Πόντον καθήκουσιν, στάδιοι τριακόσιοι ἑξήκοντα· καὶ δεῦρο ὅρμος ναυσίν. 5 ἐκ δὲ τοῦ Αἵμου εἰς Μεσημβρίαν πόλιν ἐνενήκοντα· ὅρμος ναυσίν. καὶ ἐκ Μεσημβρίας εἰς Ἀγχίαλον πόλιν στάδιοι ἑβδομήκοντα, καὶ ἐξ Ἀγχιάλου εἰς Ἀπολλωνίαν ὀγδοήκοντα καὶ ἑκατόν. 6 αὗται πᾶσαι αἱ πόλεις Ἑλληνίδες εἰσίν, ᾠκισμέναι ἐν τῇ Σκυθίᾳ, ἐν ἀριστερᾷ ἐσπλέοντι εἰς τὸν Πόντον. ἐκ δὲ Ἀπολλωνίας ἐς Χερρόνησον στάδιοι ἑξήκοντα· ὅρμος ναυσίν. καὶ ἐκ Χερρονήσου ἐς Αὐλαίου τεῖχος πεντήκοντα καὶ διακόσιοι. ἐνθένδε ἐς Θυνιάδα ἀκτὴν εἴκοσιν καὶ ἑκατόν.

ἀπὸ δὲ Θυνιάδος εἰς Σαλμυδησσὸν στάδιοι διακόσιοι. 25
τούτου τοῦ χωρίου μνήμην πεποίηται Ξενοφῶν ὁ πρεσβύτερος,
25 *καὶ μέχρι τούτου λέγει τὴν στρατιὰν ἐλθεῖν τῶν Ἑλλήνων, ἧς αὐτὸς ἡγήσατο, ὅτε τὰ τελευταῖα σὺν Σεύθῃ τῷ Θρᾳκὶ ἐστράτευσεν. 2 καὶ περὶ τῆς ἀλιμενότητος τοῦ χωρίου πολλὰ ἀνέγραψεν, ὅτι ἐνταῦθα ἐκπίπτει τὰ πλοῖα χειμῶνι βιαζόμενα, καὶ οἱ Θρᾷκες οἱ πρόσχωροι ὅτι ὑπὲρ τῶν ναυαγίων ἐν σφίσιν διαμάχονται. 3 ἀπὸ δὲ Σαλμυδησσοῦ εἰς Φρυγίαν στάδιοι τριάκοντα καὶ τριακόσιοι. ἐνθένδε ἐπὶ Κυανέας εἴκοσι καὶ τριακόσιοι. αὗται δὲ αἱ Κυάνεαί εἰσιν, ἃς λέγουσιν οἱ ποιηταὶ πλαγκτὰς πάλαι εἶναι· καὶ διὰ τούτων πρώτην ναῦν περάσαι τὴν Ἀργώ, ἥτις ἐς Κόλχους Ἰάσονα ἤγαγεν. 4 ἐκ δὲ Κυανέων ἐπὶ τὸ Ἱερὸν τοῦ Διὸς τοῦ Οὐρίου, ἵναπερ τὸ στόμα τοῦ Πόντου, στάδιοι τεσσαράκοντα. ἐνθένδε εἰς λιμένα Δάφνης τῆς Μαινομένης καλουμένης στάδιοι τεσσαράκοντα. ἀπὸ δὲ Δάφνης εἰς Βυζάντιον ὀγδοήκοντα. τάδε μὲν καὶ τὰ ἀπὸ τοῦ Βοσπόρου τοῦ Κιμμερίου ἐπὶ Βόσπορον τὸν Θρᾴκιον καὶ πόλιν Βυζάντιον.

ΑΡΡΙΑΝΟΥ ΤΕΧΝΗ ΤΑΚΤΙΚΗ

. . . ὁ Πύρρου παῖς καὶ Κλέαρχος, οὐχ ὁ τῶν μυρίων Ἑλλήνων ἐπὶ βασιλέα ἡγησάμενος, ἀλλὰ ἄλλος οὗτος * Κλέαρχος· καὶ μὴν καὶ Παυσανίου ἐστὶ συγγράμματα ὑπὲρ τούτων· εὕροις δ' ἂν καὶ Εὐαγγέλου, ἀλλὰ καὶ Πολυβίου τοῦ Ἀρκάδος, ὃς καὶ Σκιπίωνι τῷ Ῥωμαίῳ ξυνεγένετο, πολλοὺς καὶ μεγάλους πολέμους διαπολεμοῦντι ἄλλους τε καὶ ἐν ᾧ Καρχηδόνα τὴν ἐν * Λιβύῃ εἷλέν τε καὶ ἠνδραπόδισεν. συγγέγραπται [δὲ] ἄττα ὑπὲρ τούτων καὶ Εὐπολέμῳ καὶ Ἰφικράτει, οὐ τῷ Ἀθηναίων στρατηγῷ, ἀλλὰ ἄλλῳ τούτῳ. Ποσειδώνιος δὲ ὁ Ῥόδιος καὶ τέχνην τινὰ τακτικὴν συγγράψας κατέλιπεν. 2 ἔστι δὲ ξύμπαντα ταῦτα τὰ συγγράμματα ἐκείνῃ μάλιστα οὐκ ὠφέλιμα, ὅτι ὡς πρὸς εἰδότας συγγέγραπται. καὶ τοίνυν τὰ ὀνόματα τῆς τε ὁπλίσεως ἑκάστης καὶ τῆς τάξεως οἱ μὲν ὡς γνώριμα ἀνέγραψαν, τὰ δέ ἐστιν εἰ μὴ ἐξηγήσαιο πάντῃ ἄγνωστα. 3 τοῦτο δὲ αὐτὸ ἔδοξέ μοι πρῶτον ἰάσασθαι αὐτῶν τὴν ἀσάφειαν.

2 ὡς οὖν εὐγνωστότατα ἔσται τοῖς ἐντυγχάνουσι τά τε πράγματα καὶ τὰ ὀνόματα, ἐνθένδε τοῦ λόγου ἄρξομαι, ὅτι δὴ τῶν παρασκευῶν τῶν εἰς τὸν πόλεμον ἡ μέν τις κατὰ γῆν τυγχάνει οὖσα, ἡ δὲ διὰ θαλάττης· καὶ γὰρ οἱ πολέμιοι πολεμοῦνται οἱ μὲν ἐν γῇ, οἱ δ' ἐν * θαλάττῃ. τῶν δὲ ὅπως οὖν πολεμούντων τὸ μέν τί ἐστι μάχιμον, αὐτοὶ οἱ στρατιῶται, τὸ δὲ τοῦ μαχίμου εἵνεκα ἠθροισμένον, ὅσον θητικὸν ἢ ἰατρικὸν ἢ ἐμπο-

ϱικὸν ἢ καπηλικόν. 2 τοῦ δὲ αὖ ἐν γῇ μαχίμου ** τὸ
δ' ἐπὶ σχήματι ἄλλῳ καὶ ἄλλῳ· καὶ τῆς δευτέρας ἰδέας
τὸ μὲν ἱππικόν, ὅπερ ἵπποις χρῆται, τὸ δ' ἐπὶ ἐλεφάν-
των, καθάπερ τὰ Ἰνδῶν στρατόπεδα * καὶ τὰ Αἰθιο-
πικά, χρόνῳ δ' ὕστερον καὶ Μακεδόνες * καὶ Καρχη-
δόνιοι καί που καὶ Ῥωμαῖοι. 3 τοῦ δὲ ἀφ' ἵππων μαχη-
τικοῦ τὸ μὲν ἰδίᾳ λεχθείη ἂν ἱππικόν, τὸ δὲ ἐφ' ἁρμάτων.
καὶ τοῦ ἱππικοῦ οἱ μὲν ἱππεῖς, οἱ δὲ ἄμφιπποι· ἱππεῖς μέν,
οἱ ἐφ' ἑνὸς ἵππου ὀχούμενοι, ἄμφιπποι δὲ οἱ ἐπὶ δυοῖν
ἀστρώτοιν ξυνδεδεμένοιν, ὡς μεταπηδᾶν ἀπ' ἄλλου ἐπ'
* ἄλλον. 4 ἡ μὲν δὴ ἀπὸ τῶν ἐλεφάντων μάχη ἁπλῆ ἐστί,
πλήν γε δὴ ὅτι πύργους ἔφερον ἔστιν ὅτε οἱ ἐλέφαντες·
τῶν δὲ καὶ οἱ ὀδόντες σιδήρῳ ὀξεῖ ὡπλισμένοι ἦσαν,
τοῦ τε τομώτεροι εἶναι καὶ τοῦ μὴ ἀποθραύεσθαι εὐπε-
τῶς. 5 ἡ δὲ ἀπὸ τῶν ἁρμάτων μάχη πολυειδεστέρα ταύ-
της· ἢ γὰρ ψιλὰ ἦν τὰ ἅρματα, καθάπερ τὰ Τρωϊκὰ
10 * ἦν, ἢ δρεπανηφόρα, ὡς ὕστερον τὰ Περσικά, καὶ ἢ
πεφραγμένων τῶν ἵππων ἢ ἀφράκτων, καὶ ἢ ἁπλοῦ τοῦ
ῥυμοῦ ἢ διπλοῦ· τὰ δὲ καὶ πολύρρυμα.

αἱ δὲ πεζικαί τε καὶ ἱππικαὶ τάξεις καὶ ὁπλίσεις πο- 3
λυειδεῖς τε καὶ πολύτροποί εἰσιν. αὐτίκα τῶν πεζῶν ἡ
ὅπλισις, ὥς γε δὴ ἐς τὰ ἀνωτάτω τεμεῖν, τριχῇ νενέμη-
ται, ἔς τε τὸ ὁπλιτικὸν καὶ ἐς τὸ ψιλὸν καὶ ἐς τὸ πελ-
ταστικόν. 2 τὸ μὲν δὴ βαρύτατον [τὸ] ὁπλιτικὸν θώρακας
11 ἔχει καὶ ἀσπίδας * ἢ θυρεοὺς παραμήκεις καὶ μαχαίρας
καὶ δόρατα, ὡς Ἕλληνες, ἢ σαρίσας, ὡς οἱ Μακεδόνες.
3 τὸ δὲ ψιλὸν ἐναντιώτατα ἔχει τῷ ὁπλιτικῷ πάντα, ἅτε
περ ἄνευ θώρακος καὶ ἀσπίδος καὶ κνημῖδος καὶ κράνους
12 ἑκηβόλοις * τοῖς ὅπλοις διαχρώμενον τοξεύμασιν ἢ ἀκον-
τίοις ἢ σφενδόναις ἢ λίθοις ἐκ χειρός. 4 τὸ πελταστικὸν δὲ
κουφότερον μὲν τυγχάνει ὂν τοῦ ὁπλιτικοῦ· ἡ γὰρ πέλτη
σμικρότερον τῆς ἀσπίδος καὶ ἐλαφρότερον, καὶ τὰ ἀκόν-

τια τῶν δοράτων καὶ σαρισῶν λειπόμενα· βαρύτερον
δὲ τοῦ ψιλοῦ. 5 τῷ δὲ ἀκριβεῖ καὶ βαρεῖ ὁπλιτικῷ καὶ
κράνη πρόσκειται, ἢ πῖλοι Λακωνικοὶ ἢ Ἀρκαδικοί, * καὶ 13
κνημῖδες, ὡς τοῖς πάλαι Ἕλλησιν, ἢ ὡς Ῥωμαίοις κνημὶς
μία πρὸ τῆς κνήμης τῆς ἐν ταῖς μάχαις προβαλλομένης,
καὶ θώρακες, οἱ μὲν φολιδωτοί, οἱ δὲ ἁλύσεσι λεπταῖς
σιδηραῖς ἐπηλλαγμένοι.

4 τῆς δὲ ἱππικῆς ὁπλίσεως ἡ μὲν κατάφρακτος τυγχά-
νει * οὖσα, ἡ δὲ ἄφρακτος. καὶ κατάφρακτος μὲν ἡ τοὺς 14
ἵππους καὶ τοὺς ἱππέας πεφραγμένους παρεχομένη, τοὺς
μὲν θώραξι φολιδωτοῖς ἢ λινοῖς ἢ ἐκ κεράτων καὶ παρα-
μηριδίοις, τοὺς ἵππους δὲ παραπλευριδίοις καὶ προμε-
τωπιδίοις· 2 ἄφρακτος δὲ ἡ ἐναντία. τούτων δὲ οἱ μὲν
* δορατοφόροι εἰσίν, οἱ δὲ ἀκροβολισταὶ μόνον. 3 [καὶ] 15
δορατοφόροι μὲν οἱ πελάζοντες ταῖς τάξεσι τῶν πολε-
μίων καὶ δόρασιν ἀπομαχόμενοι· ἀκροβολισταὶ δὲ οἱ
πόρρωθεν ἀκροβολισμοῖς διαχρώμενοι, καθάπερ Ἀρμέ-
νιοι καὶ Παρθυαίων ὅσοι μὴ κοντοφόροι. 4 τῆς προτέ-
ρας δὲ ἰδέας οἱ μὲν θυρεοὺς φέρουσι καὶ καλοῦνται
θυρεοφόροι, οἱ δὲ ἄνευ τούτων αὐτὸ μόνον δόρασι μά-
χονται· οἳ δὴ καὶ δορατοφόροι ὀνομάζονται, ἔστιν
δὲ ὑφ' ὧν ξυστοφόροι. 5 ἀκροβολισταὶ δὲ λεχθεῖεν
ἂν οἱ μὴ ἐς χεῖρας ἰόντες, ἀλλὰ πόρρωθεν ἐξακοντί-
ζοντες. καὶ τούτων οἱ μὲν δορατίοις διαχρῶνται ἐς
τὸν ἀκροβολισμόν, οἱ δὲ τόξοις. οἱ μὲν δὴ δορατίοις
ἀκροβολιζόμενοι Ταραντῖνοι ὀνομάζονται, οἱ δὲ ἕτεροι
ἱπποτοξόται. 6 καὶ αὐτῶν δὲ τῶν * Ταραντίνων οἱ μὲν 16
αὐτὸ μόνον πόρρωθεν ἀφιστάμενοι ἢ ἐς κύκλους περιιπ-
πεύοντες διαχρῶνται τῷ ἀκροβολισμῷ, οἳ δὴ καὶ εἰλι-
κρινῶς Ταραντῖνοί εἰσιν, οἱ δὲ τὰ πρῶτα ἐξακοντίζουσιν,
ἔπειτα συμπλέκονται τοῖς πολεμίοις, ἢ δόρυ ἓν ὧν ἔσχον
ὑπολειπόμενοι ἢ καὶ σπάθῃ διαχρώμενοι· καὶ οὗτοι κα-

λοῦνται ἐλαφροί. 7 Ῥωμαίοις δὲ οἱ ἱππεῖς οἱ μὲν κον-
τοὺς φέρουσι, καὶ ἐπελαύνουσιν ἐς τὸν τρόπον τὸν
Ἀλανικὸν καὶ τῶν Σαυροματῶν, οἱ δὲ λόγχας ἔχουσι.
8 σπάθη δὲ μακρὰ καὶ πλατεῖα ἀπήρτηται αὐτοῖς ἀπὸ
11 τῶν ὤμων, * καὶ θυρεοὺς πλατεῖς παραμήκεις φέρουσι,
καὶ κράνος σιδηροῦν καὶ θώρακα τὸν πεπλεγμένον καὶ
κνημῖδας μικράς. 9 λόγχας δὲ ἐς ἀμφότερα φέρουσι, καὶ
ἀκοντίσαι μακρόθεν, ὁπότε τούτου δέοι, καὶ ἐγγύθεν ἐκ
χειρὸς ἀπομάχεσθαι· συμπλακῆναι δὲ εἰ δεήσοι εἰς χεῖ-
ρας ἐλθόντας, ταῖς σπάθαις μάχονται. οἱ δὲ καὶ πελέκεις
μικροὺς φέρουσι πάντοθεν ἐν κύκλῳ ἀκωκὰς ἔχοντας.

(4) ἑκάστης δὲ τάξεως πεζικῆς τε καὶ ἱππικῆς συστή- 5
ματά τ' ἐστὶ καὶ ἡγεμόνες καὶ ἀριθμὸς καὶ ὀνόματα, ὡς
δέχεσθαι ὀξέως τὰ παραγγελλόμενα, ὑπὲρ ὧν ἤδη
λεκτέον. 2 πρῶτον μὲν δὴ καὶ μέγιστον ἐν στρατηγίᾳ
ἔργον παραλαβόντα πλῆθος ἀνθρώπων ἀθρόον καὶ ἄτα-
κτον ἐς τάξιν καὶ κόσμον καταστῆσαι· τὸ δὲ ἔστιν κατα-
18 λοχίσαι τε καὶ * ξυλλοχίσαι, ἀριθμόν τε ἐπιθεῖναι τῷ
πλήθει παντὶ ξύμμετρον καὶ ἐπιτήδειον ἐς τὰς μάχας.
3 τὸ γὰρ συντεταγμένον στράτευμα ἔν τε τῇ πορείᾳ κου-
φότερον καὶ ἐν στρατοπεδείᾳ ἀσφαλέστερον καὶ ἐς τὰς
μάχας ὠφελιμώτερον, ὥστε ἤδη καὶ μεγάλα στρατόπεδα
καὶ εὐοπλοῦντα δι' ἀταξίαν διαφθαρέντα ἴσμεν ὑπὸ
ἐλάττονός τε στρατιᾶς καὶ οὐκ ἀκριβῶς ὡπλισμένης, τὰ
δὲ ἀσθενέστερα καὶ οὐκ εὐοπλοῦντα κρατήσαντα τοῦ
πλήθους τῇ εὐταξίᾳ. 4 τὸ μὲν δὴ καταλοχίσαι ἐστὶν εἰς
(5) λόχους συντάξαι. ὁ δὲ λόχος ὀνομάζεται ἀριθμὸς ἀν-
δρῶν ἀπὸ τοῦ ἡγουμένου καὶ τῶν μετὰ τοῦτον κατόπιν
τεταγμένων ἔστε ἐπὶ τὸν τελευταῖον κατὰ τὸ βάθος, ὃς
δὴ οὐραγὸς καλεῖται. 5 ἀριθμὸν δὲ τοῦ λόχου οἱ μὲν
ὀκτὼ ἀνδρῶν ἐποίησαν, οἱ δὲ δέκα, οἱ δὲ δύο ἐπὶ τοῖς
δέκα, οἱ δὲ καὶ ἑκκαίδεκα. ἐκκείσθω δὲ ἡμῖν τὸ βαθύ-

τατον αὐτοῦ ἐς ἑκκαίδεκα. σύμμετρον γὰρ τοῦτο πρός τε τὴν ἐπὶ μῆκος τάξιν καὶ πρὸς τὴν ἐς βάθος τῆς φάλαγγος καὶ πρὸς τὸ ὑπερτοξεύεσθαί τε καὶ * ὑπερακοντίζεσθαι πρὸς τῶν ψιλῶν τῶν ἐφεστηκότων. 6 καὶ εἴτε διπλασιάσαι δεήσειεν τὸ βάθος ἐπὶ τριάκοντα δύο ἄνδρας, ἡ τάξις σύμμετρος ἔσται· εἴτε αὖ μηκῦναι τὸ μέτωπον ἐς ὀκτώ, ἔσται οὐ πάντη ἀβαθὴς ἡ φάλαγξ· τὴν δὲ εἰς ὀκτὼ εἰ ἐκτεῖναι ἐθελήσειας ἐπὶ τέσσαρας, ἀβαθὴς γίγνεται. χρὴ οὖν τὸν λοχαγόν, ἅτε πρῶτον τοῦ λόχου ταττόμενον, τὸν κράτιστον ἐπιλέγεσθαι· ὁ δὲ αὐτὸς καὶ πρωτοστάτης καὶ ἡγεμὼν καλεῖται.

6 τὸν δὲ λόχον καὶ στίχον ἤδη τινὲς ὀνομάζουσιν, οἱ (6 δὲ δεκανίαν, τυχὸν οἷς ἐκ δέκα ὁ λόχος ἦν. 2 ὑπὲρ δὲ τῆς ἐνωμοτίας ἀμφιγνοούμενόν ἐστιν· οἱ μὲν γὰρ ἄλλο ὄνομα τῷ λόχῳ εἶναι τοῦτο, οἱ δὲ τὸ τέταρτον * τοῦ 21 λόχου ἐνωμοτίαν καλοῦσιν, καὶ ἐνωμοτάρχην τὸν τούτου ἡγούμενον, τὰς δὲ δύο ἐνωμοτίας διμοιρίαν καὶ τὸν ἡγούμενον τούτου διμοιρίτην. 3 Ξενοφῶν δὲ πόστον μὲν μέρος τοῦ λόχου ἡ ἐνωμοτία ἐστίν, οὐ διασαφεῖ· ὅτι δὲ μεῖον πάντως γε τῷ ἡμίσει, δηλοῖ ἐν ᾧ λέγει, ὅτι οἱ λοχαγοὶ κατ' ἐνωμοτίας ἕκαστος ἐποιήσαντο τὸν αὐτοῦ λόχον. 4 ὁ μὲν δὴ τοῦ λοχαγοῦ κατόπιν ἑστὼς ἐπιστάτης καλεῖται· ὁ δὲ αὖ κατόπιν τούτου, πρωτοστάτης· ὁ δ' ἐπὶ τούτῳ, ἐπιστάτης· ὡς τὸν πάντα τοῦ λόχου στίχον ἐκ πρωτοστατῶν καὶ ἐπιστατῶν τετάχθαι παραλλὰξ ἱσταμένων. 5 χρὴ δὲ μὴ μόνον τὸν λοχαγὸν τὸν κράτιστον τοῦ λόχου εἶναι, ἀλλὰ καὶ οὐραγὸν οὐ πολύ τι ἀποδέοντα ἐπιλέγεσθαι· πολλὰ γὰρ καὶ τούτῳ καὶ οὐ τὰ φαυλότατα ἐν τοῖς πολεμικοῖς ἐπιτέτραπται. 6 εἴη ἂν οὖν ὁ λόχος στίχος ἐξ ἐπιστατῶν καὶ πρωτοστατῶν ἐν μέσῳ λοχαγοῦ τε καὶ οὐραγοῦ συντεταγμένος.* 23

7 συλλοχισμὸς δ' ἐστὶ παράθεσις λόχου ἑτέρῳ λόχῳ. (7

γίγνεται δὲ εἰ τῷ τοῦ πρώτου στίχου λοχαγῷ ὁ τοῦ δευ-
τέρου λοχαγὸς ἐπισταθείη, τῷ δὲ τούτου ἐπιστάτῃ ὁ τοῦ
δευτέρου λόχου ἐπιστάτης, καὶ ἐφεξῆς οὕτως. 2 παρα-
στάτης δὲ πᾶς ὁ συζυγῶν ὀνομάζεται, λοχαγὸς μὲν ὁ
πρῶτος τῷ δευτέρῳ λοχαγῷ, ἐπιστάτης δὲ ὁ πρῶτος τῷ
δευτέρῳ ἐπιστάτῃ, καὶ τοῦτο ἐφεξῆς ἔστε ἐπὶ τοὺς οὐ-
ραγοὺς τῶν λόχων. ἐπειδὰν οὖν πολλοὶ ἐφεξῆς λόχοι
ταχθῶσι, συλλοχισμὸς τὸ τοιόνδε καλεῖται.

(8) τὸ δὲ σύμπαν σύνταγμα τοῦ πλήθους φάλαγξ ὀνο- 8
μάζεται· ἧς μῆκος μὲν τὸ πρῶτον ἂν εἴη ἐκ τῶν λοχαγῶν
σύνταγμα, ὅπερ καὶ μέτωπον ἤδη τινὲς ὀνομάζουσιν,
25 * ἔστι δὲ οἳ πρόσωπον καὶ ζυγόν, καὶ στόμα δὲ ἄλλοι
ταὐτὸν τοῦτο, καὶ πρωτολοχίαν ἄλλοι. 2 τὸ δὲ κατόπιν
τοῦ μετώπου ἅπαν ἔστε ἐπὶ τοὺς οὐραγούς, βάθος ὀνο-
(9) μάζεται. καὶ τὸ μὲν κατὰ μῆκος ἐπ' εὐθείας εἶναι τοῖς
πρωτοστάταις καὶ τοῖς ἐπιστάταις συζυγεῖν καλοῦσι,
στοιχεῖν δὲ τὸ κατὰ βάθος ἐπ' εὐθείας εἶναι τοῖς οὐρα-
(10) γοῖς καὶ λοχαγοῖς. 3 τέμνεται δὲ ἡ φάλαγξ ἐς μέρη τὰ
μέγιστα δύο, δίχα διαιρουμένου τοῦ παντὸς μετώπου
ἔστε ἐπὶ τὸ πᾶν βάθος. καὶ τούτου τὸ μὲν ἥμισυ τὸ ἐν
δεξιᾷ, δεξιὸν καλεῖται κέρας καὶ κεφαλή· τὸ δ' ἐν ἀρι-
στερᾷ, εὐώνυμον κέρας καὶ οὐρά. 4 ἵνα δὲ ἡ διχοτομία
γίνεται τοῦ μήκους, ὀμφαλὸς ὀνομάζεται καὶ στόμα καὶ
26 * ἀραρός.

(11) ἐπὶ δὲ τοῖς ὁπλίταις τὸ πολὺ οἱ ψιλοὶ τάττονται, 9
ὡς αὐτοῖς μὲν τὴν σκέπην ἐκ τῶν ὅπλων εἶναι, τοῖς δὲ
ὁπλίταις αὖ τὴν ὠφέλειαν ἐκ τῶν κατόπιν ἀκοντισμά-
των. 2 οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ ἐν ἄλλῃ χώρᾳ ἤδη ψιλοὶ ἐτά-
χθησαν, ὁπότε τούτου δέοι, ἢ ἐπὶ κέρως ἑκατέρου, ἢ
εἰ πρόβλημα εἴη τοῦ ἑτέρου κέρως ποταμὸς ἢ τάφρος ἢ
θάλασσα, ἐπὶ τοῦ ἑτέρου μόνον [ἐν] ὑπερδεξίῳ τοῦ χω-
ρίου τοῦ ἀποκρούεσθαι τῶν πολεμίων τὴν ταύτῃ ἔφοδον,

ἢ ἐς κώλυσιν κυκλώσεως· * καὶ γὰρ αἱ τῶν ἱππέων τάξεις ἄλλοτε ἄλλῃ καθίστανται, ὅπου ἂν μέλλωσι ταχθέντες ὠφέλιμοι ἔσεσθαι. 3 τὸ μὲν οὖν ἅπαν πλῆθος τῆς στρατιᾶς ὁπόσον χρὴ εἶναι, οὐκ ἐπὶ τῷ στρατηγῷ ἑλέσθαι· τὸ δὲ ὅπως συντάξει τε καὶ ἀσκήσει καὶ ἐκ τάξεως ἐς τάξιν ἄλλην εὐπετῶς μετακινήσει, τοῦτο ἐπασκητέον. 4 τοσόνδε μέντοι συμβουλεύσαιμ' ἂν τῷ στρατηγῷ, ἐκ τοῦ παντὸς πλήθους τῆς στρατιᾶς τοσούτους ἐς τὰς μάχας ἐξαγαγεῖν, ὁπόσοι ἐπιτήδειοι ἔσονται πρὸς τὰς μεταβολάς τε τῶν τάξεων καὶ τὰς μετακινήσεις, οἷον τοὺς διπλασιασμοὺς καὶ πολυπλασιασμοὺς καὶ πτύξεις καὶ ἐξελιγμοὺς ἢ εἰ δή τινες ἄλλαι μεταβολαὶ τάξεων. 5 ἔνθεν δὴ τούτους μάλιστα τοὺς ἀριθμοὺς ἐπελέξαντο οἱ δεινοὶ ἀμφὶ ταῦτα, ὅσοι ἀριθμοὶ μέχρι μονάδος οἷοί τε δίχα διαιρεῖσθαι, ὁποία ἐστὶν ἡ τῶν μυρίων καὶ ἑξακισχιλίων καὶ τριακοσίων καὶ ἐπὶ τούτοις τεσσάρων καὶ ὀγδοήκοντα τάξις εἰ τύχοι οὖσα ὁπλιτική· ταύτης δὲ ἡμίσειαν τὴν τῶν ψιλῶν, καὶ ταύτης ἔτι ἡμίσειαν * τὴν τῶν 28 ἱππέων. οὗτος γάρ τοι ὁ ἀριθμὸς μέχρι μονάδος δίχα τέμνεται, ὥστε διπλασιάζειν αὐτὸν ἐς τὸ βάθος ξυνάγοντα, καὶ αὖ ἐκτείνειν ἀναπτύσσοντα εὔμαρὲς καθίστασθαι, ὁπότε τούτου δεήσειεν. 6 αὐτίκα ἐπεὶ τῷ λόχῳ (13 ἑκκαίδεκα ἀνδρῶν τὸ βάθος ὑπεθέμεθα, τέσσαρες καὶ εἴκοσι ἐπὶ τοῖς χιλίοις ἔσονται οἱ λόχοι ἐν τῷδε τῷ ἀριθμῷ· καὶ οὗτοι μεμερισμένοι ἐς τάγματα, ὧν ἑκάστῳ καὶ ὄνομα οἰκεῖον πρόσκειται.

10 οἱ μέν γε δύο λόχοι διλοχία καλεῖται, ἐξ ἀνδρῶν δύο καὶ τριάκοντα, καὶ διλοχίτης ὁ τούτου ἡγούμενος· [οἱ δὲ τέσσαρες λόχοι τετραρχία, καὶ ὁ τούτου ἡγούμενος] τετράρχης τεσσάρων καὶ ἑξήκοντα ἀνδρῶν ἔξαρχος. 2 αἱ δὲ δύο τετραρχίαι τάξις, λόχων μὲν ὀκτώ, ἀνδρῶν δὲ ὀκτὼ καὶ εἴκοσι καὶ ἑκατόν, καὶ ὁ τούτων ἡγούμενος

29 ταξιάρχης. 3 ὅπου δὲ ἓξ ἑκατὸν γίγνεται τὸ τάγμα, *
ἑκατοντάρχης ὁ τούτου αὖ ἡγεμὼν ὀνομάζεται· [αἱ δὲ
δύο τάξεις σύνταγμα καλεῖται,] λόχων μὲν ἑκκαίδεκα,
ἀνδρῶν δὲ ἓξ καὶ πεντήκοντα καὶ διακοσίων, καὶ ὁ τού-
του αὖ ἡγούμενος, συνταγματάρχης. οἱ δὲ [καὶ] ξενα-
γίαν τοῦτο ὀνομάζουσι, καὶ ξεναγὸν τὸν τούτου ἡγού-
μενον. 4 καθ' ἑκάστην δὲ σύνταξιν τῶν ἓξ καὶ πεντή-
κοντα καὶ διακοσίων ἐπίλεκτοί εἰσι σημειοφόρος, οὐρα-
γός, σαλπιγκτής, ὑπηρέτης, στρατοκήρυξ· καὶ τὸ πᾶν
30 σύνταγμα ἐς τετράγωνον * σχῆμα ταχθὲν ἐς ἑκκαίδεκα
ἔχει τὸ μῆκος καὶ τὸ βάθος. 5 τὰ δὲ δύο συντάγματα
γίνεται ἀνδρῶν δώδεκα καὶ πεντακοσίων, λόχων δύο
καὶ τριάκοντα, καὶ τούτων ὁ ἡγούμενος πεντακοσιάρχης.
τοῦτο δὲ διπλασιασθὲν γίγνεται χιλιαρχία, [ἀνδρῶν μὲν]
τεσσάρων καὶ εἴκοσι καὶ χιλίων, λόχων δὲ τεσσάρων καὶ
ἑξήκοντα, καὶ [ὁ] ἐπὶ τούτοις χιλιάρχης. αἱ δὲ δύο χιλι-
αρχίαι μεραρχία, δισχιλίων ἀνδρῶν καὶ ὀκτὼ καὶ τεσ-
σαράκοντα, καὶ ὁ τούτου ἔξαρχος μεράρχης, λόχων ὀκτὼ
καὶ εἴκοσι καὶ ἑκατόν. οἱ δὲ καὶ τέλος τοῦτο ὀνομάζου-
σιν. 6 αἱ δὲ δύο μεραρχίαι φαλαγγαρχία, τετρακισχιλίων
ἀνδρῶν καὶ ἓξ καὶ ἐνενήκοντα, λόχων ἓξ καὶ πεντή-
κοντα καὶ διακοσίων· καὶ ὁ τούτου αὖ ἡγούμενος, φα-
λαγγάρχης. οἱ δὲ στρατηγίαν τοῦτο ὀνομάζουσι, καὶ τὸν
31 ἡγούμενον στρατηγόν. 7 αἱ δὲ δύο * φαλαγγαρχίαι δι-
φαλαγγαρχία, δύο ἀνδρῶν καὶ ἐνενήκοντα καὶ ἑκατὸν
καὶ ὀκτακισχιλίων, λόχων δώδεκα καὶ πεντακοσίων. ἔστι
δὲ τὸ τάγμα τοῦτο καὶ μέρος καὶ κέρας. 8 αἱ γάρ τοι δύο
διφαλαγγαρχίαι τετραφαλαγγαρχία τε καλεῖται καὶ λό-
χων γίγνεται χιλίων καὶ εἴκοσι καὶ τεττάρων, ἀνδρῶν
μυρίων ἑξακισχιλίων τριακοσίων ὀγδοήκοντα ἑπόντων
τεσσάρων· 9 ὅντινα τὸν πάντα ἀριθμὸν τῇ πεζικῇ τάξει
ὑπεθέμεθα, καὶ εἶεν [ἂν] ἐν τούτῳ κέρατα μὲν δύο, φα-

λαγγαρχίαι δὲ τέσσαρες, μεραρχίαι δὲ ὀκτώ, χιλια δὲ ἑκκαίδεκα, πεντακοσιαρχίαι δὲ δύο καὶ τριάκι συνταγματαρχίαι δὲ τέσσαρες καὶ ἑξήκοντα, ταξια δὲ ὀκτὼ καὶ εἴκοσι καὶ ἑκατόν, τετραρχίαι δὲ ἓξ καὶ τήκοντα καὶ διακόσιαι, διλοχίαι δὲ πεντακόσιαι * δεκαδύο, λόχοι δὲ εἴκοσι καὶ χίλιοι τεσσάρων ἑπόι

11 τάττεται δὲ ἡ φάλαγξ ἐπὶ μῆκος ὅπου μὲν ἀι τέρα, εἰ ἥ τε χώρα παρέχοι καὶ ὠφελιμώτερον εἴη, δὲ πυκνοτέρα, εἰ αὐτῇ τῇ πυκνότητι καὶ τῇ ῥώμῃ πολεμίους ἐξῶσαι δέοι· 2 καθάπερ Ἐπαμεινώνδας Λεύκτροις αὐτοὺς τοὺς Θηβαίους ἔταξε καὶ πρὸ Μ τινείας τοὺς πάντας Βοιωτούς, ὥσπερ ἔμβολον ποι καὶ ἐπάγων τῇ τάξει τῶν Λακεδαιμονίων· ἢ αὖ εἰ τοὺς ἐπελαύνοντας ἀποκρούσασθαι, καθάπερ πρὸς Σαυρομάτας τε καὶ τοὺς Σκύθας χρὴ τάττειν. 3 ἔστι πύκνωσις μὲν ἡ ἐκ τοῦ ἀραιοτέρου ἐς τὸ πυκνότ συναγωγὴ κατὰ παραστάτην τε καὶ ἐπιστάτην, ὅπερ κατὰ μῆκός τε καὶ βάθος· 4 συνασπισμὸς δὲ ἐπὰι τοσόνδε πυκνώσῃς τὴν φάλαγγα, ὡς διὰ τὴν συνέχ μηδὲ κλίσιν τὴν ἐφ' ἑκάτερα ἔτ' ἐγχωρεῖν τὴν τι καὶ ἀπὸ τοῦδε * τοῦ συνασπισμοῦ τὴν χελώνην Ῥωμ ποιοῦνται, τὸ πολὺ μὲν τετράγωνον, ἔστι δὲ ὅπου στρογγύλην ἢ ἑτερομήκη ἢ ὅπως ἂν προχωρῇ. 5 οἱ ἐν κύκλῳ τοῦ πλινθίου ἢ τοῦ κύκλου ἑστηκότες θυρεοὺς προβέβληνται πρὸ σφῶν, οἱ δ' ἐφεστηκ αὐτοῖς ὑπὲρ τῶν κεφαλῶν ἄλλος ὑπὲρ ἄλλου ὑπερι ρήσας προβάλλεται· 6 καὶ τὸ πᾶν οὕτως ἀκριβῶς φ τεται, ὥστε καὶ ἀκοντιστὰς ἄνωθεν καθάπερ ἐπὶ στ διαθέοντας δέχεσθαι, καὶ λίθους ἁμαξιαίους μὴ λύειν τὴν σύγκλεισιν, ἀλλὰ κατακυλιομένους τῇ ῥ ὑπερπίπτειν εἰς τὸ δάπεδον.

12 ἀγαθὸν δὲ εἴπερ τι ἄλλο καὶ τὸ τοὺς λοχαγοὺς

μεγίστους τε καὶ κρατίστους εἶναι, καὶ τῶν κατὰ πόλε-
34 μον δαημονεστάτους. 2 τοῦτο γάρ * τοι τὸ ζυγὸν ξυν-
έχει τὴν πᾶσαν φάλαγγα, καὶ τὸ ἴσον παρέχεται ἐν ταῖς
μάχαις ὅ τι περ τὸ στόμωμα τῷ σιδήρῳ· ὁποῖον γὰρ
ἡ τομὴ τοῦ σιδήρου, ταὐτὸ τοῦτο καὶ ὁ πᾶς σίδη-
ρος ἐργάζεται· ἡ μέν γε τομὴ αὐτῷ κατὰ τὸ στό-
μωμα γίγνεται, τὸ δὲ ὑπόλοιπον, καὶ εἰ μαλθακὸν
τύχοι ὄν, τῷ βάρει ὅμως ξυνεπερείδει τῷ τέμνοντι·
οὕτω καὶ τῆς φάλαγγος στόμωμα μὲν θείη τις ἂν τὸ ἐκ
τῶν λοχαγῶν σύνταγμα, ὄγκον δὲ καὶ βάρος τὸ κατόπιν
τούτων πλῆθος. 3 δευτέρους δ' ἐπὶ τούτοις κατ' ἀρετὴν
χρὴ εἶναι τοὺς τῶν λοχαγῶν ἐπιστάτας· καὶ γὰρ τὸ τού-
των δόρυ ἐξικνεῖται ἔστε ἐπὶ τοὺς πολεμίους, καὶ τοὺς
ὠθισμοὺς τοῖς προτεταγμένοις σφῶν ἐγγύθεν συνερεί-
δουσιν. 4 ἤδη δέ τις καὶ μαχαίρᾳ τοῦ ἐναντίου ἐφικέ-
σθαι ἠδυνήθη, ὑπερενεγκὼν ὑπὲρ τὸν ἔμπροσθεν τεταγ-
μένον τὴν πληγήν, καὶ πεσόντος ἡγεμόνος ἢ καὶ τρω-
35 θέντος ὡς * ἀπόμαχον γενέσθαι, προπηδήσας ὁ πρῶτος
ἐπιστάτης ἐς λοχαγοῦ τάξιν τε καὶ ἀξίωσιν κατέστη, καὶ
ἀρραγῆ τὴν πᾶσαν φάλαγγα παρέσχετο. 5 τὸ δὲ τρίτον
καὶ τέταρτον ζυγὸν κατὰ λόγον ἤδη τῆς ἀπὸ τοῦ πρώτου
16) ἀποστάσεως ἐπιλεγομένους τακτέον. 6 ταύτῃ τοι καὶ ἡ
Μακεδονικὴ φοβερὰ τοῖς πολεμίοις οὐκ ἐν τῷ ἔργῳ μό-
νον, ἀλλὰ καὶ ἐν τῇ ὄψει ἐφαίνετο. ἀνὴρ γὰρ ὁπλίτης
εἱστήκει αὐτοῖς κατὰ πύκνωσιν ἐν δύο πήχεσι μάλιστα·
7 τὸ δὲ μέγεθος τῶν σαρισῶν πόδας ἐπεῖχεν ἑκκαίδεκα,
36 καὶ τούτων οἱ μὲν * τέσσαρες τὴν χεῖρά τε τοῦ κατέχον-
τος καὶ τὸ ἄλλο σῶμα ἀπετείνοντο, οἱ δώδεκα δὲ προεῖ-
χον πρὸ τῶν σωμάτων ἑκάστου τῶν πρωτοστατῶν· 8 οἱ
37 δ' ἐν τῷ δευτέρῳ ζυγῷ * ὑποβεβηκότες ἐκείνων ποσὶ
δυσὶ τὴν σαρίσαν αὖ εἶχον προβεβλημένην ὑπὲρ τοὺς
πρωτοστάτας ἐς δέκα πόδας· 9 οἱ δ' ἐν τῷ τρίτῳ ἔτι καὶ

οὗτοι ὑπεραίρουσαν ὑπὲρ τοὺς πρωτοστάτας πόδας ὀκτώ καὶ ἔτι οἱ ἐν τῷ τετάρτῳ ἐς ἕξ· καὶ ἔτι οἱ ἐν τῷ πέμπτῳ ἐς τέσσαρας· οἱ δ' ἐν τῷ ἕκτῳ ἐς δύο. 10 καθ' ἕκαστον οὖν τῶν πρωτοστατῶν ἓξ σαρίσαι προβεβλημέναι ἦσαν, ἐν κύκλῳ ἐφεξῆς ὑποβαίνουσαι, * ὥστε ἕκαστον ὁπλίτην ἓξ σαρίσαις πεφράχθαι, καὶ ταῖς δυνάμεσιν ἐπερείδειν ὅποι ἐπιβρίσειαν. καὶ οἱ τῷ ἕκτῳ δὲ ἐφεστηκότες, εἰ καὶ μὴ αὐταῖς ταῖς σαρίσαις, [ἀλλὰ] τῷ γε βάρει τῶν σωμάτων ξυνεπέρειδον τοῖς πρὸ σφῶν τεταγμένοις, ὡς τήν τε ἐμβολὴν τὴν ἐς τοὺς πολεμίους τῆς φάλαγγος οὐ φορητὴν γίγνεσθαι, καὶ τοῖς πρωτοστάταις αὐτῶν ἄπορον τὴν φυγήν. 11 τοὺς δὲ οὐραγοὺς οὐ κατ' ἀλκήν, ὡς κατὰ σύνεσιν καὶ ἐμπειρίαν τῶν πολεμικῶν ἐπιλέκτους χρὴ εἶναι, ὡς ἐπιμελεῖσθαι τοῦ στοιχεῖν τὰ ζυγά, καὶ τοῖς ἐθελοκακοῦσι μὴ ἐφιέναι ἀποδιδράσκειν ἔξω τῆς τάξεως· ὅπου τε συνασπισμοῦ δεήσειεν, οὗτός ἐστιν ὁ μάλιστα ἐς πυκνότητα τοὺς πρὸ ἑαυτοῦ τεταγμένους ξυνάγων, ὃς τὴν πᾶσαν ἰσχὺν τῷ συντάγματι τούτῳ παρέχεται.

13 τούς γε μὴν ψιλοὺς ἄλλους ἄλλῃ τακτέον· ἄλλοτε γὰρ ἄλλῃ ὠφέλιμοι γίγνονται τεταγμένοι, ὅπως ἂν ἢ τὰ τῆς χώρας ἔχῃ, ἵνα ἡ παράταξις γίγνεται, ἢ τῶν πολεμίων ἡ παρασκευὴ πρὸς οὕστινας ἀντιταττόμεθα· 2 ποτὲ μὲν γὰρ προτετάχθαι δεήσει τῆς φάλαγγος, ἄλλοτε δὲ ἐν τοῖς δεξιοῖς, νῦν δὲ ἐν τοῖς εὐωνύμοις τετάχθαι· τὸ πολὺ δὲ καὶ κατόπιν τῶν ὁπλιτῶν ἱστάμενοι ὠφελοῦσιν· ἤδη δὲ καὶ ἐς λόχους * καταχωρισθέντων τῶν πεζῶν, λόχοι ἐνεβλήθησαν ἐναλλὰξ τῶν ψιλῶν.

14 τὸν δὲ ἀριθμὸν τάξεώς τε ἑκάστης καὶ τὰ ὀνόματα αὐτῆς τε καὶ τῶν ἡγουμένων ἤδη λεκτέον. 2 πρῶτα μὲν δὴ ἐπὶ τῶν πεζῶν ἡμίσεας τοὺς ψιλούς φαμεν χρῆναι ἔχειν, εἰ σύμμετροι ἔσονται πρὸς τὸ ἔργον, καὶ τοὺς

λόχους αὐτῶν οὐχὶ ἑκκαίδεκα ἀνδρῶν χρὴ εἶναι, ἀλλὰ ὀκτώ, ὥστε τοὺς χιλίους καὶ τέσσαρας καὶ εἴκοσι λόχους τὸν ἥμισυν ἀριθμὸν ἐκπιμπλάναι τῆς πεζικῆς φάλαγγος, καὶ εἶναι ἀνδρῶν ὀκτακισχιλίων καὶ ἑκατὸν καὶ δύο ἐπὶ τοῖς ἐνενήκοντα. 3 ὀνόματα δὲ αὐτῶν καὶ τάξεις αἵδε εἰσίν. οἱ τέσσαρες λόχοι τῶν ψιλῶν καλοῦνται σύστασις, καὶ εἰσὶν ἐξ ἀνδρῶν δύο καὶ τριάκοντα· αἱ δὲ δύο συστάσεις πεντηκονταρχία, τεσσάρων καὶ ἑξήκοντα ἀνδρῶν· αἱ δὲ δύο * πεντηκονταρχίαι ἑκατονταρχία ὀκτὼ καὶ εἴκοσιν ἀνδρῶν καὶ ἑκατόν. 4 καθ' ἑκάστην δὲ ἑκατονταρχίαν ἔκτακτοι ἄνδρες τέσσαρες ἔστωσαν, σημειοφόρος καὶ σαλπιγκτὴς καὶ ὑπηρέτης καὶ στρατοκήρυξ. αἱ δὲ δύο ἑκατονταρχίαι εἰσὶ μὲν ἀνδρῶν ἓξ καὶ πεντήκοντα καὶ διακοσίων, καλεῖται δὲ τὸ σύνταγμα ψιλαγία· αἱ δὲ δύο ψιλαγίαι ξεναγία, δώδεκα ἀνδρῶν καὶ πεντακοσίων· 5 αἱ δὲ δύο ξεναγίαι, ἀνδρῶν τεσσάρων καὶ εἴκοσι καὶ χιλίων, σύστρεμμα καλεῖται· τὰ δὲ δύο συστρέμματα ἐπιξεναγία ὀνομάζεται, ὀκτὼ καὶ τεσσαράκοντα ἀνδρῶν καὶ δισχιλίων· αἱ δὲ δύο ἐπιξεναγίαι στῖφος, ἓξ καὶ ἐνενήκοντα ἀνδρῶν καὶ τετρακισχιλίων· τὰ δὲ δὴ δύο στίφη ἐπίταγμα ὀνομάζουσι, λόχων * μὲν τεσσάρων καὶ εἴκοσι καὶ χιλίων, ἀνδρῶν δὲ ὀκτακισχιλίων ἑκατὸν ἐνενήκοντα δύο ἑπόντοιν. 6 δεῖ δὲ καὶ τούτοις συντετάχθαι ἄνδρας ὀκτὼ ἐπιλέκτους, ὧν τέσσαρες μὲν ἔσονται ἐπιξεναγοί, τέσσαρες δὲ συστρεμματάρχαι.

15 ὠφέλιμοι δ' ἐν μάχῃ τοξόται τε καὶ ἀκοντισταὶ καὶ σφενδονῆται καὶ πάντες ὅσοι ἑκηβόλοις ὅπλοις διαχρῶνται πολλαχῇ· 2 καὶ γὰρ ὅπλα συντρίψαι τῶν πολεμίων ἱκανοί, μάλιστα δὲ οἱ τοῖς λίθοις ἀκροβολιζόμενοι, καὶ τραύματα ἐκ μακροῦ ἐμβαλεῖν, εἰ δὲ βιαιοτέρα πληγὴ γένοιτο, καὶ κατακανεῖν. 3 χρήσιμοι δ' ἐκκαλέσασθαι ἐκ χωρίου ὀχυροῦ πολεμίους, τῷ διὰ μακροῦ τὰ βέλη

ἐφιέντες ἐλπίδα παρέχειν, ὅτι ἐπιόντας οὐκ ἂν δέξαιντο. 4 χρήσιμοι δὲ καὶ φάλαγγα τεταγμένην διαλῦσαι καὶ ἵππον ἐπιφερομένην ἀναστεῖλαι καὶ χωρία ὑπερδέξια καταλαβέσθαι τῷ τε ταχεῖς εἶναι διὰ κουφότητα, καὶ * τῷ εἰ καταλάβοιεν, τῇ συνεχείᾳ τοῦ ἀκροβολισμοῦ μηδένα πελάσαι αὐτοῖς ἄνευ πολλῶν τραυμάτων. 5 χρήσιμοι δὲ καὶ ἀποκρούσασθαι ἀπὸ χωρίου τοὺς κατειληφότας, οὐχ ὑπομένοντας τὰ τραύματα· ἐπιτήδειοι δὲ καὶ τὰ ὕποπτα χωρία διερευνήσασθαι· ὠφέλιμοι δὲ καὶ ἐς ἐνέδραν ἐγκαθέζεσθαι, ἐνί τε λόγῳ καὶ προαγωνίζεσθαι τῶν πεζῶν ἀγαθοί, καὶ συναγωνίζεσθαι ὠφέλιμοι, καὶ ἐπιμαχόμενοι ἱκανοὶ τελέαν τὴν ἧτταν τοῖς πρὸς τῶν πεζῶν τραπεῖσι βαρβάροις καταστῆσαι.

16 τῶν δὲ δὴ ἱππέων ποικίλαι καὶ πολυειδεῖς αἱ τάξεις· αἱ μὲν τετράγωνοι, αἱ δὲ ἑτερομήκεις, αἱ δὲ ῥομβοειδεῖς, αἱ δὲ ἐς ἐμβολὴν ξυνηγμέναι. 2 ἀγαθαὶ δὲ ξύμπασαι αὗται αἱ τάξεις ἐν καιρῷ ταττόμεναι, καὶ μίαν οὐκ ἄν τις ἐπιλεξάμενος αὐτῶν προκρίνειεν τῶν ἄλλων, ὅτι ἐν ἄλλῳ χωρίῳ καὶ πρὸς ἄλλους πολεμίους καὶ ἐν καιρῷ ἄλλῳ εὕροι ἂν τῆς προκριθείσης ἄλλην ὠφελιμωτέραν. 3 τῇ μὲν δὴ ῥομβοειδεῖ τάξει τὸ πολὺ Θεσσαλοὶ ἐχρήσαντο, καὶ Ἰάσων, ὡς λόγος, ὁ Θετταλὸς τὸ σχῆμα τοῦτο πρῶτος ἐξεῦρεν· ἐμοὶ δὲ δοκεῖν, προεξευρημένῳ * πολλῷ χρησάμενος ἀπ' αὐτοῦ εὐδοκίμησεν. 4 καὶ ἔστιν ἔς πᾶσάν τε μεταβολὴν ἁρμοδιώτατον καὶ πρὸς τὸ ἥκιστα κατὰ νώτου ἢ πλαγίους ἁλίσκεσθαι ἀσφαλέστερον. 5 κατὰ μὲν γὰρ τὰς γωνίας τοῦ ῥόμβου τοὺς ἡγεμόνας τεταγμένους ἔχει, ἐπὶ μὲν τῆς ἔμπροσθεν τὸν ἰλάρχην, ἐπὶ δὲ τῆς δεξιᾶς καὶ εὐωνύμου τοὺς καλουμένους πλαγιοφύλακας, ἐπὶ δὲ τῆς ὑπολοίπου τὸν οὐραγόν, κατὰ δὲ τὰς πλευρὰς τοῦ ῥόμβου τοὺς ἀρίστους τῶν ἱππέων, ὡς καὶ τούτους ἐν ταῖς μάχαις μεγάλα ἐπωφελεῖν. 6 ταῖς δὲ δὴ

μβολοειδέσι τάξεσι Σκύθας κεχρῆσθαι μάλιστα ἀκούο-σιν, καὶ Θρᾷκας, ἀπὸ Σκυθῶν μαθόντας. Φίλιππος ὲ ὁ Μακεδὼν καὶ Μακεδόνας ταύτῃ τῇ τάξει χρῆσθαι κήσκησεν. 7 ὠφέλιμος δὲ καὶ αὕτη δοκεῖ ἡ τάξις, * ὅτι ν κύκλῳ οἱ ἡγεμόνες τεταγμένοι εἰσί, καὶ τὸ μέτωπον ς ὀξὺ ἀπολῆγον εὐπετῶς πᾶσαν τάξιν πολεμίαν δια-όπτειν παρέχει, καὶ τὰς ἐπιστροφάς τε καὶ ἀναστροφὰς ξείας ποιεῖσθαι δίδωσιν. 8 αἱ γὰρ τετράγωνοι τάξεις υσπεριάγωγοί εἰσιν· ἡ δ' εἰς ὀξὺ προηγμένη, εἰ καὶ ροιοῦσα ἐς βάθος προχωρεῖ, ἀλλ' αὐτῇ γε τῇ ἀρχῇ δι' λίγου ἐπιστρέφουσα τὴν πᾶσαν τάξιν εὐμαρῶς ἐξελισ-ομένην παρέχεται. 9 ταῖς δὲ δὴ τετραγώνοις τάξεσι Ιέρσαι μάλιστα ἐχρήσαντο, καὶ οἱ ἐν Σικελίᾳ βάρβαροι αὶ τῶν Ἑλλήνων οἱ πλεῖστοι καὶ ἱππικώτατοι. 10 εὐ-ύντακτός τε γὰρ ἥδε ἡ τάξις ἄλλης μᾶλλον, ἅτε καὶ ατὰ στοῖχον καὶ κατὰ ζυγὸν τεταγμένων, καὶ τὰς ἐπε-άσεις τε καὶ ἀπελάσεις * εὐμαρεστέρας παρέχεται, καὶ όνων τούτων πάντων οἱ ἡγεμόνες ἀθρόοι ἐμπίπτουσι οῖς πολεμίοις. 11 ἄρισται δέ εἰσιν αἱ διπλασίονα τὸν ριθμὸν ἐν τῷ μήκει ἤπερ ἐν τῷ βάθει ἔχουσαι· οἷον εἰ πὶ δέκα κατὰ μέτωπον τεταγμένοι εἶεν καὶ ἐπὶ πέντε ἰς τὸ βάθος· ἢ ἐπὶ εἴκοσι μὲν κατὰ μέτωπον, ἐπὶ δέκα ' ἐς βάθος. 12 αἱ γὰρ τοιαῦται τάξεις τῷ μὲν ἀριθμῷ τερομήκεις εἰσί, τῷ δὲ σχήματι ἐς τετράγωνον καθί-ανται. τὸ γὰρ τοῦ ἵππου μῆκος ἀπὸ κεφαλῆς ἐπ' οὐ-ὰν ἐκπίμπλησι τοῦ τετραγώνου ὅ τι περ ἐς βάθος τῷ ριθμῷ ἐνδέον· ὥστε ἤδη τινὲς καὶ τριπλασίονα τὸν ριθμὸν τῶν ἐν τῷ μήκει ταττομένων ἐποίησαν πρὸς τὸ βάθος, οὕτως οἰόμενοι ἐς ἀκριβὲς τετράγωνον κατα-τήσειν τὸ σχῆμα, ὡς τριπλάσιον τὸ μῆκος τοῦ ἵππου περ τὸ πλάτος τοῦ ἀνθρώπου τὸ κατὰ τοὺς ὤμους ἐπέ-ον, ὥστε ἐννέα κατὰ μῆκος ἐν τῷ μετώπῳ τάττοντες

τρεῖς ἐν τῷ βάθει ἐπέταττον. 13 ἐπεὶ οὐδ' ἐκεῖνο χρὴ ἀγνοεῖν, ὅτι οἱ ἐς βάθος ἐπιτεταγμένοι ἱππεῖς οὐ τὴν ἴσην ὠφέλειαν παρέχουσιν, ἥνπερ τὸ ἐπὶ τῶν πεζῶν βάθος· οὔτε γὰρ ἐπωθοῦσι τοὺς πρὸ σφῶν, διὰ τὸ μὴ δύνασθαι ἐπερείδειν ἵππον ἵππῳ, καθάπερ ἐκεῖ κατὰ τοὺς ὤμους καὶ τὰς πλευρὰς αἱ ἐνερείσεις γίγνονται τῶν πεζῶν, 14 οὔτε συνεχεῖς γιγνόμενοι τοῖς πρὸ σφῶν * τεταγμένοις, ἕν τι βάρος τοῦ παντὸς πλήθους ἀποτελοῦσιν, ἀλλ' εἰ ξυνερείδοιεν καὶ πυκνοῖντο, ἐκταράσσουσι μᾶλλον ἵππους.

17 ὁ δὲ ῥόμβος ὧδε ἔχει· ὁ μὲν ἰλάρχης πρῶτος τέτακται, οἱ δ' ἐφ' ἑκάτερα αὐτοῦ ἱππῆς οὐκ ἐξ ἴσου αὐτῷ στοιχοῦσιν, ἀλλὰ ἐς τοσόνδε ὑποβεβηκότες, ὡς τὰς κεφαλὰς κατὰ τοὺς ὤμους μάλιστα τοῦ ἵππου τετάχθαι, * ὅτῳ ὁ ἰλάρχης ἐποχεῖται. 2 καὶ οὕτω τοὺς ἐφεξῆς στίχους πλατύνοντες ἔστε ἐπὶ τὸ ἥμισυ τοῦ παντός, ἐνθένδε αὖ κατὰ ταὐτὰ ἐς στενὸν ξυνάγοντες τὸν ῥόμβον ἐκπληροῦσι. 3 τὸ δὲ ἥμισυ τοῦ ῥόμβου ἔμβολόν ἐστιν, ὥστ' ἐν ταὐτῷ δεδήλωταί μοι καὶ τοῦ ἐμβόλου τὸ σχῆμα. ἑτερομήκης δ' ἐστὶ τάξις ἡ τὸ βάθος τοῦ μετώπου μεῖζον ἔχουσα, ἢ τοῦ βάθους τὸ μέτωπον, ἥπερ ἀμείνων τῆς προτέρας εἰς τοὺς ἀγῶνας, εἰ μή που ἐκπεσεῖν διὰ πολεμίας τάξεως ἐθέλοιμεν· 4 τότε γὰρ ἡ βαθυτάτη καὶ κατὰ μέτωπον στενωτάτη τάξις αὕτη ἂν εἴη ὠφελιμωτάτη· ἢ εἴ ποτε * ἀποκρύψαι δέοι τῶν ἱππέων τὸ πλῆθος 51, ὡς προκαλέσασθαι τοὺς πολεμίους ἐς θάρσος ἀξύμφορον. 5 ἡ δ' ἐφ' ἕνα ἐπὶ μετώπου ἀβαθὴς τάξις ἐς λεηλασίας ἀνυπόπτους ἐπιτήδειος, ἢ εἴ που καταπατῆσαί τι ἢ ἀφανίσαι ἐθέλοιμεν· ἐς δὲ τοὺς ἀγῶνας τὸ πολὺ ἀξύμφορος.

18 εἰ τοίνυν ἀριθμὸς εἴη τῶν ἱππέων, ἐς ὅσον ὑπεθέμεθα (21), ἀποδεόντων τῶν τε ὁπλιτῶν καὶ τῶν ψιλῶν, πλή-

θους εἴη ἂν ἐς τετρακισχιλίους καὶ ἓξ καὶ ἐνενήκοντα ἱππέας. 2 ἴλην δὲ ἑκάστην ἐποίουν ἐκ τοσοῦδε ἀριθμοῦ, ἑξήκοντα καὶ τεσσάρων ἱππέων, καὶ ἰλάρχας τοὺς ἐφ' ἑκάστῃ ἴλῃ τεταγμένους· αἱ δὲ δύο ἶλαι ἐπιλαρχία αὐτοῖς ὠνομάζετο, καὶ ἦν ὀκτὼ καὶ εἴκοσι καὶ ἑκατὸν ἱππέων· 3 αἱ δὲ δύο ἐπιλαρχίαι ταραντιναρχία, ἓξ καὶ πεντήκοντα ἱππέων ἐπὶ τοῖς διακοσίοις· αἱ δὲ δύο ταραντιναρχίαι ἱππαρχία, δώδεκα καὶ πεντακοσίων ἱππέων, ἥντινα Ῥωμαῖοι ἴλην καλοῦσιν· 4 αἱ δὲ δύο * ἱππαρχίαι ἐφιππαρχία, τεσσάρων καὶ εἴκοσιν ἀνδρῶν καὶ χιλίων· τέλος δὲ αἱ δύο ἐφιππαρχίαι, ὀκτὼ καὶ τεσσαράκοντα καὶ δισχιλίων· τὰ δὲ δύο τέλη ἐπίταγμα ἤδη ὠνόμαζον, ἓξ καὶ ἐνενήκοντα καὶ τετρακισχιλίων.

19 τὸ δὲ τῶν ἁρμάτων καὶ ἐλεφάντων τάς τε τάξεις καὶ τὰ ὀνόματα τῶν τάξεων καὶ τὰς ἡγεμονίας καὶ τὰ τούτων αὖ ὀνόματα ἐπεξιέναι ματαίου πόνου εἶναί μοι ἔδοξεν, ὅτι ἐκλελειμμένα ἐκ παλαιοῦ ἤδη λέξειν ἔμελλον. 2 Ῥωμαῖοι μὲν γὰρ οὐδὲ ἐπήσκησάν ποτε τὴν ἀπὸ τῶν ἁρμάτων μάχην, οἱ βάρβαροι δὲ οἱ μὲν Εὐρωπαῖοι οὐδὲ αὐτοὶ διεχρήσαντο ἅρμασι, πλήν γε δὴ οἱ ἐν ταῖς νήσοις ταῖς Βρεττανικαῖς καλουμέναις ἔξω τῆς μεγάλης θαλάσσης. 3 οὗτοι γὰρ συνωρίσι τὸ πολὺ ἐχρῶντο ἵππων καὶ σμικρῶν καὶ πονηρῶν. οἱ δίφροι δὲ αὐτοῖς ἐπιτήδειοί εἰσιν ἐς τὸ ἐλαύνεσθαι κατὰ χωρίων παντοίων, καὶ τὰ ἱππάρια ἐς τὸ * ταλαιπωρεῖσθαι. 4 τῶν δὲ Ἀσιανῶν πάλαι μὲν Πέρσαι ἐπήσκησαν τὴν τῶν δρεπανηφόρων τε ἁρμάτων καὶ καταφράκτων ἵππων διφρείαν, ἀπὸ Κύρου ἀρξάμενοι· 5 ἔτι δὲ πρὸ τούτων οἱ σὺν Ἀγαμέμνονι Ἕλληνες καὶ οἱ σὺν Πριάμῳ Τρῶες τὴν τῶν ἀφράκτων· καὶ Κυρηναῖοι δ' ἐπὶ πολὺ ἀπὸ ἁρμάτων ἐμάχοντο. 6 ἀλλὰ ξύμπαντα ταῦτα τὰ ἀσκήματα ἐκλέλειπται, καὶ ἡ τῶν ἐλεφάντων δὲ χρεία ἐς τοὺς

τῆς πάσης φάλαγγος ἀποτελέσαι καρτερόν· ὡς αὔτως δὲ καὶ τὰ δεξιὰ ἐν τοῖς εὐωνύμοις καθίστησι, καὶ τὰ εὐώνυμα ἐν τοῖς δεξιοῖς. 6 εἰ δὲ μὴ παρέχοι κατὰ μείζονα μέρη τῆς φάλαγγος ἐξελιγμοὺς ποιήσασθαι, πελαζόντων ἤδη τῶν πολεμίων, δέοι δὲ ἐξελίξαι τὴν τάξιν, τότε δὴ καὶ τὰ συντάγματα ἐξελίττουσι.

24 *καὶ ὁ μὲν κατὰ* στίχους ἐξελιγμὸς Μακεδὼν αὖ καλεῖται, ἐπειδὰν ὁ λοχαγὸς μὲν μεταβάλληται, οἱ δὲ ὀπίσω ἐκ δόρατος παραπορευόμενοι ἐφεξῆς ἀλλήλων ἱστῶνται. 2 Λάκων δ' ἐξελιγμὸς ὀνομάζεται, ἐπειδὰν ὁ λοχαγὸς μεταβαλλόμενος ἐκ δόρατος ὅλον τὸν λόχον μεταλλάξῃ ἐς ἄλλον ἴσον τῷ πρόσθεν τόπῳ, οἱ δὲ λοιποὶ ἑπόμενοι ἐφεξῆς αὐτῷ τάττωνται· [ἢ] ὁπόταν ὁ μὲν οὐραγὸς μεταβάλληται, ὁ δὲ ὀπίσω αὐτοῦ τεταγμένος ἐκ δόρατος τοῦ οὐραγοῦ παραπορευόμενος ἔμπροσθεν αὐτοῦ τάττηται, καὶ οἱ λοιποὶ ὡς αὔτως ἄλλος πρὸς ἄλλον ἐπιταχθεὶς τὸν λοχαγὸν αὖ πρωτοστάτην ποιήσωνται. 3 χόριος δ' ἐξελιγμὸς γίγνεται, ἐπειδὰν ὁ λοχαγὸς μεταβαλλόμενος ἐπὶ δόρυ προΐῃ ἐπὶ τοῦ λόχου, ἔστ' ἂν κατάσχῃ τὸν τοῦ* οὐ-* 60 *ραγοῦ τόπον, ὁ δὲ οὐραγὸς τὸν τοῦ λοχαγοῦ. 4 οὗτοι μὲν οὖν κατὰ λόχους γίγνονται· ὡς αὔτως δὲ καὶ κατὰ ζυγὰ συντελούμενοι, οὐ χαλεπὸν γνωσθῆναι.*

25 *διπλασιασμῶν δὲ διττὰ γένη τυγχάνει ὄντα, ἤτοι* (28) *κατὰ ζυγὰ ἢ κατὰ βάθος. 2 καὶ τούτων ἕκαστον ἢ τῷ ἀριθμῷ διπλασιάζεται, ἢ τῷ τόπῳ. ἀριθμῷ μέν, εἰ ἀντὶ χιλίων εἴκοσι τεσσάρων τὸ μῆκος δισχιλίων τεσσαράκοντα ὀκτὼ ποιήσαιμεν, τὸν τόπον τὸν αὐτὸν ἐπεχούσης τῆς πάσης φάλαγγος. 3 γίγνεται δὲ τοῦτο, παρεμβαλλόντων ἐς τὰ μεταξὺ τῶν ὁπλιτῶν τοὺς ἐν τῷ βάθει ἐπιστάτας. καὶ οὕτω πυκνοῦται ἡμῖν τὸ μέτωπον τῆς φάλαγγος. 4 ἀποκαταστῆσαι δὲ ἐπειδὰν βουληθῶμεν, παραγγελοῦμεν ὧδε· ὁ ἐς τὸ μῆκος ἐπιτεταγμένος,*

πάνιθι ἐς τάξιν. 5 εἰ δὲ καὶ τῷ τόπῳ διπλασιάσαι θέλοιμεν τὸ μῆκος, ὡς ἀντὶ σταδίων πέντε ἐς δέκα ἐκτεῖναι τὴν τάξιν, τοὺς ἐκ τοῦ βάθους παρεμβληθέντας ἐς τὸ κατὰ μῆκος μέσον τῶν ὁπλιτῶν διάστημα ἐπὶ τὰ δεξιὰ κελεύσομεν ἐξελίσσεσθαι, τοὺς δὲ λοιποὺς καὶ ἡμίσεας αὐτῶν ἐπὶ τὰ εὐώνυμα, ἀπὸ τῶν πρὸς τοῖς κέρασι δευτέρων λόχων ἀρχόμενοι, καὶ οὕτω διπλάσιον ἐφέξει χωρίον ἡ πᾶσα τάξις· 6 ἀποκαταστῆσαι δὲ ἐπειδὰν βουληθῶμεν, [παραγγελοῦμεν] αὖ ἐξελίσσειν τοὺς κατὰ* τὰ κέρατα τεταγμένους ἐς οὕστινας πρότερον εἶχον τόπους. 7 οὐ πάνυ δὲ ὠφέλιμοι οἱ διπλασιασμοὶ ἐγγὺς ὄντων πολεμίων, ὅτι ταραχῆς τε τοῦ ἡμετέρου στρατεύματος δόξαν παρέξουσιν ἐκείνοις, καὶ αὐτὸ τὸ στράτευμα ἐν τῇ μετακινήσει ἀσθενέστερον ἅμα καὶ ἀτακτότερον καθιστᾶσιν, 8 ἀλλὰ τοὺς ψιλοὺς ἐπεκτείνειν ἄμεινον, καὶ τοὺς ἱππέας, ὡς τὴν ἐκ τοῦ διπλασιασμοῦ ἔκπληξιν ἄνευ κινήσεως τῆς πεζικῆς φάλαγγος τοῖς πολεμίοις ἐμποιῆσαι. 9 γίνεται δὲ τὸ διπλασιάζειν ἀναγκαῖον, ἢ ὑπερφαλαγγῆσαι ἡμῶν θελησάντων ὑπὲρ τὸ τῶν πολεμίων κέρας, ἢ κωλῦσαι ὑπερφαλαγγῆσαι ἐκείνους. 10 τὸ βάθος δὲ διπλασιάζεται, εἰ ὁ δεύτερος λόχος τῷ πρώτῳ ἐπιταχθείη, ὥστε τὸν τοῦ δευτέρου λόχου λοχαγὸν ἐπιστάτην τοῦ πρώτου λοχαγοῦ γενέσθαι, τὸν δ' ἐπιστάτην τὸν πρῶτον τοῦ μὲν ἐκείνου ἐπιστάτου ἐπιστάτην γενέσθαι. 11 οὕτω γὰρ ὁ μὲν πρόσθεν πρῶτος ὢν τοῦ δευτέρου λόχου δεύτερός ἐστι τοῦ πρώτου λόχου, ὁ δὲ* δεύτερος ἐν τῷ δευτέρῳ τέταρτος τοῦ πρώτου, καὶ ὡς αὕτως ἐφεξῆς, ἔστ' ἂν ἅπας ὁ δεύτερος λόχος κατὰ τὸν πρῶτον ἐπ' εὐθείας ἐναλλὰξ ἐνταχθῇ ἐς βάθος. οὕτω γάρ τοι καὶ ὁ τέταρτος λόχος τὸν τρίτον βαθυνεῖ, συνταχθεὶς αὐτῷ, καὶ ἁπλῶς οἱ ἄρτιοι εἰς τοὺς περιττοὺς ἐνταχθήσονται. 12 οὐ χαλεπὸν δὲ γνῶναι, ὅπως καὶ αὐ-

τοῦ τοῦ κατὰ βάθος χωρίου διπλασιασμὸς ἔσται, καὶ ἡ ἀπὸ τοῦδε ἀποκατάστασις.

26 καὶ μὴν πλαγία μὲν φάλαγξ ἐστὶν ἡ τὸ μῆκος τοῦ βάθους πολλαπλάσιον ἔχουσα· ὀρθία δέ, ὅταν ἐπὶ κέρας πορεύηται. οὕτω δὲ αὖ τὸ βάθος τοῦ μήκους πολλαπλάσιον παρέχεται· 2 ὅλως τε παράμηκες μὲν τάγμα ὀνομάζεται, ὅ τι περ ἂν τὸ μῆκος ἔχῃ ἐπὶ πλεῖον τοῦ βάθους· ὄρθιον δέ, ὅ τι περ ἂν τὸ βάθος τοῦ μήκους. 3 λοξὴ δὲ ὀνομάζεται φάλαγξ ἡ τὸ μὲν ἕτερον κέρας, ὁπότερον ἂν ὁ στρατηγὸς βούληται, τοῖς πολεμίοις πελάζον ἔχουσα, καὶ αὐτῷ μόνῳ ἀγωνιζομένη, τὸ ἕτερον δὲ δι' ὑποστολῆς σώζουσα. 4 παρεμβολὴν* δὲ ὀνομάζουσιν, (31) ἐπειδὰν προτεταγμένων τινῶν κατὰ διαστήματα ἐκ τῶν ἐπιτεταγμένων ἐγκαθιστῶνται αὐτοῖς ἄλλοι ἐπ' εὐθείας, ὡς ἀναπληρῶσαι τὸ πρόσθεν ἀπολειπόμενον κενὸν τῆς φάλαγγος· 5 πρόσταξιν δέ, ὅταν ἢ ἐξ ἑκατέρων τῶν μερῶν τῆς τάξεως ἢ ἐκ θατέρου κατὰ τὸ κέρας αὐτὸ προστεθῇ τι στῖφος τῇ πάσῃ φάλαγγι κατ' εὐθὺ τοῦ μετώπου τῆς τάξεως. 6 ἔνταξιν δὲ ὀνομάζουσιν, ἐπειδὰν τοὺς ψιλοὺς ἐς τὰ διαστήματα τῶν πεζῶν ἐντάξωσιν, ἄνδρα παρ' ἄνδρα ἱστάντες· 7 ὑπόταξιν δέ, ἐπειδὰν τοὺς ψιλοὺς ἐπὶ τὰ πέρατα τῆς φάλαγγος ὑποτάξῃ τις ὡς ἐς ἐπικάμπιον.

27 χρὴ δὲ τὰ παραγγέλματα ἐθίζεσθαι τὴν στρατιὰν (32) ὀξέως δέχεσθαι, τὰ μὲν φωνῇ, τὰ δὲ ὁρατοῖς σημείοις, τὰ δὲ τῇ σάλπιγγι. 2 καὶ σαφέστερα μὲν τυγχάνει ὄντα τὰ λέξει δηλούμενα, ὅτι καὶ παντὸς τοῦ νοῦ ἡ δήλωσις οὕτω γίγνεται, οὐχὶ δὲ σύμβολόν τι αὐτοῦ μόνον ὁρᾶται ἢ ἀκούεται. 3 ἀλλ' ἐπειδὴ πολλὰ τὰ ἐξείργοντά ἐστιν ἐν ταῖς μάχαις πρὸς τὰς διὰ φωνῆς* δηλώσεις, ὁ κτύπος τε ὁ ἐκ τῶν ὅπλων καὶ αἱ παρακελεύσεις ἀλλήλοις καὶ οἰμωγαὶ τιτρωσκομένων καὶ παριππασία δυνάμεως ἱπ-

κικῆς, ψόφος τε τῶν ὅπλων καὶ χρεμετισμὸς τῶν ἵππων καὶ σκευοφόρων παριόντων, προσεθιστέον τὴν στρατιὰν καὶ τοῖς ὁρατοῖς σημείοις. 4 οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ πρὸς ταῦτα ἤδη ἄπορα ἔστιν ἃ γίγνεται, οἷον ὁμίχλη ἢ κονιορτὸς πολὺς ἄνω αἰρόμενος ἢ ἥλιος κατὰ πρόσωπον ἀντιλάμπων ἢ νιφετὸς ξυνεχὴς ἢ ὕδωρ λάβρον ἐξ οὐρανοῦ ἢ τόποι σύνδενδροι ἢ γήλοφοι ἀνεστηκότες, ὡς μὴ πάσῃ τῇ φάλαγγι ὁρατὰ γίγνεσθαι τὰ σημεῖα. 5 ὁπότε μὲν δὴ γήλοφοι διακρίνοιεν τὴν ὄψιν, πλείω τὰ ὁρατὰ σημεῖα ποιητέον· πρὸς δὲ τὰ ἐκ τοῦ ἀέρος ἐμπόδια ἡ σάλπιγξ ὠφέλιμος.

(22) ὑπὲρ δὲ τῶν πορειῶν, ὅσας ποιεῖται τὰ στρατόπεδα, 28 ἐκεῖνο χρὴ ἐνθυμεῖσθαι, ὅτι ἡ μέν τις ἐπαγωγὴ ἐν ταῖς πορείαις, ἡ δὲ παραγωγὴ καλεῖται. 2 καὶ ἐπαγωγὴ μέν
66 ἐστιν, ἐπειδὰν τάγμα* τάγματι ἐπ' εὐθὺ ἕπηται, οἷον ἡγουμένης τετραρχίας αἱ λοιπαὶ τετραρχίαι ταύτῃ ἐπιτεταγμέναι πορεύωνται, ἢ αὖ ξεναγίας ἡγουμένης αἱ λοιπαὶ ξεναγίαι ἕπωνται, ἑνί τε λόγῳ, ἐπειδὰν τοῦ προηγουμένου τάγματος τοῖς οὐραγοῖς οἱ τοῦ ἐφεξῆς τάγματος ἡγεμόνες συνάπτωσιν. 3 παραγωγὴ δ' ἐστίν, ἐπειδὰν ἡ φάλαγξ πᾶσα πορεύηται τοὺς ἡγεμόνας ἤτοι ἐκ τῶν εὐωνύμων ἢ ἐκ τῶν δεξιῶν ποιησαμένη· κἂν μὲν ἐκ τῶν εὐωνύμων ποιήσηται, εὐώνυμος παραγωγὴ καλεῖται· ἂν δὲ ἐκ τῶν δεξιῶν, δεξιά. 4 ὅπως δ' ἂν ἡ πορεία γίγνηται, εἴτε κατ' ἐπαγωγὴν εἴτ' ἐν παραγωγῇ, ἤτοι ἐν μονοπλεύρῳ τῷ τάγματι ἡ στρατιὰ βαδιεῖται, ἢ ἐν διπλεύρῳ ἢ ἐν τριπλεύρῳ ἢ ἐν τετραπλεύρῳ. 5 μονοπλεύρῳ μέν, ἐπειδὰν ἕνα τόπον ὕποπτον ἔχῃ ὁ στρατηγός· διπλεύρῳ δέ, ἐπειδὰν δύο· τριπλεύρῳ δέ, ἐπειδὰν τρεῖς· τετραπλεύρῳ δέ, ἐπειδὰν πάντοθεν οἱ πολέμιοι ἐπιστήσεσθαι πιθανοὶ δοκῶσι. 6 καὶ μὴν ποτὲ μὲν μονοφαλαγγία ἡ πορεία γίγνεται, ποτὲ δὲ διφαλαγγία,

καὶ οὕτως τριφαλαγγία τε καὶ τετραφαλαγγία. καὶ ταῦτα οὐ χαλεπὸν ξυμβάλλειν ἀπὸ τῶν πρόσθεν τάξεων.*

29 ἔτι δὲ ἀμφίστομος μὲν φάλαγξ καλεῖται ἡ τοὺς ἡμίσεας τῶν ἐν τοῖς λόχοις ἀνδρῶν ἀπεστραμμένους ἀπὸ σφῶν ἔχουσα, ὡς ἀντινώτους εἶναι· 2 διφαλαγγία δὲ ἀμφίστομος, ἥτις ἐν τῇ πορείᾳ τοὺς ἡγεμόνας ἔχει ἐξ ἑκατέρων τῶν μερῶν ἐν παραγωγαῖς τεταγμένους, τοὺς μὲν ἐν δεξιᾷ παραγωγῇ, τοὺς δὲ ἐν εὐωνύμῳ, τοὺς δὲ οὐραγοὺς ἔσω τεταγμένους· ἀντίστομος [δὲ] διφαλαγγία, ἣ τοὺς μὲν ἡγεμόνας ἔχει μέσους τεταγμένους, τοὺς δὲ οὐραγοὺς* ἔξω ἐστραμμένους ἐξ ἑκατέρων τῶν μερῶν ἐν παραγωγαῖς. 3 ἑτερόστομος δὲ φάλαγξ ἐστὶν ἡ τὸ μὲν ἡγούμενον ἥμισυ ἐν τῇ πορείᾳ ἔχουσα ἐν εὐωνύμῳ παραγωγῇ, τουτ᾽ ἔστι τοὺς ἡγεμόνας ἐξ εὐωνύμου, τοῦ δὲ λοιποῦ ἡμίσεος τῆς φάλαγγος τοὺς ἡγεμόνας ἐν δεξιᾷ παραγωγῇ. 4 ὁμοιόστομος δ᾽ ἐν πορείᾳ διφαλαγγία ἐστίν, ἥτις τοὺς ἡγεμόνας ἑκατέρας τῆς φάλαγγος ἐκ τῶν αὐτῶν μερῶν ἔχει τεταγμένους, ἢ ἐκ [τῶν] δεξιῶν ἢ ἐκ τῶν εὐωνύμων ἑκατέρας τῆς φάλαγγος. 5 ὅταν δὲ [ἡ] ἀμφίστομος διφαλαγγία τὰ μὲν ἡγούμενα πέρατα ἀλλήλοις (35) συνάψῃ, τὰ δὲ ἑπόμενα διαστήσῃ, τὸ τοιοῦτον ἔμβολον καλεῖται.* 6 ἐπὰν δὲ ἡ ἀντίστομος διφαλαγγία τὰ μὲν ἑπόμενα πέρατα συνάψῃ, τὰ δὲ ἡγούμενα διαστήσῃ, τὸ τοιόνδε κοιλέμβολον καλεῖται. 7 πλαίσιον δὲ ὀνομάζεται (36) ὁπόταν πρὸς πάσας τὰς πλευρὰς παρατάξηταί τις ἐν ἑτερομήκει σχήματι· 8 πλινθίον δέ, ὅταν ἐν τετραγώνῳ σχήματι ταὐτὸν τοῦτο πράξῃ, ὅπερ Ξενοφῶν ὁ τοῦ Γρύλλου πλαίσιον ἰσόπλευρον καλεῖ· 9 καὶ* ὑπερφαλάγγη- 70 (37) σιν μὲν ὀνομάζουσιν τὴν καθ᾽ ἑκάτερον τὸ πέρας τῆς φάλαγγος ὑπεροχὴν ὑπὲρ τοὺς πολεμίους· ὑπερκέρασιν δὲ τὴν καθ᾽ ἓν ὁπότερον οὖν κέρας. καὶ τῇ μὲν ὑπερφαλαγγήσει ἡ ὑπερκέρασις ἑπόμενόν ἐστιν, ἀνάπαλιν δὲ

οὔ. 10 οὕτω τοι κέρατι μὲν ὁποτέρῳ οὖν ὑπερέχειν καὶ ἐλάττονας κατὰ πλῆθος δυνατόν, καὶ ἐν ἴσῳ βάθει φυλάττοντας τὴν πᾶσαν τάξιν· ὑπερφαλαγγῆσαι δὲ ἐν ἴσῳ τῷ πλήθει ἢ καὶ μείονι,* μὴ ἐπὶ λεπτὸν ἐπεκτείνοντα, οὐχ οἷόν τε.

αἱ δὲ τῶν σκευοφόρων ἀγωγαὶ ξὺν ἡγεμόνι γιγνέσθωσαν. τρόποι δὲ αὐτῶν πέντε· ἢ γὰρ ἡγεῖσθαι αὐτὰ χρὴ τῆς στρατιᾶς σὺν οἰκείᾳ φυλακῇ, ἢ ἕπεσθαι, ἢ ἐκ πλαγίου ἰέναι· καὶ τοῦτο διττόν· ἢ γὰρ ἐκ δεξιῶν, ἢ ἐξ ἀριστερῶν· ἢ ἐντὸς τῶν ὅπλων ἄγεσθαι. 2 πρὸ μὲν δὴ τῆς φάλαγγος χρὴ ἄγειν τὰ σκευοφόρα, ἐπειδὰν ἐκ πολεμίας ἀπάγῃς· ἑπόμενα δὲ τῇ φάλαγγι, ἐπειδὰν εἰς πολεμίαν ἐμβάλλῃ· παράγειν δὲ ὁποτέρᾳ οὖν, ἐπειδὰν τὰ πλάγια φοβώμεθα· ἐντὸς δὲ τῆς φάλαγγος, ἐὰν τὰ πανταχόθεν ὕποπτα ᾖ. 30

τὰ δὲ παραγγέλματα χρὴ συντομώτατά τε ὡς οἷόν τε καὶ σαφέστατα ποιεῖσθαι. ἔσται δὲ τοῦτο, εἰ ὅσα [ἂν] ἀμφιβόλως δέξασθαι δυνατοὶ εἶεν οἱ στρατιῶται, ταῦτα φυλαττοίμεθα. 2 αὐτίκα εἰ κλῖνον λέγοις, προστιθεὶς τὸ ἐπὶ δόρυ ἢ ἐπ' ἀσπίδα, οἱ ὀξέως κατακούειν εἰθισμένοι τῶν παραγγελμάτων, ἄλλοι ἄλλο δεξάμενοι ἔπραξαν. οὔκουν ὧδε χρὴ λέγειν, κλῖνον ἐπὶ δόρυ * ἢ κλῖνον ἐπ' ἀσπίδα, ἀλλ' ἀναστρέψαντα, ἐπὶ δόρυ κλῖνον, ἢ ἐπ' ἀσπίδα κλῖνον. οὕτω γὰρ ξύμπαντες τὸ αὐτὸ ἀκούσονταί τε καὶ δράσουσιν. 3 οὔκουν οὐδὲ μεταβαλοῦ ἢ ἐξέλιξον χρὴ παραγγέλλειν. ταῦτα γὰρ τοῦ γένους τὴν πρᾶξιν δηλοῦντα, ἐπὶ διάφορα ἔργα ἄξει τοὺς ἀκούοντας. ἀλλὰ τὰ εἴδη γὰρ προτακτέον πρὸ τῶν γενῶν, οἷον ἐπὶ δόρυ μεταβαλοῦ, ἢ ἐπ' ἀσπίδα. 4 καὶ αὖ ὧδε ἐροῦμεν, τὸν Λάκωνα ἐξέλισσε, ἢ τὸν χόριον, ἢ τὸν Μακεδόνα· εἰ δὲ μὴ προσθεὶς ὅντινα, αὐτὸ μόνον ἐξέλισσε 31

φαίης, ἄλλοι ἐπ' ἄλλον ἐξελιγμὸν ἥξουσιν. 5 οὐδὲν δὲ ὡς αὕτως ἀγαθὸν ἔν τε πορείαις καὶ ἐν μάχαις, ὡς σιγὴ τοῦ παντὸς στρατεύματος. καὶ τοῦτό γε καὶ Ὅμηρος ἐν τῇ ποιήσει ἐδήλωσεν. περὶ μὲν γὰρ τῶν ἡγεμόνων τῶν Ἑλλήνων φησὶν ὅτι

κέλευε δὲ οἷσιν ἕκαστος
ἡγεμόνων·

περὶ δὲ τῆς στρατιᾶς ὅτι

οἱ δ' ἄλλοι ἀκὴν ἴσαν (οὐδέ κε φαίης
τόσσον λαὸν ἕπεσθαι ἔχοντ' ἐν στήθεσιν αὐδήν)
σιγῇ δειδιότες σημάντορας·

τῶν δὲ δὴ βαρβάρων τὴν ἀταξίαν δηλῶσαι θελήσας, κλαγγῇ καὶ ἐνοπῇ φησὶν ἰέναι τοὺς Τρῶας ἴσα καὶ* ὄρνιθας. 6 καὶ αὖ ἐν ἄλλοις ἔπεσι·

τῶν δ' ὥστ' ὀρνίθων πετεηνῶν, φησίν, ἔθνεα πολλά,
χηνῶν ἢ γεράνων ἢ κύκνων δουλιχοδείρων·

καὶ ἐπεξελθὼν τῶν ὀρνίθων τὸν θόρυβον·

ὡς Τρώων ἀλαλητός, φησίν, ἀνὰ στρατὸν εὐρὺν ὀρώρει,
οὐ γὰρ πάντων ἦεν ὁμὸς θρόος οὐδ' ἴα γῆρυς·

ὑπὲρ δὲ τῶν Ἑλλήνων·

οἱ δ' ἄρ' ἴσαν σιγῇ, φησίν, μένεα πνείοντες Ἀχαιοί,
ἐν θυμῷ μεμαῶτες ἀλεξέμεν ἀλλήλοισιν·

οὕτω γὰρ οἱ μὲν ἡγεμόνες ὀξέως παραγγελοῦσιν αὐτά, ἡ δὲ στρατιὰ ὀξέως δέξεται τὰ ἐνδιδόμενα.

32 τὰ παραγγέλματα δὲ ἔστω τοιάδε· ἄγε εἰς τὰ ὅπλα. ὁπλοφόρος ἀπίτω ἀπὸ τῆς φάλαγγος. σίγα, καὶ πρόσεχε τῷ παραγγελλομένῳ. ἄνω τὰ δόρατα. κάθες τὰ δόρατα. ὁ οὐραγὸς τὸν λόχον ἀπευθυνέτω. τήρει τὰ διαστήματα. ἐπὶ δόρυ κλῖνον. ἐπ' ἀσπίδα κλῖνον. πρόαγε. ἐχέτω οὕτως. ἐς ὀρθὸν ἀπόδος. τὸ βάθος διπλασίαζε, ἀποκατάστησον. τὸν Λάκωνα ἐξέλιττε,

ἀ π ο κ α τ ά σ τ η σ ο ν. ἐ π ὶ δ ό ρ υ ἐ κ π ε ρ ί σ π α,* ἀ π ο κ α τ ά σ τ η σ ο ν.

2 τάδε μέν, ὥσπερ ἐν τέχνῃ, δι' ὀλίγων ἐδήλωσα ἱκανὰ ὑπέρ τε τῶν πάλαι Ἑλληνικῶν καὶ τῶν Μακεδονικῶν τάξεων, ὅστις μηδὲ τούτων ἀπείρως ἐθέλοι ἔχειν· 3 ἐγὼ δὲ τὰ ἱππικὰ γυμνάσια, ὅσα Ῥωμαῖοι ἱππεῖς γυμνάζονται, ἐν τῷ παρόντι ἐπεξελθών, ὅτι τὰ πεζικὰ ἔφθην δηλῶσαι ἐν τῇ συγγραφῇ, ἥντινα ὑπὲρ αὐτοῦ τοῦ βασιλέως συνέγραψα, τόδε μοι ἔσται τέλος τοῦ λόγου τοῦ τακτικοῦ.

75 33 καίτοι οὐκ ἀγνοῶ,* χαλεπὴν ἐσομένην τὴν δήλωσιν τῶν ὀνομάτων ἑκάστων, ὅτι οὐδὲ αὐτοῖς Ῥωμαίοις τὰ πολλὰ τῆς πατρίου φωνῆς ἔχεται, ἀλλὰ ἔστιν ἃ τῆς Ἰβήρων ἢ Κελτῶν, ἐπεὶ τὰ πράγματα αὐτὰ Κελτικὰ ὄντα προσέλαβον, εὐδοκιμήσαντος αὐτοῖς ἐν ταῖς μάχαις τοῦ Κελτῶν ἱππικοῦ. 2 εἰ γάρ τοι ἐπ' ἄλλῳ τῳ, καὶ ἐπὶ τῷδε ἄξιοι ἐπαινεῖσθαι Ῥωμαῖοι, ὅτι οὐ τὰ οἰκεῖα καὶ τὰ πάτρια οὕτω τι ἠγάπησαν, ὡς τὰ πανταχόθεν καλὰ ἐπιλεξάμενοι οἰκεῖα σφίσιν ἐποιήσαντο. 3 οὕτω τοι εὕροις ἂν καὶ ὁπλίσεις τινὰς παρ' ἄλλων λαβόντας (καὶ ἤδη Ῥωμαϊκαὶ ὀνομάζονται, ὅτι κράτιστα Ῥωμαῖοι αὐταῖς ἐχρήσαντο), καὶ γυμνάσια στρατιωτικὰ παρ' ἄλλων, καὶ θρόνους τῶν ἀρχόντων, καὶ ἐσθῆτα τὴν περιπόρφυρον. 4 οἱ δὲ καὶ θεοὺς αὐτοὺς ἄλλους παρ' ἄλλων λαβόντες, ὡς οἰκείους σέβουσιν. τὰ γοῦν ἐπ' αὐτοῖς δρώμενα εἰς τοῦτο ἔτι, τὰ μὲν Ἀχαιῶν νόμῳ δρᾶσθαι λέγεται, τὰ δὲ κοινῶς Ἑλλήνων· δρᾶται δὲ ἔστιν ἃ καὶ Φρύγια· καὶ γὰρ ἡ Ῥέα αὐτοῖς ἡ Φρυγία τιμᾶται ἐκ Πεσσινοῦντος ἐλθοῦσα, καὶ τὸ πένθος τὸ ἀμφὶ τῷ Ἄττῃ Φρύγιον ἐν Ῥώμῃ πενθεῖται, καὶ τὸ λουτρὸν δὲ ἡ Ῥέα, ἀφ' οὗ τοῦ πένθους 76 λήγει, τῷ Φρυγῶν νόμῳ λοῦται. 5 καὶ μὴν τῶν* νόμων, οὓς ἐν ταῖς δώδεκα δέλτοις τὰ πρῶτα ἐγράψαντο,

τοὺς πολλοὺς εὕροις ἂν παρ' Ἀθηναίων λαβόντας. 6 καὶ
ταῦτα πολὺ ἂν ἔργον εἴη ἐπεξιέναι, ὅπως τε ἕκαστα ἐμ-
καὶ παρὰ τίνων προσποιηθέντα. ἐμοὶ δὲ ὑπὲρ τῶν γυ-
μνασίων τῶν ἱππικῶν ὥρα ἤδη λέγειν.

34 τὸ μὲν χωρίον, ἵναπερ τὰ γυμνάσια αὐτοῖς τελεῖται,
οὐχ ὁμαλὸν ἐπιλέγονται μόνον, ἀλλ' ἐς τοσόνδε προσ-
εξεργάζονται, ὡς σκάπτειν τε τὸ μέσον αὐτοῦ ἐς βάθος
ξύμμετρον, καὶ τὰς βώλους ξυγκόπτειν ἐς λεπτότητά τε
καὶ μαλακότητα, ἀποτεμνόμενοι τοῦ παντὸς πεδίου τὸ
πρὸ τοῦ βήματος ἐς πλαισίου ἰσοπλεύρου σχῆμα. 2 αὐ-
τοὶ δὲ ὡπλισμένοι παριᾶσι* κράνεσι μὲν σιδηροῖς ἢ χαλ- 77
κοῖς κεχρυσωμένοις, ὅσοι κατ' ἀξίωσιν αὐτῶν διαπρε-
πεῖς ἢ καθ' ἱππικὴν διαφέροντες, ὡς καὶ αὐτῷ τούτῳ
ἐπάγειν ἐπὶ σφᾶς τῶν θεωμένων τὰς ὄψεις. 3 τὰ κράνη
δὲ ταῦτα οὐ καθάπερ τὰ εἰς μάχην πεποιημένα πρὸ τῆς
κεφαλῆς* καὶ τῶν παρειῶν προβέβληται μόνον, ἀλλὰ 78
ἴσα πάντη τοῖς προσώποις πεποίηται τῶν ἱππέων, ἀνεῳ-
γότα κατὰ τοὺς ὀφθαλμούς, ὅσον μὴ ἐπίπροσθεν τῷ ὁρᾶν
γιγνόμενα σκέπην ὅμως παρέχειν τῇ ὄψει. 4 χαῖται δὲ
ἀπήρτηνται αὐτῶν ξανθαί, οὐκ ἐπὶ χρείᾳ μᾶλλόν τι ἢ
ἐς κάλλος τοῦ ἔργου· καὶ αὗται ἐν ταῖς ἐπελάσεσιν τῶν
ἵππων, εἰ καὶ ὀλίγη πνοὴ τύχοι, καὶ ὑπὸ τῆς ὀλίγης
ἡδίους φαίνονται ἀπαιωρούμεναι. 5 καὶ θυρεοὺς δὲ φέ-
ρουσιν, οὐχ ὥσπερ εἰς τὰς μάχας, ἀλλὰ τῷ βάρει κου-
φοτέρους, ἅτε ἐπ' ὀξύτητι καὶ κάλλει τὰς μελέτας ποιού-
μενοι,* καὶ ἐς ἡδονὴν πεποικιλμένους· 6 ἀντὶ δὲ τῶν 79
θωράκων Κιμμερικὰ χιτώνια, ἴσα καὶ ὅμοια τοῖς θώ-
ραξι, τὴν δὲ χροιὰν οἱ μὲν κόκκου, οἱ δὲ ὑακίνθου, οἱ
δὲ ἄλλῃ καὶ ἄλλῃ πεποικιλμένα· 7 ἀναξυρίδας δὲ περὶ
τοῖν σκελοῖν, οὐ καθάπερ Παρθυαῖοι καὶ Ἀρμένιοι κε-
χαλασμένας, ἀλλὰ προσσφιγγομένας τοῖν σκελοῖν. 8 ἵπ-
ποι δὲ αὐτοῖς προμετωπιδίοις μὲν ἐς ἀκρίβειαν πεφραγ-

μένοι εἰσί, παραπλευριδίων δὲ οὐδὲ δέονται. ἀσίδηρα γὰρ ὄντα τὰ ἐπὶ τῇ μελέτῃ ἀκόντια τοὺς μὲν ὀφθαλμοὺς τῶν ἵππων καὶ [ὣς] κακόν τι ἂν ἀπεργάσαιτο· ταῖς πλευραῖς δὲ αὐτῶν, ἄλλως τε καὶ τοῖς ἐφιππίοις τὸ πολὺ μέρος σκεπομέναις, ἀβλαβῶς προσπίπτει.

(44) πρῶτον μὲν δὴ ἔλασις αὐτοῖς ἐς τὸ ἀποδεδειγμένον 35
πεδίον γίνεται ὡς διαπρεπέστατα ἐς κάλλος καὶ λαμπρότητα ἠσκημένη, ὁπόθεν ἂν μάλιστα ἐκ τοῦ ἀφανοῦς ἐξελαύνειν δόξειαν, καὶ μὴ ἁπλῆν, ἀλλ' ὡς ἔνι ποικίλην
80 τὴν ἐκδρομὴν* ποιεῖσθαι. 2 σημείοις δὲ διακεκριμένοις ἐπελαύνουσιν, οὐ τοῖς Ῥωμαϊκοῖς μόνον, ἀλλὰ καὶ τοῖς Σκυθικοῖς, τοῦ ποικιλωτέραν τε καὶ ἅμα φοβερωτέραν γίγνεσθαι τὴν ἔλασιν. 3 τὰ Σκυθικὰ δὲ σημεῖά ἐστιν ἐπὶ κοντῶν ἐν μήκει ξυμμέτρῳ δράκοντες ἀπαιωρούμενοι. ποιοῦνται δὲ ξυρραπτοὶ ἐκ ῥακῶν βεβαμμένων, τάς τε κεφαλὰς καὶ τὸ σῶμα πᾶν ἔστε ἐπὶ τὰς οὐρὰς εἰκασμένοι ὄφεσιν, ὡς φοβερώτατα οἷόν τε εἰκασθῆναι. καὶ τὰ σοφίσματα ταῦτα· 4 ἀτρεμούντων μὲν τῶν ἵππων οὐδὲν πλέον ἢ ῥάκη ἂν ἴδοις πεποικιλμένα ἐς τὸ κάτω ἀποκρεμάμενα· ἐλαυνομένων δὲ ἐμπνεόμενα ἐξογκοῦται, ὥστε ὡς μάλιστα τοῖς θηρίοις ἐπεοικέναι, καί τι καὶ ἐπισυρί-
81 ζειν πρὸς τὴν ἄγαν κίνησιν ὑπὸ τῇ πνοῇ βιαίᾳ* διερχομένῃ. 5 καὶ ταῦτα τὰ σημεῖα οὐ τῇ ὄψει μόνον ἡδονὴν ἢ ἔκπληξιν παρέχει, ἀλλὰ καὶ ἐς διάκρισιν τῆς ἐπελάσεως καὶ τὸ μὴ ἐμπίπτειν ἀλλήλαις τὰς τάξεις ὠφέλιμα γίγνεται. 6 οἱ μὲν γὰρ φέροντες αὐτά, οἱ δαημονέστατοι τῶν ἐξελιγμῶν τε καὶ ἐπιστροφῶν εἰς ἄλλους καὶ ἄλλους κύκλους ἢ ἄλλας καὶ ἄλλας ἐπ' εὐθὺ ἐκδρομὰς ἐπιλέγονται, τὸ δὲ πλῆθος οὐδὲν ἄλλο μεμελέτηκεν, ὅτι μὴ ἕπεσθαι τῷ οἰκείῳ ἕκαστοι σημείῳ. 7 καὶ οὕτως ποικίλαι μὲν αἱ ἐπιστροφαί, πολυειδεῖς δὲ οἱ ἔμπαλιν ἐξελιγμοί, πολύτροποι δὲ ἄλλῃ καὶ ἄλλῃ αἱ ἐπελάσεις γιγνόμεναι,

ἀσυγχύτους ὅμως τὰς τάξεις παρέχονται. συνενεχθὲν δὲ σημεῖον σημείῳ ἢ ἵππος ἵππῳ ἐμπεσὼν ἀναταράξαι ἂν τὴν πᾶσαν τάξιν, καὶ οὐ τὸ κάλλος μόνον, ἀλλὰ καὶ τὴν χρείαν διαφθεῖραι τοῦ ἔργου.

36 ὁμοῦ δὲ ἥ τε ἐπέλασις αὐτοῖς ἀποπαύεται καὶ κατὰ τὰ ἀριστερὰ τοῦ βήματος ὑπομένουσιν ἐπάλληλοι ἱππεῖς, τὰς μὲν κεφαλὰς τῶν ἵππων εἰς τοὐπίσω ἀποστρέψαντες, τοὺς θυρεοὺς δὲ πρὸ τῶν νώτων τῶν σφετέρων καὶ πρὸ τῶν ἱππείων νώτων προβεβλημένοι. καὶ ἡ τάξις αὕτη,* καθάπερ ὁ ξυνασπισμὸς τῶν πεζῶν, χελώνη ὀνομάζεται. 2 δύο δὲ ἱππῆς τοῦδε τοῦ στοίχου διέχοντες, ὅσον ἐκδρομὰς παρέχειν τοῖς φίλοις ἱππεῦσι, προβέβληνται πρὸ τοῦ δεξιοῦ κέρως τῆς χελώνης, τοῦ ἐκδέχεσθαι τοὺς ἐξακοντισμοὺς τῶν ἐπ' εὐθὺ ἐπελαυνόντων. 3 οὕτω μὲν οἱ ἡμίσεες τῶν ἱππέων πεφραγμένοι ἵστανται ἐς προβολήν· ἐπὰν δὲ σημήνῃ τῇ σάλπιγγι, οἱ ἡμίσεες αὖ ἐκελαύνουσιν, ὡς πλεῖστα καὶ συνεχέστατα ἀκόντια ἐξακοντίζοντες, πρῶτος ὁ πρῶτος κατ' ἀρετήν, καὶ ἐπὶ τούτῳ ὁ δεύτερος, καὶ ἐφεξῆς ὡς αὕτως. 4 τὸ δὲ κάλλος τοῦ δρωμένου ἐν τῷδε ἐστίν, ὅστις ὅτι πλεῖστα καὶ ξυνεχέστατα ἀκόντια, ὀρθῶς ἐπελαύνων [τῷ] ἵππῳ, ἐς τοὺς δύο τοὺς προβεβλημένους πρὸ τοῦ ἀριστεροῦ κέρως τῆς χελώνης κατὰ αὐτῶν τῶν ὅπλων ὡς μάλιστα τύχοι ἀκοντίσας. 5 ἐπελάσαντες δὲ ἐπ' εὐθύ, ἐγκλίνουσιν αὖ ἐς τὰ* πλάγια, ὡς ἐς κύκλον ἐπιστρέφοντες. ἡ κλίσις δὲ αὐτοῖς ἐπὶ τὰ δεξιὰ σφῶν γίγνεται. 6 οὕτως γὰρ τῷ τε ἀκοντίζειν οὐδὲν ἐμποδὼν ἵσταται, καὶ οἱ θυρεοὶ προβέβληνται πρὸ τῶν ἀκοντιζόντων ἐν τῇ ἐπελάσει.

37 καὶ χρὴ τοσαῦτα φέρειν ἀκόντια, ὡς διὰ πάσης τῆς προβολῆς ἐξακοντίζειν παριππεύοντα. καὶ τοῦ τε ἀκροβολισμοῦ τὸ συνεχὲς καὶ τοῦ κτύπου τὸ ἀνεκλεῖπον ὥσπερ τι ἄλλο ἐκπληκτικὸν φαίνεται. 2 μεταξὺ δὲ δὴ τοῦ

τε δεξιοῦ κέρως τῆς τάξεως καὶ τῆς προβολῆς τοῖν δυοῖν ἱππέοιν ἐκ τοῦ ἀφανοῦς ἱππεῖς ἐκθέουσι, προϊππεύοντες μὲν αὐτοὶ τῆς οἰκείας τάξεως, ἀκοντίζοντες δὲ ἐς τοὺς παριππεύοντας· καὶ τούτοις ἐπ' ἀσπίδα ἡ ἔγκλισις γίγνεται, καὶ ταύτῃ ἀφρακτότεροι παριππεύουσιν. 3 ἔνθα δὴ καὶ μάλιστα ἀγαθοῦ δεῖ τοῦ ἱππέως, ὡς ὁμοῦ μὲν ἐξακοντίζειν δυνατός τε γίγνηται ἐς τοὺς ἐπελαύνοντας, ὁμοῦ δὲ σκέπειν τὴν δεξιὰν πλευρὰν τῇ προβολῇ
84 τοῦ ὅπλου. 4 καὶ ἐν μὲν τῇ* παρελάσει ὁ κατὰ δεξιὰν ἐπιστροφὴν ἀκοντισμὸς ἀναγκαῖος αὐτῷ γίγνεται· ἐν δὲ τῇ παντελεῖ ἐπιστροφῇ ὁ πέτρινος δὴ ὀνομαζόμενος τῇ Κελτῶν φωνῇ, ὅς ἐστι πάντων χαλεπώτατος. 5 χρὴ γὰρ ἐπιστραφέντα, ὅση δύναμις μαλακαῖν ταῖν πλευραῖν, ἐς τὸ κατ' οὐρὰν τοῦ ἵππου ὡς ἔνι μάλιστα εὐθὺ ἐς τοὐπίσω ἀκοντίσαι, καὶ τοῦτο δράσαντα ὀξέως αὖ ἐπιστρέψαντα κατὰ νώτου βαλεῖν τὸ ὅπλον, ὅτι τὰ γυμνὰ οὕτω γε παραδίδοται τοῖς πολεμίοις, εἰ ἄνευ προβολῆς ἐπιστρέψειεν.

ὁμοῦ δὲ ἥ τε ἐπέλασις ἤδη ἀποπαύεται καὶ οἱ πρό- 38
σθεν ἐπελάσαντες ἐν τάξει αὖ ἵστανται ἐπὶ δεξιᾷ τοῦ βή-
85 ματος,* καθάπερ οἱ ἄλλοι ἐν ἀριστερᾷ, καὶ οἱ δύο ἱππῆς διέχοντες ἀπὸ τοῦ κέρως τῆς προβολῆς τὸ ἴσον ἵστανται, καὶ αὖ οἱ μεταξὺ αὐτοῖν τε τούτοιν καὶ τῆς πάσης τάξεως ἐκθέοντες ἐς τὸν αὐτὸν τρόπον ἐξακοντίζουσιν ἐς τοὺς παριππεύοντας. ἔνθα δὴ ὅ τι περ κράτιστον τῶν ἱππέων ἐς τόνδε τὸν ἀκροβολισμὸν ἐπιλέγονται. 2 οἱ μέν γε ἀπὸ τῶν δεξιῶν τοῦ βήματος ἀρχόμενοι οὐδὲν ἄλλο ἢ [τὸ] συνεχὲς τῆς ἀκροβολίσεως καὶ [τὸ] ἐπάλληλον τοῦ κτύπου παρέχονται. οὐδὲ γὰρ ἄλλου τινὸς θέαν παρέχουσι τοῖς ἐπὶ τοῦ βήματος ὁρῶσιν, ἅτε ἀποστρόφου ἀπ' αὐτῶν τῆς δεξιᾶς τῶν ἱππέων ἐν τῇ τοιᾷδε ἐπελάσει
86 γιγνομένης. 3 ὁπότε δὲ ἐκ* τῶν ἀριστερῶν ἐπελαύνοιεν,

τότε δὴ πᾶς ὁ ἀκροβολισμὸς ἀρίδηλος γίνεται, καὶ τῶν θυρεῶν ἡ προβολή, καὶ ἡ ἐκ τῆς ἀριστερᾶς χειρὸς ἐς τὴν δεξιὰν ὕφεσις τῶν ἀκοντίων ὀξεῖα, καὶ ἡ δεξιὰ ὅπως αὐτὰ ὑπολαβοῦσα καὶ ὑπὲρ τῆς κεφαλῆς περιενεγκοῦσα ὥσπερ ἐν τροχοῦ περιδινήσει ὁμοῦ μὲν ἐξηκόντισεν, ὁμοῦ δὲ ὑπέλαβεν τὸ λειφθέν, καὶ τοῦτο αὖ ὑπερενεγκοῦσα ἐξηκόντισεν.** ἥ τε καθέδρα ἡ ἐπὶ τοῦ ἵππου αὐτοῦ τοῦ ἱππέως ἀεὶ εὐσχήμων καὶ ὀρθὴ ἐν τῷ ἀκροβολισμῷ σώζεται, ταύτῃ μᾶλλον, ὅτι ἐπελαυνόντων ὁρᾶται καὶ τῶν ὅπλων ἡ λαμπρότης, καὶ τῶν ἵππων ἡ ὠκύτης τε καὶ τὸ ἐν ταῖς ἐπιστροφαῖς εὔκαμπές,** καὶ ὅπως ἐν ἴσοις τοῖς διαστήμασιν αἱ ἐπελάσεις γίγνονται τῶν ἱππέων.* 4 αἱ μέν γε ἐπὶ μέγα διαλιποῦσαι αὐτῷ τούτῳ τὸ ξυνεχὲς τοῦ ἀκροβολισμοῦ ἀφανίζουσιν, αἱ δὲ ἄγαν ἐπάλληλοι τῇ ἀκριβείᾳ τῆς θεωρίας ἐμποδὼν ἵστανται τὸ δίκαιον αὐτῆς ἀφαιρούμεναι· τόν τε γὰρ ἀγαθὸν ἱππέα ἐγγὺς αὐτῷ ἐπελαύνων ὁ κακὸς ἤδη ἠφάνισεν, καὶ τοῦ κακοῦ ἄλλος αὖ ἀγαθὸς εὐσχημόνως ἐπιφερόμενος τὴν ἀπρέπειαν συνεσκίασεν. 5 ἀλλὰ χρὴ τοῦ ξυνεχοῦς σωζομένου τόν τε ἔπαινον τῷ ἀγαθῷ σῶον εἶναι καὶ πρέποντα, καὶ τῷ κακῷ τὸ ὀφειλόμενον ὄνειδος ἀποδίδοσθαι.

39 δὶς δὲ ἀμείψαντες τὰς τάξεις τε καὶ τὰς προβολὰς καὶ τοὺς ἀκροβολισμούς τε καὶ τὰς ἐπιστροφάς, ἐπειδὰν τὴν δευτέραν τε καὶ ἀριστερὰν ἐπέλασιν ποιῶνται, οὐχ ἁπλῶς ἐγκλίναντες ἐπὶ δόρυ καὶ* παρὰ τὸ βῆμα παρελά- 88
σαντες τοὺς ἵππους ἀπαλλάττονται, ἀλλὰ οἱ ὀξύτατοι αὐτῶν ἐς τὸ ἔργον ὑπολείπονται σφίσιν ἓν ἕκαστος ἀκόντιον, οἱ δὲ ἄκροι καὶ δύο. 2 καὶ ἐπειδὰν πελάσωσι τῷ βήματι παριππεύοντες, ἐς κύκλον μὲν ἐπέστρεψαν τὸν ἵππον, ἔτι δὲ ἐν τῇ ἐπιστροφῇ αὐτοῦ ἔχοντες ἐπὶ τὸ κέρας τοῦ πεδίου λοξὸν ἠκόντισαν, καὶ* τοῦτο ὡς ἐπὶ μή-

κιστόν τε καὶ ὡς μάλιστα κραδαινόμενον χρὴ ἐξικέσθαι. 3 οἱ δὲ καὶ δύο ὑπολειπόμενοι ἐπειδὰν ἐπελαύνωσιν ἤδη τὸ ὑπολειφθὲν ὑπὸ τὸν θυρεὸν ἐγκλίναντες ὀλίγον τὴν κεφαλὴν καὶ τὴν δεξιὰν πλευράν, ὡς ἀνυστόν, περιελίξαντες ἐς τοὐπίσω σφῶν ἐξηκόντισαν.

ἐπὶ τούτῳ δὲ Καντάβρική τις καλουμένη ἐπέλασις 40
γίνεται, ὡς δοκεῖν ἐμοίγε ἀπὸ Καντάβρων Ἰβηρικοῦ γένους ταύτῃ ὀνομασθεῖσα, ὅτι ἐκεῖθεν αὐτὴν προσεποιήσαν σφίσι Ῥωμαῖοι. 2 ἔχει* δὲ ὧδε. ἡ προβολὴ μὲν ἡ τῶν ἱππέων, καθάπερ ἐξ ἀρχῆς, ἐν ἀριστερᾷ τοῦ βήματος πεφραγμένη ἐκτέτακται, πλήν γε δὴ τῶν δύο ἱππέων τῶν ἐκδεχομένων τὰ ἐπ' εὐθὺ ἀκόντια. 3 ἐπελαύνουσι δὲ ἀπὸ τῶν δεξιῶν ὥσπερ καὶ τὸ πρόσθεν ἐγκλίνοντες ἐπὶ δόρυ. ἐπελαυνόντων δὲ αὐτῶν, ἐν ἀριστερᾷ τοῦ βήματος ἀρξαμένη ἄλλη ἐπέλασις γίγνεται ἐς κύκλον ἐπιστρέφουσα. 4 οἱ δὲ ἱππῆς οὗτοι οὐκ ἀκοντίοις κούφοις διαχρῶνται ἔτι, ἀλλὰ ξυστοῖς δόρασιν, ἀσιδήροις μέν, τῷ βάρει δὲ οὔτε τοῖς ἐξακοντίζουσιν εὐφόροις, οὔτε ἐφ' οὓς ἐκπέμπεται ἀκινδύνοις. 5 καὶ ἐπὶ τῷδε παραγγέλλεται, μήτε τοῦ κράνους στοχάζεσθαι τῶν παριππευόντων, μήτε ἐς τὸν ἵππον τὸ δόρυ μεθιέναι, ἀλλὰ γὰρ πρὶν ἐγκλῖναι τὸν ἱππέα καὶ παραγυμνῶσαί τι τῆς πλευρᾶς ἢ ἐκφῆναι τοῦ νώτου ἐπιστραφέντα, αὐτοῦ δὴ τοῦ θυρεοῦ στοχαζόμενον ὡς βιαιότατα ἐναράξαι τὸ δόρυ. 6 καὶ τὸ ἀκριβὲς τοῦδε τοῦ ἔργου ἐν τοῖσδ' ἐστίν, εἰ ὡς ἐγγυτάτω τοῖς παριππεύουσι πελάσας ὁ ἐς τὸν Κανταβρικὸν τοῦτον κύκλον καθεστηκὼς ὡς μάλιστα κατὰ μέσον τοῦ θυρεοῦ τὸ* δόρυ ἐξακοντίσειεν, τὸ δ' ἐμπεσὸν τῷ θυρεῷ κτυπήσειεν ἢ καὶ διέλθοι δι' αὐτοῦ διαμπάξ, καὶ ὁ δεύτερος ἐπὶ τούτῳ τοῦ δευτέρου ἐξίκοιτο, καὶ ὁ τρίτος ὡς αὔτως τοῦ τρίτου, καὶ οἱ ἐφεξῆς τῶν ἐφεξῆς ἐν στοίχῳ κατὰ τὰ αὐτά. 7 ὅ τε γὰρ κτύπος ἀμέλει ἐκ-

*πληκτικός, καὶ ὁ ἐξελιγμὸς ἐν τῷ τοιῷδε εὐσχήμων φαίνεται, καὶ τοῖς μὲν εὐστοχίας τε καὶ σφοδρότητος ἐν τῇ ἀκοντισμῷ μελέτη γίγνεται, τοῖς δὲ ἀσφαλείας τε καὶ φυλακῆς πρὸς τοὺς ἐπιόντας. 8 ἐπὶ τούτοις δὲ τῆς συνεχείας τοῦ ἐξακοντισμοῦ μελέτη τε καὶ ἐπίδειξις ποιεῖται ἐκ τῶν ἱππέων οὐ πάντων, οὐ γὰρ πάντες ἐπιτήδειοι ἐς τήνδε τὴν ὀξύτητα, ἀλλὰ γὰρ ὅσοι αὐτῶν ἄκροι ἐς ἱππικήν. 9 οὗτοι καθιστᾶσι μὲν τοὺς ἵππους, ἐν δεξιᾷ ἔχοντες ἄκρον τὸ βῆμα· ἐκεῖθεν δὲ ἀτρέμα προϊόντος τοῦ ἵππου ἔστε ἐπὶ τὴν ὀφρῦν τοῦ ἐσκαμμένου χωρίου, χρὴ ὡς πλεῖστα καὶ ὡς συνεχέστατα καὶ ὡς ἐπὶ μήκιστόν τε καὶ ἅμα κραδαινόμενα ἐς τὸ ἀνώμαλον μεθιέναι τὰ ἀκόντια. 10 καὶ ἀγαθὸς * μέν, ὅστις πεντεκαίδεκα ἀκόντια μεθιέναι ὡς χρὴ πρὶν ἐκβῆναι τοῦδε τοῦ χωρίου τὸν ἵππον ἐξήνυσεν. 11 πολὺ δὲ τούτου ἐνδικώτερον ἐπαινοῖτο ἂν ὅστις καὶ ἐς τὰ εἴκοσι προὔβη· ὡς τόγε ὑπὲρ ταῦτα οὐκέτι τῆς ἀκριβείας ἐχομένων γίγνεται, ἀλλὰ κλεπτόντων τὸ πολὺ κατὰ τὴν στάσιν τοῦ ἵππου ἐπὶ πλεῖον γιγνομένην, ὡς ἔτι ἑστηκότος φθάσαι δύο ἢ τρία ἀκοντίσαι, ἢ ὑπερβάντος τὴν ὀφρῦν τοῦ ἐσκαμμένου. 12 ἀλλ' ἔγωγε πολὺ μᾶλλον ἐπαινῶ τὸ ἐννόμως δρώμενον ἤπερ τὸ ἐς ἔκπληξιν τῶν ὁρώντων σοφιζόμενον.*

41 *ἐνθένδε ἤδη ὡς ἐς μάχην ὁπλίζονται θώραξί τε σιδηροῖς καὶ κράνεσι καὶ θυρεοῖς οὐ τοῖς κούφοις ἔτι. 2 καὶ πρῶτα μὲν αἱ τάξεις σπουδῇ ἐπελαύνουσι τοὺς ἵππους· μίαν δὲ λόγχην φέροντας, τήνδε πρὶν πελάσαι τῷ βήματι χρὴ ὡς οἷόν τε κραδαινομένην τε καὶ ἅμα ἐπανακύπτουσαν ἐξακοντίσαι τοῦ σκοποῦ * στοχαζομένους, ὃς δὴ ἐν ἀριστερᾷ τοῦ βήματος ἐπ' αὐτῷ τούτῳ τῷ ἔργῳ πέπηγεν. 3 καὶ ὅσοι γε ἀγαθοὶ αὐτῶν, καὶ δεύτερον ἐπελαύνουσιν οὗτοι, καὶ τρίτον, οὐ πρὸς ἀνάγκην, ἀλλ' αὐτῷ τῷ τε ἔργῳ καὶ τῷ ἐξ αὐτοῦ ἐπαίνῳ*

ἐγαλλόμενοι. 4 ἡ δευτέρα δὲ ἐπέλασις ξὺν δυοῖν λόγχαιν γίγνεται, καὶ ταύτας χρὴ ἐξακοντίσαι ὀρθῶς ἐπελαύνοντα τῷ ἵππῳ ὡς μάλιστα οἷόν τε ἐπίσκοπα.

ἐπὰν δὲ ἐκπεριέλθῃ καὶ τοῦδε τοῦ ἀκοντισμοῦ τὸ 42
ἑκούσιον, ἐνταῦθα δὴ ὅσοι ἀγαθοὶ στρατιᾶς ἡγεμόνες ὀνομαστὶ ἀνακαλεῖσθαι κελεύουσι πάντας ἐφεξῆς τοὺς ἱππέας, δεκαδάρχην πρῶτον, καὶ διμοιρίτην ἐπὶ τούτῳ, καὶ ὅστις ἐν ἡμιολίᾳ μισθοφορᾷ· ἔπειτα τοὺς ἐφεξῆς τῆς δεκαδαρχίας. καὶ οὕτως διὰ πασῶν τῶν δεκαδαρχιῶν ἡ κλῆσις γίγνεται. 2 τὸν κληθέντα δὲ χρὴ ὁμοῦ μὲν ὑπακοῦσαι τῷ καλοῦντι μεγάλῃ τῇ βοῇ, ὅτι "πάρειμι," ὁμοῦ δ' ἐξελαύνειν τὸν ἵππον τρεῖς λόγχας φέροντα· καὶ τὴν μὲν πρώτην ἀπὸ ἄκρου τοῦ χωρίου τοῦ ἐσκαμμένου ἐξακοντίζειν ὡς ἐπὶ τὸν σκοπόν· * τὴν δευτέραν δὲ ἀπὸ αὐτοῦ τοῦ βήματος, καὶ ταύτην ἔτι ὀρθῷ τῷ ἵππῳ· τὴν τρίτην δέ, εἰ τὰ ἔννομα καὶ πρὸς βασιλέως τεταγμένα δρῴη, ἐγκλίνοντος ἐπὶ δεξιὰν τοῦ ἵππου, ἐς τὸν ἄλλον σκοπόν, ὃν ἐπ' αὐτῷ δὴ τούτῳ κατὰ πρόσταξιν βασιλέως ἐς ἐκδοχὴν τῆς τρίτης λόγχης ἱστᾶσι. 3 ἥδ' ἐστιν ἡ βολὴ πασῶν χαλεπωτάτη, ὅπως πρὶν πάντῃ ἀποστραφῆναι τὸν ἵππον, ἐν αὐτῇ ἔτι τῇ ἐπικαμπῇ γίγνοιτο. 4 ἡ γὰρ δὴ ξύνημα τῇ Κελτῶν φωνῇ καλουμένη, ταύτῃ δὴ ἄφεσις γίγνεται, ἐπείπερ οὐδὲ ἀσιδήρῳ ἀκοντίῳ εὐμαρὴς ἀκοντίζεσθαι. ἤδη δέ τις ὑπὸ ὀξύτητός τε καὶ φιλοτιμίας καὶ τέσσαρας λόγχας ὀρθῷ τῷ ἵππῳ ἐπὶ τὸν πρῶτον σκοπὸν ἐξακοντίσαι ἤνυσεν, [ἢ] τὰς τρεῖς μὲν ὀρθῷ τῷ ἵππῳ, τὴν τετάρτην δὲ ἐπιστρέφοντι, ὡς βασιλεὺς ἔταξεν. 5 ἔνθα δὴ ὅ τε ἀγαθὸς ἀκοντιστὴς καὶ ὁ κακὸς μάλιστα πάντων διαφαίνεται, ἅτε οὐκ ἐν στοίχῳ ἀδιακρίτῳ, οὐδὲ ἐν θορύβῳ δρωμένου τοῦ ἔργου. καὶ ἥτις [ἐπέλασις] τοὺς πλείστους παράσχοιτο ἐν τῶν λογχῶν τῇ βολῇ διαπρέποντας, ταύτην ἐγὼ μᾶλλον ἤ τινα

ἄλλην ἐπήνεσα, ὡς πρὸς ἀλήθειαν τῶν πολεμικῶν ἔργων ἠσκημένην.

43 *ἐπὶ τούτῳ μέντοι * ἤδη πολύτροποι ἐξακοντισμοὶ γίγνονται ἢ κούφων πελτῶν ἢ καὶ βελῶν, οὐκ ἀπὸ τόξου τούτων γε, ἀλλ' ἀπὸ μηχανῆς ἀφιεμένων, ἢ λίθων ἐκ χειρὸς ἢ ἐκ σφενδόνης ἐπὶ τὸν σκοπόν, ὃς μέσος τοῖν δυοῖν, ὧν ἤδη μνήμην ἐποιησάμην, ἵσταται. καὶ ἐνταῦθα αὖ καλόν, εἰ συντρίψειαν τοῖς λίθοις τὸν σκοπόν, ὃ δὲ τύχοι οὐκ εὐμαρὴς ξυντριβῆναι.* 2 *οὐ μὴν οὐδὲ ἐπὶ τοῖσδε λήγει αὐτοῖς τὰ γυμνάσια, ἀλλὰ κοντοὺς γὰρ τὰ μὲν πρῶτα ὀρθοὺς ὡς εἰς προβολὴν φέροντες ἐπελαύνουσιν, ἔπειτα ὡς πολεμίου φεύγοντος ἐξικόμενοι· οἱ δέ, ὡς ἐπ' ἄλλον πολέμιον, ἐν τῇ ἐπιστροφῇ τοῦ ἵππου, τούς τε θυρεοὺς ὑπὲρ τὴν κεφαλὴν αἰωρήσαντες, ἐς τὰ κατόπιν σφῶν μετήνεγκαν, καὶ τοὺς κοντοὺς ὑπερελίξαντες, ὡς ἐπελαύνοντος ἄλλου πολεμίου ἐξίκοντο. καὶ τὸ ἔργον τοῦτο Κελτιστὶ τολούτεγον καλεῖται.* 3 *καὶ ἐπὶ τῷδε αὖ τὰς σπάθας σπασάμενοι, ἄλλοτε ἄλλην πληγὴν παραφέρουσιν, ὅπως μάλιστα οἷόν τε, ἢ φεύγοντος πολεμίου ἐξικέσθαι, ἢ πεσόντα κατακανεῖν, ἢ καὶ πρᾶξαί τι ἐκ * πλαγίων παραθέοντες. ἐπὶ τούτοις μέντοι * πηδήσεις ἐπὶ τοὺς ἵππους ὡς ἔνι ποικιλωτάτας ποιοῦνται, ὅσαις ἰδέαις καὶ ὅσοις σχήμασιν ἀναβαίνεται ἵππος ὑπὸ ἱππέως·* 4 *καὶ τελευταῖαν δὴ τὴν ἐνόπλιον πήδησιν ἐπιδεικνύουσι θέοντος τοῦ ἵππου, ἥν τινες ὁδοιπορικὴν ὀνομάζουσιν.*

44 *ταῦτα μὲν τοῖς Ῥωμαίων ἱππεῦσι τὰ ξυνήθη τε καὶ ἐκ παλαιοῦ ἀσκούμενα. βασιλεὺς δὲ προσεξεῦρεν καὶ τὰ βαρβαρικὰ ἐκμελετᾶν αὐτούς, ὅσα τε ἢ Παρθυαίων ἢ Ἀρμενίων ἱπποτοξόται ἐπασκοῦσι, καὶ ὅσας οἱ Σαυροματῶν ἢ Κελτῶν κοντοφόροι ἐπιστροφάς τε καὶ ἀποστροφὰς τῶν ἱππέων ἐν μέρει ἐπελαυνόντων, καὶ ἀκρο-*

ολισμοὺς ἐν τούτῳ πολυειδεῖς καὶ πολυτρόπους ἐς τὰς
άχας ὠφελίμους, καὶ ἀλαλαγμοὺς πατρίους ἑκάστῳ γέ-
ει, Κελτικοὺς μὲν τοῖς Κελτοῖς ἱππεῦσι, Γετικοὺς* δὲ
οῖς Γέταις, Ῥαιτικοὺς δὲ ὅσοι ἐκ Ῥαιτῶν. 2 καὶ τάφρον
ὲ διαπηδᾶν μελετῶσιν αὐτοῖς οἱ ἵπποι, καὶ τείχιον
περάλλεσθαι· καὶ ἑνὶ λόγῳ, οὐκ ἔστιν ὅ τι Ῥωμαίοις
ῶν τε παλαιῶν ἐπιτηδευμάτων, ὅ τι περ ἐκλελειμμέ-
ον, οὐκ ἐξ ὑπαρχῆς ἐπασκεῖται, καὶ ὅσα ἤδη προσεξεύ-
ηται ἐκ βασιλέως, τὰ μὲν ἐς κάλλος, τὰ δὲ ἐς ὀξύτητα,
ὰ δὲ ἐς ἔκπληξιν, τὰ δὲ ἐς χρείαν τὴν ἐπὶ τῷ ἔργῳ·
ὥστε ἐς τήνδε τὴν παροῦσαν βασιλείαν, ἣν Ἀδριανὸς
ἰκοστὸν τοῦτ᾽ ἔτος βασιλεύει, πολὺ μᾶλλον ξυμβαί-
ειν μοι δοκεῖ τὰ ἔπη ταῦτα, ἤπερ ἐς τὴν πάλαι Λακε-
αίμονα,

ἔνθ᾽ αἰχμά τε νέων θάλλει καὶ μῶσα λίγεια,
καὶ δίκα εὐρυάγυια καλῶν ἐπιτάρροθος ἔργων.

INDEX NOMINUM ET RERUM

Abascorum rex Rhesmages Per. 11, 3.
Abascus Per. 18, 2.
Abissarenses 4, 12*).
Aboni moenia Per. 14, 3.
Acampsis fl. Per. 7, 5.
Acarnania 41, 2.
Acesines fl. 3, 10. 6, 5. 19, 4. 6. cum Hydaspe confluit 18, 11. cum Hydraote 4, 8. cum Indo 4, 10. Tutapum excipit 4, 10.
Achaeus fl. Per. 18, 3.
Achaia antiqua Ponti Per. 18, 4.
Achillis Dromos; quomodo in Leuce insula colatur Achilles Per. 21.
acies cuneata Tact. 16, 6 sq. rhombi figurâ formata ib. 16, 3. quadrata ib. 16, 8. oblonga ib. 17, 3.
Acinaces fl. Per. 7, 5.
Acra Melaena Per. 12, 3.
ἀκροβολισταί Tact. 4, 3. 5.
Adienus fl. Per. 7, 3.
Aegiali in Ponto Per. 14, 2.
Aegineta u. Pontica Per. 14, 3.
Aegyptus 4, 14. 5, 6. 6, 6. Arabiae contermina 43, 2.
Aegyptii Alexandri comites 18, 1.
Aethiopes 6, 6. elephantis ad bella utuntur Tact. 2, 2. 19, 6.
Afri venatores Cyn. 24.
Agamemno Tact. 19, 4.
Aginis pagus Susianae 42, 4.
Agoranis fl. 4, 4.
Alanorum pugnandi mos Tact. 4, 7.
Alcomeneus 18, 6.
Alexander Crateri pater 18, 5.
Alexander Peucestae p. 18, 6.
Alexander Philippi f. non venit ultra Hyphasin 2, 8.
Alexandri portus 21, 10.
Alpes Celticae Per. 11, 5.
Amastris u. Per. 14, 1.
Amazones Per. 15, 3.
Amisenorum ager Per. 15, 1.
Amisus Atheniensium col. Per. 15, 1
Ammonis oracula 35, 8.
Amphipolis ad Strymonis osti[um] 18, 10.
ἄμφιπποι Tact. 2, 3.
ἀμφίστομος φάλαγξ Tact. 29, 1
Amphitrite 18, 11. Cyn. 35, 2
Amystis fl. 4, 5.
Amyntor Hephaestionis p. 18, 3
Ananis fl. Carmaniae 33, 2. 35, 7
ἀναστροφή Tact. 20, 2. 21, 4.
Anaxidotus Archiae p. 18, 3. 27, 8
Anchialus u. Pontica Per. 24, 5
Anchiali regia ib. 7, 3.
Ancone u. Pontica Per. 15, 3.
Andomatis fl. Indiae 4, 4.
Andromenes 18, 6.
Andron Cabelae f. 18, 7.
Androsthenes trierarcha 18, 7.
Androtimus Nearchi p. 18, 4.
Antigenes Pithonis p. 5, 10.
Antipater Leonnati p. 18, 6.
ἀντίστομος διφαλαγγία 29, 2.
Aornus petra Indiae 5, 10.
Aphrodite 37, 10.
ἀποκαταστῆσαι ἐς ὀρθόν Tact. 22, 3. 24, 4.
Apollo Cyn. 36, 1. ἀλεξίκακος 36, 3. Μουσηγέτης Cyn. 34, 1
Apollonia Pontica Per. 13, 1. 24, 3

*) Nudi numeri ad Indicam pertinent.

es Gadrosiorum satrapa
ocus Persidis 34, 5.
ὅπλισις Tact. 4, 1.
Ponti Per. 6, 3. fl. ib. 4.
Ponti 6, 3.
rex Iulianus Per. 11, 3.
orum in finibus asinos venati sunt Cyri milites 2.
7. 41, 7. 43, 1.
., 8. 25, 3.
t. 8, 4.
menius C. Alan. 12.
lei Tact. 3, 5.
Per. 7, 5.
3. 27, 8. 28, 3. 34, 6.
iae f. 18, 3.
ers. 38, 7.
Per. 16, 4.
Per. 25, 3. ancorae eius ib. 9, 2.
Ponti Per. 16, 5.
as Indiae 4, 9.
'isaei f. 18, 3.
editum gravis et levis equitum ib. 4.
2, 3.
a pugnandi mos Tact.
rum equites ib. 44, 1.
b. 34, 6.
Per. 12, 3.
promont. Cyn. 24, 5.
us Timandri f. 18, 3.
Per. 11, 4.
1.
gio Indiae 1, 8.
op. Indiae 1, 1. 8.
3. 32, 7.
1.
Per. 11, 4.
ens Indica 4, 8.
nticae Per. 3, 4. 5, 3. 7, 3.
Demonici p. 18, 3.
um colonia Amisus Per.
thenienses Romanis deges XII tabb. Tact. 33, 5.

Attaceni gens Indica 4, 8.
Attalus Andromenis f. 18, 6.
Attis Tact. 33, 4.
Aulaei murus Per. 24, 6.

Babylon 41, 8. 43, 4.
Babylonia 41, 6. 43, 1.
Bacchus 1, 4 sqq. 5, 8 sq. 7, 4 sqq. 8, 1. 9, 9. Cyn. 35, 2.
Badis locus Carmaniae 32, 5.
Bagia rupes 28, 9.
Bagisara locus Ichthyoph. 26, 2.
Bagoas Persa 18, 8.
balaenae 30, 1. 39, 4.
Balomum locus Ichthyoph. 27, 2.
βάθος φάλαγγος Tact. 8, 2.
Bathys fl. Ponticus Per. 7, 5.
Beris Ponti fl. Per. 16, 1.
Beroaei 18, 6.
Bessareenses 4, 12.
Bibacta ins. 21, 11.
Billaeus Ponti fl. Per. 13, 5.
Bithyni Thraces Per. 12, 1. 13, 6.
Bizone 24, 3.
Bonna nomen canis Cyn. 18, 1.
Boon u. Per. 16, 3.
Boreas 40, 3.
Borgys Per. 18, 2.
Borysthenes fl. Per. 20, 2.
Bosporus Thracius Per. 12, 1. 25, 4. Cimmerius ib. 25, 4. Bospori Cimmerii rex Cotys ib. 17, 3. Bosporiani C. Alan. 3.
Britannorum insulae Tact. 19, 1. e curribus pugnant; eorum equi quales ib.
Brizana fl. 39, 7.
Budyas rex Ind. 8, 1.
Byzantium Per. 25, 4.

Cabana locus Oritarum 23, 2.
Cabeles Andronis p. 18, 7.
Cacuthis fl. Ind. 4, 4.
Caicandrus ins. 38, 2.
Cainas fl. Ind. 4, 3.
Cales Per. 13, 3.
Callatis Per. 24, 3.
Callistratus Androsthenis p. 18, 4.

Καλὸς Λιμήν Ponti Per. 19, 5. 20, 1. 24, 1.
Calpes portus Per. 12, 4. 13, 1.
Calus fl. Per. 7, 2.
Calyba locus Ichthyoph. 26, 6.
Cambistholi gens Ind. 4, 8.
Cambyses Cyri p. 1, 3. 9, 10. 43, 4.
Canasida u. Ichthyoph. 26, 8.
canes Gallici Cyn. 1, 4. 2, 1 sqq. 3, 1 sqq. Carici, Cretici, Laconici ib. 3.
Canopium, lacus Ponticus Per. 15, 2.
Κανταβρικὴ ἐπέλασις Tact. 40, 1 sqq.
Carambis Per. 14, 2.
Carbis 26, 8.
Carcinitis Per. 19, 5.
Cardia 18, 7.
Carum portus in Ponto Per. 24, 3. venandi ratio Cyn. 2, 5. Carici canes ib. 3, 1.
Caria Pontica Per. 24, 3.
Carmania 27, 1. 32, 4. 36, 8. 38, 1.
Carnine ins. 26, 6.
Carthaginienses elephantis ad bella utuntur Tact. 2, 2.
Carthago Tyriorum colonia 43, 11. a Scipione eversa Tact. 1, 1.
Carusa u. Ponti Per. 14, 5.
Cataderbis lacus 41, 1.
Catadupa u. Indiae 4, 5.
Cataea ins. 37, 10.
καταλοχίζειν Tact. 5, 4.
κατάφρακτος ὅπλισις Tact. 4, 2.
Caucasus 2, 4. 5, 10. Caucasi iugum Strobilus Per. 11, 5.
Caumana locus Indiae 21, 3.
Cazeca vicus Per. 19, 3.
Cecei pop. Indiae 4, 8.
Celtae 16, 10. quomodo et quando venentur Cyn. 15. 21. Dianae quotannis sacrificant ib. 23. equites Celtici Tact. 44, 1. Celtica vocabula multa in iis quae ad rem equestrem pertinent Romani adoptarunt Tact. 33, 1. Celtica frena Indicis dissimiles 16, 10. Celticas canes ignoravit Xenophon Cyn. 1, 4. 2. 1.
κεφαλὴ φάλαγγος Tact. 8, 3.
Cephisodorus Archon Athen. 21, 1
κέρας sive *μέρος* sive *διφαλ*[illegible] Tact. 8, 3. 10, 7.
Cerasus u. Per. 16, 4.
Ceres 7, 6. Cyn. 35, 2.
cervorum venatio Cyn. 23.
Charies fl. Per. 10, 1.
Χήλη Per. 13, 1.
Chersonesus u. Ponti Per. 24, [illegible]
χιλιάρχης, χιλιαρχία Tact. 10, [illegible]
Chirisophus Per. 13, 6.
Chiron Cyn. 1, 1.
Chobus fl. Per. 10, 2. 11, 4.
χόριος ἐξελιγμός Tact. 23, 1. 24, [illegible]
Cilices 2, 2.
Cilicum insula Per. 16, 3.
Cimbrica sagula Tact. 34, 6.
Cimmerius Bosporus Per. 19, 1. eius rex Cotys ib. 17, 3.
Cinolis Ponti emporium Per. 14, 1
Cirrha nomen canis Cyn. 18, 1.
Cissa locus Asiae 26, 8.
Clinias Archontis pater 18, 3.
κλίσις ἐπὶ δόρυ et *ἐπ' ἀσπ*[illegible] Tact. 20, 2.
Clisobora u. Indiae 8, 5.
Cocala locus Oritarum 24, 4.
κοιλέμβολον Tact. 29, 6.
Colchi Per. 7, 1. 11, 1. 25, 3.
Colta locus Ichthyoph. 26, 6.
Comminases fl. Ind. 4, 4.
Condochates fl. Ind. 4, 4.
κοντοφόροι Tact. 4, 3.
Cophanta 27, 4.
Cophen fl. Indiae 1, 1. 8. 4, 11.
Coralla Per. 16, 5.
κόρδαξ 7, 8.
Cordyla Per. 16, 5.
Coreestis locus Indiae 21, 4.
Cossaei 40, 6.
Cossoanus fl. Ind. 4, 3.
Cotyora u. Per. 16, 3.
Cotys Bospori Cimmerii rex P[illegible] 17, 3.
Cradevas rex Indiae 8, 2.
Craterus 18, 5. 19, 1. 3.
Crateuas pater Pithonis 18, 6.

.e Per. 13, 5.
ium venandi ratio Cyn. 2, 5.
; ib. 3, 1. *Κρητικὸς ἐξε-*
ῆς Tact. 23, 1. 4.
lus Cous 18, 7.
ins. 21, 7.
; Per. 15, 1. Croesi filius
s Cyn. 17, 8.
ι Per. 14, 1.
figura Tact. 17, 3. 29, 5.
ıta acies equitum 16, 6 sq.
n usus in proeliis Tact. 2, 5.
ıs falcati Persarum ib. 19, 3.
ıum ordines ib. 19, 1.
e Per. 25, 3.
.ocus Asiae 27, 6. 30, 2.
18, 1.
ins. ad quam Athenienses
a navali superarunt Persas
24, 5.
ei e curribus pugnant Tact.
. Cyrenaei milites C. Alan. 18.
43, 13.
Cambysis f. 1; 3. 9, 10. cur-
ı falcatorum et equorum ca-
ractariorum usum apud Per-
ntroduxit Tact. 19, 3.
Minor Cyn. 24, 2.
; Per. 14, 2.

ira locus Asiae 29, 6.
:s Corinthius C. Alan. 1.
:s Maenomenae portus Per.
1.
α Tact. 6, 1.
ndi 2, 6. Nili ib.
ius C. Alan. 1.
icus Pellaeus 18, 3.
bosa locus Ichthyoph. 27, 4.
Venatrix Cyn. 32, 2. 35, 3.
modo apud Gallos colatur
34.
ıatoribus uti ceteris homini-
colendi Cyn. 34 sq.
ε, *διλοχίτης* Tact. 10, 1.
ία, *διμοιρίτης* Tact. 6, 2.
opolis Per. 24, 4.
ri Per. 23, 1.

Dioscurias, postea Sebastopolis Per. 10, 4. 11, 4. 17, 1. 18, 1.
διφαλαγγαρχία sive *μέρος* sive *κέρας* Tact. 10, 7.
διφαλαγγία ὁμοιόστομος Tact. 29, 4. *ἀμφίστομος* ib. 29, 2. *ἀντίστομος* ib. 29, 2.
διπλασιάζειν Tact. 20, 2. 25, 1 sqq.
Diridotis pagus Babyl. 41, 6.
Domae ins. 22, 2.
δορατοφόροι Tact. 4, 3.
dracones, signa Scythica Tact. 35, 3 sqq.
Drilae Per. 11, 1.

Egusiae canes Cyn. 3, 4.
Eionae Per. 20, 1.
ἐκπερισπασμός Tact. 20, 2. 21, 5.
ἔκτακτοι Tact. 14, 4.
Elaeus Chersonnesi Per. 13, 2.
Elephantine Aegypti 41, 6. 8. 42, 3.
elephantorum venatio 13, 1 sqq. peculiaria quaedam 14, 4. honor apud Indos 17, 2 sq. usus in bellis Tact. 2, 2. 4. 19, 1.
ἔμβολον Tact. 17, 3. 29, 5.
Emodus pars Tauri 2, 3. 6, 4.
ἐνωμοτάρχης, ἐνωμοταρχία Tact. 6, 2.
ἔνταξις Tact. 26, 6.
Enus fl. Norici 4, 15. 16.
Enyalius 24, 7. C. Alan. 25.
ἐπαγωγή Tact. 20, 3. 28, 1. 2.
Epaminondas in pugna Leuctrica quomodo phalangem ordinaverit Tact. 11, 2.
ἐφιππαρχία Tact. 18, 4.
Epicharmus Metronis pater 18, 5.
ἐπιλαρχία Tact. 18, 2.
ἐπίλεκτοι Tact. 10, 4. 14, 6. Per. 9, 3.
ἐπιστάτης Tact. 6, 4. 12, 3.
ἐπιστροφή Tact. 20, 2. 21, 3.
ἐπίταγμα Tact. 18. 4. 14, 5.
ἐπιξεναγία Tact. 14, 5.
equi Celtici, Scythici, Lybici Cyn. 1, 4. 24, 1 sqq. Thessali, Siculi, Peloponnesii ib. 23, 2. equorum

frontalia ceteraque munimenta Tact. 34, 7.
equitum acies variae Tact. 16, 1. equites Romani quomodo armati ib. 4, 3. 7. eorum ludi equestres ib. 33, 1 sqq. equestrium copiarum genera ib. 2, 3.
Erannoboas fl. Ind. 4, 3. 10, 5.
Errhenysis fl. Ind. 4, 5.
Ἐρυθρὰ θάλασσα 37, 3.
Euagoras Corinthius 18, 9.
Eucleon 18, 9.
Eumenes trierarcha 18, 7.
Euphrates 41, 6. 8. 42, 3.
Europa 5, 5. Europae gentes ignoravit Xenophon, praeter eas, quae oras Italiae incolebant Cyn. 2, 1.
Euxinus pontus 40, 5.
ἐξελιγμοί Tact. 35.

Feminarum portus 22, 5.
formicae Indicae 15, 4 sqq.
frontalia equorum Tact. 34, 7.
funditorum usus Tact. 15, 1.

Gadrosii 22, 1. 23, 5. 26, 1. 27, 1. 32, 1.
galeae equitum Tact. 34, 2.
Galli v. Celtae.
Ganges 2, 9. 3, 9. 4, 2 sqq. 5, 1. 10, 5.
Garroeas fl. Ind. 4, 11.
Getae Tact. 44, 1. Cyn. 23, 2. C. Alan. 7.
Gogana locus Persidis 38, 7.
Graeci 1, 7. 7, 5. cum Baccho in Indiam venerunt 1, 4 sq. Graecorum plurimi quadrata equitum acie utuntur Tact. 16, 9.
Granis fl. Pers. 39, 3.
gymnosophistae 11, 7. 15, 12.

Haemus mons Per. 24, 4.
Halys fl. Per. 14, 5.
Hanno Africanus 43, 11.
Harmene u. Ponti Per. 14, 4.
Harmozia regio Asiae 33, 2.
ἑκατονταρχία, ἑκατοντάρχης Tact. 10, 3. 14, 3.
Hector Troianus Cyn. 36, 3.
Hellespontii 18, 2.
Helotes 10, 9.
Heniochi Per. 11, 2.
Hephaestio trierarcha 18, 3. 19, 1. 3.
Heraclea Pontica Megarensium col. Per. 13, 3.
Heracleus portus Per. 15, 5.
Heracleum promont. Per. 18, 2. 3.
Heratemis fossa Persidis 28, 1.
Hercules Baccho minor 5, 8. 10. 8, 4 sq. eius filia 9, 1. ei sacra facit Alexander 36, 3. plures 5, 13.
Herculis columnae 43, 11.
Hermonassa u. Per. 16, 5.
ἑτερόστομος φάλαγξ Tact. 29, 3.
Hieratis u. Persidis 29, 1.
Ἱερὸν Διὸς Οὐρίου Per. 12, 1. 25, 4.
Hieronymus p. Eumenis 18, 7.
Ἱερὸς Λιμήν Per. 18, 4.
ὁπλῖται Tact. 3, 2.
ἱππαρχία Tact. 18, 3.
ἱππεῖς Tact. 2, 3.
ἱπποτοξόται Tact. 4, 5.
Hippus fl. Per. 10, 2. 11, 4.
ὁμοιόστομος διφαλαγγία Tact. 29, 4.
Horme nomen canis Cyn. 5, 6. 18, 1.
Hydaspes fl. 3, 10. 4, 9. 19, 1. navigatur 19, 6. ei sacra facit Alexander 18, 11.
Hydraces Sadrosius, classis dux 27, 1.
Hydraotes fl. 3, 10. 4, 8.
ὑπερκέρασις Tact. 29, 9.
ὑπερφαλάγγησις Tact. 29, 9.
ὑπηρέτης Tact. 10, 4. 14, 4.
Hyphasis fl. 2, 8. 3, 10. 4, 1. 8. 6, 1.
ὑπόταξις Tact. 20, 3. 26, 6.
Hypius fl. Per. 13, 2.
Hyssus fl. Per. 7, 1.
Hyssi portus Per. 3, 1.

m usus Tact. 15, 1. ia-
um genera ib. 37 sqq.
nauta Per. 9, 2. 25, 3.
rum rex Tact. 16, 3. Ia-
promont. 16, 2.
abula ad rem equestrem
tia usu receperunt Ro-
ct. 33, 1. 44, 1.
gi 26, 2. 27, 3. 29, 7.
32, 1.
s Scytha 5, 6.
18, 1.
act. 16, 15. 18, 1.
i adhibentur ad cervos
s Cyn. 23, 2.
s 2, 3. Imaicus m. 6, 4.
ta exercitus quomodo du-
act. 20.
ilitibus danda quomodo
l.
ini 2, 1 sqq. pluvia 6, 4.
n variorum Indiae et Eu-
llatio 4, 13 sqq. Indiae
piae similitudo 6, 6 sqq.
ndiae quot 7, 1.
ella contra exteros 5, 4.
vagae olim sedes 7, 2.
aetates 9, 1. 5 sqq. re-
ronologia ib. §. 9. mor-
1. urbes ib. §. 2 sqq.
rvus ib. §. 8 sq. septem
1, 1 sqq. morbi 15, 12.
16, 1 sqq. barbae tinctae
umbracula et calcei ib.
ditum equitumque arma
um frena ib. §. 6 sqq.
mos 17, 4. Indi ele-
ntuntur ad praelia etiam-
t. 19, 5. coll. 2, 2.
, 1 sq. 2, 5. 8. 3, 2. 9.
sqq. 5, 1. 18, 11.
Ind. 8, 5.
2.
ti Per. 15, 3.
1. 2, 7. 9.
portus Per. 20, 3.
fl. Per. 7, 5.

Ister 2, 5. 3, 9 sq. 4, 13. 15. 17. Per. 20, 3. 24, 1.
Istrianorum portus Per. 20, 2.
Ityraei C. Alan. 1. 13.
Iulianus rex Apsilarum Per. 11, 3.
Iuppiter 21, 2. 36, 3. 9. 35, 8. *Διὸς Οὐρίου ἱερόν*, locus Ponticus Per. 12, 1. 2. 25, 4.

Lacedaemonii 10, 8.
Laconicae canes Cyn. 3, 6. pilei Tact. 3, 5. *Λακὼν ἐξελιγμός* ib. 23, 1. 3. 24, 2.
Lampedon Larichi f. 18, 4.
Larichus 18, 4.
Lazarum rex Malasses Per. 11, 2.
Lazica vetus Per. 18, 4.
Leonnatus Anteae f. 18, 3. 19, 8. 23, 5 sqq. 42, 9.
Leonnatus Antipatri f. 18, 6.
lepores Cyn. 16.
Leucas ins. 41, 2.
Leuce ins. Per. 21, 1.
Leuctrica pugna Tact. 11, 2.
levis armaturae milites quomodo ordinandi Tact. 13 sq. leves milites ubi collocandi ib. 9, 1.
Libya 35, 8. 43, 13.
Libyci equi Cyn. 1, 4.
Libyes nudis equitant equis Cyn. 24, 3. quomodo venentur feras maiores ib.
Lillium emporium Per. 13, 2.
linum xylinum 7, 3. 16, 1.
λοχαγός Tact. 5, 6. 12, 1.
λόχος Tact. 5, 4. 6, 1.
λογχοφόροι Tact. 4, 3.
λοξὴ φάλαγξ Tact. 20, 3. 26, 2.
Lycia 2, 2.
Lycus fl. Per. 13, 3.
Lysimachus Agathoclis f. 18, 3.

Macedones 2, 8. Parapamisum appellant Caucasum 2, 4. alia eorum iactantia 5, 10. mensium computatio 21, 1. eorum phalanx Tact. 12, 6. *Μακεδὼν ἐξελιγμός* ib. 23, 1. 24, 1.

Maceta promont. Arab. 32, 7. 43, 3.
Macrones Per. 11, 2.
Madyandini gens Ind. 4, 4.
Maeander fl. 4, 6.
Maeotis Per. 19, 1. 3.
Magon fl. Ind. 4, 4.
Malana promont. 25, 1.
Malantas fl. Ind. 4, 11.
Malassus rex Lazarum Per. 11, 2.
Malli pop Indiae 4, 10. 19, 8.
mandata qualia et quomodo edi in exercitu debeant Tact. 27. 31. 32.
Mandrogenes 18, 7.
Mantinensis pugna Tact. 11, 2.
Mardi 40, 6.
margaritae Indicae 8, 9 sqq. 38, 3.
Margastana ins. 41, 1.
Massaca u. Indiae 1, 8.
Mathae gens Indiae 4, 6.
Mazenes praefectus Oaractae ins. 37, 2.
Medi 1, 3. 4, 6. Cyn. 25, 5.
Medius 18, 7.
Megarensium colonia Heraclea Per. 13, 3.
Megillus, Arriani familiaris Cyn. 5, 2.
Melaena acra Per. 12, 3.
Melanthius fl. Per. 16, 3.
Menander trierarcha 18, 7.
Menodorus 18, 7.
μεράρχης, μεραρχία Tact. 10, 5.
Mercurius 37, 10. eius statua Per. 2, 1. ἐνόδιος et ἡγεμόνιος Cyn. 35, 3.
Meriones Cyn. 36, 1.
Meroe locus Afric. 25, 8.
μέρος sive διφαλαγγαρχία Tact. 10, 7.
Μηρός mons 1, 6. 5, 9.
Mesambria regio Pers. 39, 2.
Mesembria Per. 24, 5.
Mesopotamia 42, 3.
μεταβολή Tact. 20, 2. 21, 1.
Methora u. Indiae 8, 5.
μέτωπον Tact. 8, 1.
tron Pydnaeus 18, 15.
Μητρῷον Atheniense Per. 9, 1. P
ticum ib. 13, 3.
Milesiorum coloniae Per. 10, 14, 5. 19, 4.
militum ordines eorumque nor Tact. 5 sqq. 10. evolutione 20 sq.
Minervae fanum Per. 4, 1. ei crificant artifices Cyn. 34, 2
Mnemosyne Cyn. 35, 2.
Mogrus fl. Per. 7, 5. 8, 1.
Morontobarbara locus Assyr. 2
Mosaitica Per. 18, 3.
Mosarna portus Asiae 26, 10. 2
Musae Cyn. 35, 2.
Mylleus Beroeensis 18, 6.
Mysorum venatores Cyn. 23,

Naracum, os Istri Per. 24, 1
Naustathmus Per. 15, 1.
Nearchus trierarcha 18, 4.
praefectus 18, 10. coronatur
Neoptana locus Asiae 33, 1.
Neptunus 18, 11. 19, 10. 3
37, 4. Cyn. 35, 2.
Nereides 18, 11. 31, 6. Cyn.
Nesis Per. 18, 2.
Neudrus fl. Ind. 4, 8.
Nicarchides Pydnaeus 18, 5.
Nicocles Solius 18, 8.
Nicolaus Pantauchi pater 18,
Nilus 2, 6. 3, 9 sq. 4, 13 sq. 6
Ninus u. Indiae 42, 3.
Nithaphon Salaminius 18, 8.
Nitica pediculis clara 18, 2.
Nomades gens Libyae Cyn.
Noricum 4, 16.
Nosala 31, 2.
Numidarum equi Cyn. 24.
Nymphae Cyn. 35, 3.
Nymphaeum u. Pontica Per.
Nysa m. Indiae 1, 5. urbs ib
Nysaei 1, 4. Nysaea regio 1, 5.

Oaracta ins. 34, 2.
oblonga acies Tact. 17, 3.

Oceanus 18, 11.
Ochus m. Persidis 38, 4.
ocreae Tact. 3, 5.
Odessus Per. 20, 2. 24, 4.
Oenoe Pontica Per. 16, 1.
Olbia 20, 2.
Omalis fl. Ind. 44, 4.
ὀμφαλὸς φάλαγγος Tact. 8, 5.
Onesicritus 18, 9. 32, 19.
Ophelas Pellaeus 18, 3.
Ophis fl. Per. 8, 1.
ordines militum Tact. 5 sqq. 10, 14.
Orestis Per. 6, 4.
Organa ins. sinus Persici 37, 2.
Oritae 22, 10. 23, 15. 25, 1. 26, 1. 32, 4. 42, 9.
Oroatis fl. Pers. 39, 9.
Orontes p. Perdiccae 18, 5.
Oxinas fl. Per. 13, 4.
Oxydracae Indi 4, 9.
Oxymagis fl. Ind. 4, 4.
Oxythemis 18, 7.

Padagrus fl. Pers. 39, 2.
Paeones 4, 16.
Pagala locus Asiae 23, 1.
Pagrae portus Per. 18, 4.
Palimbothra u. Indiae 2, 9. 3, 4. 10, 5.
Pamphyli 2, 2.
Pan praeest venationi Cyn. 35, 3.
Pandaea Herculis f. 8, 7. 9, 3.
Pantauchus Alorites 18, 6.
Panticapaeum Per. 19, 1. 3.
Paphlagonia Per. 14, 1.
παραγγέλματα Tact. 31, 1.
παραγωγή Tact. 20, 3. 28, 1. 3.
παράμηκες τάγμα Tact. 26, 1.
Parapamisadae 5, 11.
Parapamisus m. 2, 3. 5, 10. 6, 4.
παραστάτης Tact. 7, 1.
παρεμβολή Tact. 20, 3. 26, 4.
Parenus fl. Ind. 4, 12.
Parthenius fl. Per. 13, 5. 14, 1.
Parthyaei equites Tact. 44, 1. tibialia ib. 34, 1.
Pasicrates 18, 8.
Pasira locus Asiae 26, 3.
Pasirees 26, 3.
Pasitigris 42, 14.
Patroclus in Leuce ins. cum Achille colitur Per. 21, 3.
Pattala Delta Indi 2, 6. 8.
Pazalae u. Indiae 4, 5.
Peloponnesii equi Cyn. 23, 2.
peltastae quomodo armati Tact. 3, 4.
Peneo innatat Titaresius fl. Per. 8, 3.
πεντακονταρχία Tact. 14, 3.
πεντακοσιάρχης Tact. 10, 5.
Perdiccas trierarcha 18, 5.
περισπασμός Tact. 20, 2. 21, 4.
Persae 1, 3. e curribus pugnant Tact. 2, 5. 19, 3. quadrata equitum acie utuntur ib. 16, 9. Περσικὸς ἐξελιγμός ib. 23, 1. 4.
Persicus sinus 19, 9.
Persis 38, 1. 40, 1 sqq.
Pessinuntia Rhea Romam translata Tact. 37, 4.
Peucelaitis u. Indiae 1, 8. 4, 11.
Peucestas trierarcha 18, 6. 19, 8.
Phadisana castellum Per. 16, 1.
φαλαγγάρχης, φαλαγγαρχία Tact. 10, 6. φάλαγξ ib. 8. varie ordinata ib. 11. πλαγία ib. 20, 3. 26, 1. λοξή ib. 20, 3. 26, 2. ἀμφίστομος ib. 29, 1. ἀντίστομος ib. 29, 2. ἑτερόστομος ib. 29, 3.
Pharasmanus Zydritarum rex Per. 11, 2.
Pharmatenus fl. Per. 16, 3.
Pharnacia urbs, olim Cerasus Per. 16, 4.
Pharnuces 18, 8.
Phasiana dea Per. 9, 1.
Phasis fl. Per. 19, 2. eius aqua levissima ib. 8, 1 sqq.
Phidias Rheae statuam in Metroo Athen. fecit Per. 9, 1.
Phigamus fl. Per. 16, 1.
Philesius Per. 2, 1 sq.
Philippus Alexandri M. pater equites suos cuneata pugna praeliari docuit Tact. 16, 6.

Philippus Machetae f. Indorum satrapa 19, 4.
Philocalea u. Per. 16, 5.
Phoenice 43, 1.
Phoenices 18, 1.
Phrygia u. Ponti Per. 25, 3.
Phrygia instituta nonnulla in deorum cultu Romani adoptarunt Tact. 33, 4.
Pisaeus 18, 5.
Pithon Antigenis f. 15, 10. Crateae f. 18, 6.
Pityus Per. 18, 1.
πλαγία φάλαγξ Tact. 20, 2. 26, 1.
πλαγιοφύλακες Tact. 16, 5.
πλαίσιον Tact. 29, 8.
Plato Critobuli pater 18, 7.
πλινθίον Tact. 29, 8.
Pnytagoras 18, 8.
Polemonium u. Ponti Per. 16, 2.
Polydamas Troianus Cyn. 35, 3.
Polynices Thebanus Cyn. 35, 1.
Porus Indiae rex 5, 3.
Posidium Per. 13, 3.
Potami u. Ponti Per. 14, 4.
Prasii gens Indiae 10, 5.
Priamus Tact. 19, 4.
Promethei antrum 5, 11. Per. 11, 5. 19, 2.
Propontis Per. 12, 2.
πρόσταξις Tact. 20, 3. 26, 5.
πρόσωπον Tact. 8, 1.
πρωτολοχία Tact. 8, 1.
πρωτοστάτης Tact. 6, 4.
Prytanis fl. Per. 7, 3.
ψιλαγία Tact. 14, 4.
Psillis fl. Per. 12, 4.
ψιλοί Tact. 3, 3. 13, 1.
Psilum os Istri Per. 20, 3. 24, 1.
psittaci 15, 8.
Psylla empor. Per. 13, 5.
Psyttalia ins. Cyn. 24, 5.
Ptolemaeus trierarcha 18, 5. Aegypti rex 43, 4.
Pulcher Italorum praefectus C. Alan. 1. 13.
πύκνωσις phalangis Tact. 11, 3.
Pylades Per. 6, 4.
Pylora ins. 37, 8.
Python v. Pithon.
Pyxites fl. Per. 7, 4.

Rhaeti 4, 16. Tact. 44, 1.
Rhea dea Per. 9, 1. eius statua ib. Rhea Phrygia apud Romanos Tact. 33, 4.
Rhebas fl. Per. 12, 3.
Rhesmages Abascorum rex Per. 11, 3.
Rhizius fl. Per. 7, 2.
Rhoe Per. 13, 2.
rhombi ratio Tact. 7, 1.
Romani margaritam marinam ementes 8, 9. interdum elephantos in praeliis adhibuerunt Tact. 2, 2. eorum testudo ib. 11, 4. curribus ad pugnam non utuntur ib. 19, 1. eorum exercitationes equestres ib. sqq.

Sacala locus Asiae 22, 4.
Sacer mons Ponti Per. 16, 5.
Sacer portus, Ἱερὸς Λιμήν Per. 18, 4.
sagittariorum usus Tact. 15, 1.
Salamis ins. Cyn. 24, 5.
Salmydessus u. Per. 25, 1.
σαλπιγκτής Tact. 10, 4. 14, 4.
Sambus fl. Indiae 4, 4.
Sandaracus Per. 13, 4.
Sandracottus rex Indorum 5, 3. 9, 9.
Sangada regio Asiae 21, 11.
Sangarius fl. Per. 13, 1.
Sanigae Per. 18, 3. eorum rex Spadagus ib. 11, 3.
Saparnus fl. Indiae 4, 12.
Saranga regio Asiae 22, 3.
Saranges fl. Indiae 4, 8.
sarissarum longitudo Tact. 12, 7.
Saunia iacula 16, 1.
Sauromatae Tact. 4, 7. 11, 2. 44, 1.
Saus fl. apud Paeones 4, 15 sq.
Scipio Africanus Polybium secum habuit Tact. 1, 1.
scuta equitum Tact. 43, 4.

7, 2. Scytharum acies cu-
. Tact. 16, 5. Scythici equi
1, 4. Scythica signa dra-
Tact. 35.
2, 4. 3, 9. 5, 6. 7, 2. Cyn.
2.
aurorum portus Per. 19, 4.
polis Per. 10, 3 sq. 11, 3.
..
us C. Alan. 7.
s Nicator 43, 4.
ρόρος Tact. 10, 4. 14, 4.
nis 5, 7.
es Indici 15, 10.
is Aegyptius 5, 6.
Thracum rex Per. 25, 1.
ens Indiae 5, 12.
qui Cyn. 23, 2. Siculi qua-
equitum acie utuntur Tact.
.
s fl. Per. 11, 4.
. Indiae 6, 2.
n herba 43, 13.
pulchrae apud Indos 15, 9.
18, 5.
fl. Indiae 4, 9.
Per. 18, 4. 19, 1.
us fl. Per. 10, 2.
col. Milesiorum Per. 14, 5.
ensium coloniae ib. 16, 3 sq.
a u. Asiae 37, 8.
fl. Persidis 38, 8.
is fl. Indiae 4, 3.
fl. Ind. 4, 11.
is fl. Ind. 4, 3.
l. Ind. 4, 3.
as Sanigarum rex Per. 11, 4.
bas rex Ind. 8, 1.
iphax Zilcharum rex Per.
.
e u. Ponti Per. 14, 4.
Tact. 14, 5.
Tact. 6, 1.
ν Tact. 8, 2. 20, 2. 22, 1.
φάλαγγος Tact. 8, 1. 4.
γία, στρατηγός idem quod
γαρχία, φαλαγγάρχης Tact.
στρατοκῆρυξ Tact. 10, 4. 14, 4.
Strobilus Caucasi iugum Per. 11, 5.
Strymon 18, 10.
Stura locus Indiae 21, 1.
Suraseni gens Indiae 8, 5.
Susii 40, 16. 42, 2 sq.
Syene u. Aegypti 25, 7.
Symboli portus Per. 19, 5.
συλλοχισμός Tact. 7, 1.
συνασπισμός Tact. 11, 4.
σύνταγμα, συνταγματάρχης Tact. 10, 3.
Syria 43, 1.
σύστασις Tact. 14, 3.
σύστρεμμα Tact. 14, 5.
συστρεμματάρχης Tact. 14, 6.
συζυγεῖν Tact. 8, 2.

Tabularum XII leges Romani ab Atheniensibus mutuati sunt Tact. 33, 5.
τάλα vox Indica 7, 3.
Talmena portus 29, 1.
Tamyraca Per. 20, 1.
Tanais fl. Per. 19, 1.
Taoce locus Persidis 39, 3.
ταραντιναρχία Tact. 18, 3.
Tarentini Tact. 4, 5.
Tarsias promont. Asiae 37, 9.
Tarsuras fl. Per. 10, 2.
Taurica Per. 19, 4. Taurica Chersonnesus ib. 19, 5.
Taurunus u. Paeoniae 4, 16.
Taurus m. 2, 1 sq. 3, 2.
τάξις, ταξιάρχης Tact. 10, 2.
τέλος idem quod μεραρχία Tact. 10, 5. τέλος equitum ib. 18, 4.
testudo Romanorum Tact. 11, 4.
τετραφαλαγγαρχία Tact. 10, 8.
τετραρχία, τετράρχης Tact. 10, 1.
Tetrisias Per. 24, 3.
Teucer Salaminius Cyn. 35, 1.
Thebae Cyn. 36, 2.
Thermodon fl. Per. 15, 3. 16, 1.
Thessali equi Cyn. 23, 2. equites quanam acie uti soleant Tact. 16, 3.
Thetis Leucen ins. filio excitat Per. 21, 1.

Theudosia u. deserta Per. 19, 3.
Thiannica regio Per. 7, 1.
Thoana, postea Tyana Per. 6, 4.
Thoaris fl. Per. 16, 1.
Thoas Taurorum rex Per. 6, 4.
Thoas Mandrodori f. 18, 7.
thoraces equitum Tact. 34, 6.
Thraces Bithyni Per. 13, 6. a Scythis cuneatam aciem acceperunt Tact. 16, 6. eorum rex Seuthes Per. 25, 1.
Thymena Per. 14, 2.
Thynias litus Per. 24, 6.
θυρεοφόροι Tact. 4, 4.
tibialia equitum Tact. 34, 6.
tigris 15, 1—3.
Tigris amnis 42, 2.
Timanthes Pellaeus trierarcha 18, 3.
Titaresius fl. aquam levissimam habet Per. 8, 3.
Tius u. Milesiorum col. Per. 13, 5.
Tlepolemus Carmaniae satrapa 36, 8.
τολούτεγον vox Celtica Tact. 43, 3.
Tomeus u. Ponti Per. 24, 2.
Tomerus fl. Asiae 24, 1.
Traianus imperator Per. 1, 1. Tact. 44, 3.
Trapezus Per. 1, 1. 16, 5.
Trapezuntii Per. 11, 1. C. Alan. 7.
Tripolis Phoenices Per. 16, 4.
Triptolemus 7, 6.
Troea locus Ichthyoph. 29, 5.
Troiani de curribus pugnabant Tact. 2, 5.
Tutapus fl. Indiae 4, 10.
Thyana Cappadociae, olim Thoana Per. 6, 4.
Tyndaridae u. Pontica Per. 13, 4.

Οὐρὰ φάλαγγος Tact. 8, 4.
οὐραγός Tact. 6, 4. 10, 4. 12, 11. 16, 5.
Urii Iovis fanum Per. 12, 1 sq.
Uxii 40, 16.

Valens, legionis dux C. Alan. 3, 24.
Vasaces Armenius C. Alan. 12.
Veneris fanum ad Artanen fl. Per. 12, 3.
οὐέρτραγοι canes Gallici Cyn. 3, 6.
Verus, equitum Numidarum praefectus C. Alan. 3.
Vulcanus Cyn. 35, 2.

Ξεναγία, ξεναγός Tact. 10, 3. 14, 4.
Xenophon Atheniensis, quo nomine se appellat Arrianus Cyn. 5, 6. militum dux in praelio contra Alanos ab Arriano commisso C. Alan. 10. 22.
ξύνημα, Celticum iaculationis genus Tact. 42, 4.
ξυστοφόροι Tact. 4, 4.

Zagatis fl. Per. 7, 3.
Zagora u. Ponti Per. 14, 5.
Zephyrium Per. 14, 3. 16, 4.
Zilchi Per. 18, 3. eorum rex ib.
Zoilus 18, 6.
Zydritae Per. 11, 2. eorum rex Pharasmanus ib.
ζυγεῖν Tact. 20, 2. 22, 1.
ζυγόν Tact. 8, 1.

INDEX AUCTORUM

ıs Per. 19, 2.
er Pyrrhi f. Tact. 1, 1.
s Tact. 1, 1.
Cnidius 3, 6.
enes Cyrenaeus 3, 1.
ıs Tact. 1, 1.
us Tact. 1, 1.
ıs Per. 15, 1. 18, 1.
Per. 3, 2 (Od. 5, 469).
(Il. 2, 754). Cyn. 35, 1 (Il.
5). Tact. 31, 5 (Il. 4, 428).
2, 459).
s Tact. 1, 1.
enes 3, 7. 4, 2. 6. 12. 5, 6, 1. 7, 1. 6. 8, 11. 9, 8. 15, 5. 7. 17, 6.
Nearchus 3, 6. 11, 7. 15, 4. 8 sqq. 16, 1. 4. 17, 6. 20, 1. 4.
Onesicritus 3, 6. 6, 8.
Pausanias Tact. 1, 1.
Polybius Tact. 1, 1.
Posidonius Tact. 1, 1.
Pyrrhus Tact. 1, 1.
Simon Cyn. 1, 4.
Terpander Tact. extr.
Xenophon Grylli f. Per. 1, 1. 2, 1 sqq. 3, 5. 11, 1. 12, 5. 13, 6. 14, 4. 16, 3. 25, 1. Cyn. 1, 1 sqq. 2, 1 sqq. 16, 6 (Xen. Cyn. 5, 33). 24, 2 (Xen. An. 1, 5, 2). 30, 2 (Xen. Cyn. 7, 1 sqq.) Tact. 6, 3. 29, 8.

ARRIANI

ANABASIS.

RECOGNOVIT

CAROLUS ABICHT.

LIPSIAE,
IN AEDIBUS B. G. TEUBNERI.
MDCCCLXXVI.

LIPSIAE: TYPIS B. G. TEUBNERI.

Praemonita.

Cum novam Arriani editionem parandam suscepissem, id potissimum egi, ut, ubicunque mihi a codicibus recedendum esse putarem, id paucissimis locis exceptis indicarem idemque exscriptis virorum doctorum nominibus coniecturas in verba scriptoris receptas diligenter enotarem; quod cum parum accurate fecisset Geierus, qui priorem editionem curavit, persaepe factum est, ut, qui Teubneriana editione utebatur, haud paucis in lectionibus haereret, quid librorum esset scriptura, quid virorum doctorum coniectura. Deinde facile patebit me in verbis scriptoris constituendis paullo maiore iudicii libertate usum esse quam Geierum, qui ut erat anxius in tuenda librorum memoria vel nimiam cautionem in hoc genere adhibuisse videtur. Nam ut Arriani verba, vitiis plurimis deformata, quae codicibus nostris omnibus multo sint antiquiora, emendatiora exhibeantur, haud dubie ingenii inventis opus fuit. Quamobrem eis locis, quos librariorum incuria depravatos esse certis de caussis sive logicis sive grammaticis mihi persuasum habui, emendationes Raphelii, Gronovii, Blancardi, Pflugkii, Krügeri, Sintenis, qui sententiarum continuatione ipsiusque scriptoris indole menteque et dicendi consuetudine diligenter observata praeter ceteros de Arriano coniecturis emendando egregie meriti sunt, inferre non veritus sum, ratus me hoc consilio tironum commodis, quibus haec editio vel maxime destinata est, melius consulturum, quam si codicum manifesta vitia retinuissem. Hanc rationem cum tene-

rem, fieri quidem non potuit quin editio a me recognita cum Krügeri et Sintenisi editionibus, quorum virorum insignia in Arrianum merita nemo me gratior admiratur, cum sescentis locis librorum manuscriptorum tenuitatem ingenii praestantia et lectionis copia compensarent, in plerisque consentiret; in paucis ab eorum editionibus recessi, ubi illi viri docti in corrigendo hoc scriptore nimio longius progressi esse videbantur.

Tanquam fundamentum huic editioni substratus est textus a Krügero constitutus; ex quo enim ille Arriani anabasin edidit (Berol. 1833. 1848), larga codicum Parisinorum tunc primum a Dübnero collatorum copia instructus, nemo fuit, qui novis codicum subsidiis adiutus Arriani verba recensuerit. Brevitati ut consulerem, cum uberior disputatio ab harum editionum ratione aliena esset, earum tantum lectionum auctoritates apposui, quae ex doctorum hominum coniectura receptae sunt. Sciat igitur lector harum rerum studiosus, ubi nihil adnotatum invenerit, libros quosdam veteres nobiscum consentire. Parisinorum optimum ex Krügeri exemplo (Berolini 1848) *c*, reliquos duos minoris pretii *d* et *e* significavi. *A* est codicum Florentinorum optimus, a Gronovio collatus.

Nomina indicis, priori editioni adiecti, quae Latine legebantur, Graece reddidi, ut usuro habilior evaderet.

Index mutationum
in Arriani verbis praeter codices factarum.

Liber I.

Cap.		Libri:
1, 6	*παρ' ἧν* Yxem.	*παρ' ὃν.*
1, 8	*ὑπερβαλεῖ* Sintenis.	*ὑπερβάλῃ.*
3, 4	*πολλὴ ἡ* Krüger.	*πολλή.*
5, 2	*ἔτι* Sintenis.	*ὅτι.*
6, 1	*ἐς* Krüger.	*ἕως.*
6, 8	*ἐπιστάντας* Sintenis.	*ἐπεσβάντας**).
6, 9	*ἀποτεταμένην* Vulcanius, quod nunc malim.	*ἀποτεταγμένην.*
8, 2	*παρεληλυθότα* Sintenis.	*προεληλυθότα.*
9, 3	*πάλαι ἀνέλαβεν* Gronov.	*παλαιὰν ἔλαβεν.*
9, 4	*τῶν γε ἀπολομένων* Ellendt.	*τὼν τε ἀπολομένων.*
12, 2	*ὁ δὲ καὶ αὐτὸς τόν* Geier.	*οἱ δὲ ὅτι καὶ αὐτὸν τόν.*
12, 5	*τῶν πρώτων τῶν* Kr.	*τῶν πρώτων.*
12, 7	*Πρίαπον* Freinshemius.	*Πρίαμον.*
13, 3	*τῷ πεζῷ* Kr.	*τῶν πεζῶν.*
13, 4	*εἰσὶν αἱ αὐτῶν* Geier.	*εἰσὶν αἳ αὐτῶν.*
13, 7	*Πέρσας ὡς ἀξιομάχους* Schmiederus.	*Πέρσας ἀξιομάχους.*
14, 4	*κατὰ τὸ εὐώνυμον* Ellendt.	*κατὰ τὸ εὐώνυμον μέν.*
14, 4	*ἱππέων* Kr. et Sint.	*ἵππων.*
14, 5	*προεμβάλλει* Sint.	*προεμβάλλειν* vel *προεμβαλεῖν.*
15, 2	*ἐλαττούμενοι οἱ* Kr. et Sint.	*ἐλαττούμενοι.*
17, 7	*Φιλώτα* Schmieder.	*Φιλώτου·*
17, 11	*ἐπαγαγομένους* Kr.	*ἐπαγομένους.*
— —	*Ἡροφύτου* Polyaen. 7, 23.	*Ἡροπύθου.*
18, 1	*Λυσίμαχον* Sint. cl. 6, 28, 4	*Ἀντίμαχον* et *Ἀλκίμαχον.*

*) Omnibus locis, quorum scripturas hoc in indice literis latius dispositis insignivi, a libris non mihi discedendum esse iudicavi.

Cap.		Libri:
18, 3	ἔξω Freinshemius.	ἔξωδα et ἔξωδον.
19, 2	ἐφορμούντων Rephelius.	ἐφομαρτούντων.
19, 9	Λάδης Palmerius.	ἄλλης.
20, 5	καί τι καί Ellendt. El. 1, 18, 6. 23, 3. 25, 6.	καί τι et καί τοι.
21, 1	ἐκ τῆς Περδίκκου τάξεως Gronov.	ἐκ τῆς ὕστερον Περδίκκου τάξεως.
21, 1	ἦρεν Sint. cl. 2, 7, 9.	ἦγεν.
21, 4	ἠρείφθη Ellendt.	ἠρίφθη.
22, 1	αὐτοῦ Facius.	αὐτῷ.
22, 7	χιλίαρχος οὗτος Pflugk.	χιλίαρχος, οὗτοι.
23, 1	τὸ δὲ καὶ κατασεσεισμένον c,	τὸ δὲ κατασεσεισμένον A.
24, 2	ἐπανάγωσι Sint.	ἐπαναγάγωσι.
25, 2	ἐνδύς Ellendt.	συνενδύς.
25, 6	αὐτοῦ Sint.	αὐτοῦ Ἀλεξάνδρου.
26, 3	αὐτούς Sint.	αὐτοῖς cl. 7, 12, 3.
26, 4	Σιδῆται Blancard.	Σιδῖται.
27, 3	Τερμησσόν Sint. cl. Steph. Byz.	Τελμισσόν.
27, 7	εἴκασεν Sint.	εἴκαζεν.
29, 5	ἐπὶ τῷ Σαγγαρίῳ ποταμῷ Kr.	ἐπὶ τοῦ Σαγγαρίου ποταμοῦ.

Liber II.

1, 2	ἀποστείλας Kr.	ἀποκλείσας.
2, 4	ἀπὸ Χαλκίδος Pflugk.	ἐπὶ Χ.
3, 3	ἐπιπτῆναι Lobeck.	ἐπιστῆναι.
3, 6	καταστῆσαι Vulkanius.	καταστήσειν.
5, 5	ἐσήγαγεν Pflugk.	ἐπήγαγεν.
6, 2	προῆγεν Schmieder.	προσῆγεν.
6, 5	ἐπαίροντες ἔλεγον Vulcanius.	ἐπαίροντες ἐπέλεγον.
6, 6	αὐτήν Krüger.	αὐτῆς.
7, 3	πλῆθος ἔσται Kr.	πλῆθος ὅτι ἔσται.
7, 5	ἀντιτάξεσθαι Kr.	ἀντιτάξασθαι.
8, 1	ὀπίσω Kr.	ὀπίσω ὡς ἐπὶ τὰς πύλας.
8, 8	πᾶσα ἡ Kr.	πᾶσα.
9, 2	αὐτῷ τὴν φάλαγγα Schmieder.	αὐτῷ τῆς φάλαγγος.
10, 6	φεύγουσιν αὐτῶν Sint. φεύγουσιν σφῶν c.	φεύγουσιν αὐτῶν A.
11, 3	ἀμβάτας Schneider.	ἐμβάτας.
11, 10	στρατοπέδῳ Sint.	στρατεύματι.
11, 10	Νικοκράτους Kr.	Νικοστράτου.
12, 4	παρασκηνοῦσι Sint.	παρασκηνοῦσαι.
12, 4	τὸ Δαρείου Sint.	τοῦ Δαρείου.

Cap.		Libri:
12, 7	καὶ γὰρ καί Dübner.	καὶ γάρ.
13, 1	Θυμώνδας Palmerius.	Θυμώνδης.
13, 4	ἀναγαγόμενοι Kr. quod nunc malim.	ἀναγόμενοι.
14, 3	τῇ χώρᾳ ἀμυνῶν Kr.	τὴν χώραν ἀμυνῶν.
14, 6	Λακεδαιμονίων δέ Schneider.	Λακεδαιμονίων τε.
14, 8	πείσῃς Kr.	πείθῃς.
16, 8	γενησόμενον Lobeck.	γνωσόμενοι.
18, 4	τούς τι Pflugk.	τούς τε.
19, 1	ταύτῃ vel ἐπ' αὐτήν Sint.	ἐπὶ ταύτῃ.
20, 5	ἐν δέκα A.	reliqui ἕνδεκα.
20, 8	verba εἴ πως — προκαλέσαιντο in libris omissa supplevit Heron (vett mathematicorum opp., Parisiis 1693) p. 317.	
20, 9	ἀντίπρῳροι Blomfield.	ἀντιπρῴροις.
22, 1	ἐκείνῃ Sint.	ἐκείνῃ μέν.
	ἀποχωρῆσαι μέν Sint.	ἀποχωρῆσαι.
22, 2	Κουριέως Doerner.	Me invito factum est, ut librorum scriptura Θουριέως pro Doerneri emendatione legatur.
22, 6	αὐτῷ Yxem.	αὐτῶν.
22, 7	κατηρείφθη Lennep.	κατηρίφθη.
	ἐρήριπτο Ellendt.	ἐρέριπτο.
23, 2	πεζέταιροι Blancard.	ἀσθενέστεροι et ἀσθέστεροι.
24, 5	νόμον Vulcan.	νόμιμον.
24, 6	Νικήτου Meurs. cl. Dionys. Hal. de Din. p. 649.	Ἀνικήτου.
26, 1	ἐπ' Αἴγυπτον Kr.	ἐπ' Αἰγύπτου.
27, 2	τοῦ μὴ οὐκ nescio quis.	τὸ μὴ οὐκ quod nunc malim.

Liber III.

2, 5	Φησῖνον Boeckh.	Φισινόν.
3, 2	τήν Kr.	τῆς.
4, 2	μέσας Kr.	μέσας τάς.
4, 2	ἑκάστῃ Kr.	ἑκάστῃ τῇ.
4, 3	ἐπειδάν — στέλλωνται Pflugk. quod nunc malim.	ἐπειδή — στέλλονται.
5, 3	Χαλκιδέα Geier.	Χαλκιδέ(αι)ως.
5, 5	Ἀρρύβα Schmieder.	Βαλάκρου.
5, 5	Λεοννάτου Schmieder.	τὸν Λεόννατον.
5, 5	Ἀντέου Kr. cl. 6, 28, 4.	Ὀνάσου.
6, 5	Ἀνδροτίμου Schmied.	Ἀνδροτίνου.

Cap.		Libri:
6, 8	*βλακεῦσαι* Schneider.	*βασιλεῦσαι.*
7, 1	*καὶ γὰρ καί* c.	*καὶ γάρ* A.
7, 1	*ἱππέας* Geier.	*ἱππέας μέν.*
7, 5	*ἀπολελοίπει* Ellendt.	*ἀπολέλοιπε.*
7, 7	*Ἀτουρίας* Freinshemius.	*Ἀσσυρίας.*
7, 7	*Γορδυαίων* Palmerius.	*Σογδιανῶν.*
8, 3	*τοῦτο γένος* Kr.	*τοῦτο τὸ γένος.*
8, 4	*Βαρσαέντης* Schmieder.	*Βαρσαέτης.*
8, 4	*Ταπούρους* Blancard.	*Ταπείρους.*
8, 5	*Ἀτροπάτης* Gronov.	*Ἀτροκάτης.*
—	*Ὀκονδοβάτης* Schmied.	*ὁ Κονδοβάτης.*
—	*Ὀξάθρην τὸν Ἀβουλίτου* Blancard.	*Ὀξάνθην τὸν Ἀβουλήτου.*
—	*Σιτακηνοί* Ellendt.	*Σιτακινοί.*
8, 6	*πεζοί* Kr.	*πεζούς.*
9, 1	*τήν* Sint.	*τήν τε.*
9, 8	*τῶν* Sint.	*τῶν τε.*
11, 4	*Τάπουροι* Blancard. cl. 8, 4.	*Τάπειροι.*
—	*Ἀλβανοί* Schmieder.	*Ἀλβάνιοι.*
11, 6	*τὸ Ἀλεξάνδρου* Sint.	*τοῦ Ἀλεξάνδρου.*
11, 8	*Ἡρακλείδου* Schmieder. *ἡ* ante *Ἡρακλείδου* addidit Ellendtius.	*Ἡρακλείτου.*
11, 9	*Ἀνδρομένους* Palmer. cl. c. 16, 10.	*Φιλίππου.*
12, 2	*τοξόται* Kr.	*οἱ τοξόται.*
12, 3	*Βαλάκρου* Loccenius et Freinshem. ad Curt. 4, 13, 28.	*Βάλακροι.*
13, 3	*Ἀρίστωνα* Schmieder.	*Ἀρέτην.*
13, 6	*ἀβλαβῶς* Pflugk.	*ἀβλαβεῖς.*
14, 3	*ἐμβεβλήκει* Kr.	*ἐμβέβληκεν.*
15, 2	*ᾗπερ — δίκῃ* Sint.	*ἥπερ — δίκη.*
15, 6	*νεκροί* Kr. quod nunc malim.	*νεκρῶν* vel *νεκρούς.*
16, 2	*Πάτρων* Schaefer.	*Πάρων.*
17, 3	*ἅμα* Schmieder.	*ἐν μιᾷ.*
18, 2	*τὸν Περσῶν* Kr.	*τῶν Περσῶν.*
18, 5	*σημανεῖν* Kr.	*σημαίνειν.*
18, 6	*ἰόντα* Kr.	*ἰόντι.*
18, 7	*ὑπό* Ellendt.	*ἐπί.*
19, 2	*τοῦ Σούσων* Schmieder.	*τοῦ πρότερον Σούσων.*
19, 7	*ψιλούς* Schmieder.	*φίλους.*
20, 3	*Ὀξοδάτην* Schmieder.	*Ὀξυδάτην.*
20, 4	*ἐπισιτισόμενος* Kr.	*ἐπισιτισάμενος.*
21, 1	*Βαρσαέντης* Schmieder. *Βαρζαέντης* Blancard.	*Βράζας.*
21, 3	*μόνα* Sint.	*μόνον.*
21, 10	*Ναβαρζάνης*	*Σατιβαρζάνης.*
22, 1	*τὸ Δαρείου* Sint.	*τοῦ Δαρείου.*

	Libri:
Μαζάκου Gebhard.	Μαζαίου.
ἐξ Ἀλεξάνδρου Sint.	Ἀλεζάνδρου.
Ταπούρων et postea	Πάγρων.
Ταπούρους Schmieder.	Πάγρους.
Ζαδάκαρτα c,	Ζαδράκαρτα A.
ἐλέγοντο c,	ἔλεγον A.
Φραταφέρνης Schmieder.	Φραδαφέρνης.
Καλχηδονίων Palmer.	Καρχηδονίων.
ἤγγελλον Ellendt.	ἤγγελον.
verba Νικάνωρ — νόσῳ post ἐπιβουλῆς c. 26, 3 interponenda esse censet Schmiederus.	
ἐγνώκει Kr.	ἔγνωκεν.
Ἀρσάμην Blancard.	Ἀρσάκην.
Μενίδαν Ellendt.	Μενίδην.
Ἀλεξάνδρῳ vulg. τῷ μέρει Schneider.	Ἀλέξανδρος Acde) μέρει.
ἐφεθῆναι Kr.	ἀφεθῆναι.
ὀλίγον γάρ Sint.	ὀλίγον γε.
γίγνεσθαι Sint.	γίγνεται.
οὐδὲ φίλων ἂν Freinshem.	Φιλώταν.
οὐδὲ φίλτατον Sint.	
Γαδρωσούς Gronov.	Δραγωγούς.
πελάσειεν Kr.	πελάσαιεν.
Ἄορνον Schmieder.	Ἀόρνους.
ὅσους γε Ellendt.	ὅσους τε.
Ἀρσάμην et Ἀρσάμης Blancard.	Ἀρσάκην et Ἀρσάκης.
Σπιταμένει Sint.	Σπιταμένη.
παρελεύσεσθαι Pflugk.	παρελάσεσθαι.
Ἰαξάρτην Palmer.	Ὀρξάντην.
τούτους Schmieder.	τούτοις.

Liber IV.

ἔθνος Schmieder.	ἔθνος Σκυθικόν.
δείσαντας Yxem	δείσαντες.
ἡμέραν μίαν Sint.	ἡμέρᾳ μιᾷ.
Μαρακάνδοις Blanc.	Παρακάδοις.
ἀντάξιον Ab.	ἂν ἄξιον.
ἐφῆκεν Kr.	ἀφῆκεν.
Ἀλέξανδρος Kr.	Ἀλεξάνδρῳ.
ἀπὸ κοινοῦ cde,	ἀπὸ τοῦ κοινοῦ A, quod nunc malim.
Ἀνδρόμαχον Palmer.	Ἀριστόμαχον.
παίσειαν Schneider.	παίσματος (παῖσαν).

Cap,		Libri:
6, 5	ἐπὶ τόν Schmieder.	ἐπί.
7, 1	Ἀρσάμην Blanc.	Ἀρσάκην.
7, 2	χρήματα τὰ Kr.	χρήματα.
7, 2	Ἀσκληπιόδωρος Schmieder.	Βῆσσος.
—	Μένης Schmieder.	Ἀσκληπιόδωρος.
8, 4	οὔτε τὰ Ἀλεξάνδρου Sint.	οὐδὲ τὰ Ἀλεξάνδρου.
—	οὔτε αὐτόν Ab.	οὔκουν.
8, 6	ξυνειστήκει Ellendt.	ξυνεστήκει.
8, 8	τῶν σωματοφυλάκων τινός, οἱ δὲ σάρισαν παρὰ τῶν φυλάκων τινός, καὶ ταύτῃ παίσαντα Κλεῖτον ἀποκτεῖναι Sint.	τῶν σωματοφυλάκων τινὸς καὶ ταύτῃ παίσαντα Κλεῖτον ἀποκτεῖναι, οἱ δὲ σάρισαν παρὰ τῶν φυλάκων τινὸς καὶ ταύτην.
9, 2	οἳ τὰ Ἀλεξάνδρου ἀναγράψαντες Geier.	οἳ τὰ Ἀλεξάνδρου.
	οἳ τῶν τὰ Ἀλεξάνδρου ξυγγραψάντων Vulcanius.	
9, 5	κακῶς c d e, καλῶς A.	
9, 7	στένοντα Sint.	ἐπιστένοντα.
10, 6	Διόνυσος μὲν Θηβαῖος A quod nunc malim.	Διόνυσος Θηβαῖος μὲν c.
11, 1	ἀχθομένους Yxem.	μαχομένους.
11, 6	ἄρχειν γε c,	ἄρχειν σε A.
11, 8		εἰς ἅπαντας (c) εἰς ἅπαν vulg., ἐς ἅπασαν d.
12, 3	καὶ φιλῆσαι καὶ φιληθῆναι Sint.	καὶ φιληθῆναι.
13, 1	ἐμειρακιοῦντο Dübner.	ἐμειρακιεύοντο.
13, 5	ἔστε ἐφ' Kr.	ἔστε.
16, 2	αὐτῷ Sint.	αὐτῶν.
16, 5	διέφθειραν c.	διαφθείρουσι A.
16, 5	ἐν φυλακῇ Kr.	ἐς φυλακήν.
17, 4	σφίσιν Kr.	σφιν.
17, 4	πάντῃ τὰ Sint.	πάντα τά.
18, 2	Ταπούρους Blanc.	Ταπύρους.
18, 2	Αὐτοφραδάτην Blanc.	Φραδάτην.
18, 2	γεγενημένος Kr.	γιγνόμενος.
13, 3	Ὀξυδάτης cl. 3, 20, 3.	Ὀξοδάτης A.
18, 4	ἀφειστήκει Ellendt.	ἀφειστήκοι.
19, 3	ἐδείκνυεν Kr.	ἐδείκνυον.
20, 4	τὰς παῖδας ἐχομένας cl. 18, 4. 19, 4. Sint.	τοὺς παῖδας ἐχομένους.
21, 2	περιεῖργε Kr.	περιέργει.
22, 2	ᾔεσαν Raphelius.	ἦσαν.

	Libri:
Ἀσπασίων Gronov.	*Ἀσπίων.*
Γουραίων idem.	*Θυραίων.*
Ἀσσακηνῶν Ellendt. (cl. 30, 5).	*Ἀρασάκων.*
Χοάσπην Kiepert.	*Εὔασπλα* vel *Εὔας πόλεως.*
ποιήσας Sint.	*ποιήσαντες.*
καὶ τοὺς ψιλούς Ab.	*τοὺς χιλίους.*
πρὸς ἔω Kr. cl. 5, 3, 3. 27, 7.	*πρόσω.*
οὗτοι Kr.	*αὐτοί.*
ἕως Kr.	*τέως.*
καταταχθέντας Ellendt.	*καταταχθέντες.*
ἀντίπορος Schneider.	*ἀντίῤῥοπος.*
αἵρεσθαι Locella.	*αἱρεῖσθαι.*
Μασσάγων Schmieder.	*Μασσακηνῶν.*
ἐς τὴν πόλιν Sint.	*ἐν τῇ πόλει.*
τὴν Ἄορνον A, quod nunc malim.	*Ἄορνον* c.
Πευκελαῶτιν Schmieder.	*Πευκελιῶτιν.*
τῆς Ἀόρνου A, quod nunc malim.	*Ἀόρνου* c.
ἡγήσεσθαι Schneider.	*ἡγήσασθαι.*
ἐνεγέγραπτο A.	*ἐγέγραπτο* c d.
ἀνίεσαν Kr.	*ἀνῄεσαν.*
τὸ χῶμα Ellendt.	*τὸ χωρίον.*
ἐνοικούντων Schmieder.	*οἰκούντων.*
καὶ τοὺς ψιλούς Gronov.	*τοὺς ψιλούς.*
ἔμελεν A.	*ἔμελλεν* c d.
Ἀβισάρῃ Freinshem.	*Βαρισάδῃ.*

Liber V.

Διόνυσος Ellendt.	*Διόνυσος ὅς.*
ἐκεῖνα ἄν Kr.	*ἐκεῖνα.*
ἐπιλεξαμένους Kr.	*ἐπιλεξάμενος.*
ἄλση παντοίᾳ ὕλῃ σύσκια Kr.	*ἄλση παντοῖα καὶ ἰδεῖν σύσκιον.*
ποιήσασθαι Schneider.	*ποιεῖσθαι.*
καὶ στεφανώσασθαι ὡς εἶχον Vulcan.	*ὡς καὶ στεφανώσασθαι εἶχον.*
ἐστεφανωμένους Raphel.	*στεφανομένους.*
κατακλίσει Sint.	*κατακλήσει.*
ἐπιφημισθῆναι Lobeck.	*ἐπευφημισθῆναι.*
μεγάλους Kr.	*μεγάλους μέν.*
τὴν μεγάλην Kr.	*μεγάλην.*
τοῦ Ταύρου delevit Vulcan.	*τοῦ Ταύρου.*
ἰέναι Kr.	*εἶναι.*
ἄλλοι Schmieder.	*πολλοί.*
ὧν Kr.	*ὡς.*
κατὰ ῥοῦν Ab.	*κατὰ πόρον.*
κατὰ ποταμοῦ Sint.	

Cap.		Libri:
9, 2	ἐπιτρέψας Kr.	ἐπιτάξας.
9, 4	κατὰ τροπάς Sint.	μετὰ τροπάς.
—	αἳ ἐκ Kr.	αἳ (vel ἐκ).
—	ἔστιν Kr.	εἰσίν.
10, 4	κενόν Kr.	ἐκείνων vel ἐκεῖνον.
11, 1	ἄλσει Kr.	εἴδει.
11, 2	ἀπεῖχε Kr.	ἀπέχει.
11, 4	μὴ πρόσθεν Kr.	μὴ πρίν.
—	μέν τι Ellendt.	μέντοι.
—	δὴ καὶ ὡς Jacobs.	δικαίως.
12, 3	παρενηνεγμένης Kr.	παρενηνεγμέναι.
13, 4	ἐπεπέρατο Pflugk.	ἐπερᾶτο.
14, 3	μακρᾶς Schmied.	μικρᾶς.
15, 3	τῆς στρατιᾶς τῷ καρτερωτάτῳ Kr.	τῇ στρατιᾷ ἐς τὸ καρτερώτατον.
17, 5	ἐρημίᾳ Kr.	ἐρημίας.
18, 4	λυπροὺς Kr.	λυπηρούς.
19, 1	προιππεύσας Ellendt.	προσιππεύσας.
—	ὥσπερ ἂν ἀνήρ Kr.	ὥσπερ ἀνήρ.
19, 3	αὐτοῦ Kr.	αὐτῶν.
19, 4	Βουκέφαλα Gronov.	Βουκεφάλαν.
19, 4	καμάτου Facius.	καύματος.
19, 5	ἐφ' ὅτου Kr.	ἐφ' ὅτῳ.
19, 6	προεκήρυξεν Kr.	προσεκήρυξεν.
—	τοσόσδε δέ Kr.	τόσος δέ.
22, 2	πρὸς ᾗ Pflugk.	πρὸς ἥν.
22, 4	περιβεβλῆσθαι d,	προβεβλῆσθαι reliqui.
—	πρὸ τῶν ἁμαξῶν c d,	τῶν ἁμαξῶν reliqui.
22, 6	πεζεταίρων Blanc.	ἀσθετέρων vel ἀσθενεστέρων.
23, 3	κατειλήθησαν Sint.	κατεκλείσθησαν.
—	περιλαβεῖν Pflugk.	περιβαλεῖν.
23, 7	ἀποστατήσω δὲ Schneid.	ἀποστάτης ὧδε.
24, 2	ἐξήγγελτο Kr.	ἐξηγγέλλετο.
24, 6	φράσοντα Kr.	φράσοντας.
25, 5	ὁ Τάναις Pflugk.	ὅ τι ἂν ἐς.
26, 5	Τίρυνθι Gronov.	Τιρύνθῳ.
29, 4	Ἀβισάρου Kr.	Ἀβισάρῃ.

Liber VI.

1, 3	ἐκδιδόντα Kr.	ἐκδιδόναι.
1, 5	τοῦτο τὸ — (γραφέν) Kr. τοῦτο ὃ — (ἔγραφεν) Geier.	τοῦτο — (γραφὲν vel ἔγραφεν).
2, 4	χιλίων Kr.	δισχιλίων.
3, 2	ἐπί A.	ἐπεί c d.

	Libri:
τὴν ὄχθην Kr.	τῇ ὄχθῃ.
παρελάμβανεν Kr., quod nunc malim.	κατελάμβανεν.
ὑπεκτεθεῖσθαι Kr.	ἀποτεθεῖσθαι.
πέμπτῃ Schm.	καὶ πέμπτῃ.
ἐξ addidit Kr.	
ἀνῄεσαν Ell.	ἀνίεσαν.
ἐποιεῖτο ἐς Kr.	ἐποίει τούς.
καὶ δῆλος Kr.	δῆλος.
ἐν τούτῳ δέ Ell.	ἐν τούτῳ τε vel ἐν τούτῳ (c d).
κατὰ τοῦ τείχους Kr.	κατὰ τὸ τεῖχος.
ἐς τὸ εἴσω τοῦ τείχους Kr.	ἐς τὸ εἴσω τὸ τεῖχος.
ὑπολείποντες Kr.	ὑπελείποντο.
Βουμώδῳ Schm.	Βουμήλῳ.
δή Kr.	δέ.
τότε γε ἐδόκουν Geier.	τότε δὲ ἐδόκουν.
πλέων Kr.	πλοίων vel πλέον.
ὡς Kr.	ὡς δέ.
ἅμα delet Dindorf.	ἅμα.
κεκόσμητο Sint.	κεκόμιστο.
μέν τι Kr.	μέντοι.
αὐτοῦ Sint.	αὐτῷ vel αὐτοῦ (c).
ἐμβαλών Sint.	ξυμβαλών.
ἤδη Sint.	δή.
οἳ δή Gr.	καί.
Τυριάσπην Schm.	Τυριέστην vel Τιρύστην.
ἐπ' ἀριστερά Kr.	ἐν ἀριστερᾷ.
διὰ — γῆς del. Schm.	διὰ — γῆς.
ὀρείων Ell.	ὀρίων.
τῇ δὲ ἄλλῃ στρατιᾷ Ell.	τὴν δὲ ἄλλην στρατιάν.
ὁ add. Ell.	
τῆς νήσου Kr.	τῇ νήσῳ.
θύει Vulg.	θύειν A c d.
ἐκ delet Sint.	ἐκ.
ὑπὸ τὴν ἕω Kr.	ὑπὸ τῇ ἕῳ.
ἔχοντα Kr.	σχόντας.
τῆς στρατιᾶς Kr.	τῇ στρατιᾷ.
ἐπελθεῖν Ellendt.	ἐλθεῖν.
ὅσα γε Kr.	ὅσα τε.
ἐπί Bergler.	ἀπό.
ταῦτα μὲν οὖν c,	ταῦτα μέν (omisso οὖν) b, ταῦτα μὲν δή A.

Cap.		Libri:
24, 4	ἐπεμβαίνοντας Kr.	ἐπιβαίνοντας.
24, 5	ξυμμέτρους Sint.	ξύμμετρος οὖσα.
25, 6	αὐτούς τε καὶ κτήνη c.	αὐτούς τε καὶ τὰ κτήνη reliqui.
26, 1	πρόσω Schneider.	πρόσθεν.
—	ὥστε Raphelius	ὡς δέ.
26, 2	τοῦτο οὖν Sint.	καὶ τοῦτο οὐ.
26, 4	ἀφανισθῆναι γάρ Pflugk.	ἀφανισθῆναι.
—	καὶ οὐκ idem.	καὶ οὐ γάρ.
27, 1	Σιβύρτιος Freinshem.	Σισύρτιος.
27, 4	ἐξηλέγχθη Sint.	ἐξηγγέλθη.
27, 6	αὐτὰ ἐκεῖνα Kr.	τὰ αὐτὰ ἐκεῖνα.
28, 2	ἐξήρκεσεν Ellendt.	ἐξήρκεσαν.
28, 6	εἰ ὅ τε Dübner.	εἰσότε.
—	ἄγοι c, ἄγει d.	
28, 7	τῆς Περσίδος Kr.	τῇ Περσίδος.
29, 3	κίταριν Kr.	κίδαριν.
29, 5	εἶναι Kr.	ἐνί.
29, 7	ἐκδεχόμενος Kr.	ἐκδεχόμενοι.
29, 11	ἐξηλέγχοντο Coraes.	ξυνηλέγχοντο.
30, 3	τε Pflugk.	γε.

Liber VII.

1, 1	λαμβάνει Sint.	καταλαμβάνει.
1, 6	ἐφ' ὅτου Kr.	ἐφ' ὅτῳ.
2, 3	μηδέ Ell.	μήτε.
—	ἔστιν οὐ Kr.	ἐς τό.
3, 6	πάντῃ Sint.	πάντα.
—	ὡς (omisso οτι) Ab.	ὅτι ὡς.
—	ἐθέλει Kr.	ἐθέλοι.
4, 2	δορίκτητοι Ell.	δορύκτηται.
4, 3	ταύτῃ Kr.	ἐν ταύτῃ.
6, 4	Κωφῆν Ell.	Κώφης.
7, 5	δὲ πολλαί Kr.	τε πολλαί.
—	τεναγῶδες Jacobs.	τεναγώδης ἐς.
—	τοῦτο Kr. u. Ab.	τοῦτο οὕτως.
8, 1	ἀπιοῦσιν Kr.	μένουσιν.
8, 3	θανάτῳ c,	θάνατον d.
9, 1	ἡμᾶς c, reliqui ὑμᾶς	ὑμᾶς.
10, 1	πονήσας Sint.	ἢ πονήσας.
—	ὑπὲρ ἐμοῦ Ab.	ἐμοῦ.
11, 3	πράττωσιν ἢ λέγωσιν Kr.	πράττουσι ἢ λέγουσι.
11, 7	ὑμᾶς γε Kr.	ὑμᾶς τε.
12, 6	οὐδέν Kr.	οὐδέ.
12, 7	ὅσῳ Kr.	ὅσα.
12, 7	ἐξ ὅτου Sint.	ἐφ' ὅτου.

Cap.		Libri:
13, 4	ἂν ἐμνήσθη Sint.	ἀνεμνήσθη.
—	ἂν ἐντετυχήκεσαν Kr.	ἐντετυχήκεσαν (omisso ἄν).
13, 5	ἀνέστειλαν Gronov.	ἀπέστειλαν.
—	Μίκωνος (Νίκωνος?)	Κίμωνος.
14, 2	ἄλλοι Kr.	καὶ ἄλλοι.
—	καὶ μέγα Kr.	μέγα.
14, 5	ἐφέρετο ὅτι Ab.	ἐφέρετο.
14, 6	ἀλλά (omisso καί) Ab.	ἀλλὰ καί.
—	καίτοι Pflugk.	καίπερ.
15, 2	κατὰ κώμας Kr.	κατὰ χώρας.
15, 6	οὔτε τῶν Sint.	οὐδὲ τῶν.
16, 3	ταύτῃ Sint.	τε αὐτήν.
16, 3	Ὦξος Ell.	Ὄξος.
16, 6	λόγος Kr.	λόγον.
16, 8	δοκεῖ Schneider.	δοκῇ.
—	αὐτῷ Kr.	αὐτοῦ.
17, 4	ἀπὸ τούτου Kr.	ἀπὸ τοῦ.
18, 3	καὶ γενέσθαι Raphel.	γενέσθαι.
18, 4	νοοῖ cd, νοεῖ ceteri	
19, 4	Βαβυλῶνι Kr.	Βαβυλῶνα.
19, 5	μεῖον ἂν Schneider.	μεῖον.
20, 1	αὐτόν τε Kr.	τε αὐτόν.
20, 2	τό τε Kr.	τό.
20, 4		verba ἐπὶ τῷδε θηρᾶν μόνον uncis inclusi.
21, 1	αὕτη Sint.	αὐτῇ.
21, 3	ὅτι δέ c,	reliqui particulam δέ omittunt.
21, 4	ἀποφράξειε Ellendt.	ἀποφράξει.
22, 2	οἷα βαρυτέραν c,	ceteri omittunt οἷα.
23, 5	ἀνεπειρᾶτο Kr.	ἀπεπειρᾶτο.
23, 7	ἐκέλευε Ab.	ἔλεγε.
24, 3	ἀναστῆσαι c d.	reliqui ἀναστῆναι.
24, 4	κοιτῶνα Sint.	κοιτῶνι.
25, 5	ἐπικαιριωτάτους Kr.	ἐπικαιροτάτους.
26, 1	τοὺς πολλούς c d	reliqui τοὺς πολλοὺς δέ.
26, 3	ἐφ' αὐτῷ Ellendt.	ἐπ' αὐτῷ.
27, 3	ἐμβαλῶν Schneider.	ἐμβαλών.
29, 1	ὑπάρξαν Kr.	ὑπάρξαι.
30, 1	προφερόμενος Schneider.	προσφερόμενος.
30, 1	χωρίον delet Kr.	χωρίον.
30, 2	ἂν delet Kr.	ἄν.

ΑΡΡΙΑΝΟΥ

ΑΝΑΒΑΣΕΩΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ

ΒΙΒΛΙΟΝ ΠΡΩΤΟΝ.

Πτολεμαῖος ὁ Λάγου καὶ Ἀριστόβουλος ὁ Ἀρι- 1
στοβούλου ὅσα μὲν ταὐτὰ ἄμφω περὶ Ἀλεξάνδρου
τοῦ Φιλίππου ξυνέγραψαν, ταῦτα ἐγὼ ὡς πάντη
ἀληθῆ ἀναγράφω, ὅσα δὲ οὐ ταὐτά, τούτων τὰ πι-
στότερα ἐμοὶ φαινόμενα καὶ ἅμα ἀξιαφηγητότερα
ἐπιλεξάμενος. ἄλλοι μὲν δὴ ἄλλα ὑπὲρ Ἀλεξάνδρου 2
ἀνέγραψαν, οὐδ᾽ ἔστιν ὑπὲρ ὅτου πλείονες ἢ ἀξυμ-
φωνότεροι ἐς ἀλλήλους· ἀλλ᾽ ἐμοὶ Πτολεμαῖός τε καὶ
Ἀριστόβουλος πιστότεροι ἔδοξαν ἐς τὴν ἀφήγησιν,
ὁ μὲν ὅτι συνεστράτευσε βασιλεῖ Ἀλεξάνδρῳ, Ἀρι-
στόβουλος· Πτολεμαῖος δὲ πρὸς τῷ ξυστρατεῦσαι
ὅτι καὶ αὐτῷ βασιλεῖ ὄντι αἰσχρότερον ἢ τῳ ἄλλῳ
ψεύσασθαι ἦν· ἄμφω δέ, ὅτι τετελευτηκότος ἤδη
Ἀλεξάνδρου ξυγγράφουσιν αὐτοῖς ἥ τε ἀνάγκη καὶ
ὁ μισθὸς τοῦ ἄλλως τι ἢ ὡς συνηνέχθη ξυγγράψαι
ἀπῆν. ἔστι δὲ ἃ καὶ πρὸς ἄλλων ξυγγεγραμμένα, 3
ὅτι καὶ αὐτὰ ἀξιαφήγητά τέ μοι ἔδοξε καὶ οὐ πάντη
ἄπιστα, ὡς λεγόμενα μόνον ὑπὲρ Ἀλεξάνδρου ἀνέ-
γραψα. ὅστις δὲ θαυμάσεται ἀνθ᾽ ὅτου ἐπὶ τοσούτοις
συγγραφεῦσι καὶ ἐμοὶ ἐπὶ νοῦν ἦλθεν ἥδε ἡ συγ-
γραφή, τά τε ἐκείνων πάντα τις ἀναλεξάμενος καὶ
τοῖσδε τοῖς ἡμετέροις ἐντυχὼν οὕτω θαυμαζέτω.

1 Λέγεται δὴ Φίλιππος μὲν τελευτῆσαι ἐπὶ ἄρχον-
τος Πυθοδήμου Ἀθήνησι· παραλαβόντα δὲ τὴν βασι-
λείαν Ἀλέξανδρον, παῖδα ὄντα Φιλίππου, ἐς Πε-
λοπόννησον παρελθεῖν· εἶναι δὲ τότε ἀμφὶ τὰ εἴκοσιν
2 ἔτη Ἀλέξανδρον. ἐνταῦθα ξυναγαγόντα τοὺς Ἕλλη-
νας ὅσοι ἐντὸς Πελοποννήσου ἦσαν αἰτεῖν παρ' αὐτῶν
τὴν ἡγεμονίαν τῆς ἐπὶ τοὺς Πέρσας στρατιᾶς, ἥντινα
Φιλίππῳ ἤδη ἔδοσαν· καὶ αἰτήσαντα λαβεῖν παρ'
ἑκάστων πλὴν Λακεδαιμονίων· Λακεδαιμονίους δὲ
ἀποκρίνασθαι μὴ εἶναί σφισι πάτριον ἀκολουθεῖν
ἄλλοις, ἀλλ' αὐτοὺς ἄλλων ἐξηγεῖσθαι. νεωτερίσαι
3 δὲ ἄττα καὶ τῶν Ἀθηναίων τὴν πόλιν. ἀλλὰ Ἀθη-
ναίους γε τῇ πρώτῃ ἐφόδῳ Ἀλεξάνδρου ἐκπλαγέν-
τας καὶ πλείονα ἔτι τῶν Φιλίππῳ δοθέντων Ἀλεξάν-
δρῳ εἰς τιμὴν ξυγχωρῆσαι. ἐπανελθόντα δὲ ἐς
Μακεδονίαν ἐν παρασκευῇ εἶναι τοῦ ἐς τὴν Ἀσίαν
στόλου.
4 Ἅμα δὲ τῷ ἦρι ἐλαύνειν ἐπὶ Θρᾴκης, ἐς Τριβαλ-
λοὺς καὶ Ἰλλυριούς, ὅτι τε νεωτερίζειν ἐπύθετο Ἰλλυ-
ριούς τε καὶ Τριβαλλούς, καὶ ἅμα ὁμόρους ὄντας οὐκ
ἐδόκει ὑπολείπεσθαι ὅτι μὴ πάντῃ ταπεινωθέντας
5 οὕτω μακρὰν ἀπὸ τῆς οἰκείας στελλόμενον. ὁρμη-
θέντα δὴ ἐξ Ἀμφιπόλεως ἐμβαλεῖν ἐς Θρᾴκην τὴν
τῶν αὐτονόμων καλουμένων Θρᾳκῶν, Φιλίππους
πόλιν ἐν ἀριστερᾷ ἔχοντα καὶ τὸν Ὄρβηλον τὸ ὄρος.
διαβὰς δὲ τὸν Νέσσον ποταμὸν λέγουσιν ὅτι δεκαταῖος
6 ἀφίκετο ἐπὶ τὸ ὄρος τὸν Αἶμον. καὶ ἐνταῦθα ἀπήν-
των αὐτῷ κατὰ τὰ στενὰ τῆς ἀνόδου τῆς ἐπὶ τὸ ὄρος
τῶν τε ἐμπόρων πολλοὶ ὡπλισμένοι καὶ οἱ Θρᾷκες
οἱ αὐτόνομοι, παρεσκευασμένοι εἴργειν τοῦ πρόσω
κατειληφότες τὴν ἄκραν τοῦ Αἵμου τὸν στόλον, παρ'
7 ἣν ἦν τῷ στρατεύματι ἡ πάροδος. ξυναγαγόντες δὲ

ἁμάξας καὶ προβαλόμενοι πρὸ σφῶν ἅμα μὲν χάρακι
ἐχρῶντο ταῖς ἁμάξαις εἰς τὸ ἀπομάχεσθαι ἀπ' αὐτῶν,
εἰ βιάζοιντο· ἅμα δὲ ἐν νῷ εἶχον ἐπαφιέναι ἀνιοῦσιν
ᾗ ἀποτομώτατον τοῦ ὄρους ἐπὶ τὴν φάλαγγα τῶν
Μακεδόνων τὰς ἁμάξας. γνώμην δὲ πεποίηντο ὅτι
ὅσῳ πυκνοτέρᾳ τῇ φάλαγγι καταφερόμεναι συμ-
μίξουσιν αἱ ἅμαξαι, τοσῷδε μᾶλλόν τι διασκεδάσουσιν
αὐτὴν βίᾳ ἐμπεσοῦσαι.

Ἀλεξάνδρῳ δὲ βουλὴ γίγνεται ὅπως ἀσφαλέστατα 8
ὑπερβαλεῖ τὸ ὄρος· καὶ ἐπειδὴ ἐδόκει διακινδυνευτέα,
οὐ γὰρ εἶναι ἄλλη τὴν πάροδον, παραγγέλλει τοῖς
ὁπλίταις, ὁπότε καταφέροιντο κατὰ τοῦ ὀρθίου αἱ
ἅμαξαι ὅσοις μὲν ὁδὸς πλατεῖα οὖσα παρέχοι λῦσαι
τὴν τάξιν, τούτους δὲ διαχωρῆσαι, ὡς δι' αὐτῶν
ἐκπεσεῖν τὰς ἁμάξας· ὅσοι δὲ περικαταλαμβάνοιντο, 9
ξυννεύσαντας, τοὺς δὲ καὶ πεσόντας ἐς γῆν συγ-
κλεῖσαι ἐς ἀκριβὲς τὰς ἀσπίδας, τοῦ κατ' αὐτῶν
φερομένας τὰς ἁμάξας καὶ τῇ ῥύμῃ κατὰ τὸ εἰκὸς
ὑπερπηδώσας ἀβλαβῶς ἐπελθεῖν. καὶ οὕτω ξυνέβη
ὅπως παρήνεσέ τε Ἀλέξανδρος καὶ εἴκασεν. οἱ μὲν 10
γὰρ διέσχον τὴν φάλαγγα, αἱ δὲ ὑπὲρ τῶν ἀσπίδων
ἐπικυλισθεῖσαι ὀλίγα ἔβλαψαν· ἀπέθανε δὲ οὐδεὶς
ὑπὸ ταῖς ἁμάξαις. ἔνθα δὴ οἱ Μακεδόνες θαρσήσαν-
τες, ὅτι ἀβλαβεῖς αὐτοῖς, ἃς μάλιστα ἐδεδίεσαν, αἱ
ἅμαξαι ἐγένοντο, σὺν βοῇ ἐς τοὺς Θρᾷκας ἐνέβαλον.
Ἀλέξανδρος δὲ τοὺς τοξότας μὲν ἀπὸ τοῦ δεξιοῦ 11
κέρως πρὸ τῆς ἄλλης φάλαγγος, ὅτι ταύτῃ εὐπο-
ρώτερα ἦν, ἐλθεῖν ἐκέλευσε καὶ ἐκτοξεύειν ἐς τοὺς
Θρᾷκας ὅπῃ προσφέροιντο· αὐτὸς δὲ ἀναλαβὼν τὸ
ἄγημα καὶ τοὺς ὑπασπιστὰς καὶ τοὺς Ἀγριᾶνας κατὰ
τὸ εὐώνυμον ἦγεν. ἔνθα δὴ οἱ τοξόται βάλλοντες 12
τοὺς προεκθέοντας τῶν Θρᾳκῶν ἀνέστελλον· καὶ ἡ

φάλαγξ προσμίξασα οὐ χαλεπῶς ἐξέωσεν ἐκ τῆς χώρας
ἀνθρώπους ψιλοὺς καὶ κακῶς ὡπλισμένους βαρβά-
ρους, ὥστε Ἀλέξανδρον ἀπὸ τοῦ εὐωνύμου ἐπάγοντα
οὐκέτι ἐδέξαντο, ἀλλὰ ῥίψαντες ὡς ἑκάστοις προὐχώρει
τὰ ὅπλα κατὰ τοῦ ὄρους ἔφυγον. καὶ ἀπέθανον μὲν
αὐτῶν ἐς χιλίους καὶ πεντακοσίους, ζῶντες δὲ ἄνδρες
μὲν ὀλίγοι ἐλήφθησαν δι' ὠκύτητα καὶ τῆς χώρας
ἐμπειρίαν, γυναῖκες δὲ ὅσαι ξυνείποντο αὐτοῖς ἑάλω-
σαν πᾶσαι, καὶ τὰ παιδάρια καὶ ἡ λεία πᾶσα ἑάλω.

2 Ἀλέξανδρος δὲ τὴν μὲν λείαν ὀπίσω ἀπέπεμψεν
ἐς τὰς πόλεις τὰς ἐπὶ θαλάσσῃ, Λυσανίᾳ καὶ Φιλώτᾳ
παραδοὺς διατίθεσθαι· αὐτὸς δὲ τὸ ἄκρον ὑπερβαλὼν
προῄει διὰ τοῦ Αἵμου ἐς Τριβαλλούς, καὶ ἀφικνεῖται
ἐπὶ τὸν Λύγινον ποταμόν· ἀπέχει δὲ οὗτος ἀπὸ τοῦ
Ἴστρου ὡς ἐπὶ τὸν Αἷμον ἰόντι σταθμοὺς τρεῖς.
2 Σύρμος δὲ ὁ τῶν Τριβαλλῶν βασιλεύς, ἐκ πολλοῦ
πυνθανόμενος τοῦ Ἀλεξάνδρου τὸν στόλον, γυναῖκας
μὲν καὶ παῖδας τῶν Τριβαλλῶν προὔπεμψεν ἐπὶ τὸν
Ἴστρον, διαβαίνειν κελεύσας τὸν ποταμὸν ἐς νῆσόν
3 τινα τῶν ἐν τῷ Ἴστρῳ· Πεύκη ὄνομα τῇ νήσῳ ἐστίν.
ἐς ταύτην δὲ τὴν νῆσον καὶ οἱ Θρᾷκες οἱ πρόσχωροι
τοῖς Τριβαλλοῖς προσάγοντος Ἀλεξάνδρου συμπε-
φευγότες ἦσαν καὶ αὐτὸς ὁ Σύρμος ἐς ταύτην ξυμ-
πεφεύγει ξὺν τοῖς ἀμφ' αὐτόν· τὸ δὲ πολὺ πλῆθος
τῶν Τριβαλλῶν ἔφυγεν ὀπίσω ἐπὶ τὸν ποταμόν,
ἔνθενπερ τῇ προτεραίᾳ ὡρμήθη Ἀλέξανδρος.

4 Ὡς δὲ ἔμαθεν αὐτῶν τὴν ὁρμήν, καὶ αὐτὸς ὑπο-
στρέψας τὸ ἔμπαλιν ἐπὶ τοὺς Τριβαλλοὺς ἦγε, καὶ
καταλαμβάνει καταστρατοπεδεύοντας ἤδη. καὶ οἱ μὲν
καταληφθέντες πρὸς τῷ νάπει τῷ παρὰ τὸν ποταμὸν
παρετάσσοντο· Ἀλέξανδρος δὲ καὶ αὐτὸς τὴν μὲν φά-
λαγγα ἐς βάθος ἐκτάξας ἐπῆγε, τοὺς τοξότας δὲ καὶ

*τοὺς σφενδονήτας προεκθέοντας ἐκέλευσεν ἐκτο-
ξεύειν τε καὶ σφενδονᾶν ἐς τοὺς βαρβάρους, εἴ πως
προκαλέσαιτο αὐτοὺς ἐς τὰ ψιλὰ ἐκ τοῦ νάπους. οἱ* 5
*δὲ ὡς ἐντὸς βέλους ἐγένοντο, παιόμενοι ἐξέθεον ἐπὶ
τοὺς τοξότας, ὅπως ἐς χεῖρας ξυμμίξειαν γυμνοῖς
οὖσι τοῖς τοξόταις. Ἀλέξανδρος δὲ ὡς προήγαγεν
αὐτοὺς ἐκ τῆς νάπης ἔξω, Φιλώταν μὲν ἀναλαβόντα
τοὺς ἐκ τῆς ἄνωθεν Μακεδονίας ἱππέας προσέταξεν
ἐμβάλλειν κατὰ τὸ κέρας τὸ δεξιόν, ᾗπερ μάλιστα
προὐκεχωρήκεσαν ἐν τῇ ἐκδρομῇ· Ἡρακλείδην δὲ καὶ
Σώπολιν τοὺς ἐκ Βοττιαίας τε καὶ Ἀμφιπόλεως ἱππέας
κατὰ τὸ εὐώνυμον κέρας ἐπάγειν ἔταξε. τὴν δὲ* 6
*φάλαγγα τῶν πεζῶν καὶ τὴν ἄλλην ἵππον πρὸ τῆς
φάλαγγος παρατείνας κατὰ μέσους ἐπῆγε. καὶ ἔστε
μὲν ἀκροβολισμὸς παρ' ἑκατέρων ἦν οἱ Τριβαλλοὶ οὐ
μεῖον εἶχον· ὡς δὲ ἥ τε φάλαγξ πυκνὴ ἐνέβαλλεν ἐς
αὐτοὺς ἐρρωμένως καὶ οἱ ἱππεῖς οὐκ ἀκοντισμῷ ἔτι,
ἀλλ' αὐτοῖς τοῖς ἵπποις ὠθοῦντες ἄλλῃ καὶ ἄλλῃ
προσέπιπτον, τότε δὴ ἐτράπησαν διὰ τοῦ νάπους ἐς
τὸν ποταμόν. καὶ ἀποθνήσκουσι μὲν τρισχίλιοι ἐν τῇ* 7
*φυγῇ, ζῶντες δὲ ὀλίγοι καὶ τούτων ἐλήφθησαν, ὅτι
ὕλη τε δασεῖα πρὸ τοῦ ποταμοῦ ἦν καὶ νὺξ ἐπιγενο-
μένη τὴν ἀκρίβειαν τῆς διώξεως ἀφείλετο τοὺς Μα-
κεδόνας. αὐτῶν δὲ Μακεδόνων τελευτῆσαι λέγει Πτο-
λεμαῖος ἱππέας μὲν ἕνδεκα, πεζοὺς δὲ ἀμφὶ τοὺς
τεσσαράκοντα.*

Ἀπὸ δὲ τῆς μάχης τριταῖος ἀφικνεῖται Ἀλέξαν- 3
*δρος ἐπὶ τὸν ποταμὸν τὸν Ἴστρον, ποταμῶν τῶν
κατὰ τὴν Εὐρώπην μέγιστον ὄντα καὶ πλείστην γῆν
ἐπερχόμενον καὶ ἔθνη μαχιμώτατα ἀπείργοντα, τὰ
μὲν πολλὰ Κελτικά, ὅθεν γε καὶ αἱ πηγαὶ αὐτῷ* 2
ἀνίσχουσιν, ὧν τελευταίους Κουάδους καὶ Μαρκο-

*μάνους· ἐπὶ δὲ Σαυροματῶν μοῖραν, Ἰάζυγας· ἐπὶ
δὲ Γέτας τοὺς ἀπαθανατίζοντας· ἐπὶ δὲ Σαυρομάτας
τοὺς πολλούς· ἐπὶ δὲ Σκύθας ἔστε ἐπὶ τὰς ἐκβολάς,
ἵνα ἐκδιδοῖ κατὰ πέντε στόματα ἐς τὸν Εὔξεινον
3 πόντον. ἐνταῦθα καταλαμβάνει αὐτῷ ἡκούσας ναῦς
μακρὰς ἐκ Βυζαντίου διὰ τοῦ πόντου τοῦ Εὐξείνου
κατὰ τὸν ποταμόν. ταύτας ἐμπλήσας τοξοτῶν τε καὶ
ὁπλιτῶν τῇ νήσῳ ἐπέπλει ἵνα οἱ Τριβαλλοί τε καὶ οἱ
Θρᾷκες ξυμπεφευγότες ἦσαν, καὶ ἐπειρᾶτο βιάζεσθαι
4 τὴν ἀπόβασιν. οἱ δὲ βάρβαροι ἀπήντων ἐπὶ τὸν
ποταμὸν ὅποι αἱ νῆες προσπίπτοιεν· αἱ δὲ ὀλί-
γαι τε ἦσαν καὶ ἡ στρατιὰ οὐ πολλὴ ἡ ἐπ' αὐτῶν,
καὶ τῆς νήσου τὰ πολλὰ ἀπότομα ἐς προσβολήν,
καὶ τὸ ῥεῦμα τοῦ ποταμοῦ τὸ παρ' αὐτήν, οἷα δὴ
ἐς στενὸν συγκεκλεισμένον, ὀξὺ καὶ ἄπορον προσ-
φέρεσθαι.*

*5 Ἔνθα δὴ Ἀλέξανδρος ἀπαγαγὼν τὰς ναῦς ἔγνω
διαβαίνειν τὸν Ἴστρον ἐπὶ τοὺς Γέτας τοὺς πέραν τοῦ
Ἴστρου ᾠκισμένους, ὅτι τε συνειλεγμένους ἑώρα πολ-
λοὺς ἐπὶ τῇ ὄχθῃ τοῦ Ἴστρου, ὡς εἴρξοντας, εἰ δια-
βαίνοι (ἦσαν γὰρ ἱππεῖς μὲν ἐς τετρακισχιλίους, πεζοὶ
δὲ πλείους τῶν μυρίων) καὶ ἅμα πόθος ἔλαβεν αὐτὸν
6 ἐπ' ἐκεῖνα τοῦ Ἴστρου ἐλθεῖν. τῶν μὲν δὴ νεῶν
ἐπέβη αὐτός· τὰς δὲ διφθέρας ὑφ' αἷς ἐσκήνουν τῆς
κάρφης πληρώσας καὶ ὅσα μονόξυλα πλοῖα ἐκ τῆς
χώρας ξυναγαγών (ἦν δὲ καὶ τούτων εὐπορία πολλή,
ὅτι τούτοις χρῶνται οἱ πρόσοικοι τῷ Ἴστρῳ ἐφ' ἁλιείᾳ
τε τῇ ἐκ τοῦ Ἴστρου καὶ εἴποτε παρ' ἀλλήλους ἀνὰ
τὸν ποταμὸν στέλλοιντο καὶ λῃστεύοντες ἀπ' αὐτῶν
οἱ πολλοί) ταῦτα ὡς πλεῖστα ξυναγαγὼν διεβίβαζεν
ἐπ' αὐτῶν τῆς στρατιᾶς ὅσους δυνατὸν ἦν ἐν τῷ
τοιῷδε τρόπῳ. καὶ γίγνονται οἱ διαβάντες ἅμα*

Ἀλεξάνδρῳ ἱππεῖς μὲν ἐς χιλίους καὶ πεντακοσίους,
πεζοὶ δὲ ἐς τετρακισχιλίους.

Διέβαλον δὲ τῆς νυκτὸς ᾗ λήιον ἦν σίτου βαθύ· 4
καὶ ταύτῃ μᾶλλόν τι ἔλαθον προσσχόντες τῇ ὄχθῃ.
ὑπὸ δὲ τὴν ἕω Ἀλέξανδρος διὰ τοῦ ληίου ἦγε, παραγ-
γείλας τοῖς πεζοῖς πλαγίαις ταῖς σαρίσσαις ἐπικλίνον-
τας τὸν σῖτον οὕτω προάγειν ἐς τὰ οὐκ ἐργάσιμα.
οἱ δὲ ἱππεῖς ἔστε μὲν διὰ τοῦ ληίου προῄει ἡ φάλαγξ
ἐφείποντο· ὡς δὲ ἐκ τῶν ἐργασίμων ἐξήλασαν, τὴν 2
μὲν ἵππον ἐπὶ τὸ δεξιὸν κέρας αὐτὸς Ἀλέξανδρος
παρήγαγε, τὴν φάλαγγα δὲ ἐν πλαισίῳ Νικάνορα
ἄγειν ἐκέλευσε. καὶ οἱ Γέται οὐδὲ τὴν πρώτην ἐμβο- 3
λὴν τῶν ἱππέων ἐδέξαντο· παράδοξος μὲν γὰρ αὐτοῖς
ἡ τόλμα ἐφάνη τοῦ Ἀλεξάνδρου, ὅτι εὐμαρῶς οὕτω
τὸν μέγιστον τῶν ποταμῶν διεβεβήκει ἐν μιᾷ νυκτὶ
τὸν Ἴστρον οὐ γεφυρώσας τὸν πόρον, φοβερὰ δὲ καὶ
τῆς φάλαγγος ἡ ξύγκλεισις, βιαία δὲ ἡ τῶν ἱππέων
ἐμβολή. καὶ τὰ μὲν πρῶτα ἐς τὴν πόλιν καταφεύ- 4
γουσιν, ἣ δὴ ἀπεῖχεν αὐτοῖς ὅσον παρασάγγην τοῦ
Ἴστρου· ὡς δὲ ἐπάγοντα εἶδον σπουδῇ Ἀλέξανδρον
τὴν μὲν φάλαγγα παρὰ τὸν ποταμόν, ὡς μὴ κυκλω-
θεῖέν πη οἱ πεζοὶ ἐνεδρευσάντων τῶν Γετῶν, τοὺς
ἱππέας δὲ κατὰ μέτωπον, λείπουσιν αὖ καὶ τὴν πόλιν
οἱ Γέται κακῶς τετειχισμένην, ἀναλαβόντες τῶν παι-
δαρίων καὶ τῶν γυναικῶν ἐπὶ τοὺς ἵππους ὅσα φέρειν
οἱ ἵπποι ἠδύναντο· ἦν δὲ αὐτοῖς ἡ ὁρμὴ ὡς πορρω-
τάτω ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ ἐς τὰ ἔρημα. Ἀλέξανδρος δὲ
τήν τε πόλιν λαμβάνει καὶ τὴν λείαν πᾶσαν ὅσην οἱ
Γέται ὑπελείποντο. καὶ τὴν μὲν λείαν Μελεάγρῳ καὶ
Φιλίππῳ ἐπαναγαγεῖν δίδωσιν· αὐτὸς δὲ κατασκάψας 5
τὴν πόλιν θύει τε ἐπὶ τῇ ὄχθῃ τοῦ Ἴστρου Διὶ
Σωτῆρι καὶ Ἡρακλεῖ καὶ αὐτῷ τῷ Ἴστρῳ, ὅτι οὐκ

ἄπορος αὐτῷ ἐγένετο, καὶ ἐπανάγει αὐτῆς ἡμέρας
σώους σύμπαντας ἐπὶ τὸ στρατόπεδον.

6 Ἐνταῦθα ἀφίκοντο πρέσβεις ὡς Ἀλέξανδρον
παρά τε τῶν ἄλλων ὅσα αὐτόνομα ἔθνη προσοικεῖ
τῷ Ἴστρῳ καὶ παρὰ Σύρμου τοῦ Τριβαλλῶν βασιλέως·
καὶ παρὰ Κελτῶν δὲ τῶν ἐπὶ τῷ Ἰονίῳ κόλπῳ ᾠκισ-
μένων ἧκον· μεγάλοι οἱ Κελτοὶ τὰ σώματα καὶ μέγα
ἐπὶ σφίσι φρονοῦντες· πάντες δὲ φιλίας τῆς Ἀλεξάν-
7 δρου ἐφιέμενοι ἥκειν ἔφασαν. καὶ πᾶσιν ἔδωκε
πίστεις Ἀλέξανδρος καὶ ἔλαβε· τοὺς Κελτοὺς δὲ καὶ
ἤρετο ὅ τι μάλιστα δεδίττεται αὐτοὺς τῶν ἀνθρω-
πίνων, ἐλπίσας ὅτι μέγα ὄνομα τὸ αὐτοῦ καὶ ἐς
Κελτοὺς καὶ ἔτι προσωτέρω ἥκει καὶ ὅτι αὐτὸν
8 μάλιστα πάντων δεδιέναι φήσουσι. τῷ δὲ παρ' ἐλ-
πίδα ξυνέβη τῶν Κελτῶν ἡ ἀπόκρισις· οἷα γὰρ πόρρω
τε ᾠκισμένοι Ἀλεξάνδρου καὶ χωρία δύσπορα οἰκοῦν-
τες καὶ Ἀλεξάνδρου ἐς ἄλλα τὴν ὁρμὴν ὁρῶντες
ἔφασαν δεδιέναι μήποτε ὁ οὐρανὸς αὐτοῖς ἐμπέσοι.
καὶ τούτους φίλους τε ὀνομάσας καὶ ξυμμάχους ποιη-
σάμενος ὀπίσω ἀπέπεμψε, τοσοῦτον ὑπειπὼν ὅτι
ἀλαζόνες Κελτοί εἰσιν.

5 Αὐτὸς δὲ ἐπ' Ἀγριάνων καὶ Παιόνων προὐχώρει.
ἔνθα δὴ ἄγγελοι ἀφίκοντο αὐτῷ Κλεῖτόν τε τὸν Βαρ-
δύλεω ἀφεστάναι ἀγγέλλοντες καὶ Γλαυκίαν προσ-
κεχωρηκέναι αὐτῷ τὸν Ταυλαντίων βασιλέα· οἱ δὲ
καὶ τοὺς Αὐταριάτας ἐπιθήσεσθαι αὐτῷ κατὰ τὴν
πορείαν ἐξήγγελλον· ὧν δὴ ἕνεκα κατὰ σπουδὴν
2 ἐδόκει ἀναζευγνύναι. Λάγγαρος δὲ ὁ τῶν Ἀγριάνων
βασιλεὺς ἔτι μὲν καὶ Φιλίππου ζῶντος ἀσπαζόμενος
Ἀλέξανδρον δῆλος ἦν καὶ ἰδίᾳ ἐπρέσβευσε παρ'
αὐτόν, τότε δὲ παρῆν αὐτῷ μετὰ τῶν ὑπασπιστῶν,
ὅσους τε καλλίστους καὶ εὐοπλοτάτους ἀμφ' αὐτὸν

εἶχε· καὶ ἐπειδὴ ἔμαθεν ὑπὲρ τῶν Αὐταριατῶν πυν- 3
θανόμενον Ἀλέξανδρον οἵτινές τε καὶ ὁπόσοι εἶεν,
οὐκ ἔφη χρῆναι ἐν λόγῳ τίθεσθαι Αὐταριάτας· εἶναι
γὰρ ἀπολεμωτάτους τῶν ταύτῃ· καὶ αὐτὸς ἐμβαλεῖν
ἐς τὴν χώραν αὐτῶν, ὡς ἀμφὶ τὰ σφέτερα μᾶλλόν
τι ἔχοιεν. καὶ κελεύσαντος Ἀλεξάνδρου ἐμβάλλει
ἐς αὐτούς· καὶ ἐμβαλὼν ἦγε καὶ ἔφερε τὴν χώραν
αὐτῶν.

Αὐταριᾶται μὲν δὴ ἀμφὶ τὰ αὐτῶν εἶχον· Λάγ- 4
γαρος δὲ τά τε ἄλλα ἐτιμήθη μεγάλως πρὸς Ἀλεξάν-
δρου καὶ δῶρα ἔλαβεν ὅσα μέγιστα παρὰ βασιλεῖ
τῷ Μακεδόνων νομίζεται· καὶ τὴν ἀδελφὴν τὴν
Ἀλεξάνδρου Κύναν καὶ ταύτην ὡμολόγησε δώσειν
αὐτῷ Πέλλαν ἀφικομένῳ Ἀλέξανδρος.

Ἀλλὰ Λάγγαρος μὲν ἐπανελθὼν οἴκαδε νόσῳ 5
ἐτελεύτησεν. Ἀλέξανδρος δὲ παρὰ τὸν Ἐριγόνα
ποταμὸν πορευόμενος ἐς Πήλιον πόλιν ἐστέλλετο.
ταύτην γὰρ κατειλήφει ὁ Κλεῖτος ὡς ὀχυρωτάτην τῆς
χώρας· καὶ πρὸς ταύτην ὡς ἧκεν Ἀλέξανδρος, κατα-
στρατοπεδεύσας πρὸς τῷ Ἐορδαϊκῷ ποταμῷ τῇ
ὑστεραίᾳ ἐγνώκει προσβάλλειν τῷ τείχει. οἱ δὲ ἀμφὶ 6
τὸν Κλεῖτον τὰ κύκλῳ τῆς πόλεως ὄρη, ὑπερδέξιά
τε ὄντα καὶ δασέα, κατεῖχον, ὡς πάντοθεν ἐπιτίθεσθαι
τοῖς Μακεδόσιν, εἰ τῇ πόλει προσβάλλοιεν· Γλαυκίας
δὲ αὐτῷ ὁ τῶν Ταυλαντίων βασιλεὺς οὔπω παρῆν.
Ἀλέξανδρος μὲν δὴ τῇ πόλει προσῆγεν· οἱ δὲ πολέ- 7
μιοι σφαγιασάμενοι παῖδας τρεῖς καὶ κόρας ἴσας τὸν
ἀριθμὸν καὶ κριοὺς μέλανας τρεῖς, ὥρμηντο μὲν ὡς
δεξόμενοι ἐς χεῖρας τοὺς Μακεδόνας· ὁμοῦ δὲ γενο-
μένων ἐξέλιπον καίτοι καρτερὰ ὄντα τὰ κατειλημμένα
πρὸς σφῶν χωρία, ὥστε καὶ τὰ σφάγια αὐτῶν κατε-
λήφθη ἔτι κείμενα.

8 Ταύτῃ μὲν δὴ τῇ ἡμέρᾳ κατακλείσας αὐτοὺς ἐς
τὴν πόλιν καὶ στρατοπεδευσάμενος πρὸς τῷ τείχει
ἐγνώκει περιτειχισμῷ ἀποκλεῖσαι αὐτούς· τῇ δὲ ὑστε-
ραίᾳ παρῆν μετὰ πολλῆς δυνάμεως Γλαυκίας ὁ τῶν
Ταυλαντίων βασιλεύς. ἔνθα δὴ Ἀλέξανδρος τὴν μὲν
πόλιν ἀπέγνω ἑλεῖν ἂν ξὺν τῇ παρούσῃ δυνάμει,
πολλῶν μὲν ἐς αὐτὴν καὶ μαχίμων ξυμπεφευγότων,
πολλῶν δὲ ἅμα τῷ Γλαυκίᾳ προσκεισομένων, εἰ αὐ-
9 τὸς τῷ τείχει προσμάχοιτο. Φιλώταν δὲ ἀναλαβόντα
τῶν ἱππέων ὅσους ἐς προφυλακὴν καὶ τὰ ὑποζύγια
τὰ ἐκ τοῦ στρατοπέδου ἐς ἐπισιτισμὸν ἔπεμπεν. καὶ
ὁ Γλαυκίας μαθὼν τὴν ὁρμὴν τῶν ἀμφὶ Φιλώταν
ἐξελαύνει ἐπ' αὐτούς, καὶ καταλαμβάνει τὰ κύκλῳ
ὄρη τοῦ πεδίου, ὅθεν οἱ ξὺν Φιλώτᾳ ἐπισιτιεῖσθαι
10 ἔμελλον. Ἀλέξανδρος δέ, ἐπειδὴ ἀπηγγέλθη αὐτῷ
ὅτι κινδυνεύουσιν οἵ τε ἱππεῖς καὶ τὰ ὑποζύγια, εἰ
νὺξ αὐτοὺς καταλήψεται, αὐτὸς μὲν ἀναλαβὼν τούς
τε ὑπασπιστὰς καὶ τοὺς τοξότας καὶ τοὺς Ἀγριᾶνας
καὶ ἱππέας ἐς τετρακοσίους ἐβοήθει σπουδῇ· τὸ δὲ
ἄλλο στράτευμα πρὸς τῇ πόλει ἀπέλιπεν, ὡς μὴ
ἀποχωρήσαντος παντὸς τοῦ στρατοῦ καὶ οἱ ἐκ τῆς
πόλεως ἐπιδραμόντες τοῖς ἀμφὶ Γλαυκίαν ξυμμίξειαν.
11 ἔνθα δὴ Γλαυκίας προσάγοντα Ἀλέξανδρον αἰσθόμε-
νος ἐκλείπει τὰ ὄρη· οἱ δὲ ξὺν Φιλώτᾳ ἀσφαλῶς
ἐπὶ τὸ στρατόπεδον διεσώθησαν. ἐδόκουν δ' ἔτι τὸν
Ἀλέξανδρον ἐν δυσχωρίᾳ ἀπειληφέναι οἱ ἀμφὶ τὸν
Κλεῖτον καὶ Γλαυκίαν· τά τε γὰρ ὄρη τὰ ὑπερδέξια
κατεῖχον πολλοῖς μὲν ἱππεῦσι, πολλοῖς δὲ ἀκοντισταῖς
καὶ σφενδονήταις καὶ ὁπλίταις δὲ οὐκ ὀλίγοις, καὶ
οἱ ἐν τῇ πόλει κατειλημμένοι προσκείσεσθαι ἀπαλ-
12 λαττομένοις ἔμελλον· τά τε χωρία δι' ὧν ἡ πάροδος
ἦν τῷ Ἀλεξάνδρῳ στενὰ καὶ ὑλώδη ἐφαίνετο, τῇ μὲν

πρὸς τοῦ ποταμοῦ ἀπειργόμενα, τῇ δὲ ὄρος ὑπερύ-
ψηλον ἦν καὶ κρημνοὶ πρὸς τοῦ ὄρους, ὥστε οὐδὲ
ἐπὶ τεσσάρων ἀσπίδων ἂν τῷ στρατεύματι ἡ πάροδος
ἐγένετο.

Ἔνθα δὴ ἐκτάσσει τὸν στρατὸν Ἀλέξανδρος ἐς 6
ἑκατὸν καὶ εἴκοσι τὸ βάθος τῆς φάλαγγος. ἐπὶ τὸ
κέρας δὲ ἑκατέρωθεν διακοσίους ἱππέας ἐπιτάξας παρ-
ήγγελλε σιγῇ ἔχειν, τὸ παραγγελλόμενον ὀξέως δεχο-
μένους. καὶ τὰ μὲν πρῶτα ἐσήμηνεν ὀρθὰ ἀνατεῖναι 2
τὰ δόρατα τοὺς ὁπλίτας, ἔπειτα ἀπὸ ξυνθήματος
ἀποτεῖναι ἐς προβολήν, καὶ νῦν μὲν ἐς τὸ δεξιὸν
ἐγκλῖναι τῶν δοράτων τὴν σύγκλεισιν, αὖθις δὲ ἐπὶ
τὰ ἀριστερά. καὶ αὐτὴν δὲ τὴν φάλαγγα ἔς τε τὸ
πρόσω ὀξέως ἐκίνησε καὶ ἐπὶ τὰ κέρατα ἄλλοτε ἄλλῃ
παρήγαγε. καὶ οὕτω πολλὰς τάξεις τάξας τε καὶ 3
μετακοσμήσας ἐν ὀλίγῳ χρόνῳ, κατὰ τὸ εὐώνυμον
οἷον ἔμβολον ποιήσας τῆς φάλαγγος ἐπῆγεν ἐπὶ τοὺς
πολεμίους. οἱ δὲ πάλαι μὲν ἐθαύμαζον τήν τε ὀξύ-
τητα ὁρῶντες καὶ τὸν κόσμον τῶν δρωμένων· τότε
δὲ προσάγοντας ἤδη τοὺς ἀμφὶ Ἀλέξανδρον οὐκ
ἐδέξαντο, ἀλλὰ λείπουσι τοὺς πρώτους λόφους. ὁ 4
δὲ καὶ ἐπαλαλάξαι ἐκέλευσε τοὺς Μακεδόνας καὶ τοῖς
δόρασι δουπῆσαι πρὸς τὰς ἀσπίδας· οἱ δὲ Ταυλάντιοι
ἔτι μᾶλλον ἐκπλαγέντες πρὸς τῆς βοῆς ὡς πρὸς τὴν
πόλιν ἐπανήγαγον σπουδῇ τὸν στρατόν.

Ἀλέξανδρος δὲ λόφον τινὰς κατέχοντας ἰδὼν 5
οὐ πολλοὺς τῶν πολεμίων, παρ' ὃν αὐτῷ ἡ πάροδος
ἐγίγνετο, παρήγγειλε τοῖς σωματοφύλαξι καὶ τοῖς
ἀμφ' αὐτὸν ἑταίροις, ἀναλαβόντας τὰς ἀσπίδας ἀνα-
βαίνειν ἐπὶ τοὺς ἵππους καὶ ἐλαύνειν ἐπὶ τὸν γήλο-
φον· ἐκεῖσε δὲ ἐλθόντας, εἰ ὑπομένοιεν οἱ κατειλη-
φότες τὸ χωρίον, τοὺς ἡμίσεας καταπηδῆσαι ἀπὸ τῶν

ἵππων καὶ ἀναμιχθέντας τοῖς ἱππεῦσι πεζοὺς μάχε-
6 σθαι. οἱ δὲ πολέμιοι τὴν ὁρμὴν τὴν Ἀλεξάνδρου ἰδόντες λείπουσι τὸν γήλοφον καὶ παρεκκλίνουσιν ἐφ' ἑκάτερα τῶν ὀρῶν. ἔνθα δὴ καταλαβὼν Ἀλέξανδρος τὸν γήλοφον σὺν τοῖς ἑταίροις τούς τε Ἀγριᾶνας μεταπέμπεται καὶ τοὺς τοξότας, ὄντας ἐς δισχιλίους· τοὺς δὲ ὑπασπιστὰς διαβαίνειν τὸν ποταμὸν ἐκέλευσε καὶ ἐπὶ τούτοις τὰς τάξεις τῶν Μακεδόνων· ὁπότε δὲ διαβάντες τύχοιεν, ἐπ' ἀσπίδα ἐκτάσσεσθαι, ὡς πυκνὴν εὐθὺς διαβάντων φαίνεσθαι τὴν φάλαγγα· αὐτὸς δὲ ἐν προφυλακῇ ὢν ἀπὸ τοῦ λόφου ἀφεώρα
7 τῶν πολεμίων τὴν ὁρμήν. οἱ δέ, ὁρῶντες διαβαίνουσαν τὴν δύναμιν, κατὰ τὰ ὄρη ἀντεπῄεσαν, ὡς τοῖς μετὰ Ἀλεξάνδρου ἐπιθησόμενοι τελευταίοις ἀποχωροῦσιν. ὁ δὲ πελαζόντων ἤδη αὐτὸς ἐκθεῖ σὺν τοῖς ἀμφ' αὐτόν, καὶ ἡ φάλαγξ, ὡς διὰ τοῦ ποταμοῦ ἐπιοῦσα, ἐπηλάλαξεν· οἱ δὲ πολέμιοι πάντων ἐπὶ σφᾶς ἐλαυνόντων ἐγκλίναντες ἔφευγον· καὶ ἐν τούτῳ ἐπῆγεν Ἀλέξανδρος τούς τε Ἀγριᾶνας καὶ τοὺς τοξό-
8 τας δρόμῳ ὡς ἐπὶ τὸν ποταμόν. καὶ πρῶτος μὲν αὐτὸς φθάσας διαβαίνει· τοῖς τελευταίοις δὲ ὡς εἶδεν ἐπικειμένους τοὺς πολεμίους ἐπιστήσας ἐπὶ τῇ ὄχθῃ τὰς μηχανὰς ἐξακοντίζειν ὡς πορρωτάτω ἀπ' αὐτῶν ἐκέλευσεν ὅσα ἀπὸ μηχανῶν βέλη ἐξακοντίζεται· καὶ τοὺς τοξότας δὲ ἐκ μέσου τοῦ ποταμοῦ ἐκτοξεύειν ἐπεσβάντας καὶ τούτους. καὶ οἱ μὲν ἀμφὶ τὸν Γλαυκίαν εἴσω βέλους παρελθεῖν οὐκ ἐτόλμων· οἱ Μακεδόνες δὲ ἐν τούτῳ ἀσφαλῶς ἐπέρασαν τὸν ποταμόν, ὥστε οὐδεὶς ἀπέθανεν ἐν τῇ ἀποχωρήσει αὐτῶν.

9 Τρίτῃ δὲ ἀπ' ἐκείνης ἡμέρᾳ καταμαθὼν Ἀλέξανδρος κακῶς αὐλιζομένους τοὺς ἀμφὶ Κλεῖτον καὶ Γλαυκίαν, καὶ οὔτε φυλακὰς ἐν τῇ τάξει αὐτοῖς

φυλαττομένας οὔτε χάρακα ἢ τάφρον προβεβλημένους,
οἷα δὴ ξὺν φόβῳ ἀπηλλάχθαι οἰομένων Ἀλέξανδρον,
ἐς μῆκος δὲ οὐκ ὠφέλιμον ἀποτεταμένην αὐτοῖς τὴν
τάξιν, ὑπὸ νύκτα ἔτι λαθὼν διαβαίνει τὸν ποταμόν,
τούς τε ὑπασπιστὰς ἅμα οἷ ἄγων καὶ τοὺς Ἀγριᾶνας
καὶ τοὺς τοξότας καὶ τὴν Περδίκκου καὶ Κοίνου
τάξιν. καὶ προστέτακτο μὲν ἀκολουθεῖν τὴν ἄλλην 10
στρατιάν· ὡς δὲ καιρὸν εἶδεν εἰς ἐπίθεσιν, οὐ προσ-
μείνας ὁμοῦ γενέσθαι πάντας ἐφῆκε τοὺς τοξότας
καὶ τοὺς Ἀγριᾶνας· οἱ δὲ ἀπροσδόκητοί τε ἐπιπεσόν-
τες καὶ φάλαγγι κατὰ κέρας, ᾗπερ ἀσθενεστάτοις
αὐτοῖς καρτερωτάτῃ τῇ ἐμβολῇ προσμίξειν ἔμελλον,
τοὺς μὲν ἔτι ἐν ταῖς εὐναῖς κατέκτεινον, τοὺς δὲ
φεύγοντας εὐμαρῶς αἱροῦντες, ὥστε πολλοὶ μὲν αὐτοῦ
ἐγκατελήφθησαν καὶ ἀπέθανον, πολλοὶ δὲ ἐν τῇ ἀπο-
χωρήσει ἀτάκτῳ καὶ φοβερᾷ γενομένῃ· οὐκ ὀλίγοι
δὲ καὶ ζῶντες ἐλήφθησαν. ἐγένετο δὲ ἡ δίωξις τοῖς 11
ἀμφὶ Ἀλέξανδρον μέχρι πρὸς τὰ ὄρη τῶν Ταυλαν-
τίων· ὅσοι δὲ καὶ ἀπέφυγον αὐτῶν, γυμνοὶ τῶν
ὅπλων διεσώθησαν. Κλεῖτος δὲ ἐς τὴν πόλιν τὸ
πρῶτον καταφυγὼν ἐμπρήσας τὴν πόλιν ἀπηλλάγη
παρὰ Γλαυκίαν ἐς Ταυλαντίους.

Ἐν τούτῳ δὲ τῶν φυγάδων τινὲς τῶν ἐκ Θηβῶν 7
φευγόντων παρελθόντες νύκτωρ ἐς τὰς Θήβας ἐπα-
γομένων τινῶν αὐτοὺς ἐπὶ νεωτερισμῷ ἐκ τῆς πόλεως
Ἀμύνταν μὲν καὶ Τιμόλαον τῶν τὴν Καδμείαν ἐχόν-
των οὐδὲν ὑποτοπήσαντας πολέμιον ἔξω τῆς Καδ-
μείας ἀπέκτειναν ξυλλαβόντες· ἐς δὲ τὴν ἐκκλησίαν 2
παρελθόντες ἐπῆραν τοὺς Θηβαίους ἀποστῆναι ἀπὸ
Ἀλεξάνδρου, ἐλευθερίαν τε προϊσχόμενοι, παλαιὰ καὶ
καλὰ ὀνόματα, καὶ τῆς βαρύτητος τῶν Μακεδόνων
ἤδη ποτὲ ἀπαλλαγῆναι. πιθανώτεροι δὲ ἐς τὸ πλῆθος

ἐφαίνοντο τεθνηκέναι Ἀλέξανδρον ἰσχυριζόμενοι ἐν
3 Ἰλλυριοῖς· καὶ γὰρ καὶ πολὺς ὁ λόγος οὗτος καὶ
παρὰ πολλῶν ἐφοίτα, ὅτι τε χρόνον ἀπῆν οὐκ ὀλίγον
καὶ ὅτι οὐδεμία ἀγγελία παρ' αὐτοῦ ἀφῖκτο, ὥστε,
ὅπερ φιλεῖ ἐν τοῖς τοιοῖσδε, οὐ γινώσκοντες τὰ ὄντα
τὰ μάλιστα καθ' ἡδονήν σφισιν εἴκαζον.
4 *Πυθομένῳ δὲ Ἀλεξάνδρῳ τὰ τῶν Θηβαίων οὐδα-*
μῶς ἐδόκει ἀμελητέα εἶναι, τήν τε τῶν Ἀθηναίων
πόλιν δι' ὑποψίας ἐκ πολλοῦ ἔχοντι καὶ τῶν Θηβαίων
τὸ τόλμημα οὐ φαῦλον ποιουμένῳ, εἰ Λακεδαιμόνιοί
τε πάλαι ἤδη ταῖς γνώμαις ἀφεστηκότες καί τινες καὶ
ἄλλοι τῶν ἐν Πελοποννήσῳ καὶ Αἰτωλοὶ οὐ βέβαιοι
ὄντες συνεπιλήψονται τοῦ νεωτερισμοῦ τοῖς Θηβαίοις.
5 *ἄγων δὴ παρὰ τὴν Ἐορδαίαν τε καὶ τὴν Ἐλιμιῶτιν*
καὶ παρὰ τὰ τῆς Στυμφαίας καὶ Παραυαίας ἄκρα
ἑβδομαῖος ἀφικνεῖται ἐς Πελίνναν τῆς Θετταλίας.
ἔνθεν δὲ ὁρμηθεὶς ἕκτῃ ἡμέρᾳ ἐσβάλλει ἐς τὴν Βοιω-
τίαν, ὥστε οὐ πρόσθεν οἱ Θηβαῖοι ἔμαθον εἴσω Πυ-
λῶν παρεληλυθότα αὐτὸν πρὶν ἐν Ὀγχηστῷ γενέσθαι
6 *ξὺν τῇ στρατιᾷ πάσῃ. καὶ τότε δὲ οἱ πράξαντες τὴν*
ἀπόστασιν στράτευμα ἐκ Μακεδονίας Ἀντιπάτρου
ἀφῖχθαι ἔφασκον, αὐτὸν δὲ Ἀλέξανδρον τεθνάναι
δυσχυρίζοντο, καὶ τοῖς ἀπαγγέλλουσιν ὅτι οὗτος αὐ-
τὸς προσάγει Ἀλέξανδρος χαλεπῶς εἶχον· ἄλλον γάρ
τινα ἥκειν Ἀλέξανδρον τὸν Ἀερόπου.
7 *Ὁ δὲ Ἀλέξανδρος ἐξ Ὀγχηστοῦ ἄρας τῇ ὑστεραίᾳ*
προσῆγε πρὸς τὴν πόλιν τῶν Θηβαίων κατὰ τὸ τοῦ
Ἰολάου τέμενος· οὗ δὴ καὶ ἐστρατοπέδευσεν, ἐνδι-
δοὺς ἔτι τοῖς Θηβαίοις τριβήν, εἰ μεταγνόντες ἐπὶ
τοῖς κακῶς ἐγνωσμένοις πρεσβεύσαιντο παρ' αὐτόν.
8 *οἱ δὲ τοσούτου ἐδέησαν ἐνδόσιμόν τι παρασχεῖν ἐς*
ξύμβασιν, ὥστε ἐκθέοντες ἐκ τῆς πόλεως οἵ τε ἱππεῖς

καὶ τῶν ψιλῶν οὐκ ὀλίγοι ἔστε ἐπὶ τὸ στρατόπεδον
ἠκροβολίζοντο ἐς τὰς προφυλακάς, καί τινας καὶ
ἀπέκτειναν οὐ πολλοὺς τῶν Μακεδόνων. καὶ Ἀλέ- 9
ξανδρος ἐκπέμπει τῶν ψιλῶν καὶ τοξοτῶν, ὥστε αὐ-
τῶν ἀναστεῖλαι τὴν ἐκδρομήν· καὶ οὗτοι οὐ χαλεπῶς
ἀνέστειλαν ἤδη τῷ στρατοπέδῳ αὐτῷ προσφερομέ-
νους. τῇ δὲ ὑστεραίᾳ ἀναλαβὼν τὴν στρατιὰν πᾶσαν
καὶ περιελθὼν κατὰ τὰς πύλας τὰς φερούσας ἐπ'
Ἐλευθεράς τε καὶ τὴν Ἀττικήν, οὐδὲ τότε προσέμιξε
τοῖς τείχεσιν αὐτοῖς, ἀλλ' ἐστρατοπέδευσεν οὐ πολὺ
ἀπέχων τῆς Καδμείας, ὥστε ἐγγὺς εἶναι ὠφέλειαν
τῶν Μακεδόνων τοῖς τὴν Καδμείαν ἔχουσιν. οἱ γὰρ 10
Θηβαῖοι τὴν Καδμείαν διπλῷ χάρακι ἐφρούρουν ἀπο-
τειχίσαντες, ὡς μήτε ἔξωθέν τινα τοῖς ἐγκατειλημ-
μένοις δύνασθαι ἐπωφελεῖν, μήτε αὐτοὺς ἐκθέοντας
βλάπτειν τι σφᾶς ὁπότε τοῖς ἔξω πολεμίοις προσφέ-
ροιντο. Ἀλέξανδρος δέ (ἔτι γὰρ τοῖς Θηβαίοις διὰ
φιλίας ἐλθεῖν μᾶλλόν τι ἢ διὰ κινδύνου ἤθελε) διέ-
τριβε πρὸς τῇ Καδμείᾳ κατεστρατοπεδευκώς. ἔνθα 11
δὴ τῶν Θηβαίων οἱ μὲν τὰ βέλτιστα ἐς τὸ κοινὸν
γιγνώσκοντες ἐξελθεῖν ὥρμηντο παρ' Ἀλέξανδρον
καὶ εὑρέσθαι συγγνώμην τῷ πλήθει τῶν Θηβαίων
τῆς ἀποστάσεως· οἱ φυγάδες δὲ καὶ ὅσοι τοὺς φυγά-
δας ἐπικεκλημένοι ἦσαν, οὐδενὸς φιλανθρώπου τυ-
χεῖν ἂν παρ' Ἀλεξάνδρου ἀξιοῦντες, ἄλλως τε καὶ
βοιωταρχοῦντες ἔστιν οἱ αὐτῶν, παντάπασιν ἐνῆγον
τὸ πλῆθος ἐς τὸν πόλεμον. Ἀλέξανδρος δὲ οὐδ'
ὣς τῇ πόλει προσέβαλεν.

Ἀλλὰ λέγει Πτολεμαῖος ὁ Λάγου ὅτι Περδίκκας, 8
προτεταγμένος τῆς φυλακῆς τοῦ στρατοπέδου σὺν τῇ
αὑτοῦ τάξει καὶ τοῦ χάρακος τῶν πολεμίων οὐ πολὺ
ἀφεστηκώς, οὐ προσμείνας παρ' Ἀλεξάνδρου τὸ ἐς

τὴν μάχην ξύνθημα αὐτὸς πρῶτος προσέμιξε τῷ χά-
ρακι καὶ διασπάσας αὐτὸν ἐνέβαλεν ἐς τῶν Θηβαίων
2 τὴν προφυλακήν. τούτῳ δὲ ἑπόμενος Ἀμύντας ὁ
Ἀνδρομένους, ὅτι καὶ ξυντεταγμένος τῷ Περδίκκᾳ
ἦν, ἐπήγαγε καὶ αὐτὸς τὴν αὐτοῦ τάξιν, ὡς εἶδε
τὸν Περδίκκαν προεληλυθότα εἴσω τοῦ χάρακος.
ταῦτα δὲ ἰδὼν Ἀλέξανδρος, ὡς μὴ μόνοι ἀποληφθέν-
τες πρὸς τῶν Θηβαίων κινδυνεύσειαν, ἐπῆγε τὴν
3 ἄλλην στρατιάν. καὶ τοὺς μὲν τοξότας καὶ τοὺς
Ἀγριᾶνας ἐκδραμεῖν ἐσήμηνεν εἴσω τοῦ χάρακος, τὰ
δὲ ἀγήματα καὶ τοὺς ὑπασπιστὰς ἔτι ἔξω κατεῖχεν.
ἔνθα δὴ Περδίκκας μὲν τοῦ δευτέρου χάρακος εἴσω
παρελθεῖν βιαζόμενος αὐτὸς μὲν βληθεὶς πίπτει αὐ-
τοῦ· καὶ ἀποκομίζεται κακῶς ἔχων ἐπὶ τὸ στρατόπε-
δον, καὶ χαλεπῶς διεσώθη ἀπὸ τοῦ τραύματος· τοὺς
μέντοι Θηβαίους ἐς τὴν κοίλην ὁδὸν τὴν κατὰ τὸ
Ἡράκλειον φέρουσαν οἱ ἅμα αὐτῷ εἰσπεσόντες ὁμοῦ
4 τοῖς παρ' Ἀλεξάνδρου τοξόταις συνέκλεισαν. καὶ ἔστε
μὲν ἐπὶ τὸ Ἡράκλειον ἀναχωροῦσιν εἵποντο τοῖς
Θηβαίοις· ἐντεῦθεν δὲ ἐπιστρεψάντων αὖθις σὺν βοῇ
τῶν Θηβαίων φυγὴ τῶν Μακεδόνων γίγνεται· καὶ
Εὐρυβώτας τε ὁ Κρὴς πίπτει ὁ τοξάρχης καὶ αὐτῶν
τῶν τοξοτῶν ἐς ἑβδομήκοντα· οἱ δὲ λοιποὶ κατέφυγον
πρὸς τὸ ἄγημα τὸ τῶν Μακεδόνων καὶ τοὺς ὑπασ-
5 πιστὰς τοὺς βασιλικούς. κἀν τούτῳ Ἀλέξανδρος τοὺς
μὲν αὐτοῦ φεύγοντας κατιδών, τοὺς Θηβαίους δὲ
λελυκότας ἐν τῇ διώξει τὴν τάξιν, ἐμβάλλει ἐς αὐ-
τοὺς συντεταγμένῃ τῇ φάλαγγι· οἱ δὲ ὠθοῦσι τοὺς
Θηβαίους εἴσω τῶν πυλῶν· καὶ τοῖς Θηβαίοις ἐς
τοσόνδε ἡ φυγὴ φοβερὰ ἐγίγνετο, ὥστε διὰ τῶν
πυλῶν ὠθούμενοι ἐς τὴν πόλιν οὐκ ἔφθησαν συγ-
κλεῖσαι τὰς πύλας· ἀλλὰ συνεισπίπτουσι γὰρ αὐτοῖς

εἴσω τοῦ τείχους ὅσοι τῶν Μακεδόνων ἐγγὺς φευ-
γόντων εἴχοντο, ἅτε καὶ τῶν τειχῶν διὰ τὰς προφυ-
λακὰς τὰς πολλὰς ἐρήμων ὄντων. καὶ παρελθόντες 6
εἰς τὴν Καδμείαν οἱ μὲν ἐκεῖθεν κατὰ τὸ Ἀμφεῖον
σὺν τοῖς κατέχουσι τὴν Καδμείαν ἐξέβαινον ἐς τὴν
ἄλλην πόλιν· οἱ δὲ κατὰ τὰ τείχη, ἐχόμενα ἤδη πρὸς
τῶν συνεισπεσόντων τοῖς φεύγουσιν, ὑπερβάντες ἐς
τὴν ἀγορὰν δρόμῳ ἐφέροντο. καὶ ὀλίγον μέν τινα 7
χρόνον ἔμειναν οἱ τεταγμένοι τῶν Θηβαίων κατὰ τὸ
Ἀμφεῖον· ὡς δὲ πανταχόθεν αὐτοῖς οἱ Μακεδόνες
καὶ Ἀλέξανδρος ἄλλοτε ἄλλῃ ἐπιφαινόμενος προσέ-
κειντο, οἱ μὲν ἱππεῖς τῶν Θηβαίων διεκπεσόντες διὰ
τῆς πόλεως ἐς τὸ πεδίον ἐξέπιπτον, οἱ δὲ πεζοὶ ὡς
ἑκάστοις προὐχώρει ἐσώζοντο. ἔνθα δὴ ὀργῇ οὐχ 8
οὕτως τι οἱ Μακεδόνες, ἀλλὰ Φωκεῖς τε καὶ Πλαταιεῖς
καὶ οἱ ἄλλοι δὲ Βοιωτοὶ οὐδὲ ἀμυνομένους ἔτι τοὺς
Θηβαίους οὐδενὶ κόσμῳ ἔκτεινον, τοὺς μὲν ἐν ταῖς
οἰκίαις ἐπεισπίπτοντες, οὓς δὲ καὶ ἐς ἀλκὴν τετραμ-
μένους, τοὺς δὲ καὶ πρὸς ἱεροῖς ἱκετεύοντας, οὔτε
γυναικῶν οὔτε παίδων φειδόμενοι.

Καὶ πάθος τοῦτο Ἑλληνικὸν μεγέθει τε τῆς 9
ἁλούσης πόλεως καὶ ὀξύτητι τοῦ ἔργου, οὐχ ἥκιστα
δὲ καὶ τῷ παραλόγῳ ἔς τε τοὺς παθόντας καὶ τοὺς
δράσαντας, οὐ μεῖόν τι τοὺς ἄλλους Ἕλληνας ἢ καὶ
αὐτοὺς τοὺς μετασχόντας τοῦ ἔργου ἐξέπληξε. τὰ μὲν 2
γὰρ περὶ Σικελίαν Ἀθηναίοις ξυνενεχθέντα, εἰ καὶ
πλήθει τῶν ἀπολομένων οὐ μείονα τὴν ξυμφορὰν
τῇ πόλει ἤνεγκεν, ἀλλὰ τῷ τε πόρρω ἀπὸ τῆς οἰκείας
διαφθαρῆναι αὐτοῖς τὸν στρατόν, καὶ τὸν πολὺν
ξυμμαχικὸν μᾶλλον ἢ οἰκεῖον ὄντα, καὶ τῷ τὴν πόλιν
αὐτοῖς περιλειφθῆναι, ὡς καὶ ἐς ὕστερον ἐπὶ πολὺ
τῷ πολέμῳ ἀντισχεῖν Λακεδαιμονίοις τε καὶ τοῖς ξυμ-

μάχοις καὶ μεγάλῳ βασιλεῖ πολεμοῦντας, οὔτε αὐ-
τοῖς τοῖς παθοῦσιν ἴσην τὴν αἴσθησιν τῆς ξυμφορᾶς
προσέθηκεν, οὔτε τοῖς ἄλλοις Ἕλλησι τὴν ἐπὶ τῷ
3 πάθει ἔκπληξιν ὁμοίαν παρέσχε. καὶ τὸ ἐν Αἰγὸς
ποταμοῖς αὖθις Ἀθηναίων πταῖσμα ναυτικόν τε ἦν
καὶ ἡ πόλις οὐδὲν ἄλλο ὅτι μὴ τῶν μακρῶν τειχῶν
καθαιρέσει καὶ νεῶν τῶν πολλῶν παραδόσει καὶ
στερήσει τῆς ἀρχῆς ἐς ταπεινότητα ἀφικομένη τό τε
σχῆμα τὸ πάτριον ὅμως ἐφύλαξε καὶ τὴν δύναμιν οὐ
διὰ μακροῦ τὴν πάλαι ἀνέλαβεν, ὡς τά τε μακρὰ
τείχη ἐκτειχίσαι καὶ τῆς θαλάσσης αὖθις ἐπικρατῆσαι
καὶ τοὺς τότε φοβερούς σφισι Λακεδαιμονίους καὶ
παρ' ὀλίγον ἐλθόντας ἀφανίσαι τὴν πόλιν αὐτοὺς ἐν
τῷ μέρει ἐκ τῶν ἐσχάτων κινδύνων διασώσασθαι.
4 Λακεδαιμονίων τε αὖ τὸ κατὰ Λεῦκτρα καὶ Μαντί-
νειαν πταῖσμα τῷ παραλόγῳ μᾶλλόν τι τῆς ξυμφορᾶς
ἢ τῷ πλήθει τῶν γε ἀπολομένων τοὺς Λακεδαιμονίους
ἐξέπληξεν· ἥ τε ξὺν Ἐπαμεινώνδᾳ Βοιωτῶν καὶ
Ἀρκάδων γενομένη προσβολὴ πρὸς τὴν Σπάρτην καὶ
αὐτὴ τῷ ἀήθει τῆς ὄψεως μᾶλλον ἢ τῇ ἀκριβείᾳ τῶν
κινδύνων αὐτούς τε τοὺς Λακεδαιμονίους καὶ τοὺς
ξυμμετασχόντας αὐτοῖς τῶν τότε πραγμάτων ἐφόβη-
5 σεν. ἡ δὲ δὴ Πλαταιέων ἅλωσις τῆς πόλεως τῇ σμι-
κρότητι τῶν ἐγκαταληφθέντων, ὅτι οἱ πολλοὶ αὐτῶν
διαπεφεύγεσαν πάλαι ἐς τὰς Ἀθήνας, οὐ μέγα πά-
θημα ἐγένετο. καὶ ἡ Μήλου καὶ Σκιώνης ἅλωσις,
νησιωτικά τε πολίσματα ἦν καὶ τοῖς δράσασιν αἰσχύ-
νην μᾶλλόν τι προσέβαλεν ἢ ἐς τὸ ξύμπαν Ἑλληνικὸν
μέγαν τὸν παράλογον παρέσχε.

6 Θηβαίοις δὲ τὰ τῆς ἀποστάσεως ὀξέα καὶ ξὺν
οὐδενὶ λογισμῷ γενόμενα, καὶ ἡ ἅλωσις δι' ὀλίγου
τε καὶ οὐ ξὺν πόνῳ τῶν ἑλόντων ξυνενεχθεῖσα, καὶ

ὁ φόνος πολύς, οἷα δὴ ἐξ ὁμοφύλων τε καὶ παλαιᾶς
ἀπεχθείας ἐπεξιόντων, καὶ ὁ τῆς πόλεως παντελὴς
ἀνδραποδισμός, δυνάμει τε καὶ δόξῃ ἐς τὰ πολέμια
τῶν τότε προεχούσης ἐν τοῖς Ἕλλησιν, οὐκ ἔξω τοῦ
εἰκότος εἰς μῆνιν τὴν ἀπὸ τοῦ θείου ἀνηνέχθη, ὡς 7
τῆς τε ἐν τῷ Μηδικῷ πολέμῳ προδοσίας τῶν Ἑλλήνων
διὰ μακροῦ ταύτην δίκην ἐκτίσαντας Θηβαίους, καὶ
τῆς Πλαταιῶν ἔν τε ταῖς σπονδαῖς καταλήψεως καὶ
τοῦ παντελοῦς ἀνδραποδισμοῦ τῆς πόλεως, καὶ τῆς
τῶν παραδόντων σφᾶς Λακεδαιμονίοις οὐχ Ἑλληνικῆς
γενομένης διὰ Θηβαίους σφαγῆς, καὶ τοῦ χωρίου τῆς
ἐρημώσεως ἐν ὅτῳ οἱ Ἕλληνες παραταξάμενοι Μήδοις
ἀπώσαντο τῆς Ἑλλάδος τὸν κίνδυνον, καὶ ὅτι Ἀθη-
ναίους αὐτοὶ τῇ ψήφῳ ἀπώλλυον ὅτε ὑπὲρ ἀνδρα-
ποδισμοῦ τῆς πόλεως γνώμη προὐτέθη ἐν τοῖς Λακε-
δαιμονίων ξυμμάχοις. ἐπεὶ καὶ πρὸ τῆς ξυμφορᾶς 8
πολλὰ ἀπὸ τοῦ θείου ἐπισημῆναι ἐλέγετο, ἃ δὴ ἐν
μὲν τῷ παραυτίκα ἠμελήθη, ὕστερον δὲ ἡ μνήμη
αὐτὰ ἐς λογισμὸν τοῦ ἐκ πάλαι ἐπὶ τοῖς ξυνενεχθεῖσι
προσημανθῆναι ἀνήνεγκε.

Τοῖς δὲ μετασχοῦσι τοῦ ἔργου ξυμμάχοις, οἷς δὴ 9
καὶ ἐπέτρεψεν Ἀλέξανδρος τὰ κατὰ τὰς Θήβας δια-
θεῖναι, τὴν μὲν Καδμείαν φρουρᾷ κατέχειν ἔδοξε,
τὴν πόλιν δὲ κατασκάψαι εἰς ἔδαφος, καὶ τὴν χώραν
κατανεῖμαι τοῖς ξυμμάχοις ὅση μὴ ἱερὰ αὐτῆς· παῖ-
δας δὲ καὶ γυναῖκας καὶ ὅσοι ὑπελείποντο Θηβαίων,
πλὴν τῶν ἱερέων τε καὶ ἱερειῶν καὶ ὅσοι ξένοι Φι-
λίππου ἢ Ἀλεξάνδρου ἢ ὅσοι πρόξενοι Μακεδό-
νων ἐγένοντο, ἀνδραποδίσαι. καὶ τὴν Πινδάρου 10
δὲ τοῦ ποιητοῦ οἰκίαν καὶ τοὺς ἀπογόνους τοῦ Πιν-
δάρου λέγουσιν ὅτι διεφύλαξεν Ἀλέξανδρος αἰδοῖ
τῇ Πινδάρου. ἐπὶ τούτοις Ὀρχόμενόν τε καὶ Πλα-

ταιὰς ἀναστῆσαί τε καὶ τειχίσαι οἱ ξύμμαχοι ἔγνωσαν.

10 Ἐς δὲ τοὺς ἄλλους Ἕλληνας ὡς ἐξηγγέλθη τῶν
Θηβαίων τὸ πάθος, Ἀρκάδες μὲν ὅσοι βοηθήσοντες
Θηβαίοις ἀπὸ τῆς οἰκείας ὡρμήθησαν θάνατον κατε-
ψηφίσαντο τῶν ἐπαράντων σφᾶς ἐς τὴν βοήθειαν.
Ἠλεῖοι δὲ τοὺς φυγάδας σφῶν κατεδέξαντο, ὅτι ἐπι-
2 τήδειοι Ἀλεξάνδρῳ ἦσαν· Αἰτωλοὶ δὲ πρεσβείας
σφῶν κατὰ ἔθνη πέμψαντες ξυγγνώμης τυχεῖν ἐδέ-
οντο, ὅτι καὶ αὐτοί τι πρὸς τὰ παρὰ τῶν Θηβαίων
ἀπαγγελθέντα ἐνεωτέρισαν· Ἀθηναῖοι δέ, μυστηρίων
τῶν μεγάλων ἀγομένων ὡς ἧκόν τινες τῶν Θηβαίων
ἐξ αὐτοῦ τοῦ ἔργου, τὰ μὲν μυστήρια ἐκπλαγέντες
ἐξέλιπον, ἐκ δὲ τῶν ἀγρῶν ἐσκευαγώγουν ἐς τὴν
3 πόλιν. ὁ δῆμος δὲ ἐς ἐκκλησίαν συνελθὼν Δημάδου
γράψαντος δέκα πρέσβεις ἐκ πάντων τῶν Ἀθηναίων
ἐπιλεξάμενος πέμπει παρὰ Ἀλέξανδρον οὕστινας
ἐπιτηδειοτάτους Ἀλεξάνδρῳ ἐγίγνωσκον, ὅτι τε σῶος
ἐξ Ἰλλυριῶν καὶ Τριβαλλῶν ἐπανῆλθε χαίρειν τὸν
δῆμον τῶν Ἀθηναίων οὐκ ἐν καιρῷ ἀπαγγελοῦντας
4 καὶ ὅτι Θηβαίους τοῦ νεωτερισμοῦ ἐτιμωρήσατο. ὁ
δὲ τὰ μὲν ἄλλα φιλανθρώπως πρὸς τὴν πρεσβείαν
ἀπεκρίνατο, ἐπιστολὴν δὲ γράψας πρὸς τὸν δῆμον
ἐξῄτει τοὺς ἀμφὶ Δημοσθένην καὶ Λυκοῦργον· καὶ
Ὑπερείδην δὲ ἐξῄτει καὶ Πολύευκτον καὶ Χάρητα καὶ
Χαρίδημον καὶ Ἐφιάλτην καὶ Διότιμον καὶ Μοιρο-
5 κλέα· τούτους γὰρ αἰτίους εἶναι τῆς τε ἐν Χαιρω-
νείᾳ ξυμφορᾶς τῇ πόλει γενομένης καὶ τῶν ὕστερον
ἐπὶ τῇ Φιλίππου τελευτῇ πλημμεληθέντων ἔς τε αὐ-
τὸν καὶ ἐς Φίλιππον· καὶ Θηβαίοις δὲ τῆς ἀποστά-
σεως ἀπέφαινεν αἰτίους οὐ μεῖον ἢ τοὺς αὐτῶν Θη-
6 βαίων νεωτερίσαντας. Ἀθηναῖοι δὲ τοὺς μὲν ἄνδρας

οὐκ ἐξέδοσαν, πρεσβεύονται δὲ αὖθις παρὰ Ἀλέξαν-
δρον, ἀφεῖναι δεόμενοι τὴν ὀργὴν τοῖς ἐξαιτηθεῖσι·
καὶ Ἀλέξανδρος ἀφῆκε, τυχὸν μὲν αἰδοῖ τῆς πόλεως,
τυχὸν δὲ σπουδῇ τοῦ ἐς τὴν Ἀσίαν στόλου, οὐκ
ἐθέλων οὐδὲν ὕποπτον ἐν τοῖς Ἕλλησιν ὑπολείπεσθαι.
Χαρίδημον μέντοι, μόνον τῶν ἐξαιτηθέντων τε καὶ
οὐ δοθέντων, φεύγειν ἐκέλευσε· καὶ φεύγει Χαρίδη-
μος ἐς τὴν Ἀσίαν παρὰ βασιλέα Δαρεῖον.

Ταῦτα δὲ διαπραξάμενος ἐπανῆλθεν εἰς Μακε- 11
δονίαν· καὶ τῷ τε Διὶ τῷ Ὀλυμπίῳ τὴν θυσίαν τὴν
ἀπ' Ἀρχελάου ἔτι καθεστῶσαν ἔθυσε καὶ τὸν ἀγῶνα
ἐν Αἰγαῖς διέθηκε τὰ Ὀλύμπια· οἱ δὲ καὶ ταῖς Μού-
σαις λέγουσιν ὅτι ἀγῶνα ἐποίησε. καὶ ἐν τούτῳ 2
ἀγγέλλεται τὸ Ὀρφέως τοῦ Οἰάγρου τοῦ Θρᾳκὸς
ἄγαλμα τὸ ἐν Πιερίδι ἱδρῶσαι ξυνεχῶς· καὶ ἄλλοι
ἄλλα ἐπεθείαζον τῶν μάντεων, Ἀρίστανδρος δέ, ἀνὴρ
Τελμισσεύς, μάντις, θαρρεῖν ἐκέλευσεν Ἀλέξανδρον·
δηλοῦσθαι γὰρ ὅτι ποιηταῖς ἐπῶν τε καὶ μελῶν καὶ
ὅσοι ἀμφὶ ᾠδὴν ἔχουσι πολὺς πόνος ἔσται ποιεῖν τε
καὶ ᾄδειν Ἀλέξανδρον καὶ τὰ Ἀλεξάνδρου ἔργα.

Ἅμα δὲ τῷ ἦρι ἀρχομένῳ ἐξελαύνει ἐφ' Ἑλλη- 3
σπόντου, τὰ μὲν κατὰ Μακεδονίαν τε καὶ τοὺς
Ἕλληνας Ἀντιπάτρῳ ἐπιτρέψας, αὐτὸς δὲ ἄγων πε-
ζοὺς μὲν σὺν ψιλοῖς τε καὶ τοξόταις οὐ πολλῷ πλείους
τῶν τρισμυρίων, ἱππέας δὲ ὑπὲρ τοὺς πεντακισχι-
λίους. ἦν δὲ αὐτῷ ὁ στόλος παρὰ τὴν λίμνην τὴν
Κερκινῖτιν ὡς ἐπ' Ἀμφίπολιν καὶ τοῦ Στρυμόνος
ποταμοῦ τὰς ἐκβολάς. διαβὰς δὲ τὸν Στρυμόνα 4
παρήμειβε τὸ Πάγγαιον ὄρος τὴν ὡς ἐπ' Ἄβδηρα καὶ
Μαρώνειαν, πόλεις Ἑλληνίδας ἐπὶ θαλάσσῃ ᾠκισμέ-
νας. ἔνθεν δὲ ἐπὶ τὸν Ἕβρον ποταμὸν ἀφικόμενος
διαβαίνει καὶ τὸν Ἕβρον εὐπετῶς. ἐκεῖθεν δὲ διὰ

5 τῆς Παιτικῆς ἐπὶ τὸν Μέλανα ποταμὸν ἔρχεται. δια-
βὰς δὲ καὶ τὸν Μέλανα ἐς Σηστὸν ἀφικνεῖται ἐν
εἴκοσι ταῖς πάσαις ἡμέραις ἀπὸ τῆς οἴκοθεν ἐξορ-
μήσεως. ἐλθὼν δὲ ἐς Ἐλαιοῦντα θύει Πρωτεσιλάῳ
ἐπὶ τῷ τάφῳ τοῦ Πρωτεσιλάου, ὅτι καὶ Πρωτεσί-
λαος πρῶτος ἐδόκει ἐκβῆναι ἐς τὴν Ἀσίαν τῶν
Ἑλλήνων τῶν ἅμα Ἀγαμέμνονι ἐς Ἴλιον στρατευ-
σάντων. καὶ ὁ νοῦς τῆς θυσίας ἦν ἐπιτυχεστέραν
οἷ γενέσθαι ἢ Πρωτεσιλάῳ τὴν ἀπόβασιν.
6 Παρμενίων μὲν δὴ τῶν πεζῶν τοὺς πολλοὺς καὶ
τὴν ἵππον διαβιβάσαι ἐτάχθη ἐκ Σηστοῦ ἐς Ἄβυδον·
καὶ διέβησαν τριήρεσι μὲν ἑκατὸν καὶ ἑξήκοντα,
πλοίοις δὲ ἄλλοις πολλοῖς στρογγύλοις. Ἀλέξανδρον
δὲ ἐξ Ἐλαιοῦντος ἐς τὸν Ἀχαιῶν λιμένα κατᾶραι ὁ
πλείων λόγος κατέχει, καὶ αὐτόν τε κυβερνῶντα τὴν
στρατηγίδα ναῦν διαβάλλειν καὶ ἐπειδὴ κατὰ μέσον
τὸν πόρον τοῦ Ἑλλησπόντου ἐγένετο, σφάξαντα ταῦ-
ρον τῷ Ποσειδῶνι καὶ Νηρηίσι σπένδειν ἐκ χρυσῆς
7 φιάλης ἐς τὸν πόντον. λέγουσι δὲ καὶ πρῶτον ἐκ τῆς
νεὼς σὺν τοῖς ὅπλοις ἐκβῆναι αὐτὸν ἐς τὴν γῆν τὴν
Ἀσίαν καὶ βωμοὺς ἱδρύσασθαι ὅθεν τε ἐστάλη ἐκ τῆς
Εὐρώπης καὶ ὅπου ἐξέβη τῆς Ἀσίας Διὸς ἀποβα-
τηρίου καὶ Ἀθηνᾶς καὶ Ἡρακλέους· ἀνελθόντα δὲ
ἐς Ἴλιον τῇ τε Ἀθηνᾷ θῦσαι τῇ Ἰλιάδι, καὶ τὴν
πανοπλίαν τὴν αὑτοῦ ἀναθεῖναι ἐς τὸν νεών, καὶ
καθελεῖν ἀντὶ ταύτης τῶν ἱερῶν τινα ὅπλων ἔτι ἐκ
8 τοῦ Τρωικοῦ ἔργου σωζόμενα. καὶ ταῦτα λέγουσιν ὅτι
οἱ ὑπασπισταὶ ἔφερον πρὸ αὐτοῦ ἐς τὰς μάχας. θῦσαι
δὲ αὐτὸν καὶ Πριάμῳ ἐπὶ τοῦ βωμοῦ τοῦ Διὸς τοῦ
Ἑρκείου λόγος κατέχει, μῆνιν Πριάμου παραιτού-
μενον τῷ Νεοπτολέμου γένει, ὃ δὴ ἐς αὐτὸν κα-
θῆκεν.

Ἀνιόντα δ' αὐτὸν ἐς Ἴλιον Μενοίτιός τε ὁ 12
κυβερνήτης χρυσῷ στεφάνῳ ἐστεφάνωσε καὶ ἐπὶ
τούτῳ Χάρης ὁ Ἀθηναῖος ἐκ Σιγείου ἐλθὼν καί
τινες καὶ ἄλλοι, οἱ μὲν Ἕλληνες, οἱ δὲ ἐπιχώριοι·
ὁ δὲ καὶ αὐτὸς τὸν Ἀχιλλέως ἄρα τάφον ἐστεφάνω-
σεν· Ἡφαιστίωνα δὲ λέγουσιν ὅτι τοῦ Πατρόκλου
τὸν τάφον ἐστεφάνωσε· καὶ εὐδαιμόνισεν ἄρα, ὡς
λόγος, Ἀλέξανδρος Ἀχιλλέα, ὅτι Ὁμήρου κήρυκος
ἐς τὴν ἔπειτα μνήμην ἔτυχε. καὶ μέντοι καὶ ἦν Ἀλε- 2
ξάνδρῳ οὐχ ἥκιστα τούτου ἕνεκα εὐδαιμονιστέος
Ἀχιλλεύς, ὅτι αὐτῷ γε Ἀλεξάνδρῳ, οὐ κατὰ τὴν
ἄλλην ἐπιτυχίαν, τὸ χωρίον τοῦτο ἐκλιπὲς ξυνέβη
οὐδὲ ἐξηνέχθη ἐς ἀνθρώπους τὰ Ἀλεξάνδρου ἔργα
ἐπαξίως· οὔτ' οὖν καταλογάδην οὔτε τις ἐν μέτρῳ
ἐποίησεν, ἀλλ' οὐδὲ ἐν μέλει ᾔσθη Ἀλέξανδρος, ἐν
ὅτῳ Ἱέρων τε καὶ Γέλων καὶ Θήρων καὶ πολλοὶ ἄλλοι
οὐδέν τι Ἀλεξάνδρῳ ἐπεοικότες, ὥστε πολὺ μεῖον
γιγνώσκεται τὰ Ἀλεξάνδρου ἢ τὰ φαυλότατα τῶν
πάλαι ἔργων· ὁπότε καὶ ἡ τῶν μυρίων σὺν Κύρῳ 3
ἄνοδος ἐπὶ βασιλέα Ἀρταξέρξην καὶ τὰ Κλεάρχου τε
καὶ τῶν ἅμα αὐτῷ ἁλόντων παθήματα καὶ ἡ κατά-
βασις αὐτῶν ἐκείνων, ἣν Ξενοφῶν αὐτοὺς κατήγαγε,
πολύ τι ἐπιφανέστερα ἐς ἀνθρώπους Ξενοφῶντος
ἕνεκά ἐστιν ἢ Ἀλέξανδρός τε καὶ τὰ Ἀλεξάνδρου
ἔργα. καίτοι Ἀλέξανδρος οὔτε ξὺν ἄλλῳ ἐστράτευ- 4
σεν, οὔτε φεύγων μέγαν βασιλέα τοὺς τῇ καθόδῳ τῇ
ἐπὶ θάλατταν ἐμποδὼν γιγνομένους ἐκράτησεν· ἀλλ'
οὐκ ἔστιν ὅστις ἄλλος εἷς ἀνὴρ τοσαῦτα ἢ τηλικαῦτα
ἔργα κατὰ πλῆθος ἢ μέγεθος ἐν Ἕλλησιν ἢ βαρβά-
ροις ἀπεδείξατο. ἔνθεν καὶ αὐτὸς ὁρμηθῆναί φημι
ἐς τήνδε τὴν ξυγγραφήν, οὐκ ἀπαξιώσας ἐμαυτὸν
φανερὰ καταστήσειν ἐς ἀνθρώπους τὰ Ἀλεξάνδρου

5 ἔργα. ὅστις δὲ ὢν ταῦτα ὑπὲρ ἐμαυτοῦ γιγνώσκω,
τὸ μὲν ὄνομα οὐδὲν δέομαι ἀναγράψαι, οὐδὲ γὰρ
οὐδὲ ἄγνωστον ἐς ἀνθρώπους ἐστίν, οὐδὲ πατρίδα
ἥτις μοί ἐστιν οὐδὲ γένος τὸ ἐμόν, οὐδὲ εἰ δή τινα
ἀρχὴν ἐν τῇ ἐμαυτοῦ ἦρξα· ἀλλ' ἐκεῖνο ἀναγράφω,
ὅτι ἐμοὶ πατρίς τε καὶ γένος καὶ ἀρχαὶ οἵδε οἱ λόγοι
εἰσί τε καὶ ἀπὸ νέου ἔτι ἐγένοντο. καὶ ἐπὶ τῷδε
οὐκ ἀπαξιῶ ἐμαυτὸν τῶν πρώτων τῶν ἐν τῇ φωνῇ
τῇ Ἑλλάδι, εἴπερ οὖν καὶ Ἀλέξανδρος τῶν ἐν τοῖς
ὅπλοις.

6 Ἐξ Ἰλίου δὲ ἐς Ἀρίσβην ἧκεν, οὗ πᾶσα ἡ δύνα-
μις αὐτῷ διαβεβηκυῖα τὸν Ἑλλήσποντον ἐστρατοπε-
δεύκει, καὶ τῇ ὑστεραίᾳ ἐς Περκώτην· τῇ δὲ ἄλλῃ
Λάμψακον παραμείψας πρὸς τῷ Πρακτίῳ ποταμῷ
ἐστρατοπέδευσεν, ὃς ῥέων ἐκ τῶν ὀρῶν τῶν Ἰδαίων
ἐκδιδοῖ ἐς θάλασσαν τὴν μεταξὺ τοῦ Ἑλλησπόντου
τε καὶ τοῦ Εὐξείνου πόντου. ἔνθεν δὲ ἐς Ἕρμωτον
ἀφίκετο, Κολωνὰς πόλιν παραμείψας. σκοποὶ δὲ
7 αὐτῷ ἐπέμποντο πρὸ τοῦ στρατεύματος· καὶ τούτων
ἡγεμὼν ἦν Ἀμύντας ὁ Ἀρραβαίου, ἔχων τῶν τε
ἑταίρων τὴν ἴλην τὴν ἐξ Ἀπολλωνίας, ἧς ἰλάρχης
ἦν Σωκράτης ὁ Σάθωνος, καὶ τῶν προδρόμων κα-
λουμένων ἴλας τέσσαρας. κατὰ δὲ τὴν πάροδον
Πρίαπον πόλιν ἐνδοθεῖσαν πρὸς τῶν ἐνοικούντων
τοὺς παραληψομένους ἀπέστειλε σὺν Πανηγόρῳ τῷ
Λυκαγόρου, ἑνὶ τῶν ἑταίρων.

8 Περσῶν δὲ στρατηγοὶ ἦσαν Ἀρσάμης καὶ Ῥεο-
μίθρης καὶ Πετίνης καὶ Νιφάτης καὶ ξὺν τούτοις
Σπιθριδάτης ὁ Λυδίας καὶ Ἰωνίας σατράπης καὶ
Ἀρσίτης ὁ τῆς πρὸς Ἑλλησπόντῳ Φρυγίας ὕπαρχος.
οὗτοι δὲ πρὸς Ζελείᾳ πόλει κατεστρατοπεδευκότες
ἦσαν ξὺν τῇ ἵππῳ τε τῇ βαρβαρικῇ καὶ τοῖς Ἕλλησι

τοῖς μισθοφόροις. βουλευομένοις δὲ αὐτοῖς ὑπὲρ τῶν 9
παρόντων, ἐπειδὴ Ἀλέξανδρος διαβεβηκὼς ἠγγέλ-
λετο, Μέμνων ὁ Ῥόδιος παρήνει μὴ διὰ κινδύνου
ἰέναι πρὸς τοὺς Μακεδόνας, τῷ τε πεζῷ πολὺ πε-
ριόντας σφῶν καὶ αὐτοῦ Ἀλεξάνδρου παρόντος,
αὐτοῖς δὲ ἀπόντος Δαρείου· προϊόντας δὲ τόν τε
χιλὸν ἀφανίζειν καταπατοῦντας τῇ ἵππῳ καὶ τὸν ἐν
τῇ γῇ καρπὸν ἐμπιπράναι, μηδὲ τῶν πόλεων αὐτῶν
φειδομένους. οὐ γὰρ μενεῖν ἐν τῇ χώρᾳ Ἀλέξανδρον
ἀπορίᾳ τῶν ἐπιτηδείων. Ἀρσίτην δὲ λέγεται εἰπεῖν 10
ἐν τῷ συλλόγῳ τῶν Περσῶν ὅτι οὐκ ἂν περιίδοι μίαν
οἰκίαν ἐμπρησθεῖσαν τῶν ὑπὸ οἷ τεταγμένων ἀν-
θρώπων· καὶ τοὺς Πέρσας Ἀρσίτῃ προσθέσθαι, ὅτι
καὶ ὕποπτόν τι αὐτοῖς ἦν ἐς τὸν Μέμνονα, τριβὰς
ἐμποιεῖν ἑκόντα τῷ πολέμῳ τῆς ἐκ βασιλέως τιμῆς
ἕνεκα.

Ἐν τούτῳ δὲ Ἀλέξανδρος προὐχώρει ἐπὶ τὸν 13
Γρανικὸν ποταμὸν συντεταγμένῳ τῷ στρατῷ, διπλῆν
μὲν τὴν φάλαγγα τῶν ὁπλιτῶν τάξας, τοὺς δὲ ἱππέας
κατὰ τὰ κέρατα ἄγων, τὰ σκευοφόρα δὲ κατόπιν ἐπι-
τάξας ἕπεσθαι· τοὺς δὲ προκατασκεψομένους τὰ τῶν
πολεμίων ἦγεν αὐτῷ Ἡγέλοχος, ἱππέας μὲν ἔχων
τοὺς σαρισσοφόρους, τῶν δὲ ψιλῶν ἐς πεντακοσίους.
καὶ Ἀλέξανδρός τε οὐ πολὺ ἀπεῖχε τοῦ ποταμοῦ τοῦ 2
Γρανικοῦ καὶ οἱ ἀπὸ τῶν σκοπῶν σπουδῇ ἐλαύνον-
τες ἀπήγγελον ἐπὶ τῷ Γρανικῷ πέραν τοὺς Πέρσας
ἐφεστάναι τεταγμένους ὡς ἐς μάχην. ἔνθα δὴ Ἀλέ-
ξανδρος μὲν τὴν στρατιὰν πᾶσαν συνέταττεν ὡς
μαχουμένους· Παρμενίων δὲ προσελθὼν λέγει Ἀλε-
ξάνδρῳ τάδε.

Ἐμοὶ δοκεῖ, βασιλεῦ, ἀγαθὸν εἶναι ἐν τῷ παρόντι 3
καταστρατοπεδεῦσαι ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ τῇ ὄχθῃ ὡς

ἔχομεν. τοὺς γὰρ πολεμίους οὐ δοκῶ τολμήσειν πολὺ
τῷ πεζῷ λειπομένους πλησίον ἡμῶν αὐλισθῆναι, καὶ
ταύτῃ παρέξειν ἕωθεν εὐπετῶς τῷ στρατῷ διαβαλεῖν
τὸν πόρον· ὑποφθάσομεν γὰρ αὐτοὶ περάσαντες
4 πρὶν ἐκείνους ἐς τάξιν καθίστασθαι. νῦν δὲ οὐκ
ἀκινδύνως μοι δοκοῦμεν ἐπιχειρήσειν τῷ ἔργῳ, ὅτι
οὐχ οἷόν τε ἐν μετώπῳ διὰ τοῦ ποταμοῦ ἄγειν τὸν
στρατόν. πολλὰ μὲν γὰρ αὐτοῦ ὁρᾶται βαθέα, αἱ
δὲ ὄχθαι αὗται ὁρᾷς ὅτι ὑπερύψηλοι καὶ κρημνώδεις
5 εἰσὶν αἱ αὐτῶν· ἀτάκτως τε οὖν καὶ κατὰ κέρας,
ᾗπερ ἀσθενέστατον, ἐκβαίνουσιν ἐπικείσονται ἐς φά-
λαγγα συντεταγμένοι τῶν πολεμίων οἱ ἱππεῖς· καὶ
τὸ πρῶτον σφάλμα ἔς τε τὰ παρόντα χαλεπόν. καὶ
ἐς τὴν ὑπὲρ παντὸς τοῦ πολέμου κρίσιν σφαλερόν.
6 Ἀλέξανδρος δέ, ταῦτα μέν, ἔφη, ὦ Παρμενίων,
γιγνώσκω· αἰσχύνομαι δέ, εἰ τὸν μὲν Ἑλλήσποντον
διέβην εὐπετῶς, τοῦτο δέ, σμικρὸν ῥεῦμα, οὕτω τῷ
ὀνόματι τὸν Γρανικὸν ἐκφαυλίσας, εἴρξει ἡμᾶς τοῦ
7 μὴ οὐ διαβῆναι ὡς ἔχομεν. καὶ τοῦτο οὔτε πρὸς
Μακεδόνων τῆς δόξης οὔτε πρὸς τῆς ἐμῆς ἐς τοὺς
κινδύνους ὀξύτητος ποιοῦμαι· ἀναθαρρήσειν τε δοκῶ
τοὺς Πέρσας ὡς ἀξιομάχους Μακεδόσιν ὄντας, ὅτι
οὐδὲν ἄξιον τοῦ σφῶν δέους ἐν τῷ παραυτίκα ἔπαθον.
14 Ταῦτα εἰπὼν Παρμενίωνα μὲν ἐπὶ τὸ εὐώνυμον
κέρας πέμπει ἡγησόμενον, αὐτὸς δὲ ἐπὶ τὸ δεξιὸν
παρῆγε. προετάχθησαν δὲ αὐτῷ τοῦ μὲν δεξιοῦ
Φιλώτας ὁ Παρμενίωνος, ἔχων τοὺς ἑταίρους τοὺς
ἱππέας καὶ τοὺς τοξότας καὶ τοὺς Ἀγριᾶνας τοὺς
ἀκοντιστάς· Ἀμύντας δὲ ὁ Ἀρραβαίου τούς τε σα-
ρισσοφόρους ἱππέας ἔχων Φιλώτᾳ ἐπετάχθη καὶ τοὺς
2 Παίονας καὶ τὴν ἴλην τὴν Σωκράτους. ἐχόμενοι δὲ
τούτων ἐτάχθησαν οἱ ὑπασπισταὶ τῶν ἑταίρων, ὧν

ἡγεῖτο Νικάνωρ ὁ Παρμενίωνος· ἐπὶ δὲ τούτοις ἡ Περδίκκου τοῦ Ὀρόντου φάλαγξ· ἐπὶ δὲ ἡ Κοίνου τοῦ Πολεμοκράτους· ἐπὶ δὲ ἡ Κρατέρου τοῦ Ἀλεξάνδρου· ἐπὶ δὲ ἡ Ἀμύντου τοῦ Ἀνδρομένους· ἐπὶ δὲ ὧν Φίλιππος ὁ Ἀμύντου ἦρχε. τοῦ δὲ εὐωνύμου 3
πρῶτοι μὲν οἱ Θετταλοὶ ἱππεῖς ἐτάχθησαν ὧν ἡγεῖτο Κάλας ὁ Ἁρπάλου· ἐπὶ δὲ τούτοις οἱ ξύμμαχοι ἱππεῖς, ὧν ἦρχε Φίλιππος ὁ Μενελάου· ἐπὶ δὲ τούτοις οἱ Θρᾷκες, ὧν ἦρχεν Ἀγάθων· ἐχόμενοι δὲ τούτων πεζοὶ ἥ τε Κρατέρου φάλαγξ καὶ ἡ Μελεάγρου καὶ ἡ Φιλίππου ἔστε ἐπὶ τὸ μέσον τῆς ξυμπάσης τάξεως.

Περσῶν δὲ ἱππεῖς μὲν ἦσαν ἐς δισμυρίους, ξένοι 4
δὲ πεζοὶ μισθοφόροι ὀλίγον ἀποδέοντες δισμυρίων· ἐτάχθησαν δὲ τὴν μὲν ἵππον παρατείναντες τῷ ποταμῷ κατὰ τὴν ὄχθην ἐπὶ φάλαγγα μακράν, τοὺς δὲ πεζοὺς κατόπιν τῶν ἱππέων· καὶ γὰρ ὑπερδέξια ἦν τὰ ὑπὲρ τὴν ὄχθην χωρία. ᾗ δὲ Ἀλέξανδρον αὐτὸν καθεώρων (δῆλος γὰρ ἦν τῶν τε ὅπλων τῇ λαμπρότητι καὶ τῶν ἀμφ' αὐτὸν τῇ σὺν ἐκπλήξει θεραπείᾳ) κατὰ τὸ εὐώνυμον σφῶν ἐπέχοντα, ταύτῃ πυκνὰς ἐπέταξαν τῇ ὄχθῃ τὰς ἴλας τῶν ἱππέων.

Χρόνον μὲν δὴ ἀμφότερα τὰ στρατεύματα ἐπ' 5
ἄκρου τοῦ ποταμοῦ ἐφεστῶτες ὑπὸ τοῦ τὸ μέλλον ὀκνεῖν ἡσυχίαν ἦγον καὶ σιγὴ ἦν πολλὴ ἀφ' ἑκατέρων. οἱ γὰρ Πέρσαι προσέμενον τοὺς Μακεδόνας, ὁπότε ἐσβήσονται ἐς τὸν πόρον, ὡς ἐπικεισόμενοι ἐκβαίνουσιν· Ἀλέξανδρος δὲ ἀναπηδήσας ἐπὶ τὸν 6
ἵππον καὶ τοῖς ἀμφ' αὐτὸν ἐγκελευσάμενος ἕπεσθαί τε καὶ ἄνδρας ἀγαθοὺς γίνεσθαι, τοὺς μὲν προδρόμους ἱππέας καὶ μὴν καὶ τοὺς Παίονας προεμβάλλει εἰς τὸν ποταμὸν ἔχοντα Ἀμύνταν τὸν Ἀρραβαίου

καὶ τῶν πεζῶν μίαν τάξιν, καὶ πρὸ τούτων τὴν
Σωκράτους ἴλην Πτολεμαῖον τὸν Φιλίππου ἄγοντα,
ᾗ δὴ καὶ ἐτύγχανε τὴν ἡγεμονίαν τοῦ ἱππικοῦ παν-
7 τὸς ἔχουσα ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ· αὐτὸς δὲ ἄγων τὸ δε-
ξιὸν κέρας ὑπὸ σαλπίγγων τε καὶ τῷ Ἐνυαλίῳ ἀλα-
λάζοντας ἐμβαίνει ἐς τὸν πόρον, λοξὴν ἀεὶ παρα-
τείνων τὴν τάξιν ᾗ παρεῖλκε τὸ ῥεῦμα, ἵνα δὴ μὴ
ἐκβαίνοντι αὐτῷ οἱ Πέρσαι κατὰ κέρας προσπίπτοιεν,
ἀλλὰ καὶ αὐτὸς ὡς ἀνυστὸν τῇ φάλαγγι προσμίξῃ
αὐτοῖς.
15 Οἱ δὲ Πέρσαι ᾗ πρῶτοι οἱ ἀμφὶ Ἀμύνταν καὶ
Σωκράτην προσέσχον τῇ ὄχθῃ, ταύτῃ καὶ αὐτοὶ
ἄνωθεν ἔβαλλον, οἱ μὲν αὐτῶν ἀπὸ τῆς ὄχθης ἐξ
ὑπερδεξίου ἐς τὸν ποταμὸν ἐσακοντίζοντες, οἱ δὲ
κατὰ τὰ χθαμαλώτερα αὐτῆς ἔστε ἐπὶ τὸ ὕδωρ κατα-
2 βαίνοντες. καὶ ἦν τῶν τε ἱππέων ὠθισμός, τῶν μὲν
ἐκβαίνειν ἐκ τοῦ ποταμοῦ, τῶν δ' εἴργειν τὴν ἔκβα-
σιν, καὶ παλτῶν ἀπὸ μὲν τῶν Περσῶν πολλὴ ἄφεσις,
οἱ Μακεδόνες δὲ ξὺν τοῖς δόρασιν ἐμάχοντο. ἀλλὰ
τῷ τε πλήθει πολὺ ἐλαττούμενοι Μακεδόνες ἐκακο-
πάθουν ἐν τῇ πρώτῃ προσβολῇ καὶ αὐτοὶ ἐξ ἀβε-
βαίου τε καὶ ἅμα κάτωθεν ἐκ τοῦ ποταμοῦ ἀμυνό-
μενοι, οἱ δὲ Πέρσαι ἐξ ὑπερδεξίου τῆς ὄχθης· ἄλλως
τε καὶ τὸ κράτιστον τῆς Περσικῆς ἵππου ταύτῃ ἐπε-
τέτακτο, οἵ τε Μέμνονος παῖδες καὶ αὐτὸς ὁ Μέμ-
3 νων μετὰ τούτων ἐκινδύνευε. καὶ οἱ μὲν πρῶτοι τῶν
Μακεδόνων ξυμμίξαντες τοῖς Πέρσαις κατεκόπησαν
πρὸς αὐτῶν, ἄνδρες ἀγαθοὶ γενόμενοι, ὅσοι γε μὴ
πρὸς Ἀλέξανδρον πελάζοντα ἀπέκλιναν αὐτῶν. Ἀλέ-
ξανδρος γὰρ ἤδη πλησίον ἦν, ἅμα οἷ ἄγων τὸ κέρας
τὸ δεξιόν, καὶ ἐμβάλλει ἐς τοὺς Πέρσας πρῶτος ἵνα
τὸ πᾶν στῖφος τῆς ἵππου καὶ αὐτοὶ οἱ ἡγεμόνες τῶν

Περσῶν τεταγμένοι ἦσαν· καὶ περὶ αὐτὸν ξυνειστήκει
μάχη καρτερά· καὶ ἐν τούτῳ ἄλλαι ἐπ' ἄλλαις τῶν 4
τάξεων τοῖς Μακεδόσι διέβαινον οὐ χαλεπῶς ἤδη.
καὶ ἦν μὲν ἀπὸ τῶν ἵππων ἡ μάχη, πεζομαχίᾳ δὲ
μᾶλλόν τι ἐῴκει. ξυνεχόμενοι γὰρ ἵπποι τε ἵπποις
καὶ ἄνδρες ἀνδράσιν ἠγωνίζοντο, οἱ μὲν ἐξῶσαι εἰς
ἅπαν ἀπὸ τῆς ὄχθης καὶ ἐς τὸ πεδίον βιάσασθαι τοὺς
Πέρσας, οἱ Μακεδόνες, οἱ δὲ εἶρξαί τε αὐτῶν τὴν 5
ἔκβασιν, οἱ Πέρσαι, καὶ ἐς τὸν ποταμὸν αὖθις ἀπώ-
σασθαι. καὶ ἐκ τούτου ἐπλεονέκτουν ἤδη οἱ σὺν
Ἀλεξάνδρῳ τῇ τε ἄλλῃ ῥώμῃ καὶ ἐμπειρίᾳ καὶ ὅτι
ξυστοῖς κρανείνοις πρὸς παλτὰ ἐμάχοντο.

Ἔνθα δὴ καὶ Ἀλεξάνδρῳ ξυντρίβεται τὸ δόρυ ἐν 6
τῇ μάχῃ· ὁ δὲ Ἄρετιν ᾔτει δόρυ ἕτερον, ἀναβολέα
τῶν βασιλικῶν· τῷ δὲ καὶ αὐτῷ πονουμένῳ συντε-
τριμμένον τὸ δόρυ ἦν, ὁ δὲ τῷ ἡμίσει κεκλασμένου
τοῦ δόρατος οὐκ ἀφανῶς ἐμάχετο, καὶ τοῦτο δείξας
Ἀλεξάνδρῳ ἄλλον αἰτεῖν ἐκέλευε· Δημάρατος δέ,
ἀνὴρ Κορίνθιος, τῶν ἀμφ' αὐτὸν ἑταίρων, δίδωσιν
αὐτῷ τὸ αὑτοῦ δόρυ. καὶ ὃς ἀναλαβὼν καὶ ἰδὼν 7
Μιθριδάτην τὸν Δαρείου γαμβρὸν πολὺ πρὸ τῶν
ἄλλων προϊππεύοντα καὶ ἐπάγοντα ἅμα οἷ ὥσπερ
ἔμβολον τῶν ἱππέων, ἐξελαύνει καὶ αὐτὸς πρὸ τῶν
ἄλλων· καὶ παίσας ἐς τὸ πρόσωπον τῷ δόρατι κατα-
βάλλει τὸν Μιθριδάτην. ἐν δὲ τούτῳ Ῥοισάκης μὲν
ἐπελαύνει τῷ Ἀλεξάνδρῳ καὶ παίει Ἀλεξάνδρου τὴν
κεφαλὴν τῇ κοπίδι· καὶ τοῦ μὲν κράνους τι ἀπέ- 8
θραυσε, τὴν πληγὴν δὲ ἔσχε τὸ κράνος. καὶ κατα-
βάλλει καὶ τοῦτον Ἀλέξανδρος παίσας τῷ ξυστῷ διὰ
τοῦ θώρακος ἐς τὸ στέρνον. Σπιθριδάτης δὲ ἀνετέ-
τατο μὲν ἤδη ἐπ' Ἀλέξανδρον ὄπισθεν τὴν κοπίδα,
ὑποφθάσας δὲ αὐτὸν Κλεῖτος ὁ Δρωπίδου παίει κατὰ

*τοῦ ὤμου καὶ ἀποκόπτει τὸν ὦμον τοῦ Σπιθριδάτου
ξὺν τῇ κοπίδι· καὶ ἐν τούτῳ ἐπεκβαίνοντες ἀεὶ τῶν
ἱππέων ὅσοις προὐχώρει κατὰ τὸν ποταμὸν προσε-
γίγνοντο τοῖς ἀμφ' Ἀλέξανδρον.*

16 *Καὶ οἱ Πέρσαι παιόμενοί τε πανταχόθεν ἤδη ἐς
τὰ πρόσωπα αὐτοί τε καὶ ἵπποι τοῖς ξυστοῖς καὶ
πρὸς τῶν ἱππέων ἐξωθούμενοι, πολλὰ δὲ καὶ πρὸς
τῶν ψιλῶν ἀναμεμιγμένων τοῖς ἱππεῦσι βλαπτόμενοι
ἐγκλίνουσι ταύτῃ πρῶτον ᾗ Ἀλέξανδρος προεκιν-
δύνευεν. ὡς δὲ τὸ μέσον ἐνεδεδώκει αὐτοῖς, παρερ-
ρήγνυτο δὴ καὶ τὰ ἐφ' ἑκάτερα τῆς ἵππου, καὶ ἦν
2 δὴ φυγὴ καρτερά. τῶν μὲν δὴ ἱππέων τῶν Περσῶν
ἀπέθανον ἐς χιλίους. οὐ γὰρ πολλὴ ἡ δίωξις ἐγένετο,
ὅτι ἐξετράπη Ἀλέξανδρος ἐπὶ τοὺς ξένους τοὺς μισ-
θοφόρους· ὧν τὸ στῖφος ᾗ τὸ πρῶτον ἐτάχθη ἐκ-
πλήξει μᾶλλόν τι τοῦ παραλόγου ἢ λογισμῷ βεβαίῳ
ἔμενε. καὶ τούτοις τήν τε φάλαγγα ἐπαγαγὼν καὶ
τοὺς ἱππέας πάντῃ προσπεσεῖν κελεύσας ἐν μέσῳ δι'
ὀλίγου κατακόπτει αὐτούς, ὥστε διέφυγε μὲν οὐδείς,
ὅτι μὴ διέλαθέ τις ἐν τοῖς νεκροῖς, ἐζωγρήθησαν δὲ
3 ἀμφὶ τοὺς δισχιλίους. ἔπεσον δὲ καὶ ἡγεμόνες τῶν
Περσῶν Νιφάτης τε καὶ Πετίνης καὶ Σπιθριδάτης
ὁ Λυδίας σατράπης, καὶ ὁ τῶν Καππαδοκῶν ὕπαρχος
Μιθροβουζάνης καὶ Μιθριδάτης ὁ Δαρείου γαμβρὸς
καὶ Ἀρβουπάλης ὁ Δαρείου τοῦ Ἀρταξέρξου παῖς καὶ
Φαρνάκης, ἀδελφὸς οὗτος τῆς Δαρείου γυναικός, καὶ
ὁ τῶν ξένων ἡγεμὼν Ὠμάρης. Ἀρσίτης δὲ ἐκ μὲν τῆς
μάχης φεύγει ἐς Φρυγίαν, ἐκεῖ δὲ ἀποθνήσκει αὐτὸς
πρὸς αὑτοῦ, ὡς λόγος, ὅτι αἴτιος ἐδόκει Πέρσαις γε-
νέσθαι τοῦ ἐν τῷ τότε πταίσματος.*

4 *Μακεδόνων δὲ τῶν μὲν ἑταίρων ἀμφὶ τοὺς εἴκοσι
καὶ πέντε ἐν τῇ πρώτῃ προσβολῇ ἀπέθανον· καὶ*

τούτων χαλκαῖ εἰκόνες ἐν Δίῳ ἑστᾶσιν, Ἀλεξάνδρου
κελεύσαντος Λύσιππον ποιῆσαι, ὅσπερ καὶ Ἀλέξαν-
δρον μόνος προκριθεὶς ἐποίει· τῶν δὲ ἄλλων ἱππέων
ὑπὲρ τοὺς ἑξήκοντα, πεζοὶ δὲ ἐς τοὺς τριάκοντα.
καὶ τούτους τῇ ὑστεραίᾳ ἔθαψεν Ἀλέξανδρος ξὺν 5
τοῖς ὅπλοις τε καὶ ἄλλῳ κόσμῳ· γονεῦσι δὲ αὐτῶν
καὶ παισὶ τῶν τε κατὰ τὴν χώραν ἀτέλειαν ἔδωκε καὶ
ὅσαι ἄλλαι ἢ τῷ σώματι λειτουργίαι ἢ κατὰ τὰς κτή-
σεις ἑκάστων εἰσφοραί. καὶ τῶν τετρωμένων δὲ πολ-
λὴν πρόνοιαν ἔσχεν, ἐπελθών τε αὐτὸς ἑκάστους
καὶ τὰ τραύματα ἰδὼν καὶ ὅπως τις ἐτρώθη ἐρόμενος
καὶ ὅ τι πράττων εἰπεῖν τε καὶ ἀλαζονεύσασθαί οἱ
παρασχών. ὁ δὲ καὶ τῶν Περσῶν τοὺς ἡγεμόνας 6
ἔθαψεν· ἔθαψε δὲ καὶ τοὺς μισθοφόρους Ἕλληνας
οἳ ξὺν τοῖς πολεμίοις στρατεύοντες ἀπέθανον· ὅσους
δὲ αὐτῶν αἰχμαλώτους ἔλαβε, τούτους δὲ δήσας ἐν
πέδαις ἐς Μακεδονίαν ἀπέπεμψεν ἐργάζεσθαι, ὅτι
παρὰ τὰ κοινῇ δόξαντα τοῖς Ἕλλησιν Ἕλληνες ὄντες
ἐναντία τῇ Ἑλλάδι ὑπὲρ τῶν βαρβάρων ἐμάχοντο.
ἀποπέμπει δὲ καὶ εἰς Ἀθήνας τριακοσίας πανοπλίας 7
Περσικὰς ἀνάθημα εἶναι τῇ Ἀθηνᾷ ἐν πόλει· καὶ
ἐπίγραμμα ἐπιγραφῆναι ἐκέλευε τόδε· Ἀλέξανδρος
Φιλίππου καὶ οἱ Ἕλληνες πλὴν Λακεδαι-
μονίων ἀπὸ τῶν βαρβάρων τῶν τὴν Ἀσίαν
κατοικούντων.

Καταστήσας δὲ Κάλαν σατραπεύειν ἧς Ἀρσίτης 17
ἦρχε καὶ τοὺς φόρους τοὺς αὐτοὺς ἀποφέρειν τάξας
οὕσπερ Δαρείῳ ἔφερον, ὅσοι μὲν τῶν βαρβάρων
κατιόντες ἐκ τῶν ὀρῶν ἐνεχείριζον σφᾶς, τούτους
μὲν ἀπαλλάττεσθαι ἐπὶ τὰ αὐτῶν ἑκάστους ἐκέλευε·
Ζελείτας δὲ ἀφῆκε τῆς αἰτίας, ὅτι πρὸς βίαν ἔγνω 2
συστρατεῦσαι τοῖς βαρβάροις· Δασκύλιον δὲ παρα-

τοῦ ὤμου καὶ ἀποκόπτει τὸν ὦμον τοῦ Σπιθριδάτου ξὺν τῇ κοπίδι· καὶ ἐν τούτῳ ἐπεκβαίνοντες ἀεὶ τῶν ἱππέων ὅσοις προὐχώρει κατὰ τὸν ποταμὸν προσεγίγνοντο τοῖς ἀμφ' Ἀλέξανδρον.

16 Καὶ οἱ Πέρσαι παιόμενοί τε πανταχόθεν ἤδη ἐς τὰ πρόσωπα αὐτοί τε καὶ ἵπποι τοῖς ξυστοῖς καὶ πρὸς τῶν ἱππέων ἐξωθούμενοι, πολλὰ δὲ καὶ πρὸς τῶν ψιλῶν ἀναμεμιγμένων τοῖς ἱππεῦσι βλαπτόμενοι ἐγκλίνουσι ταύτῃ πρῶτον ᾗ Ἀλέξανδρος προεκινδύνευεν. ὡς δὲ τὸ μέσον ἐνεδεδώκει αὐτοῖς, παρερρήγνυτο δὴ καὶ τὰ ἐφ' ἑκάτερα τῆς ἵππου, καὶ ἦν 2 δὴ φυγὴ καρτερά. τῶν μὲν δὴ ἱππέων τῶν Περσῶν ἀπέθανον ἐς χιλίους. οὐ γὰρ πολλὴ ἡ δίωξις ἐγένετο, ὅτι ἐξετράπη Ἀλέξανδρος ἐπὶ τοὺς ξένους τοὺς μισθοφόρους· ὧν τὸ στῖφος ᾗ τὸ πρῶτον ἐτάχθη ἐκπλήξει μᾶλλόν τι τοῦ παραλόγου ἢ λογισμῷ βεβαίῳ ἔμενε. καὶ τούτοις τήν τε φάλαγγα ἐπαγαγὼν καὶ τοὺς ἱππέας πάντῃ προσπεσεῖν κελεύσας ἐν μέσῳ δι' ὀλίγου κατακόπτει αὐτούς, ὥστε διέφυγε μὲν οὐδείς, ὅτι μὴ διέλαθέ τις ἐν τοῖς νεκροῖς, ἐξωγρήθησαν δὲ 3 ἀμφὶ τοὺς δισχιλίους. ἔπεσον δὲ καὶ ἡγεμόνες τῶν Περσῶν Νιφάτης τε καὶ Πετίνης καὶ Σπιθριδάτης ὁ Λυδίας σατράπης, καὶ ὁ τῶν Καππαδοκῶν ὕπαρχος Μιθροβουζάνης καὶ Μιθριδάτης ὁ Δαρείου γαμβρὸς καὶ Ἀρβουπάλης ὁ Δαρείου τοῦ Ἀρταξέρξου παῖς καὶ Φαρνάκης, ἀδελφὸς οὗτος τῆς Δαρείου γυναικός, καὶ ὁ τῶν ξένων ἡγεμὼν Ὠμάρης. Ἀρσίτης δὲ ἐκ μὲν τῆς μάχης φεύγει ἐς Φρυγίαν, ἐκεῖ δὲ ἀποθνήσκει αὐτὸς πρὸς αὑτοῦ, ὡς λόγος, ὅτι αἴτιος ἐδόκει Πέρσαις γενέσθαι τοῦ ἐν τῷ τότε πταίσματος.

4 Μακεδόνων δὲ τῶν μὲν ἑταίρων ἀμφὶ τοὺς εἴκοσι καὶ πέντε ἐν τῇ πρώτῃ προσβολῇ ἀπέθανον· καὶ

τούτων χαλκαῖ εἰκόνες ἐν Δίῳ ἑστᾶσιν, Ἀλεξάνδρου κελεύσαντος Λύσιππον ποιῆσαι, ὅσπερ καὶ Ἀλέξανδρον μόνος προκριθεὶς ἐποίει· τῶν δὲ ἄλλων ἱππέων ὑπὲρ τοὺς ἑξήκοντα, πεζοὶ δὲ ἐς τοὺς τριάκοντα.
καὶ τούτους τῇ ὑστεραίᾳ ἔθαψεν Ἀλέξανδρος ξὺν 5
τοῖς ὅπλοις τε καὶ ἄλλῳ κόσμῳ· γονεῦσι δὲ αὐτῶν καὶ παισὶ τῶν τε κατὰ τὴν χώραν ἀτέλειαν ἔδωκε καὶ ὅσαι ἄλλαι ἢ τῷ σώματι λειτουργίαι ἢ κατὰ τὰς κτήσεις ἑκάστων εἰσφοραί. καὶ τῶν τετρωμένων δὲ πολλὴν πρόνοιαν ἔσχεν, ἐπελθών τε αὐτὸς ἑκάστους καὶ τὰ τραύματα ἰδὼν καὶ ὅπως τις ἐτρώθη ἐρόμενος καὶ ὅ τι πράττων εἰπεῖν τε καὶ ἀλαζονεύσασθαί οἱ
παρασχών. ὁ δὲ καὶ τῶν Περσῶν τοὺς ἡγεμόνας 6
ἔθαψεν· ἔθαψε δὲ καὶ τοὺς μισθοφόρους Ἕλληνας οἳ ξὺν τοῖς πολεμίοις στρατεύοντες ἀπέθανον· ὅσους δὲ αὐτῶν αἰχμαλώτους ἔλαβε, τούτους δὲ δήσας ἐν πέδαις ἐς Μακεδονίαν ἀπέπεμψεν ἐργάζεσθαι, ὅτι παρὰ τὰ κοινῇ δόξαντα τοῖς Ἕλλησιν Ἕλληνες ὄντες ἐναντία τῇ Ἑλλάδι ὑπὲρ τῶν βαρβάρων ἐμάχοντο.
ἀποπέμπει δὲ καὶ εἰς Ἀθήνας τριακοσίας πανοπλίας 7
Περσικὰς ἀνάθημα εἶναι τῇ Ἀθηνᾷ ἐν πόλει· καὶ ἐπίγραμμα ἐπιγραφῆναι ἐκέλευε τόδε· Ἀλέξανδρος Φιλίππου καὶ οἱ Ἕλληνες πλὴν Λακεδαιμονίων ἀπὸ τῶν βαρβάρων τῶν τὴν Ἀσίαν κατοικούντων.

Καταστήσας δὲ Κάλαν σατραπεύειν ἧς Ἀρσίτης 17
ἦρχε καὶ τοὺς φόρους τοὺς αὐτοὺς ἀποφέρειν τάξας οὕσπερ Δαρείῳ ἔφερον, ὅσοι μὲν τῶν βαρβάρων κατιόντες ἐκ τῶν ὀρῶν ἐνεχείριζον σφᾶς, τούτους μὲν ἀπαλλάττεσθαι ἐπὶ τὰ αὑτῶν ἑκάστους ἐκέλευε·
Ζελείτας δὲ ἀφῆκε τῆς αἰτίας, ὅτι πρὸς βίαν ἔγνω 2
συστρατεῦσαι τοῖς βαρβάροις· Δασκύλιον δὲ παρα-

ληψόμενον Παρμενίωνα ἐκπέμπει· καὶ παραλαμβάνει
Δασκύλιον Παρμενίων ἐκλιπόντων τῶν φρουρῶν.
3 *Αὐτὸς δὲ ἐπὶ Σάρδεων προὐχώρει· καὶ ἀπέχον-*
τος αὐτοῦ ὅσον ἑβδομήκοντα σταδίους Σάρδεων ἧκον
παρ' αὐτὸν Μιθρίνης τε ὁ φρούραρχος τῆς ἀκροπό-
λεως τῆς ἐν Σάρδεσι καὶ Σαρδιανῶν οἱ δυνατώτατοι,
ἐνδιδόντες οἱ μὲν τὴν πόλιν, ὁ δὲ Μιθρίνης τὴν
4 *ἄκραν καὶ τὰ χρήματα. Ἀλέξανδρος δὲ αὐτὸς μὲν*
κατεστρατοπέδευσεν ἐπὶ τῷ Ἕρμῳ ποταμῷ· ἀπέχει
δὲ ὁ Ἕρμος ἀπὸ Σάρδεων σταδίους ὅσον εἴκοσιν·
Ἀμύνταν δὲ τὸν Ἀνδρομένους τὴν ἄκραν παραλη-
ψόμενον ἐκπέμπει ἐς Σάρδεις· καὶ Μιθρίνην μὲν ἐν
τιμῇ ἅμα οἷ ἦγε, Σαρδιανοὺς δὲ καὶ τοὺς ἄλλους
Λυδοὺς τοῖς νόμοις τε τοῖς πάλαι Λυδῶν χρῆσθαι
5 *ἔδωκε καὶ ἐλευθέρους εἶναι ἀφῆκεν. ἀνῆλθε δὲ καὶ*
αὐτὸς εἰς τὴν ἄκραν, ἵνα τὸ φρούριον ἦν τῶν Περ-
σῶν· καὶ ἔδοξεν αὐτῷ ὀχυρὸν τὸ χωρίον· ὑπερύ-
ψηλόν τε γὰρ ἦν καὶ ἀπότομον πάντῃ καὶ τριπλῷ
τείχει πεφραγμένον· αὐτὸς δὲ ἐπὶ τῇ ἄκρᾳ ναόν τε
οἰκοδομῆσαι Διὸς Ὀλυμπίου ἐπενόει καὶ βωμὸν
6 *ἱδρύσασθαι. σκοποῦντι δὲ αὐτῷ τῆς ἄκρας ὅπερ*
ἐπιτηδειότατον χωρίον ὥρᾳ ἔτους ἐξαίφνης χειμὼν
ἐπιγίγνεται καὶ βρονταὶ σκληραὶ καὶ ὕδωρ ἐξ οὐρανοῦ
πίπτει οὗ τὰ τῶν Λυδῶν βασίλεια· καὶ ἐντεῦθεν
Ἀλεξάνδρῳ ἔδοξεν ἐκ θεοῦ σημανθῆναι ἵνα χρὴ
οἰκοδομεῖσθαι τῷ Διὶ τὸν νεών, καὶ οὕτως ἐκέλευσε.
7 *κατέλιπε δὲ τῆς μὲν ἄκρας τῆς Σάρδεων ἐπιμελητὴν*
Παυσανίαν τῶν ἑταίρων, τῶν δὲ φόρων τῆς συντά-
ξεώς τε καὶ ἀποφορᾶς Νικίαν, Ἄσανδρον δὲ τὸν
Φιλώτα Λυδίας καὶ τῆς ἄλλης τῆς Σπιθριδάτου
ἀρχῆς, δοὺς αὐτῷ ἱππέας τε καὶ ψιλοὺς ὅσοι ἱκανοὶ
8 *πρὸς τὰ παρόντα ἐδόκουν. Κάλαν δὲ καὶ Ἀλέξανδρον*

τὸν Ἀερόπου ἐπὶ τὴν χώραν τὴν Μέμνονος ἐκπέμπει,
ἄγοντας τούς τε Πελοποννησίους καὶ τῶν ἄλλων ξυμ-
μάχων τοὺς πολλοὺς πλὴν Ἀργείων· οὗτοι δὲ ἐν
Σάρδεσι κατελείφθησαν τὴν ἄκραν φυλάττειν.

Ἐν τούτῳ δὲ ὡς τὰ ὑπὲρ τῆς ἱππομαχίας ἐξηγ- 9
γέλθη, οἵ τε τὴν Ἔφεσον φρουροῦντες μισθοφόροι
ᾤχοντο φεύγοντες, δύο τριήρεις τῶν Ἐφεσίων λα-
βόντες, καὶ ξὺν αὐτοῖς Ἀμύντας ὁ Ἀντιόχου, ὃς
ἔφυγεν ἐκ Μακεδονίας Ἀλέξανδρον, παθὼν μὲν
οὐδὲν πρὸς Ἀλεξάνδρου, δυσνοίᾳ δὲ τῇ πρὸς Ἀλέ-
ξανδρον καὶ αὐτὸς ἀπαξιώσας τι παθεῖν πρὸς αὐτοῦ
ἄχαρι.

Τετάρτῃ δὲ ἡμέρᾳ ἐς Ἔφεσον ἀφικόμενος τούς 10
τε φυγάδας ὅσοι δι' αὐτὸν ἐξέπεσον τῆς πόλεως
κατήγαγε καὶ τὴν ὀλιγαρχίαν καταλύσας δημοκρα-
τίαν κατέστησε· τοὺς δὲ φόρους ὅσους τοῖς βαρβάροις
ἀπέφερον τῇ Ἀρτέμιδι ξυντελεῖν ἐκέλευσεν. ὁ δὲ 11
δῆμος ὁ τῶν Ἐφεσίων, ὡς ἀφῃρέθη αὐτοῖς ὁ ἀπὸ
τῶν ὀλίγων φόβος, τούς τε Μέμνονα ἐπαγαγομένους
καὶ τοὺς τὸ ἱερὸν συλήσαντας τῆς Ἀρτέμιδος καὶ
τοὺς τὴν εἰκόνα τὴν Φιλίππου τὴν ἐν τῷ ἱερῷ κατα-
βαλόντας καὶ τὸν τάφον ἐκ τῆς ἀγορᾶς ἀνορύξαντας
τὸν Ἡροπύθου τοῦ ἐλευθερώσαντος τὴν πόλιν ὥρμη-
σαν ἀποκτεῖναι. καὶ Σύρφακα μὲν καὶ τὸν παῖδα 12
αὐτοῦ Πελάγοντα καὶ τοὺς τῶν ἀδελφῶν τοῦ Σύρ-
φακος παῖδας ἐκ τοῦ ἱεροῦ ἐξαγαγόντες κατέλευσαν·
τοὺς δὲ ἄλλους διεκώλυσεν Ἀλέξανδρος προσωτέρω
ἐπιζητεῖν καὶ τιμωρεῖσθαι, γνοὺς ὅτι ὁμοῦ τοῖς αἰτίοις
καὶ οὐ ξὺν δίκῃ τινάς, τοὺς μὲν κατ' ἔχθραν, τοὺς
δὲ κατὰ ἁρπαγὴν χρημάτων ἀποκτενεῖ, ξυγχωρηθὲν
αὐτῷ, ὁ δῆμος. καὶ εἰ δή τῳ ἄλλῳ, καὶ τοῖς ἐν Ἐφέσῳ
πραχθεῖσιν Ἀλέξανδρος ἐν τῷ τότε εὐδοκίμει.

18 Ἐν τούτῳ δὲ ἐκ Μαγνησίας τε καὶ Τράλλεων
παρ' αὐτὸν ἧκον ἐνδιδόντες τὰς πόλεις· καὶ ὃς
πέμπει Παρμενίωνα, δοὺς αὐτῷ δισχιλίους καὶ πεν-
τακοσίους πεζοὺς τῶν ξένων καὶ Μακεδόνας παρα-
πλησίους, ἱππέας δὲ τῶν ἑταίρων ἐς διακοσίους.
Λυσίμαχον δὲ τὸν Ἀγαθοκλέους ἐπὶ τὰς Αἰολίδας
τε πόλεις ξὺν δυνάμει οὐκ ἐλάττονι ἐξέπεμψε καὶ
2 ὅσαι Ἰωνικαὶ ὑπὸ τοῖς βαρβάροις ἔτι ἦσαν. καὶ τὰς
μὲν ὀλιγαρχίας πανταχοῦ καταλύειν ἐκέλευσε, δημο-
κρατίας δὲ ἐγκαθιστάναι καὶ τοὺς νόμους τοὺς σφῶν
ἑκάστοις ἀποδοῦναι, καὶ τοὺς φόρους ἀνεῖναι ὅσους
τοῖς βαρβάροις ἀπέφερον. αὐτὸς δὲ ὑπομείνας ἐν
Ἐφέσῳ θυσίαν τε ἔθυσε τῇ Ἀρτέμιδι καὶ πομπὴν
ἔπεμψε ξὺν τῇ στρατιᾷ πάσῃ ὡπλισμένῃ τε καὶ ὡς
ἐς μάχην ξυντεταγμένῃ.

3 Τῇ δ' ὑστεραίᾳ ἀναλαβὼν τῶν τε πεζῶν τοὺς
λοιποὺς καὶ τοὺς τοξότας καὶ τοὺς Ἀγριᾶνας καὶ
τοὺς Θρᾷκας ἱππέας καὶ τῶν ἑταίρων τήν τε βασι-
λικὴν ἴλην καὶ πρὸς ταύτῃ τρεῖς ἄλλας ἐπὶ Μιλήτου
ἐστέλλετο· καὶ τὴν μὲν ἔξω καλουμένην πόλιν ἐξ
ἐφόδου ἔλαβεν ἐκλιπούσης τῆς φυλακῆς· ἐνταῦθα δὲ
καταστρατοπεδεύσας ἔγνω ἀποτειχίζειν τὴν εἴσω πό-
4 λιν. Ἡγησίστρατος γάρ, ὅτῳ ἡ φρουρὰ ἡ Μιλησίων
ἐκ βασιλέως ἐπετέτραπτο, πρόσθεν γράμματα παρ'
Ἀλέξανδρον ἔπεμπεν ἐνδιδοὺς τὴν Μίλητον· τότε
δὲ ἀναθαρρήσας ἐπὶ τῷ Περσῶν στρατῷ οὐ μακρὰν
ὄντι διασῴζειν τοῖς Πέρσαις ἐπενόει τὴν πόλιν. Νι-
κάνωρ δὲ τὸ Ἑλληνικὸν ναυτικὸν ἄγων ὑποφθάνει
τοὺς Πέρσας τρισὶν ἡμέραις πρότερος καταπλεύσας
ἢ τῇ Μιλήτῳ τοὺς Πέρσας προσσχεῖν, καὶ ὁρμίζεται
ναυσὶν ἑξήκοντα καὶ ἑκατὸν ἐν τῇ νήσῳ τῇ Λάδῃ·
5 κεῖται δὲ αὕτη ἐπὶ τῇ Μιλήτῳ. αἱ δὲ τῶν Περσῶν

νῆες ὑστερήσασαι, ἐπειδὴ ἔμαθον οἱ ναύαρχοι τῶν
ἀμφὶ Νικάνορα τὴν ἐν τῇ Λάδῃ προκαταγωγήν, πρὸς
τῇ Μυκάλῃ τῷ ὄρει ὡρμίσθησαν. τὴν γὰρ Λάδην
τὴν νῆσον προκατειλήφει Ἀλέξανδρος, οὐ τῶν νεῶν
μόνον τῇ ἐγκαθορμίσει, ἀλλὰ καὶ τοὺς Θρᾷκας καὶ
τῶν ἄλλων ξένων ἐς τετρακισχιλίους διαβιβάσας ἐς
αὐτήν. ἦσαν δὲ τῶν βαρβάρων αἱ νῆες ἀμφὶ τὰς
τετρακοσίας.

Παρμενίων μὲν δὴ καὶ ὣς παρῄνει Ἀλεξάνδρῳ 6
ναυμαχεῖν, τά τε ἄλλα κρατήσειν τῷ ναυτικῷ τοὺς
Ἕλληνας ἐπελπίζων καί τι καὶ θεῖον ἀνέπειθεν αὐ-
τόν, ὅτι ἀετὸς ὤφθη καθήμενος ἐπὶ τοῦ αἰγιαλοῦ
κατὰ πρύμναν τῶν Ἀλεξάνδρου νεῶν. καὶ γὰρ δὴ
νικήσαντας μὲν μεγάλα ὠφεληθήσεσθαι ἐς τὰ ὅλα·
νικηθεῖσι δὲ οὐ παρὰ μέγα ἔσεσθαι τὸ πταῖσμα· καὶ
ὣς γὰρ θαλαττοκρατεῖν τοὺς Πέρσας. καὶ αὐτὸς δὲ
ἔφη ἐπιβῆναι ἐθέλειν τῶν νεῶν καὶ τοῦ κινδύνου
μετέχειν. Ἀλέξανδρος δὲ τῇ τε γνώμῃ ἁμαρτάνειν 7
ἔφη Παρμενίωνα καὶ τοῦ σημείου τῇ οὐ κατὰ τὸ εἰκὸς
ξυμβλήσει· ὀλίγαις τε γὰρ ναυσὶ πρὸς πολλῷ πλείους
ξὺν οὐδενὶ λογισμῷ ναυμαχήσειν καὶ οὐ μεμελετηκότι
τῷ σφῶν ναυτικῷ πρὸς ἠσκημένον τὸ τῶν Κυπρίων
τε καὶ Φοινίκων· τήν τε ἐμπειρίαν τῶν Μακεδόνων 8
καὶ τὴν τόλμαν ἐν ἀβεβαίῳ χωρίῳ οὐκ ἐθέλειν παρα-
δοῦναι τοῖς βαρβάροις· καὶ ἡττηθεῖσι τῇ ναυμαχίᾳ
οὐ μικρὰν τὴν βλάβην ἔσεσθαι ἐς τοῦ πολέμου τὴν
πρώτην δόξαν, τά τε ἄλλα καὶ τοὺς Ἕλληνας νεωτε-
ριεῖν πρὸς τοῦ ναυτικοῦ πταίσματος τὴν ἐξαγγελίαν
ἐπαρθέντας. ταῦτα μὲν τῷ λογισμῷ ξυντιθεὶς οὐκ 9
ἐν καιρῷ ἀπέφαινε ναυμαχεῖν· τὸ θεῖον δὲ αὐτὸς
ἄλλῃ ἐξηγεῖσθαι· εἶναι μὲν γὰρ πρὸς αὐτοῦ τὸν
ἀετόν, ἀλλ᾽ ὅτι ἐπὶ γῆς καθήμενος ἐφαίνετο, δοκεῖν

οἱ μᾶλλόν τι σημαίνειν ὅτι ἐκ γῆς κρατήσει τοῦ Περ-
σῶν ναυτικοῦ.

19 Καὶ ἐν τούτῳ Γλαύκιππος, ἀνὴρ τῶν δοκίμων
ἐν Μιλήτῳ, ἐκπεμφθεὶς παρὰ Ἀλέξανδρον παρὰ τοῦ
δήμου τε καὶ τῶν ξένων τῶν μισθοφόρων, οἷς μᾶλλόν
τι ἐπετέτραπτο ἡ πόλις, τά τε τείχη ἔφη ἐθέλειν τοὺς
Μιλησίους καὶ τοὺς λιμένας παρέχειν κοινοὺς Ἀλε-
ξάνδρῳ καὶ Πέρσαις· καὶ τὴν πολιορκίαν ἐπὶ τούτοις
2 λύειν ἠξίου. Ἀλέξανδρος δὲ Γλαυκίππῳ μὲν προσ-
τάσσει ἀπαλλάττεσθαι κατὰ τάχος ἐς τὴν πόλιν καὶ
Μιλησίοις ἐπαγγέλλειν παρασκευάζεσθαι ὡς μαχου-
μένους ἕωθεν. αὐτὸς δ' ἐπιστήσας τῷ τείχει μηχανάς,
καὶ τὰ μὲν καταβαλὼν δι' ὀλίγου τῶν τειχῶν, τὰ δὲ
κατασείσας ἐπὶ πολὺ προσῆγε τὴν στρατιὰν ὡς ἐπι-
βησομένους ᾗ κατερήριπτο ἢ ἐσεσάλευτο τὸ τεῖχος,
ἐφομαρτούντων καὶ μόνον οὐ θεωμένων τῶν Περσῶν
ἀπὸ τῆς Μυκάλης πολιορκουμένους τοὺς φίλους σφῶν
καὶ ξυμμάχους.

3 Ἐν τούτῳ δὲ καὶ οἱ ἀμφὶ Νικάνορα ἀπὸ τῆς
Λάδης τὴν ὁρμὴν τῶν ξὺν Ἀλεξάνδρῳ κατιδόντες
ἐς τὸν λιμένα ἐπέπλεον τῶν Μιλησίων παρὰ γῆν τὴν
εἰρεσίαν ποιούμενοι, καὶ κατὰ τὸ στόμα τοῦ λιμένος
ᾗπερ στενότατον ἦν ἀντιπρῴρους βύζην τὰς τριήρεις
ὁρμίσαντες ἀποκεκλείκεσαν τῷ μὲν Περσικῷ ναυτικῷ
τὸν λιμένα, τοῖς Μιλησίοις δὲ τὴν ἐκ τῶν Περσῶν
4 ὠφέλειαν. ἔνθα οἱ Μιλήσιοί τε καὶ οἱ μισθοφόροι
πανταχόθεν ἤδη προσκειμένων σφίσι τῶν Μακεδόνων
οἱ μὲν αὐτῶν ῥιπτοῦντες σφᾶς ἐν τῇ θαλάσσῃ ἐπὶ
τῶν ἀσπίδων ὑπτίων ἐς νησῖδά τινα ἀνώνυμον τῇ
πόλει ἐπικειμένην διενήχοντο· οἱ δὲ ἐς κελήτια
ἐμβαίνοντες καὶ ἐπειγόμενοι ὑποφθάσαι τὰς τριήρεις
τῶν Μακεδόνων ἐγκατελήφθησαν ἐν τῷ στόματι τοῦ

λιμένος πρὸς τῶν τριηρῶν· οἱ δὲ πολλοὶ ἐν αὐτῇ τῇ πόλει ἀπώλλυντο.

Ἀλέξανδρος δὲ ἐχομένης ἤδη τῆς πόλεως ἐπὶ 5
τοὺς ἐς τὴν νῆσον καταπεφευγότας ἐπέπλει αὐτός,
κλίμακας φέρειν ἐπὶ τὰς πρώρας τῶν τριηρῶν κελεύ-
σας, ὡς κατὰ τὰ ἀπότομα τῆς νήσου, καθάπερ πρὸς
τεῖχος, ἐκ τῶν νεῶν τὴν ἀπόβασιν ποιησόμενος. ὡς 6
δὲ διακινδυνεύειν ἐθέλοντας τοὺς ἐν τῇ νήσῳ ἑώρα, οἶκτος λαμβάνει αὐτὸν τῶν ἀνδρῶν, ὅτι γενναῖοί τε καὶ πιστοὶ αὐτῷ ἐφαίνοντο, καὶ σπένδεται πρὸς αὐτοὺς ἐπὶ τῷδε ὡς αὐτῷ ξυστρατεύειν· ἦσαν δὲ οὗτοι μισθοφόροι Ἕλληνες ἐς τριακοσίους. αὐτοὺς δὲ Μιλησίους, ὅσοι μὴ ἐν τῇ καταλήψει τῆς πόλεως ἔπεσον, ἀφῆκε καὶ ἐλευθέρους εἶναι ἔδωκεν.

Οἱ δὲ βάρβαροι ἀπὸ τῆς Μυκάλης ὁρμώμενοι ταῖς 7
μὲν ἡμέραις ἐπέπλεον τῷ Ἑλληνικῷ ναυτικῷ, προκαλέσασθαι ἐς ναυμαχίαν ἐλπίζοντες· τὰς δὲ νύκτας πρὸς τῇ Μυκάλῃ οὐκ ἐν καλῷ ὡρμίζοντο, ὅτι ὑδρεύεσθαι ἀπὸ τοῦ Μαιάνδρουποταμοῦ τῶν ἐκβολῶν
διὰ μακροῦ ἠναγκάζοντο. Ἀλέξανδρος δὲ ταῖς μὲν 8
ναυσὶ τὸν λιμένα ἐφύλαττε τῶν Μιλησίων, ὡς μὴ βιάσαιντο οἱ βάρβαροι τὸν ἔσπλουν, ἐκπέμπει δ' ἐς τὴν Μυκάλην Φιλώταν, ἄγοντα τούς τε ἱππέας καὶ τῶν πεζῶν τάξεις τρεῖς, παραγγείλας εἴργειν τῆς ἀποβάσεως τοὺς ἀπὸ τῶν νεῶν. οἱ δέ, ὕδατός τε σπάνει καὶ τῶν ἄλλων ἐπιτηδείων οὐδὲν ἄλλο ὅτι μὴ πολιορκούμενοι ἐν ταῖς ναυσίν, ἐς Σάμον ἀπέπλευσαν· ἐκεῖθεν δὲ ἐπισιτισάμενοι αὖθις ἐπέπλεον τῇ
Μιλήτῳ. καὶ τὰς μὲν πολλὰς τῶν νεῶν πρὸ τοῦ 9
λιμένος ἐν μετεώρῳ παρέταξαν, εἴ πῃ ἐκκαλέσαιντο ἐς τὸ πέλαγος τοὺς Μακεδόνας· πέντε δὲ αὐτῶν εἰσέπλευσαν εἰς τὸν μεταξὺ τῆς τε Λάδης νήσου

καὶ τοῦ στρατοπέδου λιμένα, ἐλπίσαντες κενὰς καταλήψεσθαι τὰς Ἀλεξάνδρου ναῦς, ὅτι τοὺς ναύτας ἀποσκεδάννυσθαι τὸ πολὺ ἀπὸ τῶν νεῶν τοὺς μὲν ἐπὶ φρυγανισμῷ, τοὺς δὲ ἐπὶ ξυγκομιδῇ τῶν ἐπιτηδείων, τοὺς δὲ καὶ ἐς προνομὰς ταττομένους, πεπυσμένοι ἦσαν. ἀλλὰ μέρος μέν τι ἀπῆν τῶν ναυτῶν· ἐκ δὲ τῶν παρόντων ξυμπληρώσας Ἀλέξανδρος δέκα
10 ναῦς, ὡς προσπλεούσας τὰς πέντε τῶν Περσῶν κατεῖδε, πέμπει ἐπ' αὐτὰς κατὰ σπουδήν, ἐμβάλλειν ἀντιπρῴρους κελεύσας. οἱ δὲ ἐν ταῖς πέντε ναυσὶ τῶν Περσῶν, ὡς παρ' ἐλπίδα ἀναγομένους τοὺς Μακεδόνας ἐπὶ σφᾶς εἶδον, ὑποστρέψαντες ἐκ πολλοῦ
11 ἔφευγον πρὸς τὸ ἄλλο ναυτικόν. καὶ ἡ μὲν Ἰασσέων ναῦς ἁλίσκεται αὐτοῖς ἀνδράσιν ἐν τῇ φυγῇ, οὐ ταχυναυτοῦσα· αἱ δὲ τέσσαρες ἔφθασαν καταφυγεῖν εἰς τὰς οἰκείας τριήρεις. οὕτω μὲν δὴ ἀπέπλευσαν ἄπρακτοι ἐκ Μιλήτου οἱ Πέρσαι.

20 Ἀλέξανδρος δὲ καταλῦσαι ἔγνω τὸ ναυτικὸν χρημάτων τε ἐν τῷ τότε ἀπορίᾳ καὶ ἅμα οὐκ ἀξιόμαχον ὁρῶν τὸ αὑτοῦ ναυτικὸν τῷ Περσικῷ, οὔκουν ἐθέλων οὐδὲ μέρει τινὶ τῆς στρατιᾶς κινδυνεύειν. ἄλλως τε ἐπενόει, κατέχων ἤδη τῷ πεζῷ τὴν Ἀσίαν, ὅτι οὔτε ναυτικοῦ ἔτι δέοιτο, τάς τε παραλίους πόλεις λαβὼν καταλύσει τὸ Περσῶν ναυτικόν, οὔτε ὁπόθεν τὰς ὑπηρεσίας συμπληρώσουσιν οὔτε ὅπῃ τῆς Ἀσίας προσέξουσιν ἔχοντας. καὶ τὸν ἀετὸν ταύτῃ συνέβαλλεν ὅτι ἐσήμηνεν αὐτῷ ἐκ τῆς γῆς κρατήσειν τῶν νεῶν.

2 Ταῦτα δὲ διαπραξάμενος ἐπὶ Καρίας ἐστέλλετο, ὅτι ἐν Ἁλικαρνασσῷ συνεστηκέναι οὐ φαύλην δύναμιν τῶν τε βαρβάρων καὶ ξένων ἐξηγγέλλετο. ὅσαι δὲ ἐν μέσῳ πόλεις Μιλήτου τε καὶ Ἁλικαρνασσοῦ, ταύτας ἐξ ἐφόδου λαβὼν καταστρατοπεδεύει πρὸς

Ἁλικαρνασσῷ, ἀπέχων τῆς πόλεως ἐς πέντε μάλιστα
σταδίους, ὡς ἐπὶ χρονίῳ πολιορκίᾳ. ἥ τε γὰρ φύσις 3
τοῦ χωρίου ὀχυρὸν ἐποίει αὐτὸ καὶ ὅπῃ τι ἐνδεῖν ὡς
πρὸς ἀσφάλειαν ἐφαίνετο, ξύμπαντα ταῦτα Μέμνων
τε αὐτὸς παρών, ἤδη ἀποδεδειγμένος πρὸς Δαρείου
τῆς τε κάτω Ἀσίας καὶ τοῦ ναυτικοῦ παντὸς ἡγεμών,
ἐκ πολλοῦ παρεσκευάκει, καὶ στρατιῶται πολλοὶ μὲν
ξένοι μισθοφόροι ἐν τῇ πόλει ἐγκατελείφθησαν, πολλοὶ
δὲ καὶ Περσῶν αὐτῶν· αἵ τε τριήρεις ἐφώρμουν τῷ
λιμένι, ὡς καὶ ἀπὸ τῶν ναυτῶν πολλὴν ὠφέλειαν
γίγνεσθαι ἐς τὰ ἔργα.

Τῇ μὲν δὴ πρώτῃ ἡμέρᾳ προσάγοντος Ἀλεξάνδρου 4
τῷ τείχει κατὰ τὰς ἐπὶ Μύλασα φερούσας πύλας
ἐκδρομή τε γίγνεται τῶν ἐκ τῆς πόλεως καὶ ἀκροβο-
λισμός· καὶ τούτους οὐ χαλεπῶς ἀνέστειλάν τε οἱ
παρ' Ἀλεξάνδρου ἀντεκδραμόντες καὶ ἐς τὴν πόλιν
κατέκλεισαν.

Οὐ πολλαῖς δὲ ὕστερον ἡμέραις Ἀλέξανδρος ἀνα- 5
λαβὼν τούς τε ὑπασπιστὰς καὶ τὴν τῶν ἑταίρων
ἵππον καὶ τὴν Ἀμύντου τε καὶ Περδίκκου καὶ Με-
λεάγρου τάξιν τὴν πεζικὴν καὶ πρὸς τούτοις τοὺς
τοξότας καὶ τοὺς Ἀγριᾶνας περιῆλθε τῆς πόλεως ἐς
τὸ πρὸς Μύνδου μέρος, τό τε τεῖχος κατοψόμενος,
εἰ ταύτῃ ἐπιμαχώτερον τυγχάνει ὂν ἐς τὴν προσβολὴν
καὶ ἅμα εἰ τὴν Μύνδον ἐξ ἐπιδρομῆς δύναιτο λαθὼν
κατασχεῖν· ἔσεσθαι γὰρ οὐ σμικρὰν τὴν ὠφέλειαν
ἐς τὴν τῆς Ἁλικαρνασσοῦ πολιορκίαν τὴν Μύνδον
οἰκείαν γενομένην· καί τι καὶ ἐνεδίδοτο αὐτῷ ἐκ
τῶν Μυνδίων, εἰ λάθοι νυκτὸς προσελθών. αὐτὸς 6
μὲν δὴ κατὰ τὰ συγκείμενα ἀμφὶ μέσας νύκτας
προσῆλθε τῷ τείχει· ὡς δὲ οὐδὲν ἐνεδίδοτο ἀπὸ τῶν
ἔνδον, αἵ τε μηχαναὶ καὶ αἱ κλίμακες αὐτῷ οὐ παρῆ-

σαν, οἷα δὴ οὐκ ἐπὶ πολιορκίαν σταλέντι, ἀλλ᾽ ὡς
ἐπὶ προδοσίᾳ ἐνδιδομένης τῆς πόλεως, προσήγαγε
καὶ ὣς τῶν Μακεδόνων τὴν φάλαγγα, ὑπορύττειν
κελεύσας τὸ τεῖχος. καὶ ἕνα γε πύργον κατέβαλον
7 οἱ Μακεδόνες· οὐ μέντοι ἐγύμνωσέ γε τὸ τεῖχος
πεσών· καὶ οἱ ἐκ τῆς πόλεως ἅμα εὐρώστως ἀμυνό-
μενοι καὶ ἐκ τῆς Ἁλικαρνασσοῦ κατὰ θάλασσαν πολ-
λοὶ ἤδη παραβεβοηθηκότες ἄπορον ἐποίησαν τῷ
Ἀλεξάνδρῳ τὴν αὐτοσχέδιόν τε καὶ ἐξ ἐπιδρομῆς
κατάληψιν τῆς Μύνδου. οὕτω μὲν δὴ ἐπανέρχεται
Ἀλέξανδρος οὐδὲν πράξας ὧν ἕνεκα ὡρμήθη, καὶ τῇ
πολιορκίᾳ τῆς Ἁλικαρνασσοῦ αὖθις προσεῖχε.
8 Καὶ τὰ πρῶτα μὲν τὴν τάφρον ἣ πρὸ τῆς πόλεως
ὀρώρυκτο αὐτοῖς, πλάτος μὲν τριάκοντα μάλιστα
πήχεων, βάθος δὲ ἐς πεντεκαίδεκα, ἐχώννυε, τοῦ
ῥᾳδίαν εἶναι τὴν προσαγωγὴν τῶν τε πύργων ἀφ᾽
ὧν ἔμελλε τοὺς ἀκροβολισμοὺς ἐς τοὺς προμαχομένους
τοῦ τείχους ποιεῖσθαι καὶ τῶν ἄλλων μηχανῶν αἷς
κατασείειν ἐπενόει τὸ τεῖχος. καὶ ἥ τε τάφρος αὐτῷ
ἐχώσθη οὐ χαλεπῶς καὶ οἱ πύργοι προσήγοντο ἤδη.
9 οἱ δὲ ἐκ τῆς Ἁλικαρνασσοῦ νυκτὸς ἐκδραμόντες, ὡς
ἐμπρῆσαι τούς τε πύργους καὶ ὅσαι ἄλλαι μηχαναὶ
προσηγμέναι ἢ οὐ πόρρω τοῦ προσάγεσθαι ἦσαν, ὑπὸ
τῶν φυλακῶν τε τῶν Μακεδόνων καὶ ὅσοι ἐν αὐτῷ
τῷ ἔργῳ ἐξεγερθέντες παρεβοήθησαν οὐ χαλεπῶς
10 κατεκλείσθησαν εἰς τὰ τείχη αὖθις. καὶ ἀπέθανον
αὐτῶν ἄλλοι τε ἐς ἑβδομήκοντα καὶ ἑκατὸν καὶ Νεο-
πτόλεμος ὁ Ἀρραβαίου, τοῦ Ἀμύντου ἀδελφός, τῶν
παρὰ Δαρεῖον αὐτομολησάντων· τῶν δ᾽ Ἀλεξάνδρου
στρατιωτῶν ἀπέθανον μὲν ἐς ἑκκαίδεκα, τραυματίαι
δὲ ἐγένοντο ἐς τριακοσίους, ὅτι ἐν νυκτὶ γενομένης
τῆς ἐκδρομῆς ἀφυλακτότεροι ἐς τὸ τιτρώσκεσθαι ἦσαν.

Οὐ πολλαῖς δὲ ἡμέραις ὕστερον δύο τῶν Μακε- 21
δόνων ὁπλῖται ἐκ τῆς Περδίκκου τάξεως ξυσκηνοῦν-
τές τε καὶ ἅμα ξυμπίνοντες αὑτόν τε καὶ τὰ αὑτοῦ
ἑκάτερος ἐπὶ μέγα τῷ λόγῳ ἦγεν. ἔνθα δὴ φιλοτιμία
τε ἐσπίπτει αὐτοῖς, καί τι καὶ ὁ οἶνος ὑπεθέρμαινεν,
ὥστε ὁπλισάμενοι αὐτοὶ ἐπὶ σφῶν προσβάλλουσι τῷ
τείχει κατὰ τὴν ἄκραν τὴν πρὸς Μύλασα μάλιστα
τετραμμένην, ὡς ἐπίδειξιν τῆς σφῶν ῥώμης μᾶλλόν
τι ἢ πρὸς πολεμίους μετὰ κινδύνου τὸν ἀγῶνα
ποιησόμενοι. καὶ τούτους κατιδόντες τινὲς τῶν ἐκ 2
τῆς πόλεως δύο τε ὄντας καὶ οὐ ξὺν λογισμῷ προσ-
φερομένους τῷ τείχει ἐπεκθέουσιν. οἱ δὲ τοὺς μὲν
ἐγγὺς πελάσαντας ἀπέκτειναν, πρὸς δὲ τοὺς ἀφεστη-
κότας ἠκροβολίζοντο, πλεονεκτούμενοι τῷ τε πλήθει
καὶ τοῦ χωρίου τῇ χαλεπότητι, ὅτι ἐξ ὑπερδεξίου
τοῖς πολεμίοις ἡ ἐπιδρομή τε καὶ ὁ ἀκροβολισμὸς
ἐγίγνετο. καὶ ἐν τούτῳ ἀντεκθέουσί τινες καὶ ἄλλοι 3
τῶν τοῦ Περδίκκου στρατιωτῶν, καὶ ἀπὸ τῆς Ἁλι-
καρνασσοῦ ἄλλοι καὶ ξυμπίπτει μάχη καρτερὰ πρὸς
τῷ τείχει· καὶ κατακλείονται αὖθις πρὸς τῶν Μακε-
δόνων εἴσω τῶν πυλῶν οἱ ἐπεκδραμόντες. παρ' 4
ὀλίγον δὲ ἦλθε καὶ ἁλῶναι ἡ πόλις. τά τε γὰρ
τείχη ἐν τῷ τότε οὐκ ἐν ἀκριβεῖ φυλακῇ ἦν καὶ
δύο πύργοι καὶ μεσοπύργιον ἐς ἔδαφος καταπεπτω-
κότα οὐ χαλεπὴν ἂν τῷ στρατεύματι, εἰ ἅπαν προς-
ήψατο τοῦ ἔργου, τὴν ἐς τὸ τεῖχος πάροδον παρέσχε.
καὶ ὁ τρίτος πύργος κατασεσεισμένος οὐδὲ οὗτος
χαλεπῶς ἂν ἠρείφθη ὑπορυσσόμενος· ἀλλὰ ἔφθησαν
γὰρ ἀντὶ τοῦ πεπτωκότος τείχους ἔσωθεν πλίνθινον
μηνοειδὲς ἀντοικοδομησάμενοι οὐ χαλεπῶς ὑπὸ πολυ-
χειρίας.
Καὶ τούτῳ ἐπῆγε τῇ ὑστεραίᾳ τὰς μηχανὰς Ἀλέ- 5

ξανδρος· καὶ ἐκδρομὴ αὖθις γίνεται τῶν ἐκ τῆς πό-
λεως ἐπὶ τῷ ἐμπρῆσαι τὰς μηχανάς. καὶ μέρος μέν
τι τῶν πλησίον τοῦ τείχους γερρῶν καὶ ἑνὸς τῶν
πύργων τῶν ξυλίνων κατεκαύθη, τὰ δὲ ἄλλα διεφύ-
λαξαν οἱ περὶ Φιλώταν τε καὶ Ἑλλάνικον, οἷς ἡ
φυλακὴ αὐτῶν ἐπετέτραπτο· ὡς δὲ καὶ Ἀλέξανδρος
ἐπεφάνη ἐν τῇ ἐκδρομῇ, τάς τε δᾷδας ὅσας ἔχοντες
ἐκβεβοηθήκεσαν ἀφέντες καὶ τὰ ὅπλα οἱ πολλοὶ αὐ-
6 τῶν ῥίψαντες εἴσω τοῦ τείχους ἔφευγον. καίτοι τά
γε πρῶτα τῇ φύσει τε τοῦ χωρίου, ὑπερδεξίου ὄντος,
ἐπεκράτουν καὶ οὐ κατὰ μέτωπον μόνον ἠκροβολί-
ζοντο ἐς τοὺς προμαχομένους τῶν μηχανῶν, ἀλλὰ
καὶ ἐκ τῶν πύργων, οἳ δὴ ἑκατέρωθεν τοῦ ἐρηριμ-
μένου τείχους αὐτοὶ ὑπολελειμμένοι ἐκ πλαγίου τε
καὶ μόνον οὐ κατὰ νώτου παρεῖχον ἀκροβολίζεσθαι
ἐς τοὺς τῷ ἀντῳκοδομημένῳ τείχει προσάγοντας.

22 Οὐ πολλαῖς δὲ ὕστερον ἡμέραις ἐπάγοντος αὖθις
Ἀλεξάνδρου τὰς μηχανὰς τῷ πλινθίνῳ τῷ ἐντὸς τείχει
καὶ αὐτοῦ ἐφεστηκότος τῷ ἔργῳ, ἐκδρομὴ γίγνεται
πανδημεὶ ἐκ τῆς πόλεως τῶν μὲν κατὰ τὸ ἐρηριμμένον
τεῖχος, ᾗ αὐτὸς Ἀλέξανδρος ἐπετέτακτο, τῶν δὲ κατὰ
τὸ Τρίπυλον, ᾗ οὐδὲ πάνυ τι προσδεχομένοις τοῖς
2 Μακεδόσιν ἦν. καὶ οἱ μὲν δᾷδάς τε ταῖς μηχαναῖς
ἐνέβαλλον καὶ ὅσα ἄλλα ἐς τὸ ἐξάψαι τε φλόγα καὶ
ἐπὶ μέγα προκαλέσασθαι· τῶν δὲ ἀμφ' Ἀλέξανδρον
αὐτῶν τε ἐμβαλλόντων ἐς αὐτοὺς ἐρρωμένως καὶ
ταῖς μηχαναῖς ἀπὸ τῶν πύργων λίθων τε μεγάλων
ἀφιεμένων καὶ βελῶν ἐξακοντιζομένων οὐ χαλεπῶς
3 ἀπεστράφησάν τε καὶ ἔφυγον ἐς τὴν πόλιν. καὶ φό-
νος ταύτῃ οὐκ ὀλίγος ἐγένετο, ὅσῳ πλείονές τε καὶ
ξὺν μείζονι τῇ τόλμῃ ἐξέδραμον. οἱ μὲν γὰρ εἰς χεῖ-
ρας ἐλθόντες τοῖς Μακεδόσιν ἀπέθανον, οἱ δὲ ἀμφὶ

τῷ τείχει τῷ καταπεπτωκότι, στενοτέρας τε ἢ κατὰ
τὸ πλῆθος αὐτῶν τῆς παρόδου οὔσης καὶ τῶν κατε-
ρηριμμένων τοῦ τείχους χαλεπὴν τὴν ὑπέρβασιν αὐ-
τοῖς παρεχόντων.

Τοῖς δὲ κατὰ τὸ Τρίπυλον ἐκδραμοῦσιν ἀπήντα 4
Πτολεμαῖος ὁ σωματοφύλαξ ὁ βασιλικός, τήν τε
Ἀδδαίου καὶ Τιμάνδρου ἅμα οἷ τάξιν ἄγων καὶ
ἔστιν οὓς τῶν ψιλῶν· καὶ οὗτοι οὐδὲ αὐτοὶ χαλεπῶς
ἐτρέψαντο τοὺς ἐκ τῆς πόλεως. ξυνέβη δὲ καὶ τού- 5
τοις ἐν τῇ ἀποχωρήσει κατὰ στενὴν γέφυραν τὴν
ἐπὶ τῆς τάφρου πεποιημένην φεύγουσι τήν τε γέφυ-
ραν αὐτὴν ὑπὸ πλήθους ξυντρῖψαι καὶ πολλοὺς
αὐτῶν ἐς τὴν τάφρον ἐμπεσόντας τοὺς μὲν ὑπὸ σφῶν
καταπατηθέντας διαφθαρῆναι, τοὺς δὲ καὶ ἄνωθεν
ὑπὸ τῶν Μακεδόνων βαλλομένους. ὁ πλεῖστος δὲ 6
φόνος περὶ ταῖς πύλαις αὐταῖς ξυνέβη, ὅτι ἡ ξύγ-
κλεισις τῶν πυλῶν φοβερά τε καὶ πρὸ τοῦ καιροῦ
γενομένη, δεισάντων μὴ συνεισπέσοιεν τοῖς φεύγου-
σιν ἐχόμενοι αὐτῶν οἱ Μακεδόνες, πολλοὺς καὶ τῶν
φιλίων τῆς εἰσόδου ἀπέκλεισεν, οὓς πρὸς αὐτοῖς τοῖς
τείχεσιν οἱ Μακεδόνες διέφθειραν. καὶ παρ' ὀλίγον 7
ἦκεν ἁλῶναι ἡ πόλις, εἰ μὴ Ἀλέξανδρος ἀνεκαλέσατο
τὸ στράτευμα, ἔτι διασῶσαι ἐθέλων τὴν Ἁλικαρνασ-
σόν, εἴ τι φίλιον ἐνδοθείη ἐκ τῶν Ἁλικαρνασσέων.
ἀπέθανον δὲ τῶν μὲν ἐκ τῆς πόλεως ἐς χιλίους, τῶν
δὲ ξὺν Ἀλεξάνδρῳ ἀμφὶ τοὺς τεσσαράκοντα, καὶ ἐν
τούτοις Πτολεμαῖός τε ὁ σωματοφύλαξ καὶ Κλέαρχος
ὁ τοξάρχης καὶ Ἀδδαῖος, χιλίαρχος οὗτος, καὶ ἄλλοι
τῶν οὐκ ἠμελημένων Μακεδόνων.

Ἔνθα δὴ ξυνελθόντες οἱ ἡγεμόνες τῶν Περσῶν, 23
Ὀροντοβάτης τε καὶ Μέμνων, καὶ ἐκ τῶν παρόντων
γνόντες σφᾶς τε οὐ δυναμένους ἐπὶ πολὺ ἀντέχειν

τῇ πολιορκίᾳ καὶ τοῦ τείχους τὸ μέν τι καταπεπτωκὸς
ἤδη ὁρῶντες, τὸ δὲ καὶ κατασεσεισμένον, πολλοὺς δὲ
τῶν στρατιωτῶν ἐν ταῖς ἐκδρομαῖς τοὺς μὲν διεφθαρ-
2 μένους, τοὺς δὲ καὶ ὑπὸ τοῦ τετρῶσθαι ἀπομάχους
ὄντας, ταῦτα ἐν νῷ λαβόντες ἀμφὶ δευτέραν φυλακὴν
τῆς νυκτὸς τόν τε ξύλινον πύργον ὃν αὐτοὶ ἀντῳκο-
δόμησαν ταῖς μηχαναῖς τῶν πολεμίων ἐμπιπρᾶσι καὶ
τὰς στοὰς ἐν αἷς τὰ βέλη αὐτοῖς ἀπέκειτο. ἐνέβαλον
3 δὲ καὶ ταῖς οἰκίαις πῦρ ταῖς πλησίον τοῦ τείχους·
τῶν δὲ καὶ προσήψατο ἡ φλὸξ ἀπό τε τῶν στοῶν καὶ
τοῦ πύργου πολλὴ ἐπενεχθεῖσα καί τι καὶ τοῦ ἀνέμου
ταύτῃ ἐπιφέροντος· αὐτῶν δὲ οἱ μὲν ἐς τὴν ἄκραν
τὴν ἐν τῇ νήσῳ ἀπεχώρησαν, οἱ δὲ ἐς τὴν Σαλμακίδα
4 οὕτω καλουμένην. Ἀλεξάνδρῳ δὲ ὡς ἐξηγγέλθη
ταῦτα πρός τινων αὐτομολησάντων ἐκ τοῦ ἔργου καὶ
τὸ πῦρ πολὺ καθεώρα αὐτός, καίτοι ἀμφί που μέσας
νύκτας ἦν τὸ γιγνόμενον, ὁ δὲ καὶ ὣς ἐξαγαγὼν τοὺς
Μακεδόνας τοὺς μὲν ἔτι ἐμπιπράντας τὴν πόλιν
ἔκτεινεν· ὅσοι δὲ ἐν ταῖς οἰκίαις καταλαμβάνοιντο
τῶν Ἁλικαρνασσέων, τούτους δὲ σώζειν παρήγγειλεν.
5 Ἤδη τε ἕως ὑπέφαινε καὶ κατιδὼν τὰς ἄκρας ἃς
οἵ τε Πέρσαι καὶ οἱ μισθοφόροι κατειλήφεσαν, ταύτας
μὲν ἀπέγνω πολιορκεῖν, τριβήν τε ἐπινοῶν οὐκ ὀλίγην
ἔσεσθαί οἱ ἀμφ' αὐτὰς τῇ φύσει τῶν χωρίων καὶ οὐ
παρὰ μέγα εἶναι ἐξελόντι οἱ τὴν πόλιν ἤδη πᾶσαν.
6 θάψας δὲ τοὺς ἀποθανόντας ἐν τῇ νυκτὶ τὰς μὲν
μηχανὰς ἐς Τράλλεις ἀπαγαγεῖν ἐκέλευσε τοὺς ἐπ'
αὐταῖς τεταγμένους· αὐτὸς δὲ τὴν πόλιν εἰς ἔδαφος
κατασκάψας αὐτῆς τε ταύτης καὶ τῆς ἄλλης Καρίας
φυλακὴν ἐγκαταλιπὼν ξένους μὲν πεζοὺς τρισχιλίους,
ἱππέας δὲ ἐς διακοσίους καὶ Πτολεμαῖον ἡγεμόνα
7 αὐτῶν ἐπὶ Φρυγίας ἐστέλλετο. τῆς δὲ Καρίας ξυμ-

πάσης σατραπεύειν ἔταξεν Ἄδαν, θυγατέρα μὲν
Ἑκατόμνου, γυναῖκα δὲ Ἱδριέως, ὃς καὶ ἀδελφὸς
αὐτῇ ὢν κατὰ νόμον τῶν Καρῶν ξυνῴκει. καὶ ὁ
μὲν Ἱδριεὺς τελευτῶν ταύτῃ ἐπέτρεψε τὰ πράγματα,
νενομισμένον ἐν τῇ Ἀσίᾳ ἔτι ἀπὸ Σεμιράμεως καὶ
γυναῖκας ἄρχειν ἀνδρῶν. Πιξώδαρος δὲ τὴν μὲν
ἐκβάλλει τῆς ἀρχῆς, αὐτὸς δὲ κατεῖχε τὰ πράγματα.
τελευτήσαντος δὲ Πιξωδάρου Ὀροντοβάτης τὴν Κα- 8
ρῶν ἀρχὴν ἐκ βασιλέως πεμφθεὶς εἶχε, γαμβρὸς ὢν
Πιξωδάρου. Ἄδα δὲ Ἄλινδα μόνον κατεῖχε, χωρίον
τῆς Καρίας ἐν τοῖς ὀχυρώτατον, καὶ ἐσβαλόντι Ἀλε-
ξάνδρῳ ἐς Καρίαν ἀπήντα, τά τε Ἄλινδα ἐνδιδοῦσα
καὶ παῖδά οἱ τιθεμένη Ἀλέξανδρον. καὶ Ἀλέξανδρος τά
τε Ἄλινδα αὐτῇ ἐπέτρεψε καὶ τὸ ὄνομα τοῦ παιδὸς οὐκ
ἀπηξίωσε, καὶ ἐπειδὴ Ἁλικαρνασσόν τε ἐξεῖλε καὶ τῆς
ἄλλης Καρίας ἐπεκράτησεν, αὐτῇ ἄρχειν ἁπάσης ἔδωκε.

Τῶν Μακεδόνων δὲ ἔστιν οἳ συνεστρατευμένοι 24
Ἀλεξάνδρῳ ἦσαν νεωστὶ πρὸ τῆς στρατείας γεγαμη-
κότες· καὶ τούτων ἔγνω οὐκ ἀμελητέα εἶναί οἱ
Ἀλέξανδρος, ἀλλ' ἐκπέμπει γὰρ αὐτοὺς ἐκ Καρίας
διαχειμάσοντας ἐν Μακεδονίᾳ ἅμα ταῖς γυναιξίν,
ἐπιτάξας αὐτοῖς Πτολεμαῖόν τε τὸν Σελεύκου, ἕνα
τῶν σωματοφυλάκων τῶν βασιλικῶν, καὶ τῶν στρα-
τηγῶν Κοῖνόν τε τὸν Πολεμοκράτους καὶ Μελέαγρον
τὸν Νεοπτολέμου, ὅτι καὶ αὐτοὶ τῶν νεογάμων ἦσαν, 2
προστάξας, ἐπειδὰν αὐτοί τε ἐπανίωσι καὶ τοὺς μετὰ
σφῶν ἐκπεμφθέντας ἐπαναγάγωσι, καταλέξαι ἱππέας
τε καὶ πεζοὺς ἐκ τῆς χώρας ὅσους πλείστους. καὶ τῷ
ἔργῳ τῷδε, εἴπερ τινὶ ἄλλῳ, εὐδοκίμησε παρὰ Μακε-
δόσιν Ἀλέξανδρος. ἔπεμψε δὲ καὶ Κλέανδρον τὸν
Πολεμοκράτους ἐπὶ ξυλλογῇ στρατιωτῶν εἰς Πελο-
πόννησον.

3 *Παρμενίωνα δὲ πέμπει ἐπὶ Σάρδεων, δοὺς αὐτῷ
τῶν τε ἑταίρων ἱππαρχίαν καὶ τοὺς Θετταλοὺς ἱππέας
καὶ τοὺς ἄλλους ξυμμάχους καὶ τὰς ἁμάξας ἄγειν·
καὶ κελεύει προϊέναι ἀπὸ Σάρδεων ἐπὶ Φρυγίαν.
αὐτὸς δὲ ἐπὶ Λυκίας τε καὶ Παμφυλίας ᾔει, ὡς τῆς
παραλίου κρατήσας ἀχρεῖον καταστῆσαι τοῖς πολεμίοις
4 τὸ ναυτικόν. καὶ πρῶτον μὲν ἐν παρόδῳ Ὕπαρνα,
χωρίον ὀχυρόν, φυλακὴν ἔχον ξένους μισθοφόρους,
ἐξ ἐφόδου ἔλαβεν· οἱ δ' ἐκ τῆς ἄκρας ξένοι ὑπό-
σπονδοι ἐξῆλθον. ἔπειτα εἰσβαλὼν ἐς Λυκίαν Τελ-
μισσέας μὲν ὁμολογίᾳ προσηγάγετο· περάσας δὲ τὸν
Ξάνθον ποταμὸν Πίναρα καὶ Ξάνθον τὴν πόλιν καὶ
Πάταρα ἐνδοθέντα ἔλαβεν καὶ ἄλλα ἐλάττω πολίσματα
ἐς τριάκοντα.*
5 *Ταῦτα καταπράξας ἐν ἀκμῇ ἤδη τοῦ χειμῶνος
ἐς τὴν Μιλυάδα καλουμένην χώραν ἐσβάλλει, ἣ ἔστι
μὲν τῆς μεγάλης Φρυγίας, ξυνετέλει δὲ ἐς τὴν Λυκίαν
τότε, οὕτως ἐκ βασιλέως μεγάλου τεταγμένον. καὶ
ἐνταῦθα Φασηλιτῶν πρέσβεις ἧκον περὶ φιλίας τε
καὶ χρυσῷ στεφάνῳ στεφανῶσαι Ἀλέξανδρον· καὶ
ὑπὲρ τῶν αὐτῶν ἐπικηρυκευόμενοι ἐπρέσβευον
6 Λυκίων τῶν κάτω οἱ πολλοί. Ἀλέξανδρος δὲ Φαση-
λίτας τε καὶ Λυκίους παραδοῦναι τὰς πόλεις τοῖς
ἐπὶ τούτῳ στελλομένοις ἐκέλευσε· καὶ παρεδόθησαν
ξύμπασαι. αὐτὸς δὲ ὀλίγον ὕστερον ἐς τὴν Φασηλίδα
παραγενόμενος συνεξαιρεῖ αὐτοῖς φρούριον ὀχυρόν,
ἐπιτετειχισμένον τῇ χώρᾳ πρὸς Πισιδῶν, ὅθεν ὁρμώ-
μενοι οἱ βάρβαροι πολλὰ ἔβλαπτον τῶν Φασηλιτῶν
τοὺς τὴν γῆν ἐργαζομένους.*
25 *Ἔτι δὲ αὐτῷ περὶ τὴν Φασηλίδα ὄντι ἐξαγγέλλε-
ται Ἀλέξανδρον τὸν Ἀερόπου ἐπιβουλεύειν, τά τε
ἄλλα τῶν ἑταίρων ὄντα καὶ ἐν τῷ τότε Θεσσαλῶν*

τῆς ἵππου ἄρχοντα. ἦν μὲν δὴ ὁ Ἀλέξανδρος οὗτος
ἀδελφὸς Ἡρομένους τε καὶ Ἀρραβαίου τῶν ξυνεπι-
λαβόντων τῆς σφαγῆς τῆς Φιλίππου· καὶ τότε αἰτίαν 2
σχόντα αὐτὸν Ἀλέξανδρος ἀφῆκεν, ὅτι ἐν πρώτοις
τε ἀφίκετο τῶν φίλων παρ' αὐτόν, ἐπειδὴ Φίλιππος
ἐτελεύτησε, καὶ τὸν θώρακα ἐνδὺς συνηκολούθησεν
αὐτῷ εἰς τὰ βασίλεια· ὕστερον δὲ καὶ ἐν τιμῇ ἀμφ'
αὐτὸν εἶχε, στρατηγόν τε ἐπὶ Θρᾴκης στείλας καὶ
ἐπειδὴ Κάλας ὁ τῶν Θετταλῶν ἵππαρχος ἐπὶ σατρα-
πείᾳ ἐξεπέμφθη, αὐτὸν ἀπέδειξεν ἄρχειν τῆς Θεσσα-
λικῆς ἵππου. τὰ δὲ τῆς ἐπιβουλῆς ἐξηγγέλθη ὧδε.

Δαρεῖος, ἐπειδὴ Ἀμύντας αὐτομολήσας παρ' 3
αὐτὸν λόγους τέ τινας καὶ γράμματα παρὰ τοῦ Ἀλε-
ξάνδρου τούτου ἐκόμισε, καταπέμπει ἐπὶ θάλασσαν
Σισίνην, ἄνδρα Πέρσην τῶν ἀμφ' αὐτὸν πιστόν,
πρόφασιν μὲν παρὰ Ἀτιζύην τὸν Φρυγίας σατράπην,
τῇ δὲ ἀληθείᾳ τῷ Ἀλεξάνδρῳ τούτῳ συνεσόμενον
καὶ πίστεις δώσοντα, εἰ ἀποκτείνειε βασιλέα Ἀλέ-
ξανδρον, αὐτὸν βασιλέα καταστήσειν Μακεδονίας
καὶ χρυσίου τάλαντα πρὸς τῇ βασιλείᾳ ἐπιδώσειν
χίλια. ὁ δὲ Σισίνης ἁλοὺς πρὸς Παρμενίωνος λέγει 4
πρὸς Παρμενίωνα ὧν ἕνεκα ἀπεστάλη· καὶ τοῦτον
αὐτίκα ἐν φυλακῇ πέμπει Παρμενίων παρ' Ἀλέ-
ξανδρον, καὶ πυνθάνεται ταὐτὰ παρ' αὐτοῦ Ἀλέξαν-
δρος. συναγαγὼν δὲ τοὺς φίλους βουλὴν προὐτίθει
ὅ τι χρὴ ὑπὲρ Ἀλεξάνδρου γνῶναι. καὶ ἐδόκει τοῖς 5
ἑταίροις μήτε πάλαι εὖ βεβουλεῦσθαι τὸ κράτιστον
τοῦ ἱππικοῦ ἀνδρὶ οὐ πιστῷ ἐπιτρέψας, νῦν τε
χρῆναι αὐτὸν κατὰ τάχος ἐκποδὼν ποιεῖσθαι, πρὶν
καὶ ἐπιτηδειότερον γενόμενον τοῖς Θετταλοῖς ξὺν
αὐτοῖς τι νεωτερίσαι. καί τι καὶ θεῖον ἐφόβει αὐτούς. 6
ἔτι γὰρ πολιορκοῦντος αὐτοῦ Ἀλεξάνδρου Ἁλικαρ-

νασσὸν ἀναπαύεσθαι μὲν ἐν μεσημβρίᾳ, χελιδόι
περιπέτεσθαι ὑπὲρ τῆς κεφαλῆς τρύζουσαν με
καὶ τῆς εὐνῆς ἄλλῃ καὶ ἄλλῃ ἐπικαθίζειν, θορι
7 δέστερον ἢ κατὰ τὸ εἰωθὸς ᾄδουσαν. τὸν δὲ
καμάτου ἐγερθῆναι μὲν ἀδυνάτως ἔχειν ἐκ τοῦ ὕπ
ἐνοχλούμενον δὲ πρὸς τῆς φωνῆς τῇ χειρὶ οὐ βα
ἀποσοβῆσαι τὴν χελιδόνα· τὴν δὲ τοσούτου ἄρα
σαι ἀποφυγεῖν πληγεῖσαν ὥστε ἐπὶ τῆς κεφαλῆς α
τοῦ Ἀλεξάνδρου καθημένην μὴ πρόσθεν ἀνεῖναι
8 παντελῶς ἐξεγερθῆναι Ἀλέξανδρον. καὶ Ἀλέξαν
οὐ φαῦλον ποιησάμενος τὸ τῆς χελιδόνος ἀνεκοίν
Ἀριστάνδρῳ τῷ Τελμισσεῖ, μάντει· Ἀρίστανδρ
ἐπιβουλὴν μὲν ἔκ του τῶν φίλων σημαίνεσθαι ι
εἰπεῖν· σημαίνεσθαι δὲ καὶ ὅτι καταφανὴς ἔ
τὴν γὰρ χελιδόνα σύντροφόν τε εἶναι ὄρνιθα
εὔνουν ἀνθρώποις καὶ λάλον μᾶλλον ἢ ἄλλην ὄρι
9 Ταῦτά τε οὖν καὶ τὰ ἀπὸ τοῦ Πέρσου ξυν
πέμπει ὡς Παρμενίωνα Ἀμφοτερὸν τὸν Ἀλεξάν
μὲν παῖδα, ἀδελφὸν δὲ Κρατέρου. καὶ ξυμπέ
αὐτῷ τῶν Περγαίων τινὰς τὴν ὁδὸν ἡγησομέι
καὶ ὁ Ἀμφοτερὸς στολὴν ἐνδὺς ἐπιχώριον, ὡ
γνώριμος εἶναι κατὰ τὴν ὁδόν, λανθάνει ἀφικόμ
10 παρὰ Παρμενίωνα· καὶ γράμματα μὲν οὐ κο
παρ' Ἀλεξάνδρου· οὐ γὰρ ἔδοξε γράφειν ι
οὐδενὸς τοιούτου ἐς τὸ ἐμφανές· τὰ δὲ ἀπὸ γλώ
οἱ ἐντεταλμένα ἐξήγγειλε. καὶ οὕτω ξυλλαμβάι
ὁ Ἀλέξανδρος οὗτος καὶ ἐν φυλακῇ ἦν.

26 Ἀλέξανδρος δὲ ἄρας ἐκ Φασηλίδος μέρος μ
τῆς στρατιᾶς διὰ τῶν ὀρῶν πέμπει ἐπὶ Πέργης
ὡδοπεποιήκεσαν αὐτῷ οἱ Θρᾷκες χαλεπὴν ἄλλως
μακρὰν οὖσαν τὴν πάροδον· αὐτὸς δὲ παρὰ
θάλασσαν διὰ τοῦ αἰγιαλοῦ ἦγε τοὺς ἀμφ' αὐ

ἔστι δὲ ταύτῃ ἡ ὁδὸς οὐκ ἄλλως ὅτι μὴ τῶν ἀπ' ἄρκτου ἀνέμων πνεόντων· εἰ δὲ νότοι κατέχοιεν, ἀπόρως ἔχει διὰ τοῦ αἰγιαλοῦ ὁδοιπορεῖν. τότε δ' 2
ἐκ νότων σκληρῶν βορέαι ἐπιπνεύσαντες, οὐκ ἄνευ τοῦ θείου, ὡς αὐτός τε καὶ οἱ ἀμφ' αὐτὸν ἐξηγοῦντο, εὐμαρῆ καὶ ταχεῖαν τὴν πάροδον παρέσχον. ἐκ Πέργης δὲ ὡς προήει, ἐντυγχάνουσιν αὐτῷ κατὰ τὴν ὁδὸν πρέσβεις Ἀσπενδίων αὐτοκράτορες, τὴν μὲν πόλιν ἐνδιδόντες, φρουρὰν δὲ μὴ εἰσάγειν δεόμενοι.
καὶ περὶ μὲν τῆς φρουρᾶς πράξαντες ἀπῆλθον ὅσα 3
ἠξίουν· πεντήκοντα δὲ τάλαντα κελεύει τῇ στρατιᾷ δοῦναι αὐτοῖς ἐς μισθὸν καὶ τοὺς ἵππους οὓς δασμὸν βασιλεῖ ἔτρεφον. οἱ δὲ ὑπέρ τε τοῦ ἀργυρίου καὶ τοὺς ἵππους παραδώσειν ξυνθέμενοι ἀπῆλθον.

Ἀλέξανδρος δὲ ἐπὶ Σίδης ᾔει. εἰσὶ δὲ οἱ Σιδῆται 4
Κυμαῖοι ἐκ Κύμης τῆς Αἰολίδος· καὶ οὗτοι λέγουσιν ὑπὲρ σφῶν τόνδε τὸν λόγον, ὅτι ὡς κατῆράν τε ἐς τὴν γῆν ἐκείνην οἱ πρῶτοι ἐκ Κύμης σταλέντες καὶ ἐπὶ οἰκισμῷ ἐξέβησαν, αὐτίκα τὴν μὲν Ἑλλάδα γλῶσσαν ἐξελάθοντο, εὐθὺς δὲ βάρβαρον φωνὴν ἵεσαν, καὶ οὐδὲ τῶν προσχώρων βαρβάρων, ἀλλὰ ἰδίαν σφῶν οὔπω πρόσθεν οὖσαν τὴν φωνήν· καὶ ἐκ τότε οὐ κατὰ τοὺς ἄλλους προσχώρους Σιδῆται
ἐβαρβάριζον. καταλιπὼν δὲ φρουρὰν ἐν Σίδῃ προήει 5
ἐπὶ Σύλλιον, χωρίον ὀχυρὸν καὶ φρουρὰν ἔχον ξένων μισθοφόρων καὶ αὐτῶν τῶν ἐπιχωρίων βαρβάρων. ἀλλ' οὔτε τὸ Σύλλιον ἐξ ἐφόδου αὐτοσχεδίου ἠδυνήθη λαβεῖν, ἐπεί τε ἠγγέλθη αὐτῷ κατὰ τὴν ὁδὸν τοὺς Ἀσπενδίους ὅτι οὐδὲν τῶν ξυγκειμένων πρᾶξαι ἐθέλοιεν, οὔτε τοὺς ἵππους παραδοῦναι τοῖς πεμφθεῖσιν οὔτε ἀπαριθμῆσαι τὰ χρήματα, καὶ τὰ ἐκ τῆς χώρας ὅτι ἀνασκευασάμενοι ἐς τὴν πόλιν τάς τε

*πύλας ἀποκεκλείκασι τοῖς παρ' Ἀλεξάνδρου καὶ τὰ
τείχη ὅπη πεπονηκότα ἦν ἐπισκευάζουσι, ταῦτα πυθό-
μενος ἐπὶ Ἀσπένδου ἀνεζεύγνυεν.*

27 *Ὤικισται δὲ τῆς Ἀσπένδου τὰ μὲν πολλὰ ἐπὶ
ἄκρᾳ ὀχυρᾷ καὶ ἀποτόμῳ καὶ παρ' αὐτὴν τὴν ἄκραν
ὁ Εὐρυμέδων ποταμὸς ῥεῖ· ἦσαν δὲ αὐτοῖς καὶ περὶ
τῇ ἄκρᾳ ἐν τῷ χθαμαλῷ οὐκ ὀλίγαι οἰκήσεις καὶ*
2 *τεῖχος περιεβέβλητο αὐταῖς οὐ μέγα. τὸ μὲν δὴ τεῖχος
εὐθύς, ὡς προσάγοντα Ἀλέξανδρον ἔγνωσαν, ἐκλεί-
πουσιν ὅσοι ἐπῴκουν καὶ τὰς οἰκίας ὅσας ἐν τῷ
χθαμαλῷ ᾠκισμένας οὐκ ἐδόκουν διαφυλάξαι ἂν
δύνασθαι· αὐτοὶ δὲ ἐς τὴν ἄκραν ξυμφεύγουσιν.
Ἀλέξανδρος δὲ ὡς ἀφίκετο ξὺν τῇ δυνάμει, εἴσω
τοῦ ἐρήμου τείχους παρελθὼν κατεστρατοπέδευσεν
ἐν ταῖς οἰκίαις ταῖς καταλελειμμέναις πρὸς τῶν*
3 *Ἀσπενδίων. οἱ δὲ Ἀσπένδιοι ὡς εἶδον αὐτόν τε
Ἀλέξανδρον παρ' ἐλπίδα ἥκοντα καὶ τὸ στρατόπεδον
ἐν κύκλῳ σφῶν πάντῃ, πέμψαντες πρέσβεις ἐδέοντο
ἐφ' οἷσπερ τὸ πρότερον ξυμβῆναι. καὶ Ἀλέξανδρος
τό τε χωρίον ὀχυρὸν ἰδὼν καὶ αὐτὸς ὡς οὐκ ἐπὶ
χρόνιον πολιορκίαν παρεσκευασμένος ἐπὶ τοῖς αὐτοῖς*
4 *μὲν οὐδὲ ὣς ξυνέβη πρὸς αὐτούς· ὁμήρους δὲ δοῦναι
σφῶν τοὺς δυνατωτάτους ἐκέλευσε καὶ τοὺς ἵππους
οὓς πρόσθεν ὡμολόγησαν καὶ ἑκατὸν τάλαντα ἀντὶ
τῶν πεντήκοντα, καὶ πείθεσθαι τῷ σατράπῃ τῷ ὑπ'
Ἀλεξάνδρου ταχθέντι καὶ φόρους ἀποφέρειν ὅσα ἔτη
Μακεδόσι, καὶ ὑπὲρ τῆς χώρας διακριθῆναι ἣν τῶν
προσχώρων οὖσαν βίᾳ κατέχειν ἐν αἰτίᾳ ἦσαν.*
5 *Ὡς δὲ πάντα οἱ ἐπεχώρησαν, ἀνέζευξεν ἐς Πέρ-
γην, κἀκεῖθεν ἐς Φρυγίαν ὥρμητο· ἦν δὲ αὐτῷ ἡ
πορεία παρὰ Τερμησσὸν πόλιν. οἱ δὲ ἄνθρωποι
οὗτοι τὸ μὲν γένος Πισίδαι εἰσὶ βάρβαροι, χωρίον*

δὲ οἰκοῦσιν ὑπερύψηλον καὶ πάντῃ ἀπότομον· καὶ ἡ ὁδὸς παρὰ τὴν πόλιν χαλεπή. καθήκει γὰρ ἐκ τῆς 6 πόλεως ὄρος ἔστε ἐπὶ τὴν ὁδόν, καὶ τοῦτο μὲν αὐτοῦ ἐν τῇ ὁδῷ ἀποπαύεται· ἀντίπορον δὲ αὐτῷ ἄλλο ὄρος ἐστὶν οὐ μεῖον ἀπότομον. καὶ ταῦτα τὰ ὄρη ὥσπερ πύλας ποιεῖ ἐπὶ τῇ ὁδῷ, καὶ ἔστιν ὀλίγῃ φυλακῇ κατέχοντας τὰ ὄρη ταῦτα ἄπορον ποιεῖν τὴν πάροδον. καὶ τότε οἱ Τερμησσεῖς πανδημεὶ ἐκβεβοηθηκότες ἀμφότερα τὰ ὄρη κατεῖχον. ταῦτα δὴ ἰδὼν 7 Ἀλέξανδρος στρατοπεδεύεσθαι αὐτοῦ ὅπως εἶχον ἐκέλευε τοὺς Μακεδόνας, γνοὺς ὅτι οὐ μενοῦσι πανδημεὶ οἱ Τερμησσεῖς αὐλιζομένους σφᾶς ἰδόντες, ἀλλ' ἀποχωρήσουσιν ἐς τὴν πόλιν πλησίον οὖσαν οἱ πολλοὶ αὐτῶν, ὅσον φυλακὴν καταλιπόντες ἐπὶ τοῖς ὄρεσι. καὶ ξυνέβη ὅπως εἴκαζεν· οἱ μὲν γὰρ πολλοὶ αὐτῶν ἀπῆλθον, αἱ φυλακαὶ δὲ ἐγκατέμειναν. καὶ 8 ἐπὶ τούτους εὐθὺς ἀναλαβὼν τούς τε τοξότας καὶ τὰς τῶν ἀκοντιστῶν τάξεις καὶ τῶν ὁπλιτῶν ὅσοι κουφότεροι ἐπήγαγεν. οἱ δὲ οὐκ ἔμειναν βαλλόμενοι, ἀλλὰ ἔλιπον τὸ χωρίον· καὶ Ἀλέξανδρος ὑπερβαλὼν τὰ στενὰ πρὸς τῇ πόλει κατεστρατοπέδευσε.

Καὶ ἐνταῦθα ἀφικνοῦνται παρ' αὐτὸν Σελγέων 28 πρέσβεις. οἱ δέ εἰσι καὶ αὐτοὶ Πισίδαι βάρβαροι καὶ πόλιν μεγάλην οἰκοῦσι καὶ αὐτοὶ μάχιμοί εἰσιν· ὅτι δὲ πολέμιοι τοῖς Τερμησσεῦσιν ἐκ παλαιοῦ ἐτύγχανον, ὑπὲρ φιλίας πρὸς Ἀλέξανδρον πεπρεσβευμένοι ἦσαν. καὶ πρὸς τούτους σπένδεται Ἀλέξανδρος, καὶ ἐκ τούτου πιστοῖς ἐς ἅπαντα ἐχρήσατο. τὴν Τερμησ- 2 σὸν δὲ ἀπέγνω ἑλεῖν ἂν ἐν ὀλίγῳ χρόνῳ, ἀλλ' ἐπὶ Σαγαλασσοῦ ἐστέλλετο. ἦν δὲ καὶ αὕτη οὐ μικρὰ πόλις· Πισίδαι καὶ ταύτην ᾤκουν, καὶ ἐδόκουν πάντων Πισιδῶν μαχίμων ὄντων αὐτοὶ εἶναι οἱ μαχι-

μώτατοι· καὶ τότε τὸν λόφον τὸν πρὸ τῆς πόλεως,
ὅτι καὶ οὗτος οὐ μεῖον τοῦ τείχους ὀχυρὸς ἐς τὸ
3 ἀπομάχεσθαι ἦν, κατειληφότες προσέμενον. Ἀλέ-
ξανδρος δὲ τὴν μὲν φάλαγγα τῶν Μακεδόνων τάττει
ὧδε. ἐπὶ μὲν τοῦ δεξιοῦ κέρως, ἵνα καὶ αὐτὸς ἐπετέ-
τακτο, τοὺς ὑπασπιστὰς εἶχεν, ἐχομένους δὲ τούτων
τοὺς πεζεταίρους ἔστε ἐπὶ τὸ εὐώνυμον παρατείνας,
ὡς ἑκάστοις τῶν στρατηγῶν ἡ ἡγεμονία τῆς τάξεως
4 ἐν τῇ τότε ἡμέρᾳ ἦν. ἐπὶ δὲ τῷ εὐωνύμῳ ἐπέταξεν
ἡγεμόνα Ἀμύνταν τὸν Ἀρραβαίου. προετάχθησαν
δὲ αὐτῷ τοῦ μὲν δεξιοῦ κέρως οἵ τε τοξόται καὶ οἱ
Ἀγριᾶνες· τοῦ δὲ εὐωνύμου οἱ ἀκοντισταὶ οἱ Θρᾷκες,
ὧν ἡγεῖτο Σιτάλκης· οἱ γὰρ ἱππεῖς αὐτῷ οὐκ ὠφέ-
λιμοι ἐν τῇ δυσχωρίᾳ ἦσαν. τοῖς Πισίδαις δὲ καὶ
Τερμησσεῖς προσβεβοηθηκότες ξυνετάξαντο.
5 Ἤδη δὲ οἱ ἀμφ' Ἀλέξανδρον προσβεβληκότες τῷ
ὄρει ὅπερ κατεῖχον οἱ Πισίδαι κατ' αὐτὸ τὸ ἀποτο-
μώτατον τῆς ἀνόδου ἦσαν, καὶ ἐν τούτῳ ἐπιτίθενται
αὐτοῖς οἱ βάρβαροι λόχοις κατὰ κέρας ἑκάτερον ᾗ
σφίσι μὲν εὐπροσοδώτατον ἦν, τοῖς πολεμίοις δὲ
χαλεπωτάτη ἡ πρόσβασις. καὶ τοὺς μὲν τοξότας, οἷα
δὴ οὔτε ἀκριβῶς ὡπλισμένους καὶ πρώτους πελά-
6 σαντας, ἐτρέψαντο· οἱ δὲ Ἀγριᾶνες ἔμειναν. ἐγγὺς
γὰρ ἤδη καὶ ἡ φάλαγξ τῶν Μακεδόνων προσῆγε καὶ
πρὸ αὐτῆς Ἀλέξανδρος ἐφαίνετο. ὡς δὲ ἐν χερσὶν ἡ
μάχη ἐγένετο, γυμνοί τε οἱ βάρβαροι ὄντες ὁπλίταις
προσεφέροντο καὶ πάντῃ κατατιτρωσκόμενοι ἔπιπτον,
7 ἐνταῦθα δὴ ἐγκλίνουσι. καὶ ἀπέθανον αὐτῶν ἐς
πεντακοσίους. κοῦφοι γὰρ ὄντες καὶ ἔμπειροι τῶν
χωρίων οὐ χαλεπῶς ἀπεχώρουν· καὶ οἱ Μακεδόνες
διὰ βαρύτητα τῶν ὅπλων καὶ ἀπειρίαν τῶν ὁδῶν οὐ
8 θαρραλέοι ἐς τὸ διώκειν ἦσαν. Ἀλέξανδρος δὲ ἐχό-

μενος τῶν φευγόντων τὴν πόλιν αὐτῶν αἱρεῖ κατὰ
κράτος. τῶν δὲ ξὺν αὐτῷ Κλέανδρός τε ὁ στρατηγὸς
τῶν τοξοτῶν ἀποθνήσκει καὶ τῶν ἄλλων ἀμφὶ τοὺς
εἴκοσιν. Ἀλέξανδρος δὲ ἐπὶ τοὺς ἄλλους Πισίδας
ἦγε· καὶ τὰ μέν τινα τῶν φρουρίων βίᾳ ἐξεῖλε, τὰ
δὲ ὁμολογίᾳ προσηγάγετο.

Ἐντεῦθεν δὲ ἤει ἐπὶ Φρυγίας παρὰ τὴν λίμνην 29
ᾗ ὄνομα Ἀσκανία, ἐν ᾗ ἅλες πήγνυνται αὐτόματοι,
καὶ τούτοις χρῶνται οἱ ἐπιχώριοι οὐδὲ θαλάσσης τι
ἐπὶ τούτῳ δέονται· καὶ ἀφικνεῖται ἐς Κελαινὰς πεμ-
πταῖος. ἐν δὲ ταῖς Κελαιναῖς ἄκρα ἦν πάντη ἀπό-
τομος, καὶ ταύτην φυλακὴ κατεῖχεν ἐκ τοῦ σατράπου
τῆς Φρυγίας Κᾶρες μὲν χίλιοι, Ἕλληνες δὲ μισθο-
φόροι ἑκατόν. καὶ οὗτοι πρεσβεύονται παρ' Ἀλέ- 2
ξανδρον, ἐπαγγελλόμενοι, εἰ μὴ ἀφίκοιτό σφισι βοή-
θεια ἐν ἡμέρᾳ ᾗ ξυνέκειτο, φράσαντες τὴν ἡμέραν,
ὅτι παραδώσουσι τὸ χωρίον. καὶ ἔδοξε ταῦτα Ἀλε-
ξάνδρῳ ὠφελιμώτερα ἢ πολιορκεῖν ἄπορον πάντη
προσφέρεσθαι τὴν ἄκραν. πρὸς μὲν δὴ ταῖς Κελαι- 3
ναῖς φυλακὴν καταλείπει στρατιώτας ἐς χιλίους καὶ
πεντακοσίους. μείνας δὲ αὐτοῦ ἡμέρας δέκα καὶ
σατράπην ἀποδείξας Φρυγίας Ἀντίγονον τὸν Φιλίπ-
που, ἐπὶ δὲ τοὺς συμμάχους ἀντ' ἐκείνου στρατηγὸν
Βάλακρον τὸν Ἀμύντου ἐπιτάξας, αὐτὸς ἐπὶ Γορδίου
ἐστέλλετο. καὶ Παρμενίωνι ἐπέστειλεν, ἄγοντα ἅμα
οἷ τὴν δύναμιν ἐκεῖσε ἀπαντᾶν· καὶ ἀπήντα ξὺν τῇ
δυνάμει Παρμενίων. καὶ οἱ νεόγαμοι δὲ οἱ ἐπὶ Μακε- 4
δονίας σταλέντες εἰς Γόρδιον ἧκον καὶ ξὺν αὐτοῖς
ἄλλη στρατιὰ καταλεχθεῖσα, ἣν ἦγε Πτολεμαῖός τε ὁ
Σελεύκου καὶ Κοῖνος ὁ Πολεμοκράτους καὶ Μελέ-
αγρος ὁ Νεοπτολέμου, πεζοὶ μὲν Μακεδόνες τρισ-
χίλιοι ἱππεῖς δὲ ἐς τριακοσίους καὶ Θεσσαλῶν

ἱππεῖς διακόσιοι, Ἠλείων δὲ ἑκατὸν καὶ πεντήκοντα, ὧν ἡγεῖτο Ἀλκίας ὁ Ἠλεῖος.

5 Τὸ δὲ Γόρδιον ἔστι μὲν τῆς Φρυγίας τῆς ἐφ' Ἑλλησπόντου, κεῖται δὲ ἐπὶ τῷ Σαγγαρίῳ ποταμῷ· τοῦ δὲ Σαγγαρίου αἱ μὲν πηγαὶ ἐκ Φρυγίας εἰσίν· αὐτὸς δὲ διὰ τῆς Θρᾳκῶν τῶν Βιθυνῶν χώρας ἐξίησιν εἰς τὸν Εὔξεινον πόντον. ἐνταῦθα καὶ Ἀθηναίων πρεσβεία παρ' Ἀλέξανδρον ἀφίκετο, δεόμενοι Ἀλεξάνδρου ἀφεῖναί σφισι τοὺς αἰχμαλώτους οἳ ἐπὶ Γρανικῷ ποταμῷ ἐλήφθησαν Ἀθηναίων ξυστρατευόμενοι τοῖς Πέρσαις καὶ τότε ἐν Μακεδονίᾳ ξὺν τοῖς
6 δισχιλίοις δεδεμένοι ἦσαν· καὶ ὑπὲρ αὐτῶν ἄπρακτοι ἐν τῷ τότε ἀπῆλθον. οὐ γὰρ ἐδόκει ἀσφαλὲς εἶναι Ἀλεξάνδρῳ ἔτι συνεστῶτος τοῦ πρὸς τὸν Πέρσην πολέμου ἀνεῖναί τι τοῦ φόβου τοῖς Ἕλλησιν ὅσοι ἐναντία τῇ Ἑλλάδι στρατεύεσθαι ὑπὲρ τῶν βαρβάρων οὐκ ἀπηξίωσαν· ἀλλ' ἀποκρίνεται, ἐπειδὰν τὰ παρόντα καλῶς γένηται, τότε ἥκειν ὑπὲρ τῶν αὐτῶν πρεσβευομένους.

ΑΡΡΙΑΝΟΥ

ΑΝΑΒΑΣΕΩΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ

ΒΙΒΛΙΟΝ ΔΕΥΤΕΡΟΝ.

1 Ἐκ δὲ τούτου Μέμνων τοῦ τε ναυτικοῦ παντὸς ἡγεμὼν ἐκ βασιλέως Δαρείου καθεστηκὼς καὶ τῆς παραλίου ξυμπάσης, ὡς ἐς Μακεδονίαν τε καὶ τὴν Ἑλλάδα ἀποστρέψων τὸν πόλεμον, Χίον μὲν λαμβάνει προδοσίᾳ ἐνδοθεῖσαν· ἔνθεν δὲ ἐπὶ Λέσβου πλεύσας,

ὺ προσεῖχον αὐτῷ οἱ Μιτυληναῖοι, τὰς ἄλλας ις τῆς Λέσβου προσηγάγετο. ταύτας δὲ παρα- 2
άμενος καὶ προσσχὼν τῇ Μιτυλήνῃ τὴν μὲν ν χάρακι διπλῷ ἐκ θαλάττης ἐς θάλατταν ἀπετεί-, στρατόπεδα δὲ πέντε ἐποικοδομησάμενος τῆς ἐκράτει οὐ χαλεπῶς. καὶ μέρος μέν τι τῶν ν τὸν λιμένα αὐτῶν ἐφύλασσε, τὰς δὲ ἐπὶ τὴν κν τῆς Λέσβου τὸ Σίγριον, ἵνα ἡ προσβολὴ μά-ά ἐστι ταῖς ἀπό τε Χίου καὶ Γεραιστοῦ καὶ ιέας ὁλκάσιν, ἀποστείλας τὸν παράπλουν ἐν ακῇ εἶχεν, ὡς μή τινα ὠφέλειαν κατὰ θάλατταν εσθαι τοῖς Μιτυληναίοις. καὶ ἐν τούτῳ αὐτὸς 3
νόσῳ τελευτᾷ, καὶ εἴπερ τι ἄλλο καὶ τοῦτο ἐν τότε ἔβλαψε τὰ βασιλέως πράγματα. Αὐτοφρα-ης δὲ καὶ Φαρνάβαζος ὁ Ἀρταβάζου, ὅτῳ καὶ ρεψε τελευτῶν ὁ Μέμνων τὴν αὐτοῦ ἀρχὴν ἔστε ιεῖόν τι ὑπὲρ αὐτῆς γνῶναι, ἀδελφιδῷ αὐτοῦ, οὗτοι τῇ πολιορκίᾳ οὐκ ἀρρώστως προσέκειντο.
οἱ Μιτυληναῖοι τῆς τε γῆς εἰργόμενοι καὶ ἀπὸ 4
άττης πολλαῖς ναυσὶν ἐφορμούσαις φρουρούμενοι ψαντες παρὰ τὸν Φαρνάβαζον ὁμολογίας ἐποιή-το, τοὺς μὲν ξένους τοὺς παρ' Ἀλεξάνδρου σφίσι ὰ συμμαχίαν ἥκοντας ἀπελθεῖν, Μιτυληναίους καθελεῖν μὲν τὰς πρὸς Ἀλέξανδρόν σφισι γενο-ας στήλας, ξυμμάχους δὲ εἶναι Δαρείου κατὰ τὴν ήνην τὴν ἐπ' Ἀνταλκίδου γενομένην πρὸς βασιλέα ιεῖον, τοὺς φυγάδας δὲ αὐτῶν κατιέναι ἐπὶ τοῖς σεσι τῶν τότε ὄντων ὅτε ἔφυγον. ἐπὶ τούτοις μὲν 5
ἡ ξύμβασις τοῖς Μιτυληναίοις πρὸς τοὺς Πέρσας έβη. Φαρνάβαζος δὲ καὶ Αὐτοφραδάτης, ὡς ἦλθον ἅπαξ εἴσω τῆς πόλεως, φρουράν τε ἐς ὴν εἰσήγαγον καὶ φρούραρχον ἐπ' αὐτῇ Λυκομή-

δην Ῥόδιον, καὶ τύραννον ἐγκατέστησαν τῇ πόλει
Διογένην, ἕνα τῶν φυγάδων· χρήματά τε εἰσέπραξαν
τοὺς Μιτυληναίους τὰ μὲν βίᾳ ἀφελόμενοι τοὺς ἔχον-
τας, τὰ δὲ ἐς τὸ κοινὸν ἐπιβαλόντες.

2 Ταῦτα δὲ διαπραξάμενοι Φαρνάβαζος μὲν ἔπλει
ἐπὶ Λυκίας ἄγων τοὺς μισθοφόρους· Αὐτοφραδάτης
δὲ ἐπὶ τὰς ἄλλας νήσους. καὶ ἐν τούτῳ καταπέμπει
Δαρεῖος Θυμώνδαν τὸν Μέντορος, αὐτὸν μὲν τοὺς
ξένους παρὰ Φαρναβάζου παραληψόμενον καὶ ἀνά-
ξοντα παρὰ βασιλέα, Φαρναβάζῳ δὲ ἐροῦντα ἄρχειν
2 ὅσων Μέμνων ἦρχε. καὶ παραδοὺς τούτῳ τοὺς
ξένους Φαρνάβαζος ἔπλει παρ' Αὐτοφραδάτην ἐπὶ
τὰς ναῦς. ὡς δὲ ὁμοῦ ἐγένοντο, δέκα μὲν ναῦς
στέλλουσιν ἐπὶ τὰς Κυκλάδας νήσους Δατάμην
ἄνδρα Πέρσην ἄγοντα, αὐτοὶ δὲ ναυσὶν ἑκατὸν ἐπὶ
Τενέδου ἔπλευσαν· κατακομισθέντες δὲ τῆς Τενέ-
δου εἰς τὸν Βόρειον καλούμενον λιμένα πέμπουσι
παρὰ τοὺς Τενεδίους καὶ κελεύουσι τὰς στήλας τὰς
πρὸς Ἀλέξανδρον καὶ τοὺς Ἕλληνας γενομένας σφίσι,
ταύτας μὲν καθελεῖν, πρὸς Δαρεῖον δὲ ἄγειν τὴν
3 εἰρήνην ἣν ἐπὶ Ἀνταλκίδου Δαρείῳ συνέθεντο. Τενε-
δίοις δὲ τὰ μὲν τῆς εὐνοίας ἐς Ἀλέξανδρόν τε καὶ
τοὺς Ἕλληνας ἐποίει μᾶλλον· ἐν δὲ τῷ παρόντι
ἄπορον ἄλλως ἐδόκει ὅτι μὴ προσχωρήσαντας τοῖς
Πέρσαις σώζεσθαι· ἐπεὶ οὐδὲ Ἡγελόχῳ, ὅτῳ προσε-
τέτακτο ὑπ' Ἀλεξάνδρου αὖθις ξυναγαγεῖν δύναμιν
ναυτικήν, τοσαύτη ξυνηγμένη ἦν ὡς δι' ὀλίγου προσ-
δοκᾶν ἔσεσθαι ἂν σφισι παρ' αὐτοῦ τινα ὠφέλειαν.
οὕτω μὲν δὴ οἱ ἀμφὶ Φαρνάβαζον τοὺς Τενεδίους
φόβῳ μᾶλλον ἢ ἐθέλοντας παρεστήσαντο.

4 Ἐν δὲ τούτῳ Πρωτέας ὁ Ἀνδρονίκου ἐτύγχανε
μὲν ξυναγαγὼν ἐξ Εὐβοίας τε καὶ Πελοποννήσου

ναῦς μακρὰς ὑπὸ Ἀντιπάτρου τεταγμένος, ὡς εἶναί
τινα ταῖς τε νήσοις φυλακὴν καὶ αὐτῇ τῇ Ἑλλάδι,
εἰ, καθάπερ ἐξηγγέλλετο, ἐπιπλέοιεν οἱ βάρβαροι·
πυθόμενος δὲ Δατάμην περὶ Σίφνον ὁρμεῖν δέκα
ναυσίν, αὐτὸς ἔχων πεντεκαίδεκα νυκτὸς ἀνάγεται
ἀπὸ Χαλκίδος τῆς ἐπὶ τῷ Εὐρίπῳ· καὶ προσσχὼν 5
ἕωθεν Κύθνῳ τῇ νήσῳ τὴν μὲν ἡμέραν αὐτοῦ αὐλί-
ζεται, ὡς σαφέστερόν τε διαπυθέσθαι τὰ περὶ τῶν
δέκα νεῶν καὶ ἅμα ἐν νυκτὶ φοβερώτερον προσπεσεῖν
τοῖς Φοίνιξιν· ὡς δὲ ἔμαθε σαφῶς τὸν Δατάμην ξὺν
ταῖς ναυσὶν ἐν Σίφνῳ ὁρμοῦντα, ἐπιπλεύσας ἔτι
νυκτὸς ὑπ' αὐτὴν τὴν ἕω καὶ ἀπροσδοκήτοις ἐπιπε-
σὼν ὀκτὼ μὲν ναῦς αὐτοῖς ἀνδράσιν ἔλαβε· Δατάμης
δὲ μετὰ δυοῖν τριηροῖν ἐν τῇ πρώτῃ προσμίξει τῶν
ἅμα Πρωτέᾳ νεῶν ὑπεκφυγὼν ἀπεσώθη πρὸς τὸ
ἄλλο ναυτικόν.

Ἀλέξανδρος δὲ ὡς ἐς Γόρδιον παρῆλθε, πόθος 3
λαμβάνει αὐτὸν ἀνελθόντα ἐς τὴν ἄκραν, ἵνα καὶ τὰ
βασίλεια ἦν τὰ Γορδίου καὶ τοῦ παιδὸς αὐτοῦ Μίδου,
τὴν ἅμαξαν ἰδεῖν τοῦ Γορδίου καὶ τοῦ ζυγοῦ τῆς
ἁμάξης τὸν δεσμόν. λόγος δὲ περὶ τῆς ἁμάξης ἐκεί- 2
νης παρὰ τοῖς προσχώροις πολὺς κατεῖχε, Γόρδιον
εἶναι τῶν πάλαι Φρυγῶν ἄνδρα πένητα καὶ ὀλίγην
εἶναι αὐτῷ γῆν ἐργάζεσθαι καὶ ζεύγη βοῶν δύο·
καὶ τῷ μὲν ἀροτριᾶν, τῷ δὲ ἁμαξεύειν τὸν Γόρδιον.
καί ποτε ἀροῦντος αὐτοῦ ἐπιπτῆναι ἐπὶ τὸν ζυγὸν 3
ἀετὸν καὶ ἐπιμεῖναι ἔστε ἐπὶ βουλυτὸν καθήμενον·
τὸν δὲ ἐκπλαγέντα τῇ ὄψει ἰέναι κοινώσοντα ὑπὲρ
τοῦ θείου παρὰ τοὺς Τελμισσέας τοὺς μάντεις· εἶναι
γὰρ τοὺς Τελμισσέας σοφοὺς τὰ θεῖα ἐξηγεῖσθαι καί
σφισιν ἀπὸ γένους δεδόσθαι αὐτοῖς καὶ γυναιξὶ καὶ
παισὶ τὴν μαντείαν. προσάγοντα δὲ κώμῃ τινὶ τῶν 4

Τελμισσέων ἐντυχεῖν παρθένῳ ὑδρευομένῃ καὶ πρὸς
ταύτην εἰπεῖν ὅπως οἱ τὸ τοῦ ἀετοῦ ἔσχε· τὴν δέ,
εἶναι γὰρ καὶ αὐτὴν τοῦ μαντικοῦ γένους, θύειν
κελεῦσαι τῷ Διὶ τῷ βασιλεῖ, ἐπανελθόντα εἰς τὸν
τόπον αὐτόν. καὶ δεηθῆναι γὰρ αὐτῆς Γόρδιον,
τὴν θυσίαν ξυνεπισπομένην οἱ αὐτὴν ἐξηγήσασθαι,
θῦσαί τε ὅπως ἐκείνη ὑπετίθετο τὸν Γόρδιον καὶ
ξυγγενέσθαι ἐπὶ γάμῳ τῇ παιδὶ καὶ γενέσθαι αὐτοῖν
5 *παῖδα Μίδαν ὄνομα. ἤδη τε ἄνδρα εἶναι τὸν Μίδαν*
καλὸν καὶ γενναῖον καὶ ἐν τούτῳ στάσει πιέζεσθαι
ἐν σφίσι τοὺς Φρύγας, καὶ γενέσθαι αὐτοῖς χρησμὸν
ὅτι ἅμαξα ἄξει αὐτοῖς βασιλέα καὶ ὅτι οὗτος αὐτοῖς
καταπαύσει τὴν στάσιν. ἔτι δὲ περὶ αὐτῶν τούτων
βουλευομένοις ἐλθεῖν τὸν Μίδαν ὁμοῦ τῷ πατρὶ καὶ
τῇ μητρὶ καὶ ἐπιστῆναι τῇ ἐκκλησίᾳ αὐτῇ ἁμάξῃ.
6 *τοὺς δέ, ξυμβαλόντας τὸ μαντεῖον τοῦτον ἐκεῖνον*
γνῶναι ὄντα ὅντινα ὁ θεὸς αὐτοῖς ἔφραζεν ὅτι ἄξει
ἡ ἅμαξα· καὶ καταστῆσαι μὲν αὐτοὺς βασιλέα τὸν
Μίδαν, Μίδαν δὲ αὐτοῖς τὴν στάσιν καταπαῦσαι,
καὶ τὴν ἅμαξαν τοῦ πατρὸς ἐν τῇ ἄκρᾳ ἀναθεῖναι
χαριστήρια τῷ Διὶ τῷ βασιλεῖ ἐπὶ τοῦ ἀετοῦ τῇ
πομπῇ. πρὸς δὲ δὴ τούτοις καὶ τόδε περὶ τῆς ἁμάξης
ἐμυθεύετο, ὅστις λύσειε τοῦ ζυγοῦ τῆς ἁμάξης τὸν
7 *δεσμόν, τοῦτον χρῆναι ἄρξαι τῆς Ἀσίας. ἦν δὲ ὁ*
δεσμὸς ἐκ φλοιοῦ κρανείας καὶ τούτου οὔτε τέλος
οὔτε ἀρχὴ ἐφαίνετο. Ἀλέξανδρος δὲ ὡς ἀπόρως μὲν
εἶχεν ἐξευρεῖν λύσιν τοῦ δεσμοῦ, ἄλυτον δὲ περιιδεῖν
οὐκ ἤθελε, μή τινα καὶ τοῦτο ἐς τοὺς πολλοὺς κίνη-
σιν ἐργάσηται, οἱ μὲν λέγουσιν ὅτι παίσας τῷ ξίφει
διέκοψε τὸν δεσμὸν καὶ λελύσθαι ἔφη· Ἀριστόβουλος
δὲ λέγει ἐξελόντα τὸν ἕστορα τοῦ ῥυμοῦ, ὃς ἦν τύλος
διαβεβλημένος διὰ τοῦ ῥυμοῦ διαμπάξ, ξυνέχων τὸν

δεσμόν, ἐξελκύσαι ἔξω τοῦ ῥυμοῦ τὸν ζυγόν. ὅπως 8
μὲν δὴ ἐπράχθη τὰ ἀμφὶ τῷ δεσμῷ τούτῳ Ἀλεξάν-
δρῳ οὐκ ἔχω ἰσχυρίσασθαι. ἀπηλλάγη δ' οὖν ἀπὸ
τῆς ἁμάξης αὐτός τε καὶ οἱ ἀμφ' αὐτὸν ὡς τοῦ
λογίου τοῦ ἐπὶ τῇ λύσει τοῦ δεσμοῦ ξυμβεβηκότος.
καὶ γὰρ καὶ τῆς νυκτὸς ἐκείνης βρονταί τε καὶ σέλας
ἐξ οὐρανοῦ ἐπεσήμηναν· καὶ ἐπὶ τούτοις ἔθυε τῇ
ὑστεραίᾳ Ἀλέξανδρος τοῖς φήνασι θεοῖς τά τε σημεῖα
καὶ τοῦ δεσμοῦ τὴν λύσιν.

Αὐτὸς δὲ τῇ ὑστεραίᾳ ἐπ' Ἀγκύρας τῆς Γαλα- 4
τικῆς ἐστέλλετο· κἀκεῖ αὐτῷ πρεσβεία ἀφικνεῖται
Παφλαγόνων, τό τε ἔθνος ἐνδιδόντων καὶ ἐς ὁμολο-
γίαν ξυμβαινόντων· ἐς δὲ τὴν χώραν ξὺν τῇ δυνά-
μει μὴ ἐσβαλεῖν ἐδέοντο. τούτοις μὲν δὴ προστάσσει 2
Ἀλέξανδρος ὑπακούειν Κάλᾳ τῷ σατράπῃ τῆς Φρυ-
γίας. αὐτὸς δὲ ἐπὶ Καππαδοκίας ἐλάσας ξύμπασαν
τὴν ἐντὸς Ἅλυος ποταμοῦ προσηγάγετο καὶ ἔτι ὑπὲρ
τὸν Ἅλυν πολλήν· καταστήσας δὲ Καππαδοκῶν
Σαβίκταν σατράπην αὐτὸς προῆγεν ἐπὶ τὰς πύλας
τὰς Κιλικίας. καὶ ἀφικόμενος ἐπὶ τὸ Κύρου τοῦ 3
ξὺν Ξενοφῶντι στρατόπεδον, ὡς κατεχομένας τὰς
πύλας φυλακαῖς ἰσχυραῖς εἶδε, Παρμενίωνα μὲν
αὐτοῦ καταλείπει σὺν ταῖς τάξεσι τῶν πεζῶν ὅσοι
βαρύτερον ὡπλισμένοι ἦσαν· αὐτὸς δὲ ἀμφὶ πρώτην
φυλακὴν ἀναλαβὼν τούς τε ὑπασπιστὰς καὶ τοὺς
τοξότας καὶ τοὺς Ἀγριᾶνας προῆγε τῆς νυκτὸς ἐπὶ
τὰς πύλας, ὡς οὐ προσδεχομένοις τοῖς φύλαξιν ἐπιπε-
σεῖν. καὶ προσάγων μὲν οὐκ ἔλαθεν, ἐς ἴσον δὲ 4
αὐτῷ κατέστη ἡ τόλμα. οἱ γὰρ φύλακες αἰσθόμενοι
Ἀλέξανδρον αὐτὸν προσάγοντα λιπόντες τὴν φυλα-
κὴν ᾤχοντο φεύγοντες. τῇ δὲ ὑστεραίᾳ ἅμα τῇ ἕῳ
ξὺν τῇ δυνάμει πάσῃ ὑπερβαλὼν τὰς πύλας κατέ-

5 βαινεν ἐς τὴν Κιλικίαν. καὶ ἐνταῦθα ἀγγέλλεται
αὐτῷ Ἀρσάμης ὅτι πρόσθεν μὲν ἐπενόει διασώζειν
Πέρσαις τὴν Ταρσόν, ὡς δὲ ὑπερβεβληκότα ἤδη τὰς
πύλας ἐπύθετο Ἀλέξανδρον ἐκλιπεῖν ἐν νῷ ἔχειν τὴν
πόλιν· δεδιέναι οὖν τοὺς Ταρσέας μὴ ἐφ' ἁρπαγὴν
τραπεὶς οὕτω τὴν ἀπόλειψιν τῆς Ταρσοῦ ποιήσηται.
6 ταῦτα ἀκούσας δρόμῳ ἦγεν ἐπὶ τὴν Ταρσὸν τούς τε
ἱππέας καὶ τῶν ψιλῶν ὅσοι κουφότατοι, ὥστε ὁ
Ἀρσάμης μαθὼν αὐτοῦ τὴν ὁρμὴν σπουδῇ φεύγει
ἐκ τῆς Ταρσοῦ παρὰ βασιλέα Δαρεῖον οὐδὲν βλάψας
τὴν πόλιν.
7 Ἀλέξανδρος δέ, ὡς μὲν Ἀριστοβούλῳ λέλεκται,
ὑπὸ καμάτου ἐνόσησεν· οἱ δὲ εἰς τὸν Κύδνον ποτα-
μὸν λέγουσι ῥίψαντα νήξασθαι, ἐπιθυμήσαντα τοῦ
ὕδατος, ἱδρῶντα καὶ καύματι ἐχόμενον. ὁ δὲ Κύδνος
ῥεῖ διὰ μέσης τῆς πόλεως· οἷα δὲ ἐκ τοῦ Ταύρου
ὄρους τῶν πηγῶν οἱ ἀνισχουσῶν καὶ διὰ χώρου
καθαροῦ ῥέων, ψυχρός τέ ἐστι καὶ τὸ ὕδωρ καθα-
8 ρός· σπασμῷ τε οὖν ἔχεσθαι Ἀλέξανδρον καὶ θέρμαις
ἰσχυραῖς καὶ ἀγρυπνίᾳ ξυνεχεῖ. καὶ τοὺς μὲν ἄλλους
ἰατροὺς οὐκ οἴεσθαι εἶναι βιώσιμον· Φίλιππον δὲ
Ἀκαρνᾶνα, ἰατρόν, ξυνόντα Ἀλεξάνδρῳ καὶ τά τε
ἀμφὶ ἰατρικὴν ἐς τὰ μάλιστα πιστευόμενον καὶ τὰ
ἄλλα οὐκ ἀδόκιμον ἐν τῷ στρατῷ ὄντα, καθῆραι
ἐθέλειν Ἀλέξανδρον φαρμάκῳ· καὶ τὸν κελεύειν
9 καθῆραι. τὸν μὲν δὴ παρασκευάζειν τὴν κύλικα·
ἐν τούτῳ δὲ Ἀλεξάνδρῳ δοθῆναι ἐπιστολὴν παρὰ
Παρμενίωνος φυλάξασθαι Φίλιππον· ἀκούειν γὰρ
διεφθάρθαι ὑπὸ Δαρείου χρήμασιν ὥστε φαρμάκῳ
ἀποκτεῖναι Ἀλέξανδρον. τὸν δέ, ἀναγνόντα τὴν
ἐπιστολὴν καὶ ἔτι μετὰ χεῖρας ἔχοντα αὐτὸν μὲν
λαβεῖν τὴν κύλικα ἐν ᾗ ἦν τὸ φάρμακον· τὴν ἐπιστο-

λὴν δὲ τῷ Φιλίππῳ δοῦναι ἀναγνῶναι. καὶ ὁμοῦ 10
τόν τε Ἀλέξανδρον πίνειν καὶ τὸν Φίλιππον ἀνα-
γινώσκειν τὰ παρὰ τοῦ Παρμενίωνος. Φίλιππον δὲ
εὐθὺς ἔνδηλον γενέσθαι ὅτι καλῶς οἱ ἔχει τὰ τοῦ
φαρμάκου· οὐ γὰρ ἐκπλαγῆναι πρὸς τὴν ἐπιστολήν,
ἀλλὰ τοσόνδε μόνον παρακαλέσαι Ἀλέξανδρον, καὶ
ἐς τὰ ἄλλα οἱ πείθεσθαι ὅσα ἐπαγγέλλοιτο· σωθή-
σεσθαι γὰρ πειθόμενον. καὶ τὸν μὲν καθαρθῆναί 11
τε καὶ ῥαΐσαι αὐτῷ τὸ νόσημα· Φιλίππῳ δὲ ἐπιδεῖξαι
ὅτι πιστός ἐστιν αὐτῷ φίλος καὶ τοῖς ἄλλοις δὲ τοῖς
ἀμφ' αὐτὸν ὅτι αὐτοῖς τε τοῖς φίλοις βέβαιος εἰς τὸ
ἀνύποπτον τυγχάνει ὢν καὶ πρὸς τὸ ἀποθανεῖν
ἐρρωμένος.

Ἐκ δὲ τούτου Παρμενίωνα μὲν πέμπει ἐπὶ τὰς 5
ἄλλας πύλας, αἳ δὴ ὁρίζουσι τὴν Κιλίκων τε καὶ
Ἀσσυρίων χώραν, προκαταλαβεῖν καὶ φυλάσσειν τὴν
πάροδον, δοὺς αὐτῷ τῶν τε ξυμμάχων τοὺς πεζοὺς
καὶ τοὺς Ἕλληνας τοὺς μισθοφόρους καὶ τοὺς Θρᾷ-
κας, ὧν Σιτάλκης ἡγεῖτο, καὶ τοὺς ἱππέας δὲ τοὺς
Θετταλούς. αὐτὸς δὲ ὕστερος ἄρας ἐκ Ταρσοῦ τῇ 2
μὲν πρώτῃ εἰς Ἀγχίαλον πόλιν ἀφικνεῖται. ταύτην
δὲ Σαρδανάπαλον κτίσαι τὸν Ἀσσύριον λόγος· καὶ
τῷ περιβόλῳ δὲ καὶ τοῖς θεμελίοις τῶν τειχῶν δήλη
ἐστὶ μεγάλη τε πόλις κτισθεῖσα καὶ ἐπὶ μέγα ἐλθοῦσα
δυνάμεως. καὶ τὸ μνῆμα τοῦ Σαρδαναπάλου ἐγγὺς 3
ἦν τῶν τειχῶν τῶν Ἀγχιάλου· καὶ αὐτὸς ἐφειστήκει
ἐπ' αὐτῷ Σαρδανάπαλος συμβεβληκὼς τὰς χεῖρας
ἀλλήλαις ὡς μάλιστα ἐς κρότον συμβάλλονται, καὶ
ἐπίγραμμα ἐπεγέγραπτο αὐτῷ Ἀσσύρια γράμματα·
οἱ μὲν Ἀσσύριοι καὶ μέτρον ἔφασκον ἐπεῖναι τῷ 4
ἐπιγράμματι, ὁ δὲ νοῦς ἦν αὐτῷ ὃν ἔφραζε τὰ ἔπη,
ὅτι Σαρδανάπαλος ὁ Ἀνακυνδαράξου παῖς

Ἀγχίαλον καὶ Ταρσὸν ἐν ἡμέρᾳ μιᾷ ἐδεί-
ματο. σὺ δέ, ὦ ξένε, ἔσθιε καὶ πῖνε καὶ
παῖζε, ὡς τἆλλα τὰ ἀνθρώπινα οὐκ ὄντα
τούτου ἄξια· τὸν ψόφον αἰνισσόμενος ὅνπερ αἱ
χεῖρες ἐπὶ τῷ κρότῳ ποιοῦσι· καὶ τὸ παῖζε ῥᾳδιουρ-
γότερον ἐγγεγράφθαι ἔφασαν τῷ Ἀσσυρίῳ ὀνόματι.
5 Ἐκ δὲ τῆς Ἀγχιάλου ἐς Σόλους ἀφίκετο· καὶ
φρουρὰν ἐσήγαγεν ἐς Σόλους καὶ ἐπέβαλεν αὐτοῖς
τάλαντα ἀργυρίου διακόσια ζημίαν, ὅτι πρὸς τοὺς
6 Πέρσας μᾶλλόν τι τὸν νοῦν εἶχον. ἔνθεν δὲ ἀναλα-
βὼν τῶν μὲν πεζῶν τῶν Μακεδόνων τρεῖς τάξεις,
τοὺς τοξότας δὲ πάντας καὶ τοὺς Ἀγριᾶνας ἐξελαύνει
ἐπὶ τοὺς τὰ ὄρη κατέχοντας Κίλικας. καὶ ἐν ἑπτὰ
ταῖς πάσαις ἡμέραις τοὺς μὲν βίᾳ ἐξελών, τοὺς δὲ
ὁμολογίᾳ παραστησάμενος ἐπανῆκεν ἐς τοὺς Σόλους.
7 καὶ ἐνταῦθα μανθάνει Πτολεμαῖον καὶ Ἄσανδρον
ὅτι ἐκράτησαν Ὀροντοβάτου τοῦ Πέρσου, ὃς τήν τε
ἄκραν τῆς Ἁλικαρνασσοῦ ἐφύλασσε καὶ Μύνδον καὶ
Καῦνον καὶ Θήραν καὶ Καλλίπολιν κατεῖχε· προσ-
ῆκτο δὲ καὶ Κῶ καὶ Τριόπιον. τοῦτον ἡττῆσθαι
ἔγραφον μάχῃ μεγάλῃ· καὶ ἀποθανεῖν μὲν τῶν ἀμφ'
αὐτὸν πεζοὺς ἐς ἑπτακοσίους καὶ ἱππέας ἐς πεντή-
8 κοντα, ἁλῶναι δὲ οὐκ ἐλάττους τῶν χιλίων. Ἀλέ-
ξανδρος δὲ ἐν Σόλοις θύσας τε τῷ Ἀσκληπιῷ καὶ
πομπεύσας αὐτός τε καὶ ἡ στρατιὰ πᾶσα καὶ λαμπάδα
ἐπιτελέσας καὶ ἀγῶνα διαθεὶς γυμνικὸν καὶ μουσικὸν
Σολεῦσι μὲν δημοκρατεῖσθαι ἔδωκεν· αὐτὸς δὲ
ἀναζεύξας εἰς Ταρσὸν τοὺς μὲν ἱππέας ἀπέστειλε
Φιλώτᾳ δοὺς ἄγειν διὰ τοῦ Ἀληίου πεδίου ἐπὶ τὸν
9 ποταμὸν τὸν Πύραμον· αὐτὸς δὲ σὺν τοῖς πεζοῖς
καὶ τῇ ἴλῃ τῇ βασιλικῇ ἐς Μαγαρσὸν ἧκε καὶ τῇ
Ἀθηνᾷ τῇ Μαγαρσίδι ἔθυσεν. ἐντεῦθεν δὲ ἐς Μαλ-

λὸν ἀφίκετο καὶ Ἀμφιλόχῳ ὅσα ἥρωι ἐνήγισε· καὶ
στασιάζοντας καταλαβὼν τὴν στάσιν αὐτοῖς κατέ-
παυσε· καὶ τοὺς φόρους οὓς βασιλεῖ Δαρείῳ ἀπέ-
φερον ἀνῆκεν, ὅτι Ἀργείων μὲν Μαλλωταὶ ἄποικοι
ἦσαν, αὐτὸς δὲ ἀπ' Ἄργους τῶν Ἡρακλειδῶν εἶναι
ἠξίου.

Ἔτι δὲ ἐν Μαλλῷ ὄντι αὐτῷ ἀγγέλλεται Δαρεῖον 6
ἐν Σώχοις ξὺν τῇ πάσῃ δυνάμει στρατοπεδεύειν. ὁ
δὲ χῶρος οὗτος ἔστι μὲν τῆς Ἀσσυρίας γῆς, ἀπέχει
δὲ τῶν πυλῶν τῶν Ἀσσυρίων ἐς δύο μάλιστα σταθ-
μούς. ἔνθα δὴ ξυναγαγὼν τοὺς ἑταίρους φράζει
αὐτοῖς τὰ ἐξηγγελμένα ὑπὲρ Δαρείου τε καὶ τῆς
στρατιᾶς τῆς Δαρείου. οἱ δὲ αὐτόθεν ὡς εἶχεν
ἄγειν ἐκέλευον. ὁ δὲ τότε μὲν ἐπαινέσας αὐτοὺς 2
διέλυσε τὸν ξύλλογον· τῇ δὲ ὑστεραίᾳ προῆγεν ὡς
ἐπὶ Δαρεῖόν τε καὶ τοὺς Πέρσας. δευτεραῖος δὲ
ὑπερβαλὼν τὰς πύλας ἐστρατοπέδευσε πρὸς Μυ-
ριάνδρῳ πόλει· καὶ τῆς νυκτὸς χειμὼν ἐπιγίγνεται
σκληρὸς καὶ ὕδωρ τε ἐξ οὐρανοῦ καὶ πνεῦμα βίαιον·
τοῦτο κατέσχεν ἐν τῷ στρατοπέδῳ Ἀλέξανδρον.

Δαρεῖος δὲ τέως μὲν ξὺν τῇ στρατιᾷ διέτριβεν, 3
ἐπιλεξάμενος τῆς Ἀσσυρίας γῆς πεδίον πάντη ἀνα-
πεπταμένον καὶ τῷ τε πλήθει τῆς στρατιᾶς ἐπιτήδειον
καὶ ἐνιππάσασθαι τῇ ἵππῳ ξύμφορον. καὶ τοῦτο τὸ
χωρίον ξυνεβούλευσεν αὐτῷ μὴ ἀπολείπειν Ἀμύντας
ὁ Ἀντιόχου, ὁ παρ' Ἀλεξάνδρου αὐτόμολος· εἶναι
γὰρ τὴν εὐρυχωρίαν πρὸς τοῦ πλήθους τε καὶ τῆς
σκευῆς τῶν Περσῶν. καὶ ἔμενε Δαρεῖος. ὡς δὲ Ἀλε- 4
ξάνδρῳ πολλὴ μὲν ἐν Ταρσῷ τριβὴ ἐπὶ τῇ νόσῳ
ἐγίγνετο, οὐκ ὀλίγη δὲ ἐν Σόλοις, ἵνα ἔθυέ τε καὶ
ἐπόμπευε, καὶ ἐπὶ τοὺς ὀρεινοὺς Κίλικας διέτριψεν
ἐξελάσας, τοῦτο ἔσφηλε Δαρεῖον τῆς γνώμης· καὶ

αὐτός τε ὅ τί περ ἥδιστον ἦν δοξασθέν, ἐς τοῦτο
οὐκ ἀκουσίως ὑπήχθη καὶ ὑπὸ τῶν καθ' ἡδονὴν
ξυνόντων τε καὶ ξυνεσομένων ἐπὶ κακῷ τοῖς ἀεὶ
βασιλεύουσιν ἐπαιρόμενος ἔγνω μηκέτι Ἀλέξανδρον
5 ἐθέλειν προϊέναι τοῦ πρόσω· ἀλλ' ὀκνεῖν γὰρ
πυνθανόμενον ὅτι αὐτὸς προσάγοι· καταπατήσειν
τε τῇ ἵππῳ τῶν Μακεδόνων τὴν στρατιὰν ἄλλος
6 ἄλλοθεν αὐτῷ ἐπαίροντες ἔλεγον· καίτοι γε Ἀμύντας
ἥξειν τε Ἀλέξανδρον ἰσχυρίζετο ὅπου ἂν πύθηται
Δαρεῖον ὄντα, καὶ αὐτοῦ προσμένειν ἐκέλευεν. ἀλλὰ
τὰ χείρω μᾶλλον, ὅτι καὶ ἐν τῷ παραυτίκα ἡδίω
ἀκοῦσαι ἦν, ἔπειθε· καί τι καὶ δαιμόνιον τυχὸν
ἦγεν αὐτὸν εἰς ἐκεῖνον τὸν χῶρον οὗ μήτε ἐκ τῆς
ἵππου πολλὴ ὠφέλεια αὐτῷ ἐγένετο, μήτε ἐκ τοῦ
πλήθους αὐτοῦ τῶν τε ἀνθρώπων καὶ τῶν ἀκοντίων
τε καὶ τοξευμάτων, μηδὲ τὴν λαμπρότητα αὐτὴν τῆς
στρατιᾶς ἐπιδεῖξαι ἠδυνήθη, ἀλλὰ Ἀλεξάνδρῳ τε καὶ
τοῖς ἀμφ' αὐτὸν εὐμαρῶς τὴν νίκην παρέδωκεν.
7 ἐχρῆν γὰρ ἤδη καὶ Πέρσας πρὸς Μακεδόνων ἀφαι-
ρεθῆναι τῆς Ἀσίας τὴν ἀρχήν, καθάπερ οὖν Μῆδοι
μὲν πρὸς Περσῶν ἀφῃρέθησαν, πρὸς Μήδων δὴ ἔτι
ἔμπροσθεν Ἀσσύριοι.

7 Ὑπερβαλὼν δὴ τὸ ὄρος Δαρεῖος τὸ κατὰ τὰς
πύλας τὰς Ἀμανικὰς καλουμένας ὡς ἐπὶ Ἰσσὸν
προῆγε· καὶ ἐγένετο κατόπιν Ἀλεξάνδρου λαθών.
τὴν δὲ Ἰσσὸν κατασχών, ὅσους διὰ νόσον ὑπολελειμ-
μένους αὐτοῦ τῶν Μακεδόνων κατέλαβε, τούτους
χαλεπῶς αἰκισάμενος ἀπέκτεινεν· ἐς δὲ τὴν ὑστε-
ραίαν προὐχώρει ἐπὶ τὸν ποταμὸν τὸν Πίναρον.
2 καὶ Ἀλέξανδρος ὡς ἤκουσεν ἐν τῷ ὄπισθεν αὐτοῦ
ὄντα Δαρεῖον, ἐπεὶ οὐ πιστὸς αὐτῷ ὁ λόγος ἐφαίνετο,
ἀναβιβάσας εἰς τριακόντορον τῶν ἑταίρων τινὰς ἀπο-

πέμπει ὀπίσω ἐπὶ Ἰσσόν, κατασκεψομένους εἰ τὰ
ὄντα ἐξαγγέλλεται. οἱ δὲ ἀναπλεύσαντες τῇ τριακον-
τόρῳ, ὅτι κολπώδης ἦν ἡ ταύτῃ θάλασσα, μᾶλλόν
τι εὐπετῶς κατέμαθον αὐτοῦ στρατοπεδεύοντας τοὺς
Πέρσας· καὶ ἀπαγγέλλουσιν Ἀλεξάνδρῳ ἐν χερσὶν
εἶναι Δαρεῖον.

Ὁ δὲ συγκαλέσας στρατηγούς τε καὶ ἰλάρχας καὶ 3
τῶν ξυμμάχων τοὺς ἡγεμόνας παρεκάλει θαρρεῖν
μὲν ἐκ τῶν ἤδη σφίσι καλῶς κεκινδυνευμένων καὶ
ὅτι πρὸς νενικημένους ὁ ἀγὼν νενικηκόσιν αὐτοῖς
ἔσται καὶ ὅτι ὁ θεὸς ὑπὲρ σφῶν στρατηγεῖ ἄμεινον,
ἐπὶ νοῦν Δαρείῳ ἀγαγὼν καθεῖρξαι τὴν δύναμιν ἐκ
τῆς εὐρυχωρίας ἐς τὰ στενόπορα, ἵνα σφίσι μὲν ξύμ-
μετρον τὸ χωρίον ἀναπτύξαι τὴν φάλαγγα, τοῖς δὲ
ἀχρεῖον τὸ πλῆθος [ὅτι] ἔσται τῇ μάχῃ, οὔτε τὰ σώ-
ματα οὔτε τὰς γνώμας παραπλησίοις. Μακεδόνας τε 4
γὰρ Πέρσαις καὶ Μήδοις, ἐκ πάνυ πολλοῦ τρυφῶσιν,
αὐτοὺς ἐν τοῖς πόνοις τοῖς πολεμικοῖς πάλαι ἤδη
μετὰ κινδύνων ἀσκουμένους, ἄλλως τε καὶ δούλοις
ἀνθρώποις ἐλευθέρους, ἐς χεῖρας ἥξειν· ὅσοι τε
Ἕλληνες Ἕλλησιν, οὐχ ὑπὲρ τῶν αὐτῶν μαχεῖσθαι,
ἀλλὰ τοὺς μὲν ξὺν Δαρείῳ ἐπὶ μισθῷ καὶ οὐδὲ τούτῳ
πολλῷ κινδυνεύοντας· τοὺς δὲ ξὺν σφίσιν, ὑπὲρ
τῆς Ἑλλάδος ἑκόντας ἀμυνομένους· βαρβάρων τε αὖ 5
Θρᾷκας καὶ Παίονας καὶ Ἰλλυριοὺς καὶ Ἀγριᾶνας
τοὺς εὐρωστοτάτους τε τῶν κατὰ τὴν Εὐρώπην καὶ
μαχιμωτάτους πρὸς τὰ απονώτατά τε καὶ μαλακώτατα
τῆς Ἀσίας γένη ἀντιτάξεσθαι· ἐπὶ δὲ Ἀλέξανδρον
ἀντιστρατηγεῖν Δαρείῳ. ταῦτα μὲν οὖν ἐς πλεονεξίαν 6
τοῦ ἀγῶνος ἐπεξῄει. τὰ δὲ ἆθλα ὅτι μεγάλα ἔσται
σφίσι τοῦ κινδύνου ἐπεδείκνυεν. οὐ γὰρ τοὺς σα-
τράπας τοὺς Δαρείου ἐν τῷ τότε κρατήσειν, οὐδὲ τὴν

ἵππον τὴν ἐπὶ Γρανικῷ ταχθεῖσαν, οὐδὲ τοὺς δισμυ-
ρίους ξένους τοὺς μισθοφόρους, ἀλλὰ Περσῶν τε ὅ
τι περ ὄφελος καὶ Μήδων καὶ ὅσα ἄλλα ἔθνη Πέρ-
σαις καὶ Μήδοις ὑπήκοα ἐποικεῖ τὴν Ἀσίαν καὶ αὐτὸν
μέγαν βασιλέα παρόντα, καὶ ὡς οὐδὲν ὑπολειφθή-
σεταί σφισιν ἐπὶ τῷδε τῷ ἀγῶνι ὅτι μὴ κρατεῖν τῆς
Ἀσίας ξυμπάσης καὶ πέρας τοῖς πολλοῖς πόνοις ἐπι-
7 θεῖναι. ἐπὶ τούτοις δὲ τῶν τε εἰς τὸ κοινὸν ξὺν
λαμπρότητι ἤδη πεπραγμένων ὑπεμίμνησκε καὶ εἰ
δή τῳ ἰδίᾳ τι διαπρεπὲς ἐς κάλλος τετολμημένον,
ὀνομαστὶ ἕκαστον ἐπὶ τῷ ἔργῳ ἀνακαλῶν. καὶ τὸ
αὑτοῦ οὐκ ἀκίνδυνον ἐν ταῖς μάχαις ὡς ἀνεπαχ-
8 θέστατα ἐπεξῄει. λέγεται δὲ καὶ Ξενοφῶντος καὶ τῶν
ἅμα Ξενοφῶντι μυρίων ἐς μνήμην ἐλθεῖν, ὡς οὐδέν
τι οὔτε κατὰ πλῆθος οὔτε κατὰ τὴν ἄλλην ἀξίωσιν
σφίσιν ἐπεοικότες, οὐδὲ ἱππέων αὐτοῖς παρόντων
Θεσσαλῶν, οὐδὲ Βοιωτῶν ἢ Πελοποννησίων, οὐδὲ
Μακεδόνων ἢ Θρᾳκῶν, οὐδ᾽ ὅση ἄλλη σφίσιν ἵππος
ξυντέτακται, οὐδὲ τοξοτῶν ἢ σφενδονητῶν, ὅτι μὴ
Κρητῶν ἢ Ῥοδίων ὀλίγων, καὶ τούτων ἐν τῷ κινδύνῳ
9 ὑπὸ Ξενοφῶντος αὐτοσχεδιασθέντων, οἱ δὲ βασιλέα
τε ξὺν πάσῃ τῇ δυνάμει πρὸς Βαβυλῶνι αὐτῇ ἐτρέ-
ψαντο καὶ ἔθνη ὅσα κατιόντων εἰς τὸν Εὔξεινον
πόντον καθ᾽ ὁδόν σφισιν ἐπεγένετο νικῶντες ἐπῆλ-
θον· ὅσα τε ἄλλα ἐν τῷ τοιῷδε πρὸ τῶν κινδύνων
ἐς παράκλησιν ἀνδράσιν ἀγαθοῖς ἐξ ἀγαθοῦ ἡγε-
μόνος παραινεῖσθαι εἰκός. οἱ δὲ ἄλλος ἄλλοθεν
δεξιούμενοί τε τὸν βασιλέα καὶ τῷ λόγῳ ἐπαίροντες
ἄγειν ἤδη ἐκέλευον.

8 Ὁ δὲ τότε μὲν δειπνοποιεῖσθαι παραγγέλλει·
προπέμπει δὲ ὡς ἐπὶ τὰς πύλας τῶν τε ἱππέων ὀλί-
γους καὶ τῶν τοξοτῶν προκατασκεψομένους τὴν ὁδὸν

τὴν ὀπίσω· καὶ αὐτὸς τῆς νυκτὸς ἀναλαβὼν τὴν
στρατιὰν πᾶσαν ᾔει, ὡς κατασχεῖν αὖθις τὰς πύλας.
ὡς δὲ ἀμφὶ μέσας νύκτας ἐκράτησεν αὖθις τῶν 2
παρόδων, ἀνέπαυε τὴν στρατιὰν τὸ λοιπὸν τῆς νυκ-
τὸς αὐτοῦ ἐπὶ τῶν πετρῶν, προφυλακὰς ἀκριβεῖς
καταστησάμενος. ὑπὸ δὲ τὴν ἕω κατῄει ἀπὸ τῶν
πυλῶν κατὰ τὴν ὁδόν· καὶ ἕως μὲν πάντη στενόπορα
ἦν τὰ χωρία, ἐπὶ κέρως ἦγεν· ὡς δὲ διεχώρει ἐς
πλάτος, ἀνέπτυσσεν ἀεὶ τὸ κέρας ἐς φάλαγγα, ἄλλην
καὶ ἄλλην τῶν ὁπλιτῶν τάξιν παράγων, τῇ μὲν ὡς
ἐπὶ τὸ ὄρος, ἐν ἀριστερᾷ δὲ ὡς ἐπὶ τὴν θάλασσαν.
οἱ δὲ ἱππεῖς αὐτῷ τέως μὲν κατόπιν τῶν πεζῶν 3
τεταγμένοι ἦσαν, ὡς δὲ ἐς τὴν εὐρυχωρίαν προῄεσαν,
συνέτασσεν ἤδη τὴν στρατιὰν ὡς ἐς μάχην, πρώτους
μὲν ἐπὶ τοῦ δεξιοῦ κέρως πρὸς τῷ ὄρει τῶν πεζῶν
τό τε ἄγημα καὶ τοὺς ὑπασπιστάς, ὧν ἡγεῖτο Νικά-
νωρ ὁ Παρμενίωνος, ἐχομένην δὲ τούτων τὴν Κοίνου
τάξιν, ἐπὶ δὲ τούτοις τὴν Περδίκκου. οὗτοι μὲν ἔστε
ἐπὶ τὸ μέσον τῶν ὁπλιτῶν ἀπὸ τοῦ δεξιοῦ ἀρξα-
μένῳ τεταγμένοι ἦσαν. ἐπὶ δὲ τοῦ εὐωνύμου πρώτη 4
μὲν ἡ Ἀμύντου τάξις ἦν, ἐπὶ δὲ ἡ Πτολεμαίου, ἐχο-
μένη δὲ ταύτης ἡ Μελεάγρου. τοῦ δὲ εὐωνύμου τοῖς
πεζοῖς μὲν Κράτερος ἐπετέτακτο ἄρχειν, τοῦ δὲ ξύμ-
παντος εὐωνύμου Παρμενίων ἡγεῖτο· καὶ παρήγγελτο
αὐτῷ μὴ ἀπολείπειν τὴν θάλασσαν, ὡς μὴ κυκλω-
θεῖεν ἐκ τῶν βαρβάρων, ὅτι πάντη ὑπερφαλαγγήσειν
αὐτῶν διὰ πλῆθος ἔμελλον.

Δαρεῖος δέ, ἐπειδὴ ἐξηγγέλθη αὐτῷ προσάγων 5
ἤδη Ἀλέξανδρος ὡς ἐς μάχην, τῶν μὲν ἱππέων δια-
βιβάζει πέραν τοῦ ποταμοῦ τοῦ Πινάρου ἐς τρισμυ-
ρίους μάλιστα τὸν ἀριθμὸν καὶ μετὰ τούτων τῶν
ψιλῶν ἐς δισμυρίους, ὅπως τὴν λοιπὴν δύναμιν

6 καθ' ἡσυχίαν συντάξειε. καὶ πρώτους μὲν τοῦ ὁπλιτικοῦ τοὺς Ἕλληνας τοὺς μισθοφόρους ἔταξεν ἐς τρισμυρίους κατὰ τὴν φάλαγγα τῶν Μακεδόνων· ἐπὶ δὲ τούτοις τῶν Καρδάκων καλουμένων ἔνθεν καὶ ἔνθεν ἐς ἑξακισμυρίους· ὁπλῖται δὲ ἦσαν καὶ οὗτοι. τοσούτους γὰρ ἐπὶ φάλαγγος ἁπλῆς ἐδέχετο
7 τὸ χωρίον ἵνα ἐτάσσοντο. ἐπέταξε δὲ καὶ τῷ ὄρει τῷ ἐν ἀριστερᾷ σφῶν κατὰ τὸ Ἀλεξάνδρου δεξιὸν ἐς δισμυρίους· καὶ τούτων ἔστιν οἳ κατὰ νώτου ἐγένοντο τῆς Ἀλεξάνδρου στρατιᾶς. τὸ γὰρ ὄρος ἵνα ἐπετάχθησαν πῇ μὲν διεχώρει ἐς βάθος καὶ κολπῶδές τι αὐτοῦ ὥσπερ ἐν θαλάσσῃ ἐγίνετο· ἔπειτα ἐς ἐπικαμπὴν προϊὸν τοὺς ἐπὶ ταῖς ὑπωρείαις τεταγμένους κατόπιν τοῦ δεξιοῦ κέρως τοῦ Ἀλεξάνδρου
8 ἐποίει. τὸ δὲ ἄλλο πλῆθος αὐτοῦ ψιλῶν τε καὶ ὁπλιτῶν, κατὰ ἔθνη συντεταγμένον ἐς βάθος οὐκ ὠφέλιμον, ὄπισθεν ἦν τῶν Ἑλλήνων τῶν μισθοφόρων καὶ τοῦ ἐπὶ φάλαγγος τεταγμένου βαρβαρικοῦ. ἐλέγετο γὰρ ἡ πᾶσα ἡ ξὺν Δαρείῳ στρατιὰ μάλιστα ἐς ἑξήκοντα μυριάδας μαχίμους εἶναι.

9 Ἀλέξανδρος δέ, ὡς αὐτῷ πρόσω ἰόντι τὸ χωρίον διέσχεν ὀλίγον ἐς πλάτος, παρήγαγε τοὺς ἱππέας, τούς τε ἑταίρους καλουμένους καὶ τοὺς Θεσσαλοὺς καὶ τοὺς Μακεδόνας. καὶ τούτους μὲν ἐπὶ τῷ δεξιῷ κέρᾳ ἅμα οἷ ἔταξε· τοὺς δὲ ἐκ Πελοποννήσου καὶ τὸ ἄλλο τὸ συμμαχικὸν ἐπὶ τὸ εὐώνυμον πέμπει ὡς Παρμενίωνα.

10 Δαρεῖος δέ, ὡς συντεταγμένη ἤδη ἦν αὐτῷ ἡ φάλαγξ, τοὺς ἱππέας οὕστινας πρὸ τοῦ ποταμοῦ ἐπὶ τῷδε προτετάχει ὅπως ἀσφαλῶς αὐτῷ ἡ ἔκταξις τῆς στρατιᾶς γένοιτο, ἀνεκάλεσεν ἀπὸ ξυνθήματος. καὶ τούτων τοὺς μὲν πολλοὺς ἐπὶ τῷ δεξιῷ κέρᾳ πρὸς

τῇ θαλάσσῃ κατὰ Παρμενίωνα ἔταξεν, ὅτι ταύτῃ
μᾶλλόν τι ἱππάσιμα ἦν· μέρος δέ τι αὐτῶν καὶ ἐπὶ
τὸ εὐώνυμον πρὸς τὰ ὄρη παρήγαγεν. ὡς δὲ ἀχρεῖοι 11
ἐνταῦθα διὰ στενότητα τῶν χωρίων ἐφαίνοντο, καὶ
τούτων τοὺς πολλοὺς παριππεῦσαι ἐπὶ τὸ δεξιὸν
κέρας σφῶν ἐκέλευσεν. αὐτὸς δὲ Δαρεῖος τὸ μέσον
τῆς πάσης τάξεως ἐπεῖχε, καθάπερ νόμος τοῖς Περ-
σῶν βασιλεῦσι τετάχθαι· καὶ τὸν νοῦν τῆς τάξεως
ταύτης Ξενοφῶν ὁ τοῦ Γρύλλου ἀναγέγραφεν.

Ἐν τούτῳ δὲ Ἀλέξανδρος κατιδὼν ὀλίγου πᾶσαν 9
τὴν τῶν Περσῶν ἵππον μετακεχωρηκυῖαν ἐπὶ τὸ
εὐώνυμον τὸ ἑαυτοῦ ὡς πρὸς τὴν θάλασσαν, αὐτῷ
δὲ τοὺς Πελοποννησίους μόνους καὶ τοὺς ἄλλους
τῶν ξυμμάχων ἱππέας ταύτῃ τεταγμένους, πέμπει
κατὰ τάχος τοὺς Θεσσαλοὺς ἱππέας ἐπὶ τὸ εὐώνυ-
μον, κελεύσας μὴ πρὸ τοῦ μετώπου τῆς πάσης
τάξεως παριππεῦσαι, τοῦ μὴ καταφανεῖς τοῖς πολε-
μίοις γενέσθαι μεταχωροῦντας, ἀλλὰ κατόπιν τῆς
φάλαγγος ἀφανῶς διελθεῖν. προέταξε δὲ τῶν μὲν 2
ἱππέων κατὰ τὸ δεξιὸν τοὺς προδρόμους, ὧν ἡγεῖτο
Πρωτόμαχος, καὶ τοὺς Παίονας, ὧν ἡγεῖτο Ἀρίστων·
τῶν δὲ πεζῶν τοὺς τοξότας, ὧν ἦρχεν Ἀντίοχος·
τοὺς δὲ Ἀγριᾶνας, ὧν ἦρχεν Ἄτταλος, καὶ τῶν
ἱππέων τινὰς καὶ τῶν τοξοτῶν ἐς ἐπικαμπὴν πρὸς
τὸ ὄρος τὸ κατὰ νώτου ἔταξεν, ὥστε κατὰ τὸ δεξιὸν
αὐτῷ τὴν φάλαγγα ἐς δύο κέρατα διέχουσαν τετάχ-
θαι, τὸ μὲν ὡς πρὸς Δαρεῖόν τε καὶ τοὺς πέραν
τοῦ ποταμοῦ τοὺς πάντας Πέρσας· τὸ δὲ ὡς πρὸς
τοὺς ἐπὶ τῷ ὄρει κατὰ νώτου σφῶν τεταγμένους.
τοῦ δὲ εὐωνύμου προετάχθησαν τῶν πεζῶν οἵ τε 3
Κρῆτες τοξόται καὶ οἱ Θρᾷκες, ὧν ἡγεῖτο Σιτάλκης·
πρὸ τούτων δὲ ἡ ἵππος ἡ κατὰ τὸ εὐώνυμον. οἱ δὲ

μισθοφόροι ξένοι πᾶσιν ἐπετάχθησαν. ἐπεὶ δὲ οὔτε
πυκνὴ αὐτῷ ἡ φάλαγξ κατὰ τὸ δεξιὸν τὸ ἑαυτοῦ
ἐφαίνετο, πολύ τε ταύτῃ ὑπερφαλαγγήσειν οἱ Πέρσαι
ἐδόκουν, ἐκ τοῦ μέσου ἐκέλευσε δύο ἴλας τῶν ἑταί-
ρων, τήν τε Ἀνθεμουσίαν, ἧς ἰλάρχης ἦν Περοίδας
ὁ Μενεσθέως, καὶ τὴν Λευγαίαν καλουμένην, ἧς
ἡγεῖτο Παντόρδανος ὁ Κλεάνδρου, ἐπὶ τὸ δεξιὸν
4 ἀφανῶς παρελθεῖν. καὶ τοὺς τοξότας δὲ καὶ μέρος
τῶν Ἀγριάνων καὶ τῶν Ἑλλήνων μισθοφόρων ἔστιν
οὓς κατὰ τὸ δεξιὸν τὸ αὑτοῦ ἐπὶ μετώπου παρα-
γαγὼν ἐξέτεινεν ὑπὲρ τὸ τῶν Περσῶν κέρας τὴν
φάλαγγα. ἐπεὶ γὰρ οἱ ὑπὲρ τοῦ ὄρους τεταγμένοι
οὔτε κατῄεσαν, ἐκδρομῆς τε ἐπ' αὐτοὺς τῶν Ἀγριά-
νων καὶ τῶν τοξοτῶν ὀλίγων κατὰ πρόσταξιν Ἀλε-
ξάνδρου γενομένης ῥᾳδίως ἀπὸ τῆς ὑπωρείας ἀναστα-
λέντες ἐς τὸ ἄκρον ἀνέφυγον, ἔγνω καὶ τοῖς κατ'
αὐτοὺς εταγμένοις δυνατὸν ὂν χρήσασθαι ἐς ἀνα-
πλήρωσιν τῆς φάλαγγος· ἐκείνοις δὲ ἱππέας τρια-
κοσίους ἐπιτάξαι ἐξήρκεσεν.

10 Οὕτω δὴ τεταγμένους χρόνον μέν τινα προῆγεν
ἀναπαύων, ὥστε καὶ πάνυ ἔδοξε σχολαία γενέσθαι
αὐτῶν ἡ πρόσοδος. τοὺς γὰρ βαρβάρους, ὅπως τὰ
πρῶτα ἐτάχθησαν, οὐκέτι ἀντεπῆγε Δαρεῖος, ἀλλ'
ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ ταῖς ὄχθαις, πολλαχῇ μὲν ἀποκρήμ-
νοις οὔσαις, ἔστι δὲ ὅπου καὶ χάρακα παρατείνας
αὐταῖς, ἵνα εὐεφοδώτερα ἐφαίνετο, οὕτως ἔμενε.
καὶ ταύτῃ εὐθὺς δῆλος ἐγένετο τοῖς ἀμφ' Ἀλέξαν-
2 δρον τῇ γνώμῃ δεδουλωμένος. ὡς δὲ ὁμοῦ ἤδη ἦν τὰ
στρατόπεδα, ἐνταῦθα παριππεύων πάντη Ἀλέξαν-
δρος παρεκάλει ἄνδρας ἀγαθοὺς γίγνεσθαι, οὐ τῶν
ἡγεμόνων μόνον τὰ ὀνόματα ξὺν τῷ πρέποντι κόσμῳ
ἀνακαλῶν, ἀλλὰ καὶ ἰλάρχας καὶ λοχαγοὺς ὀνο-

μαστὶ καὶ τῶν ξένων τῶν μισθοφόρων ὅσοι κατ'
ἀξίωσιν ἤ τινα ἀρετὴν γνωριμώτεροι ἦσαν καὶ αὐτῷ
πανταχόθεν βοὴ ἐγίγνετο μὴ διατρίβειν, ἀλλὰ ἐσβάλ-
λειν ἐς τοὺς πολεμίους. ὁ δὲ ἦγεν ἐν τάξει ἔτι, τὰ 3
μὲν πρῶτα, καίπερ ἐν ἀπόπτῳ ἤδη ἔχων τὴν Δα-
ρείου δύναμιν, βάδην, τοῦ μὴ διασπασθῆναί τι ἐν
τῷ ξυντονωτέρᾳ πορείᾳ κυμῆναν τῆς φάλαγγος· ὡς
δὲ ἐντὸς βέλους ἐγίγνοντο, πρῶτοι δὴ οἱ κατ' Ἀλέ-
ξανδρον καὶ αὐτὸς Ἀλέξανδρος ἐπὶ τοῦ δεξιοῦ τεταγ-
μένος δρόμῳ ἐς τὸν ποταμὸν ἐνέβαλον, ὡς τῇ τε
ὀξύτητι τῆς ἐφόδου ἐκπλῆξαι τοὺς Πέρσας καὶ τοῦ
θᾶσσον ἐς χεῖρας ἐλθόντας ὀλίγα πρὸς τῶν τοξοτῶν
βλάπτεσθαι. καὶ ξυνέβη ὅπως εἴκασεν Ἀλέξανδρος.
εὐθὺς γὰρ ὡς ἐν χερσὶν ἡ μάχη ἐγένετο, τρέπονται 4
τοῦ Περσικοῦ στρατεύματος οἱ τῷ ἀριστερῷ κέρᾳ
ἐπιτεταγμένοι· καὶ ταύτῃ μὲν λαμπρῶς ἐνίκα Ἀλέ-
ξανδρός τε καὶ οἱ ἀμφ' αὐτόν. οἱ δὲ Ἕλληνες οἱ
μισθοφόροι οἱ σὺν Δαρείῳ, ᾗ διέσχε τῶν Μακεδόνων
ἡ φάλαγξ ὡς ἐπὶ τὸ δεξιὸν κέρας παραρραγεῖσα, ὅτι
Ἀλέξανδρος μὲν σπουδῇ ἐς τὸν ποταμὸν ἐμβαλὼν 5
καὶ ἐν χερσὶ τὴν μάχην ποιήσας ἐξώθει ἤδη τοὺς
ταύτῃ τεταγμένους τῶν Περσῶν, οἱ δὲ κατὰ μέσον
τῶν Μακεδόνων οὔτε τῇ ἴσῃ σπουδῇ ἥψαντο τοῦ
ἔργου καὶ πολλαχῇ κρημνώδεσι ταῖς ὄχθαις ἐντυγχά-
νοντες τὸ μέτωπον τῆς φάλαγγος οὐ δυνατοὶ ἐγέ-
νοντο ἐν τῇ αὐτῇ τάξει διασώσασθαι, ταύτῃ ἐμβάλ-
λουσιν οἱ Ἕλληνες τοῖς Μακεδόσιν ᾗ μάλιστα διεσ-
πασμένην αὐτοῖς τὴν φάλαγγα κατεῖδον. καὶ τὸ 6
ἔργον ἐνταῦθα καρτερὸν ἦν, τῶν μὲν ἐς τὸν ποτα-
μὸν ἀπώσασθαι τοὺς Μακεδόνας καὶ τὴν νίκην τοῖς
ἤδη φεύγουσιν αὐτῶν ἀνασώσασθαι· τῶν Μακεδό-
νων δὲ τῆς τε Ἀλεξάνδρου ἤδη φαινομένης εὐπρα-

γίας μὴ λειφθῆναι καὶ τὴν δόξαν τῆς φάλαγγος, ὡς
ἀμάχου δὴ ἐς τὸ τότε διαβεβοημένης, μὴ ἀφανίσαι.
7 καί τι καὶ τοῖς γένεσι τῷ τε Ἑλληνικῷ καὶ τῷ
Μακεδονικῷ φιλοτιμίας ἐνέπεσεν ἐς ἀλλήλους. καὶ
ἐνταῦθα πίπτει Πτολεμαῖός τε ὁ Σελεύκου, ἀνὴρ
ἀγαθὸς γενόμενος, καὶ ἄλλοι ἐς εἴκοσι μάλιστα καὶ
ἑκατὸν τῶν οὐκ ἠμελημένων Μακεδόνων.

11 Ἐν τούτῳ δὲ αἱ ἀπὸ τοῦ δεξιοῦ κέρως τάξεις,
τετραμμένους ἤδη τοὺς κατὰ σφᾶς τῶν Περσῶν
ὁρῶντες, ἐπὶ τοὺς ξένους τε τοὺς μισθοφόρους τοὺς
Δαρείου καὶ τὸ πονούμενον σφῶν ἐπικάμψαντες ἀπό
τε τοῦ ποταμοῦ ἀπώσαντο αὐτούς, καὶ κατὰ τὸ
παρερρωγὸς τοῦ Περσικοῦ στρατεύματος ὑπερφα-
λαγγήσαντες ἐς τὰ πλάγια ἐμβεβληκότες ἤδη ἔκοπτον
2 τοὺς ξένους· καὶ οἱ ἱππεῖς δὲ οἱ τῶν Περσῶν κατὰ
τοὺς Θετταλοὺς τεταγμένοι οὐκ ἔμειναν ἐντὸς τοῦ
ποταμοῦ ἐν αὐτῷ τῷ ἔργῳ, ἀλλ' ἐπιδιαβάντες εὐρώ-
στως ἐνέβαλλον εἰς τὰς ἴλας τῶν Θετταλῶν. καὶ
ταύτῃ ξυνέστη ἱππομαχία καρτερά· οὐδὲ πρόσθεν
ἐνέκλιναν οἱ Πέρσαι πρὶν Δαρεῖόν τε πεφευγότα
ᾔσθοντο καὶ πρὶν ἀπορραγῆναι σφῶν τοὺς μισθο-
3 φόρους συγκοπέντας ὑπὸ τῆς φάλαγγος. τότε δὲ
ἤδη λαμπρά τε καὶ ἐκ πάντων ἡ φυγὴ ἐγίγνετο·
καὶ οἵ τε τῶν Περσῶν ἵπποι ἐν τῇ ἀναχωρήσει ἐκα-
κοπάθουν, βαρέως ὡπλισμένους τοὺς ἀμβάτας σφῶν
φέροντες, καὶ αὐτοὶ οἱ ἱππεῖς κατὰ στενὰς ὁδοὺς
πλήθει τε πολλοὶ καὶ πεφοβημένως σὺν ἀταξίᾳ ἀπο-
χωροῦντες οὐ μεῖον ὑπ' ἀλλήλων καταπατούμενοι
ἢ πρὸς τῶν διωκόντων πολεμίων ἐβλάπτοντο. καὶ
οἱ Θετταλοὶ εὐρώστως αὐτοῖς ἐπέκειντο, ὥστε οὐ
μεῖον ἢ τῶν πεζῶν φόνος ἐν τῇ φυγῇ τῶν ἱππέων
ἐγίγνετο.

Δαρεῖος δέ, ὡς αὐτῷ τὸ πρῶτον ὑπ' Ἀλεξάνδρου 4
ἐφοβήθη τὸ κέρας τὸ εὐώνυμον καὶ ταύτῃ ἀπορρη-
γνύμενον κατεῖδε τοῦ ἄλλου στρατοπέδου, εὐθὺς
ὡς εἶχεν ἐπὶ τοῦ ἅρματος σὺν τοῖς πρώτοις ἔφευγε.
καὶ ἔστε μὲν ὁμαλοῖς χωρίοις ἐν τῇ φυγῇ ἐνετύγχα- 5
νεν, ἐπὶ τοῦ ἅρματος διεσώζετο· ὡς δὲ φάραγξί τε
καὶ ἄλλαις δυσχωρίαις ἐνέκυρσε, τὸ μὲν ἅρμα ἀπο-
λείπει αὐτοῦ καὶ τὴν ἀσπίδα καὶ τὸν κάνδυν ἐκδύς·
ὁ δὲ καὶ τὸ τόξον ἀπολείπει ἐπὶ τοῦ ἅρματος· αὐτὸς
δὲ ἵππου ἐπιβὰς ἔφευγε· καὶ ἡ νὺξ οὐ διὰ μακροῦ
ἐπιγενομένη ἀφείλετο αὐτὸν τὸ πρὸς Ἀλεξάνδρου
ἁλῶναι. Ἀλέξανδρος γὰρ ἔστε μὲν φάος ἦν ἀνὰ 6
κράτος ἐδίωκεν· ὡς δὲ συνεσκόταζέ τε ἤδη καὶ τὰ
πρὸ ποδῶν ἀφανῆ ἦν, ἐς τὸ ἔμπαλιν ἀπετρέπετο ὡς
ἐπὶ τὸ στρατόπεδον, τὸ μέντοι ἅρμα τὸ Δαρείου
ἔλαβε καὶ τὴν ἀσπίδα ἐπ' αὐτῷ καὶ τὸν κάνδυν
καὶ τὸ τόξον. καὶ γὰρ καὶ ἡ δίωξις βραδυτέρα αὐτῷ 7
ἐγεγόνει, ὅτι ἐν τῇ πρώτῃ παραρρήξει τῆς φάλαγγος
ἐπιστρέψας καὶ αὐτὸς οὐ πρόσθεν ἐς τὸ διώκειν
ἐτράπετο πρὶν τούς τε μισθοφόρους τοὺς ξένους καὶ
τὸ τῶν Περσῶν ἱππικὸν ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ ἀπωσ-
θέντας κατεῖδε.

Τῶν δὲ Περσῶν ἀπέθανον Ἀρσάμης μὲν καὶ 8
Ῥεομίθρης καὶ Ἀτιζύης τῶν ἐπὶ Γρανικῷ ἡγησαμέ-
νων τοῦ ἱππικοῦ· ἀποθνήσκει δὲ καὶ Σαβάκης ὁ
Αἰγύπτου σατράπης καὶ Βουβάκης τῶν ἐντίμων
Περσῶν· τὸ δὲ ἄλλο πλῆθος εἰς δέκα μάλιστα
μυριάδας καὶ ἐν τούτοις ἱππεῖς ὑπὲρ τοὺς μυρίους,
ὥστε λέγει Πτολεμαῖος ὁ Λάγου, ξυνεπισπόμενος
τότε Ἀλεξάνδρῳ, τοὺς μετὰ σφῶν διώκοντας Δα-
ρεῖον, ὡς ἐπὶ φάραγγί τινι ἐν τῇ διώξει ἐγένοντο,
ἐπὶ τῶν νεκρῶν διαβῆναι τὴν φάραγγα. τό τε στρα- 9

τόπεδον τὸ Δαρείου εὐθὺς ἐξ ἐφόδου ἑάλω καὶ ἡ μήτηρ καὶ ἡ γυνή, αὐτὴ δὲ καὶ ἀδελφὴ Δαρείου, καὶ υἱὸς Δαρείου νήπιος· καὶ θυγατέρες δύο ἑάλωσαν καὶ ἄλλαι ἀμφ' αὐτὰς Περσῶν τῶν ὁμοτίμων γυναῖκες οὐ πολλαί. οἱ γὰρ ἄλλοι Πέρσαι τὰς γυναῖκας σφῶν ξὺν τῇ ἄλλῃ κατασκευῇ ἐς Δαμασκὸν
10 ἔτυχον ἐσταλκότες· ἐπεὶ καὶ Δαρεῖος τῶν τε χρημάτων τὰ πολλὰ καὶ ὅσα ἄλλα μεγάλῳ βασιλεῖ ἐς πολυτελῆ δίαιταν καὶ στρατευομένῳ ὅμως συνέπεται πεπόμφει ἐς Δαμασκόν, ὥστε ἐν τῷ στρατεύματι οὐ πλείονα ἢ τρισχίλια τάλαντα ἑάλω. ἀλλὰ καὶ τὰ ἐν Δαμασκῷ χρήματα ὀλίγον ὕστερον ἑάλω ὑπὸ Παρμενίωνος ἐπ' αὐτὸ τοῦτο σταλέντος. τοῦτο τὸ τέλος τῇ μάχῃ ἐκείνῃ ἐγένετο ἐπὶ ἄρχοντος Ἀθηναίοις Νικοκράτους μηνὸς Μαιμακτηριῶνος.

12 Τῇ δὲ ὑστεραίᾳ, καίπερ τετρωμένος τὸν μηρὸν ξίφει Ἀλέξανδρος, ὁ δὲ τοὺς τραυματίας ἐπῆλθε, καὶ τοὺς νεκροὺς ξυναγαγὼν ἔθαψε μεγαλοπρεπῶς σὺν τῇ δυνάμει πάσῃ ἐκτεταγμένῃ λαμπρότατα ὡς ἐς πόλεμον· καὶ λόγῳ τε ἐπεκόσμησεν ὅσοις τι διαπρεπὲς ἔργον ἐν τῇ μάχῃ ἢ αὐτὸς ξυνέγνω εἰργασμένον ἢ ἀκοῇ συμφωνούμενον ἔμαθε· καὶ χρημάτων ἐπιδόσει ὡς ἑκάστους σὺν τῇ ἀξίᾳ ἐτίμησε.
2 καὶ Κιλικίας μὲν ἀποδεικνύει σατράπην Βάλακρον τὸν Νικάνορος, ἕνα τῶν σωματοφυλάκων τῶν βασιλικῶν· ἀντὶ δὲ τούτου ἐς τοὺς σωματοφύλακας κατέλεξε Μένητα τὸν Διονυσίου· ἀντὶ δὲ Πτολεμαίου τοῦ Σελεύκου τοῦ ἀποθανόντος ἐν τῇ μάχῃ Πολυσπέρχοντα τὸν Σιμμίου ἄρχειν ἀπέδειξε τῆς ἐκείνου τάξεως. καὶ Σολεῦσι τά τε πεντήκοντα τάλαντα ἃ ἔτι ἐνδεᾶ ἦν ἐκ τῶν ἐπιβληθέντων σφίσι χρημάτων ἀνῆκε καὶ τοὺς ὁμήρους ἀπέδωκεν.

Ὁ δὲ οὐδὲ τῆς μητρὸς τῆς Δαρείου οὐδὲ τῆς 3
γυναικὸς ἢ τῶν παίδων ἠμέλησεν. ἀλλὰ λέγουσί
τινες τῶν τὰ Ἀλεξάνδρου γραψάντων, τῆς νυκτὸς
αὐτῆς ᾗ ἀπὸ τῆς διώξεως τῆς Δαρείου ἐπανῆκεν ἐς
τὴν σκηνὴν παρελθόντα αὐτὸν τὴν Δαρείου, ἥτις
αὐτῷ ἐξῃρημένη ἦν, ἀκοῦσαι γυναικῶν οἰμωγὴν καὶ
ἄλλον τοιοῦτον θόρυβον οὐ πόρρω τῆς σκηνῆς· πυ- 4
θέσθαι οὖν αἵτινες γυναῖκες καὶ ἀνθ' ὅτου οὕτως
ἐγγὺς παρασκηνοῦσαι· καί τινα ἐξαγγεῖλαι, ὅτι, ὦ
βασιλεῦ, ἡ μήτηρ τε καὶ ἡ γυνὴ Δαρείου καὶ οἱ
παῖδες, ὡς ἐξηγγέλθη αὐταῖς ὅτι τὸ τόξον τε τὸ
Δαρείου ἔχεις καὶ τὸν κάνδυν τὸν βασιλικὸν καὶ ἡ
ἀσπὶς ὅτι κεκόμισται ὀπίσω ἡ Δαρείου ὡς ἐπὶ τεθ- 5
νεῶτι Δαρείῳ ἀνοιμώζουσι. ταῦτα ἀκούσαντα Ἀλέ-
ξανδρον πέμψαι πρὸς αὐτὰς Λεοννάτον, ἕνα τῶν
ἑταίρων, ἐντειλάμενον φράσαι ὅτι ζῇ Δαρεῖος· τὰ
δὲ ὅπλα καὶ τὸν κάνδυν ὅτι φεύγων ἀπέλιπεν ἐπὶ
τῷ ἅρματι καὶ ταῦτα ὅτι μόνα ἔχει Ἀλέξανδρος. καὶ
Λεοννάτον παρελθόντα ἐς τὴν σκηνὴν τά τε περὶ
Δαρείου εἰπεῖν καὶ ὅτι τὴν θεράπειαν αὐταῖς ξυγ-
χωρεῖ Ἀλέξανδρος τὴν βασιλικὴν καὶ τὸν ἄλλον
κόσμον καὶ καλεῖσθαι βασιλίσσας, ἐπεὶ οὐδὲ κατὰ
ἔχθραν οἱ γενέσθαι τὸν πόλεμον πρὸς Δαρεῖον, ἀλλ'
ὑπὲρ τῆς ἀρχῆς τῆς Ἀσίας διαπεπολεμῆσθαι ἐννό-
μως. ταῦτα μὲν Πτολεμαῖος καὶ Ἀριστόβουλος
λέγουσι· λόγος δὲ ἔχει καὶ αὐτὸν Ἀλέξανδρον τῇ 6
ὑστεραίᾳ παρελθεῖν εἴσω ξὺν Ἡφαιστίωνι μόνῳ
τῶν ἑταίρων· καὶ τὴν μητέρα τὴν Δαρείου, ἀμφι-
γνοήσασαν ὅστις ὁ βασιλεὺς εἴη αὐτοῖν, ἐστάλθαι γὰρ
ἄμφω τῷ αὐτῷ κόσμῳ, τὴν δὲ Ἡφαιστίωνι προσελ-
θεῖν καὶ προσκυνῆσαι, ὅτι μείζων αὐτῇ ἐφάνη ἐκεῖ-
νος. ὡς δὲ ὁ Ἡφαιστίων τε ὀπίσω ὑπεχώρησε καί 7

τις τῶν ἀμφ' αὐτήν, τὸν Ἀλέξανδρον δείξας, ἐκεῖ-
νον ἔφη εἶναι Ἀλέξανδρον, τὴν μὲν καταιδεσθεῖσαν
τῇ διαμαρτίᾳ ὑποχωρεῖν, Ἀλέξανδρον δὲ οὐ φάναι
αὐτὴν ἁμαρτεῖν· καὶ γὰρ καὶ ἐκεῖνον εἶναι Ἀλέ-
8 *ξανδρον. καὶ ταῦτα ἐγὼ οὔθ' ὡς ἀληθῆ οὔτε ὡς*
πάντη ἄπιστα ἀνέγραψα. ἀλλ' εἴτε οὕτως ἐπράχθη
ἐπαινῶ Ἀλέξανδρον τῆς τε ἐς τὰς γυναῖκας κατοικ-
τίσεως καὶ τῆς εἰς τὸν ἑταῖρον πίστεως καὶ τιμῆς·
εἴτε πιθανὸς δοκεῖ τοῖς ξυγγράψασιν Ἀλέξανδρος
ὡς καὶ ταῦτα ἂν πράξας καὶ εἰπὼν καὶ ἐπὶ τῷδε
ἐπαινῶ Ἀλέξανδρον.

13 *Δαρεῖος δὲ τὴν μὲν νύκτα ξὺν ὀλίγοις τοῖς*
ἀμφ' αὐτὸν ἔφυγε, τῇ δὲ ἡμέρᾳ ἀναλαμβάνων ἀεὶ
τῶν τε Περσῶν τοὺς διασωθέντας ἐκ τῆς μάχης καὶ
τῶν ξένων τῶν μισθοφόρων, ἐς τετρακισχιλίους
ἔχων τοὺς πάντας, ὡς ἐπὶ Θάψακόν τε πόλιν καὶ
τὸν Εὐφράτην ποταμὸν σπουδῇ ἤλαυνεν, ὡς τάχιστα
μέσον αὐτοῦ τε καὶ Ἀλεξάνδρου τὸν Εὐφράτην
2 *ποιῆσαι. Ἀμύντας δε ὁ Ἀντιόχου καὶ Θυμώνδας ὁ*
Μέντορος καὶ Ἀριστομήδης ὁ Φεραῖος καὶ Βιάνωρ
ὁ Ἀκαρνάν, ξυμπάντες οὗτοι αὐτόμολοι, μετὰ τῶν
ἀμφ' αὐτοὺς στρατιωτῶν ὡς ὀκτακισχιλίων εὐθὺς
ὡς τεταγμένοι ἦσαν κατὰ τὰ ὄρη φεύγοντες ἀφίκοντο
3 *ἐς Τρίπολιν τῆς Φοινίκης· καὶ ἐνταῦθα καταλα-*
βόντες τὰς ναῦς νενεωλκημένας ἐφ' ὧν πρόσθεν ἐκ
Λέσβου διακεκομισμένοι ἦσαν, τούτων ὅσαι μὲν ἱκα-
ναί σφισιν ἐς τὴν κομιδὴν ἐδόκουν, ταύτας καθελ-
κύσαντες, τὰς δὲ ἄλλας αὐτοῦ ἐν τοῖς νεωρίοις κατα-
καύσαντες, ὡς μὴ παρασχεῖν ταχεῖαν σφῶν τὴν
δίωξιν, ἐπὶ Κύπρον ἔφευγον καὶ ἐκεῖθεν εἰς Αἴγυπ-
τον, ἵναπερ ὀλίγον ὕστερον πολυπραγμονῶν τι
Ἀμύντας ἀποθνήσκει ὑπὸ τῶν ἐγχωρίων.

Φαρνάβαζος δὲ καὶ Αὐτοφραδάτης τέως μὲν περὶ 4
τὴν Χίον διέτριβον· καταστήσαντες δὲ φρουρὰν τῆς
Χίου τὰς μέν τινας τῶν νεῶν ἐς Κῶ καὶ Ἁλικαρ-
νασσὸν ἔστειλαν· αὐτοὶ δὲ ἑκατὸν ναυσὶ ταῖς ἄριστα
πλεούσαις ἀναγόμενοι ἐς Σίφνον κατέσχον. καὶ παρ᾽
αὐτοὺς ἀφικνεῖται Ἆγις ὁ τῶν Λακεδαιμονίων βασι-
λεὺς ἐπὶ μιᾶς τριήρους, χρήματά τε αἰτήσων ἐς τὸν
πόλεμον καὶ δύναμιν ναυτικήν τε καὶ πεζικὴν ὅσην
πλείστην ἀξιώσων συμπέμψαι οἱ ἐς τὴν Πελοπόν-
νησον. καὶ ἐν τούτῳ ἀγγελία αὐτοῖς ἔρχεται τῆς 5
μάχης τῆς πρὸς Ἰσσῷ γενομένης. ἐκπλαγέντες δὲ
πρὸς τὰ ἐξαγγελθέντα· Φαρνάβαζος μὲν σὺν δώδεκα
τριήρεσι καὶ τῶν μισθοφόρων ξένων ξὺν χιλίοις καὶ
πεντακοσίοις ἐπὶ Χίου ἐστάλη, δείσας μή τι πρὸς
τὴν ἀγγελίαν τῆς ἥττης οἱ Χῖοι νεωτερίσωσιν. Ἆγις 6
δὲ παρ᾽ Αὐτοφραδάτου τάλαντα ἀργυρίου λαβὼν
τριάκοντα καὶ τριήρεις δέκα, ταύτας μὲν Ἱππίαν
ἄξοντα ἀποστέλλει παρὰ τὸν ἀδελφὸν τὸν αὑτοῦ
Ἀγησίλαον ἐπὶ Ταίναρον. καὶ παραγγέλλειν ἐκέ-
λευσεν Ἀγησιλάῳ, διδόντα τοῖς ναύταις ἐντελῆ τὸν
μισθὸν πλεῖν τὴν ταχίστην ἐπὶ Κρήτης, ὡς τὰ ἐκεῖ
καταστησόμενον. αὐτὸς δὲ τότε μὲν αὐτοῦ ἐν ταῖς
νήσοις ὑπέμενεν, ὕστερον δὲ εἰς Ἁλικαρνασσὸν παρ᾽
Αὐτοφραδάτην ἀφίκετο.

Ἀλέξανδρος δὲ σατράπην μὲν Συρίᾳ τῇ κοιλῇ 7
Μένωνα τὸν Κερδίμμα ἐπέταξε, δοὺς αὐτῷ εἰς
φυλακὴν τῆς χώρας τοὺς τῶν συμμάχων ἱππέας.
αὐτὸς δὲ ἐπὶ Φοινίκης ᾔει. καὶ ἀπαντᾷ αὐτῷ κατὰ
τὴν ὁδὸν Στράτων ὁ Γηροστράτου παῖς τοῦ Ἀραδίων
τε καὶ τῶν Ἀράδῳ προσοίκων βασιλέως· ὁ δὲ Γηρό-
στρατος αὐτὸς μετ᾽ Αὐτοφραδάτου ἔπλει ἐπὶ τῶν
νεῶν, καὶ οἱ ἄλλοι οἵ τε τῶν Φοινίκων καὶ οἱ τῶν

Κυπρίων βασιλεῖς καὶ αὐτοὶ Αὐτοφραδάτῃ ξυνέ-
8 πλεον. Στράτων δὲ Ἀλεξάνδρῳ ἐντυχὼν στεφανοῖ
χρυσῷ στεφάνῳ αὐτόν, καὶ τήν τε Ἄραδον αὐτῷ
τὴν νῆσον καὶ τὴν Μάραθον τὴν καταντικρὺ τῆς
Ἀράδου ἐν τῇ ἠπείρῳ ᾠκισμένην πόλιν, μεγάλην
καὶ εὐδαίμονα, καὶ Σιγῶνα καὶ Μαριάμμην πόλιν
καὶ τἆλλα ὅσα τῆς σφῶν ἐπικρατείας ἐνδίδωσιν.

14 Ἔτι δὲ ἐν Μαράθῳ Ἀλεξάνδρου ὄντος ἀφίκοντο
παρὰ Δαρείου πρέσβεις, ἐπιστολήν τε κομίζοντες
Δαρείου καὶ αὐτοὶ ἀπὸ γλώσσης δεησόμενοι ἀφεῖναι
Δαρείῳ τὴν μητέρα καὶ τὴν γυναῖκα καὶ τοὺς παῖδας.
2 ἐδήλου δὲ ἡ ἐπιστολή, ὅτι Φιλίππῳ τε πρὸς Ἀρτα-
ξέρξην φιλία καὶ συμμαχία ἐγένετο. καὶ ἐπειδὴ
Ἄρσης ὁ υἱὸς Ἀρταξέρξου ἐβασίλευσεν, ὅτι Φίλιπ-
πος ἀδικίας πρῶτος ἐς βασιλέα Ἄρσην ἦρξεν οὐδὲν
ἄχαρι ἐκ Περσῶν παθών. ἐξ οὗ δὲ αὐτὸς βασιλεύει
Περσῶν, οὔτε πέμψαι τινὰ Ἀλέξανδρον παρ' αὐτὸν
ἐς βεβαίωσιν τῆς πάλαι οὔσης φιλίας τε καὶ συμμα-
χίας, διαβῆναί τε ξὺν στρατιᾷ ἐς τὴν Ἀσίαν καὶ
3 πολλὰ κακὰ ἐργάσασθαι Πέρσας. τούτου ἕνεκα
καταβῆναι αὐτὸς τῇ χώρᾳ ἀμυνῶν καὶ τὴν ἀρχὴν
τὴν πατρῴαν ἀνασώσων. τὴν μὲν δὴ μάχην ὡς θεῶν
τῳ ἔδοξεν, οὕτω κριθῆναι· αὐτὸς δὲ βασιλεὺς παρὰ
βασιλέως γυναῖκά τε τὴν αὐτοῦ αἰτεῖν καὶ μητέρα
καὶ παῖδας τοὺς ἁλόντας, καὶ φιλίαν ἐθέλειν ποιή-
σασθαι πρὸς Ἀλέξανδρον καὶ ξύμμαχος εἶναι Ἀλε-
ξάνδρῳ· καὶ ὑπὲρ τούτων πέμπειν ἠξίου Ἀλέξαν-
δρον παρ' αὐτὸν ξὺν Μενίσκῳ τε καὶ Ἀρσίμᾳ τοῖς
ἀγγέλοις τοῖς ἐκ Περσῶν ἥκουσι τοὺς τὰ πιστὰ
ληψομένους τε καὶ ὑπὲρ Ἀλεξάνδρου δώσοντας.

4 Πρὸς ταῦτα ἀντιγράφει Ἀλέξανδρος καὶ ξυμ-
πέμπει τοῖς παρὰ Δαρείου ἐλθοῦσι Θέρσιππον,

παραγγείλας τὴν ἐπιστολὴν δοῦναι Δαρείῳ, αὐτὸν
δὲ μὴ διαλέγεσθαι ὑπὲρ μηδενός. ἡ δὲ ἐπιστολὴ
Ἀλεξάνδρου ὧδε ἔχει. Οἱ ὑμέτεροι πρόγονοι ἐλθόν-
τες εἰς Μακεδονίαν καὶ εἰς τὴν ἄλλην Ἑλλάδα
κακῶς ἐποίησαν ἡμᾶς οὐδὲν προηδικημένοι· ἐγὼ δὲ
τῶν Ἑλλήνων ἡγεμὼν κατασταθεὶς καὶ τιμωρή-
σασθαι βουλόμενος Πέρσας διέβην εἰς τὴν Ἀσίαν,
ὑπαρξάντων ὑμῶν. καὶ γὰρ Περινθίοις ἐβοηθήσατε, 5
οἳ τὸν ἐμὸν πατέρα ἠδίκουν, καὶ εἰς Θρᾴκην, ἧς
ἡμεῖς ἤρχομεν, δύναμιν ἔπεμψεν Ὦχος. τοῦ δὲ πα-
τρὸς ἀποθανόντος ὑπὸ τῶν ἐπιβουλευσάντων, οὓς
ὑμεῖς συνετάξατε, ὡς αὐτοὶ ἐν ταῖς ἐπιστολαῖς πρὸς
ἅπαντας ἐκομπάσατε, καὶ Ἄρσην ἀποκτείναντός
σου μετὰ Βαγώου, καὶ τὴν ἀρχὴν κατασχόντος οὐ
δικαίως οὐδὲ κατὰ τὸν Περσῶν νόμον, ἀλλὰ ἀδι-
κοῦντος Πέρσας, καὶ ὑπὲρ ἐμοῦ πρὸς τοὺς Ἕλληνας
γράμματα οὐκ ἐπιτήδεια πέμποντος, ὅπως πρός με 6
πολεμῶσι, καὶ χρήματα ἀποστέλλοντος πρὸς Λακε-
δαιμονίους καὶ ἄλλους τινὰς τῶν Ἑλλήνων, καὶ
τῶν μὲν ἄλλων πόλεων οὐδεμιᾶς δεχομένης, Λακε-
δαιμονίων δὲ λαβόντων, καὶ τῶν παρὰ σοῦ πεμφ-
θέντων τοὺς ἐμοὺς φίλους διαφθειράντων καὶ τὴν
εἰρήνην ἣν τοῖς Ἕλλησι κατεσκεύασα διαλύειν ἐπι-
χειρούντων ἐστράτευσα ἐπὶ σὲ ὑπάρξαντος σοῦ τῆς
ἔχθρας. ἐπειδὴ δὲ μάχῃ νενίκηκα πρότερον μὲν τοὺς 7
σοὺς στρατηγοὺς καὶ σατράπας, νῦν δὲ σὲ καὶ
τὴν μετὰ σοῦ δύναμιν, καὶ τὴν χώραν ἔχω, τῶν
θεῶν μοι δόντων, ὅσοι τῶν μετὰ σοῦ παραταξαμένων
μὴ ἐν τῇ μάχῃ ἀπέθανον, ἀλλὰ παρ' ἐμὲ κατέφυγον,
τούτων ἐπιμέλομαι καὶ οὐκ ἄκοντες παρ' ἐμοί εἰσιν,
ἀλλὰ αὐτοὶ ἑκόντες ξυστρατεύονται μετ' ἐμοῦ. ὡς 8
οὖν ἐμοῦ τῆς Ἀσίας ἁπάσης κυρίου ὄντος ἧκε πρὸς

*ἐμέ. εἰ δὲ φοβῇ μὴ ἐλθὼν πάθῃς τι ἐξ ἐμοῦ ἄχαρι,
πέμπε τινὰς τῶν φίλων τὰ πιστὰ ληψομένους. ἐλθὼν
δὲ πρός με τὴν μητέρα καὶ τὴν γυναῖκα καὶ τοὺς
παῖδας καὶ εἰ ἄλλο τι ἐθέλεις αἴτει καὶ λάμβανε. ὅ
9 τι γὰρ ἂν πείθῃς ἐμὲ ἔσται σοι. καὶ τοῦ λοιποῦ ὅταν
πέμπῃς, παρ' ἐμὲ ὡς βασιλέα τῆς Ἀσίας πέμπε, μηδὲ
ἃ [βούλει] ἐξ ἴσου ἐπίστελλε, ἀλλ' ὡς κυρίῳ ὄντι
πάντων τῶν σῶν φράζε εἴ του δέῃ· εἰ δὲ μή, ἐγὼ
βουλεύσομαι περὶ σοῦ ὡς ἀδικοῦντος. εἰ δὲ ἀντι-
λέγεις περὶ τῆς βασιλείας, ὑπομείνας ἔτι ἀγώνισαι
περὶ αὐτῆς καὶ μὴ φεῦγε, ὡς ἐγὼ ἐπὶ σὲ πορεύσομαι
οὗ ἂν ᾖς.*

15 *Πρὸς μὲν Δαρεῖον ταῦτα ἐπέστειλεν. ἐπεὶ δὲ
ἔμαθε τά τε χρήματα ὅσα σὺν Κωφῆνι τῷ Ἀρτα-
βάζου ἀποπεπόμφει ἐς Δαμασκὸν Δαρεῖος ὅτι
ἑάλωκε, καὶ ὅσοι Περσῶν ἀμφ' αὐτὰ ἐγκατελείφ-
θησαν σὺν τῇ ἄλλῃ βασιλικῇ κατασκευῇ ὅτι καὶ
οὗτοι ἑάλωσαν, ταῦτα μὲν ὀπίσω κομίσαντα ἐς
2 Δαμασκὸν Παρμενίωνα φυλάσσειν ἐκέλευε. τοὺς δὲ
πρέσβεις τῶν Ἑλλήνων οἳ πρὸς Δαρεῖον πρὸ τῆς
μάχης ἀφιγμένοι ἦσαν, ἐπεὶ καὶ τούτους ἑαλωκέναι
ἔμαθε, παρ' αὑτὸν πέμπειν ἐκέλευεν. ἦσαν δὲ Εὐθυ-
κλῆς μὲν Σπαρτιάτης, Θεσσαλίσκος δε Ἰσμηνίου καὶ
Διονυσόδωρος Ὀλυμπιονίκης, Θηβαῖοι, Ἰφικράτης
3 δὲ ὁ Ἰφικράτους τοῦ στρατηγοῦ, Ἀθηναῖος. καὶ
οὗτοι ὡς ἧκον παρ' Ἀλέξανδρον, Θεσσαλίσκον μὲν
καὶ Διονυσόδωρον, καίπερ Θηβαίους ὄντας, εὐθὺς
ἀφῆκε, τὸ μέν τι κατοικτίσει τῶν Θηβῶν, τὸ δὲ
ὅτι συγγνωστὰ δεδρακέναι ἐφαίνοντο, ἠνδραποδισ-
μένης ὑπὸ Μακεδόνων τῆς πατρίδος σφίσιν τε ἥντινα
ἠδύναντο ὠφέλειαν εὑρισκόμενοι καὶ εἰ δή τινα καὶ
τῇ πατρίδι ἐκ Περσῶν καὶ Δαρείου, ταῦτα μὲν ὑπὲρ*

ἀμφοῖν ἐπιεικῆ ἐνθυμηθείς, ἰδίᾳ δὲ Θεσσαλίσκον 4
μὲν αἰδοῖ τοῦ γένους ἀφιέναι εἶπεν, ὅτι τῶν ἐπι-
φανῶν Θηβαίων ἦν, Διονυσόδωρον δὲ ἐπὶ τῇ νίκῃ
τῶν Ὀλυμπίων. Ἰφικράτην δὲ φιλίᾳ τε τῆς Ἀθη-
ναίων πόλεως καὶ μνήμῃ τῆς δόξης τοῦ πατρὸς
ζῶντά τε ἀμφ' αὐτὸν ἔχων ἐς τὰ μάλιστα ἐτίμησε
καὶ νόσῳ τελευτήσαντος τὰ ὀστᾶ ἐς τὰς Ἀθήνας
τοῖς πρὸς γένους ἀπέπεμψεν. Εὐθυκλέα δέ, Λακε- 5
δαιμόνιόν τε ὄντα, πόλεως περιφανῶς ἐχθρᾶς ἐν
τῷ τότε, καὶ αὐτὸν οὐδὲν ἰδίᾳ εὑρισκόμενον ἐς
ξυγγνώμην ὅ τι καὶ λόγου ἄξιον, τὰ μὲν πρῶτα ἐν
φυλακῇ ἀδέσμῳ εἶχεν. ὕστερον δὲ ἐπεὶ μεγάλα
εὐτύχε, καὶ τοῦτον ἀφῆκεν.

Ἐκ Μαράθου δὲ ὁρμηθεὶς Βύβλον τε λαμβάνει 6
ὁμολογίᾳ ἐνδοθεῖσαν, καὶ Σιδῶνα αὐτῶν Σιδωνίων
ἐπικαλεσαμένων κατὰ τὸ ἔχθος τὸ Περσῶν καὶ
Δαρείου. ἐντεῦθεν δὲ προὐχώρει ὡς ἐπὶ Τύρου·
καὶ ἐντυγχάνουσιν αὐτῷ κατὰ τὴν ὁδὸν πρέσβεις
Τυρίων ἀπὸ τοῦ κοινοῦ ἐσταλμένοι ὡς ἐγνωκότων
Τυρίων πράσσειν ὅ τι ἂν ἐπαγγέλλῃ Ἀλέξανδρος.
ὁ δὲ τήν τε πόλιν ἐπαινέσας καὶ τοὺς πρέσβεις (καὶ 7
γὰρ ἦσαν τῶν ἐπιφανῶν ἐν Τύρῳ οἵ τε ἄλλοι καὶ
ὁ τοῦ βασιλέως τῶν Τυρίων παῖς. αὐτὸς δὲ ὁ βασι-
λεὺς Ἀζέμιλκος μετ' Αὐτοφραδάτου ἔπλει) ἐκέλευσεν
ἐπανελθόντας φράσαι Τυρίοις ὅτι ἐθέλει παρελθὼν
ἐς τὴν πόλιν θῦσαι τῷ Ἡρακλεῖ.

Ἔστι γὰρ ἐν Τύρῳ ἱερὸν Ἡρακλέους παλαιό- 16
τατον ὧν μνήμη ἀνθρωπίνη διασῴζεται, οὐ τοῦ
Ἀργείου Ἡρακλέους τοῦ τῆς Ἀλκμήνης· πολλαῖς
γὰρ γενεαῖς πρότερον τιμᾶται ἐν Τύρῳ Ἡρακλῆς ἢ
Κάδμον ἐκ Φοινίκης ὁρμηθέντα Θήβας κατασχεῖν
καὶ τὴν παῖδα Κάδμῳ τὴν Σεμέλην γενέσθαι, ἐξ ἧς

2 καὶ ὁ τοῦ Διὸς Διόνυσος γίγνεται. Διόνυσος μὲν
δὴ τρίτος ἂν ἀπὸ Κάδμου εἴη, κατὰ Λάβδακον τὸν
Πολυδώρου τοῦ Κάδμου παῖδα· Ἡρακλῆς δὲ ὁ
Ἀργεῖος κατ᾽ Οἰδίποδα μάλιστα τὸν Λαΐου. σέβουσι
δὲ καὶ Αἰγύπτιοι ἄλλον Ἡρακλέα, οὐχ ὅνπερ Τύριοι
3 ἢ Ἕλληνες, ἀλλὰ λέγει Ἡρόδοτος· ὅτι τῶν δώδεκα
θεῶν Ἡρακλέα ἄγουσιν Αἰγύπτιοι, καθάπερ καὶ
Ἀθηναῖοι Διόνυσον τὸν Διὸς καὶ Κόρης σέβουσιν,
ἄλλον τοῦτον Διόνυσον· καὶ ὁ Ἴακχος ὁ μυστικὸς
4 τούτῳ τῷ Διονύσῳ, οὐχὶ τῷ Θηβαίῳ, ἐπᾴδεται. ὡς
τόν γε ἐν Ταρτησσῷ πρὸς Ἰβήρων τιμώμενον Ἡρα-
κλέα, ἵνα καὶ στῆλαί τινες Ἡρακλέους ὠνομασμέναι
εἰσι, δοκῶ ἐγὼ τὸν Τύριον εἶναι Ἡρακλέα, ὅτι Φοι-
νίκων κτίσμα ἡ Ταρτησσὸς καὶ τῷ Φοινίκων νόμῳ
ὅ τε νεὼς πεποίηται τῷ Ἡρακλεῖ τῷ ἐκεῖ καὶ αἱ
5 θυσίαι θύονται. Γηρυόνην δέ, ἐφ᾽ ὅντινα ὁ Ἀργεῖος
Ἡρακλῆς ἐστάλη πρὸς Εὐρυσθέως τὰς βοῦς ἀπελάσαι
τὰς Γηρυόνου καὶ ἀγαγεῖν ἐς Μυκήνας, οὐδέν τι
προσήκειν τῇ γῇ τῶν Ἰβήρων Ἑκαταῖος ὁ λογοποιὸς
5 λέγει· οὐδὲ ἐπὶ νῆσόν τινα Ἐρύθειαν ἔξω τῆς μεγά-
λης θαλάσσης σταλῆναι Ἡρακλέα, ἀλλὰ τῆς ἠπείρου
τῆς περὶ Ἀμβρακίαν τε καὶ Ἀμφιλόχους βασιλέα
γενέσθαι Γηρυόνην καὶ τῆς ἐκ ἠπείρου ταύτης ἀπε-
λάσαι Ἡρακλέα τὰς βοῦς, οὐδὲ τοῦτον φαῦλον ἆθλον
6 τιθέμενον. οἶδα δὲ ἐγὼ καὶ εἰς τοῦτο ἔτι εὔβοτον
τὴν ἤπειρον ταύτην καὶ βοῦς τρέφουσαν καλλίστας·
καὶ ἐς Εὐρυσθέα τῶν μὲν ἐξ Ἠπείρου βοῶν κλέος
ἀφῖχθαι καὶ τοῦ βασιλέως τῆς Ἠπείρου τὸ ὄνομα τὸν
Γηρυόνην οὐκ ἔξω τοῦ εἰκότος τίθεμαι· τῶν δὲ
ἐσχάτων τῆς Εὐρώπης Ἰβήρων οὔτ᾽ ἂν τοῦ βασιλέως
τὸ ὄνομα γινώσκειν Εὐρυσθέα, οὔτε εἰ βοῦς καλαὶ
ἐν τῇ χώρᾳ ταύτῃ νέμονται, εἰ μή τις τὴν Ἥραν

*τούτοις ἐπάγων, ὡς αὐτὴν ταῦτα Ἡρακλεῖ δι' Εὐ-
ρυσθέως ἐπαγγέλλουσαν, τὸ οὐ πιστὸν τοῦ λόγου
ἀποκρύπτειν ἐθέλοι τῷ μύθῳ.*

Τούτῳ τῷ Ἡρακλεῖ τῷ Τυρίῳ ἔφη ἐθέλειν θῦσαι 7
*Ἀλέξανδρος. ὡς δὲ ἀπηγγέλθη ταῦτα πρὸς τῶν
πρέσβεων εἰς τὴν Τύρον, τὰ μὲν ἄλλα ἔδοξέ σφισι
ποιεῖν ὅ τι περ ἐπαγγέλλει Ἀλέξανδρος, εἰς δὲ τὴν
πόλιν μήτε τινὰ Περσῶν μήτε Μακεδόνων δέχεσθαι,
ὡς τοῦτο ἔς τε τὰ παρόντα τῷ λόγῳ εὐπρεπέστατον
καὶ ἐς τοῦ πολέμου τὴν κρίσιν, ἄδηλον ἔτι οὖσαν,
ἀσφαλέστατόν σφισι γενησόμενον· ὡς δὲ ἐξηγγέλθη* 8
*Ἀλεξάνδρῳ τὰ ἐκ τῆς Τύρου, τοὺς μὲν πρέσβεις πρὸς
ὀργὴν ὀπίσω ἀπέπεμψεν. αὐτὸς δὲ ξυναγαγὼν τούς
τε ἑταίρους καὶ τοὺς ἡγεμόνας τῆς στρατιᾶς καὶ
ταξιάρχας καὶ ἰλάρχας ἔλεξεν ὧδε.*

Ἄνδρες φίλοι καὶ ξύμμαχοι, ἡμῖν οὔτε τὴν ἐπ' 17
*Αἰγύπτου πορείαν ἀσφαλῆ ὁρῶ θαλασσοκρατούντων
Περσῶν, Δαρεῖόν τε διώκειν ὑπολειπομένους αὐτήν
τε ὀπίσω τὴν τῶν Τυρίων πόλιν ἀμφίβολον καὶ
Αἴγυπτον καὶ Κύπρον ἐχομένας πρὸς Περσῶν, οὐδὲ
τοῦτο ἀσφαλὲς ἔς τε τὰ ἄλλα καὶ μάλιστα δὴ ἐς τὰ
Ἑλληνικὰ πράγματα, μή ποτ' ἄρα ἐπικρατησάντες* 2
*αὖθις τῶν ἐπὶ θαλάσσῃ χωρίων οἱ Πέρσαι, προ-
χωρησάντων ἡμῶν ξὺν τῇ δυνάμει ὡς ἐπὶ Βαβυλῶνά
τε καὶ Δαρεῖον, αὐτοὶ ξὺν πλείονι στόλῳ μεταγάγοιεν
τὸν πόλεμον ἐς τὴν Ἑλλάδα, Λακεδαιμονίων μὲν
ἐκ τοῦ εὐθέος ἡμῖν πολεμούντων, τῆς δὲ Ἀθηναίων
πόλεως φόβῳ μᾶλλόν τι ἢ εὐνοίᾳ τῇ πρὸς ἡμᾶς
πρὸς τὸ παρὸν κατεχομένης. ἐξαιρεθείσης δὲ Τύρου* 3
*ἥ τε Φοινίκη ἔχοιτο ἂν πᾶσα καὶ τὸ ναυτικὸν ὅπερ
πλεῖστόν τε καὶ κράτιστον τοῦ Περσικοῦ, τὸ Φοι-
νίκων, παρ' ἡμᾶς μεταχωρήσειν εἰκός· οὐ γὰρ ἀνέξ-*

ονται οὔτε οἱ ἐρέται οὔτε οἱ ἐπιβάται Φοίνικες ἐχομένων σφίσι τῶν πόλεων αὐτοὶ ὑπὲρ ἄλλων πλέοντες κινδυνεύειν· Κύπρος δὲ ἐπὶ τῷδε ἢ οὐ χαλεπῶς ἡμῖν προσχωρήσει ἢ ἐξ ἐπίπλου εὐμαρῶς ληφθήσεται.

4 *καὶ ταῖς τε ἐκ Μακεδονίας ναυσὶ καὶ ταῖς Φοινίσσαις πλεόντων ἡμῶν τὴν θάλασσαν καὶ Κύπρου ἅμα προσγενομένης θαλασσοκρατοῖμέν τε ἂν βεβαίως καὶ ὁ ἐς Αἴγυπτον στόλος εὐμαρῶς ἡμῖν ἐν ταὐτῷ γίγνεται. Αἴγυπτον δὲ παραστησαμένοις ὑπέρ τε τῆς Ἑλλάδος καὶ τῆς οἰκείας οὐδὲν ἔτι ὕποπτον ὑπολείπεται, τόν τε ἐπὶ Βαβυλῶνος στόλον μετὰ τοῦ ἐς τὰ οἴκοι ἀσφαλοῦς καὶ ξὺν μείζονι ἅμα ἀξιώσει ποιησόμεθα ἀποτετμημένοι τήν τε θάλασσαν Περσῶν ξύμπασαν καὶ τὴν ἐπὶ τάδε τοῦ Εὐφράτου γῆν.*

18 *Ταῦτα λέγων οὐ χαλεπῶς ἔπειθεν ἐπιχειρεῖν τῇ Τύρῳ· καί τι καὶ θεῖον ἀνέπειθεν αὐτόν, ὅτι ἐνύπνιον αὐτῆς ἐκείνης τῆς νυκτὸς ἐδόκει αὐτὸς μὲν τῷ τείχει προσάγειν τῶν Τυρίων, τὸν δὲ Ἡρακλέα δεξιοῦσθαί τε αὐτὸν καὶ ἀνάγειν ἐς τὴν πόλιν. καὶ τοῦτο ἐξηγεῖτο Ἀρίστανδρος ὡς ξὺν πόνῳ ἁλωσομένην τὴν Τύρον, ὅτι καὶ τὰ τοῦ Ἡρακλέους ἔργα ξὺν πόνῳ ἐγένετο. καὶ γὰρ καὶ μέγα ἔργον τῆς*

2 *Τύρου ἡ πολιορκία ἐφαίνετο. νῆσός τε γὰρ αὐτοῖς ἡ πόλις ἦν καὶ τείχεσιν ὑψηλοῖς πάντη ὠχύρωτο· καὶ τὰ ἀπὸ θαλάσσης πρὸς τῶν Τυρίων μᾶλλόν τι ἐν τῷ τότε ἐφαίνετο, τῶν τε Περσῶν ἔτι θαλασσοκρατούντων καὶ αὐτοῖς τοῖς Τυρίοις νεῶν ἔτι πολλῶν περιουσῶν.*

3 *Ὡς δὲ ταῦτα ὅμως ἐκράτησε, χῶμα ἔγνω χωννύναι ἐκ τῆς ἠπείρου ὡς ἐπὶ τὴν πόλιν. ἔστι δὲ πορθμὸς τεναγώδης τὸ χωρίον· καὶ τὰ μὲν πρὸς τῇ ἠπείρῳ τῆς θαλάσσης βραχέα καὶ πηλώδη αὐτοῦ,*

τὰ δὲ πρὸς αὐτῇ τῇ πόλει, ἵνα τὸ βαθύτατον τοῦ διάπλου, τριῶν μάλιστα ὀργυιῶν τὸ βάθος. ἀλλὰ λίθων τε πολλῶν ἀφθονία ἦν καὶ ὕλης, ἥντινα τοῖς λίθοις ἄνωθεν ἐπεφόρουν· χάρακές τε οὐ χαλεπῶς κατεπήγνυντο ἐν τῷ πηλῷ καὶ αὐτὸς ὁ πηλὸς ξύνδεσμος τοῖς λίθοις ἐς τὸ ἐπιμένειν ἐγίγνετο. καὶ 4
προθυμία τῶν Μακεδόνων εἰς τὸ ἔργον καὶ Ἀλεξάνδρου πολλὴ ἦν παρόντος τε αὐτοῦ καὶ ἕκαστα ἐξηγουμένου καὶ τὰ μὲν λόγῳ ἐπαίροντος, τὰ δὲ καὶ χρήμασι τούς τι ἐκπρεπέστερον κατ' ἀρετὴν πονουμένους ἐπικουφίζοντος. ἀλλ' ἔστε μὲν τὸ πρὸς τῇ ἠπείρῳ ἐχώννυτο, οὐ χαλεπῶς προὐχώρει τὸ ἔργον, ἐπὶ βάθος τε ὀλίγον χωννύμενον καὶ οὐδενὸς ἐξείργοντος. ὡς δὲ τῷ τε βαθυτέρῳ ἤδη ἐπέλαζον καὶ 5
ἅμα τῇ πόλει αὐτῇ ἐγγὺς ἐγίγνοντο, ἀπό τε τῶν τειχῶν, ὑψηλῶν ὄντων, βαλλόμενοι ἐκακοπάθουν, ἅτε καὶ ἐπ' ἐργασίᾳ μᾶλλόν τι ἢ ὡς ἐς μάχην ἀκριβῶς ἐσταλμένοι, καὶ ταῖς τριήρεσιν ἄλλῃ καὶ ἄλλῃ τοῦ χώματος ἐπιπλέοντες οἱ Τύριοι, ἅτε δὴ θαλασσοκρατοῦντες ἔτι, ἄπορον πολλαχῇ τὴν πρόσχωσιν τοῖς Μακεδόσιν ἐποίουν. καὶ οἱ Μακεδόνες πύργους 6
ἐπάνω τοῦ χώματος, ὅ τι περ προκεχωρήκει αὐτοῖς ἐπὶ πολὺ τῆς θαλάσσης, ἐπέστησαν δύο καὶ μηχανὰς ἐπὶ τοῖς πύργοις. προκαλύμματα δὲ δέρρεις καὶ διφθέραι αὐτοῖς ἦσαν, ὡς μήτε πυρφόροις βέλεσιν ἀπὸ τοῦ τείχους βάλλεσθαι, τοῖς τε ἐργαζομένοις προβολὴν ἐν τῷ αὐτῷ εἶναι πρὸς τὰ τοξεύματα· ἅμα τε ὅσοι προσπλέοντες τῶν Τυρίων ἔβλαπτον τοὺς χωννύντας, ἀπὸ τῶν πύργων βαλλόμενοι οὐ χαλεπῶς ἀνασταλήσεσθαι ἔμελλον.

Οἱ δὲ Τύριοι πρὸς ταῦτα ἀντιμηχανῶνται τοιόνδε. 19
ναῦν ἱππαγωγὸν κλημάτων τε ξηρῶν καὶ ἄλλης ὕλης

εὐφλέκτου ἐμπλήσαντες δύο ἱστοὺς ἐπὶ τῇ πρῴρᾳ
καταπηγνύουσι καὶ ἐν κύκλῳ περιφράσσουσιν ἐς
ὅσον μακρότατον, ὡς φορυτόν τε ταύτῃ καὶ δᾷδας
ὅσας πλείστας δέξασθαι· πρὸς δὲ πίσσαν τε καὶ
θεῖον καὶ ὅσα ἄλλα ἐς τὸ παρακαλέσαι μεγάλην
2 φλόγα ἐπὶ ταύτῃ ἐπεφόρησαν. παρέτειναν δὲ καὶ
κεραίαν διπλῆν ἐπὶ τοῖς ἱστοῖς ἀμφοτέροις, καὶ ἀπὸ
ταύτης ἐξήρτησαν ἐν λέβησιν ὅσα ἐπιχυθέντα ἢ ἐπι-
βληθέντα ἐπὶ μέγα τὴν φλόγα ἐξάψειν ἔμελλεν.
ἕρματά τε ἐς τὴν πρύμναν ἐνέθεσαν, τοῦ ἐξᾶραι εἰς
ὕψος τὴν πρῷραν πιεζομένης κατὰ πρύμναν τῆς
3 νεώς. ἔπειτα ἄνεμον τηρήσαντες ὡς ἐπὶ τὸ χῶμα
ἐπιφέροντα ἐξάψαντες τριήρεσι τὴν ναῦν κατ' οὐρὰν
εἷλκον. ὡς δὲ ἐπέλαζον ἤδη τῷ τε χώματι καὶ τοῖς
πύργοις, πῦρ ἐμβαλόντες εἰς τὴν ὕλην καὶ ὡς βιαιό-
τατα ἅμα ταῖς τριήρεσιν ἐπανελκύσαντες τὴν ναῦν
ἐνσείουσιν ἄκρῳ τῷ χώματι· αὐτοὶ δὲ οἱ ἐν τῇ νηὶ
4 καιομένῃ ἤδη ἐξενήξαντο οὐ χαλεπῶς. καὶ ἐν τούτῳ
ἥ τε φλὸξ πολλὴ ἐνέπιπτε τοῖς πύργοις καὶ αἱ κεραῖαι
περικλασθεῖσαι ἐξέχεαν ἐς τὸ πῦρ ὅσα ἐς ἔξαψιν τῆς
φλογὸς παρεσκευασμένα ἦν. οἱ δὲ ἀπὸ τῶν τριηρῶν
πλησίον τοῦ χώματος ἀνακωχεύοντες ἐτόξευον ἐς
τοὺς πύργους, ὡς μὴ ἀσφαλὲς εἶναι πελάσαι ὅσοι
5 σβεστήριόν τι τῇ φλογὶ ἐπέφερον. καὶ ἐν τούτῳ
κατεχομένων ἤδη ἐκ τοῦ πυρὸς τῶν πύργων ἐκδρα-
μόντες ἐκ τῆς πόλεως πολλοὶ καὶ ἐς κελήτια ἐμβάν-
τες ἄλλῃ καὶ ἄλλῃ ἐποκείλαντες τοῦ χώματος τόν
τε χάρακα οὐ χαλεπῶς διέσπασαν τὸν πρὸ αὐτοῦ
προβεβλημένον καὶ τὰς μηχανὰς ξυμπάσας κατέφλε-
6 ξαν ὅσας μὴ τὸ ἀπὸ τῆς νεὼς πῦρ ἐπέσχεν. Ἀλέξαν-
δρος δὲ τό τε χῶμα ἀπὸ τῆς ἠπείρου ἀρξαμένους
πλατύτερον χωννύναι, ὡς πλέονας δέξασθαι πύργους,

καὶ τοὺς μηχανοποιοὺς μηχανὰς ἄλλας κατασκευάζειν
ἐκέλευσεν. ὡς δὲ ταῦτα παρεσκευάζετο, αὐτὸς τοὺς
ὑπασπιστὰς ἀναλαβὼν καὶ τοὺς Ἀγριᾶνας ἐπὶ Σιδῶ-
νος ἐστάλη, ὡς ἀθροίσων ἐκεῖ ὅσαι ἤδη ἦσαν αὐτῷ
τριήρεις, ὅτι ἀπορώτερα τὰ τῆς πολιορκίας ἐφαίνετο
θαλασσοκρατούντων τῶν Τυρίων.

Ἐν τούτῳ δὲ Γηρόστρατός τε ὁ Ἀράδου βασι- 20
λεὺς καὶ Ἔνυλος ὁ Βύβλου ὡς ἔμαθον τὰς πόλεις
σφῶν ὑπ' Ἀλεξάνδρου ἐχομένας, ἀπολιπόντες Αὐ-
τοφραδάτην τε καὶ τὰς ξὺν αὐτῷ νέας παρ' Ἀλέ-
ξανδρον σὺν τῷ ναυτικῷ τῷ σφετέρῳ ἀφίκοντο καὶ
αἱ τῶν Σιδωνίων τριήρεις σὺν αὐτοῖς, ὥστε Φοινί-
κων μὲν νῆες ὀγδοήκοντα μάλιστα αὐτῷ παρεγένοντο.
ἧκον δὲ ἐν ταῖς αὐταῖς ἡμέραις καὶ ἐκ Ῥόδου τριήρεις 2
ἥ τε περίπολος καλουμένη καὶ ξὺν ταύτῃ ἄλλαι
ἐννέα, καὶ ἐκ Σόλων καὶ Λυκίας δέκα, ἐκ Μακε-
δονίας δὲ πεντηκόντορος, ἐφ' ἧς Πρωτέας ὁ Ἀν-
δρονίκου ἐπέπλει. οὐ πολλῷ δ' ὕστερον καὶ οἱ τῆς 3
Κύπρου βασιλεῖς ἐς τὴν Σιδῶνα κατέσχον ναυσὶν
ἑκατὸν μάλιστα καὶ εἴκοσιν, ἐπειδὴ τήν τε ἧσσαν τὴν
κατ' Ἰσσὸν Δαρείου ἐπύθοντο καὶ ἡ Φοινίκη πᾶσα
ἐχομένη ἤδη ὑπ' Ἀλεξάνδρου ἐφόβει αὐτούς. καὶ
τούτοις πᾶσιν ἔδωκεν Ἀλέξανδρος ἄδειαν τῶν πρόσ-
θεν, ὅτι ὑπ' ἀνάγκης μᾶλλόν τι ἢ κατὰ γνώμην τὴν
σφῶν ἐδόκουν ξυνταχθῆναι τοῖς Πέρσαις ἐς τὸ ναυ-
τικόν.

Ἐν ᾧ δὲ αἵ τε μηχαναὶ αὐτῷ ξυνεπήγνυντο 4
καὶ αἱ νῆες ὡς εἰς ἐπίπλουν τε καὶ ναυμαχίας
ἀπόπειραν ἐξηρτύοντο, ἐν τούτῳ δὲ ἀναλαβὼν τῶν
τε ἱππέων ἴλας ἔστιν ἃς καὶ τοὺς Ἀγριᾶνάς τε καὶ
τοὺς τοξότας ἐπ' Ἀραβίας στέλλεται εἰς τὸν Ἀντι-
λίβανον καλούμενον τὸ ὄρος· καὶ τὰ μὲν βίᾳ τῶν 5

ταύτῃ ἐξελών, τὰ δὲ ὁμολογίᾳ παραστησάμενος ἐν
δέκα ἡμέραις ἐπανῆγεν εἰς τὴν Σιδῶνα, καὶ κατα-
λαμβάνει Κλέανδρον τὸν Πολεμοκράτους ἐκ Πελο-
ποννήσου ἥκοντα καὶ ξὺν αὐτῷ μισθοφόρους Ἕλλη-
νας ἐς τετρακισχιλίους.

6 Ὡς δὲ συνετέτακτο αὐτῷ τὸ ναυτικόν, ἐπιβι-
βάσας τοῖς καταστρώμασι τῶν ὑπασπιστῶν ὅσοι
ἱκανοὶ ἐδόκουν ἐς τὸ ἔργον, εἰ μὴ διέκπλοις μᾶλλόν
τι ἢ ἐν χερσὶν ἡ ναυμαχία γίγνοιτο, ἄρας ἐκ τῆς
Σιδῶνος ἐπέπλει τῇ Τύρῳ ξυντεταγμέναις ναυσὶν
αὐτὸς μὲν κατὰ τὸ δεξιὸν κέρας, ὃ δὴ ἐς τὸ πέλα-
γος αὐτῷ ἀνεῖχε, καὶ ξὺν αὐτῷ οἵ τε Κυπρίων
βασιλεῖς καὶ ὅσοι Φοινίκων, πλὴν Πνυταγόρου. οὗτος
δὲ καὶ Κράτερος τὸ εὐώνυμον κέρας εἶχον τῆς πάσης
7 τάξεως. τοῖς δὲ Τυρίοις πρότερον μὲν ναυμαχεῖν
ἐγνωσμένον ἦν, εἰ κατὰ θάλατταν ἐπιπλέοι σφίσιν
Ἀλέξανδρος. τότε δὲ πλῆθος νεῶν πολὺ ἀπροσδοκή-
τως κατιδόντες (οὐ γάρ πω πεπυσμένοι ἦσαν τάς
τε Κυπρίων ναῦς καὶ τὰς Φοινίκων ξυμπάσας Ἀλέξαν-
8 δρον ἔχοντα) καὶ ἅμα ξυντεταγμένως τοῦ ἐπίπλου
γιγνομένου (ὀλίγον γὰρ πρὶν προσσχεῖν τῇ πόλει
ἀνεκώχευσαν ἔτι πελάγιαι αἱ ξὺν Ἀλεξάνδρῳ νῆες,
εἴ πως ἄρα ἐς ναυμαχίαν τοὺς Τυρίους προκαλέ-
σαιντο, ἔπειτα οὕτω ξυνταξάμενοι, ὡς οὐκ ἀντανή-
γοντο, πολλῷ τῷ ῥοθίῳ ἐπέπλεον) ταῦτα ὁρῶντες
οἱ Τύριοι ναυμαχεῖν μὲν ἀπέγνωσαν· τριήρεσι δὲ
ὅσας τῶν λιμένων τὰ στόματα ἐδέχοντο βύζην τὸν
ἔσπλουν φραξάμενοι ἐφύλασσον, ὡς μὴ ἐς τῶν λιμέ-
νων τινὰ ἐγκαθορμισθῆναι τῶν πολεμίων τὸν στόλον.

9 Ἀλέξανδρος δέ, ὡς οὐκ ἀντανήγοντο οἱ Τύριοι,
ἐπέπλει τῇ πόλει· καὶ ἐς μὲν τὸν λιμένα τὸν πρὸς
Σιδῶνος βιάζεσθαι ἀπέγνω διὰ στενότητα τοῦ στό-

ματος καὶ ἅμα ἀντιπρῴροις τριήρεσι πολλαῖς ὁρῶν πεφραγμένον τὸν ἔσπλουν· τρεῖς δὲ τὰς ἐξωτάτω ἐφορμούσας τῷ στόματι τριήρεις προσπεσόντες οἱ Φοίνικες καὶ ἀντίπρῳροι ἐμβαλόντες καταδύουσιν· οἱ δὲ ἐν ταῖς ναυσὶν οὐ χαλεπῶς ἀπενήξαντο ἐς τὴν γῆν, φιλίαν οὖσαν· τότε μὲν δὴ οὐ πόρρω τοῦ ποιητοῦ 10 χώματος κατὰ τὸν αἰγιαλόν, ἵνα σκέπη τῶν ἀνέμων ἐφαίνετο, οἱ σὺν Ἀλεξάνδρῳ ὡρμίσαντο. τῇ δὲ ὑστεραίᾳ τοὺς μὲν Κυπρίους ξὺν ταῖς σφετέραις ναυσὶ καὶ Ἀνδρομάχῳ τῷ ναυάρχῳ κατὰ τὸν λιμένα τὸν ἐκ Σιδῶνος φέροντα ἐκέλευσεν ἐφορμεῖν τῇ πόλει, τοὺς δὲ Φοίνικας κατὰ τὸν ἐπ' ἐκεῖνα τοῦ χώματος τὸν πρὸς Αἴγυπτον ἀνέχοντα, ἵνα καὶ αὐτῷ ἡ σκηνὴ ἦν.

Ἤδη δὲ καὶ μηχανοποιῶν αὐτῷ πολλῶν ἔκ τε 21 Κύπρου καὶ Φοινίκης ἁπάσης συλλελεγμένων μηχαναὶ πολλαὶ συμπεπηγμέναι ἦσαν, αἱ μὲν ἐπὶ τοῦ χώματος, αἱ δὲ ἐπὶ τῶν ἱππαγωγῶν νεῶν, ἃς ἐκ Σιδῶνος ἅμα οἷ ἐκόμισεν, αἱ δὲ ἐπὶ τῶν τριηρῶν ὅσαι αὐτῶν οὐ ταχυναυτοῦσαι ἦσαν. ὡς δὲ παρεσκεύαστο 2 ἤδη ξύμπαντα, προσῆγον τὰς μηχανὰς κατά τε τὸ ποιητὸν χῶμα καὶ ἀπὸ τῶν νεῶν ἄλλῃ καὶ ἄλλῃ τοῦ τείχους προσορμιζομένων τε καὶ ἀποπειρωμένων τοῦ τείχους.

Οἱ δε Τύριοι ἐπί τε τῶν ἐπάλξεων τῶν κατὰ 3 τὸ χῶμα πύργους ξυλίνους ἐπέστησαν, ὡς ἀπομάχεσθαι ἀπ' αὐτῶν, καὶ εἴ πῃ ἄλλῃ αἱ μηχαναὶ προσήγοντο, βέλεσί τε ἠμύνοντο καὶ πυρφόροις οἰστοῖς ἔβαλλον αὐτὰς τὰς ναῦς, ὥστε φόβον παρέχειν τοῖς Μακεδόσι πελάζειν τῷ τείχει. ἦν δὲ αὐτοῖς καὶ τὰ 4 τείχη κατὰ τὸ χῶμα τό τε ὕψος εἰς πεντήκοντα καὶ ἑκατὸν μάλιστα πόδας καὶ ἐς πλάτος ξύμμετρον

λίθοις μεγάλοις· ἐν γύψῳ κειμένοις ξυμπεπηγότα.
ταῖς δὲ ἱππαγωγοῖς τε καὶ ταῖς τριήρεσι τῶν Μακε-
δόνων, ὅσαι τὰς μηχανὰς προσῆγον τῷ τείχει, καὶ
ταύτῃ οὐκ εὔπορον ἐγίγνετο πελάζειν τῇ πόλει, ὅτι
λίθοι πολλοὶ ἐς τὸ πέλαγος προβεβλημένοι ἐξεῖργον
5 αὐτῶν τὴν ἐγγὺς προσβολήν. καὶ τούτους Ἀλέξαν-
δρος ἔγνω ἐξελκῦσαι ἐκ τῆς θαλάσσης· ἠνύετο δὲ
χαλεπῶς τοῦτο τὸ ἔργον, οἷα δὴ ἀπὸ νεῶν καὶ οὐκ
ἀπὸ γῆς βεβαίου γινόμενον, ἄλλως τε καὶ οἱ Τύριοι
ναῦς καταφράξαντες παρὰ τὰς ἀγκύρας ἐπῆγον τῶν
τριηρῶν καὶ ὑποτέμνοντες τὰς σχοίνους τῶν ἀγκυ-
ρῶν ἄπορον τὴν προσόρμισιν ταῖς πολεμίαις ναυσὶν
6 ἐποίουν. Ἀλέξανδρος δὲ τριακοντόρους πολλὰς ἐς
τὸν αὐτὸν τρόπον φράξας ἐπέστησεν ἐγκαρσίας πρὸ
τῶν ἀγκυρῶν, ὡς ὑπ' αὐτῶν ἀναστέλλεσθαι τὸν
ἐπίπλουν τῶν νεῶν. ἀλλὰ καὶ ὣς ὕφαλοι κολυμβηταὶ
τὰς σχοίνους αὐτοῖς ὑπέτεμνον. οἱ δὲ ἁλύσεσιν ἀντὶ
σχοίνων εἰς τὰς ἀγκύρας χρώμενοι, οἱ Μακεδόνες,
καθίεσαν, ὥστε μηδὲν ἔτι πλέον τοῖς κολυμβηταῖς
7 γίγνεσθαι. ἐξάπτοντες οὖν βρόχους τῶν λίθων ἀπὸ
τοῦ χώματος ἀνέσπων αὐτοὺς ἔξω τῆς θαλάσσης·
ἔπειτα μηχαναῖς μετεωρίσαντες κατὰ βάθους ἀφίεσαν,
ἵνα οὐκέτι προβεβλημένοι βλάψειν ἔμελλον. ὅπου δὲ
καθαρὸν πεποίητο τῶν προβόλων τὸ τεῖχος, οὐ χαλε-
πῶς ἤδη ταύτῃ αἱ νῆες προσεῖχον.
8 Οἱ δὲ Τύριοι, πάντῃ ἄποροι γιγνομένοι, ἔγνωσαν
ἐπίπλουν ποιήσασθαι ταῖς Κυπρίαις ναυσίν, αἳ κατὰ
τὸν λιμένα ἐφώρμουν τὸν ἐς Σιδῶνα τετραμμένον·
ἐκ πολλοῦ δὴ καταπετάσαντες τοῦ λιμένος τὸ στόμα
ἱστίοις, τοῦ μὴ καταφανῆ γενέσθαι τῶν τριηρῶν τὴν
πλήρωσιν, ἀμφὶ μέσον ἡμέρας, ὁπότε οἵ τε ναῦται
ἐπὶ τὰ ἀναγκαῖα ἐσκεδασμένοι ἦσαν καὶ Ἀλέξανδρος

ἐν τούτῳ μάλιστα ἀπὸ τοῦ ἐπὶ θάτερα τῆς πόλεως
ναυτικοῦ ἐπὶ τὴν σκηνὴν ἀπεχώρει, πληρώσαντες 9
πεντήρεις μὲν τρεῖς καὶ τετρήρεις ἴσας, τριήρεις δὲ
ἑπτὰ ὡς ἀκριβεστάτοις τε τοῖς πληρώμασι καὶ τοῖς
ἀπὸ τῶν καταστρωμάτων μάχεσθαι μέλλουσιν εὐο-
πλοτάτοις καὶ ἅμα καὶ εὐθαρσεστάτοις ἐς τοὺς ναυ-
τικοὺς ἀγῶνας, τὰ μὲν πρῶτα ἀτρέμα τῇ εἰρεσίᾳ ἐπὶ
μιᾶς νεὼς ἐξέπλεον ἄνευ κελευστῶν τὰς κώπας παρα-
φέροντες· ὡς δὲ ἐπέστρεφον ἤδη ἐπὶ τοὺς Κυπρίους
καὶ ἐγγὺς τοῦ καθορᾶσθαι ἦσαν, τότε δὴ ξὺν βοῇ τε
πολλῇ καὶ ἐγκελευσμῷ ἐς ἀλλήλους καὶ ἅμα τῇ εἰρεσίᾳ
ξυντόνῳ ἐπεφέροντο.

Ξυνέβη δὲ ἐκείνῃ μὲν τῇ ἡμέρᾳ Ἀλέξανδρον 22
ἀποχωρῆσαι ἐπὶ τὴν σκηνήν, οὐ διατρίψαντα δὲ κατὰ
τὸ εἰωθός, δι᾽ ὀλίγου ἐπὶ τὰς ναῦς ἐπανελθεῖν. οἱ 2
δὲ Τύριοι προσπεσόντες ἀπροσδοκήτως ταῖς ναυσὶν
ὁρμούσαις, καὶ ταῖς μὲν πάντῃ κεναῖς ἐπιτυχόντες,
τῶν δ᾽ ὑπ᾽ αὐτὴν τὴν βοὴν καὶ τὸν ἐπίπλουν χαλε-
πῶς ἐκ τῶν παρόντων πληρουμένων, τήν τε Πνυ-
ταγόρου τοῦ βασιλέως πεντήρη εὐθὺς ὑπὸ τῇ πρώτῃ
ἐμβολῇ κατέδυσαν καὶ τὴν Ἀνδροκλέους τοῦ Ἀμα-
θουσίου καὶ τὴν Πασικράτους τοῦ Κουριέως, τὰς
δὲ ἄλλας ἐς τὸν αἰγιαλὸν ἐξωθοῦντες ἔκοπτον.

Ἀλέξανδρος δε ὡς ᾔσθετο τὸν ἔκπλουν τῶν Τυ- 3
ρίων τριηρῶν, τὰς μὲν πολλὰς τῶν ξὺν αὐτῷ νεῶν,
ὅπως ἑκάστη πληρωθείη, ἐπὶ τῷ στόματι τοῦ λιμένος
ἀνακωχεύειν ἔταξεν, ὡς μὴ καὶ ἄλλαι ἐκπλεύσειαν
τῶν Τυρίων νῆες· αὐτὸς δὲ πεντήρεις τε τὰς ξὺν
αὐτῷ ἀναλαβὼν καὶ τῶν τριηρῶν ἐς πέντε μάλιστα,
ὅσαι ἔφθησαν αὐτῷ κατὰ τάχος πληρωθεῖσαι, περιέ-
πλει τὴν πόλιν ὡς ἐπὶ τοὺς ἐκπεπλευκότας τῶν
Τυρίων. οἱ δε ἀπὸ τοῦ τείχους, τόν τε ἐπίπλουν 4

6 αὐτοῦ· ἐπὶ δὲ αὐτῷ Ἀλέξανδρος ἔσχε τὸ τεῖχος ξὺν
τοῖς ἑταίροις. ὡς δὲ εἴχοντο αὐτῷ πύργοι τε ἔστιν
οἳ καὶ μεταπύργια, αὐτὸς μὲν παρῄει διὰ τῶν
ἐπάλξεων ὡς ἐπὶ τὰ βασίλεια, ὅτι ταύτῃ εὐπορωτέρα
ἐφαίνετο ἐς τὴν πόλιν ἡ καθόδος.

24 Οἱ δὲ ἐπὶ τῶν νεῶν, οἵ τε Φοίνικες κατὰ τὸν
λιμένα τὸν πρὸς Αἰγύπτου, καθ' ὅνπερ καὶ ἐφορ-
μοῦντες ἐτύγχανον, βιασάμενοι καὶ τὰ κλεῖθρα
διασπάσαντες ἔκοπτον τὰς ναῦς ἐν τῷ λιμένι, τὰς
μὲν μετεώροις ἐμβάλλοντες, τὰς δὲ ἐς τὴν γῆν
ἐξωθοῦντες, καὶ οἱ Κύπριοι κατὰ τὸν ἄλλον λιμένα
τὸν ἐκ Σιδῶνος φέροντα, οὐδὲ κλεῖθρον τοῦτόν γε
ἔχοντα, εἰσπλεύσαντες εἷλον εὐθὺς ταύτῃ τὴν πόλιν.
2 τὸ δὲ πλῆθος τῶν Τυρίων τὸ μὲν τεῖχος, ὡς ἐχό-
μενον εἶδον, ἐκλείπουσιν. ἀθροισθέντες δὲ κατὰ τὸ
Ἀγηνόριον καλούμενον ἐπέστρεψαν ταύτῃ ἐπὶ τοὺς
Μακεδόνας. καὶ Ἀλέξανδρος ξὺν τοῖς ὑπασπισταῖς
ἐπὶ τούτους χωρήσας τοὺς μὲν αὐτοῦ μαχομένους
3 διέφθειρεν αὐτῶν, τοῖς δὲ φεύγουσιν ἐφείπετο. καὶ
φόνος ἦν πολύς, τῶν τε ἀπὸ τοῦ λιμένος ἐχόντων
ἤδη τὴν πόλιν καὶ τῆς Κοίνου τάξεως παρεληλυθυίας
εἰς αὐτήν. ὀργῇ γὰρ ἐχώρουν ἐπὶ πᾶν οἱ Μακεδόνες,
τῆς τε πολιορκίας τῇ τριβῇ ἀχθόμενοι καὶ ὅτι λαβόν-
τες τινὰς αὐτῶν οἱ Τύριοι πλέοντας ἐκ Σιδῶνος
ἐπὶ τὸ τεῖχος ἀναβιβάσαντες, ὅπως ἄποπτον εἴη ἀπὸ
τοῦ στρατοπέδου, σφάξαντες ἔρριψαν εἰς τὴν θά-
4 λασσαν. ἀπέθανον δὲ τῶν μὲν Τυρίων ἐς ὀκτακισχι-
λίους· τῶν Μακεδόνων δὲ ἐν τῇ τότε προσβολῇ
Ἄδμητός τε, ὁ πρῶτος ἑλὼν τὸ τεῖχος, ἀνὴρ ἀγαθὸς
γενόμενος, καὶ ξὺν αὐτῷ εἴκοσι τῶν ὑπασπιστῶν·
ἐν δὲ τῇ πάσῃ πολιορκίᾳ μάλιστα ἐς τετρακοσίους.

5 Τοῖς δὲ ἐς τὸ ἱερὸν τοῦ Ἡρακλέους καταφυγοῦ-

σιν (ἦσαν δὲ αὐτῶν τε τῶν Τυρίων οἱ μάλιστα ἐν
τέλει καὶ ὁ βασιλεὺς Ἀζέμιλκος καὶ Καρχηδονίων
τινὲς θεωροὶ ἐς τιμὴν τοῦ Ἡρακλέους κατὰ δή τινα
νόμον παλαιὸν εἰς τὴν μητρόπολιν ἀφικόμενοι) τού-
τοις ξύμπασιν ἄδειαν δίδωσιν Ἀλέξανδρος· τοὺς δὲ
ἄλλους ἠνδραπόδισε, καὶ ἐπράθησαν Τυρίων τε καὶ
τῶν ξένων ὅσοι ἐγκατελήφθησαν, μάλιστα ἐς τρισμυ-
ρίους. Ἀλέξανδρος δὲ τῷ Ἡρακλεῖ ἔθυσέ τε καὶ 6
πομπὴν ἔστειλε ξὺν τῇ δυνάμει ὡπλισμένῃ· καὶ αἱ
νῆες ξυνεπόμπευσαν τῷ Ἡρακλεῖ, καὶ ἀγῶνα γυμνικὸν
ἐν τῷ ἱερῷ καὶ λαμπάδα ἐποίησε· καὶ τὴν μηχανὴν
ᾗ τὸ τεῖχος κατεσείσθη ἀνέθηκεν εἰς τὸν νεών· καὶ
τὴν ναῦν τὴν Τυρίαν τὴν ἱερὰν τοῦ Ἡρακλέους,
ἥντινα ἐν τῷ ἐπίπλῳ ἔλαβε, καὶ ταύτην τῷ Ἡρακλεῖ
ἀνέθηκε καὶ ἐπίγραμμα ἐπ' αὐτῇ, ἢ αὐτὸς ποιήσας
ἢ ὅτου δὴ ἄλλου ποιήσαντος, οὐκ ἄξιον μνήμης τὸ
ἐπίγραμμα· διὰ τοῦτο καὶ ἐγὼ αὐτὸ ἀναγράψαι
ἀπηξίωσα. Τύρος μὲν δὴ οὕτως ἑάλω ἐπὶ ἄρχοντος
Ἀνικήτου Ἀθήνησι μηνὸς Ἑκατομβαιῶνος.

Ἔτι δὲ ἐν τῇ πολιορκίᾳ τῆς Τύρου ξυνεχομένου 25
Ἀλεξάνδρου ἀφίκοντο παρὰ Δαρείου πρέσβεις ὡς
αὐτόν, ἀπαγγέλλοντες μύρια μὲν τάλαντα ὑπὲρ τῆς
μητρός τε καὶ τῆς γυναικὸς καὶ τῶν παίδων δοῦναι
ἐθέλειν Ἀλεξάνδρῳ Δαρεῖον· τὴν δὲ χώραν πᾶσαν
τὴν ἐντὸς Εὐφράτου ποταμοῦ ἔστε ἐπὶ θάλασσαν
τὴν Ἑλληνικὴν Ἀλεξάνδρου εἶναι· γήμαντα δὲ τὴν
Δαρείου παῖδα Ἀλέξανδρον φίλον τε εἶναι Δαρείῳ
καὶ ξύμμαχον. καὶ τούτων ἐν τῷ ξυλλόγῳ τῶν ἑταί- 2
ρων ἀπαγγελθέντων Παρμενίωνα μὲν λέγουσιν Ἀλε-
ξάνδρῳ εἰπεῖν ὅτι αὐτὸς ἂν Ἀλέξανδρος ὢν ἐπὶ τού-
τοις ἠγάπησε καταλύσας τὸν πόλεμον μηκέτι πρόσω
κινδυνεύειν· Ἀλέξανδρον δὲ Παρμενίωνι ἀποκρί-

νασθαι ὅτι καὶ αὐτὸς ἂν, εἴπερ Παρμενίων ἦν,
οὕτως ἔπραξεν, ἐπεὶ δὲ Ἀλέξανδρός ἐστιν, ἀποκρί-
3 νεσθαι Δαρείῳ ἅπερ δὴ καὶ ἀπεκρίνατο. ἔφη γὰρ
οὔτε χρημάτων δεῖσθαι παρὰ Δαρείου οὔτε τῆς χώρας
λαβεῖν ἀντὶ τῆς πάσης τὸ μέρος· εἶναι γὰρ τά τε
χρήματα καὶ τὴν χώραν αὐτοῦ πᾶσαν· γῆμαί τε ἂν
ἐθέλῃ τὴν Δαρείου παῖδα, γῆμαι ἂν καὶ οὐ διδόντος
Δαρείου· ἐκέλευέ τε αὐτὸν ἥκειν, εἴ τι εὑρέσθαι
ἐθέλοι φιλάνθρωπον παρ' αὐτοῦ. ταῦτα ὡς ἤκουσε
Δαρεῖος, τὰς μὲν ξυμβάσεις ἀπέγνω τὰς πρὸς Ἀλέ-
ξανδρον, ἐν παρασκευῇ δὲ τοῦ πολέμου αὖθις ἦν.
4 Ἀλέξανδρος δὲ ἐπ' Αἰγύπτου ἔγνω ποιεῖσθαι τὸν
στόλον. καὶ ἦν αὐτῷ τὰ μὲν ἄλλα τῆς Παλαιστίνης
καλουμένης Συρίας προσκεχωρηκότα ἤδη. εὐνοῦχος
δέ τις, ᾧ ὄνομα ἦν Βάτις, κρατῶν τῆς Γαζαίων πό-
λεως, οὐ προσεῖχεν Ἀλεξάνδρῳ, ἀλλὰ Ἄραβάς τε
μισθωτοὺς ἐπαγόμενος καὶ σῖτον ἐκ πολλοῦ παρε-
σκευακὼς διαρκῆ ἐς χρόνιον πολιορκίαν καὶ τῷ χωρίῳ
πιστεύων, μήποτε ἂν βίᾳ ἁλῶναι, ἔγνω μὴ δέχεσθαι
τῇ πόλει Ἀλέξανδρον.
26 Ἀπέχει δὲ ἡ Γάζα τῆς μὲν θαλάσσης εἴκοσι μά-
λιστα σταδίους, καὶ ἔστι ψαμμώδης καὶ βαθεῖα ἐς
αὐτὴν ἡ ἄνοδος καὶ ἡ θάλασσα ἡ κατὰ τὴν πόλιν
τεναγώδης πᾶσα. μεγάλη δὲ πόλις ἡ Γάζα ἦν καὶ ἐπὶ
χώματος ὑψηλοῦ ᾤκιστο καὶ τεῖχος περιεβέβλητο
αὐτῇ ὀχυρόν. ἐσχάτη δὲ ᾠκεῖτο ὡς ἐπ' Αἴγυπτον
ἐκ Φοινίκης ἰόντι ἐπὶ τῇ ἀρχῇ τῆς ἐρήμου.
2 Ἀλέξανδρος δὲ ὡς ἀφίκετο πρὸς τὴν πόλιν, τῇ
μὲν πρώτῃ κατεστρατοπέδευσεν ᾗ μάλιστα ἐπίμαχον
αὐτῷ ἐφαίνετο τὸ τεῖχος, καὶ μηχανὰς συμπηγνύναι
ἐκέλευσεν. οἱ δὲ μηχανοποιοὶ γνώμην ἀπεδείκνυντο
ἄπορον εἶναι βίᾳ ἑλεῖν τὸ τεῖχος διὰ ὕψος τοῦ

χώματος. ἀλλ' Ἀλεξάνδρῳ αἱρετέον ἐδόκει εἶναι 3
ὅσῳ ἀπορώτερον· ἐκπλήξειν γὰρ τοὺς πολεμίους τὸ
ἔργον τῷ παραλόγῳ ἐπὶ μέγα, καὶ τὸ μὴ ἑλεῖν
αἰσχρὸν εἶναί οἱ λεγόμενον ἔς τε τοὺς Ἕλληνας καὶ
ἐς Δαρεῖον. ἐδόκει δὴ χῶμα ἐν κύκλῳ τῆς πόλεως
χωννύναι, ὡς ἐξ ἴσου ἀπὸ τοῦ χωσθέντος ἐπάγεσθαι
τὰς μηχανὰς τοῖς τείχεσι. καὶ ἐχώννυτο κατὰ τὸ
νότιον μάλιστα τῆς πόλεως τεῖχος, ἵνα ἐπιμαχώτερα
ἐφαίνετο. ὡς δὲ ἐδόκει ἐξῆρθαι συμμέτρως τὸ χῶμα, 4
μηχανὰς ἐπιστήσαντες οἱ Μακεδόνες ἐπῆγον ὡς ἐπὶ
τὸ τεῖχος τῶν Γαζαίων. καὶ ἐν τούτῳ θύοντι Ἀλε-
ξάνδρῳ καὶ ἐστεφανωμένῳ τε καὶ κατάρχεσθαι μέλ-
λοντι τοῦ πρώτου ἱερείου κατὰ νόμον τῶν τις σαρκο-
φάγων ὀρνίθων ὑπερπετόμενος τοῦ βωμοῦ λίθον
ἐμβάλλει ἐς τὴν κεφαλὴν ὅντινα τοῖν ποδοῖν ἔφερε.
καὶ Ἀλέξανδρος ἤρετο Ἀρίστανδρον τὸν μάντιν ὅ τι
νοοῖ ὁ οἰωνός. ὁ δὲ ἀποκρίνεται ὅτι, ὦ βασιλεῦ,
τὴν μὲν πόλιν αἱρήσεις, αὐτῷ δέ σοι φυλακτέα ἐστὶν
ἐπὶ τῇδε τῇ ἡμέρᾳ.

Ταῦτα ἀκούσας Ἀλέξανδρος τέως μὲν πρὸς ταῖς 27
μηχαναῖς ἔξω βέλους αὑτὸν εἶχεν· ὡς δὲ ἐκδρομή
τε ἐκ τῆς πόλεως καρτερὰ ἐγίγνετο καὶ πῦρ τε ἐπέ-
φερον ταῖς μηχαναῖς οἱ Ἄραβες καὶ τοὺς Μακεδόνας
ἀμυνομένους κάτωθεν αὐτοὶ ἐξ ὑπερδεξίου τοῦ χω-
ρίου ἔβαλλόν τε καὶ ὤθουν κατὰ τοῦ ποιητοῦ χώμα-
τος, ἐνταῦθα ἢ ἑκὼν ἀπειθεῖ Ἀλέξανδρος τῷ μάντει
ἢ ἐκπλαγεὶς ἐν τῷ ἔργῳ οὐκ ἐμνημόνευσε τῆς μαν-
τείας, ἀλλ' ἀναλαβὼν τοὺς ὑπασπιστὰς παρεβοήθει
ἵνα μάλιστα ἐπιέζοντο οἱ Μακεδόνες. καὶ τούτους 2
μὲν ἔσχε τοῦ μὴ οὐκ αἰσχρᾷ φυγῇ ὠσθῆναι κατὰ
τοῦ χώματος· αὐτὸς δὲ βάλλεται καταπέλτῃ διὰ τῆς
ἀσπίδος διαμπὰξ καὶ τοῦ θώρακος ἐς τὸν ὦμον. ὡς

δὲ ἔγνω τὰ ἀμφὶ τὸ τραῦμα ἀληθεύσαντα τὸν Ἀρί-
στανδρον, ἐχάρη, ὅτι καὶ τὴν πόλιν δὴ αἱρήσειν
ἐδόκει Ἀριστάνδρου ἕνεκα.

3 Καὶ αὐτὸς μὲν τὸ τραῦμα ἐθεραπεύετο χαλεπῶς·
ἀφικνοῦνται δ' αὐτῷ μετάπεμπτοι ἀπὸ θαλάσσης αἱ
μηχαναὶ αἷς Τύρον εἷλε. καὶ χῶμα χωννύναι ἐν
κύκλῳ πάντοθεν τῆς πόλεως ἐκέλευσεν, εὖρος μὲν
ἐς δύο σταδίους, ὕψος δὲ ἐς πόδας πεντήκοντα καὶ
4 διακοσίους. ὡς δὲ αἵ τε μηχαναὶ αὐτῷ ἐποιήθησαν
καὶ ἐπαχθεῖσαι κατὰ τὸ χῶμα κατέσεισαν τοῦ τείχους
ἐπὶ πολύ, ὑπονόμων τε ἄλλῃ καὶ ἄλλῃ ὀρυσσομένων
καὶ τοῦ χοῦ ἀφανῶς ἐκφερομένου τὸ τεῖχος πολλαχῇ
ἠρείπετο ὑφιζάνον κατὰ τὸ κενούμενον, τοῖς τε βέ-
λεσιν ἐπὶ πολὺ κατεῖχον οἱ Μακεδόνες, ἀναστέλλον-
τες τοὺς προμαχομένους ἐκ τῶν πύργων, ἐς μὲν
τρεῖς προσβολὰς οἱ ἐκ τῆς πόλεως ἀποθνησκόντων
τε αὐτοῖς πολλῶν καὶ τιτρωσκομένων ὅμως ἀντεῖχον.
5 τῇ τετάρτῃ δὲ τῶν Μακεδόνων τὴν φάλαγγα πάν-
τοθεν προσαγαγὼν Ἀλέξανδρος τῇ μὲν ὑπορυσσό-
μενον τὸ τεῖχος καταβάλλει, τῇ δὲ παιόμενον ταῖς
μηχαναῖς κατασείει ἐπὶ πολύ, ὡς μὴ χαλεπὴν ταῖς
κλίμαξι τὴν προσβολὴν κατὰ τὰ ἐρηριμμένα ἐνδοῦναι.
6 αἵ τε οὖν κλίμακες προσήγοντο τῷ τείχει καὶ ἔρις
πολλὴ ἦν τῶν Μακεδόνων ὅσοι τι ἀρετῆς μετεποιοῦντο
ὅστις πρῶτος αἱρήσει τὸ τεῖχος· καὶ αἱρεῖ πρῶτος
Νεοπτόλεμος τῶν ἑταίρων τοῦ Αἰακιδῶν γένους·
ἐπὶ δὲ αὐτῷ ἄλλαι καὶ ἄλλαι τάξεις ὁμοῦ τοῖς ἡγεμό-
7 σιν ἀνέβαινον. ὡς δὲ ἅπαξ παρῆλθόν τινες ἐντὸς
τείχους τῶν Μακεδόνων, κατασχίσαντες ἄλλας καὶ
ἄλλας πύλας, ὅσαις ἕκαστοι ἐπετύγχανον, δέχονται
εἴσω τὴν στρατιὰν πᾶσαν. οἱ δὲ Γαζαῖοι καὶ τῆς πό-
λεώς σφισιν ἤδη ἐχομένης ξυνεστηκότες ὅμως ἐμά-

χοντο· καὶ ἀπέθανον πάντες αὐτοῦ μαχόμενοι ὡς ἕκαστοι ἐτάχθησαν· παῖδας δὲ καὶ γυναῖκας ἐξηνδραπόδισεν αὐτῶν Ἀλέξανδρος. τὴν πόλιν δὲ ξυνοικίσας ἐκ τῶν περιοίκων ἐχρῆτο ὅσα φρουρίῳ ἐς τὸν πόλεμον.

ΑΡΡΙΑΝΟΥ

ΑΝΑΒΑΣΕΩΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ

ΒΙΒΛΙΟΝ ΤΡΙΤΟΝ.

Ἀλέξανδρος δὲ ἐπ᾽ Αἰγύπτου, ἵναπερ τὸ πρῶτον 1
ὡρμήθη, ἐστέλλετο, καὶ ἑβδόμῃ ἡμέρᾳ ἀπὸ τῆς Γάζης
ἐλαύνων ἧκεν ἐς Πηλούσιον τῆς Αἰγύπτου. ὁ δὲ
ναυτικὸς στρατὸς παρέπλει αὐτῷ ἐκ Φοινίκης ὡς ἐπ᾽
Αἴγυπτον· καὶ καταλαμβάνει τὰς ναῦς ἐν Πηλουσίῳ
ὁρμούσας. Μαζάκης δὲ ὁ Πέρσης, ὃς ἦν σατράπης 2
Αἰγύπτου ἐκ Δαρείου καθεστηκώς, τήν τε ἐν Ἰσσῷ
μάχην ὅπως συνέβη πεπυσμένος καὶ Δαρεῖον ὅτι
αἰσχρᾷ φυγῇ ἔφυγε, καὶ Φοινίκην τε καὶ Συρίαν καὶ
τῆς Ἀραβίας τὰ πολλὰ ὑπὸ Ἀλεξάνδρου ἐχόμενα,
αὐτῷ τε οὐκ οὔσης δυνάμεως Περσικῆς, ἐδέχετο ταῖς
πόλεσι φιλίως καὶ τῇ χώρᾳ Ἀλέξανδρον. ὁ δὲ εἰς
μὲν Πηλούσιον φυλακὴν εἰσήγαγε, τοὺς δὲ ἐπὶ τῶν 3
νεῶν ἀναπλεῖν κατὰ τὸν ποταμὸν κελεύσας ἔστε ἐπὶ
Μέμφιν πόλιν αὐτὸς ἐφ᾽ Ἡλιουπόλεως ᾔει, ἐν δεξιᾷ
ἔχων τὸν ποταμὸν τὸν Νεῖλον, καὶ ὅσα καθ᾽ ὁδὸν
χωρία ἐνδιδόντων τῶν ἐνοικούντων κατασχὼν διὰ τῆς
ἐρήμου ἀφίκετο ἐς Ἡλιούπολιν. ἐκεῖθεν δὲ διαβὰς 4
τὸν πόρον ἧκεν ἐς Μέμφιν· καὶ θύει ἐκεῖ τοῖς τε

ἄλλοις θεοῖς καὶ τῷ Ἄπιδι καὶ ἀγῶνα ἐποίησε γυμνικόν τε καὶ μουσικόν· ἧκον δὲ αὐτῷ οἱ ἀμφὶ ταῦτα τεχνῖται ἐκ τῆς Ἑλλάδος οἱ δοκιμώτατοι. ἐκ δὲ Μέμφιος κατέπλει κατὰ τὸν ποταμὸν ὡς ἐπὶ θάλασσαν τούς τε ὑπασπιστὰς ἐπὶ τῶν νεῶν λαβὼν καὶ τοὺς τοξότας καὶ τοὺς Ἀγριᾶνας καὶ τῶν ἱππέων τὴν
5 βασιλικὴν ἴλην τὴν τῶν ἑταίρων. ἐλθὼν δὲ ἐς Κάνωβον καὶ κατὰ τὴν λίμνην τὴν Μαρίαν περιπλεύσας ἀποβαίνει ὅπου νῦν Ἀλεξάνδρεια πόλις ᾤκισται, Ἀλεξάνδρου ἐπώνυμος. καὶ ἔδοξεν αὐτῷ ὁ χῶρος κάλλιστος κτίσαι ἐν αὐτῷ πόλιν καὶ γενέσθαι ἂν εὐδαίμονα τὴν πόλιν. πόθος οὖν λαμβάνει αὐτὸν τοῦ ἔργου, καὶ αὐτὸς τὰ σημεῖα τῇ πόλει ἔθηκεν, ἵνα τε ἀγορὰν ἐν αὐτῇ δείμασθαι ἔδει καὶ ἱερὰ ὅσα καὶ θεῶν ὧν τινων, τῶν μὲν Ἑλληνικῶν, Ἴσιδος δὲ Αἰγυπτίας, καὶ τὸ τεῖχος ᾗ περιβεβλῆσθαι. καὶ ἐπὶ τούτοις ἐθύετο, καὶ τὰ ἱερὰ καλὰ ἐφαίνετο.

2 Λέγεται δέ τις καὶ τοιόσδε λόγος, οὐκ ἄπιστος ἔμοιγε· ἐθέλειν μὲν Ἀλέξανδρον καταλείπειν αὐτὸν τὰ σημεῖα τοῦ τειχισμοῦ τοῖς τέκτοσιν, οὐκ εἶναι δὲ ὅτῳ τὴν γῆν ἐπιγράψουσι· τῶν δὴ τεκτόνων τινὰ ἐπιφρασθέντα, ὅσα ἐν τεύχεσιν ἄλφιτα οἱ στρατιῶται ἐκόμιζον ξυναγαγόντα ἐπιβάλλειν τῇ γῇ ἵναπερ ὁ βασιλεὺς ὑφηγεῖτο, καὶ τὸν κύκλον οὕτω περιγραφῆναι τοῦ περιτειχισμοῦ ὅντινα τῇ πόλει ἐποίει.
2 τοῦτο δὲ ἐπιλεξαμένους τοὺς μάντεις καὶ μάλιστα δὴ Ἀρίστανδρον τὸν Τελμισσέα, ὃς δὴ πολλὰ [μὲν] καὶ ἄλλα ἀληθεῦσαι ἐλέγετο Ἀλεξάνδρῳ, φάναι εὐδαίμονα ἔσεσθαι τὴν πόλιν τά τε ἄλλα καὶ τῶν ἐκ γῆς καρπῶν εἵνεκα.

3 Ἐν τούτῳ δὲ καὶ Ἡγέλοχος κατέπλευσεν εἰς Αἴγυπτον καὶ ἀπαγγέλλει Ἀλεξάνδρῳ Τενεδίους τε

ἀποστάντας Περσῶν σφίσι προσθέσθαι (καὶ γὰρ καὶ
ἄκοντας Πέρσαις προσχωρῆσαι) καὶ Χίων ὅτι δὴ ὁ
δῆμος ἐπηγάγετο σφᾶς βίᾳ τῶν κατεχόντων τὴν πό-
λιν, οὓς Αὐτοφραδάτης τε καὶ Φαρνάβαζος ἐγκατέστη- 4
σαν· ἁλῶναι δὲ αὐτόθι καὶ Φαρνάβαζον ἐγκαταληφ-
θέντα καὶ Ἀριστόνικον Μηθυμναῖον τὸν τύραννον
ἐσπλεύσαντα ἐς τὸν λιμένα τῆς Χίου ξὺν ἡμιολίαις
ληστρικαῖς πέντε, ὑπὸ σφῶν ἐχόμενον τὸν λιμένα
οὐ γνόντα, ἀλλ' ἐξαπατηθέντα γὰρ πρὸς τῶν τὰ
κλεῖθρα ἐχόντων τοῦ λιμένος, ὅτι τὸ Φαρναβάζου
ἄρα ναυτικὸν ὁρμεῖ ἐν αὐτῷ· καὶ τοὺς μὲν λῃστὰς 5
πάντας αὐτοῦ κατακοπῆναι πρὸς σφῶν, Ἀριστόνικον
δὲ ἦγε παρ' Ἀλέξανδρον καὶ Ἀπολλωνίδην τὸν Χῖον
καὶ Φισινὸν καὶ Μεγαρέα καὶ τοὺς ἄλλους ὅσοι τῆς
τε ἀποστάσεως τῆς Χίων ξυνεπελάβοντο καὶ ἐν τῷ
τότε τὰ πράγματα τῆς νήσου βίᾳ εἶχον· καὶ Μιτυ- 6
λήνην δὲ Χάρητα ἔχοντα ὅτι ἀφείλετο καὶ τὰς ἄλλας
τὰς ἐν Λέσβῳ πόλεις καὶ αὐτὰς ὁμολογίᾳ προσηγά-
γετο, Ἀμφοτερὸν δὲ ξὺν ἑξήκοντα ναυσὶν ἐπὶ Κῶ
ἔπεμψεν· ἐπικαλεῖσθαι γὰρ σφᾶς τοὺς Κῴους· καὶ
αὐτὸς καταπλεύσας ὅτι εὗρε τὴν Κῶ πρὸς Ἀμφοτεροῦ
ἤδη ἐχομένην. καὶ τοὺς μὲν ἄλλους ὅσοι αἰχμάλωτοι 7
ἦγεν Ἡγέλοχος, Φαρνάβαζος δὲ ἀπέδρα ἐν Κῷ λαθὼν
τοὺς φύλακας. Ἀλέξανδρος δὲ τοὺς τυράννους μὲν
τοὺς ἐκ τῶν πόλεων ἐς τὰς πόλεις πέμπει, χρήσασθαι
ὅπως ἐθέλοιεν· τοὺς δὲ ἀμφ' Ἀπολλωνίδην τοὺς
Χίους ἐς Ἐλεφαντίνην πόλιν Αἰγυπτίαν ξὺν φυλακῇ
ἀκριβεῖ ἔπεμψεν.

Ἐπὶ τούτοις δὲ πόθος λαμβάνει αὐτὸν ἐλθεῖν παρ' 3
Ἄμμωνα ἐς Λιβύην, τὸ μέν τι τῷ θεῷ χρησόμενον,
ὅτι ἀτρεκὲς ἐλέγετο εἶναι τὸ μαντεῖον τοῦ Ἄμμωνος
καὶ χρήσασθαι αὐτῷ Περσέα καὶ Ἡρακλέα, τὸν

μὲν ἐπὶ τὴν Γοργόνα ὅτε πρὸς Πολυδέκτου ἐστέλ-
λετο, τὸν δὲ ὅτε παρ' Ἀνταῖον ᾔει εἰς Λιβύην καὶ
2 παρὰ Βούσιριν εἰς Αἴγυπτον. Ἀλεξάνδρῳ δὲ φιλοτιμία
ἦν πρὸς Περσέα καὶ Ἡραλέα, ἀπὸ γένους τε ὄντι τοῦ
ἀμφοῖν καί τι καὶ αὐτὸς τῆς γενέσεως τῆς ἑαυτοῦ ἐς
Ἄμμωνα ἀνέφερε, καθάπερ οἱ μῦθοι τὴν Ἡρακλέους
τε καὶ Περσέως ἐς Δία. καὶ οὖν παρ' Ἄμμωνα
ταύτῃ τῇ γνώμῃ ἐστέλλετο, ὡς καὶ τὰ αὑτοῦ ἀτρεκέ-
στερον εἰσόμενος ἢ φήσων γε ἐγνωκέναι.
3 Μέχρι μὲν δὴ Παραιτονίου παρὰ θάλασσαν ᾔει
δι' ἐρήμου, οὐ μέντοι δι' ἀνύδρου τῆς χώρας, στα-
δίους ἐς χιλίους καὶ ἑξακοσίους, ὡς λέγει Ἀριστό-
βουλος. ἐντεῦθεν δὲ ἐς τὴν μεσόγαιαν ἐτράπετο, ἵνα
τὸ μαντεῖον ἦν τοῦ Ἄμμωνος. ἔστι δὲ ἐρήμη τε ἡ
4 ὁδὸς καὶ ψάμμος πολλὴ αὐτῆς καὶ ἄνυδρος. ὕδωρ
δὲ ἐξ οὐρανοῦ Ἀλεξάνδρῳ πολὺ ἐγένετο, καὶ τοῦτο
ἐς τὸ θεῖον ἀνηνέχθη. ἀνηνέχθη δὲ ἐς τὸ θεῖον καὶ
τόδε· ἄνεμος νότος ἐπὰν πνεύσῃ ἐν ἐκείνῳ τῷ χώρῳ,
τῆς ψάμμου ἐπιφορεῖ κατὰ τῆς ὁδοῦ ἐπὶ μέγα, καὶ
ἀφανίζεται τῆς ὁδοῦ τὰ σημεῖα οὐδὲ ἔστιν εἰδέναι
ἵνα χρὴ πορεύεσθαι καθάπερ ἐν πελάγει τῇ ψάμμῳ,
ὅτι σημεῖα οὐκ ἔστι κατὰ τὴν ὁδὸν οὔτε που ὄρος
οὔτε δένδρον οὔτε γήλοφοι βέβαιοι ἀνεστηκότες, οἷς
τισιν οἱ ὁδῖται τεκμαίροιντο ἂν τὴν πορείαν, καθά-
περ οἱ ναῦται τοῖς ἄστροις· ἀλλ' ἐπλανᾶτο γὰρ ἡ
στρατιὰ Ἀλεξάνδρῳ καὶ οἱ ἡγεμόνες τῆς ὁδοῦ ἀμφί-
5 βολοι ἦσαν. Πτολεμαῖος μὲν δὴ ὁ Λάγου λέγει δρά-
κοντας δύο ἰέναι πρὸ τοῦ στρατεύματος φωνὴν ἱέν-
τας, καὶ τούτοις Ἀλέξανδρον κελεῦσαι ἕπεσθαι τοὺς
ἡγεμόνας πιστεύσαντας τῷ θείῳ· τοὺς δὲ ἡγήσασθαι
τὴν ὁδὸν τήν τε ἐς τὸ μαντεῖον καὶ ὀπίσω αὖθις·
6 Ἀριστόβουλος δέ, καὶ ὁ πλείων λόγος ταύτῃ κατέχει,

κόρακας δύο προπετομένους πρὸ τῆς στρατιᾶς, τού-
τους γενέσθαι Ἀλεξάνδρῳ τοὺς ἡγεμόνας. καὶ ὅτι
μὲν θεῖόν τι ξυνεπέλαβεν αὐτῷ ἔχω ἰσχυρίσασθαι,
ὅτι καὶ τὸ εἰκὸς ταύτῃ ἔχει· τὸ δὲ ἀτρεκὲς τοῦ λόγου
ἀφείλοντο οἱ ἄλλῃ καὶ ἄλλῃ ὑπὲρ αὐτοῦ ἐξηγησάμενοι.

Ὁ δὲ χῶρος ἵναπερ τοῦ Ἄμμωνος τὸ ἱερόν ἐστι 4
τὰ μὲν κύκλῳ πάντα ἔρημα καὶ ψάμμον τὸ πᾶν ἔχει
καὶ ἄνυδρος. αὐτὸς δὲ ἐν μέσῳ ὀλίγος ὢν (ὅσον
γὰρ πλεῖστον αὐτοῦ ἐς πλάτος διέχει ἐς τεσσαρά-
κοντα μάλιστα σταδίους ἔρχεται) κατάπλεώς ἐστιν
ἡμέρων δένδρων, ἐλαιῶν καὶ φοινίκων, καὶ ἔνδροσος
μόνος τῶν πέριξ. καὶ πηγὴ ἐξ αὐτοῦ ἀνίσχει οὐδέν 2
τι ἐοικυῖα ταῖς πηγαῖς ὅσαι ἄλλαι ἐκ γῆς ἀνίσχουσιν.
ἐν μὲν γὰρ μεσημβρίᾳ ψυχρὸν τὸ ὕδωρ γευσαμένῳ
τε καὶ ἔτι μᾶλλον ἁψαμένῳ οἷον ψυχρότατον· ἐγκλί-
ναντος δὲ τοῦ ἡλίου ἐς ἑσπέραν θερμότερον, καὶ ἀπὸ
τῆς ἑσπέρας ἔτι θερμότερον ἔστε ἐπὶ μέσας νύκτας,
μέσων δὲ νυκτῶν ἑαυτοῦ θερμότατον· ἀπὸ δὲ μέσων
νυκτῶν ψύχεται ἐν τάξει, καὶ ἕωθεν ψυχρὸν ἤδη
ἐστί, ψυχρότατον δὲ μεσημβρίας· καὶ τοῦτο ἀμείβει
ἐν τάξει ἐπὶ ἑκάστῃ ἡμέρᾳ. γίγνονται δὲ καὶ ἅλες 3
αὐτόματοι ἐν τῷ χωρίῳ τούτῳ ὀρυκτοί· καὶ τούτων
ἔστιν οὓς ἐς Αἴγυπτον φέρουσι τῶν ἱερέων τινὲς τοῦ
Ἄμμωνος. ἐπειδὴ γὰρ ἐπ' Αἰγύπτου στέλλονται ἐς
κοιτίδας πλεκτὰς ἐκ φοίνικος ἐσβαλόντες δῶρον τῷ
βασιλεῖ ἀποφέρουσιν ἢ εἴ τῳ ἄλλῳ. ἔστι δὲ μακρός 4
τε ὁ χόνδρος καὶ ἤδη τινὲς αὐτῶν καὶ ὑπὲρ τρεῖς
δακτύλους, καὶ καθαρὸς ὥσπερ κρύσταλλος· καὶ
τούτῳ ἐπὶ ταῖς θυσίαις χρῶνται, ὡς καθαρωτέρῳ
τῶν ἀπὸ θαλάσσης ἁλῶν, Αἰγύπτιοί τε καὶ ὅσοι
ἄλλοι τοῦ θείου οὐκ ἀμελῶς ἔχουσιν. ἐνταῦθα Ἀλέ- 5
ξανδρος τόν τε χῶρον ἐθαύμασε καὶ τῷ θεῷ ἐχρήσατο·

καὶ ἀκούσας ὅσα αὐτῷ πρὸς θυμοῦ ἦν, ὡς ἔλεγεν, ἀνέζευξεν ἐπ' Αἰγύπτου, ὡς μὲν Ἀριστόβουλος λέγει, τὴν αὐτὴν ὀπίσω ὁδόν, ὡς δὲ Πτολεμαῖος ὁ Λάγου, ἄλλην εὐθεῖαν ὡς ἐπὶ Μέμφιν.

5 *Εἰς Μέμφιν δὲ αὐτῷ πρεσβεῖαί τε πολλαὶ ἐκ τῆς Ἑλλάδος ἧκον, καὶ οὐκ ἔστιν ὅντινα ἀτυχήσαντα ὧν ἐδεῖτο ἀπέπεμψε, καὶ στρατιὰ παραγίνεται παρὰ μὲν Ἀντιπάτρου μισθοφόροι Ἕλληνες ἐς τετρακοσίους, ὧν ἡγεῖτο Μενίδας ὁ Ἡγησάνδρου, ἐκ Θρᾴκης δὲ ἱππεῖς ἐς πεντακοσίους, ὧν ἦρχεν Ἀσκληπιόδωρος ὁ*
2 *Εὐνίκου. ἐνταῦθα θύει τῷ Διὶ τῷ βασιλεῖ καὶ πομπεύει ξὺν τῇ στρατιᾷ ἐν τοῖς ὅπλοις καὶ ἀγῶνα ποιεῖ γυμνικὸν καὶ μουσικόν. καὶ τὰ κατὰ τὴν Αἴγυπτον ἐκόσμησε· δύο μὲν νομάρχας Αἰγύπτου κατέστησεν Αἰγυπτίους, Δολόασπιν καὶ Πέτισιν, καὶ τούτοις διένειμε τὴν χώραν τὴν Αἰγυπτίαν· Πετίσιος δὲ ἀπειπαμένου τὴν ἀρχὴν Δολόασπις ἐκδέχεται*
3 *πᾶσαν. Φρουράρχους δὲ τῶν ἑταίρων ἐν Μέμφει μὲν Πανταλέοντα κατέστησε τὸν Πυδναῖον, ἐν Πηλουσίῳ δὲ Πολέμωνα τὸν Μεγακλέους, Πελλαῖον· τῶν ξένων δὲ ἄρχειν Λυκίδαν Αἰτωλόν, γραμματέα δὲ ἐπὶ τῶν ξένων Εὔγνωστον τὸν Ξενοφάντου τῶν ἑταίρων· ἐπισκόπους δὲ αὐτῶν Αἰσχύλον τε καὶ*
4 *Ἔφιππον τὸν Χαλκιδέα. Λιβύης δὲ τῆς προσχώρου ἄρχειν δίδωσιν, Ἀπολλώνιον Χαρίνου, Ἀραβίας δὲ τῆς πρὸς Ἡρώων πόλει Κλεομένην τὸν ἐκ Ναυκράτιος· καὶ τούτῳ παρηγγέλλετο τοὺς μὲν νομάρχας ἐᾶν ἄρχειν τῶν νομῶν τῶν κατὰ σφᾶς καθάπερ ἐκ παλαιοῦ καθειστήκει, αὐτὸν δὲ ἐκλέγειν παρ' αὐτῶν τοὺς φόρους· οἱ δὲ ἀποφέρειν αὐτῷ ἐτάχθησαν.*
5 *στρατηγοὺς δὲ τῇ στρατιᾷ κατέστησεν ἥντινα ἐν Αἰγύπτῳ ὑπελείπετο Πευκέσταν τε τὸν Μακαρτάτου*

καὶ Βάλακρον τὸν Ἀμύντου, ναύαρχον δὲ ἐπὶ τῶν
νεῶν Πολέμωνα τὸν Θηραμένους· σωματοφύλακα δὲ
ἀντὶ Ἀρρύβα Λεοννάτον τὸν Ἀντέου ἔταξεν· Ἀρ-
ρύβας γὰρ νόσῳ ἀπέθανεν. ἀπέθανε δὲ καὶ Ἀν- 6
τίοχος ὁ ἄρχων τῶν τοξοτῶν, καὶ ἀντὶ τούτου ἄρχειν
ἐπέστησε τοῖς τοξόταις Ὀμβρίωνα Κρῆτα. ἐπὶ δὲ τοὺς
ξυμμάχους τοὺς πεζούς, ὧν Βάλακρος ἡγεῖτο, ἐπεὶ
Βάλακρος ἐν Αἰγύπτῳ ὑπελείπετο, Κάλανον κατέστη-
σεν ἡγεμόνα. κατανεῖμαι δὲ ἐλέγετο ἐς πολλοὺς τὴν 7
ἀρχὴν τῆς Αἰγύπτου, τήν τε φύσιν τῆς χώρας θαυμά-
σας καὶ τὴν ὀχυρότητα, ὅτι οὐκ ἀσφαλές οἱ ἐφαίνετο
ἑνὶ ἐπιτρέψαι ἄρχειν Αἰγύπτου πάσης. καὶ Ῥωμαῖοί
μοι δοκοῦσι παρ' Ἀλεξάνδρου μαθόντες ἐν φυλακῇ
ἔχειν Αἴγυπτον καὶ μηδένα τῶν ἀπὸ βουλῆς ἐπὶ τῷδε
ἐκπέμπειν ὕπαρχον Αἰγύπτου, ἀλλὰ τῶν εἰς τοὺς
ἱππέας σφίσι ξυντελούντων.

Ἀλέξανδρος δὲ ἅμα τῷ ἦρι ὑποφαίνοντι ἐκ Μέμ- 6
φιος ᾔει ἐπὶ Φοινίκης· καὶ ἐγεφυρώθη αὐτῷ ὅ τε
κατὰ Μέμφιν πόρος τοῦ Νείλου καὶ αἱ διώρυχες
αὐτοῦ πᾶσαι. ὡς δὲ ἀφίκετο ἐς Τύρον, καταλαμβάνει
ἐνταῦθα ἧκον αὐτῷ ἤδη καὶ τὸ ναυτικόν. ἐν Τύρῳ
δὲ αὖθις θύει τῷ Ἡρακλεῖ καὶ ἀγῶνα ποιεῖ γυμνικόν
τε καὶ μουσικόν. ἐνταῦθα ἀφικνεῖται παρ' αὐτὸν ἐξ 2
Ἀθηνῶν ἡ Πάραλος πρέσβεις ἄγουσα Διόφαντον καὶ
Ἀχιλλέα· ξυνεπρέσβευον δὲ αὐτοῖς καὶ οἱ Πάραλοι
ξύμπαντες. καὶ οὗτοι τῶν τε ἄλλων ἔτυχον ὧν ἕνεκα
ἐστάλησαν καὶ τοὺς αἰχμαλώτους ἀφῆκεν Ἀθηναίοις
ὅσοι ἐπὶ Γρανικῷ Ἀθηναίων ἑάλωσαν. τὰ δ' ἐν Πε- 3
λοποννήσῳ ὅτι αὐτῷ νενεωτερίσθαι ἀπήγγελτο, Ἀμ-
φοτερὸν πέμπει βοηθεῖν Πελοποννησίων ὅσοι ἔς τε
τὸν Περσικὸν πόλεμον βέβαιοι ἦσαν καὶ Λακεδαιμο-
νίων οὐ κατήκουον. Φοίνιξι δὲ καὶ Κυπρίοις προσε-

*τάχθη ἑκατὸν ναῦς ἄλλας πρὸς αἷς ἔχοντα Ἀμφοτε-
ρὸν ἔπεμπε στέλλειν ἐπὶ Πελοποννήσου.*
4 *Αὐτὸς δὲ ἤδη ἄνω ὡρμᾶτο ὡς ἐπὶ Θάψακόν τε
καὶ τὸν Εὐφράτην ποταμόν, ἐν Φοινίκῃ μὲν ἐπὶ τῶν
φόρων τῇ ξυλλογῇ καταστήσας Κοίρανον Βεροιαῖον,
Φιλόξενον δὲ τῆς Ἀσίας τὰ ἐπὶ τάδε τοῦ Ταύρου
ἐκλέγειν. τῶν ξὺν αὐτῷ δὲ χρημάτων τὴν φυλακὴν
ἀντὶ τούτων ἐπέτρεψεν Ἁρπάλῳ τῷ Μαχάτα ἄρτι ἐκ*
5 *τῆς φυγῆς ἥκοντι. Ἅρπαλος γὰρ τὰ μὲν πρῶτα
ἔφυγε, Φιλίππου ἔτι βασιλεύοντος, ὅτι πιστὸς ἦν,
καὶ Πτολεμαῖος ὁ Λάγου ἐπὶ τῷ αὐτῷ ἔφυγε καὶ
Νέαρχος ὁ Ἀνδροτίμου καὶ Ἐρίγυιος ὁ Λαρίχου καὶ
Λαομέδων ὁ τούτου ἀδελφός, ὅτι ὕποπτα ἦν Ἀλε-
ξάνδρῳ ἐς Φίλιππον, ἐπειδὴ Εὐρυδίκην γυναῖκα
ἠγάγετο Φίλιππος, Ὀλυμπιάδα δὲ τὴν Ἀλεξάνδρου*
6 *μητέρα ἠτίμασε. τελευτήσαντος δὲ Φιλίππου κατελ-
θόντας ἀπὸ τῆς φυγῆς ὅσοι δι' αὐτὸν ἔφευγον Πτο-
λεμαῖον μὲν σωματοφύλακα κατέστησεν, Ἅρπαλον δὲ
ἐπὶ τῶν χρημάτων, ὅτι αὐτῷ τὸ σῶμα ἐς τὰ πολέμια
ἀχρεῖον ἦν, Ἐρίγυιον δὲ ἱππάρχην τῶν ξυμμάχων,
Λαομέδοντα δὲ τὸν τούτου ἀδελφόν, ὅτι δίγλωσσος
ἦν ἐς τὰ βαρβαρικὰ γράμματα, ἐπὶ τοῖς αἰχμαλώ-
τοις βαρβάροις, Νέαρχον δὲ σατραπεύειν Λυκίας καὶ
τῆς ἐχομένης Λυκίας χώρας ἔστε ἐπὶ τὸν Ταῦρον τὸ*
7 *ὄρος. ὀλίγον δὲ πρόσθεν τῆς μάχης τῆς ἐν Ἰσσῷ
γενομένης ἀναπεισθεὶς πρὸς Ταυρίσκου, ἀνδρὸς
κακοῦ, Ἅρπαλος φεύγει ξὺν Ταυρίσκῳ. καὶ ὁ μὲν
Ταυρίσκος παρ' Ἀλέξανδρον τὸν Ἠπειρώτην ἐς
Ἰταλίαν σταλεὶς ἐκεῖ ἐτελεύτησεν· Ἁρπάλῳ δὲ ἐν τῇ
Μεγαρίδι ἡ φυγὴ ἦν. ἀλλ' Ἀλέξανδρος πείθει αὐτὸν
κατελθεῖν, πίστεις δοὺς οὐδέν οἱ μεῖον ἔσεσθαι ἐπὶ
τῇ φυγῇ· οὐδὲ ἐγένετο ἐπανελθόντι, ἀλλ' ἐπὶ τῶν*

χρημάτων αὖθις ἐτάχθη Ἅρπαλος. ἐς Λυδίαν δὲ
σατράπην Μένανδρον ἐκπέμπει τῶν ἑταίρων· ἐπὶ 8
δὲ τοῖς ξένοις, ὧν ἡγεῖτο Μένανδρος, Κλέαρχος αὐτῷ
ἐτάχθη. ἀντὶ δὲ Ἀρίμμα σατράπην Συρίας Ἀσκλη-
πιόδωρον τὸν Εὐνίκου ἀπέδειξεν, ὅτι Ἀρίμμας βλα-
κεῦσαι ἐδόκει αὐτῷ ἐν τῇ παρασκευῇ ἥντινα ἐτάχθη
παρασκευάσαι τῇ στρατιᾷ κατὰ τὴν ὁδὸν τὴν ἄνω.
Καὶ ἀφίκετο ἐς Θάψακον Ἀλέξανδρος μηνὸς 7
Ἑκατομβαιῶνος ἐπὶ ἄρχοντος Ἀθήνησιν Ἀριστοφά-
νους· καὶ καταλαμβάνει δυοῖν γεφύραιν ἐξευγμένον
τὸν πόρον. καὶ γὰρ καὶ Μαζαῖος, ὅτῳ ἡ φυλακὴ τοῦ
ποταμοῦ ἐκ Δαρείου ἐπετέτραπτο, ἱππέας [μὲν] ἔχων
περὶ τρισχιλίους καὶ τούτων Ἕλληνας μισθοφόρους
δισχιλίους τέως μὲν αὐτοῦ ἐπὶ τῷ ποταμῷ ἐφύλασσε,
καὶ ἐπὶ τῷδε οὐ ξυνεχὴς ἡ γέφυρα ἐξευγμένη ἦν ἔστε 2
ἐπὶ τὴν ἀντιπέρας ὄχθην τοῖς Μακεδόσι, δειμαίνουσι
μὴ ἐπίθοιντο οἱ ἀμφὶ Μαζαῖον τῇ γεφύρᾳ ἵνα
ἐπαύετο· Μαζαῖος δὲ ὡς ἤκουσεν ἤδη προσάγοντα
Ἀλέξανδρον, ᾤχετο φεύγων ξὺν τῇ στρατιᾷ πάσῃ.
καὶ εὐθὺς ὡς ἔφυγε Μαζαῖος ἐπεβλήθησαν αἱ γέφυ-
ραι τῇ ὄχθῃ τῇ πέραν καὶ διέβη ἐπ' αὐτῶν ξὺν τῇ
στρατιᾷ Ἀλέξανδρος.
Ἔνθεν δὲ ἐχώρει ἄνω, ἐν ἀριστερᾷ ἔχων τὸν 3
Εὐφράτην ποταμὸν καὶ τῆς Ἀρμενίας τὰ ὄρη, διὰ
τῆς Μεσοποταμίας καλουμένης χώρας. οὐκ εὐθεῖαν
δὲ ἐπὶ Βαβυλῶνος ἦγεν ἀπὸ τοῦ Εὐφράτου ὁρμηθείς,
ὅτι τὴν ἑτέραν ἰόντι εὐπορώτερα τὰ ξύμπαντα τῷ
στρατῷ ἦν, καὶ χιλὸς τοῖς ἵπποις καὶ τὰ ἐπιτήδεια ἐκ
τῆς χώρας λαμβάνειν, καὶ τὸ καῦμα οὐχ ὡσαύτως
ἐπιφλέγον. ἁλόντες δέ τινες κατὰ τὴν ὁδὸν τῶν ἀπὸ 4
τοῦ Δαρείου στρατεύματος κατασκοπῆς ἕνεκα ἀπε-
σκεδασμένων ἐξήγγειλαν ὅτι Δαρεῖος ἐπὶ τοῦ Τίγρη-

τος ποταμοῦ κάθηται, ἐγνωκὼς εἴργειν Ἀλέξανδρον, εἰ διαβαίνοι· καὶ εἶναι αὐτῷ στρατιὰν πολὺ μείζονα
5 ἢ ξὺν ᾗ ἐν Κιλικίᾳ ἐμάχετο. ταῦτα ἀκούσας Ἀλέξανδρος ᾔει σπουδῇ ὡς ἐπὶ τὸν Τίγρητα. ὡς δὲ ἀφίκετο, οὔτε αὐτὸν Δαρεῖον καταλαμβάνει οὔτε τὴν φυλακὴν ἥντινα ἀπολελοίπει Δαρεῖος, ἀλλὰ διαβαίνει τὸν πόρον, χαλεπῶς μὲν δι' ὀξύτητα τοῦ ῥοῦ, οὐδενὸς δὲ εἴργοντος.

6 Ἐνταῦθα ἀναπαύει τὸν στρατόν· καὶ τῆς σελήνης τὸ πολὺ ἐκλιπὲς ἐγένετο· καὶ Ἀλέξανδρος ἔθυε τῇ τε σελήνῃ καὶ τῷ ἡλίῳ καὶ τῇ γῇ, ὅτων τὸ ἔργον τοῦτο λόγος εἶναι κατέχει. καὶ ἐδόκει Ἀριστάνδρῳ πρὸς Μακεδόνων καὶ Ἀλεξάνδρου εἶναι τῆς σελήνης τὸ πάθημα καὶ ἐκείνου τοῦ μηνὸς ἔσεσθαι ἡ μάχη, καὶ ἐκ τῶν ἱερῶν νίκην σημαίνεσθαι Ἀλεξάνδρῳ.
7 ἄρας δὲ ἀπὸ τοῦ Τίγρητος ᾔει διὰ τῆς Ἀτουρίας χώρας, ἐν ἀριστερᾷ μὲν ἔχων τὰ Γορδυαίων ὄρη, ἐν δεξιᾷ δὲ αὐτὸν τὸν Τίγρητα. τετάρτῃ δὲ ἡμέρᾳ ἀπὸ τῆς διαβάσεως οἱ πρόδρομοι αὐτῷ ἐξαγγέλλουσιν ὅτι ἱππεῖς οὗτοι πολέμιοι ἀνὰ τὸ πεδίον φαίνονται, ὅσοι δέ, οὐκ ἔχειν εἰκάσαι. ξυντάξας οὖν τὴν στρατιὰν προὐχώρει ὡς ἐς μάχην· καὶ ἄλλοι αὖ τῶν προδρόμων προσελάσαντες ἀκριβέστερον οὗτοι κατιδόντες ἔφασκον δοκεῖν εἶναί σφισι οὐ πλείους ἢ χιλίους τοὺς ἱππέας.

8 Ἀναλαβὼν οὖν τήν τε βασιλικὴν ἴλην καὶ τῶν ἑταίρων μίαν καὶ τῶν προδρόμων τοὺς Παίονας ἤλαυνε σπουδῇ, τὴν δὲ ἄλλην στρατιὰν βάδην ἕπεσθαι ἐκέλευσεν. οἱ δὲ τῶν Περσῶν ἱππεῖς, κατιδόντες τοὺς ἀμφ' Ἀλέξανδρον ὀξέως ἐπάγοντας, ἔφευγον
2 ἀνὰ κράτος. καὶ Ἀλέξανδρος διώκων ἐνέκειτο· καὶ οἱ μὲν πολλοὶ ἀπέφυγον, τοὺς δέ τινας καὶ ἀπέκτει-

ναν, ὅσοις οἱ ἵπποι ἐν τῇ φυγῇ ἔκαμον, τοὺς δὲ καὶ
ζῶντας αὐτοῖς ἵπποις ἔλαβον· καὶ παρὰ τούτων
ἔμαθον ὅτι οὐ πόρρω εἴη Δαρεῖος ξὺν δυνάμει πολλῇ.
Βεβοηθήκεσαν γὰρ Δαρείῳ Ἰνδῶν τε ὅσοι Βακ- 3
τρίοις ὅμοροι καὶ αὐτοὶ Βάκτριοι καὶ Σογδιανοί· τού-
των μὲν πάντων ἡγεῖτο Βῆσσος ὁ τῆς Βακτρίων
χώρας σατράπης. εἵποντο δὲ αὐτοῖς καὶ Σάκαι,
Σκυθικὸν τοῦτο γένος τῶν τὴν Ἀσίαν ἐποικούντων
Σκυθῶν, οὐχ ὑπήκοοι οὗτοι Βήσσου, ἀλλὰ κατὰ
συμμαχίαν τὴν Δαρείου· ἡγεῖτο δὲ αὐτῶν Μαυάκης·
αὐτοὶ δὲ ἱπποτοξόται ἦσαν. Βαρσαέντης δὲ Ἀραχω- 4
τῶν σατράπης Ἀραχωτούς τε ἦγε καὶ τοὺς ὀρείους
Ἰνδοὺς καλουμένους. Σατιβαρζάνης δὲ ὁ Ἀρείων
σατράπης Ἀρείους ἦγε. Παρθυαίους δὲ καὶ Ὑρκα-
νίους καὶ Ταπούρους, τοὺς πάντας ἱππέας, Φρα-
ταφέρνης ἦγεν. Μήδων δὲ ἡγεῖτο Ἀτροπάτης· ξυνε-
τάττοντο δὲ Μήδοις Καδούσιοί τε καὶ Ἀλβανοὶ καὶ
Σακεσίναι. τοὺς δὲ προσοίκους τῇ ἐρυθρᾷ θαλάσσῃ 5
Ὀκονδοβάτης καὶ Ἀριοβαρζάνης καὶ Ὀτάνης ἐκόσμουν.
Οὔξιοι δὲ καὶ Σουσιανοὶ ἡγεμόνα παρείχοντο Ὀξάθρην
τὸν Ἀβουλίτου. Βουπάρης δὲ Βαβυλωνίων ἡγεῖτο.
οἱ δ' ἀνάσπαστοι Κᾶρες καὶ Σιτακηνοὶ σὺν Βαβυ-
λωνίοις ἐτετάχατο. Ἀρμενίων δὲ Ὀρόντης καὶ Μι-
θραύστης ἦρχε, καὶ Ἀριάκης Καππαδοκῶν. Σύρους 6
δὲ τούς τε ἐκ τῆς κοίλης καὶ ὅσοι τῆς μεταξὺ τῶν
ποταμῶν Συρίας Μαζαῖος ἦγεν. ἐλέγετο δὲ ἡ πᾶσα
στρατιὰ ἡ Δαρείου ἱππεῖς μὲν ἐς τετρακισμυρίους,
πεζοὶ δὲ ἐς ἑκατὸν μυριάδας, καὶ ἅρματα δρεπανηφόρα
διακόσια, ἐλέφαντες δὲ οὐ πολλοί, ἀλλὰ ἐς πεντεκαί-
δεκα μάλιστα Ἰνδοῖς τοῖς ἐπὶ τάδε τοῦ Ἰνδοῦ ἦσαν.
Ξὺν ταύτῃ τῇ δυνάμει ἐστρατοπεδεύκει Δαρεῖος 7
ἐν Γαυγαμήλοις πρὸς ποταμῷ Βουμώδῳ, ἀπέχων

Ἀρβήλων τῆς πόλεως ὅσον ἑξακοσίους σταδίους, ἐν χώρῳ ὁμαλῷ πάντῃ. καὶ γὰρ καὶ ὅσα ἀνώμαλα αὐτοῦ ἐς ἱππασίαν, ταῦτα δὲ ἐκ πολλοῦ οἱ Πέρσαι τοῖς τε ἅρμασιν ἐπελαύνειν εὐπετῆ πεποιήκεσαν καὶ τῇ ἵππῳ ἱππάσιμα. ἦσαν γὰρ οἳ ἀνέπειθον Δαρεῖον ὑπὲρ τῆς πρὸς Ἰσσῷ γενομένης μάχης ὅτι ἄρα ἐμειονέκτησε τῶν χωρίων τῇ στενότητι· καὶ Δαρεῖος οὐ χαλεπῶς ἐπείθετο.

9 Ταῦτα ὡς ἐξηγγέλθη Ἀλεξάνδρῳ πρὸς τῶν κα-
τασκόπων τῶν Περσῶν ὅσοι ἑάλωσαν, ἔμεινεν αὐτοῦ
ἵνα ἐξηγγέλθη ἡμέρας τέσσαρας· καὶ τὴν στρατιὰν
ἐκ τῆς ὁδοῦ ἀνέπαυσε, τό τε στρατόπεδον τάφρῳ τε
καὶ χάρακι ἐτείχισεν. ἔγνω γὰρ τὰ μὲν σκευοφόρα
ἀπολείπειν καὶ ὅσοι τῶν στρατιωτῶν ἀπόμαχοι ἦσαν,
αὐτὸς δὲ ξὺν τοῖς μαχίμοις οὐδὲν ἄλλο ὅτι μὴ ὅπλα
2 φέρουσιν ἰέναι ἐς τὸν ἀγῶνα. ἀναλαβὼν οὖν τὴν
δύναμιν νυκτὸς ἦγεν ἀμφὶ δευτέραν φυλακὴν μά-
λιστα, ὡς ἅμ' ἡμέρᾳ προσμῖξαι τοῖς βαρβάροις. Δα-
ρεῖος δέ, ὡς προσηγγέλθη αὐτῷ προσάγων ἤδη Ἀλέ-
ξανδρος, ἐκτάσσει τὴν στρατιὰν ὡς ἐς μάχην· καὶ
Ἀλέξανδρος ἦγεν ὡσαύτως τεταγμένους. καὶ ἀπεῖχε
μὲν ἀλλήλων τὰ στρατόπεδα ὅσον ἑξήκοντα σταδίους,
οὐ μήν πω καθεώρων ἀλλήλους· γήλοφοι γὰρ ἐν μέσῳ
ἐπίπροσθεν ἀμφοῖν ἦσαν.

3 Ὡς δὲ ἀπεῖχεν Ἀλέξανδρος ὅσον ἐς τριάκοντα
σταδίους καὶ κατ' αὐτῶν ἤδη τῶν γηλόφων ᾔει αὐτῷ
ὁ στρατός, ἐνταῦθα, ὡς εἶδε τοὺς βαρβάρους, ἔστησε
τὴν αὑτοῦ φάλαγγα· καὶ ξυγκαλέσας τούς τε ἑταί-
ρους καὶ στρατηγοὺς καὶ ἰλάρχας καὶ τῶν συμμάχων
τε καὶ τῶν μισθοφόρων ξένων τοὺς ἡγεμόνας ἐβου-
λεύετο εἰ αὐτόθεν ἐπάγοι ἤδη τὴν φάλαγγα, ὡς οἱ
πλεῖστοι ἄγειν ἐκέλευον, ἢ καθάπερ Παρμενίωνι [κα-

λῶς] ἐδόκει, τότε μὲν αὐτοῦ καταστρατοπεδεύειν, 4
κατασκέψασθαι δὲ τόν τε χῶρον ξύμπαντα, εἰ δή τι
ὕποπτον αὐτοῦ ἢ ἄπορον, ἢ εἰ τάφροι ἢ σκόλοπες
καταπεπηγότες ἀφανεῖς, καὶ τὰς τάξεις τῶν πολε-
μίων ἀκριβέστερον κατιδεῖν. καὶ νικᾷ Παρμενίων
τῇ γνώμῃ, καὶ καταστρατοπεδεύουσιν αὐτοῦ ὅπως
τεταγμένοι ἔμελλον ἰέναι ἐς τὴν μάχην.

Ἀλέξανδρος δέ, ἀναλαβὼν τοὺς ψιλοὺς καὶ τῶν 5
ἱππέων τοὺς ἑταίρους, περιήει ἐν κύκλῳ σκοπῶν
τὴν χώραν πᾶσαν ἵνα τὸ ἔργον αὐτῷ ἔσεσθαι ἔμελ-
λεν. ἐπανελθὼν δὲ καὶ ξυγκαλέσας αὖθις τοὺς αὐ-
τοὺς ἡγεμόνας, αὐτοὺς μὲν οὐκ ἔφη χρῆναι παρακα-
λεῖσθαι πρὸς οὗ ἐς τὸν ἀγῶνα· πάλαι γὰρ εἶναι δι'
ἀρετήν τε τὴν σφῶν παρακεκλημένους καὶ ὑπὸ τῶν
πολλάκις ἤδη καλῶν ἔργων ἀποδεδειγμένων. τοὺς 6
κατὰ σφᾶς δὲ ἑκάστους ἐξορμᾶν ἠξίου, λοχαγόν τε
λοχίτας καὶ ἰλάρχην τὴν ἴλην τὴν αὐτοῦ ἕκαστον καὶ
ταξιάρχους τὰς τάξεις, τούς τε ἡγεμόνας τῶν πεζῶν
τὴν φάλαγγα ἕκαστον τήν οἱ ἐπιτετραμμένην, ὡς ἐν
τῇδε τῇ μάχῃ οὐχ ὑπὲρ Κοίλης Συρίας ἢ Φοινίκης,
οὐδὲ ὑπὲρ Αἰγύπτου, ὡς πρόσθεν, μαχουμένους,
ἀλλὰ ὑπὲρ τῆς ξυμπάσης Ἀσίας, οὕστινας χρὴ ἄρχειν,
ἐν τῷ τότε κριθησόμενον. οὔκουν τὴν ἐς τὰ καλὰ 7
ἐξόρμησιν διὰ πολλῶν ἀναγκαίαν αὐτοῖς εἶναι οἴκο-
θεν τοῦτο ἔχουσιν, ἀλλὰ κόσμου τε ἐν τῷ κινδύνῳ
ὅπως τις καθ' αὑτὸν ἐπιμελήσεται καὶ σιγῆς ἀκριβοῦς
ὁπότε σιγῶντας ἐπιέναι δέοι, καὶ αὖ λαμπρᾶς τῆς
βοῆς ἵνα ἐμβοῆσαι καλόν, καὶ ἀλαλαγμοῦ ὡς φοβε-
ρωτάτου ὁπότε ἐπαλαλάξαι καιρός· αὐτοί τε ὅπως 8
ὀξέως κατακούοιεν τῶν παραγγελλομένων, καὶ παρ'
αὐτῶν αὖ ὅπως ἐς τὰς τάξεις ὀξέως παραδιδῶνται
τὰ παραγγέλματα· ἕν τε τῷ καθ' αὑτὸν ἕκαστον καὶ

τὸ πᾶν μεμνῆσθαι ξυγκινδυνεῦόν τε ἀμελουμένῳ καὶ
δι' ἐπιμελείας ἐκπονουμένῳ ξυνορθούμενον.

10 Ταῦτα καὶ τοιαῦτα ἄλλα οὐ πολλὰ παρακαλέσας
τε καὶ ἀντιπαρακληθεὶς πρὸς τῶν ἡγεμόνων θαρρεῖν
ἐπὶ σφίσι, δειπνοποιεῖσθαί τε καὶ ἀναπαύεσθαι
ἐκέλευσε τὸν στρατόν. Παρμενίων δὲ λέγουσιν ὅτι
ἀφικόμενος παρ' αὐτὸν ἐπὶ τὴν σκηνήν, νύκτωρ παρ-
ῄνει ἐπιθέσθαι τοῖς Πέρσαις· ἀπροσδοκήτοις τε γὰρ
καὶ ἀνατεταραγμένοις καὶ ἅμα ἐν νυκτὶ φοβερωτέ-
2 ροις ἐπιθήσεσθαι. ὁ δὲ ἐκείνῳ μὲν ἀποκρίνεται, ὅτι
καὶ ἄλλοι κατήκουον τῶν λόγων, αἰσχρὸν εἶναι κλέψαι
τὴν νίκην, ἀλλὰ φανερῶς καὶ ἄνευ σοφίσματος χρῆ-
ναι νικῆσαι Ἀλέξανδρον. καὶ τὸ μεγαλήγορον αὐτοῦ
τοῦτο οὐχ ὑπέρογκον μᾶλλόν τι ἢ εὔθαρσὲς ἐν τοῖς
κινδύνοις ἐφαίνετο· δοκεῖν δ' ἔμοιγε, καὶ λογισμῷ
3 ἀκριβεῖ ἐχρήσατο ἐν τῷ τοιῷδε· ἐν νυκτὶ γὰρ τοῖς
τε ἀποχρώντως καὶ τοῖς ἐνδεῶς πρὸς τὰς μάχας
παρεσκευασμένοις πολλὰ ἐκ τοῦ παραλόγου ξυμβάντα
τοὺς μὲν ἔσφηλε, τοὺς κρείσσονας, τοῖς χείροσι δὲ
παρὰ τὰ ἐξ ἀμφοῖν ἐλπισθέντα τὴν νίκην παρέδωκεν.
αὐτῷ τε κινδυνεύοντι τὸ πολὺ ἐν ταῖς μάχαις σφα-
λερὰ ἡ νὺξ κατεφαίνετο, καὶ ἅμα ἡσσηθέντι τε αὖθις
Δαρείῳ τὴν ξυγχώρησιν τοῦ χείρονι ὄντι χειρόνων
4 ἡγεῖσθαι ἡ λαθραία τε καὶ νυκτερινὴ ἐκ σφῶν ἐπίθε-
σις ἀφῃρεῖτο, εἴ τέ τι ἐκ τοῦ παραλόγου πταῖσμα
σφίσι ξυμπέσοι, τοῖς μὲν πολεμίοις τὰ κύκλῳ φίλια
καὶ αὐτοὶ τῆς χώρας ἔμπειροι, σφεῖς δὲ ἄπειροι ἐν
πολεμίοις τοῖς πᾶσιν, ὧν οὐ μικρὰ μοῖρα οἱ αἰχμά-
λωτοι ἦσαν, ξυνεπιθησόμενοι ἐν νυκτὶ μὴ ὅτι πταί-
σασιν, ἀλλὰ καὶ εἰ μὴ παρὰ πολὺ νικῶντες φαίνοιντο.
τούτων τε τῶν λογισμῶν ἕνεκα ἐπαινῶ Ἀλέξανδρον
καὶ τοῦ ἐς τὸ φανερὸν ὑπερόγκου οὐ μεῖον.

Δαρεῖος δὲ καὶ ὁ ξὺν Δαρείῳ στρατὸς οὕτως 11
ὅπως τὴν ἀρχὴν ἐτάξαντο ἔμειναν τῆς νυκτὸς ξυν-
τεταγμένοι, ὅτι οὔτε στρατόπεδον αὐτοῖς περιεβέ-
βλητο ἀκριβὲς καὶ ἅμα ἐφοβοῦντο μή σφισι νύκτωρ
ἐπίθοιντο οἱ πολέμιοι. καὶ εἴπερ τι ἄλλο, καὶ τοῦτο 2
ἐκάκωσε τοῖς Πέρσαις ἐν τῷ τότε τὰ πράγματα, ἡ
στάσις ἡ πολλὴ ἡ ξὺν τοῖς ὅπλοις καὶ τὸ δέος, ὅ τι περ
φιλεῖ πρὸ τῶν μεγάλων κινδύνων γίγνεσθαι, οὐκ
ἐκ τοῦ παραυτίκα σχεδιασθέν, ἀλλ' ἐν πολλῷ χρόνῳ
μελετηθέν τε καὶ τὰς γνώμας αὐτοῖς δουλωσάμενον.

Ἐτάχθη δὲ αὐτῷ ἡ στρατιὰ ὧδε· ἑάλω γὰρ ὕστε- 3
ρον ἡ τάξις ἥντινα ἔταξε Δαρεῖος γεγραμμένη, ὡς
λέγει Ἀριστόβουλος. τὸ μὲν εὐώνυμον αὐτῷ κέρας
οἵ τε Βάκτριοι ἱππεῖς εἶχον καὶ ξὺν τούτοις Δάαι
καὶ Ἀραχωτοί· ἐπὶ δὲ τούτοις Πέρσαι ἐτετάχατο,
ἱππεῖς τε ὁμοῦ καὶ πεζοὶ ἀναμεμιγμένοι, καὶ Σούσιοι
ἐπὶ Πέρσαις, ἐπὶ δὲ Σουσίοις Καδούσιοι. αὕτη μὲν 4
ἡ τοῦ εὐωνύμου κέρως ἔστε ἐπὶ τὸ μέσον τῆς πάσης
φάλαγγος τάξις ἦν· κατὰ δὲ τὸ δεξιὸν οἵ τε ἐκ Κοί-
λης Συρίας καὶ οἱ ἐκ τῆς μέσης τῶν ποταμῶν ἐτε-
τάχατο, καὶ Μῆδοι ἔτι κατὰ τὸ δεξιόν, ἐπὶ δὲ Παρ-
θυαῖοι καὶ Σάκαι, ἐπὶ δὲ Τάπουροι καὶ Ὑρκάνιοι,
ἐπὶ δὲ Ἀλβανοὶ καὶ Σακεσίναι, οὗτοι μὲν ἔστε ἐπὶ τὸ
μέσον τῆς πάσης φάλαγγος. κατὰ τὸ μέσον δέ, ἵνα 5
ἦν βασιλεὺς Δαρεῖος, οἵ τε συγγενεῖς οἱ βασιλέως
ἐτετάχατο καὶ οἱ μηλοφόροι Πέρσαι καὶ Ἰνδοὶ καὶ
Κᾶρες οἱ ἀνάσπαστοι καλούμενοι καὶ οἱ Μάρδοι
τοξόται· Οὔξιοι δὲ καὶ Βαβυλώνιοι καὶ οἱ πρὸς τῇ
ἐρυθρᾷ θαλάσσῃ καὶ Σιτακηνοὶ ἐς βάθος ἐπιτεταγ-
μένοι ἦσαν. προετετάχατο δὲ ἐπὶ μὲν τοῦ εὐωνύμου 6
κατὰ τὸ δεξιὸν τὸ Ἀλεξάνδρου οἵ τε Σκύθαι ἱππεῖς
καὶ τῶν Βακτριανῶν ἐς χιλίους καὶ ἅρματα δρεπανη-

φόρα ἑκατόν. οἱ δὲ ἐλέφαντες ἕστησαν κατὰ τὴν
Δαρείου ἴλην τὴν βασιλικὴν καὶ ἅρματα ἐς πεντή-
7 κοντα. τοῦ δὲ δεξιοῦ οἵ τε Ἀρμενίων καὶ Καππα-
δοκῶν ἱππεῖς προετετάχατο καὶ ἅρματα δρεπανηφόρα
πεντήκοντα. οἱ δὲ Ἕλληνες οἱ μισθοφόροι παρὰ Δα-
ρεῖόν τε αὐτὸν ἑκατέρωθεν καὶ τοὺς ἅμα αὐτῷ Πέρ-
σας κατὰ τὴν φάλαγγα αὐτὴν τῶν Μακεδόνων, ὡς
μόνοι δὴ ἀντίρροποι τῇ φάλαγγι, ἐτάχθησαν.
8 Ἀλεξάνδρῳ δὲ ἡ στρατιὰ ἐκοσμήθη ὧδε. τὸ μὲν
δεξιὸν αὐτῷ εἶχον τῶν ἱππέων οἱ ἑταῖροι, ὧν προε-
τέτακτο ἡ ἴλη ἡ βασιλική, ἧς Κλεῖτος ὁ Δρωπίδου
ἰλάρχης ἦν, ἐπὶ δὲ ταύτῃ ἡ Γλαυκίου ἴλη, ἐχομένη
δὲ αὐτῆς ἡ Ἀρίστωνος, ἐπὶ δὲ ἡ Σωπόλιδος τοῦ Ἑρ-
μοδώρου, ἐπὶ δὲ ἡ Ἡρακλείδου τοῦ Ἀντιόχου, ἐπὶ
ταύτῃ δὲ ἡ Δημητρίου τοῦ Ἀλθαιμένους, ταύτης δὲ
ἐχομένη ἡ Μελεάγρου, τελευταία δὲ τῶν βασιλικῶν
ἰλῶν ἧς Ἡγέλοχος ὁ Ἱπποστράτου ἰλάρχης ἦν. ξυμ-
πάσης δὲ τῆς ἵππου τῶν ἑταίρων Φιλώτας ἦρχεν ὁ
9 Παρμενίωνος. τῆς δὲ φάλαγγος τῶν Μακεδόνων
ἐχόμενον τῶν ἱππέων πρῶτον τὸ ἄγημα ἐτέτακτο τῶν
ὑπασπιστῶν καὶ ἐπὶ τούτῳ οἱ ἄλλοι ὑπασπισταί·
ἡγεῖτο δὲ αὐτῶν Νικάνωρ ὁ Παρμενίωνος· τούτων
δὲ ἐχομένη ἡ Κοίνου τοῦ Πολεμοκράτους τάξις ἦν,
μετὰ δὲ τούτους ἡ Περδίκκου τοῦ Ὀρόντου, ἔπειτα
ἡ Μελεάγρου τοῦ Νεοπτολέμου, ἐπὶ δὲ ἡ Πολυσπέρ-
χοντος τοῦ Σιμμίου, ἐπὶ δὲ ἡ Ἀμύντου τοῦ Ἀνδρο-
μένους· ταύτης δὲ ἡγεῖτο Σιμμίας, ὅτι Ἀμύντας
ἐπὶ Μακεδονίας ἐς ξυλλογὴν στρατιᾶς ἐσταλμένος
10 ἦν. τὸ δὲ εὐώνυμον τῆς φάλαγγος τῶν Μακεδόνων
ἡ Κρατέρου τοῦ Ἀλεξάνδρου τάξις εἶχε, καὶ αὐτὸς
Κράτερος ἐξῆρχε τοῦ εὐωνύμου τῶν πεζῶν· καὶ
ἱππεῖς ἐχόμενοι αὐτοῦ οἱ ξύμμαχοι, ὧν ἡγεῖτο Ἐρί-

γυιος· ὁ Λαρίχου· τούτων δὲ ἐχόμενοι ὡς ἐπὶ τὸ
εὐώνυμον κέρας οἱ Θεσσαλοὶ ἱππεῖς, ὧν ἦρχε Φίλιπ-
πος ὁ Μενελάου. ξύμπαν δὲ τὸ εὐώνυμον ἦγε Παρ-
μενίων ὁ Φιλώτα, καὶ ἀμφ' αὐτὸν οἱ τῶν Φαρσα-
λίων ἱππεῖς οἱ κράτιστοί τε καὶ πλεῖστοι τῆς Θεσσα-
λικῆς ἵππου ἀνεστρέφοντο. 12

Ἡ μὲν ἐπὶ μετώπου τάξις Ἀλεξάνδρῳ ὧδε κεκόσ-
μητο· ἐπέταξε δὲ καὶ δευτέραν τάξιν ὡς εἶναι τὴν
φάλαγγα ἀμφίστομον. καὶ παρήγγελτο τοῖς ἡγεμόσι
τῶν ἐπιτεταγμένων, εἰ κυκλουμένους τοὺς σφῶν
ὑπὸ τοῦ Περσικοῦ στρατεύματος κατίδοιεν, ἐπιστρέ-
ψαντας ἐς τὸ ἔμπαλιν δέχεσθαι τοὺς βαρβάρους· ἐς 2
ἐπικαμπὴν δέ, εἴ που ἀνάγκη καταλαμβάνοι ἢ ἀνα-
πτύξαι ἢ ξυγκλεῖσαι τὴν φάλαγγα, κατὰ μὲν τὸ δεξιὸν
κέρας ἐχόμενοι τῆς βασιλικῆς ἴλης τῶν Ἀγριάνων
ἐτάχθησαν οἱ ἡμίσεες, ὧν ἡγεῖτο Ἄτταλος, καὶ μετὰ
τούτων οἱ Μακεδόνες τοξόται, ὧν Βρίσων ἦρχεν,
ἐχόμενοι δὲ τῶν τοξοτῶν οἱ ἀρχαῖοι καλούμενοι ξένοι
καὶ ἄρχων τούτων Κλέανδρος. προετάχθησαν δὲ τῶν 3
τε Ἀγριάνων καὶ τῶν τοξοτῶν οἵ τε πρόδρομοι ἱππεῖς
καὶ οἱ Παίονες, ὧν Ἀρέτης καὶ Ἀρίστων ἡγοῦντο.
ξυμπάντων δὲ προτεταγμένοι ἦσαν οἱ μισθοφόροι
ἱππεῖς, ὧν Μενίδας ἦρχε. τῆς δὲ βασιλικῆς ἴλης
καὶ τῶν ἄλλων ἑταίρων προτεταγμένοι ἦσαν τῶν τε
Ἀγριάνων καὶ τοξοτῶν οἱ ἡμίσεες, καὶ οἱ Βαλάκρου
ἀκοντισταί· οὗτοι κατὰ τὰ ἅρματα τὰ δρεπανηφόρα
ἐτετάχατο. Μενίδᾳ δὲ καὶ τοῖς ἀμφ' αὐτὸν παρήγ- 4
γελτο, εἰ περιϊππεύοιεν οἱ πολέμιοι τὸ κέρας σφῶν,
ἐς πλαγίους ἐμβάλλειν αὐτοὺς ἐπικάμψαντας. τὰ
μὲν ἐπὶ τοῦ δεξιοῦ κέρως οὕτως ἐτέτακτο Ἀλεξάν-
δρῳ· κατὰ δὲ τὸ εὐώνυμον ἐς ἐπικαμπὴν οἵ τε Θρᾷ-
κες ἐτετάχατο, ὧν ἡγεῖτο Σιτάλκης, καὶ ἐπὶ τούτοις

οἱ ξύμμαχοι ἱππεῖς, ὧν ἦρχε Κοίρανος, ἐπὶ δὲ οἱ
Ὀδρύσαι ἱππεῖς, ὧν ἡγεῖτο Ἀγάθων ὁ Τυρίμμα.
5 ξυμπάντων δὲ ταύτῃ προετάχθη ἡ ξενικὴ ἵππος ἡ
τῶν μισθοφόρων, ὧν ἦρχεν Ἀνδρόμαχος ὁ Ἱέρωνος.
ἐπὶ δὲ τοῖς σκευοφόροις οἱ ἀπὸ Θράκης πεζοὶ ἐς φυ-
λακὴν ἐτάχθησαν. ἡ δὲ πᾶσα στρατιὰ Ἀλεξάνδρου
ἱππεῖς μὲν ἐς ἑπτακισχιλίους, πεζοὶ δὲ ἀμφὶ τὰς τέσ-
σαρας μυριάδας.
13 Ὡς δὲ ὁμοῦ ἤδη τὰ στρατόπεδα ἐγίγνετο, ὤφθη
Δαρεῖός τε καὶ οἱ ἀμφ᾽ αὐτόν, οἵ τε μηλοφόροι
Πέρσαι καὶ Ἰνδοὶ καὶ Ἀλβανοὶ καὶ Κᾶρες οἱ ἀνά-
σπαστοι καὶ οἱ Μάρδοι τοξόται, κατ᾽ αὐτὸν Ἀλέξαν-
δρον τεταγμένοι καὶ τὴν ἴλην τὴν βασιλικήν. ἦγε
δὲ ὡς ἐπὶ τὸ δεξιὸν τὸ αὑτοῦ Ἀλέξανδρος μᾶλλον,
καὶ οἱ Πέρσαι ἀντιπαρῆγον, ὑπερφαλαγγοῦντες
2 πολὺ ἐπὶ τῷ σφῶν εὐωνύμῳ. ἤδη τε οἱ τῶν Σκυ-
θῶν ἱππεῖς παριππεύοντες ἥπτοντο τῶν προτεταγ-
μένων τῆς Ἀλεξάνδρου τάξεως καὶ Ἀλέξανδρος ἔτι
ὅμως ἦγεν ἐπὶ δόρυ, καὶ ἐγγὺς ἦν τοῦ ἐξαλλάσσειν
τὸν ὡδοπεποιημένον πρὸς τῶν Περσῶν χῶρον. ἔνθα
δὴ δείσας Δαρεῖος μὴ προχωρησάντων ἐς τὰ οὐχ
ὁμαλὰ τῶν Μακεδόνων ἀχρεῖά σφισι γένηται τὰ ἅρ-
ματα, κελεύει τοὺς προτεταγμένους τοῦ εὐωνύμου
περιϊππεύειν τὸ κέρας τὸ δεξιόν, ᾗ Ἀλέξανδρος ἦγε,
τοῦ μηκέτι προσωτέρω αὐτοὺς ἐξάγειν τὸ κέρας.
3 τούτου δὲ γενομένου Ἀλέξανδρος ἐμβάλλειν κελεύει
ἐς αὐτοὺς τοὺς μισθοφόρους ἱππέας, ὧν Μενίδας
ἡγεῖτο. ἀντεκδραμόντες δὲ ἐπ᾽ αὐτοὺς οἵ τε Σκύθαι
ἱππεῖς καὶ τῶν Βακτρίων οἱ ξυντεταγμένοι τοῖς
Σκύθαις τρέπουσιν ὀλίγους ὄντας πολλῷ πλείονες.
Ἀλέξανδρος δὲ τοὺς περὶ Ἀρίστωνά τε, τοὺς Παίο-
νας, καὶ τοὺς ξένους ἐμβαλεῖν τοῖς Σκύθαις ἐκέ-

λευσε· καὶ ἐγκλίνουσιν οἱ βάρβαροι. Βάκτριοι δὲ οἱ 4
ἄλλοι πελάσαντες τοῖς Παίοσί τε καὶ ξένοις τούς τε
σφῶν φεύγοντας ἤδη ἀνέστρεψαν ἐς τὴν μάχην καὶ
τὴν ἱππομαχίαν ξυστῆναι ἐποίησαν. καὶ ἔπιπτον
μὲν πλείονες τῶν Ἀλεξάνδρου, τῷ τε πλήθει τῶν
βαρβάρων βιαζόμενοι καὶ ὅτι αὐτοί τε οἱ Σκύθαι
καὶ οἱ ἵπποι αὐτοῖς ἀκριβέστερον ἐς φυλακὴν πε-
φραγμένοι ἦσαν. ἀλλὰ καὶ ὧς τάς τε προσβολὰς
αὐτῶν ἐδέχοντο οἱ Μακεδόνες καὶ βίᾳ κατ᾽ ἴλας
προσπίπτοντες ἐξώθουν ἐκ τῆς τάξεως.

Καὶ ἐν τούτῳ τὰ ἅρματα τὰ δρεπανηφόρα ἐφῆ- 5
καν οἱ βάρβαροι κατ᾽ αὐτὸν Ἀλέξανδρον, ὡς ἀνα-
ταράξοντες αὐτῷ τὴν φάλαγγα. καὶ ταύτῃ μάλιστα
ἐψεύσθησαν· τὰ μὲν γὰρ εὐθὺς ὡς προσεφέρετο
κατηκόντισαν οἵ τε Ἀγριᾶνες καὶ οἱ ξὺν Βαλάκρῳ
ἀκοντισταὶ οἱ προτεταγμένοι τῆς ἵππου τῶν ἑταίρων·
τὰ δὲ τῶν ῥυτήρων ἀντιλαμβανόμενοι τούς τε ἀνα-
βάτας κατέσπων καὶ τοὺς ἵππους περιϊστάμενοι ἔκοπ-
τον. ἔστι δὲ ἃ καὶ διεξέπεσε διὰ τῶν τάξεων· διέσχον 6
γάρ, ὥσπερ παρήγγελτο αὐτοῖς, ἵνα προσέπιπτε τὰ
ἅρματα· καὶ ταύτῃ μάλιστα ξυνέβη αὐτά τε σῶα καὶ
οἷς ἐπηλάθη ἀβλαβῶς διελθεῖν· ἀλλὰ καὶ τούτων οἵ
τε ἱπποκόμοι τῆς Ἀλεξάνδρου στρατιᾶς καὶ οἱ ὑπασ-
πισταὶ οἱ βασιλικοὶ ἐκράτησαν.

Ὡς δὲ Δαρεῖος ἐπῆγεν ἤδη τὴν φάλαγγα πᾶσαν, 14
ἐνταῦθα Ἀλέξανδρος Ἀρέτην μὲν κελεύει ἐμβαλεῖν
τοῖς περιϊππεύουσι τὸ κέρας σφῶν τὸ δεξιὸν ὡς ἐς
κύκλωσιν· αὐτὸς δὲ τέως μὲν ἐπὶ κέρως τοὺς ἀμφ᾽
αὑτὸν ἦγε· τῶν δὲ ἐκβοηθησάντων ἱππέων τοῖς κυκ- 2
λουμένοις τὸ κέρας τὸ δεξιὸν παραρρηξάντων τι τῆς
πρώτης φάλαγγος τῶν βαρβάρων ἐπιστρέψας κατὰ
τὸ διέχον καὶ ὥσπερ ἔμβολον ποιήσας τῆς τε ἵππου

τῆς ἑταιρικῆς καὶ τῆς φάλαγγος τῆς ταύτῃ τεταγμέ-
νης ἦγε δρόμῳ τε καὶ ἀλαλαγμῷ ὡς ἐπὶ αὐτὸν Δα-
3 ρεῖον. καὶ χρόνον μέν τινα ὀλίγον ἐν χερσὶν ἡ μάχη
ἐγένετο· ὡς δὲ οἵ τε ἱππεῖς οἱ ἀμφ' Ἀλέξανδρον
καὶ αὐτὸς Ἀλέξανδρος εὐρώστως ἐνέκειντο ὠθισμοῖς
τε χρώμενοι καὶ τοῖς ξυστοῖς τὰ πρόσωπα τῶν Περ-
σῶν κόπτοντες, ἥ τε φάλαγξ ἡ Μακεδονικὴ πυκνὴ
καὶ ταῖς σαρίσσαις πεφρικυῖα ἐμβεβλήκει ἤδη αὐτοῖς,
καὶ πάντα ὁμοῦ τὰ δεινὰ καὶ πάλαι ἤδη φοβερῷ ὄντι
Δαρείῳ ἐφαίνετο, πρῶτος αὐτὸς ἐπιστρέψας ἔφευγεν·
ἐφοβήθησαν δὲ καὶ οἱ περιϊππεύοντες τῶν Περσῶν
τὸ κέρας ἐμβαλόντων ἐς αὐτοὺς εὐρώστως τῶν περὶ
Ἀρέτην.

4 Ταύτῃ μὲν δὴ τῶν Περσῶν φυγὴ καρτερὰ ἦν,
καὶ οἱ Μακεδόνες ἐφεπόμενοι ἐφόνευον τοὺς φεύ-
γοντας. οἱ δὲ ἀμφὶ Σιμμίαν καὶ ἡ τούτου τάξις
οὐκέτι συνεξορμῆσαι Ἀλεξάνδρῳ δυνατοὶ ἐγένοντο
ἐς τὴν δίωξιν, ἀλλ' ἐπιστήσαντες τὴν φάλαγγα αὐτοῦ
ἠγωνίζοντο, ὅτι τὸ εὐώνυμον τῶν Μακεδόνων πο-
5 νεῖσθαι ἠγγέλλετο. καὶ ταύτῃ παραρραγείσης αὐτοῖς
τῆς τάξεως κατὰ τὸ διέχον διεκπαίουσι τῶν τε Ἰνδῶν
τινες καὶ τῆς Περσικῆς ἵππου ὡς ἐπὶ τὰ σκευοφόρα
τῶν Μακεδόνων· καὶ τὸ ἔργον ἐκεῖ καρτερὸν ἐγίγ-
νετο. οἵ τε γὰρ Πέρσαι θρασέως ἐνέκειντο ἀνόπλοις
τοῖς πολλοῖς καὶ οὐ προσδοκήσασιν ἐπὶ σφᾶς διεκ-
πεσεῖσθαί τινας διακόψαντας διπλῆν τὴν φάλαγγα,
καὶ οἱ αἰχμάλωτοι βάρβαροι ἐμβαλλόντων τῶν Περ-
σῶν ξυνεπέθεντο καὶ αὐτοὶ τοῖς Μακεδόσιν ἐν τῷ
6 ἔργῳ. τῶν δὲ ἐπιτεταγμένων τῇ πρώτῃ φάλαγγι οἱ
ἡγεμόνες ὀξέως, μαθόντες τὸ γιγνόμενον, μεταβα-
λόντες, ᾗπερ παρήγγελτο αὐτοῖς, τὴν τάξιν ἐπιγίγ-
νονται κατὰ νώτου τοῖς Πέρσαις, καὶ πολλοὺς μὲν

αὐτῶν αὐτοῦ ἀμφὶ τοῖς σκευοφόροις ξυνεχομένους
ἀπέκτειναν· οἱ δὲ αὐτῶν ἐγκλίναντες ἔφευγον. οἱ
δὲ ἐπὶ τοῦ δεξιοῦ κέρως τῶν Περσῶν, οὔπω τῆς
φυγῆς τῆς Δαρείου ᾐσθημένοι, περιϊππεύσαντες τὸ
Ἀλεξάνδρου εὐώνυμον κατὰ κέρας τοῖς ἀμφὶ Παρμε-
νίωνα ἐνέβαλλον.

Καὶ ἐν τούτῳ ἀμφιβόλων τὰ πρῶτα γιγνομένων 15
τῶν Μακεδόνων πέμπει Παρμενίων παρ' Ἀλέξανδρον
σπουδῇ ἀγγελοῦντα ὅτι ἐν ἀγῶνι ξυνέχεται τὸ κατὰ
σφᾶς καὶ βοηθεῖν δεῖ. ταῦτα ὡς ἐξηγγέλθη Ἀλεξάν-
δρῳ, τοῦ μὲν διώκειν ἔτι ἀπετράπετο, ἐπιστρέψας
δὲ σὺν τῇ ἵππῳ τῶν ἑταίρων ὡς ἐπὶ τὸ δεξιὸν τῶν
βαρβάρων ἦγε δρόμῳ. καὶ πρῶτα μὲν τοῖς φεύγουσι
τῶν πολεμίων ἱππεῦσι, τοῖς τε Παρθυαίοις καὶ τῶν
Ἰνδῶν ἔστιν οἷς καὶ Πέρσαις τοῖς πλείστοις καὶ κρα-
τίστοις ἐμβάλλει. καὶ ἱππομαχία αὕτη καρτερωτάτη 2
τοῦ παντὸς ἔργου ξυνέστη. ἐς βάθος τε γάρ, οἷα δὴ
ἰληδὸν τεταγμένοι, ἀνέστρεφον οἱ βάρβαροι καὶ ἀντι-
μέτωποι τοῖς ἀμφ' Ἀλέξανδρον ξυμπεσόντες οὔτε
ἀκοντισμῷ ἔτι οὔτ' ἐξελιγμοῖς τῶν ἵππων, ἥπερ
ἱππομαχίας δίκη, ἐχρῶντο, ἀλλὰ διεκπαῖσαι πᾶς τις
τὸ καθ' αὑτόν, ὡς μόνην ταύτην σωτηρίαν σφίσιν
οὖσαν ἐπειγόμενοι, ἔκοπτόν τε καὶ ἐκόπτοντο ἀφει-
δῶς, οἷα δὴ οὐχ ὑπὲρ νίκης ἀλλοτρίας ἔτι, ἀλλ'
ὑπὲρ σωτηρίας οἰκείας ἀγωνιζόμενοι. καὶ ἐνταῦθα
πίπτουσι μὲν ἀμφὶ ἑξήκοντα τῶν ἑταίρων τοῦ Ἀλε-
ξάνδρου, καὶ τιτρώσκεται Ἡφαιστίων τε αὐτὸς καὶ
Κοῖνος καὶ Μενίδας· ἀλλ' ἐκράτησε καὶ τούτων
Ἀλέξανδρος.

Καὶ τούτων μὲν ὅσοι διεξέπεσον διὰ τῶν ἀμφ' 3
Ἀλέξανδρον ἔφευγον ἀνὰ κράτος· Ἀλέξανδρος δὲ
ἐγγὺς ἦν προσμῖξαι ἤδη τῷ δεξιῷ κέρατι τῶν πολε-

μίων. καὶ ἐν τούτῳ οἱ Θεσσαλοὶ ἱππεῖς λαμπρῶς ἀγωνισάμενοι οὐχ ὑπελείποντο Ἀλεξάνδρῳ τοῦ ἔργου· ἀλλὰ γὰρ ἔφευγον ἤδη οἱ ἀπὸ τοῦ δεξιοῦ κέρως τῶν βαρβάρων, ὁπότε Ἀλέξανδρος αὐτοῖς συνέμιξεν, ὥστε ἀποτραπόμενος Ἀλέξανδρος ἐς τὸ διώκειν αὖθις Δα-
4 ρεῖον ἐξώρμησε· καὶ ἐδίωξεν ἔστε φάος ἦν· καὶ οἱ ἀμφὶ Παρμενίωνα τὸ κατ᾽ αὐτοὺς διώκοντες εἵποντο. ἀλλὰ Ἀλέξανδρος μὲν διαβὰς τὸν ποταμὸν τὸν Λύκον κατεστρατοπέδευσεν αὐτοῦ, ὡς ἀναπαῦσαι ὀλίγον τούς τε ἄνδρας καὶ τοὺς ἵππους· Παρμενίων δὲ τό τε στρατόπεδον τῶν βαρβάρων εἷλε καὶ τὰ σκευοφόρα καὶ τοὺς ἐλέφαντας καὶ τὰς καμήλους.

5 Ἀλέξανδρος δὲ ἀναπαύσας τοὺς ἀμφ᾽ αὑτὸν ἱππέας ἔστε ἐπὶ μέσας νύκτας προὐχώρει αὖθις κατὰ σπουδὴν ἐπ᾽ Ἄρβηλα, ὡς Δαρεῖόν τε αἱρήσων ἐκεῖ καὶ τὰ χρήματα καὶ τὴν ἄλλην κατασκευὴν τὴν βασιλικήν. καὶ ἀφίκετο εἰς Ἄρβηλα τῇ ὑστεραίᾳ, διώξας τοὺς πάντας ἐκ τῆς μάχης σταδίους μάλιστα ἐς ἑξακοσίους. καὶ Δαρεῖον μὲν οὐ καταλαμβάνει ἐν Ἀρβήλοις, ἀλλ᾽ ἔφευγεν οὐδέν τι ἐλινύσας Δαρεῖος· τὰ χρήματα δὲ ἐγκατελήφθη καὶ ἡ κατασκευὴ πᾶσα, καὶ τὸ ἅρμα τὸ Δαρείου αὖθις ἐγκατελήφθη καὶ ἡ ἀσπὶς αὖθις καὶ τὰ τόξα ἑάλω.

6 Ἀπέθανον δὲ τῶν ἀμφ᾽ Ἀλέξανδρον ἄνδρες μὲν ἐς ἑκατὸν μάλιστα, ἵπποι δὲ ἔκ τε τῶν τραυμάτων καὶ τῆς κακοπαθείας τῆς ἐν τῇ διώξει ὑπὲρ τοὺς χιλίους, καὶ τούτων τῆς ἑταιρικῆς ἵππου σχεδόν τι οἱ ἡμίσεες. τῶν βαρβάρων δὲ νεκροὶ μὲν ἐλέγοντο ἐς τριάκοντα μυριάδας, ἑάλωσαν δὲ πολὺ πλείονες τῶν ἀποθανόντων καὶ οἱ ἐλέφαντες καὶ τῶν ἁρμάτων ὅσα μὴ κατεκόπη ἐν τῇ μάχῃ.

7 Τοῦτο τὸ τέλος τῇ μάχῃ ταύτῃ ἐγένετο ἐπὶ ἄρ-

*χοντος Ἀθηναίοις Ἀριστοφάνους μηνὸς Πυανεψιῶ-
νος· καὶ Ἀριστάνδρῳ ξυνέβη ἡ μαντεία ἐν τῷ αὐτῷ
μηνὶ ἐν ὅτῳ ἡ σελήνη ἐκλιπὴς ἐφάνη τήν τε μάχην
Ἀλεξάνδρῳ καὶ τὴν νίκην γενέσθαι.*

Δαρεῖος μὲν δὴ εὐθὺς ἐκ τῆς μάχης παρὰ τὰ ὄρη 16
*τὰ Ἀρμενίων ἤλαυνεν ἐπὶ Μηδίας, καὶ ξὺν αὐτῷ οἵ
τε Βάκτριοι ἱππεῖς, ὡς τότε ἐν τῇ μάχῃ ξυνετάχθη-
σαν, ἔφευγον καὶ Περσῶν οἵ τε συγγενεῖς οἱ βασι-
λέως καὶ τῶν μηλοφόρων καλουμένων οὐ πολλοί.
προσεγένοντο δὲ αὐτῷ κατὰ τὴν φυγὴν καὶ τῶν μισθο-* 2
*φόρων ξένων ἐς δισχιλίους, οὓς Πάρων τε ὁ Φωκεὺς
καὶ Γλαῦκος ὁ Αἰτωλὸς ἦγον. ταύτῃ δὲ αὐτῷ ἡ φυγὴ
ἐπὶ Μηδίας ἐγίγνετο ὅτι ἐδόκει τὴν ἐπὶ Σούσων τε
καὶ Βαβυλῶνος ἥξειν Ἀλέξανδρον ἐκ τῆς μάχης, ὅτι
οἰκουμένη τε ἐκείνη πᾶσα ἦν καὶ ὁδὸς τοῖς σκευο-
φόροις οὐ χαλεπή, καὶ ἅμα τοῦ πολέμου τὸ ἆθλον
ἡ Βαβυλὼν καὶ τὰ Σοῦσα ἐφαίνετο· ἡ δὲ ἐπὶ Μη-
δίας μεγάλῳ στρατεύματι οὐκ εὔπορος.*

Καὶ οὐκ ἐψεύσθη Δαρεῖος. Ἀλέξανδρος γὰρ ἐξ 3
*Ἀρβήλων ὁρμηθεὶς τὴν ἐπὶ Βαβυλῶνος εὐθὺς προὐ-
χώρει. ἤδη τε οὐ πόρρω Βαβυλῶνος ἦν καὶ τὴν
δύναμιν ξυντεταγμένην ὡς ἐς μάχην ἦγε, καὶ οἱ
Βαβυλώνιοι πανδημεὶ ἀπήντων αὐτῷ ξὺν ἱερεῦσί τε
σφῶν καὶ ἄρχουσι, δῶρά τε ὡς ἕκαστοι φέροντες καὶ
τὴν πόλιν ἐνδιδόντες καὶ τὴν ἄκραν καὶ τὰ χρήματα.
Ἀλέξανδρος δὲ παρελθὼν εἰς τὴν Βαβυλῶνα τὰ ἱερὰ* 4
*ἃ Ξέρξης καθεῖλεν ἀνοικοδομεῖν προσέταξε Βαβυ-
λωνίοις, τά τε ἄλλα καὶ τοῦ Βήλου τὸ ἱερόν, ὃν μά-
λιστα θεῶν τιμῶσι Βαβυλώνιοι. σατράπην δὲ κατέ-
στησε Βαβυλωνίων Μαζαῖον, Ἀπολλόδωρον δὲ τὸν
Ἀμφιπολίτην στρατηγὸν τῶν μετὰ Μαζαίου ὑπολει-
πομένων στρατιωτῶν, καὶ Ἀσκληπιόδωρον τὸν Φίλω-*

5 νος τοὺς φόρους ἐκλέγειν. κατέπεμψε δὲ καὶ ἐς Ἀρ-
μενίαν Μιθρίνην σατράπην, ὃς τὴν ἐν Σάρδεσιν
ἀκρόπολιν Ἀλεξάνδρῳ ἐνέδωκεν. ἔνθα δὴ καὶ τοῖς
Χαλδαίοις ἐνέτυχεν, καὶ ὅσα ἐδόκει Χαλδαίοις ἀμφὶ
τὰ ἱερὰ τὰ ἐν Βαβυλῶνι ἔπραξε, τά τε ἄλλα καὶ τῷ
Βήλῳ καθ᾽ ἃ ἐκεῖνοι ἐξηγοῦντο ἔθυσεν.
6 Αὐτὸς δὲ ἐπὶ Σούσων ἐστέλλετο· καὶ ἐντυγχάνει
αὐτῷ κατὰ τὴν ὁδὸν ὅ τε παῖς τοῦ Σουσίων σα-
τράπου καὶ παρὰ Φιλοξένου ἐπιστολεύς. Φιλόξενον
γὰρ εὐθὺς ἐκ τῆς μάχης ἐπὶ Σούσων ἐστάλκει Ἀλέ-
ξανδρος. τῇ δὲ ἐπιστολῇ τῇ παρὰ Φιλοξένου ἐνεγέ-
γραπτο ὅτι τήν τε πόλιν οἱ Σούσιοι παραδεδώκασιν
7 καὶ τὰ χρήματα πάντα σῶά ἐστιν Ἀλεξάνδρῳ. ἀφί-
κετο δὲ ἐς Σοῦσα Ἀλέξανδρος ἐκ Βαβυλῶνος ἐν ἡμέ-
ραις εἴκοσι· καὶ παρελθὼν εἰς τὴν πόλιν τά τε χρή-
ματα παρέλαβεν, ὄντα ἀργυρίου τάλαντα ἐς πεντα-
κισμύρια, καὶ τὴν ἄλλην κατασκευὴν τήν βασιλικήν.
πολλὰ δὲ καὶ ἄλλα κατελήφθη αὐτοῦ, ὅσα Ξέρξης
ἀπὸ τῆς Ἑλλάδος ἄγων ἦλθε, τά τε ἄλλα καὶ Ἁρμο-
8 δίου ναὶ Ἀριστογείτονος χαλκαῖ εἰκόνες. καὶ ταύ-
τας Ἀθηναίοις ὀπίσω πέμπει Ἀλέξανδρος, καὶ νῦν
κεῖνται Ἀθήνησιν ἐν Κεραμεικῷ αἱ εἰκόνες, ᾗ ἄνιμεν
ἐς πόλιν, καταντικρὺ μάλιστα τοῦ Μητρῴου, οὐ
μακρὰν τῶν Εὐδανέμων τοῦ βωμοῦ· ὅστις δὲ μεμύη-
ται ταῖν θεαῖν ἐν Ἐλευσῖνι, οἶδε τὸν Εὐδανέμου
βωμὸν ἐπὶ τοῦ δαπέδου ὄντα.
9 Ἐνταῦθα θύσας τῷ πατρίῳ νόμῳ Ἀλέξανδρος
καὶ λαμπάδα ποιήσας καὶ ἀγῶνα γυμνικόν, καταλι-
πὼν σατράπην μὲν τῆς Σουσιανῆς Ἀβουλίτην, ἄν-
δρα Πέρσην, φρούραρχον δὲ ἐν τῇ ἄκρᾳ τῶν Σού-
σων Μάζαρον τῶν ἑταίρων καὶ στρατηγὸν Ἀρχέλαον
τὸν Θεοδώρου, προὐχώρει ὡς ἐπὶ Πέρσας· ἐπὶ θά-

λασσαν δὲ κατέπεμψεν ὕπαρχον Συρίας καὶ Φοινί-
κης καὶ Κιλικίας Μένητα. καὶ τούτῳ ἔδωκεν ἀργυ- 10
ρίου τάλαντα ἐς τρισχίλια φέρειν ἐπὶ θάλασσαν, καὶ
ἀπ' αὐτῶν ἀποστεῖλαι παρ' Ἀντίπατρον ὅσων ἂν
δέηται Ἀντίπατρος ἐς τὸν πρὸς Λακεδαιμονίους πό-
λεμον. ἐνταῦθα καὶ Ἀμύντας ὁ Ἀνδρομένους ξὺν
τῇ δυνάμει ἀφίκετο, ἣν ἐκ Μακεδονίας ἦγε. καὶ τού- 11
των τοὺς μὲν ἱππέας ἐς τὴν ἵππον τὴν ἑταιρικὴν
κατέταξεν Ἀλέξανδρος, τοὺς πεζοὺς δὲ προσέθηκε
ταῖς τάξεσι ταῖς ἄλλαις, κατὰ ἔθνη ἑκάστους ξυντά-
ξας. κατέστησε δὲ καὶ λόχους δύο ἐν ἑκάστῃ ἴλῃ,
οὐ πρόσθεν ὄντας λόχους ἱππικούς, καὶ λοχαγοὺς
ἐπέστησε τοὺς κατ' ἀρετὴν προκριθέντας ἐκ τῶν
ἑταίρων.

Ἄρας δὲ ἐκ Σούσων καὶ διαβὰς τὸν Πασιτίγρην 17
ποταμὸν ἐμβάλλει εἰς τὴν Οὐξίων γῆν. Οὐξίων δὲ
οἱ μὲν τὰ πεδία οἰκοῦντες τοῦ τε σατράπου τῶν
Περσῶν ἤκουον καὶ τότε Ἀλεξάνδρῳ σφᾶς ἐνέδοσαν·
οἱ δὲ ὄρειοι καλούμενοι Οὔξιοι Πέρσαις τε οὐχ ὑπή-
κοοι ἦσαν καὶ τότε πέμψαντες παρ' Ἀλέξανδρον οὐκ
ἄλλως παρήσειν ἔφασαν τὴν ἐπὶ Πέρσας ἰόντα ξὺν
τῇ δυνάμει ἢ λαβεῖν ὅσα καὶ παρὰ τοῦ Περσῶν βα-
σιλέως ἐπὶ τῇ παρόδῳ ἐλάμβανον. καὶ τούτους ἀπο- 2
πέμπει Ἀλέξανδρος, ἥκειν κελεύσας ἐπὶ τὰ στενὰ ὧν
κρατοῦντες ἐπὶ σφίσιν ἐδόκουν τὴν πάροδον εἶναι
τὴν ἐς Πέρσας, ἵνα καὶ παρ' αὐτοῦ λάβοιεν τὰ τε-
ταγμένα. αὐτὸς δὲ ἀναλαβὼν τοὺς σωματοφύλακας
τοὺς βασιλικοὺς καὶ τοὺς ὑπασπιστὰς καὶ τῆς ἄλλης
στρατιᾶς ἐς ὀκτακισχιλίους τῆς νυκτὸς ᾔει ἄλλην ἢ
τὴν φανερὰν ἡγησαμένων αὐτῷ τῶν Σουσίων. καὶ 3
διελθὼν ὁδὸν τραχεῖαν καὶ δύσπορον ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ
ἐπιπίπτει ταῖς κώμαις τῶν Οὐξίων, καὶ λείαν τε

*πολλὴν ἔλαβε καὶ αὐτῶν ἔτι ἐν ταῖς εὐναῖς ὄντων
πολλοὺς ἀπέκτεινεν· οἱ δὲ ἀπέφυγον εἰς τὰ ὄρη.
αὐτὸς δὲ ᾔει σπουδῇ ἐπὶ τὰ στενά, ἵνα ἀπαντήσεσθαι
οἱ Οὔξιοι πανδημεὶ ἐδόκουν, ληψόμενοι τὰ τεταγμένα.
4 Κράτερον δὲ ἔτι πρόσθεν ἀπέστειλε τὰ ἄκρα κατα-
ληψόμενον ἔνθα ᾤετο βιαζομένους τοὺς Οὐξίους ἀπο-
χωρήσειν. αὐτὸς δὲ πολλῷ τάχει ᾔει· καὶ φθάνει τε
κρατήσας τῶν παρόδων καὶ ξυντεταγμένους τοὺς ἀμφ'
αὐτὸν ἔχων ἐξ ὑπερδεξίων χωρίων ἐπῆγεν ὡς ἐπὶ
5 τοὺς βαρβάρους. οἱ δέ, τῷ τε τάχει Ἀλεξάνδρου
ἐκπλαγέντες καὶ τοῖς χωρίοις, οἷς μάλιστα δὴ ἐπε-
ποίθεσαν, πλεονεκτούμενοι, ἔφυγον οὐδὲ εἰς χεῖρας
ἐλθόντες· καὶ οἱ μὲν αὐτῶν ὑπὸ τῶν ἀμφ' Ἀλέξαν-
δρον ἐν τῇ φυγῇ ἀπέθανον, πολλοὶ δὲ καὶ κατὰ τὴν
ὁδὸν κρημνώδη οὖσαν· οἱ πλεῖστοι δὲ ἐπὶ τὰ ὄρη
ἀναφεύγοντες ἐμπίπτουσιν ἐς τοὺς ἀμφὶ Κράτερον
6 καὶ ὑπὸ τούτων ἀπώλοντο. ταῦτα τὰ γέρα παρ'
Ἀλεξάνδρου λαβόντες χαλεπῶς εὕροντο δεόμενοι παρ'
αὐτοῦ τὴν χώραν τὴν σφῶν ἔχοντες φόρους ὅσα ἔτη
Ἀλεξάνδρῳ ἀποφέρειν. Πτολεμαῖος δὲ ὁ Λάγου λέγει
τὴν Δαρείου μητέρα δεηθῆναι ὑπὲρ αὐτῶν Ἀλεξάν-
δρου δοῦναί σφισι τὴν χώραν οἰκεῖν. ὁ φόρος δὲ ὁ
συνταχθεὶς ἦν ἵπποι ἐς ἔτος ἑκατὸν καὶ ὑποζύγια
πεντακόσια καὶ πρόβατα τρισμύρια. χρήματα γὰρ
οὐκ ἦν Οὐξίοις οὐδὲ γῆ οἵα ἐργάζεσθαι, ἀλλὰ νομεῖς
αὐτῶν οἱ πολλοὶ ἦσαν.*

18 *Ἐκ δὲ τούτου τὰ μὲν σκευοφόρα καὶ τοὺς Θετταλοὺς
ἱππέας καὶ τοὺς ξυμμάχους καὶ τοὺς μισθοφό-
ρους τοὺς ξένους καὶ ὅσοι ἄλλοι τοῦ στρατεύματος
βαρύτερον ὡπλισμένοι ξὺν Παρμενίωνι ἐκπέμπει, ὡς
ἐπὶ Πέρσας ἄγειν κατὰ τὴν ἁμαξιτὸν τὴν ἐς Πέρσας
2 φέρουσαν. αὐτὸς δὲ τοὺς πεζοὺς τοὺς Μακεδόνας*

ἀναλαβὼν καὶ τὴν ἵππον τὴν ἑταιρικὴν καὶ τοὺς
προδρόμους ἱππέας καὶ τοὺς Ἀγριᾶνας καὶ τοὺς το-
ξότας ᾔει σπουδῇ τὴν διὰ τῶν ὀρῶν. ὡς δὲ ἐπὶ τὰς
πύλας τὰς Περσίδας ἀφίκετο, καταλαμβάνει αὐτοῦ
Ἀριοβαρζάνην τὸν Περσῶν σατράπην, πεζοὺς μὲν ἐς
τετρακισμυρίους ἔχοντα, ἱππέας δὲ ἐς ἑπτακοσίους,
διατετειχικότα τὰς πύλας καὶ αὐτοῦ πρὸς τῷ τείχει
ἐστρατοπεδευκότα, ὡς εἴργειν τῆς παρόδου Ἀλέξαν-
δρον.

Τότε μὲν δὴ αὐτοῦ κατεστρατοπεδεύσατο· τῇ δὲ 3
ὑστεραίᾳ ξυντάξας τὴν στρατιὰν ἐπῆγε τῷ τείχει.
ὡς δὲ ἄπορόν τε διὰ δυσχωρίαν ἐφαίνετο αἱρεθῆναι
καὶ πολλὰς πληγὰς οἱ ἀμφ' αὐτὸν ἐλάμβανον ἐξ
ὑπερδεξίου τε χωρίου καὶ ἀπὸ μηχανῶν βαλλόμενοι,
τότε μὲν ἀποχωρεῖ ἐς τὸ στρατόπεδον· τῶν δὲ αἰχμα- 4
λώτων φρασάντων ἄλλην ὁδὸν περιάξειν αὐτόν, ὡς
εἴσω παρελθεῖν τῶν πυλῶν, ἐπεὶ τραχεῖαν τὴν ὁδὸν
καὶ στενὴν ἐπύθετο, Κράτερον μὲν αὐτοῦ καταλείπει
ἐπὶ στρατοπέδου, τήν τε αὐτοῦ τάξιν ἔχοντα καὶ
τὴν Μελεάγρου καὶ τῶν τοξοτῶν ὀλίγους καὶ τῶν
ἱππέων ἐς πεντακοσίους, καὶ προστάττει αὐτῷ, ἐπει- 5
δὰν ἐκπεριεληλυθότα αὐτὸν αἴσθηται καὶ προσάγοντα
ἤδη τῷ στρατοπέδῳ τῶν Περσῶν (αἰσθήσεσθαι δὲ οὐ
χαλεπῶς, σημανεῖν γὰρ αὐτῷ τὰς σάλπιγγας), τότε
δὲ προσβαλεῖν τῷ τείχει· αὐτὸς δὲ προὐχώρει νύκ-
τωρ, καὶ διελθὼν ὅσον ἑκατὸν σταδίους ἀναλαμβάνει
τοὺς ὑπασπιστὰς καὶ τὴν Περδίκκου τάξιν καὶ τῶν
τοξοτῶν τοὺς κουφοτάτους καὶ τοὺς Ἀγριᾶνας καὶ
τῶν ἑταίρων τὴν ἴλην τὴν βασιλικὴν καὶ τετραρχίαν
πρὸς ταύτῃ μίαν ἱππικήν, καὶ ξὺν τούτοις ᾔει ἐπι-
κάμψας ὡς ἐπὶ τὰς πύλας ἵν' οἱ αἰχμάλωτοι ἦγον.
Ἀμύνταν δὲ καὶ Φιλώταν καὶ Κοῖνον τὴν ἄλλην 6

στρατιὰν ὡς ἐπὶ τὸ πεδίον ἄγειν καὶ τὸν ποταμὸν
ὃν ἐχρῆν περᾶσαι ἰόντα Πέρσας γεφυροῦν ἐκέλευσεν·
αὐτὸς δὲ ᾔει ὁδὸν χαλεπὴν καὶ τραχεῖαν καὶ ταύτην
δρόμῳ τὸ πολὺ ἦγε. τὴν μὲν δὴ πρώτην φυλακὴν
τῶν βαρβάρων πρὶν φάους ἐπιπεσὼν διέφθειρε καὶ
7 τῶν δευτέρων τοὺς πολλούς· τῆς τρίτης δὲ οἱ
πλείους διέφυγον, καὶ οὐδὲ οὗτοι εἰς τὸ στρατόπεδον
τὸ Ἀριοβαρζάνου ἔφυγον, ἀλλ' αὐτόθεν ὡς εἶχον
ἐς τὰ ὄρη πεφοβημένοι, ὥστε ἔλαθεν ὑπὸ τὴν ἕω
ἐπιπεσὼν τῷ στρατοπέδῳ τῶν πολεμίων. καὶ ἅμα
μὲν προσέβαλλε τῇ τάφρῳ, ἅμα δὲ καὶ αἱ σάλπιγγες
ἐσήμαινον τοῖς ἀμφὶ Κράτερον, καὶ Κράτερος προσ-
8 ῆγε τῷ προτειχίσματι. οἱ πολέμιοι δὲ πάντοθεν
ἀμφίβολοι γιγνόμενοι οὐδὲ ἐς χεῖρας ἐλθόντες ἔφυ-
γον, ἀλλὰ πανταχόθεν γὰρ εἴργοντο, τῇ μὲν Ἀλε-
ξάνδρου ἐπικειμένου, ἄλλῃ δὲ τῶν ἀμφὶ Κράτερον
παραθεόντων, ὥστε ἠναγκάσθησαν οἱ πολλοὶ αὐτῶν
ἐς τὰ τείχη ἀποστρέψαντες φεύγειν· εἴχετο δὲ καὶ
9 τὰ τείχη πρὸς τῶν Μακεδόνων ἤδη. Ἀλέξανδρος
γὰρ τοῦτο αὐτὸ ὅπερ ξυνέβη ὑποτοπήσας Πτολεμαῖον
ἀπολελοίπει αὐτοῦ, ἔχοντα τῶν πεζῶν ἐς τρισχιλίους,
ὥστε οἱ μὲν πλεῖστοι τῶν βαρβάρων ἐν χερσὶ πρὸς
τῶν Μακεδόνων κατεκόπησαν· οἱ δὲ καὶ ἐν τῇ φυγῇ,
φοβερᾷ γενομένῃ, κατὰ τῶν κρημνῶν ῥίψαντες ἀπώ-
λοντο· αὐτὸς δε ὁ Ἀριοβαρζάνης ξὺν ὀλίγοις ἱππεῦ-
σιν ἐς τὰ ὄρη ἀπέφυγεν.
10 Ἀλέξανδρος δὲ σπουδῇ αὖθις ἦγεν ὡς ἐπὶ τὸν
ποταμόν, καὶ καταλαμβάνει ἤδη πεποιημένην ἐπ' αὐ-
τοῦ γέφυραν, καὶ διαβαίνει ξὺν τῇ στρατιᾷ εὐπετῶς.
ἐντεῦθεν δὲ αὖθις σπουδῇ ἤλαυνεν ἐς Πέρσας, ὥστε
ἔφθη ἀφικέσθαι πρὶν τὰ χρήματα διαρπάσασθαι τοὺς
φύλακας. ἔλαβε δὲ καὶ τὰ ἐν Πασαργάδαις χρήματα

ἐν τοῖς Κύρου τοῦ πρώτου θησαυροῖς. σατράπην 11
μὲν δὴ Περσῶν κατέστησε Φρασαόρτην τὸν Ῥεομί-
θρου παῖδα· τὰ βασίλεια δὲ τὰ Περσικὰ ἐνέπρησε,
Παρμενίωνος σώζειν συμβουλεύοντος, τά τε ἄλλα
καὶ ὅτι οὐ καλὸν αὑτοῦ κτήματα ἤδη ἀπολλύναι καὶ
ὅτι οὐχ ὡσαύτως προσέξουσιν αὐτῷ οἱ κατὰ τὴν
Ἀσίαν ἄνθρωποι, ὡς οὐδὲ αὐτῷ ἐγνωκότι κατέχειν
τῆς Ἀσίας τὴν ἀρχήν, ἀλλ' ἐπελθεῖν μόνον νικῶντα.
ὁ δὲ τιμωρήσασθαι ἐθέλειν Πέρσας ἔφασκεν ἀνθ' ὧν 12
ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα ἐλάσαντες τάς τε Ἀθήνας κατέσκα-
ψαν καὶ τὰ ἱερὰ ἐνέπρησαν, καὶ ὅσα ἄλλα κακὰ τοὺς
Ἕλληνας εἰργάσαντο, ὑπὲρ τούτων δίκας λαβεῖν.
ἀλλ' οὐδ' ἐμοὶ δοκεῖ σὺν νῷ δρᾶσαι τοῦτό γε Ἀλέ-
ξανδρος οὐδὲ εἶναί τις αὕτη Περσῶν τῶν πάλαι τι-
μωρία.

Ταῦτα δὲ διαπραξάμενος προὐχώρει ἐπὶ Μηδίας· 19
ἐκεῖ γὰρ ἐπυνθάνετο εἶναι Δαρεῖον. γνώμην δὲ πε-
ποίητο Δαρεῖος, εἰ μὲν ἐπὶ Σούσων καὶ Βαβυλῶνος
μένοι Ἀλέξανδρος, αὐτοῦ προσμένειν καὶ αὐτὸς ἐν
Μήδοις, εἰ δή τι νεωτερισθείη τῶν ἀμφ' Ἀλέξανδρον·
εἰ δὲ ἐλαύνοι ἐπ' αὐτόν, αὐτὸς δὲ ἄνω ἰέναι τὴν
ἐπὶ Παρθυαίους τε καὶ Ὑρκανίαν, ἔστε ἐπὶ Βάκτρα
τήν τε χώραν φθείρων πᾶσαν καὶ ἄπορον ποιῶν
Ἀλεξάνδρῳ τὴν πρόσω ὁδόν. τὰς μὲν δὴ γυναῖκας 2
καὶ τὴν ἄλλην τὴν ἔτι ἀμφ' αὐτὸν κατασκευὴν καὶ
τὰς ἁρμαμάξας ἐπὶ τὰς Κασπίας καλουμένας πύλας
πέμπει· αὐτὸς δὲ ξὺν τῇ δυνάμει ἥτις ἐκ τῶν πα-
ρόντων ξυνείλεκτο αὐτῷ προσέμενεν ἐν Ἐκβατάνοις.
ταῦτα ἀκούων Ἀλέξανδρος προὐχώρει ἐπὶ Μηδίας.
καὶ Παραιτάκας μὲν ἐς τὴν χώραν αὐτῶν ἐμβαλὼν
κατεστρέψατο καὶ σατραπεύειν ἔταξεν αὐτῶν Ὀξά-
θρην τὸν Ἀβουλίτου τοῦ [πρότερον] Σούσων σα-

3 τράπου παῖδα. αὐτὸς δὲ ὡς ἠγγέλθη κατὰ τὴν ὁδὸν
ὅτι ἐγνωκὼς εἴη Δαρεῖος ἀπαντᾶν τε αὐτῷ ὡς ἐς
μάχην καὶ αὖθις διακινδυνεύειν (Σκύθας τε γὰρ αὐτῷ
ἥκειν καὶ Καδουσίους συμμάχους) τὰ μὲν ὑποζύγια
καὶ τοὺς τούτων φύλακας καὶ τὴν ἄλλην κατα-
σκευὴν ἕπεσθαι ἐκέλευσε· τὴν στρατιὰν δὲ τὴν ἄλλην
ἀναλαβὼν ἦγεν ἐσταλμένους ὡς ἐς μάχην. καὶ ἀφι-
4 κνεῖται δωδεκάτῃ ἡμέρᾳ ἐς Μηδίαν. ἔνθα ἔμαθεν
οὐκ οὖσαν ἀξιόμαχον δύναμιν Δαρείῳ οὐδὲ Καδου-
σίους ἢ Σκύθας αὐτῷ συμμάχους ἥκοντας, ἀλλ' ὅτι
φεύγειν ἐγνωκὼς εἴη Δαρεῖος· ὁ δὲ ἔτι μᾶλλον ἦγε
σπουδῇ. ὡς δὲ ἀπεῖχεν Ἐκβατάνων ὅσον τριῶν ἡμε-
ρῶν ὁδόν, ἐνταῦθα ἀπήντα αὐτῷ Βιστάνης ὁ Ὤχου
5 παῖς, τοῦ πρὸ Δαρείου βασιλεύσαντος Περσῶν· καὶ
οὗτος ἀπήγγειλεν ὅτι Δαρεῖος ἐς πέμπτην ἡμέραν εἴη
πεφευγώς, ἔχων τά τε χρήματα ἐκ Μήδων ἐς ἑπτα-
κισχίλια τάλαντα καὶ στρατιὰν ἱππέας μὲν ἐς τρισχι-
λίους, πεζοὺς δὲ ἐς ἑξακισχιλίους.

Ἐλθὼν δὲ ἐς Ἐκβάτανα Ἀλέξανδρος τοὺς μὲν
Θετταλοὺς ἱππέας καὶ τοὺς ἄλλους ξυμμάχους ἀπο-
πέμπει ὀπίσω ἐπὶ θάλασσαν, τόν τε μισθὸν ἀποδοὺς
αὐτοῖς ἐντελῆ τὸν ξυντεταγμένον καὶ δισχίλια παρ'
6 αὐτοῦ τάλαντα ἐπιδούς· ὅστις δὲ ἰδίᾳ βούλοιτο ἔτι
μισθοφορεῖν παρ' αὐτῷ, ἀπογράφεσθαι ἐκέλευσε·
καὶ ἐγένοντο οἱ ἀπογραψάμενοι οὐκ ὀλίγοι. Ἐπό-
κιλλον δὲ τὸν Πολυειδοῦς ἔταξε καταγαγεῖν αὐτοὺς
ὡς ἐπὶ θάλασσαν, ἱππέας ἄλλους ἔχοντα ἐς φυλακὴν
αὐτῶν· οἱ γὰρ Θεσσαλοὶ τοὺς ἵππους αὐτοῦ ἀπέ-
δοντο. ἐπέστειλε δὲ καὶ Μένητι, ἐπειδὰν ἀφίκωνται
ἐπὶ θάλασσαν, καὶ ἐπιμεληθῆναι ὅπως ἐπὶ τριηρῶν
7 κομισθήσονται ἐς Εὔβοιαν. Παρμενίωνα δὲ προσέ-
ταξε τὰ χρήματα τὰ ἐκ Περσῶν κομιζόμενα εἰς τὴν

ἄκραν τὴν ἐν Ἐκβατάνοις καταθέσθαι καὶ Ἁρπάλῳ παραδοῦναι· Ἅρπαλον γὰρ ἐπὶ τῶν χρημάτων ἀπέλιπε καὶ φυλακὴν τῶν χρημάτων Μακεδόνας ἐς ἑξακισχιλίους καὶ ἱππέας καὶ ψιλοὺς ὀλίγους· αὐτὸν δὲ Παρμενίωνα τοὺς ξένους ἀναλαβόντα καὶ τοὺς Θρᾷκας καὶ ὅσοι ἄλλοι ἱππεῖς ἔξω τῆς ἵππου τῆς ἑταιρικῆς παρὰ τὴν χώραν τὴν Καδουσίων ἐλαύνειν ἐς Ὑρκανίαν. Κλείτῳ δὲ τῷ τῆς βασιλικῆς ἴλης ἡγεμόνι 8
ἐπέστειλεν, ἐπειδὰν ἐκ Σούσων εἰς Ἐκβάτανα ἀφίκηται, καταλέλειπτο γὰρ ἐν Σούσοις ἀρρωστῶν, ἀναλαβόντα τοὺς Μακεδόνας τοὺς ἐπὶ τῶν χρημάτων τότε ὑπολειφθέντας, ἰέναι τὴν ἐπὶ Παρθυαίους, ἵνα καὶ αὐτὸς ἥξειν ἔμελλεν.

Αὐτὸς δὲ ἀναλαβὼν τήν τε ἵππον τῶν ἑταίρων 20
καὶ τοὺς προδρόμους καὶ τοὺς μισθοφόρους ἱππέας, ὧν Ἐρίγυιος ἡγεῖτο, καὶ τὴν φάλαγγα Μακεδονικὴν ἔξω τῶν ἐπὶ τοῖς χρήμασι ταχθέντων καὶ τοὺς τοξότας καὶ τοὺς Ἀγριᾶνας ἤλαυνεν ὡς ἐπὶ Δαρεῖον, καὶ αὐτῷ κατὰ τὴν ὁδὸν σπουδῇ γιγνομένην τῶν τε στρατιωτῶν πολλοὶ κάμνοντες ὑπελείποντο καὶ ἵπποι ἀπέθνησκον· ἀλλὰ καὶ ὣς ἦγε, καὶ ἀφικνεῖται ἐς Ῥάγας 2
ἑνδεκάτῃ ἡμέρᾳ. διέχει δὲ ὁ χῶρος οὗτος ἀπὸ τῶν Κασπίων πυλῶν ὁδὸν ἡμέρας μιᾶς ἐλαύνοντι ὡς Ἀλέξανδρος ἦγε. Δαρεῖος δὲ ἐφθάκει ἤδη παρεληλυθὼς εἴσω τῶν πυλῶν τῶν Κασπίων. τῶν δὲ ξυμφευγόντων Δαρείῳ πολλοὶ μὲν ἀπολιπόντες αὐτὸν ἐν τῇ φυγῇ ἐπὶ τὰ αὐτῶν ἕκαστοι ἀπεχώρουν, οὐκ ὀλίγοι δὲ καὶ Ἀλεξάνδρῳ σφᾶς ἐνεδίδοσαν. Ἀλέ- 3
ξανδρος δὲ ὡς ἀπέγνω κατὰ πόδας αἱρήσειν Δαρεῖον, μείνας αὐτοῦ πέντε ἡμέρας καὶ ἀναπαύσας τὸν στρατὸν Μηδίας μὲν σατράπην ἀπέδειξεν Ὀξοδάτην, Πέρσην ἄνδρα, ὃς ἐτύγχανε πρὸς Δαρείου ξυνει-

λημμένος καὶ ἐν Σούσοις εἱργόμενος· τοῦτο αὐτῷ
ἐς πίστιν ἦν πρὸς Ἀλέξανδρον· αὐτὸς δὲ ὡς ἐπὶ
4 Παρθυαίους ἦγε. καὶ τῇ πρώτῃ μὲν πρὸς ταῖς
Κασπίαις πύλαις ἐστρατοπέδευσε· τῇ δευτέρᾳ δὲ
εἴσω παρῆλθε τῶν πυλῶν ἔστε οἰκούμενα ἦν. ἐπισι-
τισόμενος δὲ αὐτόθεν, ὅτι ἔρημον τὴν πρόσω χώραν
ἤκουεν, ἐς προνομὴν ἐκπέμπει Κοῖνον ξὺν ἱππεῦσί
τε καὶ τῶν πεζῶν ὀλίγοις.
21 Καὶ ἐν τούτῳ ἀφικνεῖται παρ' αὐτὸν ἀπὸ τοῦ
Δαρείου στρατοπέδου Βαγιστάνης, Βαβυλώνιος ἀνὴρ
τῶν γνωρίμων καὶ ξὺν τούτῳ Ἀντίβηλος τῶν Μα-
ζαίου παίδων. οὗτοι ἀπήγγειλαν ὅτι Ναβαρζάνης τε,
χιλιάρχης τῶν ξὺν Δαρείῳ φευγόντων ἱππέων, καὶ
Βῆσσος ὁ Βακτρίων σατράπης καὶ Βαρσαέντης ὁ
Ἀραχωτῶν καὶ Δραγγῶν σατράπης ξυνειληφότες εἶεν
2 Δαρεῖον. ταῦτα ἀκούσας Ἀλέξανδρος ἔτι μᾶλλον ἦγε
σπουδῇ, τοὺς ἑταίρους μόνους ἔχων ἀμφ' αὐτὸν καὶ
τοὺς προδρόμους ἱππέας καὶ τῶν πεζῶν τοὺς εὐρω-
στοτάτους τε καὶ κουφοτάτους ἐπιλεξάμενος, οὐδὲ
τοὺς ἀμφὶ Κοῖνον προσμείνας ἐκ τῆς προνομῆς ἐπαν-
ελθεῖν. τοῖς δὲ ὑπολειπομένοις ἐπιστήσας Κρατερὸν
3 προστάττει ἕπεσθαι μὴ μακρὰς ὁδοὺς ἄγοντα. οἱ
δὲ ἀμφ' αὐτὸν τὰ ὅπλα εἶχον μόνον καὶ δύο ἡμερῶν
σιτία. ἐλθὼν δὲ τήν τε νύκτα ὅλην καὶ τῆς ἐπιού-
σης ἡμέρας μέχρι μεσημβρίας ὀλίγον χρόνον ἀναπαύ-
σας τὸν στρατὸν αὖθις ᾔει ὅλην τὴν νύκτα, καὶ
ἅμα ἡμέρᾳ ὑποφαινούσῃ παρῆν εἰς τὸ στρατόπεδον,
4 ὅθεν ἀφωρμήκει ὀπίσω Βαγιστάνης. καὶ τοὺς μὲν
πολεμίους οὐ κατέλαβε, Δαρείου δὲ πέρι ἐπύθετο
αὐτὸν μὲν συνειλημμένον ἄγεσθαι ἐφ' ἁρμαμάξης,
Βήσσῳ δὲ ἀντὶ Δαρείου γενέσθαι τὸ κράτος καὶ
ἡγεμόνα ὠνομάσθαι Βῆσσον πρός τε τῶν Βακτρίων

ἱππέων καὶ τῶν ἄλλων ὅσοι βάρβαροι ξυνέφευγον
Δαρείῳ, πλὴν Ἀρταβάζου καὶ τῶν Ἀρταβάζου παί-
δων καὶ τῶν Ἑλλήνων τῶν μισθοφόρων· τούτους
δὲ πιστοὺς εἶναι Δαρείῳ, καὶ εἴργειν μὲν τὰ γιγνό-
μενα οὐ δυνατοὺς εἶναι, ἐκτραπέντας δὲ ἔξω τῆς
λεωφόρου ὁδοῦ ὡς ἐπὶ τὰ ὄρη ἰέναι κατὰ σφᾶς,
οὐ μετέχοντας τοῖς ἀμφὶ Βῆσσον τοῦ ἔργου. γνώμην 5
δὲ πεποιῆσθαι τοὺς ξυλλαβόντας Δαρεῖον, εἰ μὲν
διώκοντα σφᾶς Ἀλέξανδρον πυνθάνοιντο, παρα-
δοῦναι Δαρεῖον Ἀλεξάνδρῳ καὶ σφίσι τι ἀγαθὸν
εὑρίσκεσθαι· εἰ δὲ τὸ ἔμπαλιν ἐπανεληλυθότα μά-
θοιεν, τοὺς δὲ στρατιάν τε ξυλλέγειν ὅσην πλείστην
δύναιντο καὶ διασώζειν ἐς τὸ κοινὸν τὴν ἀρχήν.
Βῆσσον δὲ ἐν τῷ παρόντι ἐξηγεῖσθαι κατ' οἰκειότητά
τε τὴν Δαρείου καὶ ὅτι ἐν τῇ αὐτοῦ σατραπείᾳ τὸ
ἔργον ἐγίγνετο.

Ταῦτα ἀκούσαντι Ἀλεξάνδρῳ ἀνὰ κράτος διω- 6
κτέα ἐφαίνετο. καὶ ἤδη μὲν ἐξέκαμνον οἵ τε ἄνδρες
καὶ οἱ ἵπποι ὑπὸ τῇ ταλαιπωρίᾳ τῇ ξυνεχεῖ· ἀλλὰ
καὶ ὣς ἦγε, καὶ διελθὼν ὁδὸν πολλὴν τῆς τε νυκτὸς
καὶ τῆς ἐπὶ ταύτῃ ἡμέρας ἔστε ἐπὶ μεσημβρίαν
ἀφικνεῖται ἔς τινα κώμην, ἵνα τῇ προτεραίᾳ ἐστρατο-
πεδεύκεσαν οἱ Δαρεῖον ἄγοντες. ἐνταῦθα ἀκούσας 7
ὅτι νυκτὸς ποιεῖσθαι τὴν πορείαν ἐγνωσμένον εἴη
τοῖς βαρβάροις, ἤλεγχε τοὺς προσχώρους εἰ δή τινα
εἰδεῖεν ἐπιτομωτέραν ὁδὸν ἐπὶ τοὺς φεύγοντας. οἱ
δὲ εἰδέναι μὲν ἔφασαν, ἐρήμην δὲ εἶναι τὴν ὁδὸν
δι' ἀνυδρίαν. ὁ δὲ ταύτην ἄγειν ἐκέλευσε· καὶ
γνοὺς ὅτι οὐχ ἕψονται οἱ πεζοὶ αὐτῷ σπουδῇ ἐλαύ-
νοντι τῶν μὲν ἱππέων ἐς πεντακοσίους κατεβίβασεν
ἀπὸ τῶν ἵππων· τοὺς ἡγεμόνας δὲ τῶν πεζῶν καὶ
τῶν ἄλλων ἐπιλεξάμενος τοὺς κρατιστεύοντας ἐπι-

βῆναι τῶν ἵππων ἐκέλευσεν οὕτως ὅπως οἱ πεζοὶ
8 ὡπλισμένοι ἦσαν. Νικάνορα δὲ τὸν τῶν ὑπασπιστῶν
ἡγεμόνα καὶ Ἄτταλον τὸν τῶν Ἀγριάνων κατὰ τὴν
ὁδὸν ἥντινα οἱ ἀμφὶ Βῆσσον προὐκεχωρήκεσαν τοὺς
ὑπολειφθέντας ἄγειν ἐκέλευσε, καὶ τούτους ὡς κου-
φότατα ἐσταλμένους, τοὺς δὲ ἄλλους πεζοὺς ἐν τάξει
9 ἕπεσθαι. αὐτὸς δὲ ἀμφὶ δείλην ἄγειν ἀρξάμενος
δρόμῳ ἡγεῖτο· διελθὼν δὲ τῆς νυκτὸς σταδίους ἐς
τετρακοσίους ὑπὸ τὴν ἕω ἐπιτυγχάνει τοῖς βαρβά-
ροις ἀτάκτως ἰοῦσι καὶ ἀνόπλοις, ὥστε ὀλίγοι μέν
τινες αὐτῶν ὡς ἀμυνούμενοι ὥρμησαν, οἱ δὲ πολλοὶ
εὐθὺς ὡς Ἀλέξανδρον αὐτὸν κατεῖδον οὐδὲ ἐς χεῖρας
ἐλθόντες ἔφευγον· καὶ οἱ τραπέντες ἐς ἀλκὴν ὀλί-
10 γων πεσόντων καὶ οὗτοι ἔφυγον. Βῆσσος δὲ καὶ οἱ
ξὺν αὐτῷ τέως μὲν ἐφ᾽ ἁρμαμάξης Δαρεῖον μετὰ
σφῶν ἐκόμιζον· ὡς δὲ ὁμοῦ ἤδη ἦν Ἀλέξανδρος,
Δαρεῖον μὲν Ναβαρζάνης καὶ Βαρσαέντης κατατρώ-
σαντες αὐτοῦ ἀπέλιπον· αὐτοὶ δὲ ἔφυγον ξὺν ἱπ-
πεῦσιν ἑξακοσίοις. Δαρεῖος δὲ ἀποθνήσκει ὀλίγον
ὕστερον ἐκ τῶν τραυμάτων πρὶν ὀφθῆναι Ἀλε-
ξάνδρῳ.

22 Ἀλέξανδρος δὲ τὸ μὲν σῶμα τὸ Δαρείου ἐς Πέρ-
σας ἔπεμψε, θάψαι κελεύσας ἐν ταῖς βασιλικαῖς
θήκαις, καθάπερ καὶ οἱ ἄλλοι οἱ πρὸ Δαρείου βα-
σιλεῖς· σατράπην δὲ ἀπέδειξε Παρθυαίων καὶ Ὑρκα-
νίων Ἀμμινάσπην Παρθυαῖον· ἦν δὲ οὗτος τῶν
Αἴγυπτον ἐνδόντων Ἀλεξάνδρῳ μετὰ Μαζάκου.
Τληπόλεμος δὲ Πυθοφάνους τῶν ἑταίρων ξυνετάχθη
αὐτῷ σκοπεῖν τὰ ἐν Παρθυαίοις τε καὶ Ὑρκανίοις.

2 Τοῦτο τὸ τέλος Δαρείῳ ἐγένετο ἐπὶ ἄρχοντος
Ἀθηναίοις Ἀριστοφῶντος μηνὸς Ἑκατομβαιῶνος,
ἀνδρὶ τὰ μὲν πολέμια, εἴπερ τινὶ ἄλλῳ, μαλθακῷ

τε καὶ οὐ φρενήρει, εἰς δὲ τὰ ἄλλα οὐδὲν ἀνεπιεικὲς
ἔργον ἀποδειξαμένῳ ἢ οὐδὲ ἐγγενόμενον αὐτῷ ἀπο-
δείξασθαι, ὅτι ὁμοῦ μὲν εἰς τὴν βασιλείαν παρελθεῖν,
ὁμοῦ δὲ προσπολεμεῖσθαι πρός τε Μακεδόνων καὶ
τῶν Ἑλλήνων ξυνέβη. οὔκουν οὐδὲ ἐθέλοντι ἐξῆν
ἔτι ὑβρίζειν ἐς τοὺς ὑπηκόους, ἐν μείζονι κινδύνῳ
ἤπερ ἐκεῖνοι καθεστηκότι. ζῶντι μὲν δὴ ξυμφοραὶ
αὐτῷ ἄλλαι ἐπ' ἄλλαις ξυνηνέχθησαν, οὐδέ τις 3
ἀνακωχὴ ἐγένετο ἐπειδὴ πρῶτον ἐς τὴν ἀρχὴν παρ-
ῆλθεν· ἀλλὰ εὐθὺς μὲν τὸ τῶν σατραπῶν ἐπὶ Γρα-
νικῷ πταῖσμα ξυνέβη τὸ ἱππικόν, εὐθὺς δὲ Ἰωνία
τε καὶ Αἰολὶς εἴχοντο καὶ Φρύγες ἀμφότεροι καὶ
Λυδία καὶ Κᾶρες πλὴν Ἁλικαρνασσέων· ὀλίγον δὲ 4
ὕστερον καὶ Ἁλικαρνασσὸς ἐξῄρητο, ἐπὶ δὲ ἡ πα-
ραλία πᾶσα ἔστε ἐπὶ τὴν Κιλικίαν· ἔνθεν δὲ ἡ αὐτοῦ
ἐπ' Ἰσσῷ ἧσσα, ἵνα τήν τε μητέρα αἰχμαλωτισθεῖσαν
καὶ τὴν γυναῖκα καὶ τοὺς παῖδας ἐπεῖδεν· ἐπὶ τῷδε
Φοινίκη τε ἀπώλετο καὶ Αἴγυπτος πᾶσα· ἐπὶ δὲ
αὐτὸς ἐν Ἀρβήλοις ἔφυγέ τε ἐν πρώτοις αἰσχρῶς
καὶ στρατιὰν πλείστην παντὸς τοῦ βαρβαρικοῦ γέ-
νους ἀπώλεσε· φυγάς τε ἐκ τούτου τῆς αὐτοῦ ἀρχῆς 5
πλανώμενος, καὶ τελευτῶν πρὸς τῶν ἀμφ' αὐτὸν
ἐς τὰ ἔσχατα προδοθείς, βασιλεύς τε ἐν τῷ αὐτῷ
καὶ δεσμώτης ξὺν ἀτιμίᾳ ἀγόμενος, τέλος δὲ πρὸς
τῶν οἰκειοτάτων ἐπιβουλευθεὶς ἀπώλετο. ζῶντι μὲν
Δαρείῳ τοιαῦτα ξυνηνέχθη· τελευτήσαντι δὲ ταφή 6
τε ἡ βασιλικὴ καὶ τῶν παίδων ὁποία καὶ βασιλεύον-
τος αὐτοῦ τροφή τε Ἀλεξάνδρου καὶ παίδευσις, καὶ
γαμβρὸς Ἀλέξανδρος. ὁπότε δὲ ἐτελεύτα ἐγεγόνει
ἀμφὶ τὰ πεντήκοντα ἔτη.

Ἀλέξανδρος δὲ τοὺς ὑπολειφθέντας ἐν τῇ διώξει 23
τῆς στρατιᾶς ἀναλαβὼν ἐς Ὑρκανίαν προὐχώρει.

κεῖται δὲ ἡ Ὑρκανία χώρα ἐν ἀριστερᾷ τῆς ὁδοῦ τῆς
ἐπὶ Βάκτρα φερούσης· καὶ τῇ μὲν ὄρεσιν ἀπείργεται
δασέσι καὶ ὑψηλοῖς, τὸ πεδίον δὲ αὐτῆς καθήκει ἔστε
ἐπὶ τὴν μεγάλην τὴν ταύτῃ θάλασσαν. ταύτην δὲ
ἦγεν, ὅτι ταύτῃ τοὺς ξένους τοὺς ἀμφὶ Δαρεῖον
διαπεφευγέναι ἐς τὰ τῶν Ταπούρων ὄρη ἐπύθετο
2 καὶ αὐτοὺς ἅμα τοὺς Ταπούρους χειρωσόμενος. τριχῇ
δὲ διελὼν τὸν στρατὸν αὐτὸς μὲν τὴν ἐπιτομωτάτην
καὶ χαλεπωτάτην ἡγήσατο, τὸ πλεῖστον καὶ ἅμα τὸ
κουφότατον τῆς δυνάμεως ἄγων· Κράτερον δὲ τήν
τε αὐτοῦ τάξιν ἔχοντα καὶ τὴν Ἀμύντου καὶ τῶν
τοξοτῶν ἔστιν οὓς καὶ ὀλίγους τῶν ἱππέων ἐπὶ Τα-
πούρων ἔστειλεν· Ἐρίγυιον δὲ τούς τε ξένους καὶ
τὴν λοιπὴν ἵππον ἀναλαβόντα τὴν λεωφόρον τε καὶ
μακροτέραν ἡγεῖσθαι ἐκέλευσε, τὰς ἁμάξας καὶ τὰ
σκευοφόρα καὶ τὸν ἄλλον ὅμιλον ἄγοντα.

3 Ὑπερβαλὼν δὲ τὰ πρῶτα ὄρη καὶ καταστρατο-
πεδεύσας αὐτοῦ ἀναλαβὼν τούς τε ὑπασπιστὰς καὶ
τῆς Μακεδονικῆς φάλαγγος τοὺς κουφοτάτους καὶ
τῶν τοξοτῶν ἔστιν οὓς ᾔει χαλεπὴν ὁδὸν καὶ δύσπο-
ρον, φύλακας τῶν ὁδῶν καταλιπὼν ἵνα σφαλερόν
τι αὐτῷ ἐφαίνετο, ὡς μὴ τοῖς ἑπομένοις κατ' ἐκεῖνο
4 ἐπίθοιντο οἱ τὰ ὄρη ἔχοντες τῶν βαρβάρων. αὐτὸς
δὲ μετὰ τῶν τοξοτῶν διελθὼν τὰ στενὰ ἐν τῷ πεδίῳ
κατεστρατοπέδευσε πρὸς ποταμῷ οὐ μεγάλῳ. καὶ
ἐνταῦθα ὄντος αὐτοῦ Ναβαρζάνης τε ὁ Δαρείου χι-
λιάρχης καὶ Φραταφέρνης ὁ Ὑρκανίας τε καὶ Παρ-
θυαίων σατράπης καὶ ἄλλοι τῶν ἀμφὶ Δαρεῖον Περ-
σῶν οἱ ἐπιφανέστατοι ἀφικόμενοι παρέδοσαν σφᾶς
5 αὐτούς. ὑπομείνας δὲ ἐν τῷ στρατοπέδῳ τέσσαρας
ἡμέρας ἀνέλαβε τοὺς ὑπολειφθέντας κατὰ τὴν ὁδόν,
τοὺς μὲν ἄλλους ἀσφαλῶς διελθόντας, τοῖς δὲ

Ἀγριᾶσιν ὀπισθοφυλακοῦσιν ἐπέθεντο οἱ ὄρειοι τῶν
βαρβάρων, καὶ μεῖον ἔχοντες τῷ ἀκροβολισμῷ ἀπηλ-
λάγησαν.

Ἄρας δὲ ἐντεῦθεν προῄει ὡς ἐφ' Ὑρκανίας εἰς 6
Ζαδράκαρτα, πόλιν Ὑρκανίων. καὶ ἐν τούτῳ οἱ περὶ
Κράτερον ξυνέμιξαν αὐτῷ, τοῖς μὲν ξένοις τοῖς
Δαρείου οὐκ ἐντετυχηκότες, τὴν χώραν δὲ ὅσην
διαπεπορευμένοι ἦσαν τὴν μὲν βίᾳ, τὴν δὲ ἐνδι-
δόντων τῶν κατοικούντων προσπεποιημένοι. ἐν-
ταῦθα καὶ Ἐρίγυιος ἧκε ξὺν τοῖς σκευοφόροις καὶ
ταῖς ἁμάξαις. ὀλίγον δὲ ὕστερον Ἀρτάβαζος ἀφίκετο 7
παρ' Ἀλέξανδρον καὶ τῶν παίδων αὐτοῦ Κωφὴν καὶ
Ἀριοβαρζάνης καὶ Ἀρσάμης καὶ ξὺν τούτοις παρὰ
τῶν ξένων τῶν ξὺν Δαρείῳ πρέσβεις καὶ Αὐτοφρα-
δάτης ὁ Ταπούρων σατράπης. Αὐτοφραδάτῃ μὲν
δὴ τὴν σατραπείαν ἀπέδωκεν· Ἀρτάβαζον δὲ καὶ
τοὺς παῖδας ἅμα οἷ ἐν τιμῇ ἦγε, τά τε ἄλλα ἐν
τοῖς πρώτοις Περσῶν ὄντας καὶ τῆς ἐς Δαρεῖον
πίστεως ἕνεκα. τοῖς πρέσβεσι δὲ τῶν Ἑλλήνων δεο- 8
μένοις σπείσασθαί σφισιν ὑπὲρ τοῦ παντὸς ξενικοῦ
ἀπεκρίνατο ὁμολογίαν μὲν οὐκ ἂν ποιήσασθαι πρὸς
αὐτοὺς οὐδεμίαν· ἀδικεῖν γὰρ μεγάλα τοὺς στρα-
τευομένους ἐναντία τῇ Ἑλλάδι παρὰ τοῖς βαρβάροις
παρὰ τὰ δόγματα τὰ τῶν Ἑλλήνων· ἐκέλευσε δὲ
ἥκειν ξύμπαντας καὶ παραδιδόναι σφᾶς αὐτοὺς
ἐπιτρέποντας Ἀλεξάνδρῳ χρῆσθαι ὅ τι καὶ βούλοιτο
ἢ σῴζεσθαι ὅπῃ δύναιντο. οἱ δὲ ἐπιτρέπειν ἔφασαν 9
σφᾶς τε αὐτοὺς καὶ τοὺς ἄλλους Ἀλεξάνδρῳ· ξυμ-
πέμπειν τε ἐκέλευον τὸν ἡγησόμενον αὐτοῖς, ὡς ἀσ-
φαλῶς διακομισθεῖεν παρ' αὐτόν· εἶναι δὲ ἐλέγοντο
ἐς χιλίους καὶ πεντακοσίους. καὶ Ἀλέξανδρος πέμπει
Ἀνδρόνικον τὸν Ἀγέρρου καὶ Ἀρτάβαζον παρ' αὐτούς.

24 Αὐτὸς δὲ προῆγεν ὡς ἐπὶ Μάρδους, ἀναλαβὼν
τούς τε ὑπασπιστὰς καὶ τοὺς τοξότας καὶ τοὺς Ἀγριᾶ-
νας καὶ τὴν Κοίνου καὶ Ἀμύντου τάξιν καὶ τῶν
ἑταίρων ἱππέων τοὺς ἡμίσεας καὶ τοὺς ἱππακοντι-
2 στάς· ἤδη γὰρ αὐτῷ καὶ ἱππακοντισταὶ τάξις ἦσαν.
ἐπελθὼν δὲ τὸ πολὺ μέρος τῆς χώρας τῶν Μάρδων
πολλοὺς μὲν ἀπέκτεινεν αὐτῶν φεύγοντας, οὓς δέ
τινας ἐς ἀλκὴν τετραμμένους, πολλοὺς δὲ ζῶντας
ἔλαβεν. οὐ γὰρ ἔστιν ὅστις χρόνου ἐμβεβλήκει ἐς
τὴν γῆν αὐτῶν ἐπὶ πολέμῳ διά τε δυσχωρίαν καὶ
ὅτι πένητες οἱ Μάρδοι καὶ μάχιμοι ἐπὶ τῇ πενίᾳ ἦσαν.
οὔκουν οὐδὲ Ἀλέξανδρον ἐμβαλεῖν ἄν ποτε δείσαν-
τες, ἄλλως τε καὶ προκεχωρηκότα ἤδη ἐς τὸ πρόσω,
3 ταύτῃ μᾶλλόν τι ἀφύλακτοι ἡλίσκοντο. πολλοὶ δὲ
αὐτῶν καὶ εἰς τὰ ὄρη κατέφυγον, ἃ δὴ ὑπερύψηλά
τε καὶ ἀπότομα αὐτοῖς ἐν τῇ χώρᾳ ἐστίν, ὡς πρὸς
ταῦτά γε οὐχ ἥξοντα Ἀλέξανδρον. ἐπεὶ δὲ καὶ ταύτῃ
προσῆγεν, οἱ δὲ πέμψαντες πρέσβεις σφᾶς τε αὐ-
τοὺς ἐνέδοσαν καὶ τὴν χώραν· καὶ Ἀλέξανδρος αὐ-
τοὺς μὲν ἀφῆκεν, σατράπην δὲ ἀπέδειξεν αὐτῶν
Αὐτοφραδάτην, ὅνπερ καὶ Ταπούρων.
4 Αὐτὸς δ' ἐπανελθὼν ἐς τὸ στρατόπεδον ἔνθεν-
περ ὡρμήθη ἐς τῶν Μάρδων τὴν γῆν κατέλαβε τοὺς
Ἕλληνας τοὺς μισθοφόρους ἥκοντας καὶ τοὺς Λακε-
δαιμονίων πρέσβεις οἳ παρὰ βασιλέα Δαρεῖον ἐπρέσ-
βευον, Καλλικρατίδαν τε καὶ Παύσιππον καὶ Μόνιμον
καὶ Ὀνόμαντα, καὶ Ἀθηναίων Δρωπίδην. τούτους
μὲν δὴ ξυλλαβὼν ἐν φυλακῇ εἶχε. τοὺς Σινωπέων
δὲ ἀφῆκεν, ὅτι Σινωπεῖς οὔτε τοῦ κοινοῦ τῶν Ἑλλή-
νων μετεῖχον, ὑπὸ Πέρσαις τε τεταγμένοι οὐκ ἀπει-
κότα ποιεῖν ἐδόκουν παρὰ τὸν βασιλέα σφῶν
5 πρεσβεύοντες. ἀφῆκε δὲ καὶ τῶν ἄλλων Ἑλλήνων

ὅσοι πρὸ τῆς εἰρήνης τε καὶ τῆς ξυμμαχίας τῆς πρὸς Μακεδόνας γενομένης παρὰ Πέρσαις ἐμισθοφόρουν, καὶ Καλχηδονίων Ἡρακλείδην τὸν πρεσβευτὴν ἀφῆκε· τοὺς δὲ ἄλλους ξυστρατεύεσθαί οἱ ἐπὶ μισθῷ τῷ αὐτῷ ἐκέλευσε· καὶ ἐπέταξεν αὐτοῖς Ἀνδρόνικον, ὅσπερ ἤγαγέ τε αὐτοὺς καὶ ἔνδηλος ἐγεγόνει οὐ φαῦλον ποιούμενος σῶσαι τοὺς ἄνδρας.

Ταῦτα δὲ διαπραξάμενος ἦγεν ὡς ἐπὶ Ζαδρά- 25
καρτα, τὴν μεγίστην πόλιν τῆς Ὑρκανίας, ἵνα καὶ τὰ βασίλεια τοῖς Ὑρκανίοις ἦν. καὶ ἐνταῦθα διατρίψας ἡμέρας πεντεκαίδεκα καὶ θύσας τοῖς θεοῖς ὡς νόμος καὶ ἀγῶνα γυμνικὸν ποιήσας ὡς ἐπὶ Παρθυαίους ἦγεν· ἐκεῖθεν δὲ ἐπὶ τὰ τῆς Ἀρείας ὅρια καὶ Σουσίαν, πόλιν τῆς Ἀρείας, ἵνα καὶ Σατιβαρζάνης ἧκε παρ' αὐτὸν ὁ τῶν Ἀρείων σατράπης.
τούτῳ μὲν δὴ τὴν σατραπείαν ἀποδοὺς ξυμπέμπει 2
αὐτῷ Ἀνάξιππον τῶν ἑταίρων, δοὺς αὐτῷ τῶν ἱππακοντιστῶν ἐς τεσσαράκοντα, ὡς ἔχοι φύλακας καθιστάναι τῶν τόπων, τοῦ μὴ ἀδικεῖσθαι τοὺς Ἀρείους πρὸς τῆς στρατιᾶς κατὰ τὴν πάροδον.

Ἐν τούτῳ δὲ ἀφικνοῦνται παρ' αὐτὸν Περσῶν 3
τινες, οἳ ἤγγελλον Βῆσσον τήν τε τιάραν ὀρθὴν ἔχειν καὶ τὴν Περσικὴν στολὴν φοροῦντα Ἀρταξέρξην τε καλεῖσθαι ἀντὶ Βήσσου καὶ βασιλέα φάσκειν εἶναι τῆς Ἀσίας· ἔχειν τε ἀμφ' αὐτὸν Περσῶν τε τοὺς ἐς Βάκτρα διαφυγόντας καὶ αὐτῶν Βακτριανῶν πολλούς· προσδοκᾶσθαι δὲ ἥξειν αὐτῷ καὶ Σκύθας ξυμμάχους.

Ἀλέξανδρος δὲ ὁμοῦ ἤδη ἔχων τὴν πᾶσαν δύ- 4
ναμιν ᾔει ἐπὶ Βάκτρων, ἵνα καὶ Φίλιππος ὁ Μενελάου παρ' αὐτὸν ἀφίκετο ἐκ Μηδίας, ἔχων τούς τε μισθοφόρους ἱππέας, ὧν ἡγεῖτο αὐτός, καὶ Θεσσαλῶν

τοὺς ἐθελοντὰς ὑπομείναντας καὶ τοὺς Ἀνδρομάχου.
Νικάνωρ δὲ ὁ Παρμενίωνος ὁ τῶν ὑπασπιστῶν ἄρ-
5 χων τετελευτήκει ἤδη νόσῳ. ἰόντι δὲ Ἀλεξάνδρῳ
τὴν ἐπὶ Βάκτρα ἐξηγγέλθη Σατιβαρζάνης ὁ Ἀρείων
σατράπης Ἀνάξιππον μὲν καὶ τοὺς ἱππακοντιστὰς
τοὺς ξὺν αὐτῷ ἀπεκτονώς, ὁπλίζων δὲ τοὺς Ἀρείους
καὶ ξυνάγων εἰς Ἀρτακόανα πόλιν, ἵνα τὸ βασίλειον
ἦν τῶν Ἀρείων· ἐκεῖθεν δὲ ὅτι ἐγνώκει, ἐπειδὰν
προκεχωρηκότα Ἀλέξανδρον πύθηται, ἰέναι ξὺν τῇ
δυνάμει παρὰ Βῆσσον, ὡς ξὺν ἐκείνῳ ἐπιθησόμενος
6 ὅπῃ ἂν τύχῃ τοῖς Μακεδόσιν. ταῦτα ὡς ἐξηγγέλθη
αὐτῷ, τὴν μὲν ἐπὶ Βάκτρα ὁδὸν οὐκ ἦγεν· ἀναλαβὼν
δὲ τούς τε ἑταίρους ἱππέας καὶ τοὺς ἱππακοντιστὰς
καὶ τοὺς τοξότας καὶ τοὺς Ἀγριᾶνας καὶ τὴν Ἀμύντου
τε καὶ Κοίνου τάξιν, τὴν δὲ ἄλλην δύναμιν αὐτοῦ
καταλιπὼν καὶ ἐπ' αὐτῇ Κράτερον ἡγεμόνα σπουδῇ
ἦγεν ὡς ἐπὶ Σατιβαρζάνην τε καὶ τοὺς Ἀρείους,
καὶ διελθὼν ἐν δυσὶν ἡμέραις σταδίους ἐς ἑξακο-
σίους πρὸς Ἀρτακόανα ἧκε.
7 Σατιβαρζάνης μὲν οὖν, ὡς ἔγνω ἐγγὺς ὄντα
Ἀλέξανδρον, τῇ ὀξύτητι τῆς ἐφόδου ἐκπλαγεὶς ξὺν
ὀλίγοις ἱππεῦσι τῶν Ἀρείων ἔφυγε· πρὸς γὰρ τῶν
πολλῶν στρατιωτῶν κατελείφθη ἐν τῇ φυγῇ, ὡς
κἀκεῖνοι ἔμαθον προσάγοντα Ἀλέξανδρον. Ἀλέξαν-
δρος δέ, ὅσους ξυναιτίους τῆς ἀποστάσεως κατέμαθε
καὶ ἐν τῷ τότε ἀπολελοιπότας τὰς κώμας, τούτους
δὲ ἄλλῃ καὶ ἄλλῃ, ὀξείας τὰς διώξεις ποιησάμενος,
τοὺς μὲν ἀπέκτεινε, τοὺς δὲ ἠνδραπόδισε· σατράπην
δὲ Ἀρείων ἀπέδειξεν Ἀρσάμην, ἄνδρα Πέρσην. αὐτὸς
8 δὲ σὺν τοῖς ἀμφὶ Κράτερον ὑπολελειμμένοις, ὁμοῦ
οὖσιν ἤδη, ὡς ἐπὶ τὴν Ζαραγγαίων χώραν ἦγε· καὶ
ἀφικνεῖται ἵνα τὰ βασίλεια τῶν Ζαραγγαίων ἦν.

Βαρσαέντης δέ, ὃς τότε κατεῖχε τὴν χώραν, εἷς ὢν τῶν ξυνεπιθεμένων Δαρείῳ ἐν τῇ φυγῇ, προσιόντα Ἀλέξανδρον μαθὼν ἐς Ἰνδοὺς τοὺς ἐπὶ τάδε τοῦ Ἰνδοῦ ποταμοῦ ἔφυγε. ξυλλαβόντες δὲ αὐτὸν οἱ Ἰνδοὶ παρ' Ἀλέξανδρον ἀπέστειλαν· καὶ ἀποθνήσκει πρὸς Ἀλεξάνδρου τῆς ἐς Δαρεῖον ἀδικίας ἕνεκα.

Ἐνταῦθα καὶ τὴν Φιλώτα ἐπιβουλὴν τοῦ Παρ- 26
μενίωνος ἔμαθεν Ἀλέξανδρος, καὶ λέγει Πτολεμαῖος
καὶ Ἀριστόβουλος ὅτι· προηγγελμένην ἤδη οἱ καὶ
πρότερον ἐν Αἰγύπτῳ, οὐ μέντοι πιστή γε ἐφάνη
τῆς τε φιλίας τῆς πάλαι εἵνεκα καὶ τῆς ἐξ αὐτοῦ
ἐς Παρμενίωνά τε τὸν πατέρα τὸν Φιλώτα τιμῆς
καὶ ἐς αὐτὸν Φιλώταν πίστεως. Πτολεμαῖος δὲ ὁ 2
Λάγου λέγει εἰσαχθῆναι ἐς Μακεδόνας Φιλώταν·
καὶ κατηγορῆσαι μὲν αὐτοῦ ἰσχυρῶς Ἀλέξανδρον,
ἀπολογήσασθαι δὲ αὐτὸν Φιλώταν· καὶ τοὺς ἐπι-
μηνυτὰς τοῦ ἔργου παρελθόντας ἐξελέγξαι Φιλώταν
τε καὶ τοὺς ἀμφ' αὐτὸν ἄλλοις τε ἐλέγχοις οὐκ
ἀφανέσι καὶ μάλιστα δὴ ὅτι αὐτὸς Φιλώτας πεπύ-
σθαι μὲν ἐπιβουλήν τινα Ἀλεξάνδρῳ παρασκευαζο-
μένην συνέφη, ἐξηλέγχετο δὲ κατασιωπήσας ταύτην
πρὸς Ἀλέξανδρον, καίτοι δὶς ἐπὶ τὴν σκηνὴν ὁσημέ-
ραι τὴν Ἀλεξάνδρου φοιτῶν. καὶ Φιλώταν μὲν κατα- 3
κοντισθῆναι πρὸς τῶν Μακεδόνων καὶ ὅσοι ἄλλοι
μετέσχον αὐτῷ τῆς ἐπιβουλῆς· ἐπὶ Παρμενίωνα δὲ
σταλῆναι Πολυδάμαντα, ἕνα τῶν ἑταίρων, γράμ-
ματα φέροντα παρ' Ἀλεξάνδρου πρὸς τοὺς στρατη-
γοὺς τοὺς ἐν Μηδίᾳ, Κλέανδρόν τε καὶ Σιτάλκην
καὶ Μενίδαν· οὗτοι γὰρ ἐπὶ τῆς στρατιᾶς ἧς Παρ-
μενίων ἦρχε τεταγμένοι ἦσαν· καὶ πρὸς τούτων 4
ἀποθανεῖν Παρμενίωνα, τυχὸν μὲν ὅτι οὐ πιστὸν
ἐδόκει εἶναι Ἀλέξανδρος Φιλώτα ἐπιβουλεύοντος μὴ

ξυμμετασχεῖν Παρμενίωνα τῷ παιδὶ τοῦ βουλεύματος· τυχὸν δὲ ὅτι, εἰ καὶ μὴ ξυμμετέσχε, σφαλερὸς ἤδη ἦν περιὼν Παρμενίων τοῦ παιδὸς αὐτοῦ ἀνῃρημένου, ἐν τοσαύτῃ ὢν ἀξιώσει παρά τε αὐτῷ Ἀλεξάνδρῳ καὶ ἐς τὸ ἄλλο στράτευμα, μὴ ὅτι τὸ Μακεδονικόν, ἀλλὰ καὶ τῶν ἄλλων ξένων, ὧν πολλάκις καὶ ἐν τῷ μέρει καὶ παρὰ τὸ μέρος κατὰ πρόσταξιν τὴν Ἀλεξάνδρου ξὺν χάριτι ἐξηγεῖτο.

27 Λέγουσι δὲ καὶ Ἀμύνταν τὸν Ἀδρομένους κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον ὑπαχθῆναι ἐς κρίσιν καὶ Πολέμωνα καὶ Ἄτταλον καὶ Σιμμίαν τοὺς Ἀμύντου ἀδελφούς, ὡς ξυμμετασχόντας καὶ αὐτοὺς τῆς ἐπιβουλῆς τῆς κατ' Ἀλεξάνδρου κατὰ πίστιν τε καὶ
2 ἑταιρίαν τὴν Φιλώτα. καὶ ἐδόκει πιστοτέρα ἡ ἐπιβουλὴ ἐς τὸ πλῆθος, ὅτι Πολέμων, εἷς τῶν ἀδελφῶν τῶν Ἀμύντου, ξυλληφθέντος Φιλώτα ἔφυγεν ἐς τοὺς πολεμίους. ἀλλ' Ἀμύντας γε ξὺν τοῖς ἀδελφοῖς ὑπομείνας τὴν δίκην καί ἀπολογησάμενος ἐν Μακεδόσι καρτερῶς ἀφίεται τῆς αἰτίας· καὶ εὐθὺς ὡς ἀπέφυγεν ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ ἠξίωσεν ἐφεθῆναί οἱ ἐλθεῖν παρὰ τὸν ἀδελφὸν καὶ ἐπαναγαγεῖν αὐτὸν
3 παρ' Ἀλέξανδρον· καὶ οἱ Μακεδόνες ξυγχωροῦσιν. ὁ δὲ ἀπελθὼν αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ τὸν Πολέμωνα ἐπανήγαγε· καὶ ταύτῃ πολὺ ἔτι μᾶλλον ἢ πρόσθεν ἔξω αἰτίας ἐφάνη Ἀμύντας. ἀλλ' ὀλίγον γε ὕστερον κώμην τινὰ πολιορκῶν τοξευθεὶς ἐκ τῆς πληγῆς ἐτελεύτησεν, ὥστε οὐδὲν πλέον αὐτῷ γίγνεσθαι τὴν κρίσιν ἀποφυγόντι ὅτι μὴ ἀγαθῷ νομιζομένῳ ἀποθανεῖν.

4 Ἀλέξανδρος δέ, καταστήσας ἐπὶ τοὺς ἑταίρους ἱππάρχας δύο, Ἡφαιστίωνά τε τὸν Ἀμύντορος καὶ Κλεῖτον τὸν Δρωπίδου, καὶ δίχα διελὼν τὴν τάξιν τῶν ἑταίρων, ὅτι οὐδὲ φίλων ἂν ἠβούλετο ἕνα

*τοσούτων ἱππέων, ἄλλως τε καὶ τῶν κρατίστων τοῦ
παντὸς ἱππικοῦ κατά τε ἀξίωσιν καὶ τὴν ἄλλην
ἀρετὴν ἐξηγεῖσθαι, ἀφικνεῖται ἐς τοὺς πάλαι μὲν
Ἀριάσπας καλουμένους, ὕστερον δὲ Εὐεργέτας ἐπο-
νομασθέντας, ὅτι Κύρῳ τῷ Καμβύσου ξυνεπελάβοντο
τῆς ἐς Σκύθας ἐλάσεως. καὶ τούτους Ἀλέξανδρος* 5
*ὧν τε ἐς Κῦρον ὑπῆρξαν οἱ πρόγονοι αὐτῶν
τιμήσας καὶ αὐτὸς καταμαθὼν ἄνδρας οὐ κατὰ
τοὺς ἄλλους τοὺς ταύτῃ βαρβάρους πολιτεύοντας,
ἀλλὰ τοῦ δικαίου ἴσα καὶ τοῖς κρατίστοις τῶν
Ἑλλήνων μεταποιουμένους, ἐλευθέρους τε ἀφῆκε
καὶ χώραν τῆς ὁμόρου ὅσην αὐτοὶ σφίσιν ᾔτησαν,
οὐ πολλὴν δὲ οὐδ᾽ αὐτοὶ ᾔτησαν, προσέθηκεν.
ἐνταῦθα θύσας τῷ Ἀπόλλωνι Δημήτριον μὲν ἕνα
τῶν σωματοφυλάκων, ὑποπτεύσας μετασχεῖν Φιλώτᾳ
τῆς ἐπιβουλῆς, ξυνέλαβε· σωματοφύλακα δὲ ἀντὶ
Δημητρίου ἀπέδειξε Πτολεμαῖον τὸν Λάγου.*

Ταῦτα δὲ διαπραξάμενος προήει ὡς ἐπὶ Βάκτρα 28
*τε καὶ Βῆσσον, Δράγγας τε καὶ Γαδρωσοὺς ἐν τῇ
παρόδῳ παραστησάμενος. παρεστήσατο δὲ καὶ τοὺς
Ἀραχωτοὺς καὶ σατράπην κατέστησεν ἐπ᾽ αὐτοῖς
Μένωνα. ἐπῆλθε δὲ καὶ τῶν Ἰνδῶν τοὺς προσχώ-
ρους Ἀραχωτοῖς. ξύμπαντα δὲ ταῦτα τὰ ἔθνη διὰ
χιόνος τε πολλῆς καὶ ξὺν ἀπορίᾳ τῶν ἐπιτηδείων
καὶ τῶν στρατιωτῶν ταλαιπωρίᾳ ἐπῆλθε. μαθὼν* 2
*δὲ τοὺς Ἀρείους αὖθις ἀφεστάναι, Σατιβαρζάνου
ἐς τὴν χώραν αὐτῶν ἐμβαλόντος σὺν ἱππεῦσι δισ-
χιλίοις, οὓς παρὰ Βήσσου ἔλαβεν, ἀποστέλλει παρ᾽
αὐτοὺς Ἀρτάβαζόν τε τὸν Πέρσην καὶ Ἐρίγυιον καὶ
Κάρανον τῶν ἑταίρων· προσέταξε δὲ καὶ Φραταφέρνην, τὸν τῶν Παρθυαίων σατράπην, ξυνεμβαλεῖν
αὐτοῖς ἐς τοὺς Ἀρείους. καὶ γίγνεται μάχη τοῖς* 3

ἀμφὶ Ἐρίγυιον καὶ Κάρανον πρὸς Σατιβαρζάνην καρτερά, οὐδὲ πρόσθεν οἱ βάρβαροι ἐνέκλιναν πρὶν Σατιβαρζάνην ξυμπεσόντα Ἐριγυίῳ [πρὸς Ἐριγυίου] πληγέντα δόρατι ἐς τὸ πρόσωπον ἀποθανεῖν. τότε δὲ ἐγκλίναντες οἱ βάρβαροι προτροπάδην ἔφευγον.

4 Ἐν τούτῳ δὲ Ἀλέξανδρος πρὸς τὸν Καύκασον τὸ ὄρος ἦγεν, ἵνα καὶ πόλιν ἔκτισε καὶ ὠνόμασεν Ἀλεξάνδρειαν· καὶ θύσας ἐνταῦθα τοῖς θεοῖς ὅσοις νόμος αὐτῷ ὑπερέβαλε τὸ ὄρος τὸν Καύκασον, σατράπην μὲν τῇ χώρᾳ ἐπιτάξας Προέξην, ἄνδρα Πέρσην, τῶν δὲ ἑταίρων Νειλόξενον τὸν Σατύρου ἐπίσκοπον ξὺν στρατιᾷ ἀπολιπών.

5 Τὸ δὲ ὄρος ὁ Καύκασος ὑψηλὸν μέν ἐστιν ὥσπερ τι ἄλλο τῆς Ἀσίας, ὡς λέγει Ἀριστόβουλος, ψιλὸν δὲ πολὺ αὐτοῦ τό γε ταύτῃ. μακρὸν γὰρ ὄρος παρατέταται ὁ Καύκασος, ὥστε καὶ τὸν Ταῦρον τὸ ὄρος, ὃς δὴ τὴν Κιλικίαν τε καὶ Παμφυλίαν ἀπείργει, ἀπὸ τοῦ Καυκάσου εἶναι λέγουσι καὶ ἄλλα ὄρη μεγάλα, ἀπὸ τοῦ Καυκάσου διακεκριμένα ἄλλῃ
6 καὶ ἄλλῃ ἐπωνυμίᾳ κατὰ ἤθη τὰ ἑκάστων. ἀλλὰ ἔν γε τούτῳ τῷ Καυκάσῳ οὐδὲν ἄλλο ὅτι μὴ τέρμινθοι πεφύκασι καὶ σίλφιον, ὡς λέγει Ἀριστόβουλος· ἀλλὰ καὶ ὣς ἐπῳκεῖτο πολλοῖς ἀνθρώποις καὶ πρόβατα πολλὰ καὶ κτήνη ἐνέμοντο, ὅτι καὶ χαίρουσι τῷ σιλφίῳ τὰ πρόβατα, καὶ εἰ ἐκ πολλοῦ πρόβατον σιλφίου αἴσθοιτο, καὶ θεῖ ἐπ' αὐτὸ καὶ τό τε ἄνθος ἐπινέμεται καὶ τὴν ῥίζαν ἀνορύττον
7 καὶ ταύτην κατεσθίει. ἐπὶ τῷδε ἐν Κυρήνῃ ὡς μακροτάτω ἀπελαύνουσιν τὰς ποίμνας τῶν χωρίων ἵνα αὐτοῖς τὸ σίλφιον φύεται. οἱ δὲ καὶ περιφράσουσί τον χῶρον, τοῦ μηδ' εἰ πελάσειεν αὐτῷ

πρόβατα, δυνατὰ γενέσθαι εἴσω παρελθεῖν, ὅτι
πολλοῦ ἄξιον Κυρηναίοις τὸ σίλφιον.

Βῆσσος δέ, ἔχων ἀμφ' αὐτὸν Περσῶν τε τοὺς 8
μετασχόντας αὐτῷ τῆς Δαρείου συλλήψεως καὶ αὐτῶν
Βακτρίων ἐς ἑπτακισχιλίους καὶ Δάας τοὺς ἐπὶ τάδε
τοῦ Ταναΐδος ποταμοῦ ἐποικοῦντας, ἔφθειρε τὴν
ὑπὸ τῷ ὄρει τῷ Καυκάσῳ, ὡς ἐρημίᾳ τε τῆς χώρας
τῆς ἐν μέσῳ αὐτοῦ τε καὶ Ἀλεξάνδρου καὶ ἀπορίᾳ
τῶν ἐπιτηδείων ἀπείρξων Ἀλέξανδρον τοῦ μὴ ἐλαύ-
νειν πρόσω. ἀλλ' Ἀλέξανδρος ἤλαυνεν οὐδὲν μεῖον, 9
χαλεπῶς μὲν διά τε χιόνος πολλῆς καὶ ἐνδείᾳ τῶν
ἀναγκαίων, ᾔει δὲ ὅμως. Βῆσσος δέ, ἐπεὶ ἐξηγγέλ-
λετο αὐτῷ οὐ πόρρω ἤδη ὢν Ἀλέξανδρος, διαβὰς
τὸν Ὦξον ποταμὸν τὰ μὲν πλοῖα ἐφ' ὧν διέβη
κατέκαυσεν, αὐτὸς δὲ εἰς Ναύτακα τῆς Σογδιανῆς
χώρας ἀπεχώρει. εἵποντο δὲ αὐτῷ οἵ τε ἀμφὶ Σπι- 10
ταμένην καὶ Ὀξυάρτην, ἔχοντες τοὺς ἐκ τῆς Σογ-
διανῆς ἱππέας, καὶ Δάαι οἱ ἀπὸ τοῦ Ταναΐδος. οἱ
δὲ τῶν Βακτρίων ἱππεῖς ὡς φεύγειν ἐγνωκότα ἔμα-
θον Βῆσσον, ἄλλος ἄλλῃ ἐπὶ τὰ σφῶν ἕκαστοι ἀπηλ-
λάγησαν.

Ἀλέξανδρος δὲ ἐς Δράψακα ἀφικόμενος καὶ 29
ἀναπαύσας τὴν στρατιὰν ἐς Ἄορνόν τε ἦγε καὶ
Βάκτρα, αἳ δὴ μέγισταί εἰσι πόλεις ἐν τῇ Βακτρίων
χώρᾳ. καὶ ταύτας τε ἐξ ἐφόδου ἔλαβε καὶ φυλακὴν
ἐν τῇ ἄκρᾳ τῆς Ἀόρνου ἀπέλιπε καὶ ἐπὶ ταύτης
Ἀρχέλαον τὸν Ἀνδρόκλου τῶν ἑταίρων· τοῖς δὲ
ἄλλοις Βακτρίοις, οὐ χαλεπῶς προσχωρήσασιν, ἐπέ-
ταξε σατράπην Ἀρτάβαζον τὸν Πέρσην.

Αὐτὸς δὲ ἦγεν ὡς ἐπὶ τὸν Ὦξον ποταμόν. ὁ 2
δὲ Ὦξος ῥέει μὲν ἐκ τοῦ ὄρους τοῦ Καυκάσου,
ἔστι δὲ ποταμῶν μέγιστος τῶν ἐν τῇ Ἀσίᾳ, ὅσους

καὶ καταστήσαντα ἐν δεξιᾷ τῆς ὁδοῦ ᾗ αὐτός τε
καὶ ἡ στρατιὰ πάρελάσεσθαι ἔμελλε. καὶ Πτολεμαῖος
οὕτως ἐποίησεν.
4 Ἀλέξανδρος δὲ ἰδὼν τὸν Βῆσσον ἐπιστήσας τὸ
ἅρμα ἤρετο ἀνθ' ὅτου βασιλέα τὸν αὑτοῦ καὶ ἅμα
καὶ οἰκεῖον καὶ εὐεργέτην Δαρεῖον γενόμενον τὰ
μὲν πρῶτα ξυνέλαβε καὶ δήσας ἦγεν, ἔπειτα ἀπέ-
κτεινε. καὶ ὁ Βῆσσος οὐ μόνῳ οἷ ταῦτα δόξαντα
πρᾶξαι ἔφη, ἀλλὰ ξὺν τοῖς τότε ἀμφὶ Δαρεῖον
οὖσιν, ὡς σωτηρίαν σφίσιν εὑρέσθαι παρ' Ἀλεξάν-
5 δρου. Ἀλέξανδρος δὲ ἐπὶ τοῖσδε μαστιγοῦν ἐκέλευεν
αὐτὸν καὶ ἐπιλέγειν τὸν κήρυκα ταὐτὰ ἐκεῖνα ὅσα
αὐτὸς τῷ Βήσσῳ ἐν τῇ πύστει ὠνείδισε. Βῆσσος
μὲν δὴ οὕτως αἰκισθεὶς ἀποπέμπεται ἐς Βάκτρα
ἀποθανούμενος. καὶ ταῦτα Πτολεμαῖος ὑπὲρ Βήσσου
ἀνέγραψεν· Ἀριστόβουλος δέ, τοὺς ἀμφὶ Σπιταμένην
τε καὶ Δαταφέρνην Πτολεμαίῳ ἀγαγεῖν Βῆσσον καὶ
παραδοῦναι Ἀλεξάνδρῳ γυμνὸν ἐν κλοιῷ δήσαντας.
6 Ἀλέξανδρος δὲ ἀναπληρώσας τὸ ἱππικὸν ἐκ τῶν
αὐτόθεν ἵππων (πολλοὶ γὰρ αὐτῷ ἵπποι ἔν τε τῇ
ὑπερβολῇ τοῦ Καυκάσου καὶ ἐν τῇ ἐπὶ τὸν Ὦξόν τε
καὶ ἀπὸ τοῦ Ὤξου πορείᾳ ἐξέλιπον) ὡς ἐπὶ Μαρά-
κανδα ἦγε· τὰ δέ ἐστι βασίλεια τῆς Σογδιανῶν
7 χώρας. ἔνθεν δὲ ἐπὶ τὸν Τάναϊν ποταμὸν προῄει.
τῷ δὲ Ταναΐδι τούτῳ, ὃν δὴ καὶ Ἰαξάρτην ἄλλῳ
ὀνόματι πρὸς τῶν ἐπιχωρίων βαρβάρων καλεῖσθαι
λέγει Ἀριστόβουλος, αἱ πηγαὶ μὲν ἐκ τοῦ Καυκάσου
ὄρους καὶ αὐτῷ εἰσιν· ἐξίησι δὲ καὶ οὗτος ὁ ποτα-
8 μὸς ἐς τὴν Ὑρκανίαν θάλασσαν. ἄλλος δ' ἂν εἴη
Τάναϊς ὑπὲρ ὅτου λέγει Ἡρόδοτος ὁ λογοποιὸς ὄγδοον
εἶναι τῶν ποταμῶν τῶν Σκυθικῶν Τάναϊν, καὶ
ῥέειν μὲν ἐκ λίμνης μεγάλης ἀνίσχοντα, ἐκδιδόναι

δὲ ἐς μείζω ἔτι λίμνην, τὴν καλουμένην Μαιῶτιν·
καὶ τὸν Τάναϊν τοῦτον εἰσὶν οἳ ὅρον ποιοῦσι τῆς
Ἀσίας καὶ τῆς Εὐρώπης, οἷς δὴ ἀπὸ τοῦ μυχοῦ 9
τοῦ πόντου τοῦ Εὐξείνου ἡ λίμνη τε ἡ Μαιῶτις
καὶ ὁ ἐς ταύτην ἐξιεὶς ποταμὸς ὁ Τάναϊς οὗτος
διείργει τὴν Ἀσίαν τε καὶ τὴν Εὐρώπην, καθάπερ
ἡ κατὰ Γάδειρά τε καὶ τοὺς ἀντιπέρας Γαδείρων
Λίβυας τοὺς Νομάδας θάλασσα τὴν Λιβύην αὖ καὶ
τὴν Εὐρώπην διείργει, οἷς γε δὴ ἡ Λιβύη ἀπὸ
τῆς Ἀσίας τῆς ἄλλης τῷ Νείλῳ ποταμῷ διακέκριται.

Ἐνταῦθα ἀποσκεδασθέντες τινὲς τῶν Μακεδό- 10
νων ἐς προνομὴν κατακόπτονται πρὸς τῶν βαρβάρων·
οἱ δὲ δράσαντες τὸ ἔργον ἀπέφυγον ἐς ὄρος τραχύ-
τατον καὶ πάντῃ ἀπότομον· ἦσαν δὲ τὸ πλῆθος ἐς
τρισμυρίους. καὶ ἐπὶ τούτους Ἀλέξανδρος τοὺς
κουφοτάτους τῆς στρατιᾶς ἀναλαβὼν ἦγεν. ἔνθα 11
δὴ προσβολαὶ πολλαὶ ἐγίγνοντο τοῖς Μακεδόσιν ἐς
τὸ ὄρος· καὶ τὰ μὲν πρῶτα ἀπεκρούοντο βαλλόμε-
νοι ἐκ τῶν βαρβάρων, καὶ ἄλλοι τε πολλοὶ τραυ-
ματίαι ἐγένοντο καὶ αὐτὸς Ἀλέξανδρος ἐς τὴν κνήμην
τοξεύεται διαμπὰξ καὶ τῆς περόνης τι ἀποθραύεται
αὐτῷ ἐκ τοῦ τοξεύματος. ἀλλὰ καὶ ὣς ἔλαβέ τε τὸ
χωρίον καὶ τῶν βαρβάρων οἱ μὲν αὐτοῦ κατεκό-
πησαν πρὸς τῶν Μακεδόνων, πολλοὶ δὲ καὶ κατὰ
τῶν πετρῶν ῥίψαντες σφᾶς ἀπέθανον, ὥστε ἐκ
τρισμυρίων οὐ πλείους ἀποσωθῆναι ὀκτακισχιλίων.

ΑΡΡΙΑΝΟΥ

ΑΝΑΒΑΣΕΩΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ

ΒΙΒΛΙΟΝ ΤΕΤΑΡΤΟΝ.

1 Οὐ πολλαῖς δὲ ἡμέραις ὕστερον ἀφικνοῦνται
παρ' Ἀλέξανδρον πρέσβεις παρά τε Σκυθῶν τῶν
Ἀβίων καλουμένων, (οὓς καὶ Ὅμηρος δικαιοτάτους
ἀνθρώπους εἰπὼν ἐν τῇ ποιήσει ἐπήνεσεν· οἰκοῦσι
δὲ ἐν τῇ Ἀσίᾳ οὗτοι αὐτόνομοι, οὐχ ἥκιστα διὰ
πενίαν τε καὶ δικαιότητα) καὶ παρὰ τῶν ἐκ τῆς
Εὐρώπης Σκυθῶν, οἳ δὴ τὸ μέγιστον ἔθνος ἐν τῇ
2 Εὐρώπῃ ἐποικοῦσι. καὶ τούτοις ξυμπέμπει Ἀλέ-
ξανδρος τῶν ἑταίρων, πρόφασιν μὲν κατὰ πρεσβείαν
φιλίαν ξυνθησομένους, ὁ δὲ νοῦς τῆς πομπῆς ἐς
κατασκοπήν τι μᾶλλον ἔφερε φύσεώς τε τῆς χώρας
τῆς Σκυθικῆς καὶ πλήθους αὐτῶν καὶ νομαίων καὶ
ὁπλίσεως ἥντινα ἔχοντες στέλλονται ἐς τὰς μάχας.
3 Αὐτὸς δὲ πρὸς τῷ Τανάϊδι ποταμῷ ἐπενόει
πόλιν οἰκίσαι, καὶ ταύτην ἑαυτοῦ ἐπώνυμον. ὅ τε
γὰρ χῶρος ἐπιτήδειος αὐτῷ ἐφαίνετο αὐξῆσαι ἐπὶ
μέγα τὴν πόλιν καὶ ἐν καλῷ οἰκισθήσεσθαι τῆς
ἐπὶ Σκύθας, εἴποτε ξυμβαίνοι, ἐλάσεως καὶ τῆς
προφυλακῆς τῆς χώρας πρὸς τὰς καταδρομὰς τῶν
4 πέραν τοῦ ποταμοῦ ἐποικούντων βαρβάρων. ἐδόκει
δ' ἂν καὶ μεγάλη γενέσθαι ἡ πόλις πλήθει τε τῶν
ἐς αὐτὴν ξυνοικιζομένων καὶ τοῦ ὀνόματος τῇ
λαμπρότητι καὶ ἐν τούτῳ οἱ πρόσχωροι τῷ πο-
ταμῷ βάρβαροι τούς τε τὰ φρούρια ἐν ταῖς πόλεσι
σφῶν ἔχοντας στρατιώτας τῶν Μακεδόνων ξυλ-
λαβόντες ἀπέκτειναν καὶ τὰς πόλεις ἐς ἀσφάλειάν

τινα μᾶλλον ὠχύρουν. ξυνεπελάβοντο δὲ αὐτοῖς 5
τῆς ἀποστάσεως καὶ τῶν Σογδιανῶν οἱ πολλοί,
ἐπαρθέντες πρὸς τῶν ξυλλαβόντων Βῆσσον, ὥστε
καὶ τῶν Βακτριανῶν ἔστιν οὓς σφισιν οὗτοι ξυν-
απέστησαν, εἴτε δή καὶ δείσαντας Ἀλέξανδρον, εἴτε
καὶ λόγον ἐπὶ τῇ ἀποστάσει διδόντες, ὅτι ἐς ἕνα
ξύλλογον ἐπηγγέλκει Ἀλέξανδρος ξυνελθεῖν τοὺς
ὑπάρχους τῆς χώρας ἐκείνης εἰς Ζαρίασπα, τὴν
μεγίστην πόλιν, ὡς ἐπ' ἀγαθῷ οὐδενὶ τοῦ ξυλλόγου
γιγνομένου.

Ταῦτα ὡς ἀπηγγέλθη Ἀλεξάνδρῳ, παραγγείλας 2
τοῖς πεζοῖς κατὰ λόχους κλίμακας ποιεῖσθαι ὅσαι
ἑκάστῳ λόχῳ ἐπηγγέλθησαν, αὐτὸς μὲν ἐπὶ τὴν
πρώτην ἀπὸ τοῦ στρατοπέδου ὁρμηθέντι πόλιν
προὐχώρει, ᾗ ὄνομα ἦν Γάζα· ἐς γὰρ ἑπτὰ πόλεις
συμπεφευγέναι ἐλέγοντο οἱ ἐκ τῆς χώρας βάρβαροι·
Κράτερον δὲ ἐκπέμπει πρὸς τὴν καλουμένην Κυρού- 2
πολιν, ἥπερ μεγίστη πασῶν καὶ ἐς αὐτὴν οἱ
πλεῖστοι ξυνειλεγμένοι ἦσαν τῶν βαρβάρων. παρήγ-
γελτο δὲ αὐτῷ στρατοπεδεῦσαι πλησίον τῆς πόλεως
καὶ τάφρον τε ἐν κύκλῳ αὐτῆς ὀρύξαι καὶ χάρακα
περιβαλέσθαι καὶ τὰς μηχανὰς ὅσαις χρῆσθαι ξυμ-
πηγνύναι, ὡς πρὸς τοὺς ἀμφὶ Κράτερον τὴν γνώμην
τετραμμένοι οἱ ἐκ τῆς πόλεως ταύτης ἀδύνατοι
ὦσι ταῖς ἄλλαις πόλεσιν ἐπωφελεῖν. αὐτὸς δὲ 3
ἐπὶ τὴν Γάζαν ἐπεὶ ἀφίκετο, ὡς εἶχεν ἐξ ἐφόδου
σημαίνει προσβάλλειν τῷ τείχει, γηΐνῳ τε καὶ οὐχ
ὑψηλῷ ὄντι, προσθέντας ἐν κύκλῳ πάντοθεν τὰς
κλίμακας· οἱ δὲ σφενδονῆται αὐτῷ καὶ οἱ τοξόται
τε καὶ οἱ ἀκοντισταὶ ὁμοῦ τῇ ἐφόδῳ τῶν πεζῶν
ἐσηκόντιζον εἰς τοὺς προμαχομένους ἀπὸ τοῦ τεί-
χους καὶ βέλη ἀπὸ μηχανῶν ἠφίετο, ὥστε ὀξέως

μὲν ὑπὸ τοῦ πλήθους τῶν βελῶν ἐγυμνώθη τὸ
τεῖχος τῶν προμαχομένων, ταχεῖα δὲ ἡ πρόσθεσις
τῶν κλιμάκων καὶ ἡ ἀνάβασις τῶν Μακεδόνων ἡ
4 ἐπὶ τὸ τεῖχος ἐγίγνετο. τοὺς μὲν δὴ ἄνδρας πάντας
ἀπέκτειναν, οὕτως ἐξ Ἀλεξάνδρου προστεταγμένον·
γυναῖκας δὲ καὶ παῖδας καὶ τὴν ἄλλην λείαν
διήρπασαν. ἔνθεν δὲ εὐθὺς ἦγεν ἐπὶ τὴν δευτέραν
ἀπ' ἐκείνης πόλιν ᾠκισμένην· καὶ ταύτην τῷ αὐτῷ
τε τρόπῳ καὶ τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ λαμβάνει καὶ τοὺς
ἁλόντας τὰ αὐτὰ ἔπραξεν. ὁ δὲ ἦγεν ἐπὶ τὴν
τρίτην πόλιν, καὶ ταύτην τῇ ὑστεραίᾳ ἐπὶ τῇ πρώτῃ
προσβολῇ εἷλεν.

5 Ἐν ᾧ δὲ αὐτὸς ξὺν τοῖς πεζοῖς ἀμφὶ ταῦτα
εἶχε, τοὺς ἱππέας ἐκπέμπει ἐς τὰς δύο τὰς πλη-
σίον πόλεις, προστάξας παραφυλάττειν τοὺς ἀν-
θρώπους τοὺς ἔνδον, μήποτε τὴν ἅλωσιν αἰσθόμενοι
τῶν πλησίον πόλεων καὶ ἅμα τὴν αὐτοῦ οὐ διὰ
μακροῦ ἔφοδον, οἱ δὲ ἐς φυγὴν τραπέντες ἄποροι
αὐτῷ διώκειν γένωνται. καὶ ξυνέβη δὲ οὕτως
ὅπως εἴκασε, καὶ ἐν δέοντι ἐγένετο αὐτῷ ἡ πομπὴ
6 τῶν ἱππέων. οἱ γὰρ τὰς δύο τὰς οὔπω ἑαλωκυίας
πόλεις ἔχοντες τῶν βαρβάρων, ὡς καπνόν τε εἶδον
ἀπὸ τῆς πρὸ σφῶν πόλεως ἐμπιπραμένης καί τινες
καὶ ἀπὸ τοῦ πάθους αὐτοῦ διαφυγόντες αὐτάγγελοι
τῆς ἁλώσεως ἐγένοντο, ὡς τάχους ἕκαστοι εἶχον
ἀθρόοι ἐκ τῶν πόλεων φεύγοντες ἐμπίπτουσιν εἰς
τὸ στῖφος τῶν ἱππέων ξυντεταγμένον καὶ κατεκό-
πησαν οἱ πλεῖστοι αὐτῶν.

3 Οὕτω δὴ τὰς πέντε πόλεις ἐν δυσὶν ἡμέραις
ἑλών τε καὶ ἐξανδραποδισάμενος ᾔει ἐπὶ τὴν
μεγίστην αὐτῶν τὴν Κυρούπολιν. ἡ δὲ τετειχι-
σμένη τε ἦν ὑψηλοτέρῳ τείχει ἤπερ αἱ ἄλλαι, οἷα

δὴ ὑπὸ Κύρου οἰκισθεῖσα, καὶ τοῦ πλείστου καὶ
μαχιμωτάτου τῶν ταύτῃ βαρβάρων ἐς ταύτην
συμπεφευγότος οὐχ ὡσαύτως ῥᾳδία ἐξ ἐφόδου
ἑλεῖν τοῖς Μακεδόσιν ἐγίγνετο. ἀλλὰ μηχανὰς
γὰρ προσάγων τῷ τείχει Ἀλέξανδρος ταύτῃ μὲν
κατασείειν ἐπενόει τὸ τεῖχος καὶ κατὰ τὸ ἀεὶ
παραρρηγνύμενον αὐτοῦ τὰς προσβολὰς ποιεῖσθαι.
αὐτὸς δὲ ὡς κατεῖδε τοὺς ἔκρους τοῦ ποταμοῦ, 2
ὃς διὰ τῆς πόλεως χειμάρρους ὢν διέρχεται, ξηροὺς
ἐν τῷ τότε ὕδατος καὶ οὐ ξυνεχεῖς τοῖς τείχεσιν,
ἀλλ' οἵους παρασχεῖν πάροδον στρατιώταις διαδῦναι
ἐς τὴν πόλιν, ἀναλαβὼν τούς τε σωματοφύλακας
καὶ τοὺς ὑπασπιστὰς καὶ τοὺς τοξότας καὶ τοὺς
Ἀγριᾶνας, τετραμμένων τῶν βαρβάρων πρὸς τὰς
μηχανὰς καὶ τοὺς ταύτῃ προσμαχομένους λανθάνει
κατὰ τοὺς ἔκρους ξὺν ὀλίγοις τὸ πρῶτον παρελθὼν
ἐς τὴν πόλιν· ἀναρρήξας δὲ ἔνδοθεν τῶν πυλῶν 3
αἳ κατὰ τοῦτο τὸ χωρίον ἦσαν, δέχεται καὶ τοὺς
ἄλλους στρατιώτας εὐπετῶς. ἔνθα δὴ οἱ βάρβαροι
ἐχομένην ἤδη τὴν πόλιν αἰσθόμενοι ἐπὶ τοὺς ἀμφ'
Ἀλέξανδρον ὅμως ἐτράπησαν· καὶ γίνεται προσβολὴ
αὐτῶν καρτερά· καὶ βάλλεται λίθῳ αὐτὸς Ἀλέξαν-
δρος βιαίως τήν τε κεφαλὴν καὶ τὸν αὐχένα καὶ
Κράτερος τοξεύματι καὶ πολλοὶ ἄλλοι τῶν ἡγεμό-
νων· ἀλλὰ καὶ ὣς ἐξέωσαν ἐκ τῆς ἀγορᾶς τοὺς
βαρβάρους. καὶ ἐν τούτῳ οἱ κατὰ τὸ τεῖχος 4
προσβεβληκότες ἔρημον ἤδη τὸ τεῖχος τῶν προμαχο-
μένων αἱροῦσιν. ἐν μὲν δὴ τῇ πρώτῃ καταλήψει
τῆς πόλεως ἀπέθανον τῶν πολεμίων μάλιστα ἐς
ὀκτακισχιλίους· οἱ δὲ λοιποί (ἦσαν γὰρ οἱ πάντες
ἐς μυρίους καὶ πεντακισχιλίους μαχίμους οἱ ξυνελη-
λυθότες) καταφεύγουσιν ἐς τὴν ἄκραν. καὶ τούτους

μὲν ὑπὸ τοῦ πλήθους τῶν βελῶν ἐγυμνώθη τὸ
τεῖχος τῶν προμαχομένων, ταχεῖα δὲ ἡ πρόσθεσις
τῶν κλιμάκων καὶ ἡ ἀνάβασις τῶν Μακεδόνων ἡ
4 ἐπὶ τὸ τεῖχος ἐγίγνετο. τοὺς μὲν δὴ ἄνδρας πάντας
ἀπέκτειναν, οὕτως ἐξ Ἀλεξάνδρου προστεταγμένον·
γυναῖκας δὲ καὶ παῖδας καὶ τὴν ἄλλην λείαν
διήρπασαν. ἔνθεν δὲ εὐθὺς ἦγεν ἐπὶ τὴν δευτέραν
ἀπ᾽ ἐκείνης πόλιν ᾠκισμένην· καὶ ταύτην τῷ αὐτῷ
τε τρόπῳ καὶ τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ λαμβάνει καὶ τοὺς
ἁλόντας τὰ αὐτὰ ἔπραξεν. ὁ δὲ ἦγεν ἐπὶ τὴν
τρίτην πόλιν, καὶ ταύτην τῇ ὑστεραίᾳ ἐπὶ τῇ πρώτῃ
προσβολῇ εἷλεν.

5 Ἐν ᾧ δὲ αὐτὸς ξὺν τοῖς πεζοῖς ἀμφὶ ταῦτα
εἶχε, τοὺς ἱππέας ἐκπέμπει ἐς τὰς δύο τὰς πλη-
σίον πόλεις, προστάξας παραφυλάττειν τοὺς ἀν-
θρώπους τοὺς ἔνδον, μήποτε τὴν ἅλωσιν αἰσθόμενοι
τῶν πλησίον πόλεων καὶ ἅμα τὴν αὐτοῦ οὐ διὰ
μακροῦ ἔφοδον, οἱ δὲ ἐς φυγὴν τραπέντες ἄποροι
αὐτῷ διώκειν γένωνται. καὶ ξυνέβη δὲ οὕτως
ὅπως εἴκασε, καὶ ἐν δέοντι ἐγένετο αὐτῷ ἡ πομπὴ
6 τῶν ἱππέων. οἱ γὰρ τὰς δύο τὰς οὔπω ἑαλωκυίας
πόλεις ἔχοντες τῶν βαρβάρων, ὡς καπνόν τε εἶδον
ἀπὸ τῆς πρὸ σφῶν πόλεως ἐμπιπραμένης καί τινες
καὶ ἀπὸ τοῦ πάθους αὐτοῦ διαφυγόντες αὐτάγγελοι
τῆς ἁλώσεως ἐγένοντο, ὡς τάχους ἕκαστοι εἶχον
ἀθρόοι ἐκ τῶν πόλεων φεύγοντες ἐμπίπτουσιν εἰς
τὸ στῖφος τῶν ἱππέων ξυντεταγμένον καὶ κατεκό-
πησαν οἱ πλεῖστοι αὐτῶν.

3 Οὕτω δὴ τὰς πέντε πόλεις ἐν δυσὶν ἡμέραις
ἑλών τε καὶ ἐξανδραποδισάμενος ᾔει ἐπὶ τὴν
μεγίστην αὐτῶν τὴν Κυρούπολιν. ἡ δὲ τετειχι-
σμένη τε ἦν ὑψηλοτέρῳ τείχει ἤπερ αἱ ἄλλαι, οἷα

δὴ ὑπὸ Κύρου οἰκισθεῖσα, καὶ τοῦ πλείστου καὶ
μαχιμωτάτου τῶν ταύτῃ βαρβάρων ἐς ταύτην
συμπεφευγότος οὐχ ὡσαύτως ῥᾳδία ἐξ ἐφόδου
ἑλεῖν τοῖς Μακεδόσιν ἐγίγνετο. ἀλλὰ μηχανὰς
γὰρ προσάγων τῷ τείχει Ἀλέξανδρος ταύτῃ μὲν
κατασείειν ἐπενόει τὸ τεῖχος καὶ κατὰ τὸ ἀεὶ
παραρρηγνύμενον αὐτοῦ τὰς προσβολὰς ποιεῖσθαι.
αὐτὸς δὲ ὡς κατεῖδε τοὺς ἔκρους τοῦ ποταμοῦ, 2
ὃς διὰ τῆς πόλεως χειμάρρους ὢν διέρχεται, ξηροὺς
ἐν τῷ τότε ὕδατος καὶ οὐ ξυνεχεῖς τοῖς τείχεσιν,
ἀλλ᾽ οἵους παρασχεῖν πάροδον στρατιώταις διαδῦναι
ἐς τὴν πόλιν, ἀναλαβὼν τούς τε σωματοφύλακας
καὶ τοὺς ὑπασπιστὰς καὶ τοὺς τοξότας καὶ τοὺς
Ἀγριᾶνας, τετραμμένων τῶν βαρβάρων πρὸς τὰς
μηχανὰς καὶ τοὺς ταύτῃ προσμαχομένους λανθάνει
κατὰ τοὺς ἔκρους ξὺν ὀλίγοις τὸ πρῶτον παρελθὼν
ἐς τὴν πόλιν· ἀναρρήξας δὲ ἔνδοθεν τῶν πυλῶν 3
αἳ κατὰ τοῦτο τὸ χωρίον ἦσαν, δέχεται καὶ τοὺς
ἄλλους στρατιώτας εὐπετῶς. ἔνθα δὴ οἱ βάρβαροι
ἐχομένην ἤδη τὴν πόλιν αἰσθόμενοι ἐπὶ τοὺς ἀμφ᾽
Ἀλέξανδρον ὅμως ἐτράπησαν· καὶ γίνεται προσβολὴ
αὐτῶν καρτερά· καὶ βάλλεται λίθῳ αὐτὸς Ἀλέξαν-
δρος βιαίως τήν τε κεφαλὴν καὶ τὸν αὐχένα καὶ
Κράτερος τοξεύματι καὶ πολλοὶ ἄλλοι τῶν ἡγεμό-
νων· ἀλλὰ καὶ ὣς ἐξέωσαν ἐκ τῆς ἀγορᾶς τοὺς
βαρβάρους. καὶ ἐν τούτῳ οἱ κατὰ τὸ τεῖχος 4
προσβεβληκότες ἔρημον ἤδη τὸ τεῖχος τῶν προμαχο-
μένων αἱροῦσιν. ἐν μὲν δὴ τῇ πρώτῃ καταλήψει
τῆς πόλεως ἀπέθανον τῶν πολεμίων μάλιστα ἐς
ὀκτακισχιλίους· οἱ δὲ λοιποί (ἦσαν γὰρ οἱ πάντες
ἐς μυρίους καὶ πεντακισχιλίους μαχίμους οἱ ξυνελη-
λυθότες) καταφεύγουσιν ἐς τὴν ἄκραν. καὶ τούτους

περιστρατοπεδεύσας Ἀλέξανδρος ἡμέραν μίαν ἐφρούρησεν· οἱ δὲ ἐνδείᾳ ὕδατος ἐνεχείρισαν σφᾶς Ἀλεξάνδρῳ.

5 Τὴν δὲ ἑβδόμην πόλιν ἐξ ἐφόδου ἔλαβε, Πτολεμαῖος μὲν λέγει ὅτι αὐτοὺς σφᾶς ἐνδόντας· Ἀριστόβουλος δὲ ὅτι βίᾳ καὶ ταύτην ἐξεῖλε καὶ ὅτι πάντας τοὺς καταληφθέντας ἐν αὐτῇ ἀπέκτεινε. Πτολεμαῖος δὲ κατανεῖμαι λέγει αὐτὸν τοὺς ἀνθρώπους τῇ στρατιᾷ καὶ δεδεμένους κελεῦσαι φυλάττεσθαι ἔστ' ἂν ἐκ τῆς χώρας ἀπαλλάττηται αὐτός, ὡς μηδένα ἀπολείπεσθαι τῶν τὴν ἀπόστασιν πραξάντων.

6 Ἐν τούτῳ δὲ τῶν τε ἐκ τῆς Ἀσίας Σκυθῶν στρατιὰ ἀφικνεῖται πρὸς τὰς ὄχθας τοῦ ποταμοῦ τοῦ Ταναΐδος, ἀκούσαντες οἱ πολλοὶ αὐτῶν ὅτι ἔστιν οἳ καὶ τῶν ἐπ' ἐκεῖνα τοῦ ποταμοῦ βαρβάρων ἀπ' Ἀλεξάνδρου ἀφεστᾶσιν, ὡς εἰ δή τι λόγου ἀντάξιον νεωτερίζοιτο, καὶ αὐτοὶ ἐπιθησόμενοι τοῖς Μακεδόσι. καὶ οἱ ἀμφὶ Σπιταμένην δὲ ἀπηγγέλθησαν ὅτι τοὺς ἐν Μαρακάνδοις καταλειφθέντας
7 ἐν τῇ ἄκρᾳ πολιορκοῦσιν. ἔνθα δὴ Ἀλέξανδρος ἐπὶ μὲν τοὺς ἀμφὶ Σπιταμένην Ἀνδρόμαχόν τε ἀποστέλλει καὶ Μενέδημον καὶ Κάρανον, ἱππέας μὲν ἔχοντας τῶν ἑταίρων ἐς ἑξήκοντα καὶ τῶν μισθοφόρων ὀκτακοσίους, ὧν Κάρανος ἡγεῖτο, πεζοὺς δὲ μισθοφόρους ἐς χιλίους πεντακοσίους· ἐπιτάσσει δὲ αὐτοῖς Φαρνούχην τὸν ἑρμηνέα, τὸ μὲν γένος Λύκιον τὸν Φαρνούχην, ἐμπείρως δὲ τῆς τε φωνῆς τῶν ταύτῃ βαρβάρων ἔχοντα καὶ τὰ ἄλλα ὁμιλῆσαι αὐτοῖς δεξιὸν φαινόμενον.

4 Αὐτὸς δὲ τὴν πόλιν ἣν ἐπενόει τειχίσας ἐν ἡμέραις εἴκοσι καὶ ξυνοικίσας ἐς αὐτὴν τῶν τε Ἑλλήνων μισθοφόρων καὶ ὅστις τῶν προσοικούντων

βαρβάρων ἐθελοντὴς μετέσχε τῆς ξυνοικήσεως καί
τινας καὶ τῶν ἐκ τοῦ στρατοπέδου Μακεδόνων,
ὅσοι ἀπόμαχοι ἤδη ἦσαν, θύσας τοῖς θεοῖς ὡς
νόμος αὐτῷ καὶ ἀγῶνα ἱππικόν τε καὶ γυμνικὸν
ποιήσας, ὡς οὐκ ἀπαλλασσομένους ἑώρα τοὺς
Σκύθας ἀπὸ τῆς ὄχθης τοῦ ποταμοῦ, ἀλλ' ἐκτο-
ξεύοντες ἐς τὸν ποταμὸν ἑωρῶντο, οὐ πλατὺν 2
ταύτῃ ὄντα, καί τινα καὶ πρὸς ὕβριν τοῦ Ἀλεξάν-
δρου βαρβαρικῶς ἐθρασύνοντο, ὡς οὐκ ἂν τολμή-
σαντα Ἀλέξανδρον ἅψασθαι Σκυθῶν ἢ μαθόντα ἂν
ὅτι περ τὸ διάφορον Σκύθαις τε καὶ τοῖς Ἀσιανοῖς
βαρβάροις, ὑπὸ τούτων παροξυνόμενος ἐπενόει
διαβαίνειν ἐπ' αὐτοὺς καὶ τὰς διφθέρας παρεσκεύαζεν
ἐπὶ τῷ πόρῳ. θυομένῳ δὲ ἐπὶ τῇ διαβάσει τὰ 3
ἱερὰ οὐκ ἐγίγνετο· ὁ δὲ βαρέως μὲν ἔφερεν οὐ
γιγνομένων· ὅμως δὲ ἐκαρτέρει καὶ ἔμενεν. ὡς
δὲ οὐκ ἀνίεσαν οἱ Σκύθαι, αὖθις ἐπὶ τῇ διαβάσει
ἐθύετο· καὶ αὖ ἐς κίνδυνον αὐτῷ σημαίνεσθαι
Ἀρίστανδρος ὁ μάντις ἔφραζεν· ὁ δὲ κρεῖσσον ἔφη
ἐς ἔσχατον κινδύνου ἐλθεῖν ἢ κατεστραμμένον
ξύμπασαν ὀλίγου δεῖν τὴν Ἀσίαν γέλωτα εἶναι
Σκύθαις, καθάπερ Δαρεῖος ὁ Ξέρξου πατὴρ πάλαι
ἐγένετο. Ἀρίστανδρος δὲ οὐκ ἔφη παρὰ τὰ ἐκ
τοῦ θείου σημαινόμενα ἄλλα ἀποδείξασθαι, ὅτι ἄλλα
ἐθέλει ἀκοῦσαι Ἀλέξανδρος.

Ὁ δέ, ὡς αἵ τε διφθέραι αὐτῷ παρεσκευασμέναι 4
ἦσαν ἐπὶ τῷ πόρῳ καὶ ὁ στρατὸς ἐξωπλισμένος
ἐφειστήκει τῷ ποταμῷ, αἵ τε μηχαναὶ ἀπὸ ξυνθή-
ματος ἐξηκόντιζον ἐς τοὺς Σκύθας παριππεύοντας
ἐπὶ τῇ ὄχθῃ καὶ ἔστιν οἳ αὐτῶν ἐτιτρώσκοντο ἐκ
τῶν βελῶν, εἷς δὲ δὴ διὰ τοῦ γέρρου τε καὶ τοῦ
θώρακος διαμπὰξ πληγεὶς πίπτει ἀπὸ τοῦ ἵππου,

οἱ μὲν ἐξεπλάγησαν πρός τε τῶν βελῶν τὴν διὰ
μακροῦ ἄφεσιν καὶ ὅτι ἀνὴρ ἀγαθὸς αὐτοῖς τετε-
λευτήκει, καὶ ὀλίγον ἀνεχώρησαν ἀπὸ τῆς ὄχθης·
5 Ἀλέξανδρος δὲ τεταραγμένους πρὸς τὰ βέλη ἰδὼν
ὑπὸ σαλπίγγων ἐπέρα τὸν ποταμὸν αὐτὸς ἡγούμενος·
εἵπετο δὲ αὐτῷ καὶ ἡ ἄλλη στρατιά. πρῶτον μὲν
δὴ τοὺς τοξότας καὶ τοὺς σφενδονήτας ἀποβιβάσας
σφενδονᾶν τε καὶ ἐκτοξεύειν ἐκέλευσεν ἐς τοὺς
Σκύθας, ὡς μὴ πελάζειν αὐτοὺς τῇ φάλαγγι τῶν
πεζῶν ἐκβαινούσῃ, πρὶν τὴν ἵππον αὐτῷ διαβῆναι
6 πᾶσαν. ὡς δὲ ἀθρόοι ἐπὶ τῇ ὄχθῃ ἐγένοντο,
ἐφῆκεν ἐπὶ τοὺς Σκύθας τὸ μὲν πρῶτον μίαν
ἱππαρχίαν τῶν ξένων καὶ τῶν σαρισοφόρων ἴλας
τέσσαρας· καὶ τούτους δεξάμενοι οἱ Σκύθαι καὶ
ἐς κύκλους περιϊππεύοντες ἔβαλλόν τε πολλοὶ
ὀλίγους, αὐτοὶ δὲ οὐ χαλεπῶς διεφύγγανον. Ἀλέ-
ξανδρος δὲ τούς τε τοξότας καὶ τοὺς Ἀγριᾶνας
καὶ τοὺς ἄλλους ψιλούς, ὧν Βάλακρος ἦρχεν,
ἀναμίξας τοῖς ἱππεῦσιν ἐπῆγεν ἐπὶ τοὺς Σκύθας.
7 ὡς δὲ ὁμοῦ ἤδη ἐγένοντο, ἐλάσαι ἐκέλευσεν ἐς
αὐτοὺς τῶν τε ἑταίρων τρεῖς ἱππαρχίας καὶ τοὺς
ἱππακοντιστὰς ξύμπαντας· καὶ αὐτὸς δὲ τὴν λοιπὴν
ἵππον ἄγων σπουδῇ ἐνέβαλλεν ὀρθίαις ταῖς ἴλαις.
οὔκουν ἔτι οἷοί τε ἦσαν ἐξελίσσειν τὴν ἱππασίαν
ἐς κύκλους, ὡς πρόσθεν ἔτι· ὁμοῦ μὲν γὰρ ἡ
ἵππος προσέκειτο αὐτοῖς, ὁμοῦ δὲ οἱ ψιλοὶ ἀνα-
μεμιγμένοι τοῖς ἱππεῦσι οὐκ εἴων τὰς ἐπιστροφὰς
ἀσφαλεῖς ποιεῖσθαι. ἔνθα λαμπρὰ ἤδη φυγὴ τῶν
8 Σκυθῶν ἦν· καὶ πίπτουσι μὲν αὐτῶν ἐς χιλίους
καὶ εἷς τῶν ἡγεμόνων, Σατράκης, ἑάλωσαν δὲ ἐς
ἑκατὸν καὶ πεντήκοντα. ὡς δὲ ἡ δίωξις ὀξεῖά
τε καὶ διὰ καύματος πολλοῦ ταλαιπώρως ἐγίγνετο,

δίψει τε ἡ στρατιὰ πᾶσα εἴχετο, καὶ αὐτὸς Ἀλέξαν-
δρος ἐλαύνων πίνει ὁποῖον ἦν ὕδωρ ἐν τῇ γῇ
ἐκείνῃ. καὶ ἦν γὰρ πονηρὸν τὸ ὕδωρ, ῥεῦμα 9
ἀθρόον κατασκήπτει αὐτῷ ἐς τὴν γαστέρα· καὶ ἐπὶ
τῷδε ἡ δίωξις οὐκ ἐπὶ πάντων Σκυθῶν ἐγένετο·
εἰ δὲ μή, δοκοῦσιν ἄν μοι καὶ πάντες διαφθαρῆναι
ἐν τῇ φυγῇ, εἰ μὴ Ἀ λ έ ξ α ν δ ρ ο ς τὸ σῶμα ἔκαμε.
καὶ αὐτὸς ἐς ἔσχατον κινδύνου ἐλθὼν ἐκομίσθη
ὀπίσω ἐς τὸ στρατόπεδον. καὶ οὕτω ξυνέβη ἡ
μαντεία Ἀριστάνδρῳ.

Ὀλίγον δὲ ὕστερον παρὰ τοῦ βασιλέως Σκυ- 5
θῶν ἀφικνοῦνται παρ' Ἀλέξανδρον πρέσβεις, ὑπὲρ
τῶν πραχθέντων ἐς ἀπολογίαν ἐκπεμφθέντες, ὅτι
οὐκ ἀπὸ τοῦ κοινοῦ τῶν Σκυθῶν ἐπράχθη, ἀλλὰ καθ'
ἁρπαγὴν λῃστρικῷ τρόπῳ σταλέντων, καὶ αὐτὸς
ὅτι ἐθέλει ποιεῖν τὰ ἐπαγγελλόμενα. καὶ τούτῳ
φιλάνθρωπα ἐπιστέλλει Ἀλέξανδρος, ὅτι οὔτε ἀπι-
στοῦντα μὴ ἐπεξιέναι καλὸν αὐτῷ ἐφαίνετο, οὔτε
κατὰ καιρὸν ἦν ἐν τῷ τότε ἐπεξιέναι.

Οἱ δὲ ἐν Μαρακάνδοις ἐν τῇ ἄκρᾳ φρουρού- 2
μενοι Μακεδόνες προσβολῆς γενομένης τῇ ἄκρᾳ ἐκ
Σπιταμένους τε καὶ τῶν ἀμφ' αὐτὸν ἐπεκδραμόντες
ἀπέκτεινάν τε τῶν πολεμίων ἔστιν οὓς καὶ ἀπω-
σαντο ξύμπαντας, καὶ αὐτοὶ ἀπαθεῖς ἀπεχώρησαν
ἐς τὴν ἄκραν. ὡς δὲ καὶ οἱ ὑπ' Ἀλεξάνδρου 3
ἐσταλμένοι ἐς Μαράκανδα ἤδη προσάγοντες Σπιτα-
μένει ἐξηγγέλλοντο, τὴν μὲν πολιορκίαν ἐκλείπει
τῆς ἄκρας, αὐτὸς δὲ ὡς ἐς τὰ βασίλεια τῆς Σογ-
διανῆς ἀνεχώρει. Φαρνούχης δὲ καὶ οἱ ξὺν αὐτῷ
στρατηγοὶ σπεύδοντες ἐξελάσαι αὐτὸν παντάπασιν
ἐπί τε τὰ ὅρια τῆς Σογδιανῆς ξυνείποντο ὑποχω-
ροῦντι καὶ εἰς τοὺς Νομάδας τοὺς Σκύθας οὐδενὶ

4 λογισμῷ ξυνεσβάλλουσιν. ἔνθα δὴ προσλαβὼν ὁ
Σπιταμένης τῶν Σκυθῶν ἱππέων ἐς ἑξακοσίους
προσεπήρθη ὑπὸ τῆς ξυμμαχίας τῆς Σκυθικῆς
δέξασθαι ἐπιόντας τοὺς Μακεδόνας· παραταξάμε-
νος δὲ ἐν χωρίῳ ὁμαλῷ πρὸς τῇ ἐρήμῳ τῆς
Σκυθικῆς ὑπομεῖναι μὲν τοὺς πολεμίους ἢ αὐτὸς
ἐς αὐτοὺς ἐμβαλεῖν οὐκ ἤθελε, περιϊππεύων δὲ
5 ἐτόξευεν ἐς τὴν φάλαγγα τῶν πεζῶν. καὶ ἐπελαυ-
νόντων μὲν αὐτοῖς τῶν ἀμφὶ Φαρνούχην ἔφευγεν
εὐπετῶς, οἷα δὴ ὠκυτέρων τε αὐτοῖς καὶ ἐν τῷ
τότε ἀκμαιοτέρων ὄντων τῶν ἵππων, τοῖς δ' ἀμφὶ
Ἀνδρόμαχον ὑπό τε τῆς ξυνεχοῦς πορείας καὶ ἅμα
χιλοῦ ἀπορίᾳ κεκάκωτο ἡ ἵππος· μένουσι δὲ ἢ
6 ὑποχωροῦσιν ἐπέκειντο εὐρώστως οἱ Σκύθαι. ἔνθα
δὴ πολλῶν μὲν τιτρωσκομένων ἐκ τῶν τοξευμάτων,
ἔστι δ' ὧν καὶ πιπτόντων ἐς πλαίσιον ἰσόπλευρον
τάξαντες τοὺς στρατιώτας ἀνεχώρουν ὡς ἐπὶ τὸν
ποταμὸν τὸν Πολυτίμητον, ὅτι νάπος ταύτῃ ἦν,
ὡς μήτε τοῖς βαρβάροις εὐπετὲς ἔτι εἶναι ἐκτοξεύειν
ἐς αὐτούς, σφίσι τε οἱ πεζοὶ ὠφελιμώτεροι ὦσι.
7 Κάρανος δὲ ὁ ἱππάρχης οὐκ ἀνακοινώσας
Ἀνδρομάχῳ διαβαίνειν ἐπεχείρησε τὸν ποταμὸν ὡς
ἐς ἀσφαλὲς ταύτῃ καταστήσων τὴν ἵππον· καὶ οἱ
πεζοὶ αὐτῷ ἐπηκολούθησαν, οὐκ ἐκ παραγγέλματος,
ἀλλὰ φοβερά τε καὶ οὐδενὶ κόσμῳ ἐγένετο αὐτοῖς
ἡ ἔσβασις ἡ ἐς τὸν ποταμὸν κατὰ κρημνώδεις
8 τὰς ὄχθας. καὶ οἱ βάρβαροι αἰσθόμενοι τὴν
ἁμαρτίαν τῶν Μακεδόνων αὐτοῖς ἵπποις ἔνθεν καὶ
ἔνθεν ἐσβάλλουσιν ἐς τὸν πόρον. καὶ οἱ μὲν τῶν
ἤδη διαβεβηκότων καὶ ἀποχωρούντων εἴχοντο, οἱ
δὲ τοὺς διαβαίνοντας ἀντιμέτωποι ταχθέντες ἀνεί-
9 λουν ἐς τὸν ποταμόν, οἱ δὲ ἀπὸ τῶν πλαγίων

ἐξετόξευον ἐς αὐτούς, οἱ δὲ τοῖς ἔτι ἐσβαίνουσιν
ἐπέκειντο, ὥστε ἀπορίᾳ πάντοθεν ξυνεχόμενοι οἱ
Μακεδόνες ἐς νῆσόν τινα τῶν ἐν τῷ ποταμῷ
ξυμφεύγουσιν οὐ μεγάλην. καὶ περιστάντες αὐτοὺς
οἱ Σκύθαι τε καὶ οἱ ξὺν Σπιταμένει ἱππεῖς ἐν
κύκλῳ πάντας κατετόξευσαν· ὀλίγους δὲ ἠνδρα-
ποδίσαντο αὐτῶν, καὶ τούτους πάντας ἀπέκτειναν.

Ἀριστόβουλος δὲ ἐνέδρᾳ τὸ πολὺ τῆς στρατιᾶς 6
διαφθαρῆναι λέγει, τῶν Σκυθῶν ἐν παραδείσῳ
κρυφθέντων οἳ ἐκ τοῦ ἀφανοῦς ἐπεγένοντο τοῖς
Μακεδόσιν ἐν αὐτῷ τῷ ἔργῳ· ἵνα τὸν μὲν Φαρ-
νούχην παραχωρεῖν τῆς ἡγεμονίας τοῖς ξυμπεμφθεῖσι
Μακεδόσιν, ὡς οὐκ ἐμπείρως ἔχοντα ἔργων πολε-
μικῶν, ἀλλ' ἐπὶ τῷ καθομιλῆσαι τοὺς βαρβάρους
μᾶλλόν τι πρὸς Ἀλεξάνδρου ἢ ἐπὶ τῷ ἐν ταῖς
μάχαις ἐξηγεῖσθαι ἐσταλμένον, τοὺς δὲ Μακεδόνας
τε εἶναι καὶ ἑταίρους βασιλέως. Ἀνδρόμαχον δὲ 2
καὶ Κάρανον καὶ Μενέδημον οὐ δέξασθαι τὴν
ἡγεμονίαν, τὸ μέν τι ὡς μὴ δοκεῖν παρὰ τὰ
ἐπηγγελμένα ὑπὸ Ἀλεξάνδρου αὐτούς τι κατὰ σφᾶς
νεωτερίζειν· τὸ δὲ καὶ ἐν αὐτῷ τῷ δεινῷ οὐκ
ἐθελήσαντας, εἰ δή τι πταίσειαν, μὴ ὅσον κατ'
ἄνδρα μόνον μετέχειν αὐτούς, ἀλλὰ καὶ ὡς τὸ πᾶν
αὐτοὺς κακῶς ἐξηγησαμένους. ἐν τούτῳ δὴ τῷ
θορύβῳ τε καὶ τῇ ἀταξίᾳ ἐπιθεμένους αὐτοῖς τοὺς
βαρβάρους κατακόψαι πάντας, ὥστε ἱππέας μὲν
μὴ πλείονας τῶν τεσσαράκοντα ἀποσωθῆναι, πεζοὺς
δὲ ἐς τριακοσίους.

Ταῦτα δὴ ὡς ἠγγέλθη Ἀλεξάνδρῳ, ἤλγησέ 3
τε τῷ πάθει τῶν στρατιωτῶν καὶ ἔγνω σπουδῇ
ἐλαύνειν ὡς ἐπὶ Σπιταμένην τε καὶ τοὺς ἀμφ'
αὐτὸν βαρβάρους. ἀναλαβὼν οὖν τῶν τε ἑταίρων

4 λογισμῷ ξυνεσβάλλουσιν. ἔνθα δὴ προσλαβὼν ὁ
Σπιταμένης τῶν Σκυθῶν ἱππέων ἐς ἑξακοσίους
προσεπήρθη ὑπὸ τῆς ξυμμαχίας τῆς Σκυθικῆς
δέξασθαι ἐπιόντας τοὺς Μακεδόνας· παραταξάμε-
νος δὲ ἐν χωρίῳ ὁμαλῷ πρὸς τῇ ἐρήμῳ τῆς
Σκυθικῆς ὑπομεῖναι μὲν τοὺς πολεμίους ἢ αὐτὸς
ἐς αὐτοὺς ἐμβαλεῖν οὐκ ἤθελε, περιϊππεύων δὲ
5 ἐτόξευεν ἐς τὴν φάλαγγα τῶν πεζῶν. καὶ ἐπελαυ-
νόντων μὲν αὐτοῖς τῶν ἀμφὶ Φαρνούχην ἔφευγεν
εὐπετῶς, οἷα δὴ ὠκυτέρων τε αὐτοῖς καὶ ἐν τῷ
τότε ἀκμαιοτέρων ὄντων τῶν ἵππων, τοῖς δ' ἀμφὶ
Ἀνδρόμαχον ὑπό τε τῆς ξυνεχοῦς πορείας καὶ ἅμα
χιλοῦ ἀπορίᾳ κεκάκωτο ἡ ἵππος· μένουσι δὲ ἢ
6 ὑποχωροῦσιν ἐπέκειντο εὐρώστως οἱ Σκύθαι. ἔνθα
δὴ πολλῶν μὲν τιτρωσκομένων ἐκ τῶν τοξευμάτων,
ἔστι δ' ὧν καὶ πιπτόντων ἐς πλαίσιον ἰσόπλευρον
τάξαντες τοὺς στρατιώτας ἀνεχώρουν ὡς ἐπὶ τὸν
ποταμὸν τὸν Πολυτίμητον, ὅτι νάπος ταύτῃ ἦν,
ὡς μήτε τοῖς βαρβάροις εὐπετὲς ἔτι εἶναι ἐκτοξεύειν
ἐς αὐτούς, σφίσι τε οἱ πεζοὶ ὠφελιμώτεροι ὦσι.
7 Κάρανος δὲ ὁ ἱππάρχης οὐκ ἀνακοινώσας
Ἀνδρομάχῳ διαβαίνειν ἐπεχείρησε τὸν ποταμὸν ὡς
ἐς ἀσφαλὲς ταύτῃ καταστήσων τὴν ἵππον· καὶ οἱ
πεζοὶ αὐτῷ ἐπηκολούθησαν, οὐκ ἐκ παραγγέλματος,
ἀλλὰ φοβερά τε καὶ οὐδενὶ κόσμῳ ἐγένετο αὐτοῖς
ἡ ἔσβασις ἡ ἐς τὸν ποταμὸν κατὰ κρημνώδεις
8 τὰς ὄχθας. καὶ οἱ βάρβαροι αἰσθόμενοι τὴν
ἁμαρτίαν τῶν Μακεδόνων αὐτοῖς ἵπποις ἔνθεν καὶ
ἔνθεν ἐσβάλλουσιν ἐς τὸν πόρον. καὶ οἱ μὲν τῶν
ἤδη διαβεβηκότων καὶ ἀποχωρούντων εἴχοντο, οἱ
δὲ τοὺς διαβαίνοντας ἀντιμέτωποι ταχθέντες ἀνεί-
9 λουν ἐς τὸν ποταμόν, οἱ δὲ ἀπὸ τῶν πλαγίων

ἐξετόξευον ἐς αὐτούς, οἱ δὲ τοῖς ἔτι ἐσβαίνουσιν ἐπέκειντο, ὥστε ἀπορίᾳ πάντοθεν ξυνεχόμενοι οἱ Μακεδόνες ἐς νῆσόν τινα τῶν ἐν τῷ ποταμῷ ξυμφεύγουσιν οὐ μεγάλην. καὶ περιστάντες αὐτοὺς οἱ Σκύθαι τε καὶ οἱ ξὺν Σπιταμένει ἱππεῖς ἐν κύκλῳ πάντας κατετόξευσαν· ὀλίγους δὲ ἠνδραποδίσαντο αὐτῶν, καὶ τούτους πάντας ἀπέκτειναν.

Ἀριστόβουλος δὲ ἐνέδρᾳ τὸ πολὺ τῆς στρατιᾶς 6 διαφθαρῆναι λέγει, τῶν Σκυθῶν ἐν παραδείσῳ κρυφθέντων οἳ ἐκ τοῦ ἀφανοῦς ἐπεγένοντο τοῖς Μακεδόσιν ἐν αὐτῷ τῷ ἔργῳ· ἵνα τὸν μὲν Φαρνούχην παραχωρεῖν τῆς ἡγεμονίας τοῖς ξυμπεμφθεῖσι Μακεδόσιν, ὡς οὐκ ἐμπείρως ἔχοντα ἔργων πολεμικῶν, ἀλλ' ἐπὶ τῷ καθομιλῆσαι τοὺς βαρβάρους μᾶλλόν τι πρὸς Ἀλεξάνδρου ἢ ἐπὶ τῷ ἐν ταῖς μάχαις ἐξηγεῖσθαι ἐσταλμένον, τοὺς δὲ Μακεδόνας τε εἶναι καὶ ἑταίρους βασιλέως. Ἀνδρόμαχον δὲ 2 καὶ Κάρανον καὶ Μενέδημον οὐ δέξασθαι τὴν ἡγεμονίαν, τὸ μέν τι ὡς μὴ δοκεῖν παρὰ τὰ ἐπηγγελμένα ὑπὸ Ἀλεξάνδρου αὐτούς τι κατὰ σφᾶς νεωτερίζειν· τὸ δὲ καὶ ἐν αὐτῷ τῷ δεινῷ οὐκ ἐθελήσαντας, εἰ δή τι πταίσειαν, μὴ ὅσον κατ' ἄνδρα μόνον μετέχειν αὐτούς, ἀλλὰ καὶ ὡς τὸ πᾶν αὐτοὺς κακῶς ἐξηγησαμένους. ἐν τούτῳ δὴ τῷ θορύβῳ τε καὶ τῇ ἀταξίᾳ ἐπιθεμένους αὐτοῖς τοὺς βαρβάρους κατακόψαι πάντας, ὥστε ἱππέας μὲν μὴ πλείονας τῶν τεσσαράκοντα ἀποσωθῆναι, πεζοὺς δὲ ἐς τριακοσίους.

Ταῦτα δὴ ὡς ἠγγέλθη Ἀλεξάνδρῳ, ἤλγησέ 3 τε τῷ πάθει τῶν στρατιωτῶν καὶ ἔγνω σπουδῇ ἐλαύνειν ὡς ἐπὶ Σπιταμένην τε καὶ τοὺς ἀμφ' αὐτὸν βαρβάρους. ἀναλαβὼν οὖν τῶν τε ἑταίρων

ἱππέων τοὺς τοξότας καὶ τοὺς Ἀγριᾶνας καὶ τῆς φάλαγγος τοὺς κουφοτάτους ᾔει ὡς ἐπὶ Μαράκανδα, ἵνα ἐπανήκειν Σπιταμένην ἐπυνθάνετο καὶ αὖθις
4 πολιορκεῖν τοὺς ἐν τῇ ἄκρᾳ. καὶ αὐτὸς μὲν ἐν τρισὶν ἡμέραις διελθὼν χιλίους καὶ πεντακοσίους σταδίους τῇ τετάρτῃ ὑπὸ τὴν ἕω προσῆγε τῇ πόλει. Σπιταμένης δὲ καὶ οἱ ἀμφ' αὐτόν, ὡς ἐξηγγέλθη προσάγων Ἀλέξανδρος, οὐκ ἔμειναν, ἀλλ' ἐκλιπόν-
5 τες τὴν πόλιν φεύγουσιν. ὁ δὲ ἐχόμενος αὐτῶν ἐδίωκεν· ὡς δὲ ἐπὶ τὸν χῶρον ἧκεν οὗ ἡ μάχη ἐγένετο, θάψας τοὺς στρατιώτας ἐκ τῶν παρόντων εἵπετο ἔστε ἐπὶ τὴν ἔρημον τοῖς φεύγουσιν. ἐκεῖθεν δ' ἀναστρέφων ἐπόρθει τὴν χώραν καὶ τοὺς ἐς τὰ ἐρύματα καταπεφευγότας τῶν βαρβάρων ἔκτεινεν, ὅτι ξυνεπιθέσθαι ἐξηγγέλλοντο καὶ αὐτοὶ τοῖς Μακεδόσι· καὶ ἐπῆλθε πᾶσαν τὴν χώραν ὅσην
6 ὁ ποταμὸς ὁ Πολυτίμητος ἐπάρδων ἐπέρχεται. ἵνα δὲ ἀφανίζεται τῷ ποταμῷ τὸ ὕδωρ, ἐντεῦθεν ἤδη τὸ ἐπ' ἐκεῖνα ἔρημος ἡ χώρα ἐστίν· ἀφανίζεται δέ, καίπερ πολλοῦ ὢν ὕδατος, ἐς τὴν ψάμμον. καὶ ἄλλοι ποταμοὶ ὡσαύτως ἐκεῖ ἀφανίζονται μεγάλοι καὶ ἀέναοι, ὅ τε Ἔπαρδος, ὃς ῥέει διὰ Μάρδων τῆς χώρας, καὶ Ἄρειος, ὅτου ἐπώνυμος ἡ τῶν Ἀρείων γῆ ἐστι, καὶ Ἐτύμανδρος, ὃς δι' Εὐεργε-
7 τῶν ῥέει. καὶ εἰσὶ ξύμπαντες οὗτοι τηλικοῦτοι ποταμοὶ ὥστε οὐδεὶς αὐτῶν μείων ἐστὶ τοῦ Πηνειοῦ τοῦ Θεσσαλικοῦ ποταμοῦ, ὃς διὰ τῶν Τεμπῶν ῥέων ἐκδιδοῖ ἐς θάλασσαν· ὁ δὲ Πολυτίμητος πολὺ ἔτι μείζων ἢ κατὰ τὸν Πηνειὸν ποταμόν ἐστι.

7 Ταῦτα δὲ διαπραξάμενος ἐς Ζαρίασπα ἀφίκετο· καὶ αὐτοῦ κατέμενεν ἔστε παρελθεῖν τὸ ἀκμαῖον τοῦ χειμῶνος. ἐν τούτῳ δὲ ἀφίκοντο παρ' αὐτὸν

Φραταφέρνης τε ὁ Παρθυαίων σατράπης καὶ
Στασάνωρ ὁ ἐς Ἀρείους ἀποπεμφθεὶς ὡς Ἀρσάμην
συλληψόμενος, τόν τε Ἀρσάμην δεδεμένον ἄγοντες
καὶ Βαρζάνην, ὅντινα Βῆσσος τῆς Παρθυαίων σα-
τράπην κατέστησε, καί τινας ἄλλους τῶν τότε ξὺν
Βήσσῳ ἀποστάντων. ἧκον δὲ ἐν τῷ αὐτῷ Ἐπό- 2
κιλλος καὶ Μελαμνίδας καὶ Πτολεμαῖος ὁ τῶν
Θρᾳκῶν στρατηγὸς ἀπὸ θαλάσσης, οἳ τά τε χρή-
ματα τὰ ξὺν Μένητι πεμφθέντα καὶ τοὺς ξυμμάχους
ὡς ἐπὶ θάλασσαν κατήγαγον. καὶ Ἄσανδρος δὲ
ἐν τούτῳ ἧκε καὶ Νέαρχος, στρατιὰν Ἑλλήνων
μισθοφόρων ἄγοντες, καὶ Ἀσκληπιόδωρός τε ὁ
Συρίας σατράπης καὶ Μένης ὁ ὕπαρχος ἀπὸ θα-
λάσσης, καὶ οὗτοι στρατιὰν ἄγοντες.

Ἔνθα δὴ ξύλλογον ἐκ τῶν παρόντων ξυναγαγὼν 3
Ἀλέξανδρος παρήγαγεν ἐς αὐτοὺς Βῆσσον· καὶ
κατηγορήσας τὴν Δαρείου προδοσίαν τήν τε ῥῖνα
Βήσσου ἀποτμηθῆναι καὶ τὰ ὦτα ἄκρα ἐκέλευσεν,
αὐτὸν δὲ ἐς Ἐκβάτανα ἄγεσθαι, ὡς ἐκεῖ ἐν τῷ
Μήδων τε καὶ Περσῶν ξυλλόγῳ ἀποθανούμενον.
καὶ ἐγὼ οὔτε τὴν ἄγαν ταύτην τιμωρίαν Βήσσου 4
ἐπαινῶ, ἀλλὰ βαρβαρικὸν εἶναι τίθεμαι τῶν ἀκρω-
τηρίων τὴν λώβην καὶ ὑπαχθῆναι Ἀλέξανδρον
ξύμφημι ἐς ζῆλον τοῦ Μηδικοῦ τε καὶ Περσικοῦ
πλούτου καὶ τῆς κατὰ τοὺς βαρβάρους βασιλέας
οὐκ ἴσης ἐς τοὺς ὑπηκόους ξυνδιαιτήσεως, ἐσθῆτά
τε ὅτι Μηδικὴν ἀντὶ τῆς Μακεδονικῆς τε καὶ πα-
τρίου Ἡρακλείδης ὢν μετέλαβεν, οὐδαμῇ ἐπαινῶ,
καὶ τὴν κίταριν τὴν Περσικὴν τῶν νενικημένων
ἀντὶ ὧν αὐτὸς ὁ νικῶν πάλαι ἐφόρει ἀμεῖψαι οὐκ
ἐπῃδέσθη, οὐδὲν τούτων ἐπαινῶ, ἀλλ' εἴπερ τι 5
ἄλλο, καὶ τὰ Ἀλεξάνδρου μεγάλα πράγματα ἐς

τεκμηρίωσιν τίθεμαι ὡς οὔτε τὸ σῶμα ὅτῳ εἴη καρτερόν, οὔτε ὅστις γένει ἐπιφανής, οὔτε κατὰ πόλεμον εἰ δή τις διευτυχοίη ἔτι μᾶλλον ἢ Ἀλέξανδρος, οὐδὲ εἰ τὴν Λιβύην τις πρὸς τῇ Ἀσίᾳ, καθάπερ οὖν ἐπενόει ἐκεῖνος, ἐκπεριπλεύσας κατάσχοι, οὐδὲ εἰ τὴν Εὐρώπην ἐπὶ τῇ Ἀσίᾳ τε καὶ Λιβύῃ τρίτην, τούτων οὐδέν τι ὄφελος ἐς εὐδαιμονίαν ἀνθρώπου, εἰ μὴ σωφρονεῖν ἐν ταὐτῷ ὑπάρχει τούτῳ τῷ ἀνθρώπῳ τῷ τὰ μεγάλα, ὡς δοκεῖ, πράγματα πράξαντι.

8 Ἔνθα δὴ καὶ τὸ Κλείτου τοῦ Δρωπίδου πάθημα
καὶ τὴν Ἀλεξάνδρου ἐπ' αὐτῷ συμφοράν, εἰ καὶ
ὀλίγον ὕστερον ἐπράχθη, οὐκ ἔξω τοῦ καιροῦ
ἀφηγήσομαι. εἶναι μὲν γὰρ ἡμέραν ἱερὰν τοῦ
Διονύσου Μακεδόσι καὶ θύειν Διονύσῳ ὅσα ἔτη
2 ἐν αὐτῇ Ἀλέξανδρον· τὸν δὲ τοῦ Διονύσου μὲν
ἐν τῷ τότε ἀμελῆσαι λέγουσι, Διοσκούροιν δὲ
θῦσαι, ἐξ ὅτου δὴ ἐπιφρασθέντα τοῖν Διοσκούροιν
τὴν θυσίαν· πόρρω δὲ τοῦ πότου προϊόντος (καὶ
γὰρ καὶ τὰ τῶν πότων ἤδη Ἀλεξάνδρῳ ἐς τὸ
βαρβαρικώτερον νενεωτέριστο) ἀλλ' ἔν γε τῷ πότῳ
τότε ὑπὲρ τοῖν Διοσκούροιν λόγους γίγνεσθαι,
ὅπως ἐς Δία ἀνηνέχθη αὐτοῖν ἡ γένεσις ἀφαιρε-
3 θεῖσα Τυνδάρεω. καί τινας τῶν παρόντων κολακείᾳ
τῇ Ἀλεξάνδρου, οἷοι δὴ ἄνδρες διέφθειράν τε ἀεὶ
καὶ οὔποτε παύσονται ἐπιτρίβοντες τὰ τῶν ἀεὶ
βασιλέων πράγματα, κατ' οὐδὲν ἀξιοῦν συμβάλλειν
Ἀλεξάνδρῳ τε καὶ τοῖς Ἀλεξάνδρου ἔργοις τὸν
Πολυδεύκην καὶ τὸν Κάστορα. οἱ δὲ οὐδὲ τοῦ
Ἡρακλέους ἀπείχοντο ἐν τῷ πότῳ· ἀλλὰ τὸν φθό-
νον γὰρ ἐμποδὼν ἵστασθαι τοῖς ζῶσι τὸ μὴ οὐ τὰς
δικαίας τιμὰς αὐτοῖς ἐκ τῶν ξυνόντων γίγνεσθαι.

*Κλεῖτον δὲ δῆλον μὲν εἶναι πάλαι ἤδη ἀχθό- 4
μενον τοῦ τε Ἀλεξάνδρου τῇ ἐς τὸ βαρβαρικώτερον
μετακινήσει καὶ τῶν κολακευόντων αὐτὸν τοῖς λό-
γοις· τότε δὲ καὶ αὐτὸν πρὸς τοῦ οἴνου παροξυ-
νόμενον οὐκ ἐᾶν οὔτε ἐς τὸ θεῖον ὑβρίζειν, οὔτε
τὰ τῶν πάλαι ἡρώων ἔργα ἐκφαυλίζοντας χάριν ταύ-
την ἄχαριν προστιθέναι Ἀλεξάνδρῳ. εἶναι γὰρ οὖν 5
οὔτε τὰ Ἀλεξάνδρου οὕτω τι μεγάλα καὶ θαυμαστὰ
ὡς ἐκεῖνοι ἐπαίρουσιν· οὔτε αὐτὸν μόνον γε κατα-
πρᾶξαι αὐτά, ἀλλὰ τὸ πολὺ γὰρ μέρος Μακεδόνων
εἶναι τὰ ἔργα. καὶ τοῦτον τὸν λόγον ἀνιᾶσαι Ἀλέ-
ξανδρον λεχθέντα. οὐδὲ ἐγὼ ἐπαινῶ τὸν λόγον,
ἀλλὰ ἱκανὸν γὰρ εἶναι τίθεμαι ἐν τοιᾷδε παροινίᾳ
τὸ καθ' αὐτὸν σιγῶντα ἔχειν μηδὲ τὰ αὐτὰ τοῖς
ἄλλοις ἐς κολακείαν πλημμελεῖν. ὡς δὲ καὶ τῶν 6
Φιλίππου τινὲς ἔργων, ὅτι οὐ μεγάλα οὐδὲ θαυ-
μαστὰ Φιλίππῳ κατεπράχθη, οὐδεμιᾷ ξὺν δίκῃ ἐπε-
μνήσθησαν, χαριζόμενοι καὶ οὗτοι Ἀλεξάνδρῳ, τὸν
Κλεῖτον ἤδη οὐκέτι ἐν ἑαυτοῦ ὄντα πρεσβεύειν μὲν
τὰ τοῦ Φιλίππου, καταβάλλειν δὲ Ἀλέξανδρόν τε
καὶ τὰ τούτου ἔργα, παροινοῦντα ἤδη τὸν Κλεῖτον,
τά τε ἄλλα καὶ πολὺν εἶναι ἐξονειδίζοντα Ἀλεξάνδρῳ
ὅτι πρὸς αὐτοῦ ἄρα ἐσώθη, ὁπότε ἡ ἱππομαχία ἡ ἐπὶ
Γρανικῷ ξυνειστήκει πρὸς Πέρσας· καὶ δὴ καὶ τὴν 7
δεξιὰν τὴν αὐτοῦ σοβαρῶς ἀνατείναντα, αὕτη σε ἡ
χείρ, φάναι, ὦ Ἀλέξανδρε, ἐν τῷ τότε ἔσωσε. καὶ
Ἀλέξανδρον οὐκέτι φέρειν τοῦ Κλείτου τὴν παροινίαν
τε καὶ ὕβριν, ἀλλὰ ἀναπηδᾶν γὰρ ξὺν ὀργῇ ἐπ'
αὐτόν, κατέχεσθαι δὲ ὑπὸ τῶν ξυμπινόντων. Κλεῖ-
τον δὲ οὐκ ἀνιέναι ὑβρίζοντα. Ἀλέξανδρος δὲ ἐβόα 8
ἀνακαλῶν τοὺς ὑπασπιστάς· οὐδενὸς δὲ ὑπακούοντος
ἐς ταὐτὰ ἔφη καθεστηκέναι Δαρείῳ, ὁπότε πρὸς Βήσ-*

σου τε καὶ τῶν ἀμφὶ Βῆσσον ξυλληφθεὶς ἤγετο οὐδέ
τι ἄλλο ὅτι μὴ ὄνομα ἦν βασιλέως. οὔκουν ἔτι οἵους
τε εἶναι κατέχειν αὐτὸν τοὺς ἑταίρους, ἀλλ᾽ ἀνα-
πηδήσαντα γὰρ οἱ μὲν λόγχην ἁρπάσαι λέγουσι τῶν
σωματοφυλάκων τινός, οἱ δὲ σάρισαν παρὰ τῶν
φυλάκων τινὸς καὶ ταύτῃ παίσαντα Κλεῖ-
9 τον ἀποκτεῖναι. Ἀριστόβουλος δὲ ὅθεν μὲν ἡ
παροινία ὡρμήθη οὐ λέγει· Κλείτου δὲ γενέσθαι μό-
νου τὴν ἁμαρτίαν, ὅν γε ὠργισμένου Ἀλεξάνδρου
καὶ ἀναπηδήσαντος ἐπ᾽ αὐτὸν ὡς διαχρησομένου
ἀπαχθῆναι μὲν διὰ θυρῶν ἔξω ὑπὲρ τὸ τεῖχός τε καὶ
τὴν τάφρον τῆς ἄκρας, ἵνα ἐγένετο, πρὸς Πτολε-
μαίου τοῦ Λάγου τοῦ σωματοφύλακος· οὐ καρτερή-
σαντα δὲ ἀναστρέψαι αὖθις καὶ περιπετῆ Ἀλεξάνδρῳ
γενέσθαι Κλεῖτον ἀνακαλοῦντι, καὶ φάναι ὅτι οὗτός
τοι ἐγὼ ὁ Κλεῖτος, ὦ Ἀλέξανδρε· καὶ ἐν τούτῳ πλη-
γέντα τῇ σαρίσῃ ἀποθανεῖν.

9 Καὶ ἐγὼ Κλεῖτον μὲν τῆς ὕβρεως τῆς ἐς τὸν
βασιλέα τὸν αὐτοῦ μεγαλωστὶ μέμφομαι· Ἀλέξαν-
δρον δὲ τῆς συμφορᾶς οἰκτείρω, ὅτι δυοῖν κακοῖν
ἐν τῷ τότε ἡττημένον ἐπέδειξεν αὐτόν, ὑφ᾽ ὅτων
δὴ καὶ τοῦ ἑτέρου οὐκ ἐπέοικεν ἄνδρα σωφρονοῦντα
2 ἐξηττᾶσθαι, ὀργῆς τε καὶ παροινίας. ἀλλὰ τὰ ἐπὶ
τοῖσδε αὖ ἐπαινῶ Ἀλεξάνδρου, ὅτι παραυτίκα ἔγνω
σχέτλιον ἔργον ἐργασάμενος. καὶ λέγουσιν εἰσὶν οἳ
τὰ Ἀλεξάνδρου ἀναγράψαντες ὅτι ἐρείσας τὴν
σάρισαν πρὸς τὸν τοῖχον ἐπιπίπτειν ἐγνώκει αὐτῇ, ὡς
οὐ καλὸν αὐτῷ ζῆν ἀποκτείναντι φίλον αὐτοῦ ἐν
οἴνῳ. οἱ πολλοὶ δὲ ξυγγραφεῖς τοῦτο μὲν οὐ λέγου-
3 σιν· ἀπελθόντα δὲ ἐς τὴν εὐνὴν κεῖσθαι ὀδυρόμενον,
αὐτόν τε τὸν Κλεῖτον ὀνομαστὶ ἀνακαλοῦντα καὶ τὴν
Κλείτου μὲν ἀδελφήν, αὐτὸν δὲ ἀναθρεψαμένην,

Λανίκην τὴν Δρωπίδου παῖδα, ὡς καλὰ ἄρα αὐτῇ
τροφεῖα ἀποτετικὼς εἴη ἀνδρωθείς, ἥ γε τοὺς μὲν 4
παῖδας τοὺς ἑαυτῆς ὑπὲρ αὐτοῦ μαχομένους ἐπεῖδεν
ἀποθανόντας, τὸν ἀδελφὸν δὲ αὐτῆς αὐτὸς αὐτο-
χειρίᾳ ἔκτεινε· φονέα τε τῶν φίλων οὐ διαλείπειν
αὐτὸν ἀνακαλοῦντα, ἄσιτόν τε καὶ ἄποτον καρτερεῖν
ἔστε ἐπὶ τρεῖς ἡμέρας, οὐδέ τινα ἄλλην θεραπείαν
θεραπεῦσαι τὸ σῶμα.

Καὶ ἐπὶ τούτοις τῶν μάντεών τινες μῆνιν ἐκ 5
Διονύσου ᾖδον, ὅτι ἡ θυσία ἐξελείφθη Ἀλεξάνδρῳ
ἡ τοῦ Διονύσου. καὶ Ἀλέξανδρος μόγις πρὸς τῶν
ἑταίρων πεισθεὶς σίτου τε ἥψατο καὶ τὸ σῶμα κακῶς
ἐθεράπευσε· καὶ τῷ Διονύσῳ τὴν θυσίαν ἀπέδωκεν,
ἐπεὶ οὐδὲ αὐτῷ ἄκοντι ἦν ἐς μῆνιν τοῦ θείου μᾶλλόν
τι ἢ τὴν αὐτοῦ κακότητα ἀναφέρεσθαι τὴν ξυμφο-
ράν. ταῦτα μεγαλωστὶ ἐπαινῶ Ἀλεξάνδρου, τὸ μήτε 6
ἀπαυθαδιάσασθαι ἐπὶ κακῷ, μήτε προστάτην τε καὶ
ξυνήγορον κακίονα ἔτι γενέσθαι τοῦ ἁμαρτηθέντος,
ἀλλὰ συμφῆσαι γὰρ ἐπταικέναι ἄνθρωπόν γε ὄντα.

Εἰσὶ δὲ οἳ λέγουσιν Ἀνάξαρχον τὸν σοφιστὴν 7
ἐλθεῖν μὲν παρ' Ἀλέξανδρον κληθέντα, ὡς παρα-
μυθησόμενον· εὑρόντα δὲ κείμενον καὶ στένοντα
ἐπιγελάσαντα, ἀγνοεῖν, φάναι, διότι ἐπὶ τῷδε οἱ
πάλαι σοφοὶ ἄνδρες τὴν Δίκην πάρεδρον τῷ Διῒ
ἐποίησαν ὡς ὅ τι ἂν πρὸς τοῦ Διὸς κυρωθῇ, τοῦτο
ξὺν δίκῃ πεπραγμένον· καὶ οὖν καὶ τὰ ἐκ βασιλέως
μεγάλου γιγνόμενα δίκαια χρῆναι νομίζεσθαι, πρῶτα
μὲν πρὸς αὐτοῦ βασιλέως, ἔπειτα πρὸς τῶν ἄλλων
ἀνθρώπων. ταῦτα εἰπόντα παραμυθήσασθαι μὲν 8
Ἀλέξανδρον ἐν τῷ τότε· κακὸν δὲ μέγα, ὡς ἐγώ φημι,
ἐξεργάσασθαι Ἀλεξάνδρῳ καὶ μεῖζον ἔτι ἢ ὅτῳ τότε
ξυνείχετο· εἴπερ οὖν σοφοῦ ἀνδρὸς τήνδε ἔγνω τὴν

δόξαν, ὡς οὐ τὰ δίκαια ἄρα χρὴ σπουδῇ ἐπιλεγό-
μενον πράττειν τὸν βασιλέα, ἀλλὰ ὅ τι ἂν καὶ ὅπως
οὖν ἐκ βασιλέως πραχθῇ, τοῦτο δίκαιον νομίζειν.
9 ἐπεὶ καὶ προσκυνεῖσθαι ἐθέλειν Ἀλέξανδρον λόγος
κατέχει, ὑπούσης μὲν αὐτῷ καὶ τῆς ἀμφὶ τοῦ Ἄμ-
μωνος πατρὸς μᾶλλόν τι ἢ Φιλίππου δόξης, θαυμά-
ζοντα δὲ ἤδη τὰ Περσῶν καὶ Μήδων τῆς τε ἐσθῆτος
τῇ ἀμείψει καὶ τῆς ἄλλης θεραπείας τῇ μετακοσμήσει.
οὐκ ἐνδεῆσαι δὲ οὐδὲ πρὸς τοῦτο αὐτῷ τοὺς κολα-
κείᾳ ἐς αὐτὸ ἐνδιδόντας, ἄλλους τέ τινας καὶ δὴ
καὶ τῶν σοφιστῶν τῶν ἀμφ' αὐτὸν Ἀνάξαρχόν τε
καὶ Ἆγιν Ἀργεῖον, ἐποποιόν.

10 Καλλισθένην δὲ τὸν Ὀλύνθιον Ἀριστοτέλους τε
τῶν λόγων διακηκοότα καὶ τόν τρόπον ὄντα ὑπα-
γροικότερον οὐκ ἐπαινεῖν ταῦτα. τούτου μὲν δὴ
ἕνεκα καὶ αὐτὸς Καλλισθένει ξυμφέρομαι· ἐκεῖνα
δὲ οὐκέτι ἐπιεικῆ δοκῶ τοῦ Καλλισθένους, εἴπερ
ἀληθῆ ξυγγέγραπται, ὅτι ὑφ' αὐτῷ εἶναι ἀπέφαινε
καὶ τῇ αὐτοῦ ξυγγραφῇ Ἀλέξανδρόν τε καὶ τὰ
2 Ἀλεξάνδρου ἔργα. οὔκουν αὐτὸς ἀφῖχθαι ἐξ Ἀλε-
ξάνδρου δόξαν κτησόμενος, ἀλλὰ ἐκεῖνον εὐκλεᾶ ἐς
ἀνθρώπους ποιήσων. καὶ οὖν καὶ τοῦ θείου τὴν
μετουσίαν Ἀλεξάνδρῳ οὐκ ἐξ ὧν Ὀλυμπιὰς ὑπὲρ
τῆς γενέσεως αὐτοῦ ψεύδεται ἀνηρτῆσθαι, ἀλλ' ἐξ
ὧν ἂν αὐτὸς ὑπὲρ Ἀλεξάνδρου συγγράψας ἐξενέγκῃ
3 ἐς ἀνθρώπους. εἰσὶ δὲ οἳ καὶ τάδε ἀνέγραψαν,
ὡς ἄρα ἤρετό ποτε αὐτὸν Φιλώτας ὄντινα οἴοιτο
μάλιστα τιμηθῆναι πρὸς τῆς Ἀθηναίων πόλεως· τὸν
δὲ ἀποκρίνασθαι Ἁρμόδιον καὶ Ἀριστογείτονα, ὅτι
τὸν ἕτερον τοῖν τυράννοιν ἔκτειναν καὶ τυραννίδα
4 ὅτι κατέλυσαν. ἐρέσθαι τε αὖθις τὸν Φιλώταν εἰ
τῷ τύραννον κτείναντι ὑπάρχει παρ' οὕστινας ἐθέλει

τῶν Ἑλλήνων φυγόντα σώζεσθαι· καὶ ἀποκρίνασθαι
αὖθις Καλλισθένην, εἰ καὶ μὴ παρ' ἄλλους, παρά
γε Ἀθηναίους ὅτι φυγόντι ὑπάρχει σώζεσθαι. τού-
τους γὰρ καὶ πρὸς Εὐρυσθέα πολεμῆσαι ὑπὲρ τῶν
παίδων τῶν Ἡρακλέους, τυραννοῦντα ἐν τῷ τότε
τῆς Ἑλλάδος.

Ὑπὲρ δὲ τῆς προσκυνήσεως ὅπως ἠναντιώθη 5
Ἀλεξάνδρῳ, καὶ τοιόσδε κατέχει λόγος. ξυγκεῖσθαι
μὲν γὰρ τῷ Ἀλεξάνδρῳ πρὸς τοὺς σοφιστάς τε καὶ
τοὺς ἀμφ' αὐτὸν Περσῶν καὶ Μήδων τοὺς δοκι-
μωτάτους μνήμην τοῦ λόγου τοῦδε ἐν πότῳ ἐμ-
βαλεῖν· ἄρξαι δὲ τοῦ λόγου Ἀνάξαρχον, ὡς πολὺ 6
δικαιότερον ἂν θεὸν νομιζόμενον Ἀλέξανδρον Διο-
νύσου τε καὶ Ἡρακλέους, μὴ ὅτι τῶν ἔργων ἕνεκα
ὅσα καὶ ἡλίκα καταπέπρακται Ἀλεξάνδρῳ, ἀλλὰ καὶ
ὅτι Διόνυσος Θηβαῖος μὲν ἦν, οὐδέν τι προσήκων
Μακεδόσι, καὶ Ἡρακλῆς Ἀργεῖος, οὐδὲ οὗτος προσ-
ήκων, ὅτι μὴ κατὰ γένος τὸ Ἀλεξάνδρου· Ἡρα- 7
κλείδην γὰρ εἶναι Ἀλέξανδρον· Μακεδόνας δὲ αὖ
τὸν σφῶν βασιλέα δικαιότερον θείαις τιμαῖς κο-
σμοῦντας. καὶ γὰρ οὐδὲ ἐκεῖνο εἶναι ἀμφίλογον
ὅτι ἀπελθόντα γε ἐξ ἀνθρώπων ὡς θεὸν τιμήσουσι·
πόσῳ δὴ δικαιότερον ζῶντα γεραίρειν ἤπερ τελευ-
τήσαντα ἐς οὐδὲν ὄφελος τῷ τιμωμένῳ.

Λεχθέντων δὲ τούτων τε καὶ τοιούτων λόγων 11
πρὸς Ἀναξάρχου τοὺς μὲν μετεσχηκότας τῆς βουλῆς
ἐπαινεῖν τὸν λόγον καὶ ἤδη ἐθέλειν ἄρχεσθαι τῆς
προσκυνήσεως· τοὺς Μακεδόνας δὲ τοὺς πολλοὺς
ἀχθομένους τῷ λόγῳ σιγῇ ἔχειν. Καλλισθένην 2
δὲ ὑπολαβόντα, Ἀλέξανδρον μέν, εἰπεῖν, ὦ Ἀνά-
ξαρχε, οὐδεμιᾶς ἀνάξιον ἀποφαίνω τιμῆς ὅσαι ξύμ-
μετροι ἀνθρώπῳ· ἀλλὰ διακεκρίσθαι γὰρ τοῖς ἀν-

θρώποις ὅσαι τε ἀνθρώπιναι τιμαὶ καὶ ὅσαι θεῖαι
πολλοῖς μὲν καὶ ἄλλοις, καθάπερ ναῶν τε οἰκοδο-
μήσει καὶ ἀγαλμάτων ἀναστάσει καὶ τεμένη ὅτι τοῖς
θεοῖς ἐξαιρεῖται καὶ θύεται ἐκείνοις καὶ σπένδεται,
καὶ ὕμνοι μὲν ἐς τοὺς θεοὺς ποιοῦνται, ἔπαινοι
δὲ ἐς ἀνθρώπους· ἀτὰρ οὐχ ἥκιστα τῷ τῆς προσ-
3 κυνήσεως νόμῳ. τοὺς μὲν γὰρ ἀνθρώπους φιλεῖσθαι
πρὸς τῶν ἀσπαζομένων· τὸ θεῖον δέ, ὅτι ἄνω που
ἱδρυμένον οὐδὲ ψαῦσαι αὐτοῦ θέμις, ἐπὶ τῷδε ἄρα
τῇ προσκυνήσει γεραίρεται, καὶ χοροὶ τοῖς θεοῖς
ἵστανται καὶ παιᾶνες ἐπὶ τοῖς θεοῖς ᾄδονται. καὶ
οὐδὲν θαυμαστόν, ὁπότε γε καὶ αὐτῶν τῶν θεῶν
ἄλλοις ἄλλαι τιμαὶ πρόσκεινται, καὶ ναὶ μὰ Δία
ἥρωσιν ἄλλαι, καὶ αὗται ἀποκεκριμέναι τοῦ θείου.
4 οὔκουν εἰκὸς ξύμπαντα ταῦτα ἀναταράσσοντας τοὺς
μὲν ἀνθρώπους ἐς σχῆμα ὑπέρογκον καθιστάναι
τῶν τιμῶν ταῖς ὑπερβολαῖς, τοὺς θεοὺς δὲ τόγε
ἐπὶ σφίσιν ἐς ταπεινότητα οὐ πρέπουσαν καταβάλλειν
τὰ ἴσα ἀνθρώποις τιμῶντας. οὔκουν οὐδὲ Ἀλέξαν-
δρον ἀνασχέσθαι ἄν, εἰ τῶν ἰδιωτῶν τις εἰσποιοῖτο
ταῖς βασιλικαῖς τιμαῖς χειροτονίᾳ ἢ ψήφῳ οὐ δικαίᾳ.
5 πολὺ ἂν οὖν δικαιότερον τοὺς θεοὺς δυσχεραίνειν
ὅσοι ἄνθρωποι ἐς τὰς θείας τιμὰς σφᾶς εἰσποιοῦσιν
ἢ πρὸς τῶν ἄλλων εἰσποιούμενοι ἀνέχονται. Ἀλέξαν-
δρον δὲ πόρρω τοῦ ἱκανοῦ ἀνδρῶν ἀγαθῶν τὸν
ἄριστον εἶναί τε καὶ δοκεῖν, καὶ βασιλέων τὸν
βασιλικώτατον καὶ στρατηγῶν τὸν ἀξιοστρατηγό-
6 τατον. καὶ σέ, εἴπερ τινὰ ἄλλον, ὦ Ἀνάξαρχε,
εἰσηγητήν τε τούτων τῶν λόγων ἐχρῆν γίγνεσθαι
καὶ κωλυτὴν τῶν ἐναντίων, ἐπὶ σοφίᾳ τε καὶ παι-
δεύσει Ἀλεξάνδρῳ ξυνόντα. οὔκουν ἄρχειν γε τοῦδε
τοῦ λόγου πρέπον ἦν, ἀλλὰ μεμνῆσθαι γὰρ οὐ

*Καμβύση οὐδὲ Ξέρξῃ ξυνόντα ἢ συμβουλεύοντα,
ἀλλὰ Φιλίππου μὲν παιδί, Ἡρακλείδῃ δὲ ἀπὸ
γένους καὶ Αἰακίδῃ, ὅτου οἱ πρόγονοι ἐξ Ἄργους
εἰς Μακεδονίαν ἦλθον, οὐδὲ βίᾳ, ἀλλὰ νόμῳ Μακε-
δόνων ἄρχοντες διετέλεσαν. οὔκουν οὐδὲ αὐτῷ τῷ* 7
*Ἡρακλεῖ ζῶντι ἔτι θεῖαι τιμαὶ παρ' Ἑλλήνων ἐγέ-
νοντο, ἀλλ' οὐδὲ τελευτήσαντι πρόσθεν ἢ πρὸς τοῦ
θεοῦ τοῦ ἐν Δελφοῖς ἐπιθεσπισθῆναι ὡς θεὸν τιμᾶν
Ἡρακλέα. εἰ δέ, ὅτι ἐν τῇ βαρβάρῳ γῇ οἱ λόγοι
γίγνονται, βαρβαρικὰ χρὴ ἔχειν τὰ φρονήματα, καὶ
ἐγὼ τῆς Ἑλλάδος μεμνῆσθαί σε ἀξιῶ, ὦ Ἀλέξανδρε,
ἧς ἕνεκα ὁ πᾶς στόλος σοι ἐγένετο, προσθεῖναι τὴν
Ἀσίαν τῇ Ἑλλάδι. καὶ οὖν ἐνθυμήθητι, ἐκεῖσε ἐπαν-* 8
*ελθὼν ἆρά γε καὶ τοὺς Ἕλληνας τοὺς ἐλευθερω-
τάτους προσαναγκάσεις ἐς τὴν προσκύνησιν, ἢ Ἑλλή-
νων μὲν ἀφέξῃ, Μακεδόσι δὲ προσθήσεις τήνδε τὴν
ἀτιμίαν, ἢ διακεκριμένα ἔσται σοι αὐτῷ τὰ τῶν
τιμῶν εἰς ἅπαντας, ὡς πρὸς Ἑλλήνων μὲν καὶ
Μακεδόνων ἀνθρωπίνως τε καὶ Ἑλληνικῶς τιμᾶσθαι,
πρὸς δὲ τῶν βαρβάρων μόνων βαρβαρικῶς. εἰ δὲ* 9
*ὑπὲρ Κύρου τοῦ Καμβύσου λέγεται πρῶτον προσ-
κυνηθῆναι ἀνθρώπων Κῦρον καὶ ἐπὶ τῷδε ἐμμεῖναι
Πέρσαις τε καὶ Μήδοις τήνδε τὴν ταπεινότητα, χρὴ
ἐνθυμεῖσθαι ὅτι τὸν Κῦρον ἐκεῖνον Σκύθαι ἐσω-
φρόνισαν, πένητες ἄνδρες καὶ αὐτόνομοι, καὶ Δα-
ρεῖον ἄλλοι αὖ Σκύθαι, καὶ Ξέρξην Ἀθηναῖοι καὶ
Λακεδαιμόνιοι, καὶ Ἀρταξέρξην Κλέαρχος καὶ Ξενο-
φῶν καὶ οἱ ξὺν τούτοις μύριοι, καὶ Δαρεῖον τοῦ-
τον Ἀλέξανδρος μὴ προσκυνούμενος.*

Ταῦτα δὴ καὶ τοιαῦτα εἰπόντος Καλλισθένους 12
*ἀνιᾶσαι μὲν μεγαλωστὶ Ἀλέξανδρον, Μακεδόσι δὲ
πρὸς θυμοῦ εἰπεῖν. καὶ τοῦτο γνόντα Ἀλέξανδρον*

πέμψαντα κωλῦσαι Μακεδόνας μεμνῆσθαι ἔτι τῆς
2 προσκυνήσεως. ἀλλὰ σιγῆς γὰρ γενομένης ἐπὶ τοῖς
λόγοις ἀναστάντας Περσῶν τοὺς πρεσβυτάτους ἐφε-
ξῆς προσκυνεῖν. Λεοννάτον δέ, ἕνα τῶν ἑταίρων,
ἐπειδή τις ἐδόκει τῶν Περσῶν αὐτῷ οὐκ ἐν κόσμῳ
προσκυνῆσαι, τὸν δὲ ἐπιγελάσαι τῷ σχήματι τοῦ
Περσοῦ, ὡς ταπεινόν· καὶ τούτῳ χαλεπήναντα τότε
Ἀλέξανδρον ξυναλλαγῆναι αὖθις. ἀναγέγραπται δὲ
3 δὴ καὶ τοιόσδε λόγος. προπίνειν φιάλην χρυσῆν ἐν
κύκλῳ Ἀλέξανδρον πρώτοις μὲν τούτοις πρὸς οὕσ-
τινας ξυνέκειτο αὐτῷ τὰ τῆς προσκυνήσεως· τὸν δὲ
πρῶτον ἐκπιόντα τὴν φιάλην προσκυνῆσαί τε ἀνα-
στάντα καὶ φιληθῆναι πρὸς αὐτοῦ, καὶ τοῦτο ἐφε-
4 ξῆς διὰ πάντων χωρῆσαι. ὡς δὲ ἐς Καλλισθένην
ἧκεν ἡ πρόποσις, ἀναστῆναι μὲν Καλλισθένην καὶ
ἐκπιεῖν τὴν φιάλην, καὶ προσελθόντα ἐθέλειν φιλῆ-
σαι οὐ προσκυνήσαντα. τὸν δὲ τυχεῖν μὲν τότε
διαλεγόμενον Ἡφαιστίωνι· οὔκουν προσέχειν τὸν
νοῦν, εἰ καὶ τὰ τῆς προσκυνήσεως ἐπιτελῆ αὐτῷ
5 Καλλισθένει ἐγένετο. ἀλλὰ Δημήτριον γὰρ τὸν
Πυθώνακτος, ἕνα τῶν ἑταίρων, ὡς προσῄει αὐτῷ
ὁ Καλλισθένης φιλήσων, φάναι ὅτι οὐ προσκυνήσας
πρόσεισι· καὶ τὸν Ἀλέξανδρον οὐ παρασχεῖν φιλῆσαι
ἑαυτόν· τὸν δὲ Καλλισθένην, φιλήματι, φάναι,
ἔλαττον ἔχων ἄπειμι.

6 Καὶ τούτων ἐγὼ ὅσα ἐς ὕβριν τε τὴν Ἀλε-
ξάνδρου τὴν ἐν τῷ παραυτίκα καὶ ἐς σκαιότητα τὴν
Καλλισθένους φέροντα, οὐδὲν οὐδαμῇ ἐπαινῶ· ἀλλὰ
τὸ καθ᾽ αὑτὸν γὰρ κοσμίως τίθεσθαι ἐξαρκεῖν φημί,
αὔξοντα ὡς ἀνυστὸν τὰ βασιλέως πράγματα ὅτῳ τις
7 ξυνεῖναι οὐκ ἀπηξίωσεν. οὔκουν ἀπεικότως δι᾽
ἀπεχθείας γενέσθαι Ἀλεξάνδρῳ Καλλισθένην τίθε-

μαι ἐπὶ τῇ ἀκαίρῳ τε παρρησίᾳ καὶ ὑπερόγκῳ ἀβελ-
τηρίᾳ. ἐφ' ὅτῳ τεκμαίρομαι μὴ χαλεπῶς πιστευθῆναι
τοὺς κατειπόντας Καλλισθένους ὅτι μετέσχε τῆς ἐπι-
βουλῆς τῆς γενομένης Ἀλεξάνδρῳ ἐκ τῶν παίδων,
τοὺς δὲ ὅτι καὶ ἐπῆρεν αὐτὸς εἰς τὸ ἐπιβουλεῦσαι.
ξυνέβη δὲ τὰ τῆς ἐπιβουλῆς ὧδε.

Ἐκ Φιλίππου ἦν ἤδη καθεστηκὸς τῶν ἐν τέλει 13
Μακεδόνων τοὺς παῖδας ὅσοι ἐς ἡλικίαν ἐμειρα-
κιοῦντο καταλέγεσθαι ἐς θεραπείαν τοῦ βασιλέως,
τά τε περὶ τὴν ἄλλην δίαιταν τοῦ σώματος δια-
κονεῖσθαι βασιλεῖ καὶ κοιμώμενον φυλάσσειν τούτοις
ἐπετέτραπτο· καὶ ὁπότε ἐξελαύνοι βασιλεύς, τοὺς
ἵππους παρὰ τῶν ἱπποκόμων δεχόμενοι ἐκεῖνοι
προσῆγον καὶ ἀνέβαλλον οὗτοι βασιλέα τὸν Περ-
σικὸν τρόπον καὶ τῆς ἐπὶ θήρᾳ φιλοτιμίας βασιλεῖ
κοινωνοὶ ἦσαν. τούτων καὶ Ἑρμόλαος ἦν, Σωπό- 2
λιδος μὲν παῖς, φιλοσοφίᾳ δὲ ἐδόκει προσέχειν τὸν
νοῦν καὶ Καλλισθένην θεραπεύειν ἐπὶ τῷδε. ὑπὲρ
τούτου λόγος κατέχει ὅτι ἐν θήρᾳ προσφερομένου
Ἀλεξάνδρῳ συὸς ἔφθη βαλὼν τὸν σῦν ὁ Ἑρμό-
λαος· καὶ ὁ μὲν σῦς πίπτει βληθείς, Ἀλέξανδρος
δὲ τοῦ καιροῦ ὑστερήσας ἐχαλέπηνε τῷ Ἑρμολάῳ
καὶ κελεύει αὐτὸν πρὸς ὀργὴν πληγὰς λαβεῖν ὁρών-
των τῶν ἄλλων παίδων, καὶ τὸν ἵππον αὐτοῦ
ἀφείλετο.

Τοῦτον τὸν Ἑρμόλαον ἀλγήσαντα τῇ ὕβρει φρά- 3
σαι πρὸς Σώστρατον τὸν Ἀμύντου, ἡλικιώτην τε
ἑαυτοῦ καὶ ἐραστὴν ὄντα, ὅτι οὐ βιωτόν οἵ ἐστι
μὴ τιμωρησαμένῳ Ἀλέξανδρον τῆς ὕβρεως, καὶ τὸν
Σώστρατον οὐ χαλεπῶς συμπεῖσαι μετασχεῖν τοῦ
ἔργου, ἅτε ἐρῶντα. ὑπὸ τούτων δὲ ἀναπεισθῆναι 4
Ἀντίπατρόν τε τὸν Ἀσκληπιοδώρου τοῦ Συρίας

σατραπεύσαντος καὶ Ἐπιμένην τὸν Ἀρσέου καὶ Ἀντικλέα τὸν Θεοκρίτου καὶ Φιλώταν τὸν Κάρσιδος τοῦ Θρᾳκός. ὡς οὖν περιῆκεν ἐς Ἀντίπατρον ἡ νυκτερινὴ φυλακή, ταύτῃ τῇ νυκτὶ ξυγκείμενον εἶναι ἀποκτεῖναι Ἀλέξανδρον, κοιμωμένῳ ἐπιπεσόντας.

5 *Ξυμβῆναι δὲ οἱ μὲν αὐτομάτως λέγουσιν ἔστε
ἡμέραν πίνειν Ἀλέξανδρον· Ἀριστόβουλος δὲ ὧδε
ἀνέγραψε. Σύραν γυναῖκα ἐφομαρτεῖν Ἀλεξάνδρῳ
κάτοχον ἐκ τοῦ θείου γιγνομένην· καὶ ταύτην τὸ
μὲν πρῶτον γέλωτα εἶναι Ἀλεξάνδρῳ τε καὶ τοῖς
ἀμφ' αὐτόν· ὡς δὲ τὰ πάντα ἐν τῇ κατοχῇ ἀλη-
θεύουσα ἐφαίνετο, οὐκέτι ἀμελεῖσθαι ὑπ' Ἀλεξάν-
δρου, ἀλλ' εἶναι γὰρ τῇ Σύρᾳ πρόσοδον πρὸς
τὸν βασιλέα καὶ νύκτωρ καὶ μεθ' ἡμέραν, καὶ
6 καθεύδοντι πολλάκις ἤδη ἐπιστῆναι. καὶ δὴ καὶ τότε
ἀπαλλασσομένου ἐκ τοῦ πότου κατεχομένην ἐκ τοῦ
θείου ἐντυχεῖν, καὶ δεῖσθαι ἐπανελθόντα πίνειν ὅλην
τὴν νύκτα· καὶ Ἀλέξανδρον θεῖόν τι εἶναι νομίσαντα
ἐπανελθεῖν τε καὶ πίνειν, καὶ οὕτω τοῖς παισὶ δια-
πεσεῖν τὸ ἔργον.*

7 *Τῇ δὲ ὑστεραίῃ Ἐπιμένης ὁ Ἀρσέου τῶν μετεχόντων τῆς ἐπιβουλῆς φράζει τὴν πρᾶξιν Χαρικλεῖ τῷ Μενάνδρου, ἐραστῇ ἑαυτοῦ γεγονότι· Χαρικλῆς δὲ φράζει Εὐρυλόχῳ τῷ ἀδελφῷ τοῦ Ἐπιμένους. καὶ ὁ Εὐρύλοχος ἐλθὼν ἐπὶ τὴν σκηνὴν τὴν Ἀλεξάνδρου Πτολεμαίῳ τῷ Λάγου τῷ σωματοφύλακι καταλέγει ἅπαν τὸ πρᾶγμα· ὁ δὲ Ἀλεξάνδρῳ ἔφρασε. καὶ Ἀλέξανδρος ξυλλαβεῖν κελεύει ὧν τὰ ὀνόματα εἶπεν ὁ Εὐρύλοχος· καί οὗτοι στρεβλούμενοι σφῶν τε αὐτῶν κατεῖπον τὴν ἐπιβουλὴν καί τινας καὶ ἄλλους ὠνόμασαν.*

Ἀριστόβουλος μὲν λέγει ὅτι καὶ Καλλισθένην 14
ἐπᾶραι σφᾶς ἔφασαν ἐς τὸ τόλμημα· καὶ Πτολεμαῖος
ὡσαύτως λέγει. οἱ δὲ πολλοὶ οὐ ταύτῃ λέγουσιν,
ἀλλὰ διὰ μῖσος γὰρ τὸ ἤδη ὂν πρὸς Καλλισθένην
ἐξ Ἀλεξάνδρου καὶ ὅτι ὁ Ἑρμόλαος ἐς τὰ μάλιστα
ἐπιτήδειος ἦν τῷ Καλλισθένει, οὐ χαλεπῶς πιστεῦσαι
τὰ χείρω ὑπὲρ Καλλισθένους Ἀλέξανδρον. ἤδη δέ 2
τινες καὶ τάδε ἀνέγραψαν, τὸν Ἑρμόλαον προαχθέντα
ἐς τοὺς Μακεδόνας ὁμολογεῖν τε ἐπιβουλεῦσαι —
καὶ γὰρ οὐκ εἶναι ἔτι ἐλευθέρῳ ἀνδρὶ φέρειν τὴν
ὕβριν τὴν Ἀλεξάνδρου — πάντα καταλέγοντα, τήν
τε Φιλώτα οὐκ ἔνδικον τελευτὴν καὶ τοῦ πατρὸς
αὐτοῦ Παρμενίωνος ἔτι ἐκνομωτέραν καὶ τῶν ἄλλων
τῶν τότε ἀποθανόντων, καὶ τὴν Κλείτου ἐν μέθῃ
ἀναίρεσιν, καὶ τὴν ἐσθῆτα τὴν Μηδικήν, καὶ τὴν
προσκύνησιν τὴν βουλευθεῖσαν καὶ οὔπω πεπαυ-
μένην, καὶ πότους τε καὶ ὕπνους τοὺς Ἀλεξάνδρου·
ταῦτα οὐ φέροντα ἔτι ἐλευθερῶσαι ἐθελῆσαι ἑαυτόν
τε καὶ τοὺς ἄλλους Μακεδόνας. τοῦτον μὲν δὴ αὐτόν 3
τε καὶ τοὺς ξὺν αὐτῷ ξυλληφθέντας καταλευσθῆναι
πρὸς τῶν παρόντων. Καλλισθένην δὲ Ἀριστόβουλος
μὲν λέγει δεδεμένον ἐν πέδαις ξυμπεριάγεσθαι τῇ
στρατιᾷ, ἔπειτα νόσῳ τελευτῆσαι, Πτολεμαῖος δὲ ὁ
Λάγου στρεβλωθέντα καὶ κρεμασθέντα ἀποθανεῖν.
οὕτως οὐδὲ οἱ πάνυ πιστοὶ ἐς τὴν ἀφήγησιν καὶ
ξυγγενόμενοι ἐν τῷ τότε Ἀλεξάνδρῳ ὑπὲρ τῶν γνω-
ρίμων τε καὶ οὐ λαθόντων σφᾶς ὅπως διεπράχθη
ξύμφωνα ἀνέγραψαν. πολλὰ δὲ καὶ ἄλλα ὑπὲρ τού- 4
των αὐτῶν ἄλλοι ἄλλως ἀφηγήσαντο· ἀλλ' ἐμοὶ
ταῦτα ἀποχρῶντα ἔστω ἀναγεγραμμένα. ταῦτα μὲν
δὴ οὐ πολλῷ ὕστερον πραχθέντα ἐγὼ ἐν τοῖσδε τοῖς
ἀμφὶ Κλεῖτον ξυνενεχθεῖσιν Ἀλεξάνδρῳ ἀνέγραψα,

τούτοις μᾶλλόν τι οἰκεῖα ὑπολαβὼν ἐς τὴν ἀφή-
γησιν.
15 Παρ' Ἀλέξανδρον δὲ ἧκεν αὖθις Σκυθῶν τῶν
ἐκ τῆς Εὐρώπης πρεσβεία ξὺν τοῖς πρέσβεσιν οὓς
αὐτὸς ἐς Σκύθας ἔστειλεν. ὁ μὲν δὴ τότε βασιλεὺς
τῶν Σκυθῶν ὅτε οὗτοι ὑπ' Ἀλεξάνδρου ἐπέμποντο
τετελευτηκὼς ἐτύγχανεν· ἀδελφὸς δὲ ἐκείνου ἐβα-
2 σίλευεν. ἦν δὲ ὁ νοῦς τῆς πρεσβείας ἐθέλειν ποιεῖν
πᾶν τὸ ἐξ Ἀλεξάνδρου ἐπαγγελλόμενον Σκύθας· καὶ
δῶρα ἔφερον Ἀλεξάνδρῳ παρὰ τοῦ βασιλέως τῶν
Σκυθῶν ὅσα μέγιστα νομίζεται ἐν Σκύθαις· καὶ
τὴν θυγατέρα ὅτι ἐθέλει Ἀλεξάνδρῳ δοῦναι γυ-
ναῖκα βεβαιότητος οὕνεκα τῆς πρὸς Ἀλέξανδρον
3 φιλίας τε καὶ συμμαχίας. εἰ δὲ ἀπαξιοῖ τὴν Σκυθῶν
βασίλισσαν γῆμαι Ἀλέξανδρος, ἀλλὰ τῶν γε σατρα-
πῶν τῶν τῆς Σκυθικῆς χώρας καὶ ὅσοι ἄλλοι δυνά-
σται κατὰ τὴν γῆν τὴν Σκυθίδα, τούτων τὰς παῖδας
ἐθέλειν δοῦναι τοῖς πιστοτάτοις τῶν ἀμφ' Ἀλέξαν-
δρον· ἥξειν δὲ καὶ αὐτὸς ἔφασκεν, εἰ κελεύοιτο, ὡς
παρ' αὐτοῦ Ἀλεξάνδρου ἀκοῦσαι ὅσα ἐπαγγέλλοι.
4 ἀφίκετο δὲ ἐν τούτῳ παρ' Ἀλέξανδρον καὶ Φαρα-
σμάνης ὁ Χωρασμίων βασιλεὺς ξὺν ἱππεῦσι χιλίοις
καὶ πεντακοσίοις. ἔφασκε δὲ ὁ Φαρασμάνης ὅμορος
οἰκεῖν τῷ τε Κόλχων γένει καὶ ταῖς γυναιξὶ ταῖς
Ἀμαζόσι, καὶ εἰ ἐθέλοι Ἀλέξανδρος, ἐπὶ Κόλχους
τε καὶ Ἀμαζόνας ἐλάσας καταστρέψασθαι τὰ ἐπὶ
τὸν πόντον τὸν Εὔξεινον ταύτῃ καθήκοντα γένη,
ὁδῶν τε ἡγεμὼν ἔσεσθαι ἐπηγγέλλετο καὶ τὰ ἐπι-
τήδεια τῇ στρατιᾷ παρασκευάσειν.
5 Τοῖς τε οὖν παρὰ τῶν Σκυθῶν ἥκουσι φιλάν-
θρωπα ἀποκρίνεται Ἀλέξανδρος καὶ ἐς τὸν τότε
καιρὸν ξύμφορα, γάμου δὲ οὐδὲν δεῖσθαι Σκυθικοῦ,

*καὶ Φαρασμάνην ἐπαινέσας τε καὶ φιλίαν καὶ ξυμ-
μαχίαν πρὸς αὐτὸν ξυνθέμενος αὐτῷ μὲν τότε οὐκ
ἔφη ἐν καιρῷ εἶναι ἐλαύνειν ἐπὶ τὸν Πόντον· Ἀρτα-
βάζῳ δὲ τῷ Πέρσῃ, ὅτῳ τὰ Βακτρίων ἐξ Ἀλεξάν-
δρου ἐπετέτραπτο, καὶ ὅσοι ἄλλοι πρόσχωροι τούτῳ
σατράπαι ξυστήσας Φαρασμάνην ἀποπέμπει ἐς τὰ
ἤθη τὰ αὑτοῦ. αὐτῷ δὲ τὰ Ἰνδῶν ἔφη ἐν τῷ τότε
μέλειν. τούτους γὰρ καταστρεψάμενος πᾶσαν ἂν* 6
*ἤδη ἔχειν τὴν Ἀσίαν· ἐχομένης δὲ τῆς Ἀσίας ἐπανι-
έναι ἐς τὴν Ἑλλάδα· ἐκεῖθεν δὲ ἐφ' Ἑλλησπόντου
τε καὶ τῆς Προποντίδος ξὺν τῇ δυνάμει πάσῃ τῇ
τε ναυτικῇ καὶ τῇ πεζικῇ ἐλάσειν εἴσω τοῦ Πόντου·
καὶ ἐς τὸ τότε ἠξίου ἀποθέσθαι Φαρασμάνην ὅσα
ἐν τῷ παραυτίκα ἐπηγγέλλετο.*

Αὐτὸς δὲ ἐπὶ τὸν Ὦξόν τε ποταμὸν ᾔει αὖθις 7
*καὶ ἐς τὴν Σογδιανὴν προχωρεῖν ἐγνώκει, ὅτι πολ-
λοὺς τῶν Σογδιανῶν ἐς τὰ ἐρύματα ξυμπεφευγέναι
ἠγγέλλετο οὐδὲ ἐθέλειν κατακούειν τοῦ σατράπου
ὅστις αὐτοῖς ἐξ Ἀλεξάνδρου ἐπετέτακτο. στρατοπε-
δεύοντος δὲ αὐτοῦ ἐπὶ τῷ ποταμῷ τῷ Ὤξῳ οὐ μα-
κρὰν τῆς σκηνῆς τῆς αὐτοῦ Ἀλεξάνδρου πηγὴ ὕδατος
καὶ ἄλλη ἐλαίου πηγὴ πλησίον αὐτῆς ἀνέσχε. καὶ* 8
*Πτολεμαίῳ τῷ Λάγου τῷ σωματοφύλακι ἐπειδὴ ἐσηγ-
γέλθη τὸ τέρας, Πτολεμαῖος Ἀλεξάνδρῳ ἔφρασεν.
Ἀλέξανδρος δὲ ἔθυεν ἐπὶ τῷ φάσματι ὅσα οἱ μάντεις
ἐξηγοῦντο. Ἀρίστανδρος δὲ πόνων εἶναι σημεῖον τοῦ
ἐλαίου τὴν πηγὴν ἔφασκεν· ἀλλὰ καὶ νίκην ἐπὶ τοῖς
πόνοις σημαίνειν.*

Διαβὰς οὖν ξὺν μέρει τῆς στρατιᾶς ἐς τὴν 16
*Σογδιανήν, Πολυσπέρχοντα δὲ καὶ Ἄτταλον καὶ
Γοργίαν καὶ Μελέαγρον αὐτοῦ ἐν Βάκτροις ὑπολιπό-
μενος τούτοις μὲν παρήγγειλε τήν τε χώραν ἐν φυ-*

λακῇ ἔχειν, ὡς μή τι νεωτερίσωσιν οἱ ταύτῃ βάρ-
βαροι, καὶ τοὺς ἤδη ἀφεστηκότας αὐτῶν ἐξαιρεῖν·
2 αὐτὸς δὲ ἐς πέντε μέρη διελὼν τὴν ἅμα οἷ στρατιὰν
τῶν μὲν Ἡφαιστίωνα ἄρχειν ἔταξε, τῶν δὲ Πτο-
λεμαῖον τὸν Λάγου τὸν σωματοφύλακα· τοῖς τρίτοις
δὲ Περδίκκαν ἐπέταξε· τῆς δὲ τετάρτης τάξεως
Κοῖνος καὶ Ἀρτάβαζος ἡγοῦντο αὐτῷ· τὴν δὲ πέμ-
πτην μοῖραν ἀναλαβὼν αὐτὸς ἐπῄει τὴν χώραν ὡς
3 ἐπὶ Μαράκανδα. καὶ οἱ ἄλλοι ὡς ἑκάστοις προὐ-
χώρει ἐπῄεσαν, τοὺς μέν τινας τῶν ἐς τὰ ἐρύματα
ξυμπεφευγότων βίᾳ ἐξαιροῦντες, τοὺς δὲ καὶ ὁμο-
λογίᾳ προσχωροῦντάς σφισιν ἀναλαμβάνοντες. ὡς
δὲ ξύμπασα αὐτῷ ἡ δύναμις, ἐπελθοῦσα τῶν Σογ-
διανῶν τῆς χώρας τὴν πολλήν, ἐς Μαράκανδα ἀφί-
κετο, Ἡφαιστίωνα μὲν ἐκπέμπει τὰς ἐν τῇ Σογδιανῇ
πόλεις συνοικίζειν, Κοῖνον δὲ καὶ Ἀρτάβαζον ὡς
ἐς Σκύθας, ὅτι ἐς Σκύθας καταπεφευγέναι Σπι-
ταμένης αὐτῷ ἐξηγγέλλετο, αὐτὸς δὲ ξὺν τῇ
λοιπῇ στρατιᾷ ἐπιὼν τῆς Σογδιανῆς ὅσα ἔτι πρὸς
τῶν ἀφεστηκότων κατείχετο ταῦτα οὐ χαλεπῶς
ἐξῄρει.
4 Ἐν τούτοις δὲ Ἀλεξάνδρου ὄντος Σπιταμένης
τε καὶ σὺν αὐτῷ τῶν Σογδιανῶν τινες φυγάδων
ἐς τῶν Σκυθῶν τῶν Μασσαγετῶν καλουμένων τὴν
χώραν ξυμπεφευγότες ξυναγαγόντες τῶν Μασσαγε-
τῶν ἱππέας ἑξακοσίους ἀφίκοντο πρός τι φρούριον
5 τῶν κατὰ τὴν Βακτριανήν. καὶ τῷ τε φρουράρχῳ
οὐδὲν πολέμιον προσδεχομένῳ ἐπιπεσόντες καὶ τοῖς
ξὺν τούτῳ τὴν φυλακὴν ἔχουσι τοὺς μὲν στρατιώτας
διέφθειραν, τὸν φρούραρχον δὲ ἑλόντες ἐν φυλακῇ
εἶχον. θαρρήσαντες δὲ ἐπὶ τοῦ φρουρίου τῇ κατα-
λήψει ὀλίγαις ἡμέραις ὕστερον Ζαριάσποις πελά-

σαντες τῇ μὲν πόλει προσβαλεῖν ἀπέγνωσαν, λείαν
δὲ πολλὴν περιβαλλόμενοι ἤλαυνον.

Ἦσαν δὲ ἐν τοῖς Ζαριάσποις νόσῳ ὑπολελειμμένοι 6
τῶν ἑταίρων ἱππέων οὐ πολλοὶ καὶ ξὺν τούτοις
Πείθων τε ὁ Σωσικλέους, ἐπὶ τῆς βασιλικῆς θερα-
πείας τῆς ἐν Ζαριάσποις τεταγμένος, καὶ Ἀριστό-
νικος ὁ κιθαρῳδός. καὶ οὗτοι αἰσθόμενοι τῶν Σκυθῶν
τὴν καταδρομήν (ἤδη γὰρ ἐκ τῆς νόσου ἀναρρωσθέν-
τες ὅπλα τε ἔφερον καὶ τῶν ἵππων ἐπέβαινον)
ξυναγαγόντες τούς τε μισθοφόρους ἱππέας ἐς ὀγ-
δοήκοντα, οἳ ἐπὶ φυλακῇ τῶν Ζαριάσπων ὑπολελειμ-
μένοι ἦσαν, καὶ τῶν παίδων τινὰς τῶν βασιλικῶν
ἐκβοηθοῦσιν ἐπὶ τοὺς Μασσαγέτας. καὶ τῇ μὲν 7
πρώτῃ προσβολῇ οὐδὲν ὑποτοπήσασι τοῖς Σκύθαις
ἐπιπεσόντες τήν τε λείαν ξύμπασαν ἀφείλοντο αὐτοὺς
καὶ τῶν ἀγόντων τὴν λείαν οὐκ ὀλίγους ἀπέκτειναν.
ἐπανιόντες δὲ αὐτοὶ ἀτάκτως, ἅτε οὐδενὸς ἐξηγου-
μένου, ἐνεδρευθέντες πρὸς Σπιταμένους καὶ τῶν
Σκυθῶν τῶν μὲν ἑταίρων ἀποβάλλουσιν ἑπτά, τῶν
δὲ μισθοφόρων ἱππέων ἑξήκοντα· καὶ Ἀριστόνικος
ὁ κιθαρῳδὸς αὐτοῦ ἀποθνήσκει, οὐ κατὰ κιθαρῳδὸν
ἀνὴρ ἀγαθὸς γενόμενος. Πείθων δὲ τρωθεὶς ζῶν
λαμβάνεται πρὸς τῶν Σκυθῶν.

Καὶ ταῦτα ὡς Κρατέρῳ ἐξηγγέλθη, σπουδῇ ἐπὶ 17
τοὺς Μασσαγέτας ἤλαυνεν. οἱ δὲ ὡς ἐπύθοντο
πλησίον ἐπελαύνοντά σφισι Κράτερον, ἔφευγον ἀνὰ
κράτος ὡς ἐς τὴν ἐρήμην. καὶ Κράτερος ἐχόμενος
αὐτῶν αὐτοῖς τε ἐκείνοις περιπίπτει οὐ πόρρω τῆς
ἐρήμου καὶ ἄλλοις ἱππεῦσι Μασσαγετῶν ὑπὲρ τοὺς
χιλίους. καὶ μάχη γίνεται τῶν τε Μακεδόνων καὶ 2
τῶν Σκυθῶν καρτερά· καὶ ἐνίκων οἱ Μακεδόνες.
τῶν δὲ Σκυθῶν ἀπέθανον μὲν ἑκατὸν καὶ πεν-

τήκοντα ἱππεῖς· οἱ δὲ ἄλλοι οὐ χαλεπῶς ἐς τὴν
ἐρήμην διεσώθησαν, ὅτι ἄπορον ἦν προσωτέρω τοῖς
Μακεδόσι διώκειν.

3 Καὶ ἐν τούτῳ Ἀλέξανδρος Ἀρτάβαζον μὲν τῆς
σατραπείας τῆς Βακτρίων ἀπαλλάττει δεηθέντα διὰ
γῆρας, Ἀμύνταν δὲ τὸν Νικολάου σατράπην ἀντ'
αὐτοῦ καθίστησι. Κοῖνον δὲ ἀπολείπει αὐτοῦ τήν
τε αὑτοῦ τάξιν καὶ τὴν Μελεάγρου ἔχοντα καὶ τῶν
ἑταίρων ἱππέων ἐς τετρακοσίους καὶ τοὺς ἱππακον-
τιστὰς πάντας καὶ τῶν Βακτρίων τε καὶ Σογδιανῶν
καὶ ὅσοι ἄλλοι μετὰ Ἀμύντου ἐτάχθησαν, προστάξας
ἅπασιν ἀκούειν Κοίνου καὶ διαχειμάζειν αὐτοῦ ἐν
τῇ Σογδιανῇ, τῆς τε χώρας ἕνεκα τῆς φυλακῆς καὶ
εἴ πῃ ἄρα Σπιταμένην περιφερόμενον κατὰ τὸν
χειμῶνα ἐνεδρεύσαντας ξυλλαβεῖν.

4 Σπιταμένης δὲ καὶ οἱ ἀμφ' αὐτὸν ὡς φρουραῖς
τὰ πάντα κατειλημμένα ἑώρων ἐκ τῶν Μακεδόνων
καί σφισιν ἄπορα πάντῃ τὰ τῆς φυγῆς ἐγίγνετο,
ὡς ἐπὶ Κοῖνόν τε καὶ τὴν ξὺν τούτῳ στρατιὰν
ἐτράποντο, ὡς ταύτῃ μᾶλλόν τι ἀξιόμαχοι ἐσόμενοι.
ἀφικόμενοι δὲ ἐς Βαγάς, χωρίον τῆς Σογδιανῆς
ὀχυρόν, ἐν μεθορίῳ τῆς τε Σογδιανῶν γῆς καὶ τῆς
Μασσαγετῶν Σκυθῶν ᾠκισμένον, ἀναπείθουσιν οὐ
χαλεπῶς τῶν Σκυθῶν ἱππέας ἐς τρισχιλίους συνεμ-
5 βάλλειν σφίσιν ἐς τὴν Σογδιανήν. οἱ δὲ Σκύθαι
οὗτοι ἀπορίᾳ τε πολλῇ ἔχονται καὶ ἅμα ὅτι οὔτε
πόλεις εἰσὶν αὐτοῖς οὔτε ἑδραῖοι οἰκοῦσιν, ὡς δει-
μαίνειν ἂν περὶ τῶν φιλτάτων, οὐ χαλεποὶ ἀνα-
πεισθῆναί εἰσιν ἐς ἄλλον καὶ ἄλλον πόλεμον. ὡς
δὲ Κοῖνός τε καὶ οἱ ἀμφ' αὐτὸν ἔμαθον προσιόντας
τοὺς ξὺν Σπιταμένει ἱππέας, ἀπήντων καὶ αὐτοὶ
6 μετὰ τῆς στρατιᾶς. καὶ γίγνεται αὐτῶν μάχη καρ-

τερά· καὶ νικῶσιν οἱ Μακεδόνες, ὥστε τῶν μὲν 6
βαρβάρων ἱππέων ὑπὲρ τοὺς ὀκτακοσίους πεσεῖν ἐν
τῇ μάχῃ, τῶν δὲ ξὺν Κοίνῳ ἱππέας μὲν ἐς εἴκοσι
καὶ πέντε, πεζοὺς δὲ δώδεκα. οἵ τε οὖν Σογδια-
νοὶ οἱ ἔτι ὑπολειπόμενοι ξὺν Σπιταμένει καὶ τῶν
Βακτρίων οἱ πολλοὶ ἀπολείπουσιν ἐν τῇ φυγῇ Σπι-
ταμένην καὶ ἀφικόμενοι παρὰ Κοῖνον παρέδοσαν
σφᾶς αὐτοὺς Κοίνῳ, οἵ τε Μασσαγέται οἱ Σκύθαι 7
κακῶς πεπραγότες τὰ μὲν σκευοφόρα τῶν ξυμπαρα-
ταξαμένων σφίσι Βακτρίων τε καὶ Σογδιανῶν
διήρπασαν, αὐτοὶ δὲ ξὺν Σπιταμένει ἐς τὴν ἔρημον
ἔφευγον. ὡς δὲ ἐξηγγέλλετο αὐτοῖς Ἀλέξανδρος
ἐν ὁρμῇ ὢν ἐπὶ τὴν ἔρημον ἐλαύνειν ἀποτεμόντες
τοῦ Σπιταμένους τὴν κεφαλὴν παρὰ Ἀλέξανδρον
πέμπουσιν, ὡς ἀποστρέψοντες ἀπὸ σφῶν αὐτὸν
τούτῳ τῷ ἔργῳ.

Καὶ ἐν τούτῳ Κοῖνός τε ἐς Ναύτακα παρ' 18
Ἀλέξανδρον ἐπανέρχεται καὶ οἱ ἀμφὶ Κράτερόν τε
καὶ Φραταφέρνην τὸν τῶν Παρθυαίων σατράπην
καὶ Στασάνωρ ὁ Ἀρείων, πεπραγμένων σφίσι πάν-
των ὅσα ἐξ Ἀλεξάνδρου ἐτέτακτο. Ἀλέξανδρος δέ, 2
περὶ Ναύτακα ἀναπαύων τὴν στρατιὰν ὅ τι περ
ἀκμαῖον τοῦ χειμῶνος ἦν, Φραταφέρνην μὲν ἀπο-
στέλλει ἐς Μάρδους καὶ Ταπούρους, Αὐτοφραδάτην
ἐπανάξοντα τὸν σατράπην, ὅτι πολλάκις ἤδη μετά-
πεμπτος ἐξ Ἀλεξάνδρου γιγνόμενος οὐχ ὑπήκουε
καλοῦντι. Στασάνορα δὲ ἐς Δράγγας σατράπην ἐκ- 3
πέμπει, ἐς Μήδους δὲ Ἀτροπάτην ἐπὶ σατραπείᾳ
καὶ τοῦτον τῇ Μήδων, ὅτι Ὀξυδάτης ἐθελοκακεῖν
αὐτῷ ἐφαίνετο. Σταμένην δὲ ἐπὶ Βαβυλῶνος στέλ-
λει, ὅτι Μαζαῖος ὁ Βαβυλώνιος ὕπαρχος τετελευ-
τηκέναι αὐτῷ ἐξηγγέλλετο. Σώπολιν δὲ καὶ Ἐπό-

κιλλον καὶ Μενίδαν ἐς Μακεδονίαν ἐκπέμπει, τὴν
στρατιὰν τὴν ἐκ Μακεδονίας αὐτῷ ἀνάξοντας.
4 Ἅμα δὲ τῷ ἦρι ὑποφαίνοντι προὐχώρει ὡς ἐπὶ
τὴν ἐν τῇ Σογδιανῇ πέτραν, ἐς ἣν πολλοὺς μὲν
τῶν Σογδιανῶν ξυμπεφευγέναι αὐτῷ ἐξηγγέλλετο·
καὶ ἡ Ὀξυάρτου δὲ γυνὴ τοῦ Βακτρίου καὶ αἱ παῖδες
αἱ Ὀξυάρτου ἐς τὴν πέτραν ταύτην ξυμπεφευγέναι
ἐλέγοντο, Ὀξυάρτου αὐτὰς ὡς ἐς ἀνάλωτον δῆθεν
τὸ χωρίον ἐκ εῖνο ὑπεκθεμένου, ὅτι καὶ αὐτὸς ἀφει-
στήκει ἀπ' Ἀλεξάνδρου. ταύτης γὰρ ἐξαιρεθείσης
οὐκέτι οὐδὲν ὑπολειφθήσεσθαι ἐδόκει τῶν Σογδιανῶν
5 τοῖς νεωτερίζειν ἐθέλουσιν. ὡς δὲ ἐπέλασαν τῇ πέτρᾳ
καταλαμβάνει πάντῃ ἀπότομον ἐς τὴν προσβολήν,
σιτία τε ξυγκεκομισμένους τοὺς βαρβάρους ὡς ἐς
χρόνιον πολιορκίαν· καὶ χιὼν πολλὴ ἐπιπεσοῦσα
τήν τε πρόσβασιν ἀπορωτέραν ἐποίει τοῖς Μακεδόσι
καὶ ἅμα ἐν ἀφθονίᾳ ὕδατος τοὺς βαρβάρους διῆγεν.
6 ἀλλὰ καὶ ὣς προσβάλλειν ἐδόκει τῷ χωρίῳ. καὶ
γάρ τι καὶ ὑπέρογκον ὑπὸ τῶν βαρβάρων λεχθὲν
ἐς φιλοτιμίαν ξὺν ὀργῇ ἐμβεβλήκει Ἀλέξανδρον.
προκληθέντες γὰρ ἐς ξύμβασιν καὶ προτεινομένου
σφίσιν ὅτι σώοις ὑπάρξει ἐπὶ τὰ σφέτερα ἀπαλ-
λαγῆναι παραδοῦσι τὸ χωρίον, οἱ δὲ σὺν γέλωτι
βαρβαρίζοντες πτηνοὺς ἐκέλευον ζητεῖν στρατιώτας
Ἀλέξανδρον, οἵτινες αὐτῷ ἐξαιρήσουσι τὸ ὄρος, ὡς
τῶν γε ἄλλων ἀνθρώπων οὐδεμίαν ὤραν σφίσιν
7 οὖσαν. ἔνθα δὴ ἐκήρυξεν Ἀλέξανδρος τῷ μὲν πρώτῳ
ἀναβάντι δώδεκα τάλαντα εἶναι τὸ γέρας, δευτέρῳ
δὲ ἐπὶ τούτῳ τὰ δεύτερα καὶ τρίτῳ τὰ ἐφεξῆς, ὡς
τελευταῖον εἶναι τῷ τελευταίῳ ἀνελθόντι τριακοσίους
Δαρεικοὺς τὸ γέρας. καὶ τοῦτο τὸ κήρυγμα παρώξυνεν
ἔτι μᾶλλον καὶ ἄλλως τοὺς Μακεδόνας ὡρμημένους.

Ξυνταξάμενοι δὴ ὅσοι πετροβατεῖν ἐν ταῖς πολι- 19
ορκίαις αὐτῶν μεμελετήκεσαν, ἐς τριακοσίους τὸν
ἀριθμόν, καὶ πασσάλους μικροὺς σιδηροῦς, οἷς αἱ
σκηναὶ καταπεπήγεσαν αὐτοῖς, παρασκευάσαντες,
τοῦ καταπηγνύναι αὐτοὺς ἔς τε τὴν χιόνα ὅπου
πεπηγυῖα φανείη καὶ εἴ πού τι τῆς χώρας ἔρημον
χιόνος ὑποφαίνοιτο, καὶ τούτους καλωδίοις ἐκ λίνου
ἰσχυροῖς ἐκδήσαντες τῆς νυκτὸς προὐχώρουν κατὰ
τὸ ἀποτομώτατόν τε τῆς πέτρας καὶ ταύτῃ ἀφυλα-
κτότατον. καὶ τούτους τοὺς πασσάλους κατα- 2
πηγνύντες μὲν εἰς τὴν γῆν, ὅπου διεφαίνετο, τοὺς δὲ
καὶ τῆς χιόνος ἐς τὰ μάλιστα οὐ θρυφθησόμενα,
ἀνεῖλκον σφᾶς αὐτοὺς ἄλλοι ἄλλῃ τῆς πέτρας. καὶ
τούτων ἐς τριάκοντα μὲν ἐν τῇ ἀναβάσει διεφθάρη-
σαν, ὥστε οὐδὲ τὰ σώματα αὐτῶν ἐς ταφὴν εὑρέθη,
ἐμπεσόντα ἄλλῃ καὶ ἄλλῃ τῆς χιόνος. οἱ δὲ λοιποὶ 3
ἀναβάντες ὑπὸ τὴν ἕω καὶ τὸ ἄκρον τοῦ ὄρους
καταλαβόντες σινδόνας κατέσειον ὡς ἐπὶ τὸ στρατό-
πεδον τῶν Μακεδόνων, οὕτως αὐτοῖς ἐξ Ἀλεξάνδρου
παρηγγελμένον. πέμψας δὲ κήρυκα ἐμβοῆσαι ἐκέλευσε
τοῖς προφυλάσσουσι τῶν βαρβάρων μὴ διατρίβειν
ἔτι, ἀλλὰ παραδιδόναι σφᾶς· ἐξευρῆσθαι γὰρ δὴ
τοὺς πτηνοὺς ἀνθρώπους καὶ ἔχεσθαι ὑπ' αὐτῶν
τοῦ ὄρους τὰ ἄκρα· καὶ ἅμα ἐδείκνυεν τοὺς ὑπὲρ
τῆς κορυφῆς στρατιώτας.

Οἱ δὲ βάρβαροι ἐκπλαγέντες τῷ παραλόγῳ τῆς 4
ὄψεως καὶ πλείονάς τε ὑποτοπήσαντες εἶναι τοὺς
κατέχοντας τὰ ἄκρα καὶ ἀκριβῶς ὡπλισμένους ἐνέ-
δοσαν σφᾶς αὐτούς· οὕτω πρὸς τὴν ὄψιν τῶν ὀλίγων
ἐκείνων Μακεδόνων φοβεροὶ ἐγένοντο. ἔνθα δὴ ἄλ-
λων τε πολλῶν γυναῖκες καὶ παῖδες ἐλήφθησαν καὶ
ἡ γυνὴ ἡ Ὀξυάρτου καὶ οἱ παῖδες. καὶ ἦν γὰρ Ὀξυ- 5

ἄρτῃ παῖς παρθένος ἐν ὥρᾳ γάμου, Ῥωξάνη ὀνόματι, ἣν δὴ καλλίστην τῶν Ἀσιανῶν γυναικῶν λέγουσιν ὀφθῆναι οἱ ξὺν Ἀλεξάνδρῳ στρατεύσαντες μετά γε τὴν Δαρείου γυναῖκα. καὶ ταύτην ἰδόντα Ἀλέξανδρον ἐς ἔρωτα ἐλθεῖν αὐτῆς· ἐρασθέντα δὲ οὐκ ἐθελῆσαι ὑβρίσαι καθάπερ αἰχμάλωτον, ἀλλὰ γῆμαι
6 γὰρ οὐκ ἀπαξιῶσαι. καὶ τοῦτο ἐγὼ Ἀλεξάνδρου τὸ ἔργον ἐπαινῶ μᾶλλόν τι ἢ μέμφομαι. καίτοι τῆς γε Δαρείου γυναικός, ἣ καλλίστη δὴ ἐλέγετο τῶν ἐν τῇ Ἀσίᾳ γυναικῶν, ἢ οὐκ ἦλθεν ἐς ἐπιθυμίαν ἢ καρτερὸς αὐτὸς αὑτοῦ ἐγένετο, νέος τε ὢν καὶ τὰ μάλιστα ἐν ἀκμῇ τῆς εὐτυχίας, ὁπότε ὑβρίζουσιν οἱ ἄνθρωποι· ὁ δὲ κατῃδέσθη τε καὶ ἐφείσατο, σωφροσύνῃ τε πολλῇ διαχρώμενος καὶ δόξης ἅμα ἀγαθῆς οὐκ ἀτόπῳ ἐφέσει.

20 Καὶ τοίνυν καὶ λόγος κατέχει ὀλίγον μετὰ τὴν μάχην ἣ πρὸς Ἰσσῷ Δαρείῳ τε καὶ Ἀλεξάνδρῳ συνέβη ἀποδράντα ἐλθεῖν παρὰ Δαρεῖον τὸν εὐνοῦχον τὸν φύλακα αὐτῷ τῆς γυναικός. καὶ τοῦτον ὡς εἶδε Δαρεῖος, πρῶτα μὲν πυθέσθαι εἰ ζῶσιν αὐτῷ
2 οἱ παῖδες καὶ ἡ γυνή τε καὶ ἡ μήτηρ. ὡς δὲ ζώσας τε ἐπύθετο καὶ βασίλισσαι ὅτι καλοῦνται καὶ ἡ θεραπεία ὅτι ἀμφ' αὐτάς ἐστιν ἥντινα καὶ ἐπὶ Δαρείου ἐθεραπεύοντο, ἐπὶ τῷδε αὖ πυθέσθαι εἰ σωφρονεῖ αὐτῷ ἡ γυνὴ ἔτι. ὡς δὲ σωφρονοῦσαν ἐπύθετο, αὖθις ἐρέσθαι μή τι βίαιον ἐξ Ἀλεξάνδρου αὐτῇ ἐς ὕβριν ξυνέβη· καὶ τὸν εὐνοῦχον ἐπομόσαντα φάναι ὅτι, ὦ βασιλεῦ, οὕτω τοι ὡς ἀπέλιπες ἔχει ἡ σὴ γυνή, καὶ Ἀλέξανδρος ἀνδρῶν ἄριστός τέ ἐστι καὶ
3 σωφρονέστατος. ἐπὶ τοῖσδε ἀνατεῖναι Δαρεῖον ἐς τὸν οὐρανὸν τὰς χεῖρας καὶ εὔξασθαι ὧδε. ἀλλ' ὦ Ζεῦ βασιλεῦ, ὅτῳ ἐπιτέτραπται νέμειν τὰ βασιλέων

πράγματα ἐν ἀνθρώποις, σὺ νῦν μάλιστα μὲν ἐμοὶ
φύλαξον Περσῶν τε καὶ Μήδων τὴν ἀρχήν, ὥσπερ
οὖν καὶ ἔδωκας· εἰ δὲ δὴ ἐγὼ οὐκέτι σοι βασιλεὺς
τῆς Ἀσίας, σὺ δὲ μηδενὶ ἄλλῳ ὅτι μὴ Ἀλεξάνδρῳ
παραδοῦναι τὸ ἐμὸν κράτος. οὕτως οὐδὲ πρὸς τῶν
πολεμίων ἄρα ἀμελεῖται ὅσα σώφρονα ἔργα.

Ὀξυάρτης δὲ ἀκούσας τοὺς παῖδας ἐχομένους, 4
ἀκούσας δὲ καὶ ὑπὲρ Ῥωξάνης τῆς θυγατρὸς ὅτι
μέλει αὐτῆς Ἀλεξάνδρῳ, θαρσήσας ἀφίκετο παρ'
Ἀλέξανδρον, καὶ ἦν ἐν τιμῇ παρ' αὐτῷ, ἧπερ εἰκὸς
ἐπὶ ξυντυχίᾳ τοιαύτῃ.

Ἀλέξανδρος δέ, ὡς τὰ ἐν Σογδιανοῖς αὐτῷ 21
διεπέπρακτο, ἐχομένης ἤδη καὶ τῆς πέτρας ἐς Πα-
ραιτάκας προὐχώρει, ὅτι καὶ ἐν Παραιτάκαις χωρίον
τι ὀχυρόν, ἄλλην πέτραν, κατέχειν ἐλέγοντο πολλοὶ
τῶν βαρβάρων. ἐκαλεῖτο δὲ αὕτη Χοριήνου ἡ πέτρα·
καὶ ἐς αὐτὴν αὐτός τε ὁ Χοριήνης ξυμπεφεύγει καὶ
ἄλλοι τῶν ὑπάρχων οὐκ ὀλίγοι. ἦν δὲ τὸ μὲν ὕψος 2
τῆς πέτρας ἐς σταδίους εἴκοσι, κύκλος δὲ ἐς ἑξή-
κοντα· αὐτὴ δὲ ἀπότομος πάντοθεν, ἄνοδος δὲ ἐς
αὐτὴν μία καὶ αὕτη στενή τε καὶ οὐκ εὔπορος, οἷα
δὴ παρὰ τὴν φύσιν τοῦ χωρίου πεποιημένη, ὡς
χαλεπὴν εἶναι καὶ μηδενὸς εἴργοντος καὶ καθ' ἕνα
ἀνελθεῖν. φάραγξ δὲ κύκλῳ περιεῖργε τὴν πέτραν
βαθεῖα, ὥστε ὅστις προσάξειν στρατιὰν τῇ πέτρᾳ
ἔμελλε, πολὺ πρόσθεν αὐτῷ τὴν φάραγγα εἶναι
χωστέον, ὡς ἐξ ὁμαλοῦ ὁρμᾶσθαι προσάγοντα ἐς
προσβολὴν τὸν στρατόν.

Ἀλλὰ καὶ ὣς Ἀλέξανδρος ἥπτετο τοῦ ἔργου· 3
οὕτω πάντα ᾤετο χρῆναι βατά τε αὐτῷ καὶ ἐξαι-
ρετέα εἶναι, ἐς τοσόνδε τόλμης τε καὶ εὐτυχίας
προὐκεχωρήκει. τέμνων δὴ τὰς ἐλάτας (πολλαὶ γὰρ

ἐκπέμπει, οἳ δὴ μόνοι ἔτι ὑπελείποντο ἐν τῇ Παραι-
2 τακηνῶν χώρᾳ ἀφεστηκότες. καὶ μάχης γενομένης
πρὸς αὐτοὺς καρτερᾶς νικῶσιν οἱ ἀμφὶ Κράτερον
τῇ μάχῃ· καὶ Κατάνης μὲν ἀποθνήσκει αὐτοῦ
μαχόμενος, Αὐστάνης δὲ ξυλληφθεὶς ἀνήχθη παρ'
Ἀλέξανδρον· τῶν δὲ ξὺν αὐτοῖς βαρβάρων ἱππεῖς
μὲν ἀπέθανον ἐς ἑκατὸν καὶ εἴκοσι, πεζοὶ δὲ ἀμφὶ
τοὺς χιλίους πεντακοσίους. ταῦτα δὲ ὡς ἐπράχθη
τοῖς ἀμφὶ Κράτερον, καὶ οὗτοι ἐς Βάκτρα ᾔεσαν.
καὶ ἐν Βάκτροις τὸ ἀμφὶ Καλλισθένην τε καὶ τοὺς
παῖδας πάθημα Ἀλεξάνδρῳ ξυνηνέχθη.
3 Ἐκ Βάκτρων δὲ ἐξήκοντος ἤδη τοῦ ἦρος ἀνα-
λαβὼν τὴν στρατιὰν προὐχώρει ὡς ἐπὶ Ἰνδούς,
Ἀμύνταν ἀπολιπὼν ἐν τῇ χώρᾳ τῶν Βακτρίων καὶ
ξὺν αὐτῷ ἱππέας μὲν τρισχιλίους καὶ πεντακοσίους,
4 πεζοὺς δὲ μυρίους. ὑπερβαλὼν δὲ τὸν Καύκασον
ἐν δέκα ἡμέραις ἀφίκετο ἐς Ἀλεξάνδρειαν πόλιν,
τὴν κτισθεῖσαν ἐν Παραπαμισάδαις ὅτε τὸ πρῶτον
ἐπὶ Βάκτρων ἐστέλλετο. καὶ τὸν μὲν ὕπαρχον ὅστις
αὐτῷ ἐπὶ τῆς πόλεως τότε ἐτάχθη παραλύει τῆς
5 ἀρχῆς, ὅτι οὐ καλῶς ἐξηγεῖσθαι ἔδοξε· προσκατοι-
κίσας δὲ καὶ ἄλλους τῶν περιοίκων τε καὶ ὅσοι
τῶν στρατιωτῶν ἀπόμαχοι ἦσαν ἐς τὴν Ἀλεξάνδρειαν
Νικάνορα μέν, ἕνα τῶν ἑταίρων, τὴν πόλιν αὐτὴν
κοσμεῖν ἐκέλευσε· σατράπην δὲ Τυριάσπην κατέ-
στησε τῆς τε χώρας τῆς Παραπαμισαδῶν καὶ τῆς
6 ἄλλης ἔστε ἐπὶ τὸν Κωφῆνα ποταμόν. ἀφικόμενος
δὲ ἐς Νίκαιαν πόλιν καὶ τῇ Ἀθηνᾷ θύσας προὐχώρει
ὡς ἐπὶ τὸν Κωφῆνα, προπέμψας κήρυκα ὡς Ταξίλην
τε καὶ τοὺς ἐπὶ τάδε τοῦ Ἰνδοῦ ποταμοῦ, κελεύσας
ἀπαντᾶν ὅπως ἂν ἑκάστοις προχωρῇ. καὶ Ταξίλης
τε καὶ οἱ ἄλλοι ὕπαρχοι ἀπήντων, δῶρα τὰ μέγιστα

παρ' Ἰνδοῖς νομιζόμενα κομίζοντες, καὶ τοὺς ἐλέφαντας δώσειν ἔφασκον τοὺς παρὰ σφίσιν ὄντας, ἀριθμὸν ἐς πέντε καὶ εἴκοσιν.

Ἔνθα δὴ διελὼν τὴν στρατιὰν Ἡφαιστίωνα μὲν 7
καὶ Περδίκκαν ἐκπέμπει ἐς τὴν Πευκελαῶτιν χώραν ὡς ἐπὶ τὸν Ἰνδὸν ποταμόν, ἔχοντας τήν τε Γοργίου τάξιν καὶ Κλείτου καὶ Μελεάγρου καὶ τῶν ἑταίρων ἱππέων τοὺς ἡμίσεας καὶ τοὺς μισθοφόρους ἱππέας ξύμπαντας, προστάξας τά τε κατὰ τὴν ὁδὸν χωρία ἢ βίᾳ ἐξαιρεῖν ἢ ὁμολογίᾳ παρίστασθαι· καὶ ἐπὶ τὸν Ἰνδὸν ποταμὸν ἀφικομένους παρασκευάζειν ὅσα ἐς τὴν διάβασιν τοῦ ποταμοῦ ξύμφορα. ξὺν τούτοις δὲ καὶ Ταξίλης καὶ οἱ ἄλλοι ὕπαρχοι στέλλονται.
καὶ οὗτοι ὡς ἀφίκοντο πρὸς τὸν Ἰνδὸν ποταμόν, 8
ἔπρασσον ὅσα ἐξ Ἀλεξάνδρου ἦν τεταγμένα. Ἄστης δὲ ὁ τῆς Πευκελαώτιδος χώρας ὕπαρχος νεωτερίσας αὐτός τε ἀπόλλυται καὶ τὴν πόλιν προσαπώλεσεν ἐς ἥντινα ξυμπεφεύγει. ἐξεῖλον γὰρ αὐτὴν ἐν τριάκοντα ἡμέραις προσκαθήμενοι οἱ ξὺν Ἡφαιστίωνι. καὶ αὐτὸς μὲν Ἄστης ἀποθνήσκει, τῆς πόλεως δὲ ἐτάχθη ἐπιμελεῖσθαι Σαγγαῖος, ὃς ἔτι πρόσθεν πεφευγὼς Ἄστην παρὰ Ταξίλην ηὐτομολήκει· καὶ τοῦτο ἦν αὐτῷ τὸ πιστὸν πρὸς Ἀλέξανδρον.

Ἀλέξανδρος δέ, ἄγων τοὺς ὑπασπιστὰς καὶ τῶν 23
ἑταίρων ἱππέων ὅσοι μὴ ξὺν Ἡφαιστίωνι ἐτετάχατο καὶ τῶν πεζεταίρων καλουμένων τὰς τάξεις καὶ τοὺς τοξότας καὶ τοὺς Ἀγριᾶνας καὶ τοὺς ἱππακοντιστάς, προὐχώρει ἐς τὴν Ἀσπασίων τε καὶ Γουραίων χώραν
καὶ Ἀσσακηνῶν. πορευθεὶς δὲ παρὰ τὸν Χόην καλού- 2
μενον ποταμὸν ὀρεινήν τε ὁδὸν καὶ τραχεῖαν καὶ τοῦτον διαβὰς χαλεπῶς τὸ μὲν πεζῶν τὸ πλῆθος βάδην ἕπεσθαί οἱ ἐκέλευσεν· αὐτὸς δὲ ἀναλαβὼν τοὺς

ἱππέας ξύμπαντας καὶ τῶν πεζῶν τῶν Μακεδόνων ἐς ὀκτακοσίους ἐπιβιβάσας τῶν ἵππων ξὺν ταῖς ἀσπίσι ταῖς πεζικαῖς σπουδῇ ἦγεν, ὅτι τοὺς ταύτῃ οἰκοῦντας βαρβάρους ξυμπεφευγέναι ἔς τε τὰ ὄρη τὰ κατὰ τὴν χώραν ἐξηγγέλλετο αὐτῷ καὶ ἐς τὰς
3 πόλεις ὅσαι ὀχυραὶ αὐτῶν ἐς τὸ ἀπομάχεσθαι. καὶ τούτων τῇ πρώτῃ καθ' ὁδὸν πόλει ᾠκισμένῃ προσβαλὼν τοὺς μὲν πρὸ τῆς πόλεως τεταγμένους ὡς εἶχεν ἐξ ἐφόδου ἐτρέψατο καὶ κατέκλεισεν ἐς τὴν πόλιν· αὐτὸς δὲ τιτρώσκεται βέλει διὰ τοῦ θώρακος ἐς τὸν ὦμον· τὸ δὲ τραῦμα οὐ χαλεπὸν αὐτῷ ἐγένετο· ὁ γὰρ θώραξ ἔσχε τὸ μὴ οὐ διαμπὰξ διὰ τοῦ ὤμου ἐλθεῖν τὸ βέλος· καὶ Πτολεμαῖος ὁ Λάγου ἐτρώθη καὶ Λεοννάτος.

4 Τότε μὲν δὴ ἵνα ἐπιμαχώτατον τοῦ τείχους ἐφαίνετο ἐστρατοπεδεύσατο πρὸς τῇ πόλει· τῇ δὲ ὑστεραίᾳ ὑπὸ τὴν ἕω, διπλοῦν γὰρ τεῖχος περιεβέβλητο τῇ πόλει, ἐς μὲν τὸ πρῶτον, ἅτε οὐκ ἀκριβῶς τετειχισμένον, οὐ χαλεπῶς ἐβιάσαντο οἱ Μακεδόνες· πρὸς δὲ τῷ δευτέρῳ ὀλίγον ἀντισχόντες οἱ βάρβαροι, ὡς αἵ τε κλίμακες προσέκειντο ἤδη καὶ ὑπὸ τῶν βελῶν πάντοθεν ἐπιτρώσκοντο οἱ προμαχόμενοι, οὐκ ἔμειναν, ἀλλὰ κατὰ τὰς πύλας ὡς ἐπὶ τὰ ὄρη ἐκπί-
5 πτουσιν ἐκ τῆς πόλεως. καὶ τούτων οἱ μὲν ἐν τῇ φυγῇ ἀποθνήσκουσιν· ὅσους δὲ ζῶντας ἔλαβον αὐτῶν, ξύμπαντας ἀποκτείνουσιν οἱ Μακεδόνες, ὅτι ἐτρώθη ὑπ' αὐτῶν Ἀλέξανδρος, ὀργιζόμενοι· οἱ πολλοὶ δὲ ἐς τὰ ὄρη, ὅτι οὐ μακρὰν τῆς πόλεως τὰ ὄρη ἦν, ἀπέφυγον. τὴν πόλιν δὲ κατασκάψας ἐς Ἄνδακα ἄλλην πόλιν ἦγε. ταύτην δὲ ὁμολογίᾳ ἐνδοθεῖσαν κατασχὼν Κράτερον μὲν ξὺν τοῖς ἄλλοις ἡγεμόσι τῶν πεζῶν καταλείπει αὐτοῦ ἐξαιρεῖν ὅσαι

*ἂν ἄλλαι πόλεις μὴ ἑκοῦσαι προσχωρῶσι καὶ τὰ κατὰ
τὴν χώραν ὅπως ξυμφορώτατον ἐς τὰ παρόντα κο-
σμεῖν.*

Αὐτὸς δέ, ἄγων τοὺς ὑπασπιστάς τε καὶ τοὺς 24
*τοξότας καὶ τοὺς Ἀγριᾶνας καὶ τὴν Κοίνου τε καὶ
Ἀττάλου τάξιν καὶ τῶν ἱππέων τὸ ἄγημα καὶ τῶν
ἄλλων ἑταίρων ἐς τέσσαρας μάλιστα ἱππαρχίας καὶ
τῶν ἱπποτοξοτῶν τοὺς ἡμίσεας, ὡς ἐπὶ τὸν ποταμὸν
τὸν Εὐάσπλα προὐχώρει, ἵνα ὁ τῶν Ἀσπασίων ὕπαρ-
χος ἦν· καὶ διελθὼν πολλὴν ὁδὸν δευτεραῖος ἀφί-
κετο πρὸς τὴν πόλιν. οἱ δὲ βάρβαροι προσάγοντα* 2
*αἰσθόμενοι Ἀλέξανδρον ἐμπρήσαντες τὴν πόλιν ἔφευ-
γον πρὸς τὰ ὄρη. οἱ δὲ ἀμφ' Ἀλέξανδρον εἵχοντο
τῶν φευγόντων ἔστε ἐπὶ τὰ ὄρη, καὶ φόνος πολὺς
γίγνεται τῶν βαρβάρων, πρὶν ἐς τὰς δυσχωρίας
φθάσαι ἀπελθόντας.*

Τὸν δὲ ἡγεμόνα αὐτὸν τῶν ταύτῃ Ἰνδῶν Πτολε- 3
*μαῖος ὁ Λάγου πρός τινι ἤδη γηλόφῳ κατιδὼν ὄντα
καὶ τῶν ὑπασπιστῶν ἔστιν οὓς ἀμφ' αὐτὸν ξὺν πολὺ
ἐλάττοσιν αὐτὸς ὢν ὅμως ἐδίωκεν ἔτι ἐκ τοῦ ἵππου·
ὡς δὲ χαλεπὸς ὁ γήλοφος τῷ ἵππῳ ἀναδραμεῖν ἦν,
τοῦτον μὲν αὐτοῦ καταλείπει, παραδούς τινι τῶν
ὑπασπιστῶν ἄγειν· αὐτὸς δὲ ὡς εἶχε πεζὸς τῷ Ἰνδῷ
εἵπετο. ὁ δὲ ὡς πελάζοντα ἤδη κατεῖδε τὸν Πτο-* 4
*λεμαῖον, αὐτός τε μεταβάλλει ἐς τὸ ἔμπαλιν καὶ
οἱ ὑπασπισταὶ ξὺν αὐτῷ. καὶ ὁ μὲν Ἰνδὸς τοῦ
Πτολεμαίου διὰ τοῦ θώρακος παίει ἐκ χειρὸς ἐς τὸ
στῆθος ξυστῷ μακρῷ, καὶ ὁ θώραξ ἔσχε τὴν πλη-
γήν· Πτολεμαῖος δὲ τὸν μηρὸν διαμπὰξ βαλὼν τοῦ
Ἰνδοῦ καταβάλλει τε καὶ σκυλεύει αὐτόν. ὡς δὲ τὸν* 5
*ἡγεμόνα σφῶν κείμενον οἱ ἀμφ' αὐτὸν εἶδον, οὗτοι
μὲν οὐκέτι ἔμενον· οἱ δὲ ἐκ τῶν ὀρῶν αἱρόμενον*

τὸν νεκρὸν τοῦ ὑπάρχου ἰδόντες πρὸς τῶν πολεμίων
ἤλγησάν τε καὶ καταδραμόντες ξυνάπτουσιν ἐπ' αὐ-
τῷ μάχην καρτερὰν πρὸς τῷ γηλόφῳ. ἤδη γὰρ καὶ
Ἀλέξανδρος ἔχων τοὺς ἀπὸ τῶν ἵππων καταβεβη-
κότας πεζοὺς πρὸς τῷ γηλόφῳ ἦν. καὶ οὗτοι ἐπιγε-
νόμενοι μόγις ἐξέωσαν τοὺς Ἰνδοὺς ἐς τὰ ὄρη καὶ
τοῦ νεκροῦ ἐκράτησαν.
6 Ὑπερβαλὼν δὲ τὰ ὄρη Ἀλέξανδρος ἐς πόλιν
κατῆλθεν ᾗ ὄνομα ἦν Ἀριγαῖον· καὶ ταύτην κατα-
λαμβάνει ἐμπεπρησμένην ὑπὸ τῶν ἐνοικούντων καὶ
τοὺς ἀνθρώπους πεφευγότας. ἐνταῦθα δὲ ἀφίκοντο
αὐτῷ καὶ οἱ ἀμφὶ Κράτερον ξὺν τῇ στρατιᾷ, πεπραγ-
μένων σφίσι ξυμπάντων ὅσα ὑπὸ τοῦ βασιλέως ἐτέ-
7 τακτο. ταύτην μὲν δὴ τὴν πόλιν, ὅτι ἐν ἐπικαίρῳ
χωρίῳ ἐδόκει οἰκεῖσθαι, ἐκτειχίσαι τε προστάσσει
Κρατέρῳ καὶ ξυνοικίσαι ἐς αὐτὴν τούς τε προσχώ-
ρους ὅσοι ἐθελονταὶ καὶ εἴ δή τινες ἀπόμαχοι τῆς
στρατιᾶς. αὐτὸς δὲ προὐχώρει ἵνα ξυμπεφευγέναι
ἐπυνθάνετο τοὺς πολλοὺς τῶν ταύτῃ βαρβάρων.
ἐλθὼν δὲ πρός τι ὄρος· κατεστρατοπέδευσεν ὑπὸ
ταῖς ὑπωρείαις τοῦ ὄρους.
8 Καὶ ἐν τούτῳ Πτολεμαῖος ὁ Λάγου ἐκπεμφθεὶς
μὲν ὑπὸ Ἀλεξάνδρου ἐς προνομήν, προελθὼν δὲ
προσωτέρω αὐτὸς ξὺν ὀλίγοις ὡς ἐς κατασκοπήν,
ἀπαγγέλλει Ἀλεξάνδρῳ πυρὰ κατιδεῖν τῶν βαρβάρων
9 πλείονα ἢ ἐν τῷ Ἀλεξάνδρου στρατοπέδῳ. καὶ Ἀλέ-
ξανδρος τῷ μὲν πλήθει τῶν πυρῶν ἠπίστησεν· εἶναι
δέ τι ξυνεστηκὸς τῶν ταύτῃ βαρβάρων αἰσθόμενος
μέρος μὲν τῆς στρατιᾶς αὐτοῦ καταλείπει πρὸς τῷ
ὄρει ὡς εἶχον ἐστρατοπεδευμένους· αὐτὸς δὲ ἀνα-
λαβὼν ὅσοι ἀποχρῶντες ἐς τὰ ἀπηγγελμένα ἐφαί-
νοντο, ὡς πλησίον ἤδη ἀφεώρων τὰ πυρά, τριχῇ

διανέμει τὴν στρατιάν. καὶ τῷ μὲν ἑνὶ ἐπέταξε 10
Λεοννάτον τὸν σωματοφύλακα, ξυντάξας αὐτῷ τήν
τε Ἀττάλου καὶ τὴν Βαλάκρου τάξιν· τὴν δευτέραν
δὲ μοῖραν Πτολεμαίῳ τῷ Λάγου ἄγειν ἔδωκε, τῶν
τε ὑπασπιστῶν τῶν βασιλικῶν τὸ τρίτον μέρος καὶ
τὴν Φιλίππου καὶ Φιλώτα τάξιν καὶ δύο χιλιαρχίας
τῶν τοξοτῶν καὶ τοὺς Ἀγριᾶνας καὶ τῶν ἱππέων
τοὺς ἡμίσεας· τὴν δὲ τρίτην μοῖραν αὐτὸς ἦγεν ἵνα
οἱ πλεῖστοι τῶν βαρβάρων ἐφαίνοντο.

Οἱ δὲ ὡς ᾔσθοντο προσάγοντας τοὺς Μακεδόνας, 25
κατεῖχον γὰρ χωρία ὑπερδέξια, τῷ τε πλήθει σφῶν
θαρσήσαντες καὶ τῶν Μακεδόνων, ὅτι ὀλίγοι ἐφαί-
νοντο, καταφρονήσαντες ἐς τὸ πεδίον ὑποκατέβησαν·
καὶ μάχη γίγνεται καρτερά. ἀλλὰ τούτους μὲν οὐ
ξὺν πόνῳ ἐνίκα Ἀλέξανδρος· οἱ δὲ ἀμφὶ Πτολε- 2
μαῖον οὐκ ἐν τῷ ὁμαλῷ παρετάξαντο, ἀλλὰ γήλοφον
γὰρ κατεῖχον οἱ βάρβαροι, ὀρθίους ποιήσας τοὺς
λόχους Πτολεμαῖος προσῆγεν ᾗπερ ἐπιμαχώτατον
τοῦ λόφου ἐφαίνετο, οὐ πάντη τὸν λόφον κυκλωσά-
μενος, ἀλλ᾽ ἀπολιπών, εἰ φεύγειν ἐθέλοιεν οἱ βάρ-
βαροι, χώραν αὐτοῖς ἐς τὴν φυγήν. καὶ γίγνεται 3
καὶ τούτοις μάχη καρτερὰ τοῦ χωρίου τῇ χαλεπότητι
καὶ ὅτι οὐ κατὰ τοὺς ἄλλους τοὺς ταύτῃ βαρβάρους
οἱ Ἰνδοί, ἀλλὰ πολὺ δή τι ἀλκιμώτατοι τῶν προσ-
χώρων εἰσίν. ἐξεώσθησαν δὲ καὶ οὗτοι ἀπὸ τοῦ
ὄρους ὑπὸ τῶν Μακεδόνων· καὶ οἱ ἀμφὶ Λεον-
νάτον τῇ τρίτῃ μοίρᾳ τῆς στρατιᾶς ὡσαύτως ἔπρα-
ξαν· ἐνίκων γὰρ καὶ οὗτοι τοὺς κατὰ σφᾶς. καὶ 4
λέγει Πτολεμαῖος ἀνθρώπους μὲν ληφθῆναι τοὺς
πάντας ὑπὲρ τετρακισμυρίους, βοῶν δὲ ὑπὲρ τὰς
τρεῖς καὶ εἴκοσι μυριάδας· καὶ τούτων τὰς καλ-
λίστας ἐπιλεξάμενον Ἀλέξανδρον, ὅτι διαφέρουσαι

αὐτῷ κάλλει τε καὶ μεγέθει ἐφαίνοντο, πέμψαι
ἐθέλειν ἐς Μακεδονίαν ἐργάζεσθαι τὴν χώραν.
5 Ἐντεῦθεν ἐπὶ τὴν τῶν Ἀσσακηνῶν χώραν ἦγεν·
τούτους γὰρ ἐξηγγέλλετο παρεσκευάσθαι ὡς μαχου-
μένους, ἱππέας μὲν ἐς δισμυρίους ἔχοντας, πεζοὺς
δὲ ὑπὲρ τοὺς τρισμυρίους, τριάκοντα δὲ ἐλέφαντας.
Κράτερος μὲν δή, ἐκτετειχικὼς ἤδη τὴν πόλιν ἐφ' ἧς
τῷ οἰκισμῷ κατελέλειπτο, τούς τε βαρύτερον ὡπλι-
σμένους τῆς στρατιᾶς Ἀλεξάνδρῳ ἦγεν καὶ τὰς μη-
6 χανάς, εἴ που πολιορκίας δεήσειεν. αὐτὸς δὲ Ἀλέ-
ξανδρος, τούς τε ἑταίρους ἱππέας ἄγων καὶ τοὺς
ἱππακοντιστὰς καὶ τὴν Κοίνου καὶ Πολυσπέρχοντος
τάξιν καὶ τοὺς Ἀγριᾶνας καὶ τοὺς ψιλοὺς καὶ
τοὺς τοξότας, ἤει ὡς ἐπὶ τοὺς Ἀσσακηνούς· ἦγε
7 δὲ διὰ τῆς Γουραίων χώρας. καὶ τὸν ποταμὸν τὸν
ἐπώνυμον τῆς χώρας τὸν Γουραῖον χαλεπῶς διέβη,
διὰ βαθύτητά τε καὶ ὅτι ὀξὺς ὁ ῥοῦς ἦν αὐτῷ
καὶ οἱ λίθοι στρογγύλοι ἐν τῷ ποταμῷ ὄντες σφαλε-
ροὶ τοῖς ἐπιβαίνουσιν ἐγίγνοντο. οἱ δὲ βάρβαροι
ὡς προσάγοντα ᾔσθοντο Ἀλέξανδρον, ἀθρόοι μὲν
ἐς μάχην καταστῆναι οὐκ ἐτόλμησαν· διαλυθέντες
δὲ ὡς ἕκαστοι κατὰ πόλεις ταύτας ἐπενόουν ἀπο-
μαχόμενοι διασώζειν.

26 Καὶ Ἀλέξανδρος πρῶτα μὲν ἐπὶ Μάσσαγα ἦγε,
τὴν μεγίστην τῶν ταύτῃ πόλεων. ὡς δὲ προσῆγεν
ἤδη τοῖς τείχεσι, θαρρήσαντες οἱ βάρβαροι τοῖς
μισθοφόροις τοῖς ἐκ τῶν πρόσω Ἰνδῶν, ἦσαν γὰρ
οὗτοι ἐς ἑπτακισχιλίους, ὡς στρατοπεδευομένους
εἶδον τοὺς Μακεδόνας, δρόμῳ ἐπ' αὐτοὺς ἤεσαν.
2 καὶ Ἀλέξανδρος ἰδὼν πλησίον τῆς πόλεως ἐσομένην
τὴν μάχην, προσωτέρω ἐκκαλέσασθαι αὐτοὺς βου-
ληθεὶς τῶν τειχῶν, ὡς εἰ τροπὴ γίγνοιτο, ἐγίνωσκε

γὰρ ἐσομένην, μὴ δι' ὀλίγου ἐς τὴν πόλιν κατα-
φυγόντες εὐμαρῶς διασώζοιντο, ὡς ἐκθέοντας εἶδε τοὺς
βαρβάρους, μεταβαλλομένους κελεύει τοὺς Μακεδό-
νας ὀπίσω ἀποχωρεῖν ὡς πρὸς γήλοφόν τινα, ἀπέ-
χοντα ἀπὸ τοῦ χωρίου ἵναπερ στρατοπεδεύειν ἐγνώ-
κει ἑπτά που μάλιστα σταδίους. καὶ οἱ πολέμιοι 3
ἀναθαρσήσαντες, ὡς ἐγκεκλικότων ἤδη τῶν Μακε-
δόνων, δρόμῳ τε καὶ ξὺν οὐδενὶ κόσμῳ ἐφέροντο
ἐς αὐτούς. ὡς δὲ ἐξικνεῖτο ἤδη τὰ τοξεύματα,
ἐνταῦθα Ἀλέξανδρος ἀπὸ ξυνθήματος ἐπιστρέψας
ἐς αὐτοὺς τὴν φάλαγγα δρόμῳ ἀντεπῆγε. πρῶτοι
δὲ οἱ ἱππακοντισταί τε αὐτῷ καὶ οἱ Ἀγριᾶνες καὶ
οἱ τοξόται ἐκδραμόντες ξυνέμιξαν τοῖς βαρβάροις·
αὐτὸς δὲ τὴν φάλαγγα ἐν τάξει ἦγεν. οἱ δὲ Ἰνδοὶ 4
τῷ τε παραλόγῳ ἐκπλαγέντες καὶ ἅμα ἐν χερσὶ
γεγενημένης τῆς μάχης ἐγκλίναντες ἔφευγον ἐς τὴν
πόλιν. καὶ ἀπέθανον μὲν αὐτῶν ἀμφὶ τοὺς διακο-
σίους, οἱ δὲ λοιποὶ ἐς τὰ τείχη κατεκλείσθησαν. καὶ
Ἀλέξανδρος προσῆγε τῷ τείχει τὴν φάλαγγα, καὶ
ἐντεῦθεν τοξεύεται μὲν ἀπὸ τοῦ τείχους ἐς τὸ
σφυρὸν οὐ χαλεπῶς. ἐπαγαγὼν δὲ τὰς μηχανὰς 5
τῇ ὑστεραίᾳ τῶν μὲν τειχῶν τι εὐμαρῶς κατέ-
σεισε· βιαζομένους δὲ ταύτῃ τοὺς Μακεδόνας ᾗ
παρέρρηκτο τοῦ τείχους οὐκ ἀτόλμως οἱ Ἰνδοὶ
ἠμύνοντο, ὥστε ταύτῃ μὲν τῇ ἡμέρᾳ ἀνεκαλέσατο
τὴν στρατιάν. τῇ δὲ ὑστεραίᾳ τῶν τε Μακεδό-
νων αὐτῶν ἡ προσβολὴ καρτερωτέρα ἐγίγνετο καὶ
πύργος ἐπήχθη ξύλινος τοῖς τείχεσιν, ὅθεν ἐκτο-
ξεύσαντες οἱ τοξόται καὶ βέλη ἀπὸ μηχανῶν
ἀφιέμενα ἀνέστελλον ἐπὶ πολὺ τοὺς Ἰνδούς. ἀλλ'
οὐδ' ὣς βιάσασθαι εἴσω τοῦ τείχους οἷοί τε ἐγέ-
νοντο.

6 Τῇ δὲ τρίτῃ προσαγαγὼν αὖθις τὴν φάλαγγα
καὶ ἀπὸ μηχανῆς γέφυραν ἐπιβαλὼν τοῦ τείχους
ᾗ παρερρωγὸς ἦν, ταύτῃ ἐπῆγε τοὺς ὑπασπιστάς,
οἵπερ αὐτῷ καὶ Τύρον ὡσαύτως ἐξεῖλον. πολλῶν
δὲ ὑπὸ προθυμίας ὠθουμένων ἄχθος λαβοῦσα μεῖζον
ἡ γέφυρα κατερράγη καὶ πίπτουσι ξὺν αὐτῇ οἱ Μακε-
7 δόνες. οἱ δὲ βάρβαροι ἰδόντες τὸ γιγνόμενον λίθοις
τε ξὺν βοῇ ἀπὸ τῶν τειχῶν καὶ τοξεύμασι καὶ ἄλλῳ
ὅτῳ τις μετὰ χεῖρας ἔχων ἐτύγχανεν ἢ ὅτῳ τις ἐν
τῷ τότε ἔλαβεν ἐξηκόντιζον ἐς τοὺς Μακεδόνας· οἱ
δὲ καὶ κατὰ θύρας, αἵτινες αὐτοῖς κατὰ τὰ μεσο-
πύργια μικραὶ ἦσαν, ἐκθέοντες ἐκ χειρὸς ἔπαιον
τεταραγμένους.

27 Ἀλέξανδρος δὲ πέμπει Ἀλκέταν ξὺν τῇ αὐτοῦ
τάξει τούς τε κατατετρωμένους ἀναλαβεῖν καὶ ὅσοι
προσεμάχοντο ἐπανακαλέσασθαι ὡς ἐπὶ τὸ στρατό-
πεδον. καὶ τῇ τετάρτῃ ὡσαύτως ἐπ' ἄλλης μηχανῆς
ἄλλη ἐπιβάθρα αὐτῷ προσήγετο πρὸς τὸ τεῖχος.

2 Καὶ οἱ Ἰνδοί, ἕως μὲν αὐτοῖς ὁ ἡγεμὼν τοῦ
χωρίου περιῆν, ἀπεμάχοντο καρτερῶς· ὡς δὲ βέλει
ἀπὸ μηχανῆς τυπεὶς ἀποθνήσκει ἐκεῖνος, αὐτῶν τε
οἱ μέν τινες πεπτωκότες ἐν τῇ ξυνεχεῖ πολιορκίᾳ,
οἱ δὲ πολλοὶ τραυματίαι τε καὶ ἀπόμαχοι ἦσαν,
3 ἐπεκηρυκεύοντο πρὸς Ἀλέξανδρον. τῷ δὲ ἀσμένῳ
γίνεται ἄνδρας ἀγαθοὺς διασῶσαι· καὶ ξυμβαίνει
ἐπὶ τῷδε Ἀλέξανδρος τοῖς μισθοφόροις Ἰνδοῖς ὡς
καταταχθέντας ἐς τὴν ἄλλην στρατιὰν ξὺν αὐτῷ
στρατεύεσθαι. οἱ μὲν δὴ ἐξῆλθον ξὺν τοῖς ὅπλοις,
καὶ κατεστρατοπέδευσαν κατὰ σφᾶς ἐπὶ γηλόφῳ ὃς
ἦν ἀντίπορος τοῦ τῶν Μακεδόνων στρατοπέδου.
νυκτὸς δὲ ἐπενόουν δρασμῷ διαχρησάμενοι ἐς τὰ
σφέτερα ἤδη ἀπαναστῆναι, οὐκ ἐθέλοντες ἐναντία

αἱρεῖσθαι τοῖς ἄλλοις Ἰνδοῖς ὅπλα. καὶ ταῦτα ὡς 4
ἐξηγγέλθη Ἀλεξάνδρῳ, περιστήσας τῆς νυκτὸς τῷ
γηλόφῳ τὴν στρατιὰν πᾶσαν κατακόπτει τοὺς Ἰν-
δοὺς ἐν μέσῳ ἀπολαβών, τήν τε πόλιν αἱρεῖ κατὰ
κράτος, ἐρημωθεῖσαν τῶν προμαχομένων, καὶ τὴν
μητέρα τὴν Ἀσσακήνου καὶ τὴν παῖδα ἔλαβεν. ἀπ-
έθανον δὲ ἐν τῇ πάσῃ πολιορκίᾳ τῶν ξὺν Ἀλε-
ξάνδρῳ ἐς πέντε καὶ εἴκοσιν.

Ἔνθεν δὲ Κοῖνον μὲν ὡς ἐπὶ Βάζιρα ἐκπέμπει, 5
γνώμην ποιησάμενος ὅτι μαθόντες τῶν Μασσάγων
τὴν ἅλωσιν ἐνδώσουσι σφᾶς αὐτούς. Ἄτταλον δὲ
καὶ Ἀλκέταν καὶ Δημήτριον τὸν ἱππάρχην ἐπὶ Ὦρα
στέλλει, ἄλλην πόλιν, παραγγείλας περιτειχίζειν τὴν
πόλιν ἔστ' ἂν ἀφίκηται αὐτός. καὶ γίγνεται ἐκδρομὴ 6
τῶν ἐκ τῆς πόλεως ἐπὶ τοὺς ἀμφὶ Ἀλκέταν. οὐ
χαλεπῶς δὲ τρεψάμενοι αὐτοὺς οἱ Μακεδόνες εἴσω
τοῦ τείχους ἐς τὴν πόλιν ἀποστρέφουσι. καὶ Κοίνῳ
οὐ προχωρεῖ τὰ ἐν τοῖς Βαζίροις, ἀλλὰ πιστεύοντες
γὰρ τοῦ χωρίου τῇ ὀχυρότητι, ὅτι ὑπερύψηλόν τε
ἦν καὶ πάντη ἀκριβῶς τετειχισμένον, οὐδὲν ξυμ-
βατικὸν ἐνεδίδοσαν.

Ταῦτα μαθὼν Ἀλέξανδρος ὥρμητο μὲν ὡς ἐπὶ 7
Βάζιρα· γνοὺς δὲ ὅτι τῶν προσοίκων τινὲς βαρ-
βάρων παριέναι ἐς τὰ Ὦρα τὴν πόλιν λαθόντες
μέλλουσι, πρὸς Ἀβισάρου ἐπὶ τῷδε ἐσταλμένοι, ἐπὶ
τὰ Ὦρα πρῶτον ἦγε· Κοῖνον δὲ ἐπιτειχίσαι τῇ πόλει
τῶν Βαζίρων καρτερόν τι χωρίον προσέταξε, καὶ ἐν
τούτῳ φυλακὴν καταλιπόντα ἀποχρῶσαν, ὡς μὴ
ἄδεια εἴη τοῖς ἐν τῇ πόλει χρῆσθαι τῇ χώρᾳ, αὐτὸν
ἄγοντα τῆς στρατιᾶς τὴν λοιπὴν παρ' αὐτὸν ἰέναι.
οἱ δὲ ἐκ τῶν Βαζίρων ὡς εἶδον ἀπιόντα ξὺν τῷ 8
πλείστῳ τῆς στρατιᾶς τὸν Κοῖνον, καταφρονήσαντες

τῶν Μακεδόνων, ὡς οὐ γενομένων ἂν σφισιν ἀξιο-
μάχων, ἐπεκθέουσιν ἐς τὸ πεδίον· καὶ γίγνεται
αὐτῶν μάχη καρτερά. καὶ ἐν ταύτῃ πίπτουσι μὲν
τῶν βαρβάρων ἐς πεντακοσίους, ζῶντες δὲ ἐλήφθησαν
ὑπὲρ τοὺς ἑβδομήκοντα· οἱ δὲ λοιποὶ ἐν τῇ πόλει
ξυμφυγόντες βεβαιότερον ἤδη εἴργοντο τῆς χώρας
9 ὑπὸ τῶν ἐκ τοῦ ἐπιτειχίσματος. καὶ Ἀλεξάνδρῳ δὲ
τῶν Ὥρων ἡ πολιορκία οὐ χαλεπὴ ἐγένετο, ἀλλ'
εὐθὺς ἐξ ἐφόδου προσβαλὼν τοῖς τείχεσι τῆς πόλεως
ἐκράτησε, καὶ τοὺς ἐλέφαντας τοὺς ἐγκαταλειφθέντας
ἔλαβε.

28 Καὶ ταῦτα οἱ ἐν τοῖς Βαζίροις ὡς ἔμαθον, ἀπο-
γνόντες τὰ σφέτερα πράγματα ἀμφὶ μέσας νύκτας
τὴν πόλιν ἐκλείπουσιν, ἔφυγον δὲ ἐς τὴν πέτραν.
ὣς δὲ καὶ οἱ ἄλλοι βάρβαροι ἔπραττον· ἀπολιπόντες
τὰς πόλεις ξύμπαντες ἔφευγον ἐς τὴν πέτραν τὴν ἐν
τῇ χώρᾳ τὴν Ἄορνον καλουμένην. μέγα γάρ τι τοῦτο
χρῆμα πέτρας ἐν τῇ χώρᾳ ταύτῃ ἐστί, καὶ λόγος ὑπὲρ
αὐτῆς κατέχει οὐδὲ Ἡρακλεῖ τῷ Διὸς ἁλωτὸν γενέ-
2 σθαι τὴν πέτραν. εἰ μὲν δὴ καὶ ἐς Ἰνδοὺς ἀφίκετο
ὁ Ἡρακλῆς ὁ Θηβαῖος ἢ ὁ Τύριος ἢ ὁ Αἰγύπτιος ἐς
οὐδέτερα ἔχω ἰσχυρίσασθαι· μᾶλλον δὲ δοκῶ ὅτι
οὐκ ἀφίκετο, ἀλλὰ πάντα γὰρ ὅσα χαλεπὰ οἱ ἄνθρω-
ποι ἐς τοσόνδε ἄρα αὔξουσιν αὐτῶν τὴν χαλεπότητα
ὡς καὶ τῷ Ἡρακλεῖ ἂν ἄπορα γενέσθαι μυθεύειν.
κἀγὼ ὑπὲρ τῆς πέτρας ταύτης οὕτω γινώσκω, τὸν
3 Ἡρακλέα ἐς κόμπον τοῦ λόγου ἐπιφημίζεσθαι. τὸν
μὲν δὴ κύκλον τῆς πέτρας λέγουσιν ἐς διακοσίους
σταδίους μάλιστα εἶναι, ὕψος δὲ αὐτῆς, ἵναπερ
χθαμαλώτατον, σταδίων ἕνδεκα, καὶ ἀνάβασιν χειρο-
ποίητον μίαν χαλεπήν· εἶναι δὲ καὶ ὕδωρ ἐν ἄκρᾳ
τῇ πέτρᾳ πολὺ καὶ καθαρόν, πηγὴν ἀνίσχουσαν,

ὡς καὶ ἀπορρεῖν ἀπὸ τῆς πηγῆς ὕδωρ, καὶ ὕλην καὶ γῆν ἀγαθὴν ἐργάσιμον ὅσην καὶ χιλίοις ἀνθρώποις ἀποχρῶσαν ἂν εἶναι ἐργάζεσθαι.

Καὶ ταῦτα ἀκούοντα Ἀλέξανδρον πόθος λαμβάνει 4
ἐξελεῖν καὶ τοῦτο τὸ ὄρος, οὐχ ἥκιστα ἐπὶ τῷ ἀμφὶ τὸν Ἡρακλέα μύθῳ πεφημισμένῳ. τὰ μὲν δὴ Ὧρα καὶ τὰ Μάσσαγα φρούρια ἐποίησεν ἐπὶ τῇ χώρᾳ· τὰ Βάζιρα δὲ πόλιν ἐξετείχισε. καὶ οἱ ἀμφὶ Ἡφαι- 5
στίωνά τε καὶ Περδίκκαν αὐτῷ ἄλλην πόλιν ἐκτειχίσαντες, Ὀροβάτις ὄνομα τῇ πόλει ἦν, καὶ φρουρὰν καταλιπόντες, ὡς ἐπὶ τὸν Ἰνδὸν ποταμὸν ᾔεσαν· ὡς δὲ ἀφίκοντο, ἔπρασσον ἤδη ὅσα ἐς τὸ ζεῦξαι τὸν Ἰνδὸν ὑπὸ Ἀλεξάνδρου ἐτέτακτο.

Ἀλέξανδρος δὲ τῆς μὲν χώρας τῆς ἐπὶ τάδε τοῦ 6
Ἰνδοῦ ποταμοῦ σατράπην κατέστησε Νικάνορα τῶν ἑταίρων. αὐτὸς δὲ τὰ μὲν πρῶτα ὡς ἐπὶ τὸν Ἰνδὸν ποταμὸν ἦγε, καὶ πόλιν τε Πευκελαῶτιν οὐ πόρρω τοῦ Ἰνδοῦ ᾠκισμένην ὁμολογίᾳ παρεστήσατο καὶ ἐν αὐτῇ φρουρὰν καταστήσας τῶν Μακεδόνων καὶ Φίλιππον ἐπὶ τῇ φρουρᾷ ἡγεμόνα, ὁ δὲ καὶ ἄλλα προσηγάγετο μικρὰ πολίσματα πρὸς τῷ Ἰνδῷ ποταμῷ ᾠκισμένα· ξυνείποντο δὲ αὐτῷ Κωφαῖός τε καὶ Ἀσσαγέτης οἱ ὕπαρχοι τῆς χώρας. ἀφικόμενος 7
δὲ ἐς Ἐμβόλιμα πόλιν, ἣ ξύνεγγυς τῆς πέτρας τῆς Ἀόρνου ᾤκεῖτο, Κράτερον μὲν ξὺν μέρει τῆς στρατιᾶς καταλείπει αὐτοῦ, σῖτόν τε ἐς τὴν πόλιν ὡς πλεῖστον ξυνάγειν καὶ ὅσα ἄλλα ἐς χρόνιον τριβήν, ὡς ἐντεῦθεν ὁρμωμένους τοὺς Μακεδόνας χρονίῳ πολιορκίᾳ ἐκτρυχῶσαι τοὺς κατέχοντας τὴν πέτραν, εἰ μὴ ἐξ ἐφόδου ληφθείη. αὐτὸς δὲ τοὺς τοξότας τε ἀνα- 8
λαβὼν καὶ τοὺς Ἀγριᾶνας καὶ τὴν Κοίνου τάξιν καὶ ἀπὸ τῆς ἄλλης φάλαγγος ἐπιλέξας τοὺς κουφοτά-

τους τε καὶ ἅμα εὐοπλοτάτους καὶ τῶν ἑταίρων
ἱππέων ἐς διακοσίους καὶ ἱπποτοξότας ἐς ἑκατὸν
προσῆγε τῇ πέτρᾳ. καὶ ταύτῃ μὲν τῇ ἡμέρᾳ κατε-
στρατοπεδεύσατο ἵνα ἐπιτήδειον αὐτῷ ἐφαίνετο· τῇ
δὲ ὑστεραίᾳ ὀλίγον προελθὼν ὡς πρὸς τὴν πέτραν
αὖθις ἐστρατοπεδεύσατο.
29 Καὶ ἐν τούτῳ ἧκον παρ' αὐτὸν τῶν προσχώρων
τινές, σφᾶς τε αὐτοὺς ἐνδιδόντες καὶ ἡγήσεσθαι
φάσκοντες ἐς τῆς πέτρας τὸ ἐπιμαχώτατον, ὅθεν οὐ
χαλεπὸν αὐτῷ ἔσεσθαι ἑλεῖν τὸ χωρίον. καὶ ξὺν
τούτοις πέμπει Πτολεμαῖον τὸν Λάγου τὸν σωμα-
τοφύλακα, τούς τε Ἀγριᾶνας ἄγοντα καὶ τοὺς ψιλοὺς
τοὺς ἄλλους καὶ τῶν ὑπασπιστῶν ἐπιλέκτους, προσ-
τάξας, ἐπειδὰν καταλάβῃ τὸ χωρίον, κατέχειν μὲν
αὐτὸ ἰσχυρᾷ φυλακῇ, οἷ δὲ σημαίνειν ὅτι ἔχεται.
2 καὶ Πτολεμαῖος ἐλθὼν ὁδὸν τραχεῖάν τε καὶ δύσ-
πορον λανθάνει τοὺς βαρβάρους κατασχὼν τὸν
τόπον· καὶ τοῦτον χάρακι ἐν κύκλῳ καὶ τάφρῳ
ὀχυρώσας πυρσὸν αἴρει ἀπὸ τοῦ ὄρους ἔνθεν ὀφθή-
σεσθαι ὑπ' Ἀλεξάνδρου ἔμελλε. καὶ ὤφθη τε ἅμα
ἡ φλὸξ καὶ Ἀλέξανδρος ἐπῆγε τῇ ὑστεραίᾳ τὴν
στρατιάν· ἀμυνομένων δὲ τῶν βαρβάρων οὐδὲν
πλέον αὐτῷ ὑπὸ δυσχωρίας ἐγίγνετο. ὡς δὲ Ἀλε-
ξάνδρῳ ἄπορον τὴν προσβολὴν κατέμαθον οἱ βάρ-
3 βαροι, ἀναστρέψαντες τοῖς ἀμφὶ Πτολεμαῖον αὐτοὶ
προσέβαλλον· καὶ γίνεται αὐτῶν τε καὶ τῶν Μακε-
δόνων μάχη καρτερά, τῶν μὲν διασπάσαι τὸν χάρακα
σπουδὴν ποιουμένων, τῶν Ἰνδῶν, Πτολεμαίου δὲ
διαφυλάξαι τὸ χωρίον· καὶ μεῖον σχόντες οἱ βάρβαροι
ἐν τῷ ἀκροβολισμῷ νυκτὸς ἐπιγενομένης ἀπεχώρησαν.
4 Ἀλέξανδρος δὲ τῶν Ἰνδῶν τινα τῶν αὐτομόλων,
πιστόν τε ἄλλως καὶ τῶν χωρίων δαήμονα ἐπιλεξά-

μενος, πέμπει παρὰ Πτολεμαῖον τῆς νυκτὸς γράμ-
ματα φέροντα τὸν Ἰνδόν, ἵνα ἐγέγραπτο, ἐπειδὰν
αὐτὸς προσβάλῃ τῇ πέτρᾳ, τὸν δὲ ἐπιέναι τοῖς
βαρβάροις κατὰ τὸ ὄρος, μηδὲ ἀγαπᾶν ἐν φυλακῇ
ἔχοντα τὸ χωρίον, ὡς ἀμφοτέρωθεν βαλλομένους
τοὺς Ἰνδοὺς ἀμφιβόλους γίγνεσθαι. καὶ αὐτὸς ἅμα 5
τῇ ἡμέρᾳ ἄρας ἐκ τοῦ στρατοπέδου προσῆγε τὴν
στρατιὰν κατὰ τὴν πρόσβασιν ᾗ Πτολεμαῖος λαθὼν
ἀνέβη, γνώμην ποιούμενος ὡς εἰ ταύτῃ βιασάμενος
ξυμμίξει τοῖς ἀμφὶ Πτολεμαῖον, οὐ χαλεπὸν ἔτι
ἐσόμενον αὐτῷ τὸ ἔργον. καὶ ξυνέβη οὕτως. ἔστε 6
μὲν γὰρ ἐπὶ μεσημβρίαν ξυνειστήκει καρτερὰ μάχη
τοῖς τε Ἰνδοῖς καὶ τοῖς Μακεδόσιν, τῶν μὲν ἐκ-
βιαζομένων ἐς τὴν πρόσβασιν, τῶν δὲ βαλλόντων
ἀνιόντας· ὡς δὲ οὐκ ἀνίεσαν οἱ Μακεδόνες, ἄλλοι ἐπ'
ἄλλοις ἐπιόντες, οἱ δὲ πρόσθεν ἀναπαυόμενοι, μόγις
δὴ ἀμφὶ δείλην ἐκράτησαν τῆς παρόδου καὶ ξυνέμιξαν
τοῖς ξὺν Πτολεμαίῳ. ἐκεῖθεν δὲ ὁμοῦ ἤδη γενομένη
ἡ στρατιὰ πᾶσα ἐπήγετο αὖθις ὡς ἐπ' αὐτὴν τὴν
πέτραν· ἀλλὰ γὰρ ἔτι ἄπορος ἦν αὐτῇ ἡ προσβολή.
ταύτῃ μὲν δὴ τῇ ἡμέρᾳ τοῦτο τὸ τέλος γίγνεται.

Ὑπὸ δὲ τὴν ἕω παραγγέλλει στρατιώτῃ ἑκάστῳ 7
κόπτειν χάρακας ἑκατὸν κατ' ἄνδρα. καὶ οὗτοι
κεκομμένοι ἦσαν καὶ αὐτὸς ἐχώννυεν ἀρξάμενος
ἀπὸ τῆς κορυφῆς τοῦ λόφου ἵνα ἐστρατοπεδευκότες
ἦσαν ὡς ἐπὶ τὴν πέτραν χῶμα μέγα, ἔνθεν τοξεύ-
ματά τε ἂν ἐξικνεῖσθαι ἐς τοὺς προμαχομένους
δυνατὰ αὐτῷ ἐφαίνετο καὶ ἀπὸ μηχανῶν βέλη ἀφι-
έμενα· καὶ ἐχώννυον αὐτῷ πᾶς τις ἀντιλαμβανό-
μενος τοῦ ἔργου· καὶ αὐτὸς ἐφειστήκει θεατὴς καὶ
ἐπαινέτης τοῦ ξὺν προθυμίᾳ περαινομένου, κολα-
στὴς δὲ τοῦ ἐν τῷ παραχρῆμα ἐκλιποῦς.

30 *Τῇ μὲν δὴ πρώτῃ ἡμέρᾳ ὡς ἐπὶ στάδιον ἔχωσεν αὐτῷ ὁ στρατός. ἐς δὲ τὴν ὑστεραίαν οἵ τε σφενδονῆται σφενδονῶντες ἐς τοὺς Ἰνδοὺς ἐκ τοῦ ἤδη κεχωσμένου καὶ ἀπὸ τῶν μηχανῶν βέλη ἀφιέμενα ἀνέστελλε τῶν Ἰνδῶν τὰς ἐκδρομὰς τὰς ἐπὶ τοὺς χωννύοντας. καὶ ἐχώννυτο αὐτῷ ἐς τρεῖς ἡμέρας ξυνεχῶς τὸ χωρίον. τῇ τετάρτῃ δὲ βιασάμενοι τῶν Μακεδόνων οὐ πολλοὶ κατέσχον ὀλίγον γήλοφον ἰσόπεδον τῇ πέτρᾳ. καὶ Ἀλέξανδρος οὐδέν τι ἐλινύων ἐπῆγε τὸ χῶμα, ξυνάψαι ἐθέλων τὸ χωννύμενον τῷ γηλόφῳ ὅντινα οἱ ὀλίγοι αὐτῷ ἤδη κατεῖχον.*

2 *Οἱ δὲ Ἰνδοὶ πρός τε τὴν ἀδιήγητον τόλμαν τῶν ἐς τὸν γήλοφον βιασαμένων Μακεδόνων ἐκπλαγέντες καὶ τὸ χῶμα ξυνάπτον ἤδη ὁρῶντες, τοῦ μὲν ἀπομάχεσθαι ἔτι ἀπείχοντο· πέμψαντες δὲ κήρυκα σφῶν παρ' Ἀλέξανδρον ἐθέλειν ἔφασκον ἐνδοῦναι τὴν πέτραν, εἴ σφισι σπένδοιτο. γνώμην δὲ ἐπεποίηντο ἐν τῷ ἔτι διαμέλλοντι τῶν σπονδῶν διαγαγόντες τὴν ἡμέραν νυκτὸς ὡς ἕκαστοι διασκεδάννυσθαι ἐπὶ τὰ*
3 *σφέτερα ἤθη. καὶ τοῦτο ὡς ἐπύθετο Ἀλέξανδρος, ἐνδίδωσιν αὐτοῖς χρόνον τε ἐς τὴν ἀποχώρησιν καὶ τῆς φυλακῆς τὴν κύκλωσιν τὴν πάντῃ ἀφελεῖν. καὶ αὐτὸς ἔμενεν ἔστε ἤρξαντο τῆς ἀποχωρήσεως· καὶ ἐν τούτῳ ἀναλαβὼν τῶν σωματοφυλάκων καὶ τῶν ὑπασπιστῶν ἐς ἑπτακοσίους κατὰ τὸ ἐκλελειμμένον τῆς πέτρας ἀνέρχεται ἐς αὐτὴν πρῶτος, καὶ οἱ Μακεδόνες ἄλλος ἄλλῃ ἀνιμῶντες ἀλλήλους ἀνῄεσαν.*
4 *καὶ οὗτοι ἐπὶ τοὺς ἀποχωροῦντας τῶν βαρβάρων τραπόμενοι ἀπὸ ξυνθήματος, πολλοὺς μὲν αὐτῶν ἐν τῇ φυγῇ ἀπέκτειναν· οἱ δὲ καὶ πεφοβημένως ἀποχωροῦντες κατὰ τῶν κρημνῶν ῥίψαντες σφᾶς ἀπέθανον. εἴχετό τε Ἀλεξάνδρῳ ἡ πέτρα ἡ τῷ Ἡρα-*

κλεῖ ἄπορος γενομένη, καὶ ἔθυεν ἐπ' αὐτῇ Ἀλέξαν-
δρος καὶ κατεσκεύασε φρούριον, παραδοὺς Σισικόττῳ
ἐπιμελεῖσθαι τῆς φρουρᾶς, ὃς ἐξ Ἰνδῶν μὲν πάλαι
ηὐτομολήκει ἐς Βάκτρα παρὰ Βῆσσον, Ἀλεξάνδρου δὲ
κατασχόντος τὴν χώραν τὴν Βακτρίαν ξυνεστράτευέ
τε αὐτῷ καὶ πιστὸς ἐς τὰ μάλιστα ἐφαίνετο.

Ἄρας δ' ἐκ τῆς πέτρας ἐς τὴν Ἀσσακηνῶν 5
χώραν ἐμβάλλει. τὸν γὰρ ἀδελφὸν τὸν Ἀσσακηνοῦ
ἐξηγγέλλετο τούς τε ἐλέφαντας ἔχοντα καὶ τῶν προσ-
χώρων βαρβάρων πολλοὺς ξυμπεφευγέναι ἐς τὰ ταύ-
τῃ ὄρη. καὶ ἀφικόμενος εἰς Δύρτα πόλιν τῶν μὲν
ἐνοικούντων οὐδένα καταλαμβάνει οὐδὲ ἐν τῇ χώρᾳ
τῇ πρὸς τῇ πόλει· ἐς δὲ τὴν ὑστεραίαν Νέαρχόν
τε καὶ Ἀντίοχον τοὺς χιλιάρχους τῶν ὑπασπιστῶν
ἐκπέμπει· καὶ Νεάρχῳ μὲν τοὺς Ἀγριᾶνας καὶ τοὺς 6
ψιλοὺς ἄγειν ἔδωκεν, Ἀντιόχῳ δὲ τήν τε αὐτοῦ χιλι-
αρχίαν καὶ δύο ἐπὶ ταύτῃ ἄλλας. ἐστέλλοντο δὲ τά
τε χωρία κατοψόμενοι καὶ εἴ πού τινας τῶν βαρ-
βάρων ξυλλαβεῖν ἐς ἔλεγχον τῶν κατὰ τὴν χώραν,
τῶν τε ἄλλων καὶ μάλιστα δὴ τὰ ἀμφὶ τοὺς ἐλέ-
φαντας ἔμελεν αὐτῷ μαθεῖν.

Αὐτὸς δε ὡς ἐπὶ τὸν Ἰνδὸν ποταμὸν ἤδη ἦγε, 7
καὶ ἡ στρατιὰ αὐτῷ ὡδοποιεῖτο πρόσω ἰοῦσα ἄπορα
ἄλλως ὄντα τά ταύτῃ χωρία. ἐνταῦθα ξυλλαμβάνει
ὀλίγους τῶν βαρβάρων, καὶ παρὰ τούτων ἔμαθεν
ὅτι οἱ μὲν ἐν τῇ χώρᾳ Ἰνδοὶ παρὰ Ἀβισάρῃ ἀπο-
πεφευγότες εἶεν, τοὺς ἐλέφαντας δὲ ὅτι αὐτοῦ
κατέλιπον νέμεσθαι πρὸς τῷ ποταμῷ τῷ Ἰνδῷ· καὶ
τούτους ἡγήσασθαί οἱ τὴν ὁδὸν ἐκέλευσεν ὡς ἐπὶ
τοὺς ἐλέφαντας. εἰσὶ δὲ Ἰνδῶν πολλοὶ κυνηγέται
τῶν ἐλεφάντων, καὶ τούτους σπουδῇ ἀμφ' αὐτὸν
εἶχεν Ἀλέξανδρος, καὶ τότε ἐθήρα ξὺν τούτοις τοὺς

ἐλέφαντας· καὶ δύο μὲν αὐτῶν ἀπόλλυνται κατὰ κρημνοῦ σφᾶς ῥίψαντες ἐν τῇ διώξει, οἱ δὲ ἄλλοι ξυλληφθέντες ἔφερόν τε τοὺς ἀμβάτας καὶ τῇ στρατιᾷ ξυνετάσσοντο. ἐπεὶ δὲ καὶ ὕλῃ ἐργασίμῳ ἐνέτυχε παρὰ τὸν ποταμόν, καὶ αὕτη ἐκόπη αὐτῷ ὑπὸ τῆς στρατιᾶς καὶ ναῦς ἐποιήθησαν. καὶ αὗται κατὰ τὸν Ἰνδὸν ποταμὸν ἤγοντο ὡς ἐπὶ τὴν γέφυραν ἥντινα Ἡφαιστίων καὶ Περδίκκας αὐτῷ ἐξῳκοδομηκότες πάλαι ἦσαν.

ΑΡΡΙΑΝΟΥ

ΑΝΑΒΑΣΕΩΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ

ΒΙΒΛΙΟΝ ΠΕΜΠΤΟΝ.

1 Ἐν δὲ τῇ χώρᾳ ταύτῃ, ἥντινα μεταξὺ τοῦ τε Κωφῆνος καὶ τοῦ Ἰνδοῦ ποταμοῦ ἐπῆλθεν Ἀλέξανδρος, καὶ Νῦσαν πόλιν οἰκεῖσθαι λέγουσι· τὸ δὲ κτίσμα εἶναι Διονύσου· Διόνυσον δὲ κτίσαι τὴν Νῦσαν ἐπεί τε Ἰνδοὺς ἐχειρώσατο, ὅστις δὴ οὗτος ὁ Διόνυσος καὶ ὁπότε ἢ ὅθεν ἐπ' Ἰνδοὺς ἐστράτευσεν·
2 οὐ γὰρ ἔχω συμβαλεῖν εἰ ὁ Θηβαῖος Διόνυσος ἐκ Θηβῶν ἢ ἐκ Τμώλου τοῦ Λυδίου ὁρμηθεὶς ἐπ' Ἰνδοὺς ἧκε στρατιὰν ἄγων, τοσαῦτα μὲν ἔθνη μάχιμα καὶ ἄγνωστα τοῖς τότε Ἕλλησιν ἐπελθών, οὐδὲν δὲ ἄλλο αὐτῶν ὅτι μὴ τὸ Ἰνδῶν βίᾳ χειρωσάμενος· πλήν γε δὴ ὅτι οὐκ ἀκριβῆ ἐξεταστὴν χρὴ εἶναι τῶν ὑπὲρ τοῦ θείου ἐκ παλαιοῦ μεμυθευμένων. τὰ γάρ τοι κατὰ τὸ εἰκὸς ξυντιθέντι οὐ πιστά, ἐπειδὰν τὸ θεῖόν τις προσθῇ τῷ λόγῳ, οὐ πάντη ἄπιστα φαίνεται.

Ὡς δὲ ἐπέβη τῇ Νύσῃ Ἀλέξανδρος, ἐκπέμπουσι 3
παρ' αὐτὸν οἱ Νυσαῖοι τὸν κρατιστεύοντα σφῶν,
ὄνομα δὲ ἦν αὐτῷ Ἄκουφις, καὶ ξὺν αὐτῷ πρέσβεις
τῶν δοκιμωτάτων τριάκοντα, δεησομένους Ἀλεξάν-
δρου ἀφεῖναι τῷ θεῷ τὴν πόλιν. παρελθεῖν τε δὴ 4
ἐς τὴν σκηνὴν τὴν Ἀλεξάνδρου τοὺς πρέσβεις καὶ
καταλαβεῖν καθήμενον κεκονιμένον ἔτι ἐκ τῆς ὁδοῦ
ξὺν τοῖς ὅπλοις τοῖς τε ἄλλοις καὶ τὸ κράνος περι-
κείμενον καὶ τὸ δόρυ ἔχοντα· θαμβῆσαί τε ἰδόντας
τὴν ὄψιν καὶ πεσόντας ἐς γῆν ἐπὶ πολὺ σιγὴν ἔχειν.
ὡς δὲ ἐξανέστησέ τε αὐτοὺς Ἀλέξανδρος καὶ θαρ-
ρεῖν ἐκέλευσε, τότε δὴ τὸν Ἄκουφιν ἀρξάμενον
λέγειν ὧδε.

Ὦ βασιλεῦ, δέονταί σου Νυσαῖοι ἐᾶσαι σφᾶς 5
ἐλευθέρους τε καὶ αὐτονόμους αἰδοῖ τοῦ Διονύσου.
Διόνυσος γὰρ ἐπειδὴ χειρωσάμενος τὸ Ἰνδῶν ἔθνος
ἐπὶ θάλασσαν ὀπίσω κατῄει τὴν Ἑλληνικήν, ἐκ τῶν
ἀπομάχων στρατιωτῶν, οἳ δὴ καὶ Βάκχοι αὐτῷ ἦσαν,
κτίζει τὴν πόλιν τήνδε μνημόσυνον τῆς αὐτοῦ πλά-
νης τε καὶ νίκης τοῖς ἔπειτα ἐσόμενον, καθάπερ οὖν
καὶ σὺ αὐτὸς Ἀλεξάνδρειάν τε ἔκτισας τὴν πρὸς
Καυκάσῳ ὄρει καὶ ἄλλην Ἀλεξάνδρειαν ἐν τῇ Αἰγυ-
πτίων γῇ, καὶ ἄλλας πολλὰς τὰς μὲν ἔκτισας ἤδη,
τὰς δὲ καὶ κτίσεις ἀνὰ χρόνον, οἷα δὴ πλείονα Διο-
νύσου ἔργα ἀποδειξάμενος. Νῦσάν τε οὖν ἐκάλεσε 6
τὴν πόλιν ὁ Διόνυσος ἐπὶ τῆς τροφοῦ τῆς Νύσης
καὶ τὴν χώραν Νυσαίαν· τὸ δὲ ὄρος ὅ τι περ πλη-
σίον ἐστὶ τῆς πόλεως καὶ τοῦτο Μηρὸν ἐπωνόμασε
Διόνυσος, ὅτι δὴ κατὰ τὸν μῦθον ἐν μηρῷ τῷ τοῦ
Διὸς ηὐξήθη. καὶ ἐκ τούτου ἐλευθέραν τε οἰκοῦμεν
τὴν Νῦσαν καὶ αὐτοὶ αὐτόνομοι καὶ ἐν κόσμῳ πολι-
τεύοντες· τῆς δὲ ἐκ Διονύσου οἰκίσεως καὶ τόδε

σοι γενέσθω τεκμήριον· κιττὸς γὰρ οὐκ ἄλλῃ τῆς Ἰνδῶν γῆς φυόμενος παρ' ἡμῖν φύεται.

2 Καὶ ταῦτα πάντα Ἀλεξάνδρῳ πρὸς θυμοῦ ἐγίγνετο ἀκούειν καὶ ἤθελε πιστὰ εἶναι τὰ ὑπὲρ τοῦ Διονύσου τῆς πλάνης μυθευόμενα· καὶ κτίσμα εἶναι Διονύσου τὴν Νῦσαν ἤθελεν, ὡς ἤδη τε ἥκειν αὐτὸς ἔνθα ἦλθε Διόνυσος καὶ ἐπ' ἐκεῖνα ἂν ἐλθεῖν Διονύσου· οὐδ' ἂν Μακεδόνας τὸ πρόσω ἀπαξιῶσαι συμπονεῖν οἱ ἔτι κατὰ ζῆλον τῶν Διονύσου ἔργων.
2 καὶ δίδωσιν ἐλευθέρους τε εἶναι τοὺς οἰκήτορας τῆς Νύσης καὶ αὐτονόμους. ὡς δὲ καὶ τοὺς νόμους ἐπύθετο αὐτῶν καὶ ὅτι πρὸς τῶν ἀρίστων τὸ πολίτευμα ἔχεται, ταῦτά τε ἐπήνεσε καὶ ἠξίωσε τῶν τε ἱππέων οἱ ξυμπέμψαι ἐς τριακοσίους καὶ τῶν προεστώτων τοῦ πολιτεύματος, ἦσαν δὲ καὶ αὐτοὶ τριακόσιοι, ἑκατὸν τοὺς ἀρίστους ἐπιλεξαμένους· Ἄκουφιν δὲ εἶναι τὸν ἐπιλεγόμενον, ὅντινα καὶ ὕπαρχον
3 τῆς χώρας τῆς Νυσαίας κατέστησεν αὐτός. τὸν δὲ Ἄκουφιν ταῦτα ἀκούσαντα ἐπιμειδιᾶσαι λέγεται τῷ λόγῳ· καὶ Ἀλέξανδρον ἐρέσθαι ἐφ' ὅτῳ ἐγέλασεν· ἀποκρίνασθαι δ' Ἄκουφιν· καὶ πῶς ἄν, ὦ βασιλεῦ, μία πόλις ἑκατὸν ἀνδρῶν ἀγαθῶν ἐρημωθεῖσα ἔτι καλῶς πολιτεύοιτο; ἀλλὰ σύ, εἴ σοι μέλει Νυσαίων, τοὺς ἱππέας μὲν ἄγεσθαι τοὺς τριακοσίους καὶ εἰ βούλει, ἔτι τούτων πλείονας· ἀντὶ δὲ τῶν ἑκατόν, οὕστινας τοὺς ἀρίστους ἐπιλέξαι σὺ κελεύεις, διπλασίους τῶν ἄλλων τῶν κακῶν ἄγεσθαι, ἵνα σοι καὶ αὖθις ἀφικομένῳ δεῦρο ἐν τῷ αὐτῷ τούτῳ κόσμῳ φανείη ἡ πόλις. ταῦτα λέγοντα, λέγειν γὰρ δόξαι
4 φρόνιμα, πεῖσαι Ἀλέξανδρον. καὶ τοὺς μὲν ἱππέας ξυμπέμπειν οἱ ἐκέλευσε, τοὺς δὲ ἑκατὸν τοὺς ἐπιλέκτους μηκέτι αἰτῆσαι, ἀλλὰ μηδ' ἀντ' αὐτῶν ἄλ-

λους· τὸν δὲ παῖδα ἄρα τοῦ Ἀκούφιος καὶ τῆς
θυγατρὸς τὸν παῖδα ξυμπέμψαι αὐτῷ Ἄκουφιν.
Ἀλέξανδρον δὲ πόθος ἔλαβεν ἰδεῖν τὸν χῶρον 5
ὅπου τινα ὑπομνήματα τοῦ Διονύσου οἱ Νυσαῖοι
ἐκόμπαζον. ἐλθεῖν τε ἐς τὸ ὄρος τὸν Μηρὸν ξὺν
τοῖς ἑταίροις τοῖς ἱππεῦσι καὶ τῷ πεζικῷ ἀγήματι
καὶ ἰδεῖν κισσοῦ τε ἀνάπλεων καὶ δάφνης τὸ ὄρος
καὶ ἄλση παντοίᾳ ὕλῃ σύσκια, καὶ θήρας ἐν αὐτῷ
εἶναι θηρίων παντοδαπῶν. καὶ τοὺς Μακεδόνας 6
ἡδέως τὸν κισσὸν ἰδόντας, οἷα δὴ διὰ μακροῦ
ὀφθέντα (οὐ γὰρ εἶναι ἐν τῇ Ἰνδῶν χώρᾳ κισσόν, οὐδὲ
ἵναπερ αὐτοῖς ἄμπελοι ἦσαν) στεφάνους σπουδῇ
ἀπ᾽ αὐτοῦ ποιήσασθαι καὶ στεφανώσασθαι ὡς εἶχον
ἐφυμνοῦντας τὸν Διόνυσόν τε καὶ τὰς ἐπωνυμίας
τοῦ θεοῦ ἀνακαλοῦντας. θῦσαι τε αὐτοῦ Ἀλέ-
ξανδρον τῷ Διονύσῳ καὶ εὐωχηθῆναι ὁμοῦ τοῖς
ἑταίροις. οἱ δὲ καὶ τάδε ἀνέγραψαν, εἰ δή τῳ πιστὰ 7
καὶ ταῦτα, πολλοὺς τῶν ἀμφ᾽ αὐτὸν τῶν οὐκ ἠμελη-
μένων Μακεδόνων τῷ τε κισσῷ ἐστεφανωμένους καὶ
ὑπὸ τῇ κατακλήσει τοῦ θεοῦ κατασχεθῆναί τε πρὸς
τοῦ Διονύσου καὶ ἀνευάσαι τὸν θεὸν καὶ βακχεῦσαι.
Καὶ ταῦτα ὅπως τις ἐθέλει ὑπολαβὼν ἀπιστείτω 3
ἢ πιστευέτω. οὐ γὰρ ἔγωγε Ἐρατοσθένει τῷ Κυρη-
ναίῳ πάντῃ ξυμφέρομαι, ὃς λέγει πάντα ὅσα ἐς τὸ
θεῖον ἀναφέρεται ἐκ Μακεδόνων πρὸς χάριν τὴν
Ἀλεξάνδρου ἐς τὸ ὑπέρογκον ἐπιφημισθῆναι. καὶ 2
γὰρ καὶ σπήλαιον λέγει ἰδόντας ἐν Παραπαμισάδαις
τοὺς Μακεδόνας καί τινα μῦθον ἐπιχώριον ἀκού-
σαντας ἢ καὶ αὐτοὺς ξυνθέντας φημίσαι ὅτι τοῦτο
ἄρα ἦν τοῦ Προμηθέως τὸ ἄντρον, ἵνα ἐδέδετο, καὶ
ὁ ἀετὸς ὅτι ἐκεῖσε ἐφοίτα δαισόμενος τῶν σπλάγχνων
τοῦ Προμηθέως, καὶ ὁ Ἡρακλῆς ὅτι ἐκεῖσε ἀφικό-

μενος τόν τε ἀετὸν ἀπέκτεινε καὶ τὸν Προμηθέα
3 τῶν δεσμῶν ἀπέλυσε. τὸν δὲ Καύκασον τὸ ὄρος ἐκ
τοῦ Πόντου ἐς τὰ πρὸς ἕω μέρη τῆς γῆς καὶ τὴν
Παραπαμισαδῶν χώραν ὡς ἐπὶ Ἰνδοὺς μετάγειν τῷ
λόγῳ τοὺς Μακεδόνας, Παραπάμισον ὄντα τὸ ὄρος
αὐτοὺς καλοῦντας Καύκασον τῆς Ἀλεξάνδρου ἕνεκα
δόξης, ὡς ὑπὲρ τὸν Καύκασον ἄρα ἐλθόντα Ἀλέ-
4 ξανδρον. ἔν τε αὐτῇ τῇ Ἰνδῶν γῇ βοῦς ἰδόντας
ἐγκεκαυμένας ῥόπαλον τεκμηριοῦσθαι ἐπὶ τῷδε ὅτι
Ἡρακλῆς ἐς Ἰνδοὺς ἀφίκετο. ὅμοια δὲ καὶ ὑπὲρ
Διονύσου τῆς πλάνης ἀπιστεῖ Ἐρατοσθένης· ἐμοὶ
δ' ἐν μέσῳ κείσθων οἱ ὑπὲρ τούτων λόγοι.

5 Ἀλέξανδρος δὲ ὡς ἀφίκετο ἐπὶ τὸν Ἰνδὸν
ποταμόν, καταλαμβάνει γέφυράν τε ἐπ' αὐτῷ πε-
ποιημένην πρὸς Ἡφαιστίωνος καὶ πλοῖα πολλὰ μὲν
σμικρότερα, δύο δὲ τριακοντόρους, καὶ παρὰ Ταξίλου
τοῦ Ἰνδοῦ δῶρα ἥκοντα ἀργυρίου μὲν τάλαντα ἐς
διακόσια, ἱερεῖα δὲ βοῦς μὲν τρισχιλίας, πρόβατα
6 δὲ ὑπὲρ μύρια, ἐλέφαντας δὲ ἐς τριάκοντα· καὶ
ἱππεῖς δὲ ἑπτακόσιοι αὐτῷ Ἰνδῶν ἐς ξυμμαχίαν
παρὰ Ταξίλου ἧκον· καὶ πόλιν Τάξιλα, τὴν μεγίστην
μεταξὺ Ἰνδοῦ τε ποταμοῦ καὶ Ὑδάσπου, ὅτι αὐτῷ
Ταξίλης ἐνδίδωσιν. ἐνταῦθα θύει Ἀλέξανδρος τοῖς
θεοῖς ὅσοις αὐτῷ νόμος καὶ ἀγῶνα ποιεῖ γυμνικὸν
καὶ ἱππικὸν ἐπὶ τῷ ποταμῷ· καὶ γίγνεται αὐτῷ
ἐπὶ τῇ διαβάσει τὰ ἱερά.

4 Ὁ δ' Ἰνδὸς ποταμὸς ὅτι μέγιστος ποταμῶν ἐστι
τῶν κατὰ τὴν Ἀσίαν τε καὶ τὴν Εὐρώπην, πλὴν
Γάγγου, καὶ τούτου Ἰνδοῦ ποταμοῦ, καὶ ὅτι αἱ
πηγαί εἰσιν αὐτῷ ἐπὶ τάδε τοῦ ὄρους τοῦ Παρα-
παμίσου ἢ Καυκάσου, καὶ ὅτι ἐκδίδωσιν εἰς τὴν
μεγάλην θάλασσαν τὴν κατὰ Ἰνδοὺς ὡς ἐπὶ νότον

ἄνεμον, καὶ ὅτι δίστομός ἐστιν ὁ Ἰνδὸς καὶ αἱ ἐκβολαὶ αὐτοῦ ἀμφότεραι τεναγώδεις, καθάπερ αἱ πέντε τοῦ Ἴστρου, καὶ ὅτι Δέλτα ποιεῖ καὶ αὐτὸς ἐν τῇ Ἰνδῶν γῇ τῷ Αἰγυπτίῳ Δέλτα παραπλήσιον καὶ τοῦτο Πάταλα καλεῖται Ἰνδῶν φωνῇ, ταῦτα μὲν ὑπὲρ τοῦ Ἰνδοῦ, τὰ μάλιστα οὐκ ἀμφίλογα, καὶ ἐμοὶ ἀναγεγράφθω. ἐπεὶ καὶ ὁ Ὑδάσπης καὶ 2
Ἀκεσίνης καὶ Ὑδραώτης καὶ Ὕφασις, καὶ οὗτοι Ἰνδοὶ ποταμοὶ ὄντες, τῶν μὲν ἄλλων τῶν Ἀσιανῶν ποταμῶν πολύ τι κατὰ μέγεθος ὑπερφέρουσι· τοῦ Ἰνδοῦ δὲ μείονές εἰσι καὶ πολὺ δὴ μείονες, ὅπου καὶ αὐτὸς ὁ Ἰνδὸς τοῦ Γάγγου. Κτησίας μέν, εἰ δή τῳ ἱκανὸς καὶ Κτησίας ἐς τεκμηρίωσιν, ἵνα μὲν στενώτατος αὐτὸς αὑτοῦ ὁ Ἰνδός ἐστι, τεσσαράκοντα σταδίους ὅτι διέχουσιν αὐτῷ αἱ ὄχθαι· ἵνα δὲ πλατύτατος καὶ ἑκατόν· τὸ πολὺ δὲ εἶναι αὐτοῦ τὸ μέσον τούτοιν.

Τοῦτον τὸν ποταμὸν τὸν Ἰνδὸν ὑπὸ τὴν ἕω 3
διέβαινε ξὺν τῇ στρατιᾷ Ἀλέξανδρος ἐς τῶν Ἰνδῶν τὴν γῆν· ὑπὲρ ὧν ἐγὼ οὔτε οἷς τισι νόμοις διαχρῶνται ἐν τῇδε τῇ ξυγγραφῇ ἀνέγραψα, οὔτε ζῷα εἰ δή τινα ἄτοπα ἡ χώρα αὐτοῖς ἐκφέρει, οὔτε ἰχθύας ἢ κήτη ὅσα ἢ οἷα ὁ Ἰνδὸς ἢ ὁ Ὑδάσπης ἢ ὁ Γάγγης ἢ οἱ ἄλλοι Ἰνδῶν ποταμοὶ φέρουσιν, οὐδὲ τοὺς μύρμηκας τοὺς τὸν χρυσόν σφισιν ἐργαζομένους, οὐδὲ τοὺς γρύπας τοὺς φύλακας, οὐδὲ ὅσα ἄλλα ἐφ' ἡδονῇ μᾶλλόν τι πεποίηται ἢ ἐς ἀφήγησιν τῶν ὄντων, ὡς τάγε κατ' Ἰνδοὺς ὅσα ἂν ἄτοπα ψεύσωνται, οὐκ ἐξελεγχθησόμενα πρὸς οὐδαμῶν. ἀλλὰ 4
Ἀλέξανδρος γὰρ καὶ οἱ ξὺν τούτῳ στρατεύσαντες τὰ πολλὰ ἐξήλεγξαν, ὅσα γε μὴ καὶ αὐτῶν ἔστιν οἳ ἐψεύσαντο· ἀχρύσους τε εἶναι Ἰνδοὺς ἐξήλεγξαν,

ὅσους γε δὴ Ἀλέξανδρος ξὺν τῇ στρατιᾷ ἐπῆλθε, πολλοὺς δὲ ἐπῆλθε, καὶ ἥκιστα χλιδῶντας κατὰ τὴν δίαιταν· ἀλλὰ μεγάλους τὰ σώματα, οἵους μεγίστους τῶν κατὰ τὴν Ἀσίαν, πενταπήχεις τοὺς πολλοὺς ἢ ὀλίγον ἀποδέοντας· καὶ μελαντέρους τῶν ἄλλων ἀνθρώπων, πλὴν Αἰθιόπων, καὶ τὰ πολέμια πολύ τι γενναιοτάτους τῶν γε δὴ τότε
5 ἐποίκων τῆς Ἀσίας. τὸ γὰρ Περσῶν τῶν πάλαι, ξὺν οἷς ὁρμηθεὶς Κῦρος ὁ Καμβύσου Μήδους τε τὴν ἀρχὴν τῆς Ἀσίας ἀφείλετο καὶ ἄλλα ἔθνη τὰ μὲν κατεστρέψατο, τὰ δὲ προσχωρήσαντά οἱ ἑκόντα κατέσχεν, οὐκ ἔχω ἀτρεκῶς ὥς γε δὴ πρὸς τὰ Ἰνδῶν ξυμβαλεῖν. καὶ γὰρ καὶ Πέρσαι τότε πένητές τε ἦσαν καὶ χώρας τραχείας οἰκήτορες, καὶ νόμιμά σφισιν ἦν οἷα ἐγγυτάτω εἶναι τῇ Λακωνικῇ παιδεύσει. τὸ δὲ τραῦμα τὸ γενόμενον Πέρσαις ἐν τῇ Σκυθικῇ γῇ οὐδὲ τοῦτο ἔχω ἀτρεκῶς ξυμβαλεῖν πότερα δυσχωρίαις ξυνενεχθεῖσιν ἢ τινι ἄλλῃ Κύρου ἁμαρτίᾳ ξυνέβη ἢ Σκυθῶν γε τῶν ταύτῃ κακίους τὰ πολέμια Πέρσαι ἦσαν.

5 Ἀλλ' ὑπὲρ Ἰνδῶν ἰδίᾳ μοι γεγράψεται ὅσα πιστότατα ἐς ἀφήγησιν οἵ τε ξὺν Ἀλεξάνδρῳ στρατεύσαντες καὶ ὁ ἐκπεριπλεύσας τῆς μεγάλης θαλάσσης τὸ κατ' Ἰνδοὺς Νέαρχος, ἐπὶ δὲ ὅσα Μεγασθένης τε καὶ Ἐρατοσθένης, δοκίμω ἄνδρε, ξυνεγραψάτην, καὶ νόμιμα ἅττα Ἰνδοῖς ἐστι καὶ εἰ δή τινα ζῷα ἄτοπα αὐτόθι φύεται καὶ τὸν παράπλουν αὐτὸν
2 τῆς ἔξω θαλάσσης. νῦν δὲ ὅσον ἐς τὰ Ἀλεξάνδρου ἔργα ἀποχρῶν ἐφαίνετο, τοσόνδε μοι ἀναγεγράφθω· τὸν Ταῦρον τὸ ὄρος ἀπείργειν τὴν Ἀσίαν, ἀρχόμενον μὲν ἀπὸ Μυκάλης τοῦ καταντικρὺ Σάμου τῆς νήσου ὄρους, ἀποτεμνόμενον δὲ τήν τε Παμφύλων

καὶ Κιλίκων γῆν ἔνθεν μὲν ὡς ἐς Ἀρμενίαν παρή-
κειν· ἀπὸ δ' Ἀρμενίων ὡς ἐπὶ Μηδίαν παρὰ
Παρθυαίους τε καὶ Χωρασμίους· κατὰ δὲ Βακτρίους 3
ξυμβάλλειν τῷ Παραπαμίσῳ ὄρει, ὃ δὴ Καύκασον
ἐκάλουν οἱ Ἀλεξάνδρῳ ξυστρατεύσαντες Μακεδόνες,
ὡς μὲν λέγεται τὰ Ἀλεξάνδρου αὔξοντες, ὅτι δὴ
καὶ ἐπ' ἐκεῖνα ἄρα τοῦ Καυκάσου κρατῶν τοῖς
ὅπλοις ἦλθεν Ἀλέξανδρος· τυχὸν δὲ καὶ ξυνεχὲς
τυγχάνει ὂν τοῦτο τὸ ὄρος τῷ ἄλλῳ τῷ Σκυθικῷ
Καυκάσῳ, καθάπερ οὖν αὐτῷ τούτῳ ὁ Ταῦρος·
καὶ ἐμοὶ αὐτῷ πρότερόν ποτε ἐπὶ τῷδε λέλεκται
Καύκασος τὸ ὄρος τοῦτο καὶ ὕστερον τῷδε τῷ
ὀνόματι κληθήσεται. τὸν δὲ Καύκασον τοῦτον 4
καθήκειν ἔστε ἐπὶ τὴν μεγάλην τὴν πρὸς ἕω τε καὶ
Ἰνδοὺς θάλασσαν. τοὺς οὖν ποταμούς, ὅσοι κατὰ
τὴν Ἀσίαν λόγου ἄξιοι, ἐκ τοῦ Ταύρου τε καὶ τοῦ
Καυκάσου ἀνίσχοντας τοὺς μὲν ὡς ἐπ' ἄρκτον
τετραμμένον ἔχειν τὸ ὕδωρ, καὶ τούτων τοὺς μὲν
ἐς τὴν λίμνην ἐκδιδόναι τὴν Μαιῶτιν, τοὺς δὲ
ἐς τὴν Ὑρκανίαν καλουμένην θάλασσαν, καὶ ταύτην
κόλπον οὖσαν τῆς μεγάλης θαλάσσης· τοὺς δὲ ὡς 5
ἐπὶ νότον ἄνεμον τὸν Εὐφράτην τε εἶναι καὶ τὸν
Τίγρητα καὶ τὸν Ἰνδόν τε καὶ τὸν Ὑδάσπην καὶ
Ἀκεσίνην καὶ Ὑδραώτην καὶ Ὕφασιν καὶ ὅσοι ἐν
μέσῳ τούτων τε καὶ τοῦ Γάγγου ποταμοῦ ἐς
θάλασσαν καὶ οὗτοι ἐσβάλλουσιν ἢ εἰς τενάγη
ἀναχεόμενοι ἀφανίζονται, καθάπερ ὁ Εὐφράτης ποτα-
μὸς ἀφανίζεται.

Ὅτῳ δὴ τὰ τῆς Ἀσίας ὧδε ἔχει ὡς πρὸς τοῦ 6
Ταύρου τε καὶ τοῦ Καυκάσου τέμνεσθαι ἀπ' ἀνέμου
ζεφύρου ὡς ἐπ' ἀπηλιώτην ἄνεμον τὴν Ἀσίαν,
τούτῳ δύο μὲν αὗται μέγισται πρὸς αὐτοῦ τοῦ

Ταύρου τῆς Ἀσίας μοῖραι γίγνονται, ἡ μὲν ἐς
μεσημβρίαν τε καὶ πρὸς νότον ἄνεμον [τοῦ Ταύ-
ρου] κεκλιμένη, ἡ δὲ ἐπ' ἄρκτον τε καὶ ἄνεμον
2 βορρᾶν. τῆς δὲ ὡς ἐπὶ νότον Ἀσίας τετραχῇ αὖ
τεμνομένης μεγίστην μὲν μοῖραν τὴν Ἰνδῶν γῆν
ποιεῖ Ἐρατοσθένης τε καὶ Μεγασθένης, ὃς ξυνῆν
μὴν Σιβυρτίῳ τῷ σατράπῃ τῆς Ἀραχωσίας, πολλάκις
δὲ λέγει ἀφικέσθαι παρὰ Σανδράκοτον τὸν Ἰνδῶν
βασιλέα· ἐλαχίστην δὲ ὅσην ὁ Εὐφράτης ποταμὸς
ἀπείργει ὡς πρὸς τὴν ἐντὸς τὴν ἡμετέραν θάλασσαν.
δύο δὲ αἱ μεταξὺ Εὐφράτου τε ποταμοῦ καὶ τοῦ
Ἰνδοῦ ἀπειργόμεναι αἱ δύο ξυντεθεῖσαι μόλις ἄξιαι
3 τῇ Ἰνδῶν γῇ ξυμβαλεῖν. ἀπείργεσθαι δὲ τὴν Ἰνδῶν
χώραν πρὸς μὲν ἕω τε καὶ ἀπηλιώτην ἄνεμον ἔστε
ἐπὶ μεσημβρίαν τῇ μεγάλῃ θαλάσσῃ· τὸ πρὸς βορρᾶν
δὲ αὐτῆς ἀπείργειν τὸν Καύκασον τὸ ὄρος ἔστε
ἐπὶ τοῦ Ταύρου τὴν ξυμβολήν· τὴν δὲ ὡς πρὸς
ἑσπέραν τε καὶ ἄνεμον Ἰάπυγα ἔστε ἐπὶ τὴν
μεγάλην θάλασσαν ὁ Ἰνδὸς ποταμὸς ἀποτέμνεται.
καὶ ἔστι πεδίον ἡ πολλὴ αὐτῆς, καὶ τοῦτο, ὡς
εἰκάζουσιν, ἐκ τῶν ποταμῶν προσκεχωσμένον.
4 εἶναι γὰρ οὖν καὶ τῆς ἄλλης χώρας ὅσα πεδία οὐ
πρόσω θαλάσσης τὰ πολλὰ τῶν ποταμῶν παρ' ἑκά-
στοις ποιήματα, ὥστε καὶ τῆς χώρας τὴν ἐπωνυμίαν
τοῖς ποταμοῖς ἐκ παλαιοῦ προσκεῖσθαι, καθάπερ
Ἕρμου τέ τι πεδίον λέγεσθαι, ὃς κατὰ τὴν Ἀσίαν
γῆν ἀνίσχων ἐξ ὄρους Μητρὸς Δινδυμήνης παρὰ
πόλιν Σμύρναν Αἰολικὴν ἐκδιδοῖ ἐς θάλασσαν· καὶ
ἄλλο Καΰστρου πεδίον Λύδιον ἀπὸ Λυδίου ποταμοῦ
καὶ Καΐκου ἄλλο ἐν Μυσίᾳ καὶ Μαιάνδρου τὸ
Καρικὸν ἔστε ἐπὶ Μίλητον πόλιν Ἰωνικήν. Αἴγυ-
5 πτόν τε Ἡρόδοτός τε καὶ Ἑκαταῖος οἱ λογοποιοὶ ἢ

εἰ δή του ἄλλου ἢ Ἑκαταίου ἐστὶ τὰ ἀμφὶ τῇ γῇ
τῇ Αἰγυπτίᾳ ποιήματα δῶρόν τε τοῦ ποταμοῦ
ἀμφότεροι ὡσαύτως ὀνομάζουσι καὶ οὐκ ἀμαυροῖς
τεκμηρίοις ὅτι ταύτῃ ἔχει Ἡροδότῳ ἐπιδέδεικται, ὡς
καὶ τὴν γῆν αὐτὴν τυχὸν τοῦ ποταμοῦ εἶναι ἐπώ-
νυμον. Αἴγυπτος γὰρ τὸ παλαιὸν ὁ ποταμὸς ὅτι
ἐκαλεῖτο ὅντινα νῦν Νεῖλον Αἰγύπτιοί τε καὶ οἱ
ἔξω Αἰγύπτου ἄνθρωποι ὀνομάζουσιν, ἱκανὸς τεκ-
μηριῶσαι Ὅμηρος, λέγων ἐπὶ τῇ ἐκβολῇ τοῦ Αἰγύ-
πτου ποταμοῦ τὸν Μενέλεων στῆσαι τὰς νέας. εἰ δὴ 6
οὖν εἷς τε ποταμὸς παρ' ἑκάστοις καὶ οὐ μεγάλοι
οὗτοι ποταμοὶ ἱκανοὶ γῆν πολλὴν ποιῆσαι ἐς θάλασ-
σαν προχεόμενοι, ὁπότε ἰλὺν καταφέροιεν καὶ πηλὸν
ἐκ τῶν ἄνωθεν τόπων ἔνθενπερ αὐτοῖς αἱ πηγαί
εἰσιν, οὐδὲ ὑπὲρ τῆς Ἰνδῶν ἄρα χώρας ἐς ἀπιστίαν
ἰέναι ἄξιον, ὅπως πεδίον τε ἡ πολλή ἐστι καὶ ἐκ
τῶν ποταμῶν τὸ πεδίον ἔχει προσκεχωσμένον.
Ἕρμον μὲν γὰρ καὶ Κάϋστρον καὶ Κάϊκόν τε καὶ 7
Μαίανδρον ἢ ὅσοι ἄλλοι ποταμοὶ τῆς Ἀσίας ἐς
τήνδε τὴν ἐντὸς θάλασσαν ἐκδιδοῦσιν οὐδὲ ξύμ-
παντας ξυντεθέντας ἑνὶ τῶν Ἰνδῶν ποταμῶν ἄξιον
ξυμβαλεῖν πλήθους ἕνεκα τοῦ ὕδατος, μὴ ὅτι τῷ
Γάγγῃ τῷ μεγίστῳ, ὅτῳ οὔτε Νείλου ὕδωρ τοῦ
Αἰγυπτίου οὔτε ὁ Ἴστρος κατὰ τὴν Εὐρώπην ῥέων
ἄξιοι ξυμβαλεῖν, ἀλλ' οὐδὲ τῷ Ἰνδῷ ποταμῷ ἐκεῖνοί 8
γε πάντες ξυμμιχθέντες ἐς ἴσον ἔρχονται, ὃς μέγας
τε εὐθὺς ἀπὸ τῶν πηγῶν ἀνίσχει καὶ πεντεκαίδεκα
ποταμούς, πάντας τῶν Ἀσιανῶν μείζονας, παρα-
λαβὼν καὶ τῇ ἐπωνυμίᾳ κρατήσας οὕτως ἐκδιδοῖ ἐς
θάλασσαν. ταῦτά μοι ἐν τῷ παρόντι περὶ Ἰνδῶν
τῆς χώρας λελέχθω· τὰ δὲ ἄλλα ἀποκείσθω ἐς τὴν
Ἰνδικὴν ξυγγραφήν.

7 Τὸ δὲ ζεῦγμα τὸ ἐπὶ τοῦ Ἰνδοῦ ποταμοῦ ὅπως
μὲν ἐποιήθη Ἀλεξάνδρῳ οὔτε Ἀριστόβουλος οὔτε
Πτολεμαῖος, οἷς μάλιστα ἐγὼ ἕπομαι, λέγουσιν·
οὐδὲ αὐτὸς ἔχω ἀτρεκῶς εἰκάσαι, πότερα πλοίοις
ἐζεύχθη ὁ πόρος, καθάπερ οὖν ὁ Ἑλλήσποντός τε
πρὸς Ξέρξου καὶ ὁ Βόσπορός τε καὶ ὁ Ἴστρος πρὸς
Δαρείου, ἢ γέφυρα κατὰ τοῦ ποταμοῦ διηνεκὴς
ἐποιήθη αὐτῷ· δοκεῖ δὲ ἔμοιγε πλοίοις μᾶλλον
ζευχθῆναι· οὐ γὰρ ἂν δέξασθαι γέφυραν τὸ βάθος
τοῦ ὕδατος, οὐδ᾽ ἂν ἐν τοσῷδε χρόνῳ ἔργον οὕτως
2 ἄτοπον ξυντελεσθῆναι. εἰ δὲ δὴ πλοίοις ἐζεύχθη
ὁ πόρος, πότερα ξυνδεθεῖσαι αἱ νῆες σχοίνοις καὶ
κατὰ στοῖχον ὁρμισθεῖσαι ἐς τὸ ζεῦγμα ἀπήρκεσαν,
ὡς λέγει Ἡρόδοτος ὁ Ἁλικαρνασσεὺς ζευχθῆναι τὸν
Ἑλλήσποντον, ἢ ὅτῳ τρόπῳ Ῥωμαίοις ἐπὶ τῷ Ἴστρῳ
ποταμῷ ζεῦγμα ποιεῖται καὶ ἐπὶ τῷ Ῥήνῳ τῷ Κελ-
τικῷ, καὶ τὸν Εὐφράτην καὶ τὸν Τίγρητα, ὁσάκις
κατέλαβεν αὐτοὺς ἀνάγκη, ἐγεφύρωσαν, οὐδὲ τοῦτο
3 ἔχω ξυμβαλεῖν. καίτοι ταχυτάτη γε ὧν ἐγὼ οἶδα
Ῥωμαίοις ἡ γεφύρωσις ἡ διὰ τῶν νεῶν γίγνεται,
καὶ ταύτην ἐγὼ ἀφηγήσομαι ἐν τῷ παρόντι, ὅτι
λόγου ἀξία. αἱ νῆες αὐτοῖς κατὰ ῥοῦν ἀφίενται
ἀπὸ ξυνθήματος, οὐκ ἐπ᾽ εὐθύ, ἀλλὰ καθάπερ αἱ
πρύμναν κρουόμεναι. ταύτας ὑποφέρει μέν, οἷα
εἰκός, ὁ ῥοῦς, ἀνέχει δὲ κελήτιον ἐπῆρες, ἔστ᾽ ἂν
καταστήσῃ ἐς τὸ τεταγμένον χωρίον· καὶ ἐνταῦθα
ἤδη καθίεται πλέγματα ἐκ λύγου πυραμοειδῆ πλήρη
λίθων λογάδων ἀπὸ πρῴρας ἑκάστης νεώς, τοῦ
4 ἀνέχειν τὴν ναῦν πρὸς τὸν ῥοῦν. ὅτε δὲ δὴ μία
τις τῶν νεῶν ἅμα δὴ ἐσχέθη, καὶ ἄλλη, ἀπὸ ταύτης
διέχουσα ὅσον ξύμμετρον πρὸς ἰσχὺν τῶν ἐπιβαλ-
λομένων, ἀντίπρῳρος πρὸς τὸ ῥεῦμα ὁρμίζεται· καὶ

ἀπ' ἀμφοῖν ξύλα τε ἐς εὐθὺ ὀξέως ἐπιβάλλεται καὶ
σανίδες ἐγκάρσιαι ἐς τὸ ξυνδεῖν. καὶ διὰ πασῶν
οὕτω τῶν νεῶν, ὅσαι ἱκαναὶ γεφυρῶσαι τὸν πόρον,
χωρεῖ τὸ ἔργον. ἑκατέρωθεν δὲ τοῦ ζεύγματος κλί- 5
μακες προβάλλονται καταπηγνύμεναι, τοῦ ἀσφα-
λεστέραν τοῖς τε ἵπποις καὶ τοῖς ζεύγεσι τὴν ἔφοδον
γίγνεσθαι, καὶ ἅμα ὡς σύνδεσμος εἶναι τοῦ ζεύγμα-
τος. δι' ὀλίγου τε ξυντελεῖται ἅπαν καὶ ξὺν πολλῷ
θορύβῳ, καὶ τὸ τεταγμένον ἐν τῷ δρωμένῳ ὅμως
οὐκ ἄπεστιν· οἵ τε παρακελευσμοὶ ὡς τύχοιεν κατὰ
ναῦν ἑκάστην καὶ αἱ ἐπιτιμήσεις τοῦ ἐκλιποῦς οὔτε
τὴν κατάκουσιν τῶν παραγγελμάτων οὔτε τὴν ὀξύ-
τητα τοῦ ἔργου ἀφαιροῦνται.

Ῥωμαίοις μὲν δὴ οὕτω ταῦτα ἐκ παλαιοῦ 8
ἐπήσκηται· Ἀλεξάνδρῳ δὲ ὅπως ἐζεύχθη ὁ Ἰνδὸς
ποταμὸς οὐκ ἔχω εἰπεῖν, ὅτι μηδὲ οἱ ξυστρατεύ-
σαντες αὐτῷ εἶπον. ἀλλά μοι δοκεῖ ὡς ἐγγυτάτω
τούτων ἐξεῦχθαι, ἢ εἰ δή τινι ἄλλῃ μηχανῇ, ἐκείνῃ
ἐχέτω. ὡς δὲ διέβη πέραν τοῦ Ἰνδοῦ ποταμοῦ, 2
καὶ ἐνταῦθα αὖ θύει κατὰ νόμον Ἀλέξανδρος. ἄρας
δὲ ἀπὸ τοῦ Ἰνδοῦ ἐς Τάξιλα ἀφίκετο, πόλιν μεγάλην
καὶ εὐδαίμονα, τὴν μεγίστην τῶν μεταξὺ Ἰνδοῦ
τε ποταμοῦ καὶ Ὑδάσπου. καὶ ἐδέχετο αὐτὸν Ταξί-
λης ὁ ὕπαρχος τῆς πόλεως καὶ αὐτοὶ οἱ τῇδε Ἰνδοὶ
φιλίως. καὶ Ἀλέξανδρος προστίθησιν αὐτοῖς χώραν
τῆς ὁμόρου ὅσης ἐδέοντο. ἧκον δὲ ἐνταῦθα παρ' 3
αὐτὸν καὶ παρὰ Ἀβισάρου πρέσβεις τοῦ τῶν ὀρείων
Ἰνδῶν βασιλέως ὅ τε ἀδελφὸς τοῦ Ἀβισάρου καὶ
ἄλλοι ξὺν αὐτῷ οἱ δοκιμώτατοι, καὶ παρὰ Δοξά-
ρεως νομάρχου ἄλλοι, δῶρα φέροντες. καὶ ἐνταῦθα
αὖ Ἀλέξανδρος ἐν Ταξίλοις θύει ὅσα οἱ νόμος καὶ
ἀγῶνα ποιεῖ γυμνικόν τε καὶ ἱππικόν. καὶ ἀπο-

δείξας σατράπην τῶν ταύτῃ Ἰνδῶν Φίλιππον τὸν
Μαχάτα φρουράν τε ἀπολείπει ἐν Ταξίλοις καὶ τοὺς
ἀπομάχους τῶν στρατιωτῶν διὰ νόσον· αὐτὸς δὲ
ἦγεν ὡς ἐπὶ τὸν Ὑδάσπην ποταμόν.

4 Ἐπ' ἐκεῖνα γὰρ τοῦ Ὑδάσπου Πῶρος αὐτῷ
εἶναι ἐξηγγέλλετο ξὺν τῇ στρατιᾷ πάσῃ, ἐγνωκὼς
εἴργειν τοῦ πόρου αὐτὸν ἢ περῶντι ἐπιτίθεσθαι.
ταῦτα ὡς ἔγνω Ἀλέξανδρος, Κοῖνον μὲν τὸν Πολε-
μοκράτους πέμψας ὀπίσω ἐπὶ τὸν Ἰνδὸν ποταμὸν
τὰ πλοῖα ὅσα παρεσκεύαστο αὐτῷ ἐπὶ τοῦ πόρου
τοῦ Ἰνδοῦ ξυντεμόντα κελεύει φέρειν ὡς ἐπὶ τὸν
5 Ὑδάσπην ποταμόν. καὶ ξυνετμήθη τε τὰ πλοῖα
καὶ ἐκομίσθη αὐτῷ, ὅσα μὲν βραχύτερα διχῇ διατμη-
θέντα, αἱ τριακόντοροι δὲ τριχῇ ἐτμήθησαν, καὶ
τὰ τμήματα ἐπὶ ζευγῶν διεκομίσθη ἔστε ἐπὶ τὴν
ὄχθην τοῦ Ὑδάσπου· κἀκεῖ ξυμπηχθὲν τὸ ναυτικὸν
αὖθις δὴ ὁμοῦ ὤφθη ἐν τῷ Ὑδάσπῃ. αὐτὸς δὲ
ἀναλαβὼν ἥν τε δύναμιν ἔχων ἧκεν ἐς Τάξιλα καὶ
πεντακισχιλίους τῶν Ἰνδῶν οὓς Ταξίλης τε καὶ οἱ
ταύτῃ ὕπαρχοι ἦγον ᾔει ὡς ἐπὶ τὸν Ὑδάσπην
ποταμόν.

9 Καὶ Ἀλέξανδρός τε κατεστρατοπέδευσεν ἐπὶ τῇ
ὄχθῃ τοῦ Ὑδάσπου, καὶ Πῶρος κατὰ τὴν ἀντιπέρας
ὄχθην ὤφθη ξὺν πάσῃ τῇ στρατιᾷ καὶ τῶν ἐλε-
φάντων τῷ στίφει. ταύτῃ μὲν δὴ ᾗ κατεστρατο-
πεδευκότα εἶδεν Ἀλέξανδρον αὐτὸς μένων ἐφύλαττε
τὸν πόρον· ὅσα δὲ ἄλλα τοῦ ποταμοῦ εὐπορώτερα,
ἐπὶ ταῦτα φρουρὰς διαπέμψας καὶ ἡγεμόνας ἐπιστή-
σας ἑκάστοις εἴργειν ἐπενόει τοῦ πόρου τοὺς Μακε-
2 δόνας. ταῦτα δὲ ὁρῶντι Ἀλεξάνδρῳ κινητέα καὶ
αὐτῷ ἐδόκει ἡ στρατιὰ πολλαχῇ, ὡς τὸν Πῶρον
ἀμφίβολον γίγνεσθαι. διελὼν δὲ ἐς πολλὰ τὸν

στρατὸν τοὺς μὲν αὐτὸς ἄλλῃ καὶ ἄλλῃ ἦγε τῆς χώρας, τὰ μὲν πορθῶν ὅσα πολέμια, τὰ δὲ σκοπῶν ὅπῃ εὐπορώτερος αὐτῷ ὁ πόταμὸς φανεῖται, τοὺς δὲ τῶν ἡγεμόνων ἄλλοις καὶ ἄλλοις ἐπιτρέψας καὶ αὐτοὺς πολλαχῇ διέπεμπε. σῖτος δὲ αὐτῷ 3 πάντοθεν ἐκ τῆς ἐπὶ τάδε τοῦ Ὑδάσπου χώρας ἐς τὸ στρατόπεδον ξυνεκομίζετο, ὡς δῆλον εἶναι τῷ Πώρῳ ὅτι ἐγνωκὼς εἴη προσλιπαρεῖν τῇ ὄχθῃ, ἔστε τὸ ὕδωρ τοῦ ποταμοῦ μεῖον γενόμενον τοῦ χειμῶνος πολλαχῇ παραδοῦναί οἱ τὸν πόρον· τά τε πλοῖα αὐτῷ ἄλλῃ καὶ ἄλλῃ παραπλέοντα καὶ αἱ διφθέραι τῆς κάρφης ἐμπιπλάμεναι καὶ ἡ ὄχθη πᾶσα πλήρης φαινομένη τῇ μὲν ἱππέων, τῇ δὲ πεζῶν, οὐκ εἴα ἠρεμεῖν τὸν Πῶρον, οὐδὲ ἕν τι ἐπιλεξάμενον ἐς φυλακὴν ξύμφορον, ἐς τοῦτο ἐκ πάντων παρασκευάζεσθαι. ἄλλως τε ἐν μὲν τῷ τότε οἱ 4 ποταμοὶ πάντες οἱ Ἰνδικοὶ πολλοῦ τε ὕδατος καὶ θολεροῦ ἔρρεον καὶ ὀξέος τοῦ ῥεύματος· ἦν γὰρ ὥρα ἔτους ᾗ κατὰ τροπὰς μάλιστα ἐν θέρει τρέπεται ὁ ἥλιος· ταύτῃ δὲ τῇ ὥρᾳ ὕδατά τε ἐξ οὐρανοῦ ἀθρόα τε καταφέρεται ἐς τὴν γῆν τὴν Ἰνδικὴν καὶ αἱ χιόνες αἱ ἐκ τοῦ Καυκάσου, ἔνθενπερ τῶν πολλῶν ποταμῶν αἱ πηγαί εἰσι, κατατηκόμεναι αὔξουσιν αὐτοῖς τὸ ὕδωρ ἐπὶ μέγα· χειμῶνος δὲ ἔμπαλιν ἴσχουσιν, ὀλίγοι τε γίγνονται καὶ καθαροὶ ἰδεῖν καὶ ἔστιν ὅπου περάσιμοι, πλήν γε δὴ τοῦ Ἰνδοῦ καὶ Γάγγου, καὶ τυχὸν καὶ ἄλλου του· ἀλλ' ὅ γ' Ὑδάσπης περατὸς γίνεται.

Ταύτην οὖν τὴν ὥραν τοῦ ἔτους προσμένειν ἐς 10 τὸ φανερὸν ἔφασκεν, εἰ ἐν τῷ τότε εἴργοιτο· ὁ δὲ οὐδὲν μεῖον ἐφεδρεύων ἔμενεν, εἴ πῃ λάθοι ὑφαρπάσας ὀξέως τὸν πόρον. ᾗ μὲν δὴ αὐτὸς Πῶρος

κατεστρατοπεδεύκει πρὸς τῇ ὄχθῃ τοῦ Ὑδάσπου,
ἔγνω ἀδύνατος ὢν περᾶσαι ὑπὸ πλήθους τε τῶν
ἐλεφάντων καὶ ὅτι πολλὴ στρατιὰ καὶ αὕτη τεταγ-
μένη τε καὶ ἀκριβῶς ὡπλισμένη ἐκβαίνουσιν αὐτοῖς
2 ἐπιθήσεσθαι ἔμελλεν· οἵ τε ἵπποι οὐκ ἂν ἐδόκουν
αὐτῷ ἐθελῆσαι οὐδὲ ἐπιβῆναι τῆς ὄχθης τῆς πέραν,
προσκειμένων σφίσιν εὐθὺς τῶν ἐλεφάντων καὶ τῇ
τε ὄψει ἅμα καὶ τῇ φωνῇ φοβούντων, οὐδ' ἂν ἔτι
πρόσθεν μεῖναι ἐπὶ τῶν διφθερῶν κατὰ τὸν πόρον,
ἀλλ' ἐκπηδᾶν γὰρ ἐς τὸ ὕδωρ ἀφορῶντες πέραν
3 τοὺς ἐλέφαντας ἔκφρονες γιγνόμενοι. κλέψαι οὖν
ἐπενόει τὴν διάβασιν ὧδε πράττων. νύκτωρ παραγα-
γὼν ἄλλῃ καὶ ἄλλῃ τῆς ὄχθης τοὺς πολλοὺς τῶν
ἱππέων βοήν τε ἐποίει καὶ ἠλαλάζετο τῷ Ἐνυαλίῳ,
καὶ τἆλλα ὅσα ἐπὶ διαβάσει συσκευαζομένων θόρυβος
παντοδαπὸς ἐγίγνετο. καὶ ὁ Πῶρός τε ἀντιπαρῄει
πρὸς τὴν βοὴν ἐπάγων τοὺς ἐλέφαντας καὶ Ἀλέ-
ξανδρος ἐς ἔθος αὐτὸν τῆς ἀντιπαραγωγῆς καθίστη.
4 ὡς δὲ ἐπὶ πολὺ τοῦτο ἐγίγνετο καὶ βοὴ μόνον καὶ
ἀλαλαγμὸς ἦν, οὐκέτι ὁ Πῶρος μετεκινεῖτο πρὸς
τὰς ἐκδρομὰς τῶν ἱππέων, ἀλλὰ κενὸν γὰρ γνοὺς
τὸν φόβον κατὰ χώραν ἐπὶ στρατοπέδου ἔμενε·
σκοποὶ δὲ αὐτῷ πολλαχοῦ τῆς ὄχθης καθειστήκεσαν.
Ἀλέξανδρος δὲ ὡς ἐξείργαστο αὐτῷ ἄφοβον τὸ τοῦ
Πώρου εἰς τὰς νυκτερινὰς ἐπιχειρήσεις μηχανᾶταί
τι τοιόνδε.

11 Ἄκρα ἦν ἀνέχουσα τῆς ὄχθης τοῦ Ὑδάσπου,
ἵνα ἐπέκαμπτεν ὁ ποταμὸς λόγου ἀξίως, αὐτή
τε δασεῖα ἄλσει παντοίων δένδρων καὶ κατ' αὐτὴν
νῆσος ἐν τῷ ποταμῷ ὑλώδης τε καὶ ἀστιβὴς ὑπ'
ἐρημίας· ταύτην καταμαθὼν τὴν νῆσον καταντικρὺ
τῆς ἄκρας, ἀμφότερα ὑλώδη τα χωρία καὶ οἷα

κρύψαι τῆς διαβάσεως τὴν ἐπιχείρησιν, ταύτῃ ἔγνω
διαβιβάζειν τὸν στρατόν. ἀπεῖχε δὲ ἥ τε ἄκρα καὶ 2
ἡ νῆσος τοῦ μεγάλου στρατοπέδου ἐς πεντήκοντα
καὶ ἑκατὸν σταδίους. παρὰ πᾶσαν δὲ τὴν ὄχθην
φυλακαί τε αὐτῷ καθεστηκυῖαι ἦσαν, διαλείπουσαι
ὅσον ξύμμετρον ἐς τὸ ξυνορᾶν τε ἀλλήλους καὶ
κατακούειν εὐπετῶς ὁπόθεν τι παραγγέλλοιτο, καὶ
πανταχόθεν βοαί τε νύκτωρ ἐπὶ πολλὰς νύκτας
ἐγίγνοντο καὶ πυρὰ ἐκαίετο.

Ἐπειδὴ δὲ ἔγνω ἐπιχειρεῖν τῷ πόρῳ, κατὰ μὲν 3
τὸ στρατόπεδον φανερῶς αὐτῷ τὰ τῆς διαβάσεως
παρεσκευάζετο. καὶ Κράτερος ὑπελέλειπτο ἐπὶ
στρατοπέδου τήν τε αὑτοῦ ἔχων ἱππαρχίαν καὶ
τοὺς ἐξ Ἀραχωτῶν καὶ Παραπαμισαδῶν ἱππέας καὶ
τῆς φάλαγγος τῶν Μακεδόνων τήν τε Ἀλκέτου καὶ
τὴν Πολυσπέρχοντος τάξιν καὶ τοὺς νομάρχας τῶν
ἐπὶ τάδε Ἰνδῶν καὶ τοὺς ἅμα τούτοις τοὺς πεντα-
κισχιλίους. παρηγγέλλετο δὲ Κρατέρῳ μὴ πρόσθεν 4
διαβαίνειν τὸν πόρον πρὶν ἀπαλλαγῆναι Πῶρον ξὺν
τῇ δυνάμει ὡς ἐπὶ σφᾶς ἢ φεύγοντα μαθεῖν, αὐτοὺς
δὲ νικῶντας· ἢν δὲ μέρος μέν τι τῆς στρατιᾶς
ἀναλαβὼν Πῶρος ἐπ' ἐμὲ ἄγῃ, μέρος δέ τι ὑπο-
λειφθῇ αὐτῷ ἐπὶ στρατοπέδου καὶ ἐλέφαντες, σὺ
δὲ δὴ καὶ ὣς μένειν κατὰ χώραν· εἰ δὲ τοὺς ἐλέ-
φαντας ξύμπαντας ἅμα οἷ ἄγει Πῶρος ἐπ' ἐμέ, τῆς
δὲ ἄλλης στρατιᾶς ὑπολείποιτό τι ἐπὶ στρατοπέδου,
σὺ δὲ διαβαίνειν σπουδῇ· οἱ γὰρ ἐλέφαντες μόνοι,
ἔφη, ἄποροί εἰσιν πρὸς τοὺς ἐκβαίνοντας ἵππους·
ἡ δὲ ἄλλη στρατιὰ εὔπορος.

Ταῦτα μὲν Κρατέρῳ ἐνετέλλετο. ἐν μέσῳ δὲ 12
τῆς νήσου τε καὶ τοῦ μεγάλου στρατοπέδου, ἵνα
αὐτῷ Κράτερος ὑπολέλειπτο, Μελέαγρός τε καὶ

Ἄτταλος καὶ Γοργίας ξὺν τοῖς μισθοφόροις ἱππεῦσί
τε καὶ πεζοῖς ἐτετάχατο· καὶ τούτοις διαβαίνειν πα-
ρηγγέλλετο κατὰ μέρος, διελόντας τὸν στρατόν, ὁπότε
ξυνεχομένους ἤδη ἐν τῇ μάχῃ τοὺς Ἰνδοὺς ἴδοιεν.
Αὐτὸς δὲ ἐπιλεξάμενος τῶν τε ἑταίρων τὸ
2 ἄγημα καὶ τὴν Ἡφαιστίωνος ἱππαρχίαν καὶ τὴν
Περδίκκου τε καὶ Δημητρίου καὶ τοὺς ἐκ Βάκτρων
καὶ Σογδιανῶν καὶ τοὺς Σκύθας ἱππέας καὶ Δάας
τοὺς ἱπποτοξότας καὶ τῆς φάλαγγος τούς τε ὑπασπι-
στὰς καὶ τὴν Κλείτου τε καὶ Κοίνου τάξιν καὶ
τοὺς τοξότας τε καὶ τοὺς Ἀγριᾶνας, ἦγεν ἀφανῶς,
πολύ τι ἀπέχων τῆς ὄχθης, τοῦ μὴ καταφανὴς
εἶναι ἄγων ἐπὶ τὴν νῆσον καὶ τὴν ἄκραν ἔνθεν
διαβαίνειν αὐτῷ ἦν ἐγνωσμένον. καὶ ἐνταῦθα
3 ἐπληροῦντο τῆς νυκτὸς αἱ διφθέραι τῆς κάρφης
ἐκ πολλοῦ ἤδη παρενηνεγμένης καὶ κατερράπτοντο
ἐς ἀκρίβειαν· ὕδωρ τε ἐξ οὐρανοῦ τῆς νυκτὸς λάβρον
ἐπιγίνεται. ταύτῃ καὶ μᾶλλόν τι ἡ παρασκευή τε
αὐτῷ καὶ ἡ ἐπιχείρησις ἡ ἐς τὴν διάβασιν οὐ φανερὰ
κατέστη τῷ κτύπῳ τῷ ἀπὸ τῶν ὅπλων καὶ τῷ
θορύβῳ τῷ ἀπὸ τῶν παραγγελμάτων τῶν τε βρον-
τῶν καὶ τοῦ ὄμβρου ἀντιπαταγούντων. καὶ τῶν
4 πλοίων δὲ τὰ πολλὰ αὐτῷ ξυντετμημένα παρεκεκό-
μιστο ἐς τὸν χῶρον τοῦτον καὶ ἀφανῶς αὖθις ξυμ-
πεπηγμένα ἐν τῇ ὕλῃ ἐκρύπτετο, τά τε ἄλλα καὶ
αἱ τριακόντοροι. ὑπὸ δὲ τὴν ἕω ὅ τε ἄνεμος καὶ
ὁ ὄμβρος κεκοίμητο. καὶ ἡ μὲν ἄλλη στρατιὰ αὐτῷ
ἡ ἱππικὴ τῶν διφθερῶν ἐπιβᾶσα καὶ ὅσους τῶν
πεζῶν τὰ πλοῖα ἐδέχετο ἐπέρα κατὰ τὴν νῆσον, ὡς
μὴ πρόσθεν ὀφθεῖεν πρὸς τῶν σκοπῶν τῶν ἐκ
Πώρου καθεστηκότων πρὶν παραλλάξαντας τὴν
νῆσον ὀλίγον ἔτι ἀπέχειν τῆς ὄχθης.

Αὐτὸς δὲ ἐπιβὰς τριακοντόρου ἐπέρα καὶ ἅμα 13
αὐτῷ Πτολεμαῖός τε καὶ Περδίκκας καὶ Λυσίμαχος
οἱ σωματοφύλακες καὶ Σέλευκος τῶν ἑταίρων, ὁ
βασιλεύσας ὕστερον, καὶ τῶν ὑπασπιστῶν οἱ ἡμίσεες·
τοὺς δὲ ἄλλους ὑπασπιστὰς ἄλλαι τριακόντοροι ἔφε-
ρον. ὡς δὲ τὴν νῆσον παρήλλαξεν ἡ στρατιά, φανε-
ρῶς ἤδη ἐπεῖχον τῇ ὄχθῃ· καὶ οἱ σκοποὶ κατιδόντες
αὐτῶν τὴν ὁρμὴν ὡς ἑκάστοις τάχους οἱ ἵπποι εἶχον
ἤλαυνον ὡς ἐπὶ τὸν Πῶρον. ἐν τούτῳ δὲ Ἀλέξαν- 2
δρος πρῶτος αὐτὸς ἐκβὰς καὶ τοὺς ἀπὸ τῶν ἄλλων
τριακοντόρων ἀναλαβὼν ξυνέταττε τοὺς ἀεὶ ἐκβαί-
νοντας τῶν ἱππέων· οἱ γὰρ ἱππεῖς πρῶτοι ἐτε-
τάχατο αὐτῷ ἐκβαίνειν· καὶ τούτους ἄγων προήει
ἐν τάξει. ἔλαθε δὲ οὐκ ἐς βέβαιον χωρίον ἐκβὰς
ἀγνοίᾳ τῶν τόπων, ἀλλὰ ἐς νῆσον γὰρ καὶ αὐτὴν
μὲν μεγάλην, ᾗ δὴ καὶ μᾶλλον νῆσος οὖσα ἔλαθεν,
οὐ πολλῷ δὲ ὕδατι πρὸς τοῦ ποταμοῦ ἀποτεμνομένην
ἀπὸ τῆς ἄλλης γῆς. καὶ ἅμα ηὐξήκει τὸ ὕδωρ ὁ 3
ὄμβρος λάβρος τε καὶ ἐπὶ πολὺ τῆς νυκτὸς κατασχών,
ὥστε οὐκ ἐξεύρισκον αὐτῷ οἱ ἱππεῖς τὸν πόρον,
καὶ δέος ἦν αὖθις ἄλλου δεῆσαι αὐτῷ ἐπὶ τῇ
διαβάσει ἴσου τῷ πρώτῳ πόνου. ὡς δὲ ἐξευρέθη
ποτὲ ὁ πόρος, ἦγε κατ' αὐτὸν χαλεπῶς· ἦν γὰρ
τῶν μὲν πεζῶν ὑπὲρ τοὺς μαστοὺς τὸ ὕδωρ ἵναπερ
τὸ βαθύτατον αὐτοῦ· τῶν δὲ ἵππων ὅσον τὰς
κεφαλὰς ὑπερίσχειν τοῦ ποταμοῦ. ὡς δὲ καὶ τοῦτο
ἐπεπέρατο αὐτῷ τὸ ὕδωρ, ἐπὶ μὲν τὸ δεξιὸν κέρας 4
παρήγαγε τό τε ἄγημα τῶν ἱππέων καὶ τῶν ἄλλων
ἱππαρχιῶν τοὺς κρατίστους ἐπιλεξάμενος· τοὺς δὲ
ἱπποτοξότας τῆς πάσης ἵππου προέταξε· τῶν δὲ
πεζῶν πρώτους μὲν τοὺς ὑπασπιστὰς τοὺς βασιλι-
κούς, ὧν ἡγεῖτο Σέλευκος, ἐπέταξε τῇ ἵππῳ· ἐπὶ

δὲ τούτοις τὸ ἄγημα τὸ βασιλικόν· ἐχομένους δὲ τούτων τοὺς ἄλλους ὑπασπιστάς, ὡς ἑκάστοις αἱ ἡγεμονίαι ἐν τῷ τότε ξυνέβαινον· κατὰ δὲ τὰ ἄκρα τῆς φάλαγγος οἱ τοξόται αὐτῷ καὶ οἱ Ἀγριᾶνες καὶ οἱ ἀκοντισταὶ ἑκατέρωθεν ἐπέστησαν.

14 Οὕτως ἐκτάξας τὸν μὲν πεζὸν στρατὸν ἐν κόσμῳ βάδην ἕπεσθαι ἐκέλευσεν, οὐ πολὺ ἀποδέοντας τῶν ἑξακισχιλίων· αὐτὸς δέ, ὅτι κρατεῖν ἐδόκει τῇ ἵππῳ, τοὺς ἱππέας μόνους ἀναλαβὼν σπουδῇ ἡγεῖτο, ὄντας ἐς πεντακισχιλίους. Ταύρωνι δὲ τῷ τοξάρχῃ προσέταξε τοὺς τοξότας ἐπάγειν τῇ ἵππῳ καὶ
2 αὐτοὺς σπουδῇ. γνώμην δὲ ἐπεποίητο, ὡς εἰ μὲν προσμίξειαν αὐτῷ οἱ ἀμφὶ τὸν Πῶρον ξὺν τῇ δυνάμει ἁπάσῃ, ἢ κρατήσειν αὐτῶν οὐ χαλεπῶς τῇ ἵππῳ προσβαλὼν ἢ ἀπομαχεῖσθαί γε ἔστε τοὺς πεζοὺς ἐν τῷ ἔργῳ ἐπιγενέσθαι· εἰ δὲ πρὸς τὴν τόλμαν τῆς διαβάσεως ἄτοπον γενομένην οἱ Ἰνδοὶ ἐκπλαγέντες φεύγοιεν, οὐ πόρρωθεν ἕξεσθαι αὐτῶν κατὰ τὴν φυγήν, ὡς πλείονα ἐν τῇ ἀποχωρήσει τὸν φόνον γενόμενον ὀλίγον ὑπολείπεσθαι αὐτῷ τὸ ἔργον.

3 Ἀριστόβουλος δὲ λέγει τὸν Πώρου παῖδα φθάσαι ἀφικόμενον ξὺν ἅρμασιν ὡς ἑξήκοντα πρὶν τὸ ὕστερον ἐκ τῆς νήσου τῆς μακρᾶς περᾶσαι Ἀλέξανδρον· καὶ τοῦτον δυνηθῆναι ἂν εἶρξαι Ἀλέξανδρον τῆς διαβάσεως, χαλεπῶς καὶ μηδενὸς εἴργοντος περαιωθέντα, εἴπερ οὖν καταπηδήσαντες οἱ Ἰνδοὶ ἐκ τῶν ἁρμάτων προσέκειντο τοῖς πρώτοις τῶν ἐκβαινόντων· ἀλλὰ παραλλάξαι γὰρ ξὺν τοῖς ἅρμασι καὶ ἀκίνδυνον ποιῆσαι Ἀλεξάνδρῳ τὴν διάβασιν· καὶ ἐπὶ τούτους ἀφεῖναι Ἀλέξανδρον τοὺς ἱπποτοξότας, καὶ τραπῆναι αὐτοὺς οὐ χαλεπῶς, πληγὰς λαμβά-

νοντας. οἱ δὲ καὶ μάχην λέγουσιν ἐν τῇ ἐκβάσει 4
γενέσθαι τῶν Ἰνδῶν τῶν ξὺν τῷ παιδὶ τῷ Πώρου
ἀφιγμένων πρὸς Ἀλέξανδρόν τε καὶ τοὺς ξὺν αὐτῷ
ἱππέας. καὶ γὰρ καὶ ἀφικέσθαι ξὺν μείζονι δυνάμει
τὸν Πώρου παῖδα, καὶ αὐτόν τε Ἀλέξανδρον τρω-
θῆναι πρὸς αὐτοῦ καὶ τὸν ἵππον αὐτοῦ ἀποθανεῖν
τὸν Βουκεφάλαν, φίλτατον Ἀλεξάνδρῳ ὄντα τὸν
ἵππον, καὶ τοῦτον τρωθέντα ὑπὸ τοῦ παιδὸς τοῦ
Πώρου. ἀλλὰ Πτολεμαῖος ὁ Λάγου, ὅτῳ καὶ ἐγὼ
ξυμφέρομαι, ἄλλως λέγει. ἐκπεμφθῆναι μὲν γὰρ 5
τὸν παῖδα ὑπὸ τοῦ Πώρου λέγει καὶ οὗτος, ἀλλ'
οὐχ ἑξήκοντα μόνα ἅρματα ἄγοντα. οὐδὲ γὰρ εἰκὸς
Πῶρον ἀκούσαντα ἐκ τῶν σκοπῶν ὅτι δὴ ἢ αὐτὸς
Ἀλέξανδρος διαβεβήκει τοῦ Ὑδάσπου τὸν πόρον ἢ
μέρος γέ τι τῆς στρατιᾶς, σὺν ἑξήκοντα ἅρμασι
μόνοις ἐκπέμψαι τὸν αὐτοῦ παῖδα· ἃ δὴ ὡς μὲν 6
ἐπὶ κατασκοπὴν ἐκπεμπόμενα πολλά τε καὶ οὐκ
εὔζωνα ἐς τὴν ἀποχώρησιν ἦν· ὡς δὲ εἰς τὸ εἶρξαί
τε τοὺς οὔπω πεπερακότας τῶν πολεμίων καὶ τοῖς
ἤδη ἐκβεβηκόσιν ἐπιθέσθαι, οὐδαμῇ ἀξιόμαχα. ἀλλὰ
δισχιλίους γὰρ λέγει ἱππέας ἄγοντα ἀφικέσθαι τοῦ
Πώρου τὸν παῖδα, ἅρματα δὲ ἑκατὸν καὶ εἴκοσι·
φθάσαι δὲ περάσαντα Ἀλέξανδρον καὶ τὸν ἐκ τῆς
νήσου τὸν τελευταῖον πόρον.

Καὶ ἐπὶ τούτους τὰ μὲν πρῶτα ἐκπέμψαι Ἀλέ- 15
ξανδρον καὶ οὗτος λέγει τοὺς ἱπποτοξότας, αὐτὸν
δ' ἄγειν τοὺς ἱππέας· προσάγειν γὰρ οἰηθῆναι
Πῶρον ξὺν τῇ πάσῃ δυνάμει· τὴν δὲ ἵππον ταύτην
προτεταγμένην αὐτῷ πορεύεσθαι πρὸ τοῦ ἄλλου
στρατοῦ. ὡς δὲ κατέμαθεν ἀτρεκῶς τὸ πλῆθος τὸ 2
τῶν Ἰνδῶν, ἐνταῦθα δὴ ὀξέως ἐπιπεσεῖν αὐτοῖς
ξὺν τῇ ἀμφ' αὐτὸν ἵππῳ· τοὺς δὲ ἐγκλῖναι, ὡς

Ἀλέξανδρόν τε αὐτὸν κατεῖδον καὶ τὸ στῖφος ἀμφ' αὐτὸν τῶν ἱππέων, οὐκ ἐπὶ μετώπου, ἀλλὰ κατ' ἴλας ἐμβεβληκός. καὶ τούτων ἱππέας μὲν πεσεῖν ἐς τετρακοσίους, πεσεῖν δὲ καὶ τοῦ Πώρου τὸν παῖδα· τὰ δὲ ἅρματα αὐτοῖς ἵπποις ἁλῶναι ἔν τε τῇ ἀποχωρήσει βαρέα γιγνόμενα καὶ ἐν αὐτῷ τῷ ἔργῳ ὑπὸ πηλοῦ ἀχρεῖα.

3 Πῶρος δὲ ὡς αὐτῷ ὅσοι ἱππεῖς ἐκ τῆς φυγῆς διεσώζοντο Ἀλέξανδρόν τε αὐτὸν πεπερακότα ξὺν τῆς στρατιᾶς τῷ καρτερωτάτῳ καὶ τὸν παῖδα ἐν τῇ μάχῃ τετελευτηκότα ἤγγειλαν, ἐγίγνετο μὲν καὶ ὣς ἀμφίβολος τῇ γνώμῃ, ὅτι καὶ οἱ ἀπὸ τοῦ καταντικρὺ τοῦ μεγάλου στρατοπέδου οἱ ξὺν Κρατέρῳ ὑπολελειμμένοι ἐπιχειροῦντες τῇ διαβάσει ἐφαίνοντο·
4 εἵλετο δ' οὖν ἐπ' αὐτὸν Ἀλέξανδρον ἐλάσας ξὺν τῇ στρατιᾷ πάσῃ πρὸς τὸ καρτερώτατόν τε τῶν Μακεδόνων καὶ αὐτὸν τὸν βασιλέα διαγωνίσασθαι. ἀλλὰ καὶ ὣς ὀλίγους τῶν ἐλεφάντων σὺν οὐ πολλῇ στρατιᾷ αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ στρατοπέδου ἀπέλιπεν, ὡς φοβεῖν ἀπὸ τῆς ὄχθης τοὺς ξὺν Κρατέρῳ ἱππέας. αὐτὸς δὲ τήν τε ἵππον ἀναλαβὼν πᾶσαν, ἐς τετρακισχιλίους ἱππέας, καὶ τὰ ἅρματα πάντα, τριακόσια ὄντα, καὶ τῶν ἐλεφάντων διακοσίους καὶ τῶν πεζῶν ὅ τι περ ὄφελος, ἐς τρισμυρίους, ἤλαυνεν
5 ὡς ἐπ' Ἀλέξανδρον. ὡς δ' ἐνέτυχε χωρίῳ ἵνα οὐ πηλὸς αὐτῷ ἐφαίνετο, ἀλλ' ὑπὸ ψάμμου γὰρ ξύμπαν ἦν ἄπεδον καὶ στερεὸν ἐς τὰς ἐφόδους τε καὶ ἀναστροφὰς τῶν ἵππων, ἐνταῦθα ἔτασσε τὴν στρατιάν, πρώτους μὲν τοὺς ἐλέφαντας ἐπὶ μετώπου, διέχοντα ἐλέφαντα ἐλέφαντος οὐ μεῖον πλέθρου, ὡς πρὸ πάσης τε τῆς φάλαγγος τῶν πεζῶν παραταθῆναι αὐτῷ τοὺς ἐλέφαντας ἐπὶ μετώπου καὶ φόβον

πάντη παρέχειν τοῖς ἀμφ' Ἀλέξανδρον ἱππεῦσιν.
ἄλλως τε οὐδὲ ἠξίου ἐς τὰ διαλείποντα τῶν ἐλε- 6
φάντων τολμῆσαι ἄν τινα ὤσασθαι τῶν πολεμίων,
οὔτε ξὺν ἵπποις διὰ τὸν φόβον τῶν ἵππων, πεζούς
τε ἔτι μεῖον· κατὰ στόμα τε γὰρ ἂν πρὸς τῶν
ὁπλιτῶν προσβαλλόντων εἴργεσθαι καὶ καταπατη-
θήσεσθαι ἐπιστρεψάντων ἐπ' αὐτοὺς τῶν ἐλεφάντων.
ἐπὶ τούτοις δὲ οἱ πεζοὶ αὐτῷ ἐτετάχατο, οὐκ ἴσον 7
τὸ μέτωπον τοῖς θηρίοις ἐπέχοντες, ἀλλ' ἐν δευτέρῳ
μετώπῳ μετὰ τοὺς ἐλέφαντας, ὅσον ἐς τὰ διαλεί-
ποντα ἐπ' ὀλίγον ἐμβεβλῆσθαι τοὺς λόχους. ἦσαν
δὲ αὐτῷ καὶ κατὰ τὰ κέρατα ἔτι ὑπὲρ τοὺς ἐλέφαν-
τας πεζοὶ ἐφεστηκότες, ἑκατέρωθεν δὲ τῶν πεζῶν
ἡ ἵππος αὐτῷ ἐτέτακτο καὶ πρὸ ταύτης τὰ ἅρματα
ἑκατέρωθεν.

Αὕτη μὲν ἡ Πώρου τάξις ἦν. Ἀλέξανδρος δὲ 16
ὡς ἤδη καθεώρα τοὺς Ἰνδοὺς ἐκτασσομένους, ἐπέ-
στησε τοὺς ἱππέας τοῦ πρόσω, ὡς ἀναλαμβάνειν
τῶν πεζῶν τοὺς ἀεὶ προσάγοντας. ὡς δὲ καὶ ἡ
φάλαγξ αὐτῷ δρόμῳ συνάψασα ὁμοῦ ἤδη ἦν, ὁ δὲ
οὐκ εὐθὺς ἐκτάξας ἐπῆγεν, ὡς μὴ καματηρούς τε
καὶ πνευστιῶντας ἀκμῆσι παραδοῦναι τοῖς βαρβά-
ροις, ἀλλὰ ἐς κύκλους παριππεύων ἀνέπαυε τοὺς
πεζοὺς ἔστε καταστῆναι αὐτοῖς τὸν θυμόν. ὡς δὲ 2
τὴν τάξιν κατεῖδε τῶν Ἰνδῶν, κατὰ μέσον μέν, ἵνα
οἱ ἐλέφαντες προβέβληντο καὶ πυκνὴ ἡ φάλαγξ
κατὰ τὰ διαλείποντα αὐτῶν ἐπετέτακτο, οὐκ ἔγνω
προάγειν, αὐτὰ ἐκεῖνα ὀκνήσας ἅπερ ὁ Πῶρος τῷ
λογισμῷ ξυνθεὶς ταύτῃ ἔταξεν· ἀλλὰ αὐτὸς μέν,
ἅτε ἱπποκρατῶν, τὴν πολλὴν τῆς ἵππου ἀναλαβὼν
ἐπὶ τὸ εὐώνυμον κέρας τῶν πολεμίων παρήλαυνεν,
ὡς ταύτῃ ἐπιθησόμενος. Κοῖνον δὲ πέμπει ὡς ἐπὶ 3

τὸ δεξιόν, τὴν Δημητρίου καὶ τὴν αὑτοῦ ἔχοντα ἱππαρχίαν, κελεύσας, ἐπειδὰν τὸ κατὰ σφᾶς στῖφος τῶν ἱππέων ἰδόντες οἱ βάρβαροι ἀντιπαριππεύωσιν, αὐτὸν κατόπιν ἕχεσθαι αὐτῶν· τῶν πεζῶν δὲ τὴν φάλαγγα Σελεύκῳ καὶ Ἀντιγένει καὶ Ταύρωνι προσέταξεν ἄγειν· μὴ πρόσθεν δὲ ἅπτεσθαι τοῦ ἔργου πρὶν ὑπὸ τῆς ἵππου τῆς ἀμφ' αὐτὸν τεταραγμένην τήν τε φάλαγγα τῶν πεζῶν καὶ τοὺς ἱππέας κατίδωσιν.

4 Ἤδη τε ἐντὸς βέλους ἐγίγνετο καὶ ἐφῆκεν ἐπὶ τὸ κέρας τὸ εὐώνυμον τῶν Ἰνδῶν τοὺς ἱπποτοξότας, ὄντας ἐς χιλίους, ὡς ταράξαι τοὺς ταύτῃ ἐφεστηκότας τῶν πολεμίων τῇ πυκνότητί τε τῶν τοξευμάτων καὶ τῶν ἵππων τῇ ἐπελάσει. καὶ αὐτὸς δὲ τοὺς ἑταίρους ἔχων τοὺς ἱππέας παρήλαυνεν ὀξέως ἐπὶ τὸ εὐώνυμον τῶν βαρβάρων, κατὰ κέρας ἔτι τεταραγμένοις ἐμβαλεῖν σπουδὴν ποιούμενος, πρὶν ἐπὶ φάλαγγος ἐκταθῆναι αὐτοῖς τὴν ἵππον.

17 Ἐν τούτῳ δὲ οἵ τε Ἰνδοὶ τοὺς ἱππέας πάντοθεν ξυναλίσαντες παρίππευον Ἀλεξάνδρῳ ἀντιπαρεξάγοντες τῇ ἐλάσει, καὶ οἱ περὶ Κοῖνον, ὡς παρήγγελτο, κατόπιν αὐτοῖς ἐπεφαίνοντο. ταῦτα ξυνιδόντες οἱ Ἰνδοὶ ἀμφίστομον ἠναγκάσθησαν ποιῆσαι τὴν τάξιν τῆς ἵππου, τὴν μὲν ὡς ἐπ' Ἀλέξανδρον τὴν πολλήν τε καὶ κρατίστην· οἱ δὲ ἐπὶ Κοῖνόν

2 τε καὶ τοὺς ἅμα τούτῳ ἐπέστρεφον. τοῦτό τε οὖν εὐθὺς ἐτάραξε τὰς τάξεις τε καὶ τὰς γνώμας τῶν Ἰνδῶν καὶ Ἀλέξανδρος ἰδὼν τὸν καιρὸν ἐν αὐτῇ τῇ ἐπὶ θάτερα ἐπιστροφῇ τῆς ἵππου ἐπιτίθεται τοῖς καθ' αὐτόν, ὥστε οὐδὲ τὴν ἐμβολὴν ἐδέξαντο τῶν ἀμφ' Ἀλέξανδρον ἱππέων οἱ Ἰνδοί, ἀλλὰ κατηράχθησαν ὥσπερ εἰς τεῖχός τι φίλιον τοὺς ἐλέφαντας.

καὶ ἐν τούτῳ οἱ ἐπιστάται τῶν ἐλεφάντων ἀντεπ- 3
ῆγον τῇ ἵππῳ τὰ θηρία, καὶ ἡ φάλαγξ αὐτὴ τῶν
Μακεδόνων ἀντεπῄει πρὸς τοὺς ἐλέφαντας, ἔς τε
τοὺς ἐπιβάτας αὐτῶν ἀκοντίζοντες καὶ αὐτὰ τὰ
θηρία περισταδὸν πάντοθεν βάλλοντες. καὶ ἦν τὸ
ἔργον οὐδενὶ τῶν πρόσθεν ἀγώνων ἐοικός· τά τε
γὰρ θηρία ἐπεκθέοντα ἐς τὰς τάξεις τῶν πεζῶν,
ὅπῃ ἐπιστρέψειεν, ἐκεράϊζε, καίπερ πυκνὴν οὖσαν
τὴν τῶν Μακεδόνων φάλαγγα καὶ οἱ ἱππεῖς οἱ τῶν
Ἰνδῶν, τοῖς πεζοῖς ἰδόντες ξυνεστηκὸς τὸ ἔργον,
ἐπιστρέψαντες αὖθις καὶ αὐτοὶ ἐπήλαυνον τῇ ἵππῳ.
ὡς δὲ πάλιν ἐκράτησαν αὐτῶν οἱ ἀμφ' Ἀλέξανδρον, 4
τῇ τε ῥώμῃ καὶ τῇ ἐμπειρίᾳ πολὺ προέχοντες, ὡς
ἐπὶ τοὺς ἐλέφαντας αὖθις κατειλήθησαν. καὶ ἐν
τούτῳ πᾶσα ἡ ἵππος Ἀλεξάνδρου ἐς μίαν ἴλην ἤδη
ξυνηγμένη, οὐκ ἐκ παραγγέλματος, ἀλλὰ ἐν τῷ
ἀγῶνι αὐτῷ ἐς τήνδε τὴν τάξιν καταστᾶσα, ὅποι
προσπέσοι τῶν Ἰνδῶν ταῖς τάξεσι ξὺν πολλῷ φόνῳ
ἀπελύοντο. καὶ ἐς στενὸν ἤδη κατειλημένων τῶν 5
θηρίων οὐ μείω πρὸς αὐτῶν οἱ φίλοι ἤπερ οἱ πολέμιοι
ἐβλάπτοντο, ἐν ταῖς ἐπιστροφαῖς τε καὶ τοῖς ὠθι-
σμοῖς καταπατούμενοι. τῶν τε οὖν ἱππέων, οἷα δὴ
ἐν στενῷ περὶ τοὺς ἐλέφαντας εἰλουμένων, πολὺς
φόνος ἐγίγνετο καὶ οἱ ἡγεμόνες τῶν ἐλεφάντων οἱ
πολλοὶ κατηκοντισμένοι ἦσαν, καὶ αὐτοὶ οἱ ἐλέφαν-
τες τὰ μὲν τιτρωσκόμενοι, τὰ δὲ ὑπό τε τῶν πόνων
καὶ ἐρημίας ἡγεμόνων οὐκέτι διακεκριμένοι ἐν τῇ
μάχῃ ἦσαν· ἀλλ' οἷα δὴ ὑπὸ τοῦ κακοῦ ἔκφρονες 6
φιλίοις τε ὁμοῦ καὶ πολεμίοις προσφερόμενοι πάντα
τρόπον ἐξώθουν τε καὶ κατεπάτουν καὶ κατέκαινον.
ἀλλ' οἱ μὲν Μακεδόνες, ἅτε ἐν εὐρυχωρίᾳ τε καὶ
κατὰ γνώμην τὴν σφῶν προσφερόμενοι τοῖς θηρίοις,

*ὅπῃ μὲν ἐπιφέροιντο εἶκον, ἀποστραφέντων δὲ εἵχοντο
ἐσακοντίζοντες· οἱ δὲ Ἰνδοὶ ἐν αὐτοῖς ἀναστρεφόμε-
7 νοι τὰ πλείω ἤδη πρὸς ἐκείνων ἐβλάπτοντο. ὡς δὲ
καματηρά τε ἦν τὰ θηρία καὶ οὐκέτι αὐτοῖς ἐρρω-
μέναι αἱ ἐκδρομαὶ ἐγίγνοντο, ἀλλὰ συριγμῷ μόνον
διαχρώμενα ὥσπερ αἱ πρύμναν κρουόμεναι νῆες
ἐπὶ πόδα ὑπεχώρουν, αὐτὸς μὲν Ἀλέξανδρος περι-
βάλλει ἐν κύκλῳ τὴν ἵππον τῇ πάσῃ τάξει, τοὺς
πεζοὺς δὲ ξυνασπίσαντας ὡς ἐς πυκνοτάτην ξύγ-
κλεισιν ἐπάγειν τὴν φάλαγγα ἐσήμηνε. καὶ οὕτως
οἱ μὲν ἱππεῖς τῶν Ἰνδῶν πλὴν ὀλίγων κατεκόπησαν
ἐν τῷ ἔργῳ· ἐκόπτοντο δὲ καὶ οἱ πεζοὶ πανταχόθεν
ἤδη προσκειμένων σφίσι τῶν Μακεδόνων. καὶ ἐν
τούτῳ ἵνα διέσχεν ἡ ἵππος ἡ Ἀλεξάνδρου ἐς φυγὴν
πάντες ἐπεστράφησαν.*

*18 Καὶ ἐν τῷ αὐτῷ Κράτερός τε καὶ οἱ ἄλλοι ὅσοι
τῆς στρατιᾶς τῆς Ἀλεξάνδρου ἐπὶ τῇ ὄχθῃ τοῦ
Ὑδάσπου ὑπολελειμμένοι ἡγεμόνες ἦσαν, ὡς νικῶν-
τα λαμπρῶς κατεῖδον Ἀλέξανδρον, ἐπέρων καὶ αὐτοὶ
τὸν ποταμόν. καὶ οὗτοι οὐ μείονα τὸν φόνον ἐν τῇ
ἀποχωρήσει τῶν Ἰνδῶν ἐποίησαν, ἀκμῆτες ἀντὶ
κεκμηκότων τῶν ἀμφ' Ἀλέξανδρον ἐπιγενόμενοι τῇ
διώξει.*

*2 Ἀπέθανον δὲ τῶν Ἰνδῶν πεζοὶ μὲν ὀλίγον ἀπο-
δέοντες τῶν δισμυρίων, ἱππεῖς δὲ ἐς τρισχιλίους,
τὰ δὲ ἅρματα ξύμπαντα κατεκόπη· καὶ Πώρου δύο
παῖδες ἀπέθανον καὶ Σπιτάκης ὁ νομάρχης τῶν
ταύτῃ Ἰνδῶν καὶ τῶν ἐλεφάντων καὶ ἁρμάτων οἱ
ἡγεμόνες καὶ οἱ ἱππάρχαι καὶ οἱ στρατηγοὶ τῆς στρα-
τιᾶς τῆς Πώρου ξύμπαντες. *** ἐλήφθησαν δὲ καὶ
οἱ ἐλέφαντες, ὅσοι γε αὐτῶν μὴ αὐτοῦ ἀπέθανον.
3 τῶν δ' ἀμφ' Ἀλέξανδρον πεζοὶ μὲν ἀπὸ ἑξακισχιλίων*

τῶν ἐν τῇ πρώτῃ προσβολῇ γενομένων ἐς ὀγδοή-
κοντα μάλιστα ἀπέθανον· ἱππεῖς δὲ τῶν μὲν ἱππο-
τοξοτῶν, οἳ δὴ καὶ πρῶτοι τοῦ ἔργου ἥψαντο, δέκα·
τῆς δὲ ἑταιρικῆς ἵππου ἀμφὶ τοὺς εἴκοσι· τῶν δὲ
ἄλλων ἱππέων ὡς διακόσιοι.

Πῶρος δὲ μεγάλα ἔργα ἐν τῇ μάχῃ ἀποδειξά- 4
μενος μὴ ὅτι στρατηγοῦ, ἀλλὰ καὶ στρατιώτου
γενναίου, ὡς τῶν τε ἱππέων τὸν φόνον κατεῖδε
καὶ τῶν ἐλεφάντων τοὺς μὲν αὐτοῦ πεπτωκότας,
τοὺς δὲ ἐρήμους τῶν ἡγεμόνων λυπροὺς πεπλανη-
μένους, τῶν δὲ πεζῶν αὐτῷ οἱ πλείους ἀπολώλεσαν,
οὐχ ἧπερ Δαρεῖος ὁ μέγας βασιλεὺς ἐξάρχων τοῖς
ἀμφ' αὐτὸν τῆς φυγῆς ἀπεχώρει, ἀλλὰ ἔστε γὰρ 5
ὑπέμενέ τι τῶν Ἰνδῶν ἐν τῇ μάχῃ ξυνεστηκός, ἐς
τοσόνδε ἀγωνισάμενος, τετρωμένος δὲ τὸν δεξιὸν
ὦμον, ὃν δὴ γυμνὸν μόνον ἔχων ἐν τῇ μάχῃ ἀνε-
στρέφετο (ἀπὸ γὰρ τοῦ ἄλλου σώματος ἤρκει αὐτῷ
τὰ βέλη ὁ θώραξ, περιττὸς ὢν κατά τε τὴν ἰσχὺν
καὶ τὴν ἁρμονίαν, ὡς ὕστερον καταμαθεῖν θεωμένοις
ἦν), τότε δὴ καὶ αὐτὸς ἀπεχώρει ἐπιστρέψας τὸν
ἐλέφαντα. καὶ Ἀλέξανδρος μέγαν τε αὐτὸν καί γεν- 6
ναῖον ἄνδρα ἰδὼν ἐν τῇ μάχῃ σῶσαι ἐπεθύμησε.
πέμπει δὴ παρ' αὐτὸν πρῶτα μὲν Ταξίλην τὸν
Ἰδόν· καὶ Ταξίλης προσιππεύσας ἐφ' ὅσον οἱ
ἀσφαλὲς ἐφαίνετο τῷ ἐλέφαντι ὃς ἔφερε τὸν Πῶρον
ἐπιστῆσαί τε ἠξίου τὸ θηρίον, οὐ γὰρ εἶναί οἱ ἔτι
φεύγειν, καὶ ἀκοῦσαι τῶν παρ' Ἀλεξάνδρου λόγων.
ὁ δὲ ἰδὼν ἄνδρα ἐχθρὸν ἐκ παλαιοῦ τὸν Ταξίλην 7
ἐπιστρέψας ἀνήγετο ὡς ἀκοντίσων· καὶ ἂν καὶ
κατέκανεν τυχόν, εἰ μὴ ὑποφθάσας ἐκεῖνος ἀπή-
λασεν ἀπὸ τοῦ Πώρου πρόσω τὸν ἵππον. Ἀλέ-
ξανδρος δὲ οὐδὲ ἐπὶ τῷδε τῷ Πώρῳ χαλεπὸς ἐγέ-

νετο, ἀλλ᾽ ἄλλους τε ἐν μέρει ἔπεμπε καὶ δὴ καὶ
Μερόην ἄνδρα Ἰνδόν, ὅτι φίλον εἶναι ἐκ παλαιοῦ τῷ
Πώρῳ τὸν Μερόην ἔμαθε. Πῶρος δὲ ὡς τὰ παρὰ
τοῦ Μερόου ἤκουσε καὶ ἐκ τοῦ δίψους ἅμα ἐκρα-
τεῖτο, ἐπέστησέ τε τὸν ἐλέφαντα καὶ κατέβη ἀπ᾽
αὐτοῦ· ὡς δὲ ἔπιέ τε καὶ ἀνέψυξεν, ἄγειν αὐτὸν
σπουδῇ ἐκέλευσεν παρ᾽ Ἀλέξανδρον.

19 Καὶ ὁ μὲν ἤγετο· Ἀλέξανδρος δὲ ὡς προσ-
άγοντα ἐπύθετο, προιππεύσας πρὸ τῆς τάξεως ξὺν
ὀλίγοις τῶν ἑταίρων ἀπαντᾷ τῷ Πώρῳ· καὶ ἐπι-
στήσας τὸν ἵππον τό τε μέγεθος ἐθαύμαζεν, ὑπὲρ
πέντε πήχεις μάλιστα ξυμβαῖνον, καὶ τὸ κάλλος τοῦ
Πώρου καὶ ὅτι οὐ δεδουλωμένος τῇ γνώμῃ ἐφαί-
νετο, ἀλλ᾽ ὥσπερ ἂν ἀνὴρ ἀγαθὸς ἀνδρὶ ἀγαθῷ
2 προσέλθοι ὑπὲρ βασιλείας τῆς αὑτοῦ πρὸς βασιλέα
ἄλλον καλῶς ἠγωνισμένος. ἔνθα δὴ Ἀλέξανδρος
πρῶτος προσειπὼν αὐτὸν λέγειν ἐκέλευσεν ὅ τι οἱ
γενέσθαι ἐθέλοι. Πῶρον δὲ ἀποκρίνασθαι λόγος,
ὅτι βασιλικῶς μοι χρῆσαι, ὦ Ἀλέξανδρε. καὶ Ἀλέ-
ξανδρος ἡσθεὶς τῷ λόγῳ, τοῦτο μὲν ἔσται σοι, ὦ
3 Πῶρε, ἔφη, ἐμοῦ ἕνεκα· σὺ δὲ σαυτοῦ ἕνεκα ὅ τι
σοὶ φίλον ἀξίου. ὁ δὲ πάντα ἔφη ἐν τούτῳ ἐνεῖναι.
καὶ Ἀλέξανδρος τούτῳ ἔτι μᾶλλον τῷ λόγῳ ἡσθεὶς
τήν τε ἀρχὴν τῷ Πώρῳ τῶν τε αὐτοῦ Ἰνδῶν ἔδωκε
καὶ ἄλλην ἔτι χώραν πρὸς τῇ πάλαι οὔσῃ πλείονα
τῆς πρόσθεν προσέθηκε· καὶ οὕτως αὐτός τε βασι-
λικῶς κεχρημένος ἦν ἀνδρὶ ἀγαθῷ καὶ ἐκείνῳ ἐκ
τούτου ἐς ἅπαντα πιστῷ ἐχρήσατο. τοῦτο τὸ τέλος
τῇ μάχῃ τῇ πρὸς Πῶρόν τε καὶ τοὺς ἐπ᾽ ἐκεῖνα τοῦ
Ὑδάσπου ποταμοῦ Ἰνδοὺς Ἀλεξάνδρῳ ἐγένετο ἐπ᾽
ἄρχοντος Ἀθηναίοις Ἡγεμόνος μηνὸς Μουνυχιῶνος.
4 Ἵνα δὲ ἡ μάχη ξυνέβη καὶ ἔνθεν ὁρμηθεὶς ἐπέ-

ρασε τὸν Ὑδάσπην ποταμὸν πόλεις ἔκτισεν Ἀλέ-
ξανδρος. καὶ τὴν μὲν Νίκαιαν τῆς νίκης τῆς κατ'
Ἰνδῶν ἐπώνυμον ὠνόμασε· τὴν δὲ Βουκέφαλα ἐς
τοῦ ἵππου τοῦ Βουκεφάλα τὴν μνήμην, ὃς ἀπέ-
θανεν αὐτοῦ, οὐ βληθεὶς πρὸς οὐδενός, ἀλλ' ὑπὸ
καμάτου τε καὶ ἡλικίας. ἦν γὰρ ἀμφὶ τὰ τριάκοντα 5
ἔτη, καματηρὸς γενόμενος, πολλὰ δὲ πρόσθεν ξυγ-
καμὼν τε καὶ συγκινδυνεύσας Ἀλεξάνδρῳ, ἀνα-
βαινόμενός τε πρὸς μόνου Ἀλεξάνδρου ὁ Βουκε-
φάλας οὗτος, ὅτι τοὺς ἄλλους πάντας ἀπηξίου
ἀμβάτας, καὶ μεγέθει μέγας καὶ τῷ θυμῷ γενναῖος.
σημεῖον δέ οἱ ἦν βοὸς κεφαλὴ ἐγκεχαραγμένη, ἐφ'
ὅτου καὶ τὸ ὄνομα τοῦτο λέγουσιν ὅτι ἔφερεν· οἱ
δὲ λέγουσιν ὅτι λευκὸν σῆμα εἶχεν ἐπὶ τῆς κεφα-
λῆς, μέλας ὢν αὐτός, ἐς βοὸς κεφαλὴν μάλιστα
εἰκασμένον. οὗτος ὁ ἵππος ἐν τῇ Οὐξίων χώρᾳ 6
ἀφανὴς ἐγένετο Ἀλεξάνδρῳ, καὶ Ἀλέξανδρος προ-
εκήρυξεν ἀνὰ τὴν χώραν πάντας ἀποκτενεῖν Οὐξίους,
εἰ μὴ ἀπάξουσιν αὐτῷ τὸν ἵππον· καὶ ἀπήχθη
εὐθὺς ἐπὶ τῷ κηρύγματι. τοσήδε μὲν σπουδὴ Ἀλε-
ξάνδρῳ ἀμφ' αὐτὸν ἦν, τοσόσδε δὲ Ἀλεξάνδρου
φόβος τοῖς βαρβάροις. καὶ ἐμοὶ ἐς τοσόνδε τετι-
μήσθω ὁ Βουκεφάλας οὗτος Ἀλεξάνδρου ἕνεκα.

Ἀλεξάνδρῳ δὲ ἐπειδὴ οἱ ἀποθανόντες ἐν τῇ 20
μάχῃ κεκόσμηντο τῷ πρέποντι κόσμῳ, ὁ δὲ τοῖς
θεοῖς τὰ νομιζόμενα ἐπινίκια ἔθυε, καὶ ἀγὼν
ἐποιεῖτο αὐτῷ γυμνικός τε καὶ ἱππικὸς αὐτοῦ ἐπὶ
τῇ ὄχθῃ τοῦ Ὑδάσπου ἵναπερ τὸ πρῶτον διέβη
ἅμα τῷ στρατῷ. Κράτερον μὲν δὴ ξὺν μέρει τῆς 2
στρατιᾶς ὑπελείπετο, τὰς πόλεις ἅστινας ταύτῃ
ἔκτιζεν ἀναστήσοντά τε καὶ ἐκτειχιοῦντα· αὐτὸς δὲ
ἤλαυνεν ὡς ἐπὶ τοὺς προσχώρους τῇ Πώρου ἀρχῇ

Ἰνδούς. ὄνομα δὲ ἦν τῷ ἔθνει Γλαυγανῖκαι, ὡς λέγει Ἀριστόβουλος, ὡς δὲ Πτολεμαῖος, Γλαῦσαι.
3 ὁποτέρως δὲ ἔχει τὸ ὄνομα οὔ μοι μέλει. ἐπῄει δὲ τὴν χώραν αὐτῶν Ἀλέξανδρος τῶν τε ἑταίρων ἱππέων ἔχων τοὺς ἡμίσεας καὶ τῶν πεζῶν ἀπὸ φάλαγγος ἑκάστης ἐπιλέκτους καὶ τοὺς ἱπποτοξότας ξύμπαντας καὶ τοὺς Ἀγριᾶνας καὶ τοὺς τοξότας·
4 καὶ προσεχώρουν αὐτῷ ὁμολογίᾳ πάντες. καὶ ἔλαβε πόλεις μὲν ἐς τριάκοντα καὶ ἑπτά, ὧν ἵνα ὀλίγιστοι ἦσαν οἰκήτορες πεντακισχιλίων οὐκ ἐλάττους ἦσαν, πολλῶν δὲ καὶ ὑπὲρ τοὺς μυρίους· καὶ κώμας πλήθει τε πολλὰς ἔλαβε καὶ πολυανθρώπους οὐ μεῖον τῶν πόλεων. καὶ ταύτης τῆς χώρας Πώρῳ ἄρχειν ἔδωκε· καὶ Ταξίλη δὲ διαλλάττει Πῶρον καὶ Ταξίλην ἀποπέμπει ὀπίσω εἰς τὰ ἤθη τὰ αὑτοῦ.

5 Ἐν τούτῳ δὲ παρά τε Ἀβισάρου πρέσβεις ἧκον, ἐνδιδόντες αὑτόν τε Ἀλεξάνδρῳ Ἀβισάρην καὶ τὴν χώραν ὅσης ἦρχε. καίτοι πρό γε τῆς μάχης τῆς πρὸς Πῶρον γενομένης Ἀλεξάνδρῳ ἐπενόει Ἀβισάρης καὶ αὐτὸς ξὺν Πώρῳ τάττεσθαι· τότε δὲ καὶ τὸν ἀδελφὸν τὸν αὑτοῦ ξὺν τοῖς ἄλλοις πρέσβεσι παρ' Ἀλέξανδρον ἔπεμψε, χρήματά τε κομίζοντα καὶ ἐλέ-
6 φαντας τεσσαράκοντα δῶρον Ἀλεξάνδρῳ. ἧκον δὲ καὶ παρὰ τῶν αὐτονόμων Ἰνδῶν πρέσβεις παρ' Ἀλέξανδρον καὶ παρὰ Πώρου ἄλλου του ὑπάρχου Ἰνδῶν. Ἀλέξανδρος δὲ διὰ τάχους Ἀβισάρην ἰέναι παρ' αὑτὸν κελεύει, ἐπαπειλήσας, εἰ μὴ ἔλθοι, ὅτι αὐτὸν ὄψεται ἥκοντα ξὺν τῇ στρατιᾷ ἵνα οὐ χαιρήσει ἰδών.

7 Ἐν τούτῳ δὲ Φραταφέρνης τε ὁ Παρθυαίων καὶ Ὑρκανίας σατράπης τοὺς καταλειφθέντας παρὰ οἷ Θρᾷκας ἄγων ἧκεν ὡς Ἀλέξανδρον καὶ παρὰ

Σισικόττου τοῦ Ἀσσακηνῶν σατράπου ἄγγελοι, ὅτι τόν τε ὕπαρχον σφῶν ἀπεκτονότες εἶεν οἱ Ἀσσακηνοὶ καὶ ἀπ' Ἀλεξάνδρου ἀφεστηκότες. καὶ ἐπὶ τούτους Φίλιππον ἐκπέμπει καὶ Τυριάσπην σὺν στρατιᾷ τὰ περὶ τὴν Ἀσσακηνῶν χώραν καταστησομένους καὶ κοσμήσοντας.

Αὐτὸς δὲ ὡς ἐπὶ τὸν Ἀκεσίνην ποταμὸν προὐ- 8
χώρει. τούτου τοῦ Ἀκεσίνου ποταμοῦ τὸ μέγεθος μόνου τῶν Ἰνδῶν ποταμῶν Πτολεμαῖος ὁ Λάγου ἀνέγραψεν· εἶναι γὰρ ἵνα ἐπέρασεν αὐτὸν Ἀλέξανδρος ἐπὶ τῶν πλοίων τε καὶ τῶν διφθερῶν ξὺν τῇ στρατιᾷ τὸ μὲν ῥεῦμα ὀξὺ τοῦ Ἀκεσίνου πέτραις μεγάλαις καὶ ὀξείαις, καθ' ὧν φερόμενον βίᾳ τὸ ὕδωρ κυμαίνεσθαί τε καὶ καχλάζειν· τὸ δὲ εὖρος
σταδίους ἐπέχειν πεντεκαίδεκα. τοῖς μὲν δὴ ἐπὶ 9
τῶν διφθερῶν περῶσιν εὐμαρῆ γενέσθαι τὸν πόρον· τοὺς δὲ ἐν τοῖς πλοίοις διαβάλλοντας ἐποκειλάντων πολλῶν πλοίων ἐπὶ ταῖς πέτραις καὶ ξυναραχθέντων οὐκ ὀλίγους αὐτοῦ ἐν τῷ ὕδατι διαφθαρῆναι. εἴη ἂν οὖν ἐκ τοῦδε τοῦ λόγου ξυντιθέντι τεκμηριοῦσθαι ὅτι οὐ πόρρω τοῦ ἀληθοῦς ἀναγέγραπται τοῦ Ἰνδοῦ ποταμοῦ τὸ μέγεθος ὅσοις ἐς τεσσαράκοντα σταδίους δοκεῖ τοῦ Ἰνδοῦ εἶναι τὸ εὖρος ἵνα μέσως ἔχει αὐτὸς αὐτοῦ ὁ Ἰνδός· ἵνα δὲ στενώτατός τε καὶ διὰ στενότητα βαθύτατος ἐς τοὺς πεντεκαίδεκα ξυνάγεσθαι· καὶ ταῦτα πολλαχῇ εἶναι τοῦ Ἰνδοῦ. καὶ γὰρ καὶ τοῦ Ἀκεσίνου τεκμαίρομαι ἐπιλέξασθαι Ἀλέξανδρον ἵναπερ τὸ πλατύτατον ἦν τοῦ πόρου, ὡς σχολαιτέρῳ χρήσασθαι τῷ ῥεύματι.

Περάσας δὲ τὸν ποταμὸν Κοῖνον μὲν ξὺν τῇ 21
αὐτοῦ τάξει ἀπολείπει αὐτοῦ ἐπὶ τῇ ὄχθῃ, προστάξας ἐπιμελεῖσθαι τῆς ὑπολελειμμένης στρατιᾶς τῆς

διαβάσεως, οἳ τόν τε σῖτον αὐτῷ τὸν ἐκ τῆς ἤδη
ὑπηκόου τῶν Ἰνδῶν χώρας καὶ τὰ ἄλλα ἐπιτήδεια
2 *παρακομίζειν ἔμελλον. Πῶρον δὲ ἐς τὰ αὑτοῦ ἤθη*
ἀποπέμπει, κελεύσας Ἰνδῶν τε τοὺς μαχιμωτάτους
ἐπιλεξάμενον καὶ εἴ τινας παρ' αὑτῷ ἔχοι ἐλέφαντας,
τούτους δὲ ἀναλαβόντα ἰέναι παρ' αὐτόν. αὐτὸς
δὲ Πῶρον τὸν ἕτερον τὸν κακόν, ὅτι ἐξηγγέλθη
πεφευγέναι ἀπολιπὼν τὴν χώραν ἧς ἦρχεν, ἐπενόει
3 *διώκειν σὺν τοῖς κουφοτάτοις τῆς στρατιᾶς. ὁ γὰρ*
Πῶρος οὗτος, ἔστε μὲν πολέμια ξυνειστήκει Ἀλε-
ξάνδρῳ τὰ πρὸς τὸν ἄλλον Πῶρον, πρέσβεις παρ'
Ἀλέξανδρον πέμπων, αὑτόν τε καὶ τὴν ὑπὸ οἷ
χώραν ἐνεδίδου Ἀλεξάνδρῳ, κατὰ ἔχθος τὸ Πώρου
μᾶλλον ἢ φιλίᾳ τῇ Ἀλεξάνδρου· ὡς δὲ ἀφειμένον
τε ἐκεῖνον καὶ πρὸς τῇ αὑτοῦ καὶ ἄλλης πολλῆς
ἄρχοντα ἔμαθε, τότε δὴ φοβηθείς, οὐχ οὕτω τι
Ἀλέξανδρον, ὡς τὸν Πῶρον ἐκεῖνον τὸν ὁμώνυμον,
φεύγει τὴν ἑαυτοῦ, ἀναλαβὼν ὅσους τῶν μαχίμων
ξυμπεῖσαι ἠδυνήθη μετασχεῖν οἱ τῆς φυγῆς.

4 *Ἐπὶ τοῦτον ἐλαύνων Ἀλέξανδρος ἀφικνεῖται*
ἐπὶ τὸν Ὑδραώτην ποταμόν, ἄλλον αὖ τοῦτον Ἰνδὸν
ποταμόν, τὸ μὲν εὖρος οὐ μείονα τοῦ Ἀκεσίνου,
ὀξύτητι δὲ τοῦ ῥοῦ μείονα. ὅσην δὲ τῆς χώρας
ἔστε ἐπὶ τὸν Ὑδραώτην ἐπῆλθε, φυλακὰς ὑπέλιπεν
ἐν τοῖς ἐπικαιροτάτοις χωρίοις, ὅπως οἱ ἀμφὶ Κρά-
τερόν τε καὶ Κοῖνον δι' ἀσφαλείας ἐπέρχοιντο τῆς
5 *χώρας τὴν πολλὴν προνομεύοντες. ἐνταῦθα Ἡφαι-*
στίωνα μὲν ἐκπέμπει, δοὺς αὐτῷ μέρος τῆς στρα-
τιᾶς, πεζῶν μὲν φάλαγγας δύο, ἱππέων δὲ τήν τε
αὑτοῦ καὶ τὴν Δημητρίου ἱππαρχίαν καὶ τῶν τοξο-
τῶν τοὺς ἡμίσεας, ἐς τὴν Πώρου τοῦ ἀφεστηκότος
χώραν, κελεύσας παραδιδόναι ταύτην Πώρῳ τῷ ἄλλῳ,

καὶ εἰ δή τινα πρὸς ταῖς ὄχθαις τοῦ Ὑδραώτου
ποταμοῦ αὐτόνομα ἔθνη Ἰνδῶν νέμεται, καὶ ταῦτα
προσαγαγόμενον τῷ Πώρῳ ἄρχειν ἐγχειρίσαι. αὐτὸς 6
δὲ ἐπέρα τὸν Ὑδραώτην ποταμόν, οὐ καθάπερ τὸν
Ἀκεσίνην χαλεπῶς. προχωροῦντι δὲ αὐτῷ ἐπ' ἐκεῖνα
τῆς ὄχθης τοῦ Ὑδραώτου τοὺς μὲν πολλοὺς καθ'
ὁμολογίαν προσχωρεῖν ξυνέβαινεν, ἤδη δέ τινας
ξὺν ὅπλοις ἀπαντήσαντας· τοὺς δὲ καὶ ὑποφεύ-
γοντας ἑλὼν βίᾳ κατεστρέψατο.

Ἐν τούτῳ δὲ ἐξαγγέλλεται Ἀλεξάνδρῳ τῶν 22
αὐτονόμων Ἰνδῶν ἄλλους τέ τινας καὶ τοὺς καλου-
μένους Καθαίους αὐτούς τε παρασκευάζεσθαι ὡς
ἐς μάχην, εἰ προσάγοι τῇ χώρᾳ αὐτῶν Ἀλέξανδρος,
καὶ ὅσα ὅμορά σφισιν ὡσαύτως αὐτόνομα, καὶ ταῦτα
παρακαλεῖν ἐς τὸ ἔργον· εἶναι δὲ τήν τε πόλιν 2
ὀχυρὰν πρὸς ᾗ ἐπενόουν ἀγωνίσασθαι, Σάγγαλα
ἦν τῇ πόλει ὄνομα, καὶ αὐτοὶ οἱ Καθαῖοι εὐτολ-
μότατοί τε καὶ τὰ πολέμια κράτιστοι ἐνομίζοντο· καὶ
τούτοις κατὰ τὰ αὐτὰ Ὀξυδράκαι ἄλλο Ἰνδῶν ἔθνος,
καὶ Μαλλοί, ἄλλο καὶ τοῦτο· ἐπεὶ καὶ ὀλίγῳ πρόσθεν
στρατεύσαντας ἐπ' αὐτοὺς Πῶρόν τε καὶ Ἀβισάρην
ξύν τε τῇ σφετέρᾳ δυνάμει καὶ πολλὰ ἄλλα ἔθνη
τῶν αὐτονόμων Ἰνδῶν ἀναστήσαντας οὐδὲν πρά-
ξαντας τῆς παρασκευῆς ἄξιον ξυνέβη ἀπελθεῖν.

Ταῦθ' ὡς ἐξηγγέλθη Ἀλεξάνδρῳ, σπουδῇ 3
ἤλαυνεν ὡς ἐπὶ τοὺς Καθαίους. καὶ δευτεραῖος
ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ τοῦ Ὑδραώτου πρὸς πόλιν
ἧκεν ᾗ ὄνομα Πίμπραμα· τὸ δ' ἔθνος τοῦτο τῶν
Ἰνδῶν Ἀδραῗσται ἐκαλοῦντο. οὗτοι μὲν δὴ προσε- 4
χώρησαν ὁμολογίᾳ Ἀλεξάνδρῳ. καὶ Ἀλέξανδρος
ἀναπαύσας τῇ ὑστεραίᾳ τὴν στρατιὰν τῇ τρίτῃ
προὐχώρει ἐπὶ τὰ Σάγγαλα, ἵνα οἱ Καθαῖοί τε

καὶ οἱ ἄλλοι πρόσχωροι αὐτοῖς ξυνεληλυθότες πρὸ
τῆς πόλεως παρατεταγμένοι ἦσαν ἐπὶ γηλόφου οὐ
πάντῃ ἀποτόμου κύκλῳ δὲ τοῦ γηλόφου ἁμάξας
περιστήσαντες ἐντὸς αὐτῶν ἐστρατοπέδευον, ὡς
τριπλοῦν χάρακα περιβεβλῆσθαι πρὸ τῶν ἁμαξῶν.
5 Ἀλέξανδρος δὲ τό τε πλῆθος κατιδὼν τῶν βαρβά-
ρων καὶ τοῦ χωρίου τὴν φύσιν, ὡς μάλιστα πρὸς
τὰ παρόντα ἐν καιρῷ οἱ ἐφαίνετο παρετάσσετο· καὶ
τοὺς μὲν ἱπποτοξότας εὐθὺς ὡς εἶχεν ἐκπέμπει ἐπ'
αὐτούς, ἀκροβολίζεσθαι κελεύσας παριππεύοντας,
ὡς μήτε ἐκδρομήν τινα ποιήσασθαι τοὺς Ἰνδοὺς
πρὶν ξυνταχθῆναι αὐτῷ τὴν στρατιὰν καὶ ὡς πλη-
γὰς γίγνεσθαι αὐτοῖς καὶ πρὸ τῆς μάχης ἐντὸς τοῦ
6 ὀχυρώματος. αὐτὸς δὲ ἐπὶ μὲν τοῦ δεξιοῦ κέρως
τῶν ἱππέων τὸ ἄγημα κατέστησε καὶ τὴν Κλείτου
ἱππαρχίαν, ἐχομένους δὲ τούτων τοὺς ὑπασπιστάς,
καὶ ἐπὶ τούτοις τοὺς Ἀγριᾶνας· κατὰ δὲ τὸ εὐώ-
νυμον Περδίκκας αὐτῷ ἐτέτακτο, τήν τε αὑτοῦ
ἔχων ἱππαρχίαν καὶ τὰς τῶν πεζεταίρων τάξεις·
ἐπὶ κέρως δὲ ἑκατέρου οἱ τοξόται αὐτῷ διχῇ δια-
7 κριθέντες ἐτάχθησαν. ἐκτάσσοντι δὲ αὐτῷ παρε-
γένοντο καὶ οἱ ἀπὸ τῆς ὀπισθοφυλακίας πεζοί τε
καὶ ἱππεῖς. καὶ τούτων τοὺς μὲν ἱππέας ἐπὶ τὰ
κέρατα διελὼν παρήγαγεν· ἀπὸ δὲ τῶν πεζῶν τῶν
προσγενομένων πυκνοτέραν τὴν σύγκλεισιν τῆς φά-
λαγγος ποιήσας αὐτὸς ἀναλαβὼν τὴν ἵππον τὴν
ἐπὶ τοῦ δεξιοῦ τεταγμένην παρήγαγεν ἐπὶ τὰς κατὰ
τὸ εὐώνυμον τῶν Ἰνδῶν ἁμάξας. ταύτῃ γὰρ εὐπροσ-
οδώτερον αὐτῷ ἐφαίνετο τὸ χωρίον καὶ οὐ πυκναὶ
ὡσαύτως αἱ ἅμαξαι ἐφειστήκεσαν.

23 Ὡς δὲ ἐπὶ τὴν ἵππον προσαγαγοῦσαν οὐκ
ἐξέδραμον οἱ Ἰνδοὶ ἔξω τῶν ἁμαξῶν, ἀλλ' ἐπιβε-

βηκότες αὐτῶν ἀφ' ὑψηλοῦ ἠκροβολίζοντο, γνοὺς
Ἀλέξανδρος ὅτι οὐκ εἴη τῶν ἱππέων τὸ ἔργον κατα-
πηδήσας ἀπὸ τοῦ ἵππου πεζὸς ἐπῆγε τῶν πεζῶν
τὴν φάλαγγα. καὶ ἀπὸ μὲν τῶν πρώτων ἁμαξῶν 2
οὐ χαλεπῶς ἐβιάσαντο οἱ Μακεδόνες τοὺς Ἰνδούς·
πρὸ δὲ τῶν δευτέρων οἱ Ἰνδοὶ παραταξάμενοι ῥᾶον
ἀπεμάχοντο, οἷα δὴ πυκνότεροί τε ἐφεστηκότες ἐν
ἐλάττονι τῷ κύκλῳ καὶ τῶν Μακεδόνων οὐ κατ'
εὐρυχωρίαν ὡσαύτως προσαγόντων σφίσιν, ἐν ᾧ
τάς τε πρώτας ἁμάξας ὑπεξῆγον καὶ κατὰ τὰ δια-
λείμματα αὐτῶν ὡς ἑκάστοις προὐχώρει ἀτάκτως
προσέβαλλον· ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τούτων ὅμως ἐξ-
ώσθησαν οἱ Ἰνδοὶ βιασθέντες πρὸς τῆς φάλαγγος. 3
οἱ δὲ οὐκέτι ἐπὶ τῶν τρίτων ἔμενον, ἀλλὰ ὡς
τάχους εἶχον φυγῇ εἰς τὴν πόλιν κατεκλείσθησαν.
καὶ Ἀλέξανδρος ταύτην μὲν τὴν ἡμέραν περιεστρα-
τοπέδευσε τοῖς πεζοῖς τὴν πόλιν ὅσα γε ἠδυνήθη
αὐτῷ περιβαλεῖν ἡ φάλαγξ· ἐπὶ πολὺ γὰρ ἐπέχον
τὸ τεῖχος τῷ στρατοπέδῳ κυκλώσασθαι οὐ δυνατὸς
ἐγένετο· κατὰ δὲ τὰ διαλείποντα αὐτοῦ, ἵνα καὶ 4
λίμνη οὐ μακρὰν τοῦ τείχους ἦν, τοὺς ἱππέας
ἐπέταξεν ἐν κύκλῳ τῆς λίμνης, γνοὺς οὐ βαθεῖαν
οὖσαν τὴν λίμνην καὶ ἅμα εἰκάσας ὅτι φοβεροὶ
γενόμενοι οἱ Ἰνδοὶ ἀπὸ τῆς προτέρας ἥττης ἀπο-
λείψουσι τῆς νυκτὸς τὴν πόλιν. καὶ ξυνέβη οὕτως 5
ὅπως εἴκασεν· ἀμφὶ γὰρ δευτέραν φυλακὴν ἐκπί-
πτοντες ἐκ τοῦ τείχους οἱ πολλοὶ αὐτῶν ἐνέκυρσαν
ταῖς προφυλακαῖς τῶν ἱππέων, καὶ οἱ μὲν πρῶτοι
αὐτῶν κατεκόπησαν πρὸς τῶν ἱππέων· οἱ δὲ ἐπὶ
τούτοις αἰσθόμενοι ὅτι φυλάσσεται ἐν κύκλῳ ἡ
λίμνη ἐς τὴν πόλιν αὖθις ἀνεχώρησαν.

Ἀλέξανδρος δὲ χάρακί τε διπλῷ περιβάλλει 6

ἵναπερ μὴ εἶργεν ἡ λίμνη τὴν πόλιν καὶ φυλακὰς ἐν κύκλῳ τῆς λίμνης ἀκριβεστέρας κατέστησεν. αὐτὸς δὲ μηχανὰς προσάγειν τῷ τείχει ἐπενόει, ὡς κατασείειν τὸ τεῖχος. αὐτομολήσαντες δὲ αὐτῷ τῶν ἐκ τῆς πόλεώς τινες φράζουσιν ὅτι ἐν νῷ ἔχοιεν αὐτῆς ἐκείνης τῆς νυκτὸς ἐκπίπτειν ἐκ τῆς πόλεως οἱ Ἰνδοὶ κατὰ τὴν λίμνην ἵναπερ τὸ ἐκλιπὲς ἦν τοῦ
7 χάρακος. ὁ δὲ Πτολεμαῖον τὸν Λάγου ἐπιτάττει ἐνταῦθα, τῶν τε ὑπασπιστῶν αὐτῷ δοὺς χιλιαρχίας τρεῖς καὶ τοὺς Ἀγριᾶνας ξύμπαντας καὶ μίαν τάξιν τῶν τοξοτῶν, ἀποδείξας τὸ χωρίον ᾗπερ μάλιστα εἴκαζε βιάσεσθαι τοὺς βαρβάρους· σὺ δὲ ἐπειδὰν αἴσθῃ, ἔφη, βιαζομένους ταύτῃ, αὐτὸς μὲν ξὺν τῇ στρατιᾷ εἴργειν τοὺς βαρβάρους τοῦ πρόσω, τὸν δὲ σαλπιγκτὴν κέλευε σημαίνειν· ὑμεῖς δέ, ἄνδρες ἡγεμόνες, ἐπειδὰν σημανθῇ, ξὺν τοῖς καθ' αὑτοὺς ἕκαστοι ξυντεταγμένοι ἰέναι ἐπὶ τὸν θόρυβον ἵνα ἂν ἡ σάλπιγξ παρακαλῇ. ἀποστατήσω δὲ οὐδὲ ἐγὼ τοῦ ἔργου.

24 Ὁ μὲν ταῦτα παρήγγειλε· Πτολεμαῖος δὲ ἁμάξας τε ἐκ τῶν ἀπολελειμμένων ἐν τῇ πρώτῃ φυγῇ ἁμαξῶν ταύτῃ ξυναγαγὼν ὡς πλείστας κατέστησεν ἐγκαρσίας, ἵνα πολλὰ ἐν νυκτὶ τὰ ἄπορα φαίνηται τοῖς φεύγουσι, καὶ τοῦ χάρακος τοῦ κεκομμένου τε καὶ οὐ καταπηχθέντος συννῆσαι ἄλλῃ καὶ ἄλλῃ ἐκέλευσεν ἐν μέσῳ τῆς τε λίμνης καὶ τοῦ τείχους. καὶ ταῦτα αὐτῷ οἱ στρατιῶται ἐν τῇ νυκτὶ ἐξειρ-
2 γάσαντο. ἤδη τε ἦν ἀμφὶ τετάρτην φυλακὴν καὶ οἱ βάρβαροι, καθάπερ ἐξήγγελτο Ἀλεξάνδρῳ, ἀνοίξαντες τὰς ὡς ἐπὶ τὴν λίμνην πύλας δρόμῳ ἐπ' αὐτὴν ἐφέροντο. οὐ μὴν ἔλαθον τὰς ταύτῃ φυλακὰς οὐδὲ Πτολεμαῖον τὸν ἐπ' αὐταῖς τεταγμένον· ἀλλὰ ἐν

τούτῳ οἵ τε σαλπιγκταὶ ἐσήμαινον αὐτῷ καὶ αὐτὸς
τὴν στρατιὰν ὡπλισμένην τε καὶ συντεταγμένην ἔχων
ἐχώρει ἐπὶ τοὺς βαρβάρους. τοῖς δὲ αἵ τε ἅμαξαι 3
ἐμποδὼν ἦσαν καὶ ὁ χάραξ ἐν μέσῳ καταβεβλη-
μένος. ὡς δὲ ἥ τε σάλπιγξ ἐφθέγξατο καὶ οἱ ἀμφὶ
Πτολεμαῖον προσέκειντο αὐτοῖς, τοὺς ἀεὶ ἐκπίπτον-
τας διὰ τῶν ἁμαξῶν κατακαίνοντες, ἐνταῦθα δὴ
ἀποστρέφονται αὖθις ἐς τὴν πόλιν. καὶ ἀπέθανον
αὐτῶν ἐν τῇ ἀποχωρήσει ἐς πεντακοσίους.

Ἐν τούτῳ δὲ καὶ Πῶρος ἀφίκετο, τούς τε 4
ὑπολοίπους ἐλέφαντας ἅμα οἷ ἄγων καὶ τῶν Ἰνδῶν
ἐς πεντακισχιλίους· αἵ τε μηχαναὶ Ἀλεξάνδρῳ ξυμ-
πεπηγμέναι ἦσαν καὶ προσήγοντο ἤδη τῷ τείχει.
ἀλλὰ οἱ Μακεδόνες, πρὶν καὶ κατασεισθῆναί τι τοῦ
τείχους, ὑπορύττοντές τε αὐτοὶ πλίνθινον ὂν τὸ
τεῖχος καὶ τὰς κλίμακας ἐν κύκλῳ πάντῃ προσθέντες
αἱροῦσι κατὰ κράτος τὴν πόλιν. καὶ ἀποθνήσκουσι 5
μὲν ἐν τῇ καταλήψει τῶν Ἰνδῶν ἐς μυρίους καὶ
ἑπτακισχιλίους, ἑάλωσαν δὲ ὑπὲρ τὰς ἑπτὰ μυριάδας
καὶ ἅρματα τριακόσια καὶ ἱππεῖς πεντακόσιοι. τῆς
δὲ ξὺν Ἀλεξάνδρῳ στρατιᾶς ἀπέθανον μὲν ὀλίγον
ἀποδέοντες τῶν ἑκατὸν ἐν τῇ πάσῃ πολιορκίᾳ·
τραυματίαι δὲ οὐ κατὰ τὸ πλῆθος τῶν νεκρῶν
ἐγένοντο, ἀλλ' ὑπὲρ τοὺς χιλίους καὶ διακοσίους,
καὶ ἐν τούτοις τῶν ἡγεμόνων ἄλλοι τε καὶ Λυσί-
μαχος ὁ σωματοφύλαξ.

Θάψας δὲ ὡς νόμος αὐτῷ τοὺς τελευτήσαντας 6
Εὐμένη τὸν γραμματέα ἐκπέμπει ἐς τὰς δύο πόλεις
τὰς ξυναφεστώσας τοῖς Σαγγάλοις, δοὺς αὐτῷ τῶν
ἱππέων ἐς τριακοσίους, φράσοντα τοῖς ἔχουσι τὰς
πόλεις τῶν τε Σαγγάλων τὴν ἅλωσιν καὶ ὅτι αὐτοῖς
οὐδὲν ἔσται χαλεπὸν ἐξ Ἀλεξάνδρου ὑπομένουσί τε

καὶ δεχομένοις φιλίως Ἀλέξανδρον· οὐδὲ γὰρ οὐδὲ
ἄλλοις τισὶ γενέσθαι τῶν αὐτονόμων Ἰνδῶν ὅσοι
7 ἑκόντες σφᾶς ἐνέδοσαν. οἱ δὲ (ἤδη γὰρ ἐξήγγελτο
αὐτοῖς κατὰ κράτος ἑαλωκότα πρὸς Ἀλεξάνδρου τὰ
Σάγγαλα) φοβεροὶ γενόμενοι ἔφευγον ἀπολιπόντες
τὰς πόλεις. καὶ Ἀλέξανδρος, ἐπειδὴ ἐξηγγέλθη αὐτῷ
ἡ φυγή, σπουδῇ ἐδίωκεν· ἀλλὰ οἱ πολλοὶ μὲν
αὐτῶν ἔφθασαν ἀποφυγόντες, διὰ μακροῦ γὰρ ἡ
δίωξις ἐγίνετο· ὅσοι δὲ κατὰ τὴν ἀποχώρησιν
ἀσθενείᾳ ὑπελείποντο, οὗτοι ἐγκαταληφθέντες πρὸς
τῆς στρατιᾶς ἀπέθανον ἐς πεντακοσίους μάλιστα.
8 ὡς δὲ ἀπέγνω διώκειν τοῦ πρόσω τοὺς φεύγοντας,
ἐπανελθὼν ἐς τὰ Σάγγαλα τὴν πόλιν μὲν κατέσκαψε,
τὴν χώραν δὲ τῶν Ἰνδῶν τοῖς πάλαι μὲν αὐτονό-
μοις, τότε δὲ ἑκουσίως προσχωρήσασι προσέθηκε.
καὶ Πῶρον μὲν ξὺν τῇ δυνάμει τῇ ἀμφ' αὐτὸν
ἐκπέμπει ἐπὶ τὰς πόλεις αἳ προσκεχωρήκεσαν, φρου-
ρὰς εἰσάξοντα εἰς αὐτάς· αὐτὸς δὲ ξὺν τῇ στρατιᾷ
ἐπὶ τὸν Ὕφασιν ποταμὸν προὐχώρει, ὡς καὶ τοὺς
ἐπ' ἐκεῖνα Ἰνδοὺς καταστρέψαιτο. οὐδὲ ἐφαίνετο
αὐτῷ πέρας τι τοῦ πολέμου ἔστε ὑπελείπετό τι
πολέμιον.

25 Τὰ δὲ δὴ πέραν τοῦ Ὑφάσιος ποταμοῦ εὐδαί-
μονά τε τὴν χώραν εἶναι ἐξηγγέλλετο καὶ ἀνθρώ-
πους ἀγαθοὺς μὲν γῆς ἐργάτας, γενναίους δὲ τὰ
πολέμια καὶ εἰς τὰ ἴδια δὲ σφῶν ἐν κόσμῳ πολι-
τεύοντας· πρὸς γὰρ τῶν ἀρίστων ἄρχεσθαι τοὺς
πολλούς, τοὺς δὲ οὐδὲν ἔξω τοῦ ἐπιεικοῦς ἐξ-
ηγεῖσθαι. πλῆθός τε ἐλεφάντων εἶναι τοῖς ταύτῃ
ἀνθρώποις πολύ τι ὑπὲρ τοὺς ἄλλους Ἰνδοὺς καὶ
2 μεγέθει μεγίστους καὶ ἀνδρείᾳ. ταῦτα δὲ ἐξαγγελ-
λόμενα Ἀλέξανδρον μὲν παρώξυνεν ἐς ἐπιθυμίαν

τοῦ πρόσω ἰέναι· οἱ Μακεδόνες δὲ ἐξέκαμνον ἤδη
ταῖς γνώμαις, πόνους τε ἐκ πόνων καὶ κινδύνους
ἐκ κινδύνων ἐπαναιρούμενον ὁρῶντες τὸν βασιλέα·
ξύλλογοί τε ἐγίγνοντο κατὰ τὸ στρατόπεδον τῶν
μὲν τὰ σφέτερα ὀδυρομένων, ὅσοι ἐπιεικέστατοι,
τῶν δὲ οὐκ ἀκολουθήσειν, οὐδ' ἢν ἄγῃ Ἀλέξανδρος,
ἀπισχυριζομένων. ταῦτα ὡς ἐπύθετο Ἀλέξανδρος,
πρὶν καὶ ἐπὶ μεῖζον προελθεῖν τὴν ταραχὴν τοῖς
στρατιώταις καὶ τὴν ἀθυμίαν, ξυγκαλέσας τοὺς
ἡγεμόνας τῶν τάξεων ἔλεξεν ὧδε.

Ὁρῶν ὑμᾶς, ὦ ἄνδρες Μακεδόνες τε καὶ ξύμ- 3
μαχοι, οὐχ ὁμοίᾳ ἔτι τῇ γνώμῃ ἑπομένους μοι ἐς
τοὺς κινδύνους, ξυνήγαγον ἐς ταὐτό, ὡς ἢ πείσας
ἄγειν τοῦ πρόσω ἢ πεισθεὶς ὀπίσω ἀποστρέφεσθαι.
εἰ μὲν δὴ μεμπτοί εἰσιν ὑμῖν οἱ μέχρι δεῦρο πονη-
θέντες πόνοι καὶ αὐτὸς ἐγὼ ἡγούμενος, οὐδὲν ἔτι
προὔργου λέγειν μοί ἐστιν. εἰ δὲ Ἰωνία τε πρὸς 4
ὑμῶν διὰ τούσδε τοὺς πόνους ἔχεται καὶ Ἑλλήσ-
ποντος καὶ Φρύγες ἀμφότεροι καὶ Καππαδόκες καὶ
Παφλαγόνες καὶ Λυδοὶ καὶ Κᾶρες καὶ Λύκιοι καὶ
Παμφυλία δὲ καὶ Φοινίκη καὶ Αἴγυπτος ξὺν τῇ
Λιβύῃ τῇ Ἑλληνικῇ καὶ Ἀραβίας ἔστιν ἃ καὶ Συρία
ἥ τε κοίλη καὶ ἡ μέση τῶν ποταμῶν, καὶ Βαβυλὼν 5
δὲ ἔχεται καὶ τὸ Σουσίων ἔθνος καὶ Πέρσαι καὶ
Μῆδοι καὶ ὅσων Πέρσαι καὶ Μῆδοι ἐπῆρχον, καὶ
ὅσων δὲ οὐκ ἦρχον, τὰ ὑπὲρ τὰς Κασπίας πύλας,
τὰ ἐπ' ἐκεῖνα τοῦ Καυκάσου, ὁ Τάναϊς, τὰ πρόσω
ἔτι τοῦ Ταναΐδος, Βακτριανοί, Ὑρκάνιοι, ἡ θάλασσα
ἡ Ὑρκανία, Σκύθας τε ἀνεστείλαμεν ἔστε ἐπὶ τὴν
ἔρημον, ἐπὶ τούτοις μέντοι καὶ ὁ Ἰνδὸς ποταμὸς
διὰ τῆς ἡμετέρας ῥεῖ, ὁ Ὑδάσπης διὰ τῆς ἡμετέρας,
ὁ Ἀκεσίνης, ὁ Ὑδραώτης, τί ὀκνεῖτε καὶ τὸν Ὕφασιν

καὶ τὰ ἐπ' ἐκεῖνα τοῦ Ὑφάσιος γένη προσθεῖναι τῇ
6 ὑμετέρᾳ Μακεδόνων ἀρχῇ; ἢ δέδιτε μὴ δέξωνται
ὑμᾶς ἔτι ἄλλοι βάρβαροι ἐπιόντας; ὧν γε οἱ μὲν
προσχωροῦσιν ἑκόντες, οἱ δὲ φεύγοντες ἁλίσκονται,
οἱ δὲ ἀποφυγόντες τὴν χώραν ἡμῖν ἔρημον παρα-
διδόασιν, ἡ δὲ τοῖς ξυμμάχοις τε καὶ τοῖς ἑκοῦσι
προσχωρήσασι προστίθεται.

26 Πέρας δὲ τῶν πόνων γενναίῳ μὲν ἀνδρὶ οὐδὲν
δοκῶ ἔγωγε ὅτι μὴ αὐτοὺς τοὺς πόνους, ὅσοι αὐτῶν
ἐς καλὰ ἔργα φέρουσιν. εἰ δέ τις καὶ αὐτῷ τῷ
πολεμεῖν ποθεῖ ἀκοῦσαι ὅ τι περ ἔσται πέρας,
μαθέτω ὅτι οὐ πολλὴ ἔτι ἡμῖν ἡ λοιπή ἐστιν ἔστε
ἐπὶ τὸν ποταμόν τε Γάγγην καὶ τὴν ἑῴαν θάλασ-
σαν· ταύτῃ δὲ λέγω ὑμῖν ξυναφὴς φανεῖται ἡ
Ὑρκανία θάλασσα· ἐκπεριέρχεται γὰρ γῆν περὶ
2 πᾶσαν ἡ μεγάλη θάλασσα. καὶ ἐγὼ ἐπιδείξω Μακε-
δόσι τε καὶ τοῖς ξυμμάχοις τὸν μὲν Ἰνδικὸν κόλπον
ξύρρουν ὄντα τῷ Περσικῷ, τὴν δὲ Ὑρκανίαν τῷ
Ἰνδικῷ· ἀπὸ δὲ τοῦ Περσικοῦ ἐς Λιβύην περι-
πλευσθήσεται στόλῳ ἡμετέρῳ τὰ μέχρι Ἡρακλέους
Στηλῶν· ἀπὸ δὲ Στηλῶν ἡ ἐντὸς Λιβύη πᾶσα ἡμε-
τέρα γίγνεται καὶ ἡ Ἀσία δὴ οὕτω πᾶσα, καὶ ὅροι
τῆς ταύτῃ ἀρχῆς οὕσπερ καὶ τῆς γῆς ὅρους ὁ θεὸς
3 ἐποίησε. νῦν δὲ δὴ ἀποτρεπομένων πολλὰ μὲν
μάχιμα ὑπολείπεται γένη ἐπ' ἐκεῖνα τοῦ Ὑφάσιος
ἔστε ἐπὶ τὴν ἑῴαν θάλασσαν, πολλὰ δὲ ἀπὸ τούτων
ἔτι ἐπὶ τὴν Ὑρκανίαν ὡς ἐπὶ βορρᾶν ἄνεμον, καὶ
τὰ Σκυθικὰ γένη οὐ πόρρω τούτων, ὥστε δέος μὴ
ἀπελθόντων ὀπίσω καὶ τὰ νῦν κατεχόμενα οὐ βέβαια
ὄντα ἐπαρθῇ πρὸς ἀπόστασιν πρὸς τῶν μήπω ἐχο-
4 μένων. καὶ τότε δὴ ἀνόνητοι ἡμῖν ἔσονται οἱ πολλοὶ
πόνοι ἢ ἄλλων αὖθις ἐξ ἀρχῆς δεήσει πόνων τε καὶ

κινδύνων. ἀλλὰ παραμείνατε, ἄνδρες Μακεδόνες
καὶ ξύμμαχοι. πονούντων τοι καὶ κινδυνευόντων
τὰ καλὰ ἔργα, καὶ ζῆν τε ξὺν ἀρετῇ ἡδὺ καὶ
ἀποθνήσκειν κλέος ἀθάνατον ὑπολειπομένους. ἢ οὐκ 5
ἴστε ὅτι ὁ πρόγονος ὁ ἡμέτερος οὐκ ἐν Τίρυνθι οὐδὲ
Ἄργει, ἀλλ' οὐδὲ ἐν Πελοποννήσῳ ἢ Θήβαις μένων
ἐς τοσόνδε κλέος ἦλθεν ὡς θεὸς ἐξ ἀνθρώπου γε-
νέσθαι ἢ δοκεῖν; οὐ μὲν δὴ οὐδὲ Διονύσου, ἁβρο-
τέρου τούτου θεοῦ ἢ καθ' Ἡρακλέα, ὀλίγοι πόνοι.
ἀλλὰ ἡμεῖς γε καὶ ἐπ' ἐκεῖνα τῆς Νύσης ἀφίγμεθα
καὶ ἡ Ἄορνος πέτρα ἡ τῷ Ἡρακλεῖ ἀνάλωτος πρὸς
ἡμῶν ἔχεται. ὑμεῖς δὲ καὶ τὰ ἔτι ὑπόλοιπα τῆς 6
Ἀσίας πρόσθετε τοῖς ἤδη κεκτημένοις καὶ τὰ ὀλίγα
τοῖς πολλοῖς. ἐπεὶ καὶ ἡμῖν αὐτοῖς τί ἂν μέγα καὶ
καλὸν κατεπέπρακτο, εἰ ἐν Μακεδονίᾳ καθήμενοι
ἱκανὸν ἐποιούμεθα ἀπόνως τὴν οἰκείαν διασώζειν,
Θρᾷκας τοὺς ὁμόρους ἢ Ἰλλυριοὺς ἢ Τριβαλλοὺς ἢ
καὶ τῶν Ἑλλήνων ὅσοι οὐκ ἐπιτήδειοι ἐς τὰ ἡμέ-
τερα ἀναστέλλοντες;

Εἰ μὲν δὴ ὑμᾶς πονοῦντας καὶ κινδυνεύοντας 7
αὐτὸς ἀπόνως καὶ ἀκινδύνως ἐξηγούμενος ἦγον, οὐκ
ἀπεικότως ἂν προεκάμνετε ταῖς γνώμαις, τῶν μὲν
πόνων μόνοις ὑμῖν μετόν, τὰ δὲ ἆθλα αὐτῶν ἄλλοις
περιποιοῦντες· νῦν δὲ κοινοὶ μὲν ἡμῖν οἱ πόνοι,
ἴσον δὲ μέτεστι τῶν κινδύνων, τὰ δὲ ἆθλα ἐν μέσῳ
κεῖται ξύμπασιν. ἥ τε γὰρ χώρα ὑμετέρα καὶ ὑμεῖς 8
αὐτῆς σατραπεύετε. καὶ τῶν χρημάτων τὸ μέρος
νῦν τε ἐς ὑμᾶς τὸ πολὺ ἔρχεται καὶ ἐπειδὰν ἐπεξ-
έλθωμεν τὴν Ἀσίαν, τότε οὐκ ἐμπλήσας μὰ Δία
ὑμᾶς, ἀλλὰ καὶ ὑπερβαλὼν ὅσα ἕκαστος ἐλπίζοι
ἀγαθὰ ἔσεσθαι τοὺς μὲν ἀπιέναι οἴκαδε ἐθέλοντας
εἰς τὴν οἰκείαν ἀποπέμψω ἢ ἐπανάξω αὐτός· τοὺς

δὲ αὐτοῦ μένοντας ζηλωτοὺς τοῖς ἀπερχομένοις
ποιήσω.

27 Ταῦτα καὶ τὰ τοιαῦτα εἰπόντος Ἀλεξάνδρου
πολὺν μὲν χρόνον σιωπὴ ἦν οὔτε ἀντιλέγειν τολ-
μώντων πρὸς τὸν βασιλέα ἐκ τοῦ εὐθέος οὔτε ξυγχω-
ρεῖν ἐθελόντων. ἐν δὲ τούτῳ πολλάκις μὲν Ἀλέ-
ξανδρος ἐκέλευε λέγειν τὸν βουλόμενον, εἰ δή τις
τὰ ἐναντία τοῖς ὑπ' αὐτοῦ λεχθεῖσι γιγνώσκει· ἔμενε
δὲ καὶ ὣς ἐπὶ πολὺ ἡ σιωπή· ὀψὲ δέ ποτε θαρσήσας
Κοῖνος ὁ Πολεμοκράτους ἔλεξε τοιάδε.

2 Ἐπειδὴ καὶ αὐτός, ὦ βασιλεῦ, οὐ κατὰ πρόσ-
ταγμα ἐθέλεις Μακεδόνων ἐξηγεῖσθαι, ἀλλὰ πείσας
μὲν ἄξειν φής, πεισθεὶς δὲ οὐ βιάσασθαι, οὐχ ὑπὲρ
ἡμῶν τῶνδε ποιήσομαι ἐγὼ τοὺς λόγους, οἳ καὶ
προτιμώμενοι τῶν ἄλλων καὶ τὰ ἆθλα τῶν πόνων
οἱ πολλοὶ ἤδη κεκομισμένοι καὶ τῷ κρατιστεύειν
παρὰ τοὺς ἄλλους πρόθυμοί σοι ἐς πάντα ἐσμέν,
3 ἀλλ' ὑπὲρ τῆς στρατιᾶς τῆς πολλῆς. οὐδὲ ὑπὲρ
ταύτης τὰ καθ' ἡδονὴν ἐκείνοις ἐρῶ, ἀλλ' ἃ νομίζω
ξύμφορά τέ σοι ἐς τὰ παρόντα καὶ ἐς τὰ μέλλοντα
μάλιστα ἀσφαλῆ εἶναι. δίκαιος δέ εἰμι καθ' ἡλικίαν
τε μὴ ἀποκρύπτεσθαι τὰ δοκοῦντα βέλτιστα καὶ
κατὰ τὴν ἐκ σοῦ μοι οὖσαν καὶ ἐς τοὺς ἄλλους
ἀξίωσιν καὶ κατὰ τὴν ἐν τοῖς πόνοις τε καὶ κινδύνοις
4 ἐς τόδε ἀπροφάσιστον τόλμαν. ὅσῳ γάρ τοι πλεῖστα
καὶ μέγιστα σοί τε ἡγουμένῳ καταπέπρακται καὶ
τοῖς ἅμα σοὶ οἴκοθεν ὁρμηθεῖσι, τοσῷδε μᾶλλόν
τι ξύμφορόν μοι δοκεῖ πέρας τι ἐπιθεῖναι τοῖς πόνοις
τε καὶ κινδύνοις. αὐτὸς γάρ τοι ὁρᾷς ὅσοι μὲν
Μακεδόνων τε καὶ Ἑλλήνων ἅμα σοὶ ὡρμήθημεν,
5 ὅσοι δὲ ὑπολελείμμεθα· ὧν Θετταλοὺς μὲν ἀπὸ
Βάκτρων εὐθύς, οὐ προθύμους ἔτι ἐς τοὺς πόνους

αἰσθόμενος, οἴκαδε, καλῶς ποιῶν, ἀπέπεμψας· τῶν
δὲ ἄλλων Ἑλλήνων οἱ μὲν ἐν ταῖς πόλεσι ταῖς πρὸς
σοῦ οἰκισθείσαις κατῳκισμένοι οὐδ' οὗτοι πάντες
ἑκόντες μένουσιν· οἱ δέ, ξυμπονοῦντές τε ἔτι καὶ
ξυγκινδυνεύοντες αὐτοί τε καὶ ἡ Μακεδονικὴ στρα-
τιά, τοὺς μὲν ἐν ταῖς μάχαις ἀπολωλέκασιν, οἱ δὲ
ἐκ τῶν τραυμάτων ἀπόμαχοι γεγενημένοι ἄλλοι ἄλλῃ
τῆς Ἀσίας ὑπολελειμμένοι εἰσίν· οἱ πλείους δὲ νόσῳ 6
ἀπολώλασιν, ὀλίγοι δὲ ἐκ πολλῶν ὑπολείπονται,
καὶ οὔτε τοῖς σώμασιν ἔτι ὡσαύτως ἐρρωμένοι, ταῖς
τε γνώμαις πολὺ ἔτι μᾶλλον προκεκμηκότες. καὶ
τούτοις ξύμπασι πόθος μὲν γονέων ἐστίν, ὅσοις ἔτι
σώζονται, πόθος δὲ γυναικῶν καὶ παίδων, πόθος
δὲ δὴ τῆς γῆς αὐτῆς τῆς οἰκείας, ἣν ξὺν τῷ ἐκ σοῦ
πορισθέντι σφίσι κόσμῳ, μεγάλοι τε ἀντὶ μικρῶν
καὶ πλούσιοι ἐκ πενήτων ἀναστρέφοντες, ξύγγνωστοί
εἰσιν ἐπιδεῖν ποθοῦντες. σὺ δὲ νῦν μὴ ἄγειν ἄκον- 7
τας· οὐδὲ γὰρ ὁμοίοις ἔτι χρήσῃ ἐς τοὺς κινδύνους,
οἷς τὸ ἑκούσιον ἐν τοῖς ἀγῶσιν ἀπέσται· ἐπανελθὼν
δ' αὐτός τε, εἰ δοκεῖ, ἐς τὴν οἰκείαν καὶ τὴν μητέρα
τὴν σαυτοῦ ἰδὼν καὶ τὰ τῶν Ἑλλήνων καταστησά-
μενος καὶ τὰς νίκας ταύτας τὰς πολλὰς καὶ μεγάλας
ἐς τὸν πατρῷον οἶκον κομίσας οὕτω δὴ ἐξ ἀρχῆς
ἄλλον στόλον στέλλεσθαι, εἰ μὲν βούλει, ἐπ' αὐτὰ
ταῦτα τὰ πρὸς τὴν ἕω ᾠκισμένα Ἰνδῶν γένη· εἰ
δὲ βούλει, ἐς τὸν Εὔξεινον πόντον· εἰ δέ, ἐπὶ
Καρχηδόνα καὶ τὰ ἐπ' ἐκεῖνα Καρχηδονίων τῆς
Λιβύης. ταῦτα δὲ σὸν ἤδη ἐξηγεῖσθαι. ἕψονται δέ 8
σοι ἄλλοι Μακεδόνες καὶ ἄλλοι Ἕλληνες, νέοι τε
ἀντὶ γερόντων καὶ ἀκμῆτες ἀντὶ κεκμηκότων, καὶ
οἷς τὰ τοῦ πολέμου διὰ τὸ ἀπείρατον ἔς τε τὸ
παραυτικα οὐ φοβερὰ καὶ κατὰ τὴν τοῦ μέλλοντος

ἐλπίδα ἐν σπουδῇ ἔσται· οὓς καὶ ταύτῃ ἔτι προθυ-
μότερον ἀκολουθήσειν σοι εἰκός, ὁρῶντας τοὺς πρό-
τερον ξυμπονήσαντάς τε καὶ ξυγκινδυνεύσαντας ἐς
τὰ σφέτερα ἤδη ἐπανεληλυθότας, πλουσίους τε ἀντὶ
9 πενήτων καὶ ἀντὶ ἀφανῶν τῶν πάλαι εὐκλεεῖς. καλὸν
δέ, ὦ βασιλεῦ, εἴπερ τι καὶ ἄλλο, καὶ ἡ ἐν τῷ
εὐτυχεῖν σωφροσύνη. σοὶ μὲν γὰρ αὐτῷ ἡγουμένῳ
καὶ στρατιὰν τοιαύτην ἄγοντι ἐκ μὲν πολεμίων δέος
οὐδέν· τὰ δὲ ἐκ τοῦ δαιμονίου ἀδόκητά τε καὶ ταύτῃ
καὶ ἀφύλακτα τοῖς ἀνθρώποις ἐστί.

28 Τοιαῦτα εἰπόντος τοῦ Κοίνου θόρυβον γενέσθαι
ἐκ τῶν παρόντων ἐπὶ τοῖς λόγοις· πολλοῖς δὲ δὴ
καὶ δάκρυα προχυθέντα ἔτι μᾶλλον δηλῶσαι τό τε
ἀκούσιον τῆς γνώμης ἐς τοὺς πρόσω κινδύνους καὶ
τὸ καθ' ἡδονήν σφισιν εἶναι τὴν ἀναχώρησιν. Ἀλέ-
ξανδρος δὲ τότε μὲν ἀχθεσθεὶς τοῦ τε Κοίνου τῇ
παρρησίᾳ καὶ τῷ ὄκνῳ τῶν ἄλλων ἡγεμόνων διέλυσε
2 τὸν ξύλλογον· ἐς δὲ τὴν ὑστεραίαν ξυγκαλέσας
αὖθις ξὺν ὀργῇ τοὺς αὐτοὺς αὐτὸς μὲν ἰέναι ἔφη
τοῦ πρόσω, βιάσεσθαι δὲ οὐδένα ἄκοντα Μακεδόνων
ξυνέπεσθαι· ἕξειν γὰρ τοὺς ἀκολουθήσοντας τῷ
βασιλεῖ σφῶν ἑκόντας· τοῖς δὲ καὶ ἀπιέναι οἴκαδε
ἐθέλουσιν ὑπάρχειν ἀπιέναι καὶ ἐξαγγέλλειν τοῖς
οἰκείοις ὅτι τὸν βασιλέα σφῶν ἐν μέσοις τοῖς πολε-
3 μίοις ἐπανήκουσιν ἀπολιπόντες. ταῦτ' εἰπόντα ἀπελ-
θεῖν ἐς τὴν σκηνήν, μηδέ τινα τῶν ἑταίρων προσ-
έσθαι αὐτῆς τε ἐκείνης τῆς ἡμέρας καὶ ἐς τὴν
τρίτην ἔτι ἀπ' ἐκείνης, ὑπομένοντα εἰ δή τις τροπὴ
ταῖς γνώμαις τῶν Μακεδόνων τε καὶ ξυμμάχων,
οἷα δὴ ἐν ὄχλῳ στρατιωτῶν τὰ πολλὰ φιλεῖ γί-
γνεσθαι, ἐμπεσοῦσα εὐπειθεστέρους παρέξει αὐτούς.
4 ὡς δὲ σιγὴ αὖ πολλὴ ἦν ἀνὰ τὸ στρατόπεδον καὶ

ἀχθόμενοι μὲν τῇ ὀργῇ αὐτοῦ δῆλοι ἦσαν, οὐ μὴν
μεταβαλλόμενοι γε ὑπ' αὐτῆς, ἐνταῦθα δὴ λέγει
Πτολεμαῖος ὁ Λάγου ὅτι ἐπὶ τῇ διαβάσει οὐδὲν
μεῖον ἐθύετο, θυομένῳ δὲ οὐκ ἐγίγνετο αὐτῷ τὰ
ἱερά. τότε δὴ τοὺς πρεσβυτάτους τε τῶν ἑταίρων
καὶ μάλιστα τοὺς ἐπιτηδείους αὐτῷ ξυναγαγών, ὡς
πάντα ἐς τὴν ὀπίσω ἀναχώρησιν αὐτῷ ἔφερεν,
ἐκφαίνει ἐς τὴν στρατιὰν ὅτι ἔγνωσται ὀπίσω
ἀποστρέφειν.

Οἱ δὲ ἐβόων τε οἷα ἂν ὄχλος ξυμμιγὴς χαίρων 29
βοήσειε καὶ ἐδάκρυον οἱ πολλοὶ αὐτῶν· οἱ δὲ καὶ
τῇ σκηνῇ τῇ βασιλικῇ πελάζοντες εὔχοντο Ἀλεξάν-
δρῳ πολλὰ καὶ ἀγαθά, ὅτι πρὸς σφῶν μόνων νικη-
θῆναι ἠνέσχετο. ἔνθα δὴ διελὼν κατὰ τάξεις τὴν
στρατιὰν δώδεκα βωμοὺς κατασκευάζειν προστάττει,
ὕψος μὲν κατὰ τοὺς μεγίστους πύργους, εὖρος δὲ
μείζονας ἔτι ἢ κατὰ πύργους, χαριστήρια τοῖς θεοῖς
τοῖς ἐς τοσόνδε ἀγαγοῦσιν αὐτὸν νικῶντα καὶ μνη-
μεῖα τῶν αὐτοῦ πόνων. ὡς δὲ κατεσκευασμένοι 2
αὐτῷ οἱ βωμοὶ ἦσαν, θύει δὴ ἐπ' αὐτῶν ὡς νόμος
καὶ ἀγῶνα ποιεῖ γυμνικόν τε καὶ ἱππικόν. καὶ τὴν
μὲν χώραν τὴν μέχρι τοῦ Ὑφάσιος ποταμοῦ Πώρῳ
ἄρχειν προσέθηκεν, αὐτὸς δὲ ἐπὶ τὸν Ὑδραώτην
ἀνέστρεφε. διαβὰς δὲ τὸν Ὑδραώτην, ἐπὶ τὸν
Ἀκεσίνην αὖ ἐπανῄει ὀπίσω. καὶ ἐνταῦθα κατα- 3
λαμβάνει τὴν πόλιν ἐξῳκοδομημένην ἥντινα Ἡφαι-
στίων αὐτῷ ἐκτειχίσαι ἐτάχθη· καὶ ἐς ταύτην
ξυνοικίσας τῶν τε προσχώρων ὅσοι ἐθελονταὶ κατῳ-
κίζοντο καὶ τῶν μισθοφόρων ὅ τι περ ἀπόμαχον,
αὐτὸς τὰ ἐπὶ τῷ κατάπλῳ παρεσκευάζετο τῷ ἐς τὴν
μεγάλην θάλασσαν.

Ἐν τούτῳ δὲ ἀφίκοντο πρὸς αὐτὸν Ἀρσάκης 4

τε ὁ τῆς ὁμόρου Ἀβισάρῃ χώρας ὕπαρχος καὶ ὁ
ἀδελφὸς Ἀβισάρου καὶ οἱ ἄλλοι οἰκεῖοι, δῶρά τε
κομίζοντες ἃ μέγιστα παρ' Ἰνδοῖς καὶ τοὺς παρ'
Ἀβισάρου ἐλέφαντας, ἀριθμὸν ἐς τριάκοντα· Ἀβι-
σάρην γὰρ νόσῳ ἀδύνατον γενέσθαι ἐλθεῖν. ξυνέ-
βαινον δὲ τούτοις καὶ οἱ παρ' Ἀλεξάνδρου ἐκπεμ-
5 φθέντες πρέσβεις πρὸς Ἀβισάρην. καὶ ταῦτα οὐ χαλε-
πῶς πιστεύσας οὕτως ἔχειν Ἀβισάρῃ τε τῆς αὐτοῦ
χώρας σατραπεύειν ἔδωκε καὶ Ἀρσάκην τῇ Ἀβισάρου
ἐπικρατείᾳ προσέθηκε· καὶ φόρους οὕστινας ἀποί-
σουσι τάξας θύει αὖ καὶ ἐπὶ τῷ Ἀκεσίνῃ ποταμῷ.
καὶ τὸν Ἀκεσίνην αὖ διαβὰς ἐπὶ τὸν Ὑδάσπην ἧκεν,
ἵνα καὶ τῶν πόλεων τῆς τε Νικαίας καὶ τῶν Βουκε-
φάλων ὅσα πρὸς τῶν ὄμβρων πεπονηκότα ἦν ξὺν
τῇ στρατιᾷ ἐπεσκεύασε καὶ τὰ ἄλλα τὰ κατὰ τὴν
χώραν ἐκόσμει.

ΑΡΡΙΑΝΟΥ

ΑΝΑΒΑΣΕΩΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ

ΒΙΒΛΙΟΝ ΕΚΤΟΝ.

1 Ἀλέξανδρος δέ, ἐπειδὴ παρεσκευάσθησαν αὐτῷ
ἐπὶ τοῦ Ὑδάσπου ταῖς ὄχθαις πολλαὶ μὲν τριακόντοροι
καὶ ἡμιόλιαι, πολλὰ δὲ καὶ ἱππαγωγὰ πλοῖα
καὶ ἄλλα ὅσα ἐς παρακομιδὴν στρατιᾶς ποταμῷ εὔ-
πορα, ἔγνω καταπλεῖν κατὰ τὸν Ὑδάσπην ὡς ἐπὶ
2 τὴν μεγάλην θάλασσαν. πρότερον μέν γε ἐν τῷ
Ἰνδῷ ποταμῷ κροκοδείλους ἰδών, μόνῳ τῶν ἄλλων
ποταμῶν πλὴν Νείλου, πρὸς δὲ ταῖς ὄχθαις τοῦ
Ἀκεσίνου κυάμους πεφυκότας ὁποίους ἡ γῆ ἐκφέρει

ἡ Αἰγυπτία, καὶ ἀκούσας ὅτι ὁ Ἀκεσίνης ἐμβάλλει
εἰς τὸν Ἰνδόν, ἔδοξεν ἐξευρηκέναι τοῦ Νείλου τὰς
ἀρχάς, ὡς τὸν Νεῖλον ἐνθένδε ποθὲν ἐξ Ἰνδῶν 3
ἀνίσχοντα καὶ δι' ἐρήμου πολλῆς γῆς ῥέοντα καὶ
ταύτῃ ἀπολλύοντα τὸν Ἰνδὸν τὸ ὄνομα, ἔπειτα ὁπό-
θεν ἄρχεται διὰ τῆς οἰκουμένης χώρας ῥεῖν Νεῖλον
ἤδη πρὸς Αἰθιόπων τε τῶν ταύτῃ καὶ Αἰγυπτίων
καλούμενον, ὡς Ὅμηρος ἐποίησεν ἐπώνυμον τῆς
Αἰγύπτου Αἴγυπτον, οὕτω δὴ ἐκδιδόντα ἐς τὴν
ἐντὸς θάλασσαν. καὶ δὴ καὶ πρὸς τὴν Ὀλυμπιάδα 4
γράφοντα ὑπὲρ τῶν Ἰνδῶν τῆς γῆς ἄλλα τε γράψαι
καὶ ὅτι δοκοίη αὐτῷ ἐξευρηκέναι τοῦ Νείλου τὰς
πηγάς, μικροῖς δή τισι καὶ φαύλοις ὑπὲρ τῶν τηλι-
κούτων τεκμαιρόμενον. ἐπεὶ μέντοι ἀτρεκέστερον 5
ἐξήλεγξε τὰ ἀμφὶ τῷ ποταμῷ τῷ Ἰνδῷ, οὕτω δὴ
μαθεῖν παρὰ τῶν ἐπιχωρίων τὸν μὲν Ὑδάσπην τῷ
Ἀκεσίνῃ, τὸν Ἀκεσίνην δὲ τῷ Ἰνδῷ τό τε ὕδωρ ξυμ-
βάλλοντας καὶ τῷ ὀνόματι ξυγχωροῦντας, τὸν Ἰνδὸν
δὲ ἐκδιδόντα ἤδη ἐς τὴν μεγάλην θάλασσαν, δί-
στομον τὸν Ἰνδὸν ὄντα, οὐδέν τι αὐτῷ προσῆκον τῆς
γῆς τῆς Αἰγυπτίας, τηνικαῦτα δὲ τῆς ἐπιστολῆς τῆς
πρὸς τὴν μητέρα τοῦτο ὃ ἀμφὶ τῷ Νείλῳ ἔγραφεν
ἀφελεῖν. καὶ τὸν κατάπλουν τὸν κατὰ τοὺς ποτα- 6
μοὺς ἔστε ἐπὶ τὴν μεγάλην θάλασσαν ἐπινοοῦντα
παρασκευασθῆναί οἱ ἐπὶ τῷδε κελεῦσαι τὰς ναῦς.
αἱ δ' ὑπηρεσίαι αὐτῷ ἐς τὰς ναῦς ξυνεπληρώθησαν
ἐκ τῶν ξυνεπομένων τῇ στρατιᾷ Φοινίκων καὶ Κυ-
πρίων καὶ Καρῶν καὶ Αἰγυπτίων.

Ἐν δὲ τούτῳ Κοῖνος μέν, ἐν τοῖς πιστοτάτοις 2
Ἀλεξάνδρῳ ὢν τῶν ἑταίρων, νόσῳ τελευτᾷ· καὶ
τοῦτον θάπτει ἐκ τῶν παρόντων μεγαλοπρεπῶς.
αὐτὸς δὲ ξυναγαγὼν τούς τε ἑταίρους καὶ ὅσοι

Ἰνδῶν πρέσβεις παρ' αὐτὸν ἀφιγμένοι ἦσαν βασιλέα
μὲν τῆς ἑαλωκυίας ἤδη Ἰνδῶν γῆς ἀπέδειξε Πῶρον,
ἑπτὰ μὲν ἐθνῶν τῶν ξυμπάντων, πόλεων δὲ ἐν τοῖς
2 ἔθνεσιν ὑπὲρ τὰς δισχιλίας. τὴν στρατιὰν δὲ διέ-
νειμεν ὧδε. αὐτὸς μὲν τούς ὑπασπιστάς τε ἅμα
οἷ ξύμπαντας ἐπὶ τὰς ναῦς ἀνεβίβασε καὶ τοὺς
τοξότας καὶ τοὺς Ἀγριᾶνας καὶ τὸ ἄγημα τῶν ἱπ-
πέων. Κράτερος δὲ αὐτῷ μοῖράν τε τῶν πεζῶν καὶ
τῶν ἱππέων παρὰ τὴν ὄχθην τοῦ Ὑδάσπου τὴν ἐν
δεξιᾷ ἦγε· κατὰ δὲ τὴν ἑτέραν ὄχθην τὸ πλεῖστόν
τε καὶ κράτιστον τῆς στρατιᾶς καὶ τοὺς ἐλέφαντας
Ἡφαιστίων προὐχώρει ἄγων, ἤδη ὄντας ἐς διακο-
σίους· τούτοις δὲ ἦν παρηγγελμένον ὡς τάχιστα
3 ἄγειν ἵναπερ τὰ Σωπείθου βασίλεια· Φιλίππῳ δὲ
τῷ σατράπῃ τῆς ἐπ' ἐκεῖνα τοῦ Ἰνδοῦ ὡς ἐπὶ Βακ-
τρίους γῆς διαλείποντι τρεῖς ἡμέρας παρήγγελτο
ἕπεσθαι ξὺν τοῖς ἀμφ' αὐτόν. τοὺς ἱππέας δὲ τοὺς
Νυσαίους ὀπίσω ἀποπέμπει ἐς τὴν Νῦσαν. τοῦ μὲν
δὴ ναυτικοῦ παντὸς Νέαρχος αὐτῷ ἐξηγεῖτο, τῆς δὲ
αὐτοῦ νεὼς κυβερνήτης Ὀνησίκριτος, ὃς ἐν τῇ
ξυγγραφῇ ἥντινα ὑπὲρ Ἀλεξάνδρου ξυνέγραψε καὶ
τοῦτο ἐψεύσατο, ναύαρχον ἑαυτὸν εἶναι γράψας,
4 κυβερνήτην ὄντα. ἦν δὲ τὸ ξύμπαν πλῆθος τῶν
νεῶν, ὡς λέγει Πτολεμαῖος ὁ Λάγου, ᾧ μάλιστα ἐγὼ
ἕπομαι, τριακόντοροι μὲν ἐς ὀγδοήκοντα· τὰ δὲ πάντα
πλοῖα σὺν τοῖς ἱππαγωγοῖς τε καὶ κερκούροις καὶ
ὅσα ἄλλα ποτάμια ἢ τῶν πάλαι πλεόντων κατὰ τοὺς
ποταμοὺς ἢ ἐν τῷ τότε ποιηθέντων οὐ πολὺ ἀπο-
δέοντα τῶν [δισ]χιλίων.

3 Ὡς δὲ ξύμπαντα αὐτῷ παρεσκεύαστο, ὑπὸ τὴν
ἕω ὁ μὲν στρατὸς ἐπέβαινε τῶν νεῶν, αὐτὸς δὲ ἔθυε
τοῖς θεοῖς ὡς νόμος καὶ τῷ ποταμῷ τῷ Ὑδάσπῃ

ὅπως οἱ μάντεις ἐξηγοῦντο. καὶ ἐπιβὰς τῆς νεὼς ἀπὸ τῆς πρῴρας ἐκ χρυσῆς φιάλης ἔσπενδεν ἐς τὸν ποταμόν, τόν τε Ἀκεσίνην ξυνεπικαλούμενος τῷ Ὑδάσπῃ, ὅντινα μέγιστον [αὐ]τῶν ἄλλων ποταμῶν ξυμβάλλειν τῷ Ὑδάσπῃ ἐπέπυστο καὶ οὐ πόρρω αὐτῶν εἶναι τὰς ξυμβολάς, καὶ τὸν Ἰνδόν, ἐς ὅντινα ὁ Ἀκεσίνης ξὺν τῷ Ὑδάσπῃ ἐμβάλλει. ἐπὶ δὲ Ἡρακλεῖ τε τῷ προπάτορι σπείσας καὶ Ἄμμωνι καὶ τοῖς 2 ἄλλοις θεοῖς ὅσοις αὐτῷ νόμος σημῆναι ἐς ἀναγωγὴν κελεύει τῇ σάλπιγγι. ἅμα τε δὴ ἐσημάνθη καὶ ἀνήγοντο ἐν κόσμῳ. παρήγγελτο γὰρ ἐφ' ὅσων τε τὰ σκευοφόρα πλοῖα ἐχρῆν τετάχθαι καὶ ἐφ' ὅσων τὰ ἱππαγωγά, ἐφ' ὅσων τε τὰς μαχίμους τῶν νεῶν, ὡς μὴ συμπίπτειν ἀλλήλαις κατὰ τὸν πόρον εἰκῇ πλεούσας· καὶ ταῖς ταχυναυτούσαις φθάνειν οὐκ ἐφίετο ἔξω τῆς τάξεως. ἦν δὲ ὅ τε κτύπος τῆς 3 εἰρεσίας οὐδενὶ ἄλλῳ ἐοικώς, ἅτε ἀπὸ πολλῶν νεῶν ἐν ταὐτῷ ἐρεσσομένων, καὶ βοὴ ἀπό τε τῶν κελευστῶν ἐνδιδόντων τὰς ἀρχάς τε καὶ ἀναπαύλας τῆς εἰρεσίας καὶ τῶν ἐρετῶν ὁπότε ἀθρόοι ἐμπίπτοντες τῷ ῥοθίῳ ἐπαλαλάξειαν· αἵ τε ὄχθαι, ὑψηλότεραι τῶν νεῶν πολλαχῇ οὖσαι, ἐς στενόν τε τὴν βοὴν ξυνάγουσαι, καὶ τῇ ξυναγωγῇ αὐτῇ ἐπὶ μέγα ηὐξημένην ἐς ἀλλήλας ἀντέπεμπον, καί που καὶ νάπαι ἑκατέρωθεν τοῦ ποταμοῦ τῇ τε ἐρημίᾳ καὶ τῇ ἀντιπέμψει τοῦ κτύπου καὶ αὗται ξυνεπελάμβανον· οἵ τε ἵπποι διαφαινόμενοι διὰ τῶν ἱππαγω- 4 γῶν πλοίων, οὐ πρόσθεν ἵπποι ἐπὶ νεῶν ὀφθέντες ἐν τῇ Ἰνδῶν γῇ (καὶ γὰρ καὶ τὸν Διονύσου ἐπ' Ἰνδοὺς στόλον οὐκ ἐμέμνητο γενέσθαι ναυτικόν), ἔκπληξιν παρεῖχον τοῖς θεωμένοις τῶν βαρβάρων, ὥστε οἱ μὲν αὐτῶν αὐτόθεν τῇ ἀναγωγῇ παρα-

5 γενόμενοι ἐπὶ πολὺ ἐφωμάρτουν· ἐς ὅσους δὲ τῶν ἤδη Ἀλεξάνδρῳ προσκεχωρηκότων Ἰνδῶν ἡ βοὴ τῶν ἐρετῶν ἢ ὁ κτύπος τῆς εἰρεσίας ἐξίκετο, καὶ οὗτοι ἐπὶ τὴν ὄχθην κατέθεον καὶ ξυνείποντο ἐπᾴδοντες βαρβαρικῶς. φιλῳδοὶ γάρ, εἴπερ τινὲς ἄλλοι Ἰνδοὶ καὶ φιλορχήμονες ἀπὸ Διονύσου ἔτι καὶ τῶν ἅμα Διονύσῳ βακχευσάντων κατὰ τὴν Ἰνδῶν γῆν.

4 Οὕτω δὴ πλέων τρίτῃ ἡμέρᾳ κατέσχεν ἵναπερ Ἡφαιστίωνί τε καὶ Κρατέρῳ κατὰ τὸ αὐτὸ στρατοπεδεύειν ἐπὶ ταῖς ἀντιπέρας ὄχθαις παρήγγελτο. μείνας δὲ ἐνταῦθα ἡμέρας δύο, ὡς καὶ Φίλιππος αὐτῷ ξὺν τῇ λοιπῇ στρατιᾷ ἀφίκετο, τοῦτον μὲν ἐπὶ τὸν Ἀκεσίνην ποταμὸν ἐκπέμπει ξὺν οἷς ἔχων ἧκε, τάξας παρὰ τοῦ Ἀκεσίνου ποταμοῦ τὴν ὄχθην πορεύεσθαι· τοὺς δὲ ἀμφὶ Κρατερόν τε καὶ Ἡφαιστίωνα αὖθις ἐκπέμπει, παραγγείλας ὅπως χρὴ τὴν
2 πορείαν ποιεῖσθαι. αὐτὸς δὲ ἔπλει κατὰ τὸν Ὑδάσπην ποταμόν, οὐδαμοῦ μείονα ἐν τῷ κατάπλῳ εἴκοσι σταδίων τὸ εὖρος. προσορμιζόμενος δὲ ὅπη τύχοι ταῖς ὄχθαις τοὺς προσοικοῦντας τῷ Ὑδάσπῃ Ἰνδῶν τοὺς μὲν ἐνδιδόντας σφᾶς ὁμολογίαις παρελάμβανεν· ἤδη δέ τινας καὶ ἐς ἀλκὴν χωρήσαντας βίᾳ κατε-
3 στρέψατο. αὐτὸς δὲ ὡς ἐπὶ τὴν Μαλλῶν τε καὶ Ὀξυδρακῶν γῆν σπουδῇ ἔπλει, πλείστους τε καὶ μαχιμωτάτους τῶν ταύτῃ Ἰνδῶν πυνθανόμενος καὶ ὅτι ἐξηγγέλλοντο αὐτῷ παῖδας μὲν καὶ γυναῖκας ὑπεκτεθεῖσθαι ἐς τὰς ὀχυρωτάτας τῶν πόλεων, αὐτοὶ δὲ ἐγνωκέναι διὰ μάχης ἰέναι πρὸς αὐτόν. ἐφ' ὅτῳ δὴ καὶ σπουδῇ πλείονι ἐποιεῖτο τὸν πλοῦν, ὅπως μὴ καθεστηκόσιν αὐτοῖς, ἀλλὰ ἐν τῷ ἐνδεεῖ τε ἔτι τῆς παρασκευῆς καὶ τεταραγμένῳ προσφέρηται.
4 ἔνθεν δὲ ὡρμήθη τὸ δεύτερον, καὶ πέμπτῃ ἀφίκετο

ἡμέρᾳ ἐπὶ τὴν ξυμβολὴν τοῦ τε Ὑδάσπου καὶ τοῦ
Ἀκεσίνου. ἵνα δὲ ξυμβάλλουσιν οἱ ποταμοὶ οὗτοι,
στενώτατος εἷς ποταμὸς ἐκ τοῖν δυοῖν γίγνεται καὶ
τὸ ῥεῦμα αὐτῷ ὀξὺ ἐπὶ τῇ στενότητι καὶ δῖναι ἄτοποι
ὑποστρέφοντος τοῦ ῥοῦ, καὶ τὸ ὕδωρ κυμαίνεταί τε
καὶ καχλάζει ἐπὶ μέγα, ὡς καὶ πόρρω ἔτι ὄντων
ἐξακούεσθαι τὸν κτύπον τοῦ κύματος. καὶ ἦν μὲν 5
προεξηγγελμένα ταῦτα Ἀλεξάνδρῳ ἐκ τῶν ἐγχωρίων
καὶ ἐξ Ἀλεξάνδρου τῇ στρατιᾷ· ὅμως δὲ ἐπειδὴ
ἐπέλαζεν αὐτῷ ταῖς ξυμβολαῖς ὁ στρατός, ἐς τοσόνδε
ὁ ἀπὸ τοῦ ῥοῦ κτύπος κατεῖχεν, ὥστε ἐπέστησαν
τὰς εἰρεσίας οἱ ναῦται, οὐκ ἐκ παραγγέλματος, ἀλλὰ
τῶν τε κελευστῶν ὑπὸ θαύματος ἐκσιωπησάντων
καὶ αὐτοὶ μετέωροι πρὸς τὸν κτύπον γενόμενοι.

Ὡς δὲ οὐ πόρρω τῶν ξυμβολῶν ἦσαν, ἐνταῦθα 5
δὴ οἱ κυβερνῆται παραγγέλλουσιν ὡς βιαιοτάτῃ
εἰρεσίᾳ χρωμένους ἐξελαύνειν ἐκ τῶν στενῶν, τοῦ
μὴ ἐμπιπτούσας τὰς ναῦς ἐς τὰς δίνας ἀναστρέ-
φεσθαι πρὸς αὐτῶν, ἀλλὰ κρατεῖν γὰρ τῇ εἰρεσίᾳ
τῶν ἐπιστροφῶν τοῦ ὕδατος. τὰ μὲν δὴ στρογγύλα 2
πλοῖα ὅσα καὶ ἔτυχεν αὐτῶν περιστραφέντα πρὸς
τοῦ ῥοῦ, οὐδέν τι παθόντα ἐν τῇ ἐπιστροφῇ, ὅτι
μὴ συνταράξαντα τοὺς ἐμπλέοντας, κατέστη ἐς εὐθύ,
πρὸς αὐτοῦ τοῦ ῥοῦ ὀρθωθέντα· αἱ δὲ μακραὶ νῆες
οὐχ ὡσαύτως ἀπαθεῖς ἀπῆλθον ἐν τῇ ἐπιστροφῇ,
οὔτε μετέωροι ἐπὶ τοῦ καχλάζοντος κύματος ὡσαύτως
οὖσαι, ὅσαι τε δίκροτοι αὐτῶν τὰς κάτω κώπας
οὐκ ἐπὶ πολὺ ἔξω ἔχουσαι τοῦ ὕδατος· καὶ αἱ κῶπαι 3
δὴ αὐτοῖς, πλαγίοις ἐν ταῖς δίναις γενομένοις, συνε-
τρίβοντο, ὅσων γε ἐγκατελήφθησαν ὑπὸ τοῦ ὕδατος
οὐ φθασάντων αὐτὰς μετεωρίσαι, ὡς πολλὰς μὲν
πονῆσαι τῶν νεῶν, δύο δὲ δὴ περιπεσούσας ἀλ-

λήλαις αὐτάς τε διαφθαρῆναι καὶ τῶν ἐμπλεόντων
ἐν αὐταῖς πολλούς. ὡς δὲ ἐς πλάτος ἤδη ὁ ποτα-
μὸς διέσχεν, ἐνταῦθα δὴ ὅ τε ῥοῦς οὐκέτι ὡσαύτως
χαλεπὸς ἦν καὶ αἱ δῖναι οὐχ ὁμοίᾳ τῇ βίᾳ ἐπέ-
4 στρεφον. προσορμίσας οὖν τῇ ἐν δεξιᾷ ὄχθῃ Ἀλέ-
ξανδρος τὸν στρατόν, ἵνα σκέπη τε ἦν τοῦ ῥοῦ
καὶ προσβολὴ ταῖς ναυσὶ καί τις καὶ ἄκρα τοῦ
ποταμοῦ ἐπιτηδείως ἀνεῖχεν ἐς τῶν ναυαγίων τε
τὴν ξυναγωγὴν καὶ εἴ τινες ἐπ' αὐτῶν ζῶντες ἔτι
ἐφέροντο, τούτους τε διέσωσε καὶ ἐπισκευάσας τὰς
πεπονηκυίας τῶν νεῶν, Νέαρχον μὲν καταπλεῖν
κελεύει ἔστ' ἂν ἀφίκηται ἐπὶ τὰ ὅρια τοῦ Μαλλῶν
ἔθνους· αὐτὸς δὲ τῶν βαρβάρων τῶν οὐ προσχω-
ρούντων καταδρομὴν τῆς χώρας ποιησάμενος καὶ
κωλύσας ἐπικουρῆσαι αὐτοὺς τοῖς Μαλλοῖς, οὕτω
δὴ αὖθις ξυνέμιξε τῷ ναυτικῷ.

5 Καὶ ἐνταῦθα Ἡφαιστίων τε αὐτῷ καὶ Κράτερος
καὶ Φίλιππος ξὺν τοῖς ἀμφ' αὐτοὺς ὁμοῦ ἤδη ἦσαν.
ὁ δὲ τοὺς μὲν ἐλέφαντας καὶ τὴν Πολυσπέρχοντος
τάξιν καὶ τοὺς ἱπποτοξότας καὶ Φίλιππον ξὺν τῇ
ἀμφ' αὐτὸν στρατιᾷ διαβιβάσας τὸν Ὑδάσπην ποτα-
μὸν Κρατέρῳ ἄγειν προσέταξε· Νέαρχον δὲ ξὺν
τῷ ναυτικῷ πέμπει, τρισὶν ἡμέραις τὴν στρατιὰν
6 κελεύσας φθάνειν κατὰ τὸν πλοῦν. τὸν δὲ ἄλλον
στρατὸν τριχῇ διένειμε· καὶ Ἡφαιστίωνα μὲν πέντε
ἡμέραις προϊέναι ἔταξεν, ὡς εἴ τινες τοὺς ξὺν
αὐτῷ τεταγμένους φεύγοντες ἐς τὸ πρόσω κατὰ
σπουδὴν ἴοιεν, τοῖς ἀμφ' Ἡφαιστίωνα ἐμπίπτοντες
ἁλίσκωνται· Πτολεμαῖον δὲ τὸν Λάγου, δοὺς καὶ
τούτῳ τῆς στρατιᾶς μέρος, τρισὶν ἡμέραις ὑπολει-
πόμενον ἕπεσθαι ἐκέλευσεν, ὡς ὅσοι τὸ ἔμπαλιν
ὑποστρέφοιεν αὐτὸν φεύγοντες, οὗτοι δὲ εἰς τοὺς

ἀμφὶ τὸν Πτολεμαῖον ἐμπίπτοιεν. ἐπὰν δὲ ἀφίκων- 7
ται ἐς τὰς ξυμβολάς τοῦ τε Ἀκεσίνου καὶ τοῦ Ὑδραώ-
του ποταμοῦ, ἐνταῦθα δὲ τούς τε φθάνοντας ὑπο-
μένειν ἐκέλευσεν ἔστ' ἂν ἥκῃ αὐτὸς καὶ τοὺς ἀμφὶ
Κράτερον καὶ Πτολεμαῖον αὐτῷ ξυμβαλεῖν.

Αὐτὸς δὲ ἀναλαβὼν τοὺς ὑπασπιστάς τε καὶ 6
τοὺς τοξότας καὶ τοὺς Ἀγριᾶνας καὶ τῶν πεζεταί-
ρων καλουμένων τὴν Πείθωνος τάξιν καὶ τοὺς
ἱπποτοξότας τε πάντας καὶ τῶν ἱππέων τῶν ἑταί-
ρων τοὺς ἡμίσεας διὰ γῆς ἀνύδρου ὡς ἐπὶ Μαλλοὺς
ἦγεν, ἔθνος Ἰνδικὸν Ἰνδῶν τῶν αὐτονόμων. καὶ 2
τῇ μὲν πρώτῃ κατεστρατοπέδευσε πρὸς ὕδατι οὐ
πολλῷ, ὃ δὴ ἀπεῖχε τοῦ Ἀκεσίνου ποταμοῦ σταδίους
εἰς ἑκατόν· δειπνοποιησάμενος δὲ καὶ ἀναπαύσας
τὴν στρατιὰν οὐ πολὺν χρόνον παραγγέλλει ὅ τι
τις ἔχει ἄγγος ἐμπλῆσαι ὕδατος. διελθὼν δὲ τῆς
τε ἡμέρας τὸ ἔτι ὑπολειπόμενον καὶ τὴν νύκτα ὅλην
ἐς τετρακοσίους μάλιστα σταδίους ἅμα ἡμέρᾳ πρὸς
πόλιν ἀφίκετο ἐς ἣν ξυμπεφεύγεσαν πολλοὶ τῶν
Μαλλῶν. οἱ δὲ οὔποτ' ἂν οἰηθέντες διὰ τῆς ἀνύδρου 3
ἐλθεῖν ἐπὶ σφᾶς Ἀλέξανδρον ἔξω τε τῆς πόλεως οἱ
πολλοὶ καὶ ἄνοπλοι ἦσαν· ἐφ' ὅτῳ καὶ δῆλος ἐγένετο
ταύτην ἀγαγὼν Ἀλέξανδρος, ἣν ὅτι ἀγαγεῖν χαλεπὸν
ἦν, ἐπὶ τῷδε οὐδὲ τοῖς πολεμίοις ὅτι ἄξει πιστὸν
ἐφαίνετο. τούτοις μὲν δὴ οὐ προσδοκήσασιν ἐπι-
πεσὼν τοὺς μὲν πολλοὺς ἀπέκτεινεν αὐτῶν οὐδὲ εἰς
ἀλκήν, οἷα δὴ ἀνόπλους, τραπέντας· τῶν δὲ ἄλλων
ἐς τὴν πόλιν κατειληθέντων κύκλῳ περιστήσας τῷ
τείχει τοὺς ἱππέας, ὅτι μήπω ἡ φάλαγξ τῶν πεζῶν
ἠκολουθήκει αὐτῷ, ἀντὶ χάρακος ἐχρήσατο τῇ ἵππῳ.
ὡς δὲ τάχιστα οἱ πεζοὶ ἀφίκοντο, Περδίκκαν μὲν 4
τήν τε αὐτοῦ ἱππαρχίαν ἔχοντα καὶ τὴν Κλείτου

καὶ τοὺς Ἀγριᾶνας πρὸς ἄλλην πόλιν ἐκπέμπει τῶν Μαλλῶν, οἷ ξυμπεφευγότες ἦσαν πολλοὶ τῶν ταύτῃ Ἰνδῶν, φυλάσσειν τοὺς ἐν τῇ πόλει κελεύσας, ἔργου δὲ μὴ ἔχεσθαι ἔστ' ἂν ἀφίκηται αὐτός, ὡς μηδὲ ἀπὸ ταύτης τῆς πόλεως διαφυγόντας τινὰς αὐτῶν ἀγγέλους γενέσθαι τοῖς ἄλλοις βαρβάροις ὅτι προσάγει ἤδη Ἀλέξανδρος· αὐτὸς δὲ προσέβαλλε
5 τῷ τείχει. οἱ δὲ βάρβαροι τὸ μὲν τεῖχος ἐκλείπουσιν, ὡς οὐκ ἂν διαφυλάξοντες αὐτὸ ἔτι, πολλῶν ἐν τῇ καταλήψει τεθνηκότων, τῶν δὲ καὶ ἀπὸ τραυμάτων ἀπομάχων γεγενημένων· ἐς δὲ τὴν ἄκραν ξυμφυγόντες χρόνον μέν τινα ἠμύνοντο ἐξ ὑπερδεξίου τε χωρίου καὶ χαλεποῦ ἐς προσβολήν· προσκειμένων δὲ πάντοθεν εὐρώστως τῶν Μακεδόνων καὶ αὐτοῦ Ἀλεξάνδρου ἄλλοτε ἄλλῃ ἐπιφαινομένου τῷ ἔργῳ ἥ τε ἄκρα κατὰ κράτος ἑάλω καὶ οἱ ξυμφυγόντες ἐς αὐτὴν πάντες ἀπέθανον· ἦσαν δὲ ἐς δισχιλίους.

6 Περδίκκας δὲ ἐς τὴν πόλιν ἐφ' ἥντινα ἐστάλη ἀφικόμενος τὴν μὲν πόλιν ἐρήμην καταλαμβάνει· μαθὼν δὲ ὅτι οὐ πρὸ πολλοῦ πεφεύγεσαν ἐξ αὐτῆς οἱ ἐνοικοῦντες δρόμῳ ἤλαυνε κατὰ στίβον τῶν φευγόντων· οἱ δὲ ψιλοὶ ὡς τάχους ποδῶν εἶχον αὐτῷ ἐφείποντο. καταλαβὼν δὲ τῶν φευγόντων κατέκοψεν ὅσοι γε μὴ ἔφθασαν ἐς τὰ ἕλη ξυμφυγόντες.

7 Ἀλέξανδρος δὲ δειπνοποιησάμενός τε καὶ ἀναπαύσας τοὺς ἀμφ' αὐτὸν ἔστε ἐπὶ πρώτην φυλακὴν ᾔει τοῦ πρόσω· καὶ τὴν νύκτα διελθὼν πολλὴν ὁδὸν ἅμα ἡμέρᾳ ἀφίκετο πρὸς τὸν Ὑδραώτην ποταμόν. ἔνθα δὴ τῶν Μαλλῶν τοὺς μὲν πολλοὺς διαβεβηκότας ἤδη ἔμαθε, τοῖς δὲ καὶ διαβαίνουσιν ἐπιγενόμενος περὶ αὐτὸν τὸν πόρον πολλοὺς αὐτῶν

διέφθειρε. καὶ αὐτὸς ὡς εἶχε ξυνδιαβὰς κατὰ τὸν 2
αὐτὸν πόρον διώκων εἴχετο τῶν φθασάντων ἐς τὴν
ἀποχώρησιν. καὶ πολλοὺς μὲν ἀπέκτεινεν αὐτῶν,
τοὺς δὲ καὶ ζῶντας ἔλαβεν, οἱ πλείους δὲ κατέφυγον
ἔς τι χωρίον ὀχυρὸν καὶ τετειχισμένον. Ἀλέξανδρος
δέ, ὡς οἱ πεζοὶ ἀφίκοντο αὐτῷ, ἀποστέλλει ἐπὶ
τούτους Πείθωνα τήν τε αὐτοῦ τάξιν ἔχοντα καὶ
τῶν ἱππέων δύο ἱππαρχίας. καὶ οὗτοι δὴ ἐξ ἐφόδου 3
προσβαλόντες λαμβάνουσι τὸ χωρίον καὶ τοὺς κατα-
πεφευγότας ἐς αὐτὸ ἠνδραπόδισαν, ὅσοι γε μὴ ἐν τῇ
προσβολῇ διεφθάρησαν. ταῦτα δὲ οἱ ἀμφὶ τὸν
Πείθωνα διαπραξάμενοι ἐπανῆλθον αὖθις ἐς τὸ
στρατόπεδον.

Αὐτὸς δὲ Ἀλέξανδρος ὡς ἐπὶ τῶν Βραχμάνων 4
τινὰ πόλιν ἦγεν, ὅτι καὶ ἐς ταύτην ξυμπεφευγέναι
τινὰς τῶν Μαλλῶν ἔμαθεν. ὡς δὲ ἀφίκετο πρὸς
αὐτήν, ἐπῆγε τῷ τείχει πάντοθεν πυκνὴν τὴν φά-
λαγγα. οἱ δὲ ὑπορυσσόμενα τὰ τείχη ἰδόντες καὶ
ἐκ τῶν βελῶν ἀναστελλόμενοι τὰ μὲν τείχη καὶ
οὗτοι ἐκλείπουσιν, ἐς δὲ τὴν ἄκραν ξυμφυγόντες
ἐκεῖθεν ἠμύνοντο· ξυνεισπεσόντων δὲ αὐτοῖς ὀλίγων
Μακεδόνων μεταβαλλόμενοι καὶ ξυστραφέντες τοὺς
μὲν ἐξέωσαν αὐτῶν, ἀπέκτειναν δὲ ἐν τῇ ὑποστροφῇ
ἐς πέντε καὶ εἴκοσι. καὶ ἐν τούτῳ Ἀλέξανδρος τάς 5
τε κλίμακας κελεύει πάντοθεν προστιθέναι τῇ ἄκρᾳ
καὶ ὑπορύττειν τὸ τεῖχος. ὡς δὲ πύργος τε ἔπεσεν
ὑπορυσσόμενος καὶ τοῦ μεταπυργίου τι παραρραγὲν
ἐπιμαχωτέραν ταύτῃ ἐποίησε τὴν ἄκραν, πρῶτος
Ἀλέξανδρος ἐπιβὰς τοῦ τείχους ὤφθη ἔχων τὸ
τεῖχος. καὶ τοῦτον ἰδόντες οἱ ἄλλοι Μακεδόνες 6
αἰσχυνθέντες ἄλλος ἄλλῃ ἀνῄεσαν. εἴχετό τε ἤδη
ἡ ἄκρα, καὶ τῶν Ἰνδῶν οἱ μὲν τὰς οἰκίας ἐνεπίμ-

πρασαν καὶ ἐν αὐταῖς ἐγκαταλαμβανόμενοι ἀπέθνη-
σκον, οἱ πολλοὶ δὲ μαχόμενοι αὐτῶν. ἀπέθανον δὲ
οἱ πάντες ἐς πεντακισχιλίους, ζῶντες δὲ δι' ἀνδρείαν
ὀλίγοι ἐλήφθησαν.

8 *Μείνας δὲ αὐτοῦ μίαν ἡμέραν καὶ ἀναπαύσας*
τὴν στρατιὰν τῇ ὑστεραίᾳ προὐχώρει ὡς ἐπὶ τοὺς
ἄλλους Μαλλούς. καὶ τὰς μὲν πόλεις ἐκλελοιπότας
καταλαμβάνει, αὐτοὺς δὲ ἔμαθεν ὅτι πεφευγότες εἶεν
2 *ἐς τὴν ἔρημον. καὶ ἐνταῦθα αὖθις μίαν ἡμέραν*
ἀναπαύσας τὴν στρατιὰν ἐς τὴν ἐπιοῦσαν Πείθωνα
μὲν καὶ Δημήτριον τὸν ἱππάρχην πρὸς τὸν ποτα-
μὸν ὀπίσω ἀπέπεμψεν ὧν τε αὐτοὶ ἡγοῦντο ἄγοντας
καὶ πρὸς τούτοις ψιλῶν τάξεις δοὺς αὐτοῖς ὅσαι ἱκαναὶ
3 *πρὸς τὸ ἔργον. προσέταξε δὲ παρὰ τῇ ὄχθῃ τοῦ*
ποταμοῦ ἰόντας, εἴ τισι περιτυγχάνοιεν τῶν ἐς τὰς
ὕλας ξυμπεφευγότων, αἳ δὴ πολλαὶ πρὸς τῇ ὄχθῃ
τοῦ ποταμοῦ ἦσαν, τούτους κτείνειν, ὅσοι μὴ ἐθε-
λονταὶ σφᾶς ἐνδιδοῖεν. καὶ πολλοὺς καταλαβόντες
ἐν ταῖς ὕλαις οἱ ἀμφὶ Πείθωνά τε καὶ Δημήτριον
ἀπέκτειναν.

4 *Αὐτὸς δὲ ἦγεν ἐπὶ τὴν μεγίστην τῶν Μαλλῶν*
πόλιν, ἵνα καὶ ἐκ τῶν ἄλλων πόλεων πολλοὺς ξυμ-
πεφευγέναι αὐτῷ ἐξηγγέλλετο. ἀλλὰ καὶ ταύτην
ἐξέλιπον οἱ Ἰνδοὶ ὡς προσάγοντα Ἀλέξανδρον ἔμα-
θον· διαβάντες δὲ τὸν Ὑδραώτην ποταμὸν ἐπὶ ταῖς
ὄχθαις αὐτοῦ, ὅτι ὑψηλαὶ αἱ ὄχθαι ἦσαν, παρα-
τεταγμένοι ἔμενον, ὡς εἴρξοντες τοῦ πόρου Ἀλέ-
5 *ξανδρον. καὶ ταῦτα ὡς ἤκουσεν, ἀναλαβὼν τὴν*
ἵππον τὴν ἅμα αὐτῷ πᾶσαν ᾔει ὡς ἐπὶ τὸν Ὑδραώ-
την, ἵναπερ παρατετάχθαι τοὺς Μαλλοὺς ἐξηγγέλ-
λετο· οἱ δὲ πεζοὶ ἕπεσθαι αὐτῷ ἐτάχθησαν. ὡς δὲ
ἀφίκετό τε ἐπ' αὐτὸν καὶ ἐν τῷ πέραν τοὺς πολε-

μίους τεταγμένους κατεῖδε, ὡς εἶχεν ἐκ τῆς ὁδοῦ
ἐμβάλλει ἐς τὸν πόρον ξὺν τῇ ἵππῳ μόνῃ. οἱ δέ, 6
ἰδόντες ἐν μέσῳ τοῦ ποταμοῦ ὄντα ἤδη Ἀλέξανδρον,
κατὰ σπουδὴν μέν, ξυντεταγμένοι δὲ ὅμως ἀπεχώ-
ρουν ἀπὸ τῆς ὄχθης· καὶ Ἀλέξανδρος ξὺν μόνῃ τῇ
ἵππῳ εἵπετο. ὡς δὲ κατεῖδον ἱππέας μόνους, ἐπι-
στρέψαντες οἱ Ἰνδοὶ καρτερῶς ἐμάχοντο, πλῆθος
ὄντες ἐς πέντε μυριάδας. καὶ Ἀλέξανδρος ὡς τήν
τε φάλαγγα αὐτῶν πυκνὴν κατεῖδε καὶ αὐτῷ οἱ
πεζοὶ ἀπῆσαν, προσβολὰς μὲν ἐποιεῖτο ἐς κύκλους
παριππεύων· ἐς χεῖρας δὲ οὐκ ᾔει τοῖς Ἰνδοῖς. καὶ 7
ἐν τούτῳ παραγίνονται αὐτῷ οἵ τε Ἀγριᾶνες καὶ
ἄλλαι τάξεις τῶν ψιλῶν, ἃς δὴ ἐπιλέκτους ἅμα οἷ
ἦγε, καὶ οἱ τοξόται· οὐ πόρρω δὲ οὐδὲ ἡ φάλαγξ
ἐφαίνετο τῶν πεζῶν. καὶ οἱ Ἰνδοὶ ὁμοῦ σφισι
πάντων τῶν δεινῶν προσκειμένων ἀποστρέψαντες
ἤδη προτροπάδην ἔφευγον ἐς πόλιν ὀχυρωτάτην τῶν
πλησίον. καὶ Ἀλέξανδρος ἑπόμενός τε αὐτοῖς πολλοὺς 8
ἔκτεινε καὶ ὡς ἐς τὴν πόλιν οἱ διαφυγόντες κατει-
λήφθησαν, πρῶτα μὲν τοῖς ἱππεῦσιν ἐξ ἐφόδου ἐκυ-
κλώσατο τὴν πόλιν· ὡς δὲ οἱ πεζοὶ αὐτῷ παρῆσαν,
ταύτῃ μὲν τῇ ἡμέρᾳ περιστρατοπεδεύει ἐν κύκλῳ
τοῦ τείχους, ὅτι οὐ πολύ τε τῆς ἡμέρας ὑπελείπετο
ἐς τὴν προσβολὴν καὶ ἡ στρατιὰ αὐτῷ ὑπό τε πορείας
μακρᾶς οἱ πεζοὶ καὶ ὑπὸ διώξεως συνεχοῦς οἱ ἵπποι
καὶ οὐχ ἥκιστα κατὰ τὸν πόρον τοῦ ποταμοῦ τε-
ταλαιπωρήκεσαν.

τῇ δὲ ὑστεραίᾳ διχῇ διελὼν τὸν στρατὸν τοῦ 9
μὲν ἑτέρου αὐτὸς ἡγούμενος προσέβαλλε τῷ τείχει,
τὸ δὲ ἕτερον Περδίκκας προσῆγε. καὶ ἐν τούτῳ
οὐ δεξάμενοι οἱ Ἰνδοὶ τῶν Μακεδόνων τὴν ὁρμὴν
τὰ μὲν τείχη τῆς πόλεως λείπουσιν, αὐτοὶ δὲ ἐς

τὴν ἄκραν ξυνέφευγον. Ἀλέξανδρος μὲν οὖν καὶ οἱ ἀμφ᾽ αὐτὸν πυλίδα τινὰ κατασχίσαντες παρῆλθον
2 εἰς τὴν πόλιν πολὺ πρὸ τῶν ἄλλων· οἱ δὲ ὁμοῦ Περδίκκᾳ τεταγμένοι ὑστέρησαν ὑπερβαίνοντες κατὰ τὰ τείχη οὐκ εὐπετῶς, οὐδὲ τὰς κλίμακας οἱ πολλοὶ αὐτῶν φέροντες, ὅτι ἑαλωκέναι αὐτοῖς ἐδόκει ἡ πόλις, ὡς ἐρημούμενα τῶν προμαχομένων τὰ τείχη κατεῖδον. ὡς δὲ ἡ ἄκρα ἐχομένη πρὸς τῶν πολεμίων καὶ πρὸ ταύτης τεταγμένοι εἰς τὸ ἀπομάχεσθαι πολλοὶ ἐφάνησαν, ἐνταῦθα δὴ οἱ μὲν ὑπορύσσοντες τὸ τεῖχος, οἱ δὲ προσθέσει ὅπῃ παρείκοι τῶν κλιμάκων βιάσασθαι ἐπειρῶντο εἰς τὴν ἄκραν.
3 Ἀλέξανδρος δέ, ὡς βλακεύειν αὐτῷ ἐδόκουν τῶν Μακεδόνων οἱ φέροντες τὰς κλίμακας, ἁρπάσας κλίμακα ἑνὸς τῶν φερόντων προσέθηκε τῷ τείχει αὐτὸς καὶ εἰληθεὶς ὑπὸ τῇ ἀσπίδι ἀνέβαινεν· ἐπὶ δὲ αὐτῷ Πευκέστας ὁ τὴν ἱερὰν ἀσπίδα φέρων, ἣν ἐκ τοῦ νεὼ τῆς Ἀθηνᾶς τῆς Ἰλιάδος λαβὼν ἅμα οἷ εἶχεν Ἀλέξανδρος καὶ πρὸ αὐτοῦ ἐφέρετο ἐν ταῖς μάχαις· ἐπὶ δὲ τούτῳ Λεοννάτος ἀνῄει κατὰ τὴν αὐτὴν κλίμακα ὁ σωματοφύλαξ· κατὰ δὲ ἄλλην κλίμακα Ἀβρέας τῶν διμοιριτῶν τις στρατευομένων.
4 ἤδη τε πρὸς τῇ ἐπάλξει τοῦ τείχους ὁ βασιλεὺς ἦν καὶ ἐρείσας ἐπ᾽ αὐτῇ τὴν ἀσπίδα τοὺς μὲν ὤθει εἴσω τοῦ τείχους τῶν Ἰνδῶν, τοὺς δὲ καὶ αὐτοῦ τῷ ξίφει ἀποκτείνας γεγυμνώκει τὸ ταύτῃ τεῖχος· καὶ οἱ ὑπασπισταὶ ὑπέρφοβοι γενόμενοι ὑπὲρ τοῦ βασιλέως σπουδῇ ὠθούμενοι κατὰ τὴν αὐτὴν κλίμακα συντρίβουσιν αὐτήν, ὥστε οἱ μὲν ἤδη ἀνιόντες αὐτῶν κάτω ἔπεσον, τοῖς δὲ ἄλλοις ἄπορον ἐποίησαν τὴν ἄνοδον.
5 Ἀλέξανδρος δὲ ὡς ἐπὶ τοῦ τείχους στὰς κύκλῳ

τε ἀπὸ τῶν πλησίον πύργων ἐβάλλετο, οὐ γὰρ
πελάσαι γε ἐτόλμα τις αὐτῷ τῶν Ἰνδῶν, καὶ ὑπὸ
τῶν ἐκ τῆς πόλεως, οὐδὲ πόρρω τούτων γε ἐσα-
κοντιζόντων, ἔτυχε γάρ τι καὶ προσκεχωσμένον ταύτῃ
πρὸς τὸ τεῖχος, καὶ δῆλος μὲν ἦν Ἀλέξανδρος ὢν
τῶν τε ὅπλων τῇ λαμπρότητι καὶ τῷ ἀτόπῳ τῆς
τόλμης, ἔγνω δὲ ὅτι αὐτοῦ μὲν μένων κινδυνεύσει
μηδὲν ὅ τι καὶ λόγου ἄξιον ἀποδεικνύμενος, κατα-
πηδήσας δὲ εἴσω τοῦ τείχους τυχὸν μὲν αὐτῷ τούτῳ
ἐκπλήξει τοὺς Ἰνδούς, εἰ δὲ δὴ καὶ κινδυνεύειν
δέοι, μεγάλα ἔργα καὶ τοῖς ἔπειτα πυθέσθαι ἄξια
ἐργασάμενος οὐκ ἀσπουδεὶ ἀποθανεῖται· ταῦτα
γνοὺς καταπηδᾷ ἀπὸ τοῦ τείχους ἐς τὴν ἄκραν.
ἔνθα δὴ ἐρεισθεὶς πρὸς τῷ τείχει τοὺς μέν τινας 6
ἐς χεῖρας ἐλθόντας καὶ τόν γε ἡγεμόνα τῶν Ἰνδῶν
προσφερόμενόν οἱ θρασύτερον παίσας τῷ ξίφει ἀπο-
κτείνει· ἄλλον δὲ πελάζοντα λίθῳ βαλὼν ἔσχε, καὶ
ἄλλον λίθῳ, τὸν δὲ ἐγγυτέρω προσάγοντα τῷ ξίφει
αὖθις. οἱ δὲ βάρβαροι πελάζειν μὲν αὐτῷ οὐκέτι
ἤθελον, ἔβαλλον δὲ πάντοθεν περιεστηκότες ὅ τι τις
ἔχων βέλος ἐτύγχανεν ἢ ἐν τῷ τότε ἔλαβεν.

Ἐν τούτῳ δὲ Πευκέστας τε καὶ ὁ διμοιρίτης 10
Ἀβρέας καὶ ἐπ' αὐτοῖς Λεοννάτος, οἳ δὴ μόνοι ἔτυχον
πρὶν ξυντριβῆναι τὰς κλίμακας ἀναβεβηκότες ἐπὶ
τὸ τεῖχος, καταπηδήσαντες καὶ αὐτοὶ πρὸ τοῦ βασι-
λέως ἐμάχοντο. καὶ Ἀβρέας μὲν ὁ διμοιρίτης πίπτει
αὐτοῦ, τοξευθεὶς ἐς τὸ πρόσωπον· Ἀλέξανδρος δὲ
βάλλεται καὶ αὐτὸς διὰ τοῦ θώρακος ἐς τὸ στῆθος
τοξεύματι ὑπὲρ τὸν μαστόν, ὥστε λέγει Πτολεμαῖος
ὅτι καὶ πνεῦμα ὁμοῦ τῷ αἵματι ἐκ τοῦ τραύματος
ἐξεπνεῖτο. ὁ δέ, ἔστε μὲν ἔτι θερμὸν ἦν αὐτῷ τὸ 2
αἷμα, καίπερ κακῶς ἔχων, ἠμύνετο· πολλοῦ δὲ δὴ

τοῦ αἵματος καὶ ἀθρόου, οἷα δὴ ξὺν πνεύματι, ἐκρυέντος, ἴλιγγός τε αὐτὸν καὶ λειποψυχία κατέσχε καὶ πίπτει αὐτοῦ ἐπὶ τὴν ἀσπίδα ξυννεύσας. Πευκέστας δὲ περιβὰς πεπτωκότι καὶ ὑπερσχὼν τὴν ἱερὰν τὴν ἐξ Ἰλίου ἀσπίδα πρὸ αὐτοῦ καὶ Λεοννάτος ἐς τὰ ἐπὶ θάτερα οὗτοί τε βάλλονται ἀμφότεροι καὶ Ἀλέξανδρος ἐγγὺς ἦν ἤδη ὑπὸ τοῦ αἵματος ἐκ-
3 λιπεῖν. τοῖς γὰρ Μακεδόσι καὶ ταύτῃ ἐν ἀπόρῳ γεγένητο τὰ τῆς προσβολῆς ὅτι οἱ τὸν Ἀλέξανδρον βαλλόμενόν τε ἐπὶ τῷ τείχει ἰδόντες καὶ πηδῶντα εἴσω ἐς τὴν ἄκραν, ὑπὸ σπουδῆς τε καὶ φόβου μή τι αὐτοῖς ὁ βασιλεὺς πάθῃ οὐ ξὺν νῷ κινδυνεύων, τὰς κλίμακας συντετριφότες ἄλλοι ἄλλας μηχανὰς ἐς τὸ ἀνελθεῖν ἐπὶ τὸ τεῖχος ὡς ἐν ἀπόροις ἐμηχανῶντο, οἱ μὲν πασσάλους ἐμπηγνύοντες ἐς τὸ τεῖχος, γήϊνον ὄν, καὶ κατὰ τούτους ἐκκρεμαννύμενοι χαλεπῶς ἀνεῖρπον, οἱ δέ, ἄλλοι ἐπ' ἄλλους ἐπιβαί-
4 νοντες. ὁ δὲ πρῶτος ἀνελθὼν ἐνρίπτει ἑαυτὸν κατὰ τοῦ τείχους ἐς τὴν πόλιν, ἵναπερ τὸν βασιλέα ἑώρων κείμενον, ξὺν οἰμωγῇ καὶ ἀλαλαγμῷ πάντες. ἤδη τε ἀμφ' αὐτῷ πεπτωκότι καρτερὰ μάχη ξυνειστήκει ἄλλου ἐπ' ἄλλῳ τῶν Μακεδόνων προασπίζοντος, καὶ ἐν τούτῳ οἱ μὲν τὸν μοχλὸν ὅτῳ εἴχετο ἡ κατὰ τὸ μεταπύργιον πύλη κατασχίσαντες ἐπ' ὀλίγους παρῄεσαν· οἱ δὲ καθ' ὅ τι ἡ πύλη διέσχε τοὺς ὤμους ὑποθέντες καὶ ὤσαντες ἐς τὸ εἴσω τοῦ τείχους ἀνεπέτασαν ταύτῃ τὴν ἄκραν.

11 Ἐν τούτῳ δὲ οἱ μὲν ἔκτεινον τοὺς Ἰνδούς, καὶ ἀπέκτεινάν γε πάντας οὐδὲ γυναῖκα ἢ παῖδα ὑπολείποντες· οἱ δὲ ἐξέφερον τὸν βασιλέα ἐπὶ τῆς ἀσπίδος κακῶς ἔχοντα, οὔπω γιγνώσκοντες βιώσιμον ὄντα. τὸ δὲ βέλος ἐξελκῦσαι ἐκ τοῦ τραύματος ἐπι-

τεμόντα τὴν πληγὴν οἱ μὲν Κριτόδημον ἀνέγραψαν,
ἰατρὸν Κῷον, τὸ γένος τῶν Ἀσκληπιαδῶν· οἱ δέ,
Περδίκκαν τὸν σωματοφύλακα, οὐ παρόντος ἐν τῷ
δεινῷ ἰατροῦ, ἐγκελευσαμένου Ἀλεξάνδρου τῷ ξίφει
ἐπιτεμεῖν τὴν πληγὴν καὶ κομίσασθαι τὸ βέλος. ἐν 2
δὲ τῇ κομιδῇ φορὰ αἵματος πολλοῦ γίγνεται, ὥστε
λειποψυχῆσαι αὖθις Ἀλέξανδρον καὶ οὕτω σχεθῆναι
αὐτῷ τὸ αἷμα ὑπὸ τῇ λειποψυχίᾳ. πολλὰ δὲ καὶ
ἄλλα ἀναγέγραπται τοῖς ξυγγραφεῦσιν ὑπὲρ τοῦ
παθήματος, καὶ ἡ φήμη παραδεξαμένη αὐτὰ κατὰ
τοὺς πρώτους ψευσαμένους ἔτι καὶ εἰς ἡμᾶς διασώζει,
οὐδὲ ἀφήσει παραδιδοῦσα καὶ ἐφεξῆς ἄλλοις τὰ ψευ-
δῆ, εἰ μὴ ὑπὸ τῆσδε τῆς ξυγγραφῆς παύσεται.
Αὐτίκα ἐν Ὀξυδράκαις τὸ πάθημα τοῦτο γενέ- 3
σθαι Ἀλεξάνδρῳ ὁ πᾶς λόγος κατέχει· τὸ δὲ ἐν
Μαλλοῖς, ἔθνει αὐτονόμῳ Ἰνδικῷ, ξυνέβη, καὶ ἥ
τε πόλις Μαλλῶν ἦν καὶ οἱ βαλόντες Ἀλέξανδρον
Μαλλοί· οἳ δὴ ἐγνώκεσαν μὲν ξυμμίξαντες τοῖς
Ὀξυδράκαις οὕτω διαγωνίζεσθαι, ἔφθη δὲ διὰ τῆς
ἀνύδρου ἐπ' αὐτοὺς ἐλάσας πρίν τινα ὠφέλειαν
αὐτοῖς παρὰ τῶν Ὀξυδρακῶν γενέσθαι ἢ αὐτοὺς
ἐκείνοις τι ἐπωφελῆσαι. ἐπεὶ καὶ τὴν τελευταίαν 4
μάχην τὴν πρὸς Δαρεῖον γενομένην, καθ' ἥντινα
ἔφυγε Δαρεῖος οὐδὲ πρόσθεν ἔληξε τῆς φυγῆς πρὶν
ξυλληφθῆναι ὑπὸ τῶν ἀμφὶ Βῆσσον καὶ προσάγοντος
ἤδη Ἀλεξάνδρου ἀποθανεῖν, πρὸς Ἀρβήλοις γενέσθαι
ὁ πᾶς λόγος κατέχει, καθάπερ οὖν καὶ τὴν πρὸ
ταύτης ἐν Ἰσσῷ, καὶ τὴν πρώτην ἱππομαχίαν πρὸς
Γρανικῷ. ἀλλὰ πρὸς Γρανικῷ μὲν ξυνέβη μάχη 5
ἱππικὴ καὶ πρὸς Ἰσσῷ ἡ αὖθις πρὸς Δαρεῖον μάχη·
Ἄρβηλα δὲ τοῦ χώρου ἐν ᾧ τὴν ἐσχάτην μάχην
Δαρεῖός τε καὶ Ἀλέξανδρος ἐμαχέσαντο οἱ μὲν τὰ

*πλεῖστα ξυγγράψαντες λέγουσιν ὅτι ἑξακοσίους στα-
δίους ἀπέχει, οἱ δὲ τὰ ἐλάχιστα, ὅτι ἐς πεντα-
κοσίους. ἀλλὰ ἐν Γαυγαμήλοις γὰρ γενέσθαι τὴν
μάχην πρὸς τῷ ποταμῷ Βουμώδῳ λέγει Πτολεμαῖος
6 καὶ Ἀριστόβουλος. πόλις δὲ οὐκ ἦν τὰ Γαυγάμηλα,
ἀλλὰ κώμη μεγάλη, οὐδὲ ὀνομαστὸς ὁ χῶρος οὐδὲ
εἰς ἀκοὴν ἡδὺ τὸ ὄνομα· ἔνθεν δή μοι δοκεῖ πόλις
οὖσα τὰ Ἄρβηλα ἀπηνέγκατο τὴν δόξαν τῆς μεγάλης
μάχης. εἰ δὲ πρὸς Ἀρβήλοις χρὴ οἴεσθαι γενέσθαι
τὸ ἔργον ἐκεῖνο, εἰς τοσόνδε Ἀρβήλων ἀπέχον, καὶ
τὴν ἐν Σαλαμῖνι γενομένην ναυμαχίαν πρὸς ἰσθμῷ
τῷ Κορινθίων ἔξεστι λέγειν ὅτι ἐγένετο, καὶ τὴν
ἐπ' Ἀρτεμισίῳ τῆς Εὐβοίας πρὸς Αἰγίνῃ ἢ Σουνίῳ.
7 Καὶ μὴν ὑπὲρ τῶν ὑπερασπισάντων ἐν τῷ
κινδύνῳ Ἀλεξάνδρου, Πευκέσταν μὲν γενέσθαι
ξύμπαντες ὁμολογοῦσιν, ὑπὲρ Λεοννάτου δὲ οὐκέτι
ξυμφέρονται οὐδὲ ὑπὲρ Ἀβρέου τοῦ διμοιρίτου.
καὶ οἱ μὲν ξύλῳ πληγέντα κατὰ τοῦ κράνους Ἀλέ-
ξανδρον καὶ ἰλιγγιάσαντα πεσεῖν, αὖθις δὲ ἀνα-
στάντα βληθῆναι βέλει διὰ τοῦ θώρακος ἐς τὸ
στῆθος· Πτολεμαῖος δὲ ὁ Λάγου ταύτην μόνην τὴν
8 πληγὴν πληγῆναι λέγει τὴν ἐς τὸ στῆθος. τὸ δὲ
δὴ μέγιστον πλημμέλημα τῶν ξυγγραψάντων τὰ
ἀμφὶ Ἀλέξανδρον ἐκεῖνο τίθεμαι ἔγωγε. Πτολεμαῖον
γὰρ τὸν Λάγου ἔστιν οἳ ἀνέγραψαν ξυναναβῆναί
τε Ἀλεξάνδρῳ κατὰ τὴν κλίμακα ὁμοῦ Πευκέστᾳ
καὶ ὑπερασπίσαι κειμένου, καὶ ἐπὶ τῷδε Σωτῆρα
ἐπικληθῆναι τὸν Πτολεμαῖον· καίτοι αὐτὸς Πτολε-
μαῖος ἀναγέγραφεν οὐδὲ παραγενέσθαι τούτῳ τῷ
ἔργῳ· ἀλλὰ στρατιᾶς γὰρ αὐτὸς ἡγούμενος ἄλλας
μάχεσθαι μάχας καὶ πρὸς ἄλλους βαρβάρους. ταῦτα
μὲν δὴ ἐν ἐκβολῇ τοῦ λόγου ἀναγεγράφθω μοι, ὡς*

μὴ ἀταλαίπωρον γίγνεσθαι τοῖς ἔπειτα ἀνθρώποις
τὴν ὑπὲρ τῶν τηλικούτων ἔργων τε καὶ παθημάτων
ἀφήγησιν.

Ἐν ᾧ δὲ Ἀλέξανδρος αὐτοῦ μένων τὸ τραῦμα 12
ἐθεραπεύετο, ἐς τὸ στρατόπεδον ἔνθενπερ ὡρμήθη
ἐπὶ τοὺς Μαλλοὺς ὁ μὲν πρῶτος λόγος ἧκεν ὅτι
τεθνηκὼς εἴη ἐκ τοῦ τραύματος. καὶ τὰ μὲν πρῶτα
οἰμωγὴ ἦν τῆς στρατιᾶς ξυμπάσης, ἄλλου ἄλλῳ
παραδιδόντος τὴν φήμην· παυσάμενοι δὲ τῆς οἰ-
μωγῆς ἄθυμοί τε καὶ ἄποροι ἦσαν ὅστις μὲν ἐξ-
ηγούμενος ἔσται τῆς στρατιᾶς (πολλοῖς γὰρ δὴ ἐν 2
ἴσῳ τὰ τῆς ἀξιώσεως ἐδόκει πρός τε αὐτοῦ Ἀλε-
ξάνδρου καὶ πρὸς Μακεδόνων καθεστηκέναι), ὅπως
δὲ ἀποσωθήσονται εἰς τὴν οἰκείαν, τοσούτων μὲν
ἐθνῶν μαχίμων περιειργόντων σφᾶς ἐν κύκλῳ, τῶν
μὲν οὔπω προσκεχωρηκότων, ἃ δὴ ὑπὲρ τῆς ἐλευ-
θερίας εἴκαζον ἀγωνιεῖσθαι καρτερῶς, τῶν δὲ ἀπο-
στησομένων, ἀφαιρεθέντος αὐτοῖς τοῦ Ἀλεξάνδρου
φόβου· ποταμῶν τε ἐν μέσῳ ἀδιαβάτων τότε γε
ἐδόκουν εἶναι. καὶ πάντα σφίσιν ἄπορα καὶ ἀμή-
χανα ἐρήμοις Ἀλεξάνδρου ἐφαίνετο. ὡς δὲ ἧκέ ποτε 3
λόγος ὅτι ζῇ Ἀλέξανδρος, τούτῳ μὲν μόγις ξυν-
εχώρησαν· εἰ δὲ καὶ βιώσιμός ἐστιν, οὔπω ἐπιστεύετο.
ὡς δὲ καὶ γράμματα παρ' αὐτοῦ ἧκεν ὅτι ὅσον
οὔπω κατελεύσεται ἐπὶ τὸ στρατόπεδον, οὐδὲ ταῦτα
τοῖς πολλοῖς ὑπὸ τοῦ ἄγαν δέους πιστὰ ἐφαίνετο,
ἀλλὰ πλάττεσθαι γὰρ πρὸς τῶν ἀμφ' αὐτὸν σωματο-
φυλάκων τε καὶ στρατηγῶν εἰκάζετο.

Καὶ ταῦτα ἐννοήσας Ἀλέξανδρος, μή τι νεω- 13
τερισθείη ἐν τῇ στρατιᾷ ὅτε πρῶτον ἠδυνήθη κομί-
ζεσθαι ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ τοῦ Ὑδραώτου τὰς ὄχθας·
καὶ πλέων κατὰ τὸν ποταμόν (ἦν γὰρ τὸ στρατό-

*πεδον ἐπὶ ταῖς ξυμβολαῖς τοῦ τε Ὑδραώτου καὶ
τοῦ Ἀκεσίνου, ἵνα Ἡφαιστίων τε ἐπὶ τῆς στρατιᾶς
ἦν καὶ Νέαρχος τὸ ναυτικὸν αὐτῷ εἶχεν), ὡς ἐπέ-
λαζεν ἡ ναῦς ἤδη τῷ στρατοπέδῳ τὸν βασιλέα φέ-
ρουσα, κελεύει δὴ ἀφελεῖν τὴν σκηνὴν ἀπὸ τῆς
2 πρύμνης, ὡς καταφανὴς εἶναι πᾶσιν. οἱ δὲ ἔτι
ἠπίστουν, ὡς νεκροῦ δῆθεν κομιζομένου Ἀλεξάν-
δρου, πρίν γε δὴ προσσχούσης τῆς νεὼς τῇ ὄχθῃ
ὁ μὲν τὴν χεῖρα ἀνέτεινεν ἐς τὸ πλῆθος· οἱ δὲ
ἀνεβόησαν, ἐς τὸν οὐρανὸν ἀνασχόντες τὰς χεῖρας,
οἱ δὲ πρὸς αὐτὸν Ἀλέξανδρον· πολλοῖς δὲ καὶ
δάκρυα ἐπὶ τῷ ἀνελπίστῳ προεχύθη ἀκούσια. καὶ
οἱ μὲν τῶν ὑπασπιστῶν κλίνην προσέφερον αὐτῷ
3 ἐκκομιζομένῳ ἐκ τῆς νεώς· ὁ δὲ τὸν ἵππον προσ-
αγαγεῖν ἐκέλευσεν, ὡς δὲ ἐπιβὰς τοῦ ἵππου ὤφθη
αὖθις, κρότῳ δὴ πολλῷ ἐπεκτύπησεν ἡ στρατιὰ
πᾶσα· ἐπήχησαν δὲ αἵ τε ὄχθαι καὶ αἱ πλησίον
αὐτῶν νάπαι. προσάγων δὲ ἤδη τῇ σκηνῇ κατα-
βαίνει ἀπὸ τοῦ ἵππου, ὥστε καὶ βαδίζων ὀφθῆναι.
οἱ δὲ ἐπέλαζον ἄλλος ἄλλοθεν, οἱ μὲν χειρῶν, οἱ
δὲ γονάτων, οἱ δὲ τῆς ἐσθῆτος αὐτῆς ἁπτόμενοι·
οἱ δὲ καὶ ἰδεῖν ἐγγύθεν καί τι καὶ ἐπευφημήσαντες
ἀπελθεῖν· οἱ δὲ ταινίαις ἔβαλλον, οἱ δὲ ἄνθεσιν,
ὅσα ἐν τῷ τότε ἡ Ἰνδῶν γῆ παρεῖχε.
4 Νέαρχος δὲ λέγει ὅτι χαλεποὶ αὐτῷ τῶν φίλων
ἐγένοντο ὅσοι ἐκάκιζον ὅτι αὐτὸς πρὸ τῆς στρατιᾶς
κινδυνεύοι· οὐ γὰρ στρατηγοῦ ταῦτα, ἀλλὰ στρα-
τιώτου εἶναι. καί μοι δοκεῖ ἄχθεσθαι Ἀλέξανδρος
τοῖσδε τοῖς λόγοις, ὅτι ἀληθεῖς τε ὄντας ἐγίνωσκε
καὶ αὑτὸν ὑπαίτιον τῇ ἐπιτιμήσει. καὶ ὅμως ὑπὸ
μένους τε τοῦ ἐν ταῖς μάχαις καὶ τοῦ ἔρωτος τῆς
δόξης, καθάπερ οἱ ἄλλης τινὸς ἡδονῆς ἐξηττώμενοι,*

οὐ καρτερὸς ἦν ἀπέχεσθαι τῶν κινδύνων. ἄνθρωπον 5
δέ τινα πρεσβύτερον λέγει Βοιώτιον, τὸ δὲ ὄνομα
τοῦ ἀνθρώπου οὐ λέγει, ὡς ἀχθόμενόν τε πρὸς τὰς
ἐπιτιμήσεις τῶν φίλων κατέμαθεν Ἀλέξανδρον καὶ
ἐσκυθρωπακότα, προσελθόντα τοῦτον βοιωτιάζοντα
[ἅμα] τῇ φωνῇ ταῦτα φάναι· ὦ Ἀλέξανδρε, ἀνδρῶν
τὰ ἔργα· καί τι καὶ ἰαμβεῖον ὑπειπεῖν, τὸν δὲ νοῦν
εἶναι τοῦ ἰαμβείου ὅτι τῷ τι δρῶντι καὶ παθεῖν ἐστιν
ὀφειλόμενον. καὶ τοῦτον ἔν τε τῷ παραυτίκα εὐδοκι-
μῆσαι καὶ ἐπιτηδειότερον ἐς τὸ ἔπειτα Ἀλεξάνδρῳ
γενέσθαι.

Ἐν τούτῳ δὲ ἀφίκοντο παρ' Ἀλέξανδρον τῶν 14
Μαλλῶν τῶν ὑπολειπομένων πρέσβεις, ἐνδιδόντες
τὸ ἔθνος, καὶ παρὰ Ὀξυδρακῶν οἵ τε ἡγεμόνες
τῶν πόλεων καὶ οἱ νομάρχαι αὐτοὶ καὶ ἄλλοι ἅμα
τούτοις ἑκατὸν καὶ πεντήκοντα οἱ γνωριμώτατοι
αὐτοκράτορες περὶ σπονδῶν δῶρά τε ὅσα μέγιστα
παρ' Ἰνδοῖς κομίζοντες καὶ τὸ ἔθνος καὶ οὗτοι ἐν-
διδόντες. ξυγγνωστὰ δὲ ἁμαρτεῖν ἔφασαν οὐ πάλαι 2
παρ' αὐτὸν πρεσβευσάμενοι· ἐπιθυμεῖν γάρ, ὥσπερ
τινὲς ἄλλοι, ἔτι μᾶλλον αὐτοὶ ἐλευθερίας τε καὶ
αὐτόνομοι εἶναι, ἥντινα ἐλευθερίαν ἐξ ὅτου Διόνυσος
ἐς Ἰνδοὺς ἧκε σῶαν σφίσιν εἶναι ἐς Ἀλέξανδρον·
εἰ δὲ Ἀλεξάνδρῳ δοκοῦν ἐστιν, ὅτι καὶ Ἀλέξανδρον
ἀπὸ θεῶν γενέσθαι λόγος κατέχει, σατράπην τε
ἀναδέξεσθαι ὅντινα τάττοι Ἀλέξανδρος καὶ φόρους
ἀποίσειν τοὺς Ἀλεξάνδρῳ δόξαντας· διδόναι δὲ
καὶ ὁμήρους ἐθέλειν ὅσους ἂν αἰτῇ Ἀλέξανδρος.
ὁ δὲ χιλίους ᾔτησε τοὺς κρατιστεύοντας τοῦ ἔθνους, 3
οὓς, εἰ μὲν βούλοιτο, ἀντὶ ὁμήρων καθέξειν· εἰ δὲ
μή, ξυστρατεύοντας ἕξειν ἔστ' ἂν διαπολεμηθῇ αὐτῷ
πρὸς τοὺς ἄλλους Ἰνδούς. οἱ δὲ τούς τε χιλίους

ἔπεμψαν, τοὺς κρατίστους καὶ μεγίστους σφῶν ἐπιλεξάμενοι, καὶ ἅρματα πεντακόσια οὐκ αἰτηθέντες καὶ τοὺς ἀμβάτας τῶν ἁρμάτων. Ἀλέξανδρος δὲ σατράπην μὲν τούτοις τε καὶ τῶν Μαλλῶν τοῖς ἔτι σωζομένοις ἐπέταξε Φίλιππον· τοὺς ὁμήρους δὲ αὐτοῖς ἀφῆκε, τὰ δὲ ἅρματα ἔλαβεν.

4 Ὡς δὲ ταῦτα αὐτῷ κεκόσμητο καὶ πλοῖα ἐπὶ τῇ διατριβῇ τῇ ἐκ τοῦ τραύματος πολλὰ προσενεναυπήγητο, ἀναβιβάσας ἐς τὰς ναῦς τῶν μὲν ἑταίρων ἱππέας ἑπτακοσίους καὶ χιλίους, τῶν ψιλῶν δὲ ὅσουσπερ καὶ πρότερον, πεζοὺς δὲ ἐς μυρίους, ὀλίγον μέν τι τῷ Ὑδραώτῃ ποταμῷ κατέπλευσεν· ὡς δὲ συνέμιξεν ὁ Ὑδραώτης τῷ Ἀκεσίνῃ, ὅτι ὁ Ἀκεσίνης κρατεῖ τοῦ Ὑδραώτου τῇ ἐπωνυμίᾳ, κατὰ τὸν Ἀκεσίνην αὖ ἔπλει, ἔστε ἐπὶ τὴν ξυμβολὴν τοῦ Ἀκεσίνου

5 καὶ τοῦ Ἰνδοῦ ἧκε. τέσσαρες γὰρ οὗτοι μεγάλοι ποταμοὶ καὶ ναυσίποροι οἱ τέσσαρες εἰς τὸν Ἰνδὸν ποταμὸν τὸ ὕδωρ ξυμβάλλουσιν, οὐ ξὺν τῇ σφετέρᾳ ἕκαστος ἐπωνυμίᾳ, ἀλλὰ ὁ Ὑδάσπης μὲν ἐς τὸν Ἀκεσίνην ἐμβάλλει, ἐμβαλὼν δὲ τὸ πᾶν ὕδωρ Ἀκεσίνην παρέχεται καλούμενον· αὖθις δὲ ὁ Ἀκεσίνης οὗτος ξυμβάλλει τῷ Ὑδραώτῃ, καὶ παραλαβὼν τοῦτον ἔτι Ἀκεσίνης ἐστί· καὶ τὸν Ὕφασιν ἐπὶ τούτῳ ὁ Ἀκεσίνης παραλαβὼν τῷ αὑτοῦ δὴ ὀνόματι ἐς τὸν Ἰνδὸν ἐμβάλλει· ἐμβαλὼν δὲ ξυγχωρεῖ ἤδη τῷ Ἰνδῷ. ἔνθεν δὴ ὁ Ἰνδὸς πρὶν ἐς τὸ Δέλτα σχισθῆναι οὐκ ἀπιστῶ ὅτι καὶ ἐς ἑκατὸν σταδίους ἔρχεται καὶ ὑπὲρ τοὺς ἑκατὸν τυχὸν ἵναπερ λιμνάζει μᾶλλον.

15 Ἐνταῦθα ἐπὶ ταῖς ξυμβολαῖς τοῦ Ἀκεσίνου καὶ τοῦ Ἰνδοῦ προσέμενεν ἔστε ἀφίκετο αὐτῷ ξὺν τῇ στρατιᾷ Περδίκκας, καταστρεψάμενος ἐν παρόδῳ τὸ Ἀβαστανῶν ἔθνος αὐτόνομον. ἐν τούτῳ δὲ ἄλλαι

τε προσγίγνονται Ἀλεξάνδρῳ τριακόντοροι καὶ πλοῖα στρογγύλα ἄλλα, ἃ δὴ ἐν Ξάθροις ἐναυπηγήθη αὐτῷ, οἳ δὴ καὶ ἄλλο ἔθνος Ἰνδῶν αὐτόνομον προσεχώρησαν. καὶ παρὰ Ὀσσαδίων, καὶ τούτου γένους αὐτονόμου Ἰνδικοῦ, πρέσβεις ἧκον, ἐνδιδόντες καὶ οὗτοι τοὺς Ὀσσαδίους. Φιλίππῳ μὲν 2
δὴ τῆς σατραπείας ὅρους ἔταξε τὰς συμβολὰς τοῦ τε Ἀκεσίνου καὶ Ἰνδοῦ, καὶ ἀπολείπει ξὺν αὐτῷ τούς τε Θρᾷκας πάντας καὶ ἐκ τῶν τάξεων ὅσοι ἐς φυλακὴν τῆς χώρας ἱκανοὶ ἐφαίνοντο. πόλιν τε ἐνταῦθα κτίσαι ἐκέλευσεν ἐπ' αὐτῇ τῇ ξυμβολῇ τοῖν ποταμοῖν, ἐλπίσας μεγάλην τε ἔσεσθαι καὶ ἐπιφανῆ ἐς ἀνθρώπους, καὶ νεωσοίκους ποιηθῆναι. ἐν τούτῳ 3
δὲ καὶ Ὀξυάρτης ὁ Βάκτριος, ὁ Ῥωξάνης τῆς γυναικὸς Ἀλεξάνδρου πατήρ, ἧκε παρ' Ἀλέξανδρον· καὶ προστίθησιν αὐτῷ Παραπαμισαδῶν σατραπεύειν, ἀπαλλάξας Τιρυάσπην τὸν πρόσθεν σατράπην, ὅτι οὐκ ἐν κόσμῳ ἐξηγεῖσθαι αὐτῷ ὁ Τιρυάσπης ἐξήγγελτο.

Ἔνθα δὴ διαβιβάσας Κρατερόν τε καὶ τῆς στρα- 4
τιᾶς τὴν πολλὴν καὶ τοὺς ἐλέφαντας ἐπ' ἀριστερὰ τοῦ Ἰνδοῦ ποταμοῦ, ὅτι εὐπορώτερά τε ταύτῃ τὰ παρὰ τὸν ποταμὸν στρατιᾷ βαρείᾳ ἐφαίνετο καὶ τὰ ἔθνη τὰ προσοικοῦντα οὐ πάντῃ φίλια ἦν, αὐτὸς κατέπλει ἐς τῶν Σόγδων τὸ βασίλειον. καὶ ἐνταῦθα πόλιν τε ἐτείχιζεν ἄλλην καὶ νεωσοίκους ἐποίει ἄλλους καὶ τὰ πλοῖα αὐτῷ τὰ πεπονηκότα ἐπεσκευάσθη. τῆς δὲ ἀπὸ τῶν ξυμβολῶν τοῦ τε Ἰνδοῦ καὶ Ἀκεσίνου χώρας ἔστε ἐπὶ θάλασσαν σατράπην ἀπέδειξεν Ὀξυάρτην καὶ Πείθωνα ξὺν τῇ παραλίᾳ πάσῃ τῆς Ἰνδῶν γῆς.

Καὶ Κράτερον μὲν ἐκπέμπει αὖθις ξὺν τῇ στρατιᾷ 5

[διὰ τῆς Ἀραχώτων καὶ Δράγγων γῆς]· αὐτὸς δὲ
κατέπλει ἐς τὴν Μουσικανοῦ ἐπικράτειαν, ἥντινα
εὐδαιμονεστάτην τῆς Ἰνδῶν γῆς εἶναι ἐξηγγέλλετο,
ὅτι οὔπω οὔτε ἀπηντήκει αὐτῷ Μουσικανὸς ἐνδι-
δοὺς αὐτόν τε καὶ τὴν χώραν οὔτε πρέσβεις ἐπὶ
φιλίᾳ ἐκπέμπει, οὐδέ τι οὔτε αὐτὸς ἐπεπόμφει ἃ δὴ
μεγάλῳ βασιλεῖ εἰκός, οὔτε τι ᾐτήκει ἐξ Ἀλεξάνδρου.
6 καὶ γίγνεται αὐτῷ ὁ πλοῦς κατὰ τὸν ποταμὸν ἐς
τοσόνδε ἐσπουδασμένος ὥστε ἔφθη ἐπὶ τοῖς ὁρίοις
γενέσθαι τῆς Μουσικανοῦ χώρας πρὶν πυθέσθαι
Μουσικανὸν ὅτι ὥρμηται ὡς ἐπ᾽ αὐτὸν Ἀλέξανδρος.
οὕτω δὴ ἐκπλαγεὶς κατὰ τάχος ἀπήντα Ἀλεξάνδρῳ,
δῶρά τε τὰ πλείστου ἄξια παρ᾽ Ἰνδοῖς κομίζων καὶ
τοὺς ἐλέφαντας ξύμπαντας ἄγων καὶ τὸ ἔθνος τε
καὶ αὐτὸν ἐνδιδοὺς καὶ ὁμολογῶν ἀδικεῖν, ὅπερ
μέγιστον παρ᾽ Ἀλεξάνδρῳ ἦν ἐς τὸ τυχεῖν ὧν
7 τις δέοιτο. καὶ οὖν καὶ Μουσικανῷ ἐπὶ τοῖσδε ἄδεια
ἐδόθη ἐξ Ἀλεξάνδρου, καὶ τὴν πόλιν ἐθαύμασεν
Ἀλέξανδρος καὶ τὴν χώραν, καὶ ἄρχειν αὐτῆς Μου-
σικανῷ ἔδωκε. Κράτερος δὲ ἐν τῇ πόλει ἐτάχθη τὴν
ἄκραν ἐκτειχίσαι· καὶ παρόντος ἔτι ἐτειχίσθη Ἀλε-
ξάνδρου καὶ φυλακὴ κατεστάθη, ὅτι ἐπιτήδειον αὐτῷ
ἐφάνη τὸ χωρίον ἐς τὸ κατέχεσθαι τὰ κύκλῳ ἔθνη
φυλαττόμενα.

16 Ἔνθεν δὲ ἀναλαβὼν τούς τε τοξότας καὶ τοὺς
Ἀγριᾶνας καὶ τὴν ἵππον τὴν ἅμα οἷ πλέουσαν ἐξε-
λαύνει ἐπὶ τὸν νομάρχην τῆς ταύτῃ γῆς, ὄνομα δὲ
ἦν Ὀξυκανός, ὅτι μήτε αὐτὸς ἀφῖκτο μήτε πρέσβεις
παρ᾽ αὐτοῦ ἧκον ἐνδιδόντες αὐτόν τε καὶ τὴν
2 χώραν. δύο μὲν δὴ τὰς μεγίστας πόλεις τῶν ὑπὸ
τῷ Ὀξυκανῷ ἐξ ἐφόδου κατὰ κράτος ἔλαβεν· ἐν δὲ
τῇ ἑτέρᾳ τούτων καὶ αὐτὸς Ὀξυκανὸς ἑάλω. ὁ δὲ

τὴν μὲν λείαν τῇ στρατιᾷ δίδωσι, τοὺς ἐλέφαντας
δὲ ἅμα οἷ ἦγε. καὶ ἄλλαι δὲ πόλεις αὐτῷ αἱ ἐν
τῇ αὐτῇ χώρᾳ ἐνεδίδοντο ἐπιόντι οὐδέ τις ἐτράπετο
ἐς ἀλκήν· οὕτω καὶ Ἰνδοὶ πάντες ἐδεδούλωντο ἤδη
τῇ γνώμῃ πρὸς Ἀλεξάνδρου τε καὶ τῆς Ἀλεξάν-
δρου τύχης.

Ὁ δὲ ἐπὶ Σάμβον αὖ ἦγε, τῶν ὀρείων Ἰνδῶν 3
σατράπην ὑπ' αὐτοῦ κατασταθέντα, ὃς πεφευγέναι
αὐτῷ ἐξηγγέλλετο ὅτι Μουσικανὸν ἀφειμένον πρὸς
Ἀλεξάνδρου ἐπύθετο καὶ τῆς χώρας τῆς ἑαυτοῦ
ἄρχοντα· τὰ γὰρ πρὸς Μουσικανὸν αὐτῷ πολέμια
ἦν. ὡς δὲ ἐπέλαζεν ἤδη τῇ πόλει Ἀλέξανδρος ἥντινα 4
μητρόπολιν εἶχεν ἡ τοῦ Σάμβου χώρα, ὄνομα ἦν
τῇ πόλει Σινδίμανα, αἵ τε πύλαι αὐτῷ ἀνοίγονται
προσάγοντι καὶ οἱ οἰκεῖοι οἱ τοῦ Σάμβου τά τε
χρήματα ἀπηρίθμησαν καὶ τοὺς ἐλέφαντας μετὰ
σφῶν ἄγοντες ἀπήντων· οὐ γὰρ δὴ Ἀλεξάνδρῳ γε
πολεμίως ἔχοντα Σάμβον φυγεῖν, ἀλλὰ Μουσικανοῦ
τὴν ἄφεσιν δείσαντα. ὁ δὲ καὶ ἄλλην πόλιν ἐν τούτῳ 5
ἀποστᾶσαν εἷλε, καὶ τῶν Βραχμάνων, οἳ δὴ σοφισταὶ
τοῖς Ἰνδοῖς εἰσιν, ὅσοι αἴτιοι τῆς ἀποστάσεως ἐγέ-
νοντο ἀπέκτεινεν. ὑπὲρ ὧν ἐγὼ τῆς σοφίας, εἰ
δή τίς ἐστιν, ἐν τῇ Ἰνδικῇ ξυγγραφῇ δηλώσω.

Καὶ ἐν τούτῳ Μουσικανὸς αὐτῷ ἀφεστάναι 17
ἐξηγγέλλετο. καὶ ἐπὶ τοῦτον μὲν ἐκπέμπει Πείθωνα
τὸν Ἀγήνορος σατράπην ξὺν στρατιᾷ ἀποχρώσῃ.
αὐτὸς δὲ τὰς πόλεις τὰς ὑπὸ Μουσικανῷ τεταγμένας
ἐπελθὼν τὰς μὲν ἐξανδραποδίσας αὐτῶν κατέσκαψεν,
εἰς ἃς δὲ φρουρὰς εἰσήγαγε καὶ ἄκρας ἐξετείχισε.
ταῦτα δὲ διαπραξάμενος ἐπὶ τὸ στρατόπεδόν τε
ἐπανῆκε καὶ τὸν στόλον. ἔνθα δὴ Μουσικανός τε 2
ξυλληφθεὶς ἄγεται πρὸς Πείθωνος, καὶ τοῦτον

κρεμάσαι κελεύει Ἀλέξανδρος ἐν τῇ αὑτοῦ γῇ, καὶ τῶν Βραχμάνων ὅσοι αἴτιοι τῆς ἀποστάσεως Μουσικανῷ κατέστησαν. ἀφίκετο δὲ αὐτῷ καὶ ὁ τῶν Παταλέων τῆς χώρας ἄρχων, ὃ δὴ τὸ Δέλτα ἔφην εἶναι τὸ πρὸς τοῦ ποταμοῦ τοῦ Ἰνδοῦ ποιούμενον, μεῖζον ἔτι τοῦ Δέλτα τοῦ Αἰγυπτίου, καὶ οὗτος τήν τε χώραν αὐτῷ τὴν αὑτοῦ ἐνεδίδου πᾶσαν καὶ αὑτόν τε καὶ
3 τὰ αὑτοῦ ἐπέτρεψε. τοῦτον μὲν δὴ ἐπὶ τῇ αὑτοῦ ἀρχῇ ἐκπέμπει αὖθις, παραγγείλας παρασκευάζειν ὅσα ἐς ὑποδοχὴν τῇ στρατιᾷ· αὐτὸς δὲ Κράτερον μὲν τήν τε Ἀττάλου τάξιν ἄγοντα καὶ τὴν Μελεάγρου καὶ Ἀντιγένους καὶ τῶν τοξοτῶν ἔστιν οὓς καὶ τῶν ἑταίρων τε καὶ ἄλλων Μακεδόνων ὅσους ἐς Μακεδονίαν ἀπομάχους ὄντας ἤδη ἔστελλε τὴν ἐπ' Ἀραχωτῶν καὶ Ζαράγγων ἔπεμπεν ἐς Καρμανίαν, καὶ
4 τοὺς ἐλέφαντας τούτῳ ἄγειν ἔδωκε· τῇ δὲ ἄλλῃ στρατιᾷ, ὅση γε μὴ ξὺν αὐτῷ κατέπλει ὡς ἐπὶ θάλασσαν, Ἡφαιστίων ἐπετάχθη· Πείθωνα δὲ τούς τε ἱππακοντιστὰς ἄγοντα καὶ τοὺς Ἀγριᾶνας ἐς τὴν ἐπ' ἐκεῖνα ὄχθην τοῦ Ἰνδοῦ διαβιβάσας, οὐχ ᾗπερ Ἡφαιστίων τὴν στρατιὰν ἄγειν ἤμελλε, τάς τε ἐκτετειχισμένας ἤδη πόλεις ξυνοικίσαι ἐκέλευσε καὶ εἰ δή τινα νεωτερίζοιτο πρὸς τῶν ταύτῃ Ἰνδῶν καὶ ταῦτα ἐς κόσμον καταστήσαντα ξυμβάλλειν οἱ ἐς τὰ Πάταλα.

5 Ἤδη δὲ τρίτην ἡμέραν αὐτῷ τοῦ πλοῦ ἔχοντι ἐξαγγέλλεται ὅτι ὁ τῶν Παττάλων ὕπαρχος ξυλλαβὼν τῶν Παταλέων τοὺς πολλοὺς ἀποδεδρακὼς οἴχοιτο, ἀπολιπὼν τὴν χώραν ἔρημον· καὶ ἐπὶ τούτῳ πλείονι ἢ πρόσθεν σπουδῇ κατέπλει Ἀλέξανδρος. ὡς δὲ ἀφίκετο ἐς τὰ Πάταλα, τήν τε χώραν καὶ τὴν πόλιν ἔρημον καταλαμβάνει τῶν ἐνοικούντων

τε καὶ ἐπεργαζομένων. ὁ δὲ κατὰ δίωξιν τῶν 6
φευγόντων ἐκπέμψας τῆς στρατιᾶς τοὺς κουφοτά-
τους, ἐπεί τινες αὐτῶν ξυνελήφθησαν, ἀποπέμπει
τούτους παρὰ τοὺς ἄλλους, ἐντειλάμενος ἐπανιέναι
θαρροῦντας· εἶναι γὰρ αὐτοῖς τήν τε πόλιν οἰκεῖν
ὡς πρόσθεν καὶ τὴν χώραν ἐργάζεσθαι. καὶ ἐπαν-
ῆλθον οἱ πολλοὶ αὐτῶν.

Αὐτὸς δὲ Ἡφαιστίωνι προστάξας τειχίζειν ἐν 18
τοῖς Πατάλοις ἄκραν ἀποπέμπει ἐς τὴν ἄνυδρον
τῆς πλησίον γῆς φρέατά τε ὀρύξοντας καὶ οἰκήσιμον
τὴν χώραν κατασκευάσοντας. καὶ τούτοις ἐπέθεντο
τῶν προσχώρων τινὲς βαρβάρων, καὶ ἔστι μὲν οὓς
διέφθειραν αὐτῶν ἄφνω προσπεσόντες, πολλοὺς δὲ
καὶ σφῶν ἀποβαλόντες ἔφυγον εἰς τὴν ἔρημον, ὥστε
ἐπιτελεσθῆναι τοῖς ἐκπεμφθεῖσι τὰ ἔργα, προσγενο-
μένης αὐτοῖς καὶ ἄλλης στρατιᾶς, ἣν Ἀλέξανδρος
πυθόμενος τῶν βαρβάρων τὴν ἐπίθεσιν ἐστάλκει
μεθέξοντας τοῦ ἔργου.

Περὶ δὲ τοῖς Πατάλοις σχίζεται τοῦ Ἰνδοῦ τὸ 2
ὕδωρ ἐς δύο ποταμοὺς μεγάλους· καὶ οὗτοι
ἀμφότεροι σώζουσι τοῦ Ἰνδοῦ τὸ ὄνομα ἔστε ἐπὶ τὴν
θάλασσαν· ἐνταῦθα ναύσταθμόν τε καὶ νεωσοίκους
ἐποίει Ἀλέξανδρος· ὡς δὲ προὐκεχωρήκει αὐτῷ τὰ
ἔργα, ὁ δὲ καταπλεῖν ἐπενόει ἔστε ἐπὶ τὴν ἐκβολὴν
τοῦ ἐν δεξιᾷ ῥέοντος ποταμοῦ ἐς τὴν θάλασσαν.
Λεοννάτον μὲν δή, δοὺς αὐτῷ τῶν τε ἱππέων ἐς 3
χιλίους καὶ τῶν ὁπλιτῶν τε καὶ ψιλῶν ἐς ὀκτακισχι-
λίους, κατὰ τὴν νῆσον τὰ Πάταλα ἐκπέμπει ἀντι-
παράγειν τῷ στόλῳ· αὐτὸς δὲ τὰς μάλιστα τῶν νεῶν
ταχυναυτούσας ἀναλαβὼν ὅσαι τε ἡμιόλιαι καὶ τὰς
τριακοντόρους πάσας καὶ τῶν κερκούρων ἔστιν οὓς
ἔπλει κατὰ τὸν ποταμὸν τὸν ἐν δεξιᾷ. οὐκ ἔχοντι 4

δὲ αὐτῷ ἡγεμόνα τοῦ πλοῦ, ὅτι πεφεύγεσαν οἱ ταύτῃ
Ἰνδοί, ἀπορώτερα τὰ τοῦ κατάπλου ἦν· χειμών τε
ἐπιγίγνεται ἐς τὴν ὑστεραίαν ἀπὸ τῆς ἀναγωγῆς
καὶ ὁ ἄνεμος τῷ ῥόῳ πνέων ὑπεναντίος κοῖλόν τε
ἐποίει τὸν ποταμὸν καὶ τὰ σκάφη διέσειεν, ὥστε
ἐπόνησαν αὐτῷ αἱ πλεῖσται τῶν νεῶν· τῶν δὲ τριακοντόρων ἔστιν αἳ καὶ πάντῃ διελύθησαν. ἔφθασαν
δὲ ἐποκείλαντες αὐτὰς πρὶν παντάπασι διαπεσεῖν
5 ἐν τῷ ὕδατι. ἕτεραι οὖν ξυνεπήγνυντο. καὶ τῶν
ψιλῶν τοὺς κουφοτάτους ἐκπέμψας ἐς τὴν προσωτέρω τῆς ὄχθης χώραν ξυλλαμβάνει τινὰς τῶν Ἰνδῶν,
καὶ οὗτοι τὸ ἀπὸ τοῦδε ἐξηγοῦντο αὐτῷ τὸν πόρον.
ὡς δὲ ἧκον ἵναπερ ἀναχεῖται ἐς εὖρος ὁ ποταμός,
ὡς καὶ διακοσίους ταύτῃ σταδίους ἐπέχειν ᾗπερ
εὐρύτατος αὐτὸς αὑτοῦ ἦν, τό τε πνεῦμα κατήει
μέγα ἀπὸ τῆς ἔξω θαλάσσης καὶ αἱ κῶπαι ἐν κλύδωνι χαλεπῶς ἀνεφέροντο ξυμφεύγουσιν αὖ ἐς
διώρυχα ἐς ἥντινα οἱ ἡγεμόνες αὐτῷ καθηγήσαντο.
19 Ἐνταῦθα ὁρμισάντων τὸ πάθημα ἐπιγίγνεται
τῆς μεγάλης θαλάσσης ἡ ἄμπωτις, ὥστε ἐπὶ ξηροῦ
ἀπελείφθησαν αὐτοῖς αἱ νῆες. καὶ τοῦτο οὔπω πρότερον ἐγνωκόσι τοῖς ἀμφ' Ἀλέξανδρον ἔκπληξιν μὲν
καὶ αὐτὸ οὐ σμικρὰν παρέσχε· πολὺ δὲ δὴ ἔτι
μείζονα ὁπότε διελθούσης τῆς ὥρας προσῄει τε τὸ
2 ὕδωρ καὶ τὰ σκάφη ἐμετεωρίζοντο. ὅσας μὲν δὴ
τῶν νεῶν ἐν τῷ πηλῷ ἑδραίας κατέλαβεν, αὗται δὲ
ἀβλαβῶς τε ἐμετεωρίσθησαν καὶ οὐδὲν χαλεπὸν
παθοῦσαι ἔπλεον αὖθις· ὅσαι δὲ ἐν ξηροτέρᾳ τε γῇ
καὶ οὐ βεβαίως τὴν στάσιν ἔχουσαι ὑπελείφθησαν,
αὗται δὲ ἀθρόου ἐπελθόντος τοῦ κύματος αἱ μὲν
αὐτῶν ἐμπεσοῦσαι ἐς ἀλλήλας, αἱ δὲ πρὸς τῇ γῇ
3 ἀραχθεῖσαι ξυνετρίβησαν. ταύτας τε οὖν ἐπεσκευά-

σεν Ἀλέξανδρος ἐκ τῶν παρόντων καὶ ἐν κερκού-
ροιν δυοῖν προπέμπει κατὰ τὸν ποταμὸν τοὺς κατα-
σκεψομένους τὴν νῆσον ἐς ἥντινα οἱ ἐπιχώριοι
ἔφασκον ὁρμιστέα εἶναι αὐτῷ κατὰ τὸν πλοῦν τὸν
ἐπὶ θάλασσαν· Κιλλουτὰ δὲ τῆς νήσου τὸ ὄνομα
ἔλεγον. ὡς δὲ ἐξηγγέλθη ὅτι ὅρμοι τε ἐν τῇ νήσῳ
εἰσὶ καὶ αὐτὴ μεγάλη καὶ ὕδωρ ἔχουσα, ὁ μὲν ἄλλος
αὐτῷ στόλος ἐς τὴν νῆσον κατέσχεν· αὐτὸς δὲ ταῖς
ἄριστα πλεούσαις τῶν νεῶν ἐπ' ἐκεῖνα προὐχώρει,
ὡς ἀπιδεῖν τοῦ ποταμοῦ τὴν ἐκβολὴν τὴν ἐς τὴν
θάλασσαν, εἰ παρέχοι τὸν ἔκπλουν εὔπορον. προελ- 4
θόντες δὲ ἀπὸ τῆς νήσου σταδίους ὅσον διακοσίους
ἀφορῶσιν ἄλλην νῆσον, ταύτην ἤδη ἐν τῇ θαλάσσῃ.
τότε μὲν δὴ ἐπανῆλθον ἐς τὴν ἐν τῷ ποταμῷ νῆσον,
καὶ πρὸς τοῖς ἄκροις αὐτῆς καθορμισθεὶς θύει τοῖς
θεοῖς Ἀλέξανδρος ὅσοις ἔφασκεν ὅτι παρὰ τοῦ
Ἄμμωνος ἐπηγγελμένον ἦν θῦσαι αὐτῷ. ἐς δὲ τὴν
ὑστεραίαν κατέπλει ὡς ἐπὶ τὴν ἄλλην τὴν ἐν τῷ πόντῳ
νῆσον· καὶ προσσχὼν καὶ ταύτῃ ἔθυε καὶ ἐνταῦθα
ἄλλας αὖ θυσίας ἄλλοις θεοῖς καὶ ἄλλῳ τρόπῳ·
καὶ ταύτας δὲ κατ' ἐπιθεσπισμὸν θύει τοῦ Ἄμ-
μωνος. αὐτὸς δὲ ὑπερβαλὼν τοῦ Ἰνδοῦ ποταμοῦ 5
τὰς ἐκβολὰς ἐς τὸ πέλαγος ἀνέπλει, ὡς μὲν ἔλεγεν,
ἀπιδεῖν εἴ πού τις χώρα πλησίον ἀνίσχει ἐν τῷ
πόντῳ· ἐμοὶ δὲ δοκεῖ οὐχ ἥκιστα ὡς πεπλευκέναι
τὴν μεγάλην τὴν ἔξω Ἰνδῶν θάλασσαν. ἐνταῦθα
ταύρους τε σφάξας τῷ Ποσειδῶνι ἀφῆκεν ἐς τὴν
θάλασσαν καὶ σπείσας ἐπὶ τῇ θυσίᾳ τήν τε φιάλην,
χρυσῆν οὖσαν, καὶ κρατῆρας χρυσοῦς ἐνέβαλλεν
ἐς τὸν πόντον χαριστήρια, εὐχόμενος σῶόν οἱ
παραπέμψαι τὸν στρατὸν τὸν ναυτικόν, ὅντινα ξὺν
Νεάρχῳ ἐπενόει στέλλειν ὡς ἐπὶ τὸν κόλπον τὸν

Περσικὸν καὶ τὰς ἐκβολὰς τοῦ τε Εὐφράτου καὶ τοῦ Τίγρητος.

20 Ἐπανελθὼν δὲ ὀπίσω ἐς τὰ Πάταλα τήν τε
ἄκραν τετειχισμένην καταλαμβάνει καὶ Πείθωνα
ξὺν τῇ στρατιᾷ ἀφιγμένον καὶ τούτῳ ξύμπαντα
καταπεπραγμένα ἐφ᾽ οἷσπερ ἐστάλη. Ἡφαιστίων μὲν
δὴ ἐτάχθη παρασκευάζειν τὰ πρὸς τὸν ἐκτειχισμόν
τε τοῦ ναυστάθμου καὶ τῶν νεωσοίκων τὴν κατα-
σκευήν· καὶ γὰρ καὶ ἐνταῦθα ἐπενόει στόλον ὑπο-
λείπεσθαι νεῶν οὐκ ὀλίγων πρὸς τῇ πόλει τοῖς
Πατάλοις, ἵναπερ ἐσχίζετο ὁ ποταμὸς ὁ Ἰνδός.
2 Αὐτὸς δὲ κατὰ τὸ ἕτερον στόμα τοῦ Ἰνδοῦ
κατέπλει αὖθις ἐς τὴν μεγάλην θάλασσαν, ὡς κατα-
μαθεῖν ὅπῃ εὐπορωτέρα ἡ ἐκβολὴ τοῦ Ἰνδοῦ ἐς τὸν
πόντον γίνεται, ἀπέχει δὲ ἀλλήλων τὰ στόματα
τοῦ ποταμοῦ τοῦ Ἰνδοῦ ἐς σταδίους μάλιστα ὀκτα-
3 κοσίους καὶ χιλίους. ἐν δὲ τῷ κατάπλῳ ἀφίκετο
τῆς ἐκβολῆς τοῦ ποταμοῦ ἐς λίμνην μεγάλην, ἥντινα
ἀναχεόμενος ὁ ποταμός, τυχὸν δὲ καὶ ἐκ τῶν πέριξ
ὑδάτων ἐμβαλόντων ἐς αὐτήν, μεγάλην τε ποιεῖ
καὶ κόλπῳ μάλιστα θαλάσσης ἐοικυῖαν· καὶ γὰρ
ἰχθύες ἤδη ἐν αὐτῇ τῶν ἀπὸ θαλάσσης ἐφαίνοντο,
μείζονες τῶν ἐν τῇδε τῇ ἡμετέρᾳ θαλάσσῃ. προσ-
ορμισθεὶς οὖν κατὰ τὴν λίμνην ἵναπερ οἱ καθηγε-
μόνες ἐξηγοῦντο, τῶν μὲν στρατιωτῶν τοὺς πολλοὺς
καταλείπει σὺν Λεοννάτῳ αὐτοῦ καὶ τοὺς κερκούρους
4 ξύμπαντας. αὐτὸς δὲ ταῖς τριακοντόροις τε καὶ
ἡμιολίαις ὑπερβαλὼν τὴν ἐκβολὴν τοῦ Ἰνδοῦ καὶ
προελθὼν καὶ ταύτῃ ἐς τὴν θάλασσαν εὐπορωτέραν
τε κατέμαθε τὴν ἐπὶ τάδε τοῦ Ἰνδοῦ ἐκβολὴν καὶ
αὐτὸς προσορμισθεὶς τῷ αἰγιαλῷ καὶ τῶν ἱππέων
τινὰς ἅμα οἷ ἔχων παρὰ θάλασσαν ᾔει σταθμοὺς

τρεῖς, τήν τε χώραν ὁποία τίς ἐστιν ἡ ἐν τῷ παράπλῳ
ἐπισκεπτόμενος καὶ φρέατα ὀρύττεσθαι κελεύων,
ὅπως ἔχοιεν ὑδρεύεσθαι οἱ πλέοντες. αὐτὸς μὲν δὴ 5
ἐπανελθὼν ἐπὶ τὰς ναῦς ἀνέπλει ἐς τὰ Πάταλα·
μέρος δέ τι τῆς στρατιᾶς τὰ αὐτὰ ταῦτα ἐργασομένους κατὰ τὴν παραλίαν ἔπεμψεν, ἐπανιέναι καὶ τούτοις προστάξας ἐς τὰ Πάταλα. αὖθις δὲ ὡς ἐπὶ τὴν λίμνην καταπλεύσας ἄλλον ναύσταθμον καὶ ἄλλους νεωσοίκους ἐνταῦθα κατεσκεύασε, καὶ φυλακὴν καταλιπὼν τῷ χωρίῳ σῖτόν τε ὅσον καὶ ἐς τέσσαρας μῆνας ἐξαρκέσαι τῇ στρατιᾷ ἐπηγάγετο καὶ τἆλλα ὅσα ἐν τῷ παράπλῳ παρεσκεύασεν.

Ἦν δὲ ἐν μὲν τῷ τότε ἄπορος ἡ ὥρα ἐς τὸν 21
πλοῦν· οἱ γὰρ ἐτήσιοι ἄνεμοι κατεῖχον, οἳ δὴ τῇ ὥρᾳ ἐκείνῃ οὐ καθάπερ παρ' ἡμῖν ἀπ' ἄρκτου, ἀλλὰ ἀπὸ τῆς μεγάλης θαλάσσης κατὰ νότον μάλιστα
ἄνεμον ἵστανται. ἀπὸ δὲ τοῦ χειμῶνος τῆς ἀρχῆς 2
τὸ ἀπὸ Πλειάδων δύσεως ἔστε ἐπὶ τροπὰς ἃς ἐν χειμῶνι ὁ ἥλιος ἐπιστρέφει πλόϊμα εἶναι ταύτῃ ἐξηγγέλλετο. τότε γὰρ κατὰ γῆν μᾶλλον, οἷα δὴ πολλῷ ὕδατι ἐξ οὐρανοῦ βεβρεγμένην, αὔρας ἵστασθαι μαλθακὰς καὶ ἐς τὸν παράπλουν ταῖς τε κώπαις καὶ τοῖς ἱστίοις ξυμμέτρους.

Νέαρχος μὲν δὴ ἐπιταχθεὶς τῷ ναυτικῷ προσ- 3
έμενε τὴν ὥραν τοῦ παράπλου· αὐτὸς δὲ ἄρας ἐκ Πατάλων ἔστε μὲν ἐπὶ τὸν ποταμὸν τὸν Ἀράβιον ξὺν τῇ στρατιᾷ πάσῃ προὐχώρει. ἐκεῖθεν δέ, ἀναλαβὼν τῶν ὑπασπιστῶν τε καὶ τῶν τοξοτῶν τοὺς ἡμίσεας καὶ τῶν πεζεταίρων καλουμένων τὰς τάξεις καὶ τῆς ἵππου τῆς ἑταιρικῆς τό τε ἄγημα καὶ ἴλην ἀφ' ἑκάστης ἱππαρχίας καὶ τοὺς ἱπποτοξότας ξύμπαντας, ὡς ἐπὶ τὴν θάλασσαν ἐν ἀριστερᾷ ἐτράπετο,

ὕδατά τε ὀρύσσειν, ὡς κατὰ τὸν παράπλουν ἄφθονα εἶναι τῇ στρατιᾷ τῇ παραπλεύσῃ καὶ ἅμα ὡς τοῖς Ὠρείταις τοῖς ταύτῃ Ἰνδοῖς, αὐτονόμοις ἐκ πολλοῦ οὖσιν, ἄφνω ἐπιπεσεῖν, ὅτι μηδὲν φίλιον αὐτοῖς ἐς αὐτόν τε καὶ τὴν στρατιὰν ἐπέπρακτο. τῆς δὲ ὑπολειφθείσης δυνάμεως Ἡφαιστίων αὐτῷ ἀφηγεῖτο.

4 Ἀραβῖται μὲν δή, ἔθνος καὶ τοῦτο αὐτόνομον τῶν περὶ τὸν Ἀράβιον ποταμὸν νεμομένων, οὔτε ἀξιόμαχοι δόξαντες εἶναι Ἀλεξάνδρῳ οὔτε ὑποδῦναι ἐθελήσαντες, ὡς προσάγοντα ἐπύθοντο Ἀλέξανδρον, φεύγουσιν ἐς τὴν ἔρημον. Ἀλέξανδρος δὲ διαβὰς τὸν Ἀράβιον ποταμόν, στενόν τε καὶ ὀλίγου ὕδατος, καὶ διελθὼν ἐν νυκτὶ τῆς ἐρήμου τὴν πολλὴν ὑπὸ τὴν ἕω πρὸς τῇ οἰκουμένῃ ἦν· καὶ τοὺς μὲν πεζοὺς ἐν τάξει ἐκέλευσεν ἕπεσθαι, τοὺς δὲ ἱππέας ἀναλαβὼν αὐτὸς καὶ ἐς ἴλας κατανείμας, ὅπως ἐπὶ πλεῖστον τοῦ πεδίου ἐπέχοιεν, ἐπήει τὴν χώραν τῶν

5 Ὠρειτῶν. ὅσοι μὲν δὴ ἐς ἀλκὴν ἐτράποντο αὐτῶν κατεκόπησαν πρὸς τῶν ἱππέων· πολλοὶ δὲ καὶ ζῶντες ἑάλωσαν. ὁ δὲ τότε μὲν κατεστρατοπέδευσε πρὸς ὕδατι οὐ πολλῷ. ὡς δὲ καὶ οἱ περὶ Ἡφαιστίωνα αὐτῷ ὁμοῦ ἤδη ἦσαν, προὐχώρει ἐς τὸ πρόσω. ἀφικόμενος δὲ ἐς κώμην ἥπερ ἦν μεγίστη τοῦ ἔθνους τοῦ Ὠρειτῶν, Ῥαμβακία ἐκαλεῖτο ἡ κώμη, τόν τε χῶρον ἐπήνεσε καὶ ἐδόκει ἂν αὐτῷ πόλις ξυνοικισθεῖσα μεγάλη καὶ εὐδαίμων γενέσθαι. Ἡφαιστίωνα μὲν δὴ ἐπὶ τούτοις ὑπελείπετο.

22 Αὐτὸς δὲ ἀναλαβὼν αὖθις τῶν ὑπασπιστῶν καὶ τῶν Ἀγριάνων τοὺς ἡμίσεας καὶ τὸ ἄγημα τῶν ἱππέων καὶ τοὺς ἱπποτοξότας προῄει ὡς ἐπὶ τὰ ὅρια τῶν τε Γαδρωσῶν καὶ Ὠρειτῶν, ἵναπερ στενή τε ἡ πάροδος αὐτῷ εἶναι ἐξηγγέλλετο καὶ οἱ Ὠρεῖται

*τοῖς Γαδρωσοῖς ξυντεταγμένοι πρὸ τῶν στενῶν στρα-
τοπεδεύειν, ὡς εἴρξοντες τῆς παρόδου Ἀλέξανδρον.
καὶ ἦσαν μὲν ταύτῃ τεταγμένοι· ὡς δὲ προσάγων* 2
*ἤδη ἐξηγγέλλετο, οἱ μὲν πολλοὶ ἔφυγον ἐκ τῶν
στενῶν λιπόντες τὴν φυλακήν· οἱ δὲ ἡγεμόνες τῶν
Ὠρειτῶν ἀφίκοντο παρ' αὐτὸν σφᾶς τε αὐτοὺς καὶ
τὸ ἔθνος ἐνδιδόντες. τούτοις μὲν δὴ προστάττει,
ξυγκαλέσαντας τὸ πλῆθος τῶν Ὠρειτῶν πέμπειν ἐπὶ
τὰ σφέτερα ἤθη, ὡς δεινὸν οὐδὲν πεισομένους·
σατράπην δὲ καὶ τούτοις ἐπιτάσσει Ἀπολλοφάνην·* 3
*καὶ ξὺν τούτῳ ἀπολείπει Λεοννάτον τὸν σωματο-
φύλακα ἐν Ὥροις, ἔχοντα τούς τε Ἀγριᾶνας ξύμ-
παντας καὶ τῶν τοξοτῶν ἔστιν οὓς καὶ τῶν ἱππέων
καὶ τοὺς ἄλλους πεζούς τε καὶ ἱππέας Ἕλληνας
μισθοφόρους, τό τε ναυτικὸν ὑπομένειν ἔστ' ἂν
περιπλεύσῃ τὴν χώραν καὶ τὴν πόλιν ξυνοικίζειν
καὶ τὰ κατὰ τοὺς Ὠρείτας κοσμεῖν, ὅπως μᾶλλόν
τι προσέχοιεν τῷ σατράπῃ τὸν νοῦν. αὐτὸς δὲ ξὺν
τῆς στρατιᾶς τῇ πολλῇ, καὶ γὰρ καὶ Ἡφαιστίων
ἀφίκετο ἄγων αὐτῷ τοὺς ὑπολειφθέντας, προὐχώρει
ὡς ἐπὶ Γαδρωσοὺς ἔρημον τὴν πολλήν.*

Καὶ ἐν τῇ ἐρήμῳ ταύτῃ λέγει Ἀριστόβουλος 4
*σμύρνης πολλὰ δένδρα πεφυκέναι μείζονα ἢ κατὰ
τὴν ἄλλην σμύρναν· καὶ τοὺς Φοίνικας τοὺς κατ'
ἐμπορίαν τῇ στρατιᾷ ξυνεπομένους ξυλλέγοντας τὸ
δάκρυον τῆς σμύρνης (πολὺ γὰρ εἶναι, οἷα δὴ ἐκ
μεγάλων τε τῶν πρέμνων καὶ οὔπω πρόσθεν ξυλλελεγ-
μένον) ἐμπλήσαντας τὰ ὑποζύγια ἄγειν. ἔχειν δὲ τὴν* 5
*ἔρημον ταύτην καὶ νάρδου ῥίζαν πολλήν τε καὶ
εὔοδμον· καὶ ταύτην ξυλλέγειν τοὺς Φοίνικας·
πολὺ δὲ εἶναι αὐτῆς τὸ καταπατούμενον πρὸς τῆς
στρατιᾶς, καὶ ἀπὸ τοῦ πατουμένου ὀδμὴν ἡδεῖαν*

6 κατέχειν ἐπὶ πολὺ τῆς χώρας· τοσόνδε εἶναι τὸ πλῆθος· εἶναι δὲ καὶ ἄλλα δένδρα ἐν τῇ ἐρήμῳ, τὸ μέν τι δάφνῃ ἐοικὸς τὸ φύλλον, καὶ τοῦτο ἐν τοῖς προσκλυζομένοις τῇ θαλάσσῃ χωρίοις πεφυκέναι· καὶ ἀπολείπεσθαι μὲν τὰ δένδρα πρὸς τῆς ἀμπώτεως ἐπὶ ξηροῦ, ἐπελθόντος δὲ τοῦ ὕδατος ἐν τῇ θαλάσσῃ πεφυκότα φαίνεσθαι· τῶν δὲ καὶ ἀεὶ τὰς ῥίζας τῇ θαλάσσῃ ἐπικλύζεσθαι, ὅσα ἐν κοίλοις χωρίοις ἐπεφύκει, ἔνθενπερ οὐχ ὑπενόστει τὸ ὕδωρ, καὶ ὅμως οὐ διαφθείρεσθαι τὸ δένδρον πρὸς τῆς θαλάσσης.
7 εἶναι δὲ τὰ δένδρα ταύτῃ πήχεων καὶ τριάκοντα ἔστιν ἃ αὐτῶν, τυχεῖν τε ἀνθοῦντα ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ, καὶ τὸ ἄνθος εἶναι τῷ λευκῷ μάλιστα ἴῳ προσφερές, τὴν ὀδμὴν δὲ πολύ τι ὑπερφέρον. καὶ ἄλλον εἶναι καυλὸν ἐκ γῆς πεφυκότα ἀκάνθης. καὶ τούτῳ ἐπεῖναι ἰσχυρὰν τὴν ἄκανθαν, ὥστε ἤδη τινῶν καὶ παριππευόντων ἐμπλακεῖσαν τῇ ἐσθῆτι κατασπάσαι ἀπὸ τοῦ ἵππου μᾶλλόν τι τὸν ἱππέα ἢ αὐτὴν ἀποσχισθῆ-
8 ναι ἀπὸ τοῦ καυλοῦ. καὶ τῶν λαγῶν λέγεται ὅτι παραθεόντων εἴχοντο ἐν ταῖς θριξὶν αἱ ἄκανθαι, καὶ ὅτι οὕτως ἡλίσκοντο οἱ λαγῶ, καθάπερ ὑπὸ ἰξοῦ αἱ ὄρνιθες ἢ τοῖς ἀγκίστροις οἱ ἰχθύες· σιδήρῳ δὲ ὅτι διακοπῆναι οὐ χαλεπὴ ἦν· καὶ ὀπὸν ὅτι ἀνίει πολὺν ὁ καυλὸς τῆς ἀκάνθης τεμνομένης, ἔτι πλείονα ἢ αἱ συκαῖ τοῦ ἦρος καὶ δριμύτερον.

23 Ἔνθεν δὲ διὰ τῆς Γαδρωσῶν χώρας ᾔει ὁδὸν χαλεπὴν καὶ ἄπορον τῶν ἐπιτηδείων, τῶν τε ἄλλων καὶ ὕδωρ πολλαχοῦ τῇ στρατιᾷ οὐκ ἦν· ἀλλὰ νύκτωρ ἠναγκάζοντο τὴν πολλὴν πορεύεσθαι καὶ προσωτέρω ἀπὸ θαλάσσης, ἐπεὶ αὐτῷ γε ἐν σπουδῇ ἦν ἐπελθεῖν τὰ παρὰ τὴν θάλασσαν τῆς χώρας καὶ λιμένας τε ἰδεῖν τοὺς ὄντας καὶ ὅσα γε ἐν παρόδῳ δυνατὰ

γένοιτο τῷ ναυτικῷ παρασκευάσαι, ἢ φρέατα ὀρύ-
ξαντας ἢ ἀγορᾶς που ἢ ὅρμου ἐπιμεληθέντας. ἀλλὰ 2
ἦν γὰρ ἔρημα παντάπασι τὰ πρὸς τῇ θαλάσσῃ τῆς
Γαδρωσῶν γῆς, ὁ δὲ Θόαντα τὸν Μανδροδώρου
καταπέμπει ἐπὶ θάλασσαν ξὺν ὀλίγοις ἱππεῦσι, κατα-
σκεψόμενον εἴ πού τις ὅρμος ὢν τυγχάνει ταύτῃ ἢ
ὕδωρ οὐ πόρρω ἀπὸ θαλάσσης ἤ τι ἄλλο τῶν ἐπι-
τηδείων. καὶ οὗτος ἐπανελθὼν ἀπήγγειλεν ἁλιέας
τινὰς καταλαβεῖν ἐπὶ τοῦ αἰγιαλοῦ ἐν καλύβαις
πνιγηραῖς· πεποιῆσθαι δὲ τὰς καλύβας ξυνθέντας 3
τὰς κόγχας· στέγην δὲ εἶναι αὐταῖς τὰς ἀκάνθας
τῶν ἰχθύων· καὶ τούτους τοὺς ἁλιέας ὕδατι ὀλίγῳ
διαχρῆσθαι, χαλεπῶς διαμωμένους τὸν κάχληκα, οὐδὲ
τούτῳ πάντῃ γλυκεῖ τῷ ὕδατι.

Ὡς δὲ ἀφίκετο Ἀλέξανδρος ἐς χῶρόν τινα τῆς 4
Γαδρωσίας ἵνα ἀφθονώτερος ἦν σῖτος, διανέμει ἐς
τὰ ὑποζύγια τὸν καταληφθέντα· καὶ τοῦτον σημηνά-
μενος τῇ ἑαυτοῦ σφραγῖδι, κατακομίζεσθαι κελεύει
ὡς ἐπὶ θάλασσαν. ἐν ᾧ δὲ ᾔει ὡς ἐπὶ τὸν σταθμὸν
ἔνθενπερ ἐγγυτάτω ἦν ἡ θάλασσα, ἐν τούτῳ ὀλίγα
φροντίσαντες οἱ στρατιῶται τῆς σφραγῖδος αὐτοί τε
οἱ φύλακες τῷ σίτῳ ἐχρήσαντο καὶ ὅσοι μάλιστα
λιμῷ ἐπιέζοντο καὶ τούτοις μετέδωκαν. ἐς τοσόνδε 5
πρὸς τοῦ κακοῦ ἐνικῶντο, ὡς τὸν πρόδηλον καὶ
παρόντα ἤδη ὄλεθρον τοῦ ἀφανοῦς τε καὶ πρόσω
ἔτι ὄντος ἐκ τοῦ βασιλέως κινδύνου ξὺν λογισμῷ
ἔδοξέ σφισιν ἔμπροσθεν ποιήσασθαι. καὶ Ἀλέξανδρος
καταμαθὼν τὴν ἀνάγκην συνέγνω τοῖς πράξασιν.
αὐτὸς δὲ ὅσα ἐκ τῆς χώρας ἐπιδραμὼν ξυναγαγεῖν
ἠδυνήθη εἰς ἐπισιτισμὸν τῇ στρατιᾷ τῇ περιπλεούσῃ
ξὺν τῷ στόλῳ, ταῦτα κομίσοντα πέμπει Κρηθέα
τὸν Καλλατιανόν. καὶ τοῖς ἐγχωρίοις προσετάχθη 6

ἐκ τῶν ἄνω τόπων σῖτόν τε ὅσον δυνατοὶ ἦσαν κατακομίσαι ἀλέσαντας καὶ τὰς βαλάνους τὰς τῶν φοινίκων καὶ πρόβατα ἐς ἀγορὰν τῷ στρατῷ. καὶ ἐς ἄλλον αὖ τόπον Τήλεφον κατέπεμψε τῶν ἑταίρων σὺν σίτῳ οὐ πολλῷ ἀληλεσμένῳ.

24 Αὐτὸς δὲ προὐχώρει ὡς ἐπὶ τὰ βασίλεια τῶν Γαδρωσῶν, ὁ δὲ χῶρος Ποῦρα ὀνομάζεται, ἵναπερ ἀφίκετο ἐξ Ὥρων ὁρμηθεὶς ἐν ἡμέραις ταῖς πάσαις ἑξήκοντα. καὶ λέγουσιν οἱ πολλοὶ τῶν ξυγγραψάντων τὰ ἀμφ' Ἀλέξανδρον οὐδὲ τὰ ξύμπαντα ὅσα ἐταλαιπώρησεν αὐτῷ κατὰ Ἀσίαν ἡ στρατιὰ ξυμβληθῆναι ἄξια εἶναι τοῖς τῇδε πονηθεῖσι πόνοις.

2 οὐ μὴν ἀγνοήσαντα Ἀλέξανδρον τῆς ὁδοῦ τὴν χαλεπότητα ταύτῃ ἐλθεῖν, τοῦτο μὲν μόνος Νέαρχος λέγει ὧδε, ἀλλὰ ἀκούσαντα γὰρ ὅτι οὔπω τις πρόσθεν διελθὼν ταύτῃ ξὺν στρατιᾷ ἀπεσώθη ὅτι μὴ Σεμίραμις ὅτ ε ἐξ Ἰνδῶν ἔφυγε. καὶ ταύτην δὲ ἔλεγον οἱ ἐπιχώριοι ξὺν εἴκοσι μόνοις τῆς στρατιᾶς ἀποσωθῆναι·

3 Κῦρον δὲ τὸν Καμβύσου ξὺν ἑπτὰ μόνοις καὶ τοῦτον. ἐλθεῖν γὰρ δὴ καὶ Κῦρον ἐς τοὺς χώρους τούτους ὡς ἐσβαλοῦντα ἐς τὴν Ἰνδῶν γῆν, φθάσαι δὲ ὑπὸ τῆς ἐρημίας τε καὶ ἀπορίας τῆς ὁδοῦ ταύτης ἀπολέσαντα τὴν πολλὴν τῆς στρατιᾶς. καὶ ταῦτα Ἀλεξάνδρῳ ἐξαγγελλόμενα ἔριν ἐμβαλεῖν πρὸς Κῦρον καὶ Σεμίραμιν. τούτων τε οὖν ἕνεκα καὶ ἅμα ὡς τῷ ναυτικῷ ἐγγύθεν ἐκπορίζεσθαι τὰ ἀναγκαῖα,

4 λέγει Νέαρχος ταύτην τραπῆναι Ἀλέξανδρον. τό τε οὖν καῦμα ἐπιφλέγον καὶ τοῦ ὕδατος τὴν ἀπορίαν πολλὴν τῆς στρατιᾶς διαφθεῖραι καὶ μάλιστα δὴ τὰ ὑποζύγια· ταῦτα μὲν οὖν πρὸς τοῦ βάθους τε τῆς ψάμμου καὶ τῆς θέρμης, ὅτι κεκαυμένη ἦν, τὰ πολλὰ δὲ καὶ δίψει ἀπόλλυσθαι· καὶ γὰρ καὶ γηλόφοις ἐπι-

τυγχάνειν ὑψηλοῖς ψάμμου βαθείας, οὐ νεναγμένης,
ἀλλ' οἵας δέχεσθαι καθάπερ ἐς πηλὸν ἢ ἔτι μᾶλλον
ἐς χιόνα ἀπάτητον ἐπιβαίνοντας. καὶ ἅμα ἐν ταῖς 5
προσβάσεσί τε καὶ καταβαίνοντας τούς τε ἵππους
καὶ τοὺς ἡμιόνους ἔτι μᾶλλον κακοπαθεῖν τῷ ἀνω-
μάλῳ τῆς ὁδοῦ καὶ ἅμα οὐ βεβαίῳ. τῶν δὲ σταθμῶν
τὰ μήκη πιέσαι οὐχ ἥκιστα τὴν στρατιάν· ἀπορία
γὰρ ὕδατος οὐ ξυμμέτρους μᾶλλόν τι ἦγε πρὸς
ἀνάγκην τὰς πορείας ποιεῖσθαι. ὁπότε μὲν δὴ τῆς 6
νυκτὸς ἐπελθόντες τὴν ὁδὸν ἥντινα ἀνύσαι ἐχρῆν
ἕωθεν πρὸς ὕδωρ ἔλθοιεν, οὐ πάντη ἐταλαιπωροῦντο·
προχωρούσης δὲ τῆς ἡμέρας ὑπὸ μήκους τῆς ὁδοῦ,
εἰ ὁδοιποροῦντες ἔτι ἐγκαταληφθεῖεν, ἐνταῦθα ἂν
ἐταλαιπώρουν πρὸς τοῦ καύματός τε καὶ ἅμα δίψει
ἀπαύστῳ συνεχόμενοι.

Τῶν δὲ δὴ ὑποζυγίων πολὺς ὁ φθόρος καὶ 25
ἑκούσιος τῇ στρατιᾷ ἐγίγνετο· ξυνιόντες γάρ, ὁπότε
ἐπιλείποι σφᾶς τὰ σιτία καὶ τῶν ἵππων τοὺς πολλοὺς
ἀποσφάζοντες καὶ τῶν ἡμιόνων τὰ κρέα ἐσιτοῦντο,
καὶ ἔλεγον δίψει ἀποθανεῖν αὐτοὺς ἢ ὑπὸ καμάτου
ἐκλιπόντας· καὶ ὁ τὴν ἀτρέκειαν τοῦ ἔργου ἐξελέγξων
ὑπό τε τοῦ πόνου οὐδεὶς ἦν καὶ ὅτι ξύμπαντες τὰ
αὐτὰ ἡμάρτανον. καὶ Ἀλέξανδρον μὲν οὐκ ἐλελήθει 2
τὰ γιγνόμενα, ἴασιν δὲ τῶν παρόντων ἑώρα τὴν τῆς
ἀγνοίας προσποίησιν μᾶλλόν τι ἢ τὴν ὡς γιγνωσκο-
μένων ἐπιχώρησιν. οὔκουν οὐδὲ τοὺς νόσῳ κάμνοντας
τῆς στρατιᾶς οὐδὲ τοὺς διὰ κάματον ὑπολειπομένους
ἐν ταῖς ὁδοῖς ἄγειν ἔτι ἦν εὐμαρῶς ἀπορίᾳ τε τῶν
ὑποζυγίων καὶ ὅτι τὰς ἁμάξας αὐτοὶ κατέκοπτον,
ἀπόρους οὔσας αὐτοῖς ὑπὸ βάθους τῆς ψάμμου
ἄγεσθαι, καὶ ὅτι ἐν τοῖς πρώτοις σταθμοῖς διὰ ταῦτα
ἐξηναγκάζοντο οὐ τὰς βραχυτάτας ἰέναι τῶν ὁδῶν,

3 ἀλλὰ τὰς εὐπορωτάτας τοῖς ζεύγεσι. καὶ οὕτως οἱ
μὲν νόσῳ κατὰ τὰς ὁδοὺς ὑπελείποντο, οἱ δὲ ὑπὸ
καμάτου ἢ καύματος ἢ τῷ δίψει οὐκ ἀντέχοντες,
καὶ οὔτε οἱ ἄξοντες ἦσαν οὔτε οἱ μένοντες θερα-
πεύσοντες· σπουδῇ γὰρ πολλῇ ἐγίγνετο ὁ στόλος,
καὶ ἐν τῷ ὑπὲρ τοῦ παντὸς προθύμῳ τὸ καθ'
ἑκάστους ξὺν ἀνάγκῃ ἠμελεῖτο· οἱ δὲ καὶ ὕπνῳ
κάτοχοι κατὰ τὰς ὁδοὺς γενόμενοι, οἷα δὴ νυκτὸς
τὸ πολὺ τὰς πορείας ποιούμενοι, ἔπειτα ἐξανα-
στάντες, οἷς μὲν δύναμις ἔτι ἦν κατὰ τὰ ἴχνη τῆς
στρατιᾶς ἐφομαρτήσαντες ὀλίγοι ἀπὸ πολλῶν ἐσώ-
θησαν· οἱ πολλοὶ δὲ ὥσπερ ἐν πελάγει ἐκπεσόντες
ἐν τῇ ψάμμῳ ἀπώλλυντο.

4 Ξυνηνέχθη δὲ τῇ στρατιᾷ καὶ ἄλλο πάθημα,
ὃ δὴ οὐχ ἥκιστα ἐπίεσεν αὐτούς τε καὶ τοὺς ἵππους
καὶ τὰ ὑποζύγια. ὕεται γὰρ ἡ Γαδρωσίων γῆ ὑπ'
ἀνέμων τῶν ἐτησίων, καθάπερ οὖν καὶ ἡ Ἰνδῶν γῆ,
οὐ τὰ πεδία τῶν Γαδρωσίων, ἀλλὰ τὰ ὄρη, ἵναπερ
προσφέρονταί τε αἱ νεφέλαι ἐκ τοῦ πνεύματος καὶ
ἀναχέονται, οὐχ ὑπερβάλλουσαι τῶν ὀρῶν τὰς κορυ-
5 φάς. ὡς δὲ ηὐλίσθη ἡ στρατιὰ πρὸς χειμάρρῳ ὀλί-
γου ὕδατος, αὐτοῦ δὴ ἕνεκα τοῦ ὕδατος, ἀμφὶ
δευτέραν φυλακὴν τῆς νυκτὸς ἐμπλησθεὶς ὑπὸ τῶν
ὄμβρων ὁ χειμάρρους ὁ ταύτῃ ῥέων ἀφανῶν τῇ στρα-
τιᾷ γεγενημένων τῶν ὄμβρων, τοσούτῳ ἐπῆλθε τῷ
ὕδατι, ὡς γύναια καὶ παιδάρια τὰ πολλὰ τῶν ἑπο-
μένων τῇ στρατιᾷ διαφθεῖραι καὶ τὴν κατασκευὴν
τὴν βασιλικὴν ξύμπασαν ἀφανίσαι καὶ τῶν ὑποζυγίων
ὅσα ἀπελείπετο, αὐτοὺς δὲ μόλις καὶ χαλεπῶς ξὺν
6 τοῖς ὅπλοις οὐδὲ τούτοις πᾶσιν ἀποσωθῆναι. οἱ
πολλοὶ δὲ καὶ πίνοντες, ὁπότε ἐκ καύματός τε καὶ
δίψους ὕδατι ἀθρόῳ ἐπιτύχοιεν, πρὸς αὐτοῦ τοῦ

ἀπαύστου ποτοῦ ἀπώλλυντο, καὶ τούτων ἕνεκα Ἀλέξανδρος τὰς στρατοπεδείας οὐ πρὸς τοῖς ὕδασιν αὐτοῖς τὸ πολὺ ἐποιεῖτο, ἀλλὰ ἀπέχων ὅσον εἴκοσι σταδίους μάλιστα, ὡς μὴ ἀθρόους ἐμπίπτοντας τῷ ὕδατι αὐτούς τε καὶ τὰ κτήνη ἀπόλλυσθαι καὶ ἅμα τοὺς μάλιστα ἀκράτορας σφῶν ἐπεμβαίνοντας ἐς τὰς πηγὰς ἢ τὰ ῥεύματα διαφθείρειν καὶ τῇ ἄλλῃ στρατιᾷ τὸ ὕδωρ.

Ἔνθα δὴ ἔργον καλὸν εἴπερ τι ἄλλο τῶν Ἀλε- 26
*ξάνδρου οὐκ ἔδοξέ μοι ἀφανίσαι, ἢ ἐν τῇδε τῇ χώρᾳ
πραχθὲν ἢ ἔτι ἔμπροσθεν ἐν Παραπαμισάδαις, ὡς
μετεξέτεροι ἀνέγραψαν. ἰέναι μὲν τὴν στρατιὰν διὰ
ψάμμου τε καὶ τοῦ καύματος ἤδη ἐπιφλέγοντος, ὅτι* 2
*πρὸς ὕδωρ ἐχρῆν ἐξανύσαι· τὸ δὲ ἦν πρόσω τῆς
ὁδοῦ· καὶ αὐτόν τε Ἀλέξανδρον δίψει κατεχόμενον
μόλις μὲν καὶ χαλεπῶς, πεζὸν δὲ ὅμως ἡγεῖσθαι, ὥστε
καὶ τοὺς ἄλλους στρατιώτας, οἷάπερ φιλεῖ ἐν τῷ
τοιῷδε, κουφοτέρως φέρειν τοὺς πόνους ἐν ἰσότητι
τῆς ταλαιπωρήσεως. ἐν δὲ τούτῳ τῶν ψιλῶν τινας
κατὰ ζήτησιν ὕδατος ἀποτραπέντας ἀπὸ τῆς στρατιᾶς
εὑρεῖν ὕδωρ συλλελεγμένον ἔν τινι χαράδρᾳ οὐ
βαθείᾳ, ὀλίγην καὶ φαύλην πίδακα· τοῦτο οὖν
χαλεπῶς συλλέξαντας σπουδῇ ἰέναι παρ' Ἀλέξανδρον,
ὡς μέγα δή τι ἀγαθὸν φέροντας· ὡς δὲ ἐπέλαζον
ἤδη, ἐμβαλόντας ἐς κράνος τὸ ὕδωρ προσενεγκεῖν
τῷ βασιλεῖ. τὸν δὲ λαβεῖν μὲν καὶ ἐπαινέσαι τοὺς* 3
*κομίσαντας· λαβόντα δὲ ἐν ὄψει πάντων ἐκχέαι· καὶ
ἐπὶ τῷδε τῷ ἔργῳ ἐς τοσόνδε ἐπιρρωσθῆναι τὴν
στρατιὰν ξύμπασαν ὥστε εἰκάσαι ἄν τινα πότον
γενέσθαι πᾶσιν ἐκεῖνο τὸ ὕδωρ τὸ πρὸς Ἀλεξάνδρου
ἐκχυθέν. τοῦτο ἐγώ, εἴπερ τι ἄλλο, τὸ ἔργον εἰς
καρτερίαν τε καὶ ἅμα στρατηγίαν ἐπαινῶ Ἀλεξάνδρου.*

4 Ξυνηνέχθη δέ τι καὶ τοιόνδε τῇ στρατιᾷ ἐν τῇ γῇ ἐκείνῃ. οἱ γὰρ ἡγεμόνες τῆς ὁδοῦ τελευτῶντες οὐκέτι μεμνῆσθαι ἔφασκον τὴν ὁδόν, ἀλλ’ ἀφανισθῆναι γὰρ τὰ σημεῖα αὐτῆς πρὸς τοῦ ἀνέμου ἐπιπνεύσαντος· καὶ οὐκ εἶναι ἐν τῇ ψάμμῳ πολλῇ τε καὶ ὁμοίᾳ πάντῃ νενημένῃ ὅτῳ τεκμηριώσονται τὴν ὁδόν, οὔτ’ οὖν δένδρα ξυνήθη παρ’ αὐτὴν πεφυκότα, οὔτε τινὰ γήλοφον βέβαιον ἀνεστηκότα· οὐδὲ πρὸς τὰ ἄστρα ἐν νυκτὶ ἢ μεθ’ ἡμέραν πρὸς τὸν ἥλιον μεμελετῆσθαί σφισι τὰς πορείας, καθάπερ τοῖς ναύταις πρὸς τῶν ἄρκτων τὴν μὲν Φοίνιξι, τὴν ὀλίγην, τὴν δὲ τοῖς
5 ἄλλοις ἀνθρώποις, τὴν μείζονα. ἔνθα δὴ Ἀλέξανδρον ξυνέντα ὅτι ἐν ἀριστερᾷ δεῖ ἀποκλίναντα ἄγειν, ἀναλαβόντα ὀλίγους ἅμα οἷ ἱππέας προκεχωρηκέναι· ὡς δὲ καὶ τούτων οἱ ἵπποι ἐξέκαμνον ὑπὸ τοῦ καύματος, ἀπολιπεῖν καὶ τούτων τοὺς πολλούς, αὐτὸν δὲ ξὺν πέντε τοῖς πᾶσιν ἀφιππάσασθαι, καὶ εὑρεῖν τὴν θάλασσαν· διαμησάμενόν τε αὐτὸν ἐπὶ τοῦ αἰγιαλοῦ τὸν κάχληκα ἐπιτυχεῖν ὕδατι γλυκεῖ καὶ καθαρῷ, καὶ οὕτω μετελθεῖν τὴν στρατιὰν πᾶσαν· καὶ ἐς ἑπτὰ ἡμέρας ἰέναι παρὰ τὴν θάλασσαν, ὑδρευομένους ἐκ τῆς ἠϊόνος. ἔνθεν δέ, ἤδη γὰρ γιγνώσκειν τὴν ὁδὸν τοὺς ἡγεμόνας, ἐπὶ τῆς μεσογαίας ποιεῖσθαι τὸν στόλον.

27 Ὡς δὲ ἀφίκετο ἐς τῶν Γαδρωσίων τὰ βασίλεια, ἀναπαύει ἐνταῦθα τὴν στρατιάν. καὶ Ἀπολλοφάνην μὲν παύει τῆς σατραπείας, ὅτι οὐδενὸς ἔγνω ἐπιμεληθέντα τῶν προεπηγγελμένων, Θόαντα δὲ σατραπεύειν τῶν ταύτῃ ἔταξε· τούτου δὲ νόσῳ τελευτήσαντος Σιβύρτιος τὴν σατραπείαν ἐκδέχεται· ὁ αὐτὸς δὲ καὶ Καρμανίας σατράπης ἦν νεωστὶ ἐξ Ἀλεξάνδρου ταχθείς· τότε δὲ τούτῳ μὲν Ἀραχωτῶν τε καὶ τῶν

Γαδρωσίων ἄρχειν ἐδόθη, Καρμανίαν δὲ ἔσχε Τλη-
πόλεμος ὁ Πυθοφάνους. ἤδη τε ἐπὶ Καρμανίας 2
προὐχώρει ὁ βασιλεὺς καὶ ἀγγέλλεται αὐτῷ Φίλιππον
τὸν σατράπην τῆς Ἰνδῶν γῆς ἐπιβουλευθέντα πρὸς
τῶν μισθοφόρων δόλῳ ἀποθανεῖν, τοὺς δὲ ἀποκτεί-
ναντας ὅτι οἱ σωματοφύλακες τοῦ Φιλίππου οἱ
Μακεδόνες τοὺς μὲν ἐν αὐτῷ τῷ ἔργῳ, τοὺς δὲ καὶ
ὕστερον λαβόντες ἀπέκτειναν. ταῦτα δὲ ὡς ἔγνω,
ἐκπέμπει γράμματα ἐς Ἰνδοὺς παρὰ Εὔδημόν τε καὶ
Ταξίλην ἐπιμελεῖσθαι τῆς χώρας τῆς πρόσθεν ὑπὸ
Φιλίππῳ τεταγμένης ἔστ' ἂν αὐτὸς σατράπην ἐκπέμψῃ
ἐπ' αὐτῆς.

Ἤδη δ' ἐς Καρμανίαν ἥκοντος Ἀλεξάνδρου Κρά-
τερος ἀφικνεῖται, τήν τε ἄλλην στρατιὰν ἅμα οἷ 3
ἄγων καὶ τοὺς ἐλέφαντας καὶ Ὀρδάνην τὸν ἀπο-
στάντα καὶ νεωτερίσαντα συνειληφώς. ἐνταῦθα δὲ
Στασάνωρ τε ὁ Ἀρείων καὶ ὁ Ζαράγγων σατράπης
ἧκε καὶ ξὺν αὐτοῖς Φαρισμάνης ὁ Φραταφέρνου τοῦ
Παρθυαίων καὶ Ὑρκανίων σατράπου παῖς. ἧκον δὲ
καὶ οἱ στρατηγοὶ οἱ ὑπολειφθέντες ἅμα Παρμενίωνι
ἐπὶ τῆς στρατιᾶς τῆς ἐν Μηδίᾳ, Κλέανδρός τε καὶ
Σιτάλκης καὶ Ἡράκων, τὴν πολλὴν τῆς στρατιᾶς
καὶ οὗτοι ἄγοντες. τοὺς μὲν δὴ ἀμφὶ Κλέανδρόν τε
καὶ Σιτάλκην πολλὰ ἐπικαλούντων αὐτοῖς τῶν τε 4
ἐγχωρίων καὶ τῆς στρατιᾶς αὐτῆς, ὡς ἱερά τε πρὸς
αὐτῶν σεσυλημένα καὶ θήκας παλαιὰς κεκινημένας
καὶ ἄλλα ἄδικα ἔργα ἐς τοὺς ὑπηκόους τετολμημένα
καὶ ἀτάσθαλα, ταῦτα ὡς ἐξηλέγχθη, τοὺς μὲν ἀπέ-
κτεινεν, ὡς καὶ τοῖς ἄλλοις δέος εἶναι ὅσοι σατράπαι
ἢ ὕπαρχοι ἢ νομάρχαι ἀπολείποιντο, τὰ ἴσα ἐκείνοις
πλημμελοῦντας πείσεσθαι· (καὶ τοῦτο, εἴπερ τι ἄλλο,
κατέσχεν ἐν κόσμῳ τὰ ἔθνη τὰ ἐξ Ἀλεξάνδρου δοριά- 5

λωτα ἢ ἑκόντα προσχωρήσαντα, τοσαῦτα μὲν πλήθει ὄντα, τόσον δὲ ἀλλήλων ἀφεστηκότα, ὅτι οὐκ ἐξῆν ὑπὸ τῇ Ἀλεξάνδρου βασιλείᾳ ἀδικεῖσθαι τοὺς ἀρχομένους ὑπὸ τῶν ἀρχόντων.) Ἡράκων δὲ τότε μὲν ἀφείθη τῆς αἰτίας· ὀλίγον δὲ ὕστερον ἐξελεγχθεὶς πρὸς ἀνδρῶν Σουσίων σεσυληκέναι τὸ ἐν Σούσοις ἱερὸν καὶ οὗτος ἔδωκε δίκην. οἱ δὲ ξὺν Στασάνορι καὶ

6 Φραταφέρνῃ πλῆθός τε ὑποζυγίων παρ' Ἀλέξανδρον ἄγοντες ἦλθον καὶ καμήλους πολλάς, ὡς ἔμαθον ὅτι τὴν ἐπὶ Γαδρωσίων ἄγει, εἰκάσαντες ὅτι αὐτὰ ἐκεῖνα πείσεται αὐτῷ ἡ στρατιὰ ἃ δὴ ἔπαθε, καὶ οὖν καὶ ἐν καιρῷ μὲν οὗτοι ἀφίκοντο, ἐν καιρῷ δὲ οἱ κάμηλοί τε καὶ τὰ ὑποζύγια· διένειμε γὰρ ξύμπαντα Ἀλέξανδρος τοῖς μὲν ἡγεμόσι κατ' ἄνδρα, τοῖς δὲ κατ' ἴλας τε καὶ ἑκατοστύας, τοῖς δὲ κατὰ λόχους, ὅπως τὸ πλῆθος τῶν ὑποζυγίων τε καὶ καμήλων αὐτῷ ξυνέβαινεν.

28 Ἤδη δέ τινες καὶ τοιάδε ἀνέγραψαν, οὐ πιστὰ ἐμοὶ λέγοντες, ὡς συζεύξας δύο ἁρμαμάξας κατακείμενος ξὺν τοῖς ἑταίροις καταυλούμενος τὴν διὰ Καρμανίας ἦγεν, ἡ στρατιὰ δὲ αὐτῷ ἐστεφανωμένη τε καὶ παίζουσα εἵπετο, προὔκειτο δὲ αὐτῇ σῖτά τε καὶ ὅσα ἄλλα ἐς τρυφὴν παρὰ τὰς ὁδοὺς συγκεκομισμένα πρὸς τῶν Καρμανίων, καὶ ταῦτα πρὸς μίμησιν τῆς Διονύσου Βακχείας ἀπεικάσθη

2 Ἀλεξάνδρῳ, ὅτι καὶ ὑπὲρ ἐκείνου λόγος ἐλέγετο καταστρεψάμενον Ἰνδοὺς Διόνυσον οὕτω τὴν πολλὴν τῆς Ἀσίας ἐπελθεῖν, καὶ Θρίαμβόν τε αὐτὸν ἐπικληθῆναι τὸν Διόνυσον καὶ τὰς ἐπὶ ταῖς νίκαις ταῖς ἐκ πολέμου πομπὰς ἐπὶ τῷ αὐτῷ τούτῳ θριάμβους. ταῦτα δὲ οὔτε Πτολεμαῖος ὁ Λάγου οὔτε Ἀριστόβουλος.

ὁ Ἀριστοβούλου ἀνέγραψαν οὐδέ τις ἄλλος ὅντινα
ἱκανὸν ἄν τις ποιήσαιτο τεκμηριῶσαι ὑπὲρ τῶν τοι-
ῶνδε. καί μοι ὡς οὐ πιστὰ ἀναγεγράφθαι ἐξήρκεσεν.
ἀλλ' ἐκεῖνα ἤδη Ἀριστοβούλῳ ἑπόμενος ξυγγράφω, 3
θῦσαι ἐν Καρμανίᾳ Ἀλέξανδρον χαριστήρια τῆς κατ'
Ἰνδῶν νίκης καὶ ὑπὲρ τῆς στρατιᾶς, ὅτι ἀπεσώθη
ἐκ Γαδρωσίων, καὶ ἀγῶνα διαθεῖναι μουσικόν τε
καὶ γυμνικόν· κατατάξαι δὲ καὶ Πευκέσταν ἐς τοὺς
σωματοφύλακας, ἤδη μὲν ἐγνωκότα σατράπην κατα-
στῆσαι τῆς Περσίδος, ἐθέλοντα δὲ πρὸ τῆς σατρα-
πείας μηδὲ ταύτης τῆς τιμῆς καὶ πίστεως ἀπείρατον
εἶναι, ἐπὶ τῷ ἐν Μαλλοῖς ἔργῳ· εἶναι δὲ αὐτῷ ἑπτὰ 4
εἰς τότε σωματοφύλακας, Λεοννάτον Ἀντέου, Ἡφαι-
στίωνα τὸν Ἀμύντορος, Λυσίμαχον Ἀγαθοκλέους,
Ἀριστόνουν Πεισαίου, τούτους μὲν Πελλαίους, Περ-
δίκκαν δὲ Ὀρόντου ἐκ τῆς Ὀρεστίδος, Πτολεμαῖον
δὲ τὸν Λάγου καὶ Πείθωνα Κρατεύα Ἑορδαίους·
ὄγδοον δὲ προσγενέσθαι αὐτοῖς Πευκέσταν τὸν Ἀλε-
ξάνδρου ὑπερασπίσαντα.

Ἐν τούτῳ δὲ καὶ Νέαρχος περιπλεύσας τὴν 5
Ὤρων τε καὶ Γαδρωσίων γῆν καὶ τὴν Ἰχθυοφάγων
κατῆρεν ἐς τῆς Καρμανίας τὰ πρὸς θάλασσαν ᾠκι-
σμένα· ἔνθεν δὲ ἀνελθὼν σὺν ὀλίγοις Ἀλεξάνδρῳ
ἀπήγγειλε τὰ ἀμφὶ τὸν περίπλουν τὸν γενόμενον
αὐτῷ κατὰ τὴν ἔξω θάλασσαν. τοῦτον μὲν δὴ κατα- 6
πέμπει αὖθις ἐκπεριπλεύσοντα ἔστε ἐπὶ τὴν Σου-
σιανῶν τε γῆν καὶ τοῦ Τίγρητος ποταμοῦ τὰς
ἐκβολάς· ὅπως δὲ ἐπλεύσθη αὐτῷ τὰ ἀπὸ τοῦ Ἰνδοῦ
ποταμοῦ ἐπὶ τὴν θάλασσαν τὴν Περσικὴν καὶ τὸ
στόμα τοῦ Τίγρητος, ταῦτα ἰδίᾳ ἀναγράψω αὐτῷ
Νεάρχῳ ἑπόμενος, ὡς καὶ τήνδε εἶναι ὑπὲρ Ἀλε-
ξάνδρου Ἑλληνικὴν ξυγγραφήν. ταῦτα μὲν δὴ ἐν

ὑστέρῳ ἔσται τυχόν, εἴ ὅ τε θυμός με καὶ ὁ δαίμων
ταύτῃ ἄγει.

7 Ἀλέξανδρος δὲ Ἡφαιστίωνα μὲν σύν τε τῇ
πλείστῃ μοίρᾳ τῆς στρατιᾶς καὶ τοῖς ὑποζυγίοις, καὶ
τοὺς ἐλέφαντας ἅμα οἷ ἔχοντα τὴν παρὰ θάλασσαν
ἀπὸ Καρμανίας ὡς ἐπὶ τὴν Περσίδα ἄγειν ἐκέλευσεν,
ὅτι χειμῶνος ὥρᾳ γιγνομένου αὐτῷ τοῦ στόλου τὰ
πρὸς τῇ θαλάσσῃ τῆς Περσίδος ἀλεεινά τε ἦν, καὶ
τῶν ἐπιτηδείων ἀφθόνως ἔχοντα.

29 Αὐτὸς δὲ ξὺν τοῖς κουφοτάτοις τῶν πεζῶν καὶ
ξὺν τῶν ἱππέων τοῖς ἑταίροις καὶ μέρει τινὶ τῶν
τοξοτῶν ᾔει τὴν ἐπὶ Πασαργάδας τῆς Περσίδος.
Στασάνορα δὲ καταπέμπει ἐπὶ τὴν χώραν τὴν ἑαυτοῦ.
2 ὡς δὲ ἐπὶ τοῖς ὅροις ἦν τῆς Περσίδος, Φρασαόρτην
μὲν οὐ κατέλαβε σατραπεύοντα ἔτι, (νόσῳ γὰρ τε-
τελευτηκὼς ἐτύγχανεν ἐν Ἰνδοῖς ἔτι Ἀλεξάνδρου
ὄντος) Ὀρξίνης δὲ ἐπεμέλετο τῆς Περσίδος, οὐ πρὸς
Ἀλεξάνδρου κατασταθείς, ἀλλ' ὅτι οὐκ ἀπηξίωσεν
αὐτὸν ἐν κόσμῳ Πέρσας διαφυλάξαι Ἀλεξάνδρῳ, οὐκ
3 ὄντος ἄλλου ἄρχοντος. ἦλθε δὲ ἐς Πασαργάδας καὶ
Ἀτροπάτης ὁ Μηδίας σατράπης, ἄγων Βαρυάξην
ἄνδρα Μῆδον συνειλημμένον, ὅτι ὀρθὴν τὴν κίταριν
περιθέμενος βασιλέα προσεῖπεν αὑτὸν Περσῶν τε καὶ
Μήδων, καὶ ξὺν τούτῳ τοὺς μετασχόντας αὐτῷ τοῦ
νεωτερισμοῦ τε καὶ τῆς ἀποστάσεως. τούτους μὲν
δὴ ἀπέκτεινεν Ἀλέξανδρος.

4 Ἐλύπησε δὲ αὐτὸν ἡ παρανομία ἡ ἐς τὸν Κύρου
τοῦ Καμβύσου τάφον, ὅτι διορωρυγμένον τε καὶ
σεσυλημένον κατέλαβε τοῦ Κύρου τὸν τάφον, ὡς
λέγει Ἀριστόβουλος. εἶναι γὰρ ἐν Πασαργάδαις ἐν τῷ
παραδείσῳ τῷ βασιλικῷ Κύρου ἐκείνου τάφον, καὶ
περὶ αὐτὸν ἄλσος πεφυτεῦσθαι δένδρων παντοίων,

καὶ ὕδατι εἶναι κατάρρυτον καὶ πόαν βαθεῖαν πεφυκέναι ἐν τῷ λειμῶνι. αὐτὸν δὲ τὸν τάφον τὰ μὲν κάτω 5
λίθου τετραπέδου ἐς τετράγωνον σχῆμα πεποιῆσθαι· ἄνωθεν δὲ οἴκημα ἐπεῖναι λίθινον ἐστεγασμένον, θυρίδα ἔχον φέρουσαν εἴσω στενήν, ὡς μόλις ἂν εἶναι ἀνδρὶ οὐ μεγάλῳ πολλὰ κακοπαθοῦντι παρελθεῖν. ἐν δὲ τῷ οἰκήματι πύελον χρυσῆν κεῖσθαι, ἵνα τὸ σῶμα τοῦ Κύρου ἐτέθαπτο, καὶ κλίνην παρὰ τῇ πυέλῳ· πόδας δὲ εἶναι τῇ κλίνῃ χρυσοῦς σφυρηλάτους, καὶ τάπητα ἐπιβλημάτων Βαβυλωνίων, καὶ
καυνάκας πορφυροῦς ὑποστρώματα. ἐπεῖναι δὲ καὶ 6
κάνδυς καὶ ἄλλους χιτῶνας τῆς Βαβυλωνίου ἐργασίας. καὶ ἀναξυρίδες Μηδικαὶ καὶ στολαὶ ὑακινθινοβαφεῖς λέγει ὅτι ἔκειντο, αἱ δὲ πορφύρας, αἱ δὲ ἄλλης καὶ ἄλλης χρόας, καὶ στρεπτοὶ καὶ ἀκινάκαι καὶ ἐνώτια χρυσοῦ τε καὶ λίθων κολλητά, καὶ τράπεζα ἔκειτο. ἐν μέσῳ δὲ τῆς κλίνης ἡ πύελος ἔκειτο ἡ τὸ
σῶμα τοῦ Κύρου ἔχουσα. εἶναι δὲ ἐντὸς τοῦ περιβόλου 7
πρὸς τῇ ἀναβάσει τῇ ἐπὶ τὸν τάφον φερούσῃ οἴκημα σμικρὸν τοῖς Μάγοις πεποιημένον, οἳ δὴ ἐφύλασσον τὸν Κύρου τάφον, ἔτι ἀπὸ Καμβύσου τοῦ Κύρου, παῖς παρὰ πατρὸς ἐκδεχόμενος τὴν φυλακήν. καὶ τούτοις πρόβατόν τε ἐς ἡμέραν ἐδίδοτο ἐκ βασιλέως καὶ ἀλεύρων τε καὶ οἴνου τεταγμένα καὶ ἵππος κατὰ μῆνα ἐς θυσίαν τῷ Κύρῳ. ἐπεγέγραπτο δὲ ὁ τάφος Περσικοῖς γράμμασι· καὶ ἐδήλου Περσιστὶ τάδε·
ὦ ἄνθρωπε, ἐγὼ Κῦρός εἰμι ὁ Καμβύσου 8
ὁ τὴν ἀρχὴν Πέρσαις καταστησάμενος καὶ τῆς Ἀσίας βασιλεύσας. Μὴ οὖν φθονήσῃς μοι τοῦ μνήματος.

Ἀλέξανδρος δὲ (ἐπιμελὲς γὰρ ἦν αὐτῷ, ὁπότε 9
ἕλοι Πέρσας, παριέναι ἐς τοῦ Κύρου τὸν τάφον) τὰ

μὲν ἄλλα καταλαμβάνει ἐκπεφορημένα πλὴν τῆς
πυέλου καὶ τῆς κλίνης· οἱ δὲ καὶ τὸ σῶμα τοῦ
Κύρου ἐλωβήσαντο, ἀφελόντες τὸ πῶμα τῆς πυέλου,
καὶ τὸν νεκρὸν ἐξέβαλον· αὐτὴν δὲ τὴν πύελον
ἐπειρῶντο εὔογκόν σφισι ποιήσασθαι καὶ ταύτῃ εὔφο-
ρον τὰ μὲν παρακόπτοντες, τὰ δὲ ξυνθλῶντες αὐτῆς.
ὡς δὲ οὐ προὐχώρει αὐτοῖς τοῦτο τὸ ἔργον, οὕτω
10 δὴ ἐάσαντες τὴν πύελον ἀπῆλθον. καὶ λέγει Ἀριστό-
βουλος αὐτὸς ταχθῆναι πρὸς Ἀλεξάνδρου κοσμῆσαι
ἐξ ὑπαρχῆς τῷ Κύρῳ τὸν τάφον· καὶ τοῦ μὲν σώ-
ματος ὅσαπερ ἔτι σῶα ἦν καταθεῖναι ἐς τὴν πύελον
καὶ τὸ πῶμα ἐπιθεῖναι· ὅσα δὲ λελώβητο αὐτῆς
κατορθῶσαι· καὶ τὴν κλίνην ἐντεῖναι ταινίαις καὶ
τἆλλα ὅσα ἐς κόσμον ἔκειτο κατ' ἀριθμόν τε καὶ
τοῖς πάλαι ὅμοια ἀποθεῖναι καὶ τὴν θυρίδα δὲ
ἀφανίσαι τὰ μὲν αὐτῆς λίθῳ ἐνοικοδομήσαντα, τὰ
δὲ πηλῷ ἐμπλάσαντα· καὶ ἐπιβαλεῖν τῷ πηλῷ τὸ
11 σημεῖον τὸ βασιλικόν. Ἀλέξανδρος δὲ ξυλλαβὼν τοὺς
Μάγους τοὺς φύλακας τοῦ τάφου ἐστρέβλωσεν, ὡς
κατειπεῖν τοὺς δράσαντας· οἱ δὲ οὐδὲν οὔτε σφῶν
οὔτε ἄλλου κατεῖπον στρεβλούμενοι, οὐδὲ ἄλλῃ πῃ
ἐξηλέγχοντο ξυνειδότες τῷ ἔργῳ· καὶ ἐπὶ τῷδε
ἀφείθησαν ἐξ Ἀλεξάνδρου.

30 Ἔνθεν δὲ ἐς τὰ βασίλεια ᾖει τὰ Περσῶν, ἃ δὴ
πρόσθεν κατέφλεξεν αὐτός, ὥς μοι λέλεκται, ὅτε
οὐκ ἐπῄνουν τὸ ἔργον· ἀλλ' οὐδ' αὐτὸς Ἀλέξανδρος
ἐπανελθὼν ἐπῄνει. καὶ μὲν δὴ καὶ κατὰ Ὀρξίνου
πολλοὶ λόγοι ἐλέχθησαν πρὸς Περσῶν, ὃς ἦρξε
2 Περσῶν ἐπειδὴ Φρασαόρτης ἐτελεύτησε. καὶ ἐξη-
λέγχθη Ὀρξίνης ἱερά τε ὅτι σεσυλήκει καὶ τάφους
βασιλικούς, καὶ Περσῶν πολλοὺς ὅτι οὐ ξὺν δίκῃ
ἀπέκτεινε. τοῦτον μὲν δὴ οἷς ἐτάχθη ὑπὸ Ἀλεξάν-

δρου ἐκρέμασαν. σατράπην δὲ Πέρσαις ἔταξε Πευ-
κέσταν τὸν σωματοφύλακα, πιστόν τέ οἱ ἐς τὰ μάλιστα
τιθέμενος, τά τε ἄλλα καὶ ἐπὶ τῷ ἐν Μαλλοῖς ἔργῳ,
ἵνα προεκινδύνευσέ τε καὶ συνεξέσωσεν Ἀλέξανδρον,
καὶ ἄλλως τῷ βαρβαρικῷ τρόπῳ τῆς διαίτης οὐκ
ἀξύμφορον· ἐδήλωσε δὲ ἐσθῆτά τε εὐθὺς ὡς κατε- 3
στάθη σατραπεύειν Περσῶν μόνος τῶν ἄλλων Μακε-
δόνων μεταβαλὼν τὴν Μηδικὴν καὶ φωνὴν τὴν
Περσικὴν ἐκμαθὼν καὶ τἆλλα ξύμπαντα ἐς τρόπον
τὸν Περσικὸν κατασκευασάμενος. ἐφ' οἷς Ἀλέξαν-
δρός τε ἐπῄνει αὐτὸν καὶ οἱ Πέρσαι ὡς τὰ παρὰ
σφίσι πρὸ τῶν πατρίων πρεσβεύοντι ἔχαιρον.

ΑΡΡΙΑΝΟΥ
ΑΝΑΒΑΣΕΩΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ
ΒΙΒΛΙΟΝ ΕΒΔΟΜΟΝ.

Ὡς δὲ ἐς Πασαργάδας τε καὶ ἐς Περσέπολιν 1
ἀφίκετο Ἀλέξανδρος, πόθος λαμβάνει αὐτὸν κατα-
πλεῦσαι κατὰ τὸν Εὐφράτην τε καὶ κατὰ τὸν Τίγρητα
ἐπὶ τὴν θάλασσαν τὴν Περσικὴν καὶ τῶν τε ποτα-
μῶν ἰδεῖν τὰς ἐκβολὰς τὰς ἐς τὸν πόντον, καθάπερ
τοῦ Ἰνδοῦ, καὶ τὴν ταύτῃ θάλασσαν. οἱ δὲ καὶ 2
τάδε ἀνέγραψαν, ὅτι ἐπενόει Ἀλέξανδρος περι-
πλεῦσαι τήν τε Ἀραβίαν τὴν πολλὴν καὶ τὴν Αἰθιό-
πων γῆν καὶ τὴν Λιβύην τε καὶ τοὺς Νομάδας ὑπὲρ
τὸν Ἄτλαντα τὸ ὄρος ὡς ἐπὶ Γάδειρα εἴσω ἐς τὴν
ἡμετέραν θάλασσαν· καὶ τὴν Λιβύην τε καταστρεψά-
μενος καὶ Καρχηδόνα οὕτω δὴ τῆς Ἀσίας πάσης

3 δικαίως ἂν βασιλεὺς καλεῖσθαι· τοὺς γάρ τοι Περσῶν καὶ Μήδων βασιλέας, οὐδὲ τοῦ πολλοστοῦ μέρους τῆς Ἀσίας ἐπάρχοντας, οὐ σὺν δίκῃ καλεῖν σφᾶς μεγάλους βασιλέας. ἔνθεν δὲ οἱ μὲν [λέγουσιν] ὅτι ἐς τὸν πόντον τὸν Εὔξεινον ἐσπλεῖν ἐπενόει ἐς Σκύθας τε καὶ τὴν Μαιῶτιν λίμνην, οἱ δέ, ὅτι ἐς Σικελίαν τε καὶ τὴν Μαιῶτιν λίμνην, οἱ δὲ, ὅτι ἐς Σικελίαν τε καὶ ἄκραν Ἰαπυγίαν· ἤδη γὰρ καὶ ὑποκινεῖν αὐτὸν τὸ Ῥωμαίων ὄνομα προχωροῦν ἐπὶ μέγα.

4 Ἐγὼ δὲ ὁποῖα μὲν ἦν Ἀλεξάνδρου τὰ ἐνθυμήματα οὔτε ἔχω ἐγὼ ἀτρεκῶς ξυμβαλεῖν οὔτε μέλει ἔμοιγε εἰκάζειν· ἐκεῖνο δὲ καὶ αὐτὸς ἂν μοι δοκῶ ἰσχυρίσασθαι, οὔτε μικρόν τι καὶ φαῦλον ἐπινοεῖν Ἀλέξανδρον οὔτε μεῖναι ἂν ἀτρεμοῦντα ἐπ' οὐδενὶ τῶν ἤδη κεκτημένων, οὐδὲ εἰ τὴν Εὐρώπην τῇ Ἀσίᾳ προσέθηκεν, οὐδ' εἰ τὰς Βρεττανῶν νήσους τῇ Εὐρώπῃ, ἀλλὰ ἔτι ἂν ἐπ' ἐκεῖνα ζητεῖν τι τῶν ἠγνοημένων, εἰ καὶ μὴ ἄλλῳ τῳ, ἀλλὰ αὐτόν γε αὑτῷ
5 ἐρίζοντα. καὶ ἐπὶ τῷδε ἐπαινῶ τοὺς σοφιστὰς τῶν Ἰνδῶν, ὧν λέγουσιν ἔστιν οὓς καταληφθέντας ὑπ' Ἀλεξάνδρου ὑπαιθρίους ἐν λειμῶνι, ἵναπερ αὐτοῖς διατριβαὶ ἦσαν, ἄλλο μὲν οὐδὲν ποιῆσαι πρὸς τὴν ὄψιν αὐτοῦ τε καὶ τῆς στρατιᾶς, κρούειν δὲ τοῖς ποσὶ τὴν γῆν ἐφ' ἧς βεβηκότες ἦσαν. ὡς δὲ ἤρετο Ἀλέξανδρος δι' ἑρμηνέων ὅ τι νοοῖ αὐτοῖς τὸ ἔργον,
6 τοὺς δὲ ὑποκρίνασθαι ὧδε· ὦ βασιλεῦ Ἀλέξανδρε, ἄνθρωπος μὲν ἕκαστος τοσόνδε τῆς γῆς κατέχει ὅσονπερ τοῦτό ἐστιν ἐφ' ὅτου βεβήκαμεν· σὺ δὲ ἄνθρωπος ὢν παραπλήσιος τοῖς ἄλλοις, πλήν γε δὴ ὅτι πολυπράγμων καὶ ἀτάσθαλος, ἀπὸ τῆς οἰκείας τοσαύτην γῆν ἐπεξέρχῃ πράγματα ἔχων τε καὶ παρέ-

χων ἄλλοις. καὶ οὖν καὶ ὀλίγον ὕστερον ἀποθανὼν τοσοῦτον καθέξεις τῆς γῆς ὅσον ἐξαρκεῖ ἐντεθάφθαι τῷ σώματι.

Κἀνταῦθα ἐπήνεσε μὲν Ἀλέξανδρος τούς τε 2
λόγους αὐτοὺς καὶ τοὺς εἰπόντας, ἔπρασσε δὲ ὅμως
ἄλλα καὶ τἀναντία οἷς ἐπήνεσεν. ἐπεὶ καὶ Διο-
γένην τὸν ἐκ Σινώπης θαυμάσαι λέγεται, ἐν Ἰσθμῷ
ἐντυχὼν τῷ Διογένει κατακειμένῳ ἐν ἡλίῳ, ἐπιστὰς
ξὺν τοῖς ὑπασπισταῖς καὶ τοῖς πεζεταίροις καὶ ἐρό-
μενος εἴ του δέοιτο· ὁ δὲ Διογένης ἄλλου μὲν ἔφη
δεῖσθαι οὐδενός, ἀπὸ τοῦ ἡλίου δὲ ἀπελθεῖν ἐκέ-
λευσεν αὐτόν τε καὶ τοὺς σὺν αὐτῷ. οὕτω τοι οὐ 2
πάντη ἔξω ἦν τοῦ ἐπινοεῖν τὰ κρείττω Ἀλέξανδρος,
ἀλλ' ἐκ δόξης γὰρ δεινῶς ἐκρατεῖτο. ἐπεὶ καὶ ἐς
Τάξιλα αὐτῷ ἀφικομένῳ καὶ ἰδόντι τῶν σοφιστῶν
Ἰνδῶν τοὺς γυμνοὺς πόθος ἐγένετο ξυνεῖναί τινά
οἱ τῶν ἀνδρῶν τούτων, ὅτι τὴν καρτερίαν αὐτῶν
ἐθαύμασε· καὶ ὁ μὲν πρεσβύτατος τῶν σοφιστῶν,
ὅτου ὁμιληταὶ οἱ ἄλλοι ἦσαν, Δάνδαμις ὄνομα,
οὔτε αὐτὸς ἔφη παρ' Ἀλέξανδρον ἥξειν οὔτε τοὺς
ἄλλους εἴα. ὑποκρίνασθαι γὰρ λέγεται ὡς Διὸς υἱὸς 3
καὶ αὐτὸς εἴη, εἴπερ οὖν καὶ Ἀλέξανδρος, καὶ ὅτι
οὔτε δέοιτό του τῶν παρ' Ἀλεξάνδρου, ἔχειν γάρ
οἱ εὖ τὰ παρόντα, καὶ ἅμα ὁρᾶν τοὺς ξὺν αὐτῷ
πλανωμένους τοσαύτην γῆν καὶ θάλασσαν ἐπ' ἀγαθῷ
οὐδενί, μηδὲ πέρας τι αὐτοῖς γινόμενον τῶν πολλῶν
πλανῶν. οὔτ' οὖν ποθεῖν τι αὐτὸς ὅτου κύριος ἦν
Ἀλέξανδρος δοῦναι, οὔτ' αὖ δεδιέναι, ὅτου κρατοίη
ἐκεῖνος, ἔστιν οὗ εἴργεσθαι· ζῶντι μὲν γάρ οἱ τὴν 4
Ἰνδῶν γῆν ἐξαρκεῖν, φέρουσαν τὰ ὡραῖα· ἀποθα-
νόντα δὲ ἀπαλλαγήσεσθαι οὐκ ἐπιεικοῦς ξυνοίκου
τοῦ σώματος. οὔκουν οὐδὲ Ἀλέξανδρον ἐπιχειρῆσαι

βιάσασθαι, γνόντα ἐλεύθερον ὄντα τὸν ἄνδρα· ἀλλὰ
Κάλανον γὰρ ἀναπεισθῆναι τῶν ταύτῃ σοφιστῶν,
ὅντινα μάλιστα δὴ αὐτοῦ ἀκράτορα Μεγασθένης
ἀνέγραψεν αὐτοὺς τοὺς σοφιστὰς λέγειν κακίζοντας
τὸν Κάλανον ὅτι ἀπολιπὼν τὴν παρὰ σφίσιν εὐδαι-
μονίαν, ὁ δὲ δεσπότην ἄλλον ἢ τὸν θεὸν ἐθεράπευε.
3 Ταῦτα ἐγὼ ἀνέγραψα, ὅτι καὶ ὑπὲρ Καλάνου
ἐχρῆν εἰπεῖν ἐν τῇ περὶ Ἀλεξάνδρου ξυγγραφῇ·
μαλακισθῆναι γάρ τι τῷ σώματι τὸν Κάλανον ἐν τῇ
Περσίδι γῇ, οὔπω πρόσθεν νοσήσαντα· οὔκουν οὐδὲ
δίαιταν διαιτᾶσθαι ἐθέλειν ἀρρώστου ἀνδρός, ἀλλὰ
εἰπεῖν γὰρ πρὸς Ἀλέξανδρον, καλῶς αὐτῷ ἔχειν
ἐν τῷ τοιῷδε καταστρέψαι, πρίν τινος ἐς πεῖραν
ἐλθεῖν παθήματος ὅ τι περ ἐξαναγκάσει αὐτὸν μετα-
2 βάλλειν τὴν πρόσθεν δίαιταν. καὶ Ἀλέξανδρον ἀντει-
πεῖν μὲν αὐτῷ ἐπὶ πολύ· ὡς δ᾽ οὐχ ἡττησόμενον
ἑώρα, ἀλλὰ ἄλλως ἂν ἀπαλλαγέντα, εἰ μή τις ταύτῃ
ὑπεικάθοι, οὕτω δὴ ὅπῃ ἐπήγγελλεν αὐτός, κελεῦσαι
νησθῆναι αὐτῷ πυράν, καὶ ταύτης ἐπιμεληθῆναι
Πτολεμαῖον τὸν Λάγου τὸν σωματοφύλακα. οἱ δὲ
καὶ πομπήν τινα προπομπεῦσαι αὐτοῦ λέγουσιν
ἵππους τε καὶ ἄνδρας, τοὺς μὲν ὡπλισμένους, τοὺς
δὲ θυμιάματα παντοῖα τῇ πυρᾷ ἐπιφέροντας· οἱ
δὲ καὶ ἐκπώματα χρυσᾶ καὶ ἀργυρᾶ καὶ ἐσθῆτα
3 βασιλικὴν λέγουσιν ὅτι ἔφερον. αὐτῷ δὲ παρασκευα-
σθῆναι μὲν ἵππον, ὅτι βαδίσαι ἀδυνάτως εἶχεν ὑπὸ
τῆς νόσου· οὐ μὴν δυνηθῆναί γε οὐδὲ τοῦ ἵππου
ἐπιβῆναι, ἀλλὰ ἐπὶ κλίνης γὰρ κομισθῆναι φερό-
μενον, ἐστεφανωμένον τε τῷ Ἰνδῶν νόμῳ καὶ
ᾄδοντα τῇ Ἰνδῶν γλώσσῃ. οἱ δὲ Ἰνδοὶ λέγουσιν
4 ὅτι ὕμνοι θεῶν ἦσαν καὶ αὐτῶν ἔπαινοι. καὶ τὸν
μὲν ἵππον τοῦτον ὅτου ἐπιβήσεσθαι ἔμελλε, βασι-

λικὸν ὄντα τῶν Νυσαίων, πρὶν ἀναβῆναι ἐπὶ τὴν
πυρὰν Λυσιμάχῳ χαρίσασθαι, τῶν τινι θεραπευόντων
αὐτὸν ἐπὶ σοφίᾳ· τῶν δὲ δὴ ἐκπωμάτων ἢ στρω-
μάτων ὅσα ἐμβληθῆναι ἐς τὴν πυρὰν κόσμον αὐτῷ
τετάχει Ἀλέξανδρος, ἄλλα ἄλλοις δοῦναι τῶν ἀμφ'
αὐτόν. οὕτω δὴ ἐπιβάντα τῇ πυρᾷ κατακλιθῆναι μὲν 5
ἐν κόσμῳ, ὁρᾶσθαι δὲ πρὸς τῆς στρατιᾶς ξυμπάσης.
Ἀλεξάνδρῳ δὲ οὐκ ἐπιεικὲς φανῆναι τὸ θέαμα ἐπὶ
φίλῳ ἀνδρὶ γιγνόμενον· ἀλλὰ τοῖς γὰρ ἄλλοις θαῦμα
παρασχέσθαι οὐδέν τι παρακινήσαντα ἐν τῷ πυρὶ
τοῦ σώματος. ὡς δὲ τὸ πῦρ ἐς τὴν πυρὰν ἐνέβαλον 6
οἷς προστεταγμένον ἦν, τάς τε σάλπιγγας φθέγξασθαι
λέγει Νέαρχος, οὕτως ἐξ Ἀλεξάνδρου προστεταγ-
μένον, καὶ τὴν στρατιὰν ἐπαλαλάξαι πᾶσαν ὁποῖόν
τι καὶ ἐς τὰς μάχας ἰοῦσα ἐπηλάλαζε, καὶ τοὺς
ἐλέφαντας συνεπηχῆσαι τὸ ὀξὺ καὶ πολεμικόν, τιμῶν-
τας Κάλανον. ταῦτα καὶ τὰ τοιαῦτα ὑπὲρ Καλάνου
τοῦ Ἰνδοῦ ἱκανοὶ ἀναγεγράφασιν, οὐκ ἀχρεῖα πάντῃ
ἐς ἀνθρώπους, ὅτῳ γνῶναι ἐπιμελές, ὡς καρτερόν
τέ ἐστι καὶ ἀνίκητον γνώμη ἀνθρωπίνη ὅ τι περ
ἐθέλει ἐξεργάσασθαι.

Ἐν τούτῳ δὲ Ἀλέξανδρος Ἀτροπάτην μὲν ἐπὶ 4
τὴν αὑτοῦ σατραπείαν ἐκπέμπει παρελθὼν ἐς Σοῦσα·
Ἀβουλίτην δὲ καὶ τὸν τούτου παῖδα Ὀξάθρην, ὅτι
κακῶς ἐπεμελεῖτο τῶν Σουσίων, συλλαβὼν ἀπέκτεινε.
πολλὰ μὲν δὴ πεπλημμέλητο ἐκ τῶν κατεχόντων τὰς 2
χώρας ὅσαι δορίκτητοι πρὸς Ἀλεξάνδρου ἐγένοντο ἔς
τε τὰ ἱερὰ καὶ τάφους καὶ αὐτοὺς τοὺς ὑπηκόους,
ὅτι χρόνιος ὁ εἰς Ἰνδοὺς στόλος ἐγεγένητο τῷ βασιλεῖ
καὶ οὐ πιστὸν ἐφαίνετο ἀπονοστήσειν αὐτὸν ἐκ
τοσῶνδε ἐθνῶν καὶ τοσῶνδε ἐλεφάντων, ὑπὲρ τὸν
Ἰνδόν τε καὶ Ὑδάσπην καὶ τὸν Ἀκεσίνην καὶ Ὕφασιν

3 φθειρόμενον. καὶ αἱ ἐν Γαδρωσίοις δὲ αὐτῷ ξυμ-
φοραὶ ξυνενεχθεῖσαι ἔτι μᾶλλον ἐπῆραν τοὺς ταύτῃ
σατραπεύοντας καταφρονῆσαι αὐτοῦ τῆς οἴκοι ἀπονο-
στήσεως. οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ αὐτὸς Ἀλέξανδρος ὀξύ-
τερος λέγεται γενέσθαι ἐν τῷ τότε ἐς τὸ πιστεῦσαί
τε τοῖς ἐπικαλουμένοις, ὡς πιθανοῖς δὴ ἐν παντὶ
οὖσι, καὶ ἐπὶ τὸ τιμωρήσασθαι μεγάλως τοὺς καὶ
ἐπὶ μικροῖς ἐξελεγχθέντας, ὅτι καὶ τὰ μεγάλα ἂν
ἐδόκουν αὐτῷ τῇ αὐτῇ γνώμῃ ἐξεργάσασθαι.
4 Ὁ δὲ καὶ γάμους ἐποίησεν ἐν Σούσοις ἑαυτοῦ
τε καὶ τῶν ἑταίρων· αὐτὸς μὲν τῶν Δαρείου θυγα-
τέρων τὴν πρεσβυτάτην Βαρσίνην ἠγάγετο, ὡς δὲ
λέγει Ἀριστόβουλος, καὶ ἄλλην πρὸς ταύτῃ, τῶν
Ὤχου θυγατέρων τὴν νεωτάτην Παρύσατιν. ἤδη δὲ
ἦν αὐτῷ ἠγμένη καὶ ἡ Ὀξυάρτου τοῦ Βακτρίου παῖς
5 Ῥωξάνη. Δρύπετιν δὲ Ἡφαιστίωνι δίδωσι, Δαρείου
παῖδα καὶ ταύτην, ἀδελφὴν τῆς αὐτοῦ γυναικός· ἐθέ-
λειν γάρ οἱ ἀνεψιοὺς τῶν παίδων γενέσθαι τοὺς
Ἡφαιστίωνος παῖδας· Κρατέρῳ δὲ Ἀμαστρίνην τὴν
Ὀξυάρτου τοῦ Δαρείου ἀδελφοῦ παῖδα· Περδίκκᾳ
δὲ τὴν Ἀτροπάτου τοῦ Μηδίας σατράπου παῖδα
6 ἔδωκε· Πτολεμαίῳ δὲ τῷ σωματοφύλακι καὶ Εὐμένει
τῷ γραμματεῖ τῷ βασιλικῷ τὰς Ἀρταβάζου παῖδας
τῷ μὲν Ἀρτακάμαν, τῷ δὲ Ἄρτωνιν· Νεάρχῳ δὲ τὴν
Βαρσίνης τε καὶ Μέντορος παῖδα· Σελεύκῳ δὲ τὴν
Σπιταμένους τοῦ Βακτρίου παῖδα· ὡσαύτως δὲ καὶ
τοῖς ἄλλοις ἑταίροις τὰς δοκιμωτάτας Περσῶν τε καὶ
Μήδων παῖδας ἐς ὀγδοήκοντα. οἱ γάμοι δὲ ἐποιή-
7 θησαν νόμῳ τῷ Περσικῷ· θρόνοι ἐτέθησαν τοῖς
νυμφίοις ἐφεξῆς καὶ μετὰ τὸν πότον ἧκον αἱ γαμού-
μεναι καὶ παρεκαθέζοντο ἑκάστη τῷ ἑαυτῆς· οἱ δὲ
ἐδεξιώσαντό τε αὐτὰς καὶ ἐφίλησαν· πρῶτος δὲ ὁ

βασιλεὺς ἦρξεν· ἐν τῷ αὐτῷ γὰρ πάντων ἐγίγνοντο
οἱ γάμοι. καὶ τοῦτο, εἴπερ τι ἄλλο, ἔδοξε δημοτι-
κόν τε καὶ φιλέταιρον πρᾶξαι Ἀλέξανδρον. οἱ δὲ 8
παραλαβόντες ἀπῆγον τὴν ἑαυτοῦ ἕκαστος· προῖκας
δὲ ξυμπάσαις ἐπέδωκεν Ἀλέξανδρος. καὶ ὅσοι δὲ
ἄλλοι ἠγμένοι ἦσαν Μακεδόνες τῶν Ἀσιανῶν τινας
γυναικῶν, ἀπογραφῆναι ἐκέλευσε καὶ τούτων τὰ ὀνό-
ματα, καὶ ἐγένοντο ὑπὲρ τοὺς μυρίους, καὶ τούτοις
δωρεαὶ Ἀλεξάνδρου ἐδόθησαν ἐπὶ τοῖς γάμοις.

Καὶ τὰ χρέα ἐπιλύσασθαι τῆς στρατιᾶς ὅσοις 5
χρέα ἦν ἐν καιρῷ οἱ ἔδοξε, καὶ κελεύει ἀπογράφεσθαι
ὁπόσον ὀφείλει ἕκαστος, ὡς ληψομένους. καὶ τὰ μὲν
πρῶτα ὀλίγοι ἀπέγραψαν σφῶν τὰ ὀνόματα, δε-
διότες ἐξ Ἀλεξάνδρου μὴ πεῖρα αὕτη εἴη καθειμένη,
ὅτῳ οὐκ ἀποχρῶσα ἡ μισθοφορὰ τῶν στρατιωτῶν
ἐστι καὶ ὅτῳ πολυτελὴς ἡ δίαιτα. ὡς δὲ ἐξήγγελτο 2
ὅτι οὐκ ἀπογράφουσι σφᾶς οἱ πολλοί, ἀλλ' ἐπικρύ-
πτουσιν ὅτῳ τι εἴη συμβόλαιον, τὴν μὲν ἀπιστίαν
τῶν στρατιωτῶν ἐκάκισεν· οὐ γὰρ χρῆναι οὔτ' οὖν
τὸν βασιλέα ἄλλο τι ἢ ἀληθεύειν πρὸς τοὺς ὑπη-
κόους, οὔτε τῶν ἀρχομένων τινὰ ἄλλο τι ἢ ἀλη-
θεύειν τὸν βασιλέα δοκεῖν. καταθεὶς δὲ τραπέζας ἐν 3
τῷ στρατοπέδῳ καὶ ἐπὶ τούτων χρυσίον καὶ τοὺς
ἐπιμελησομένους τῆς δόσεως ἑκάστοις, ὅστις συμ-
βόλαιον ἐπεδείκνυτο, ἐπιλύεσθαι τὰ χρέα ἐκέλευεν,
οὐκ ἀπογραφομένους ἔτι τὰ ὀνόματα. καὶ οὕτω δὴ
ἐπίστευσάν τε ἀληθεύειν Ἀλέξανδρον καὶ σὺν χάριτι
μείζονι ἐγίγνετο αὐτοῖς τὸ μὴ γνωσθῆναι μᾶλλόν
τι ἢ τὸ παύσασθαι ὀφείλοντας. λέγεται δὲ γενέσθαι
ἡ δόσις αὕτη τῇ στρατιᾷ ἐς τάλαντα δισμύρια.

Ἔδωκε δὲ καὶ δῶρα ἄλλοις ἄλλα, ὅπως τις κατ' 4
ἀξίωσιν ἐτιμᾶτο ἢ κατ' ἀρετὴν εἴ τις ἐπιφανὴς ἐγε-

γόνει ἐν τοῖς κινδύνοις. καὶ ἐστεφάνωσε χρυσοῖς
στεφάνοις τοὺς ἀνδραγαθίᾳ διαπρέποντας, πρῶτον
μὲν Πευκέσταν τὸν ὑπερασπίσαντα, ἔπειτα Λεον-
5 νάτον, καὶ τοῦτον ὑπερασπίσαντα, καὶ διὰ τοὺς ἐν
Ἰνδοῖς κινδύνους καὶ τὴν ἐν Ὤροις νίκην γενομένην,
ὅτι παραταξάμενος σὺν τῇ ὑπολειφθείσῃ δυνάμει
πρὸς τοὺς νεωτερίζοντας τῶν τε Ὠρειτῶν καὶ τῶν
πλησίον τούτων ᾠκισμένων τῇ τε μάχῃ ἐκράτησε
6 καὶ τἆλλα καλῶς ἔδοξε τὰ ἐν Ὤροις κοσμῆσαι. ἐπὶ
τούτοις δὲ Νέαρχον ἐπὶ τῷ περίπλῳ τῷ ἐκ τῆς
Ἰνδῶν γῆς κατὰ τὴν μεγάλην θάλασσαν ἐστεφάνωσε·
καὶ γὰρ καὶ οὗτος ἤδη ἀφιγμένος ἐς Σοῦσα ἦν· ἐπὶ
τούτοις δὲ Ὀνησίκριτον τὸν κυβερνήτην τῆς νεὼς
τῆς βασιλικῆς· ἔτι δὲ Ἡφαιστίωνα καὶ τοὺς ἄλλους
σωματοφύλακας.

6 Ἧκον δὲ αὐτῷ καὶ οἱ σατράπαι οἱ ἐκ τῶν πόλεών
τε τῶν νεοκτίστων καὶ τῆς ἄλλης γῆς τῆς δορια-
λώτου, παῖδας ἡβάσκοντας ἤδη ἐς τρισμυρίους
ἄγοντες, τὴν αὐτὴν ἡλικίαν γεγονότας, οὓς καὶ Ἐπι-
γόνους ἐκάλει Ἀλέξανδρος, κεκοσμημένους Μακε-
δονικοῖς ὅπλοις καὶ τὰ πολέμια ἐς τὸν τρόπον τὸν
2 Μακεδονικὸν ἠσκημένους. καὶ οὗτοι ἀφικόμενοι
λέγονται ἀνιᾶσαι Μακεδόνας, ὡς πάντα δὴ μηχανω-
μένου Ἀλεξάνδρου ὑπὲρ τοῦ μηκέτι ὡσαύτως δεῖσθαι
Μακεδόνων· εἶναι γὰρ οὖν καὶ Μηδικὴν τὴν Ἀλε-
ξάνδρου στολὴν ἄλγος οὐ σμικρὸν Μακεδόσιν ὁρω-
μένην, καὶ τοὺς γάμους ἐν τῷ νόμῳ τῷ Περσικῷ
ποιηθέντας οὐ πρὸς θυμοῦ γενέσθαι τοῖς πολλοῖς
αὐτῶν, οὐδὲ τῶν γημάντων ἔστιν οἷς, καίτοι τῇ
ἰσότητι τῇ ἐς τὸν βασιλέα μεγάλως τετιμημένοις.
3 Πευκέστας τε ὁ Περσῶν σατράπης τῇ τε σκευῇ καὶ
τῇ φωνῇ περσίζων ἐλύπει αὐτούς, ὅτι τῷ βαρβα-

ρισμῷ αὐτοῦ ἔχαιρεν Ἀλέξανδρος, καὶ οἱ Βακτρίων
δὲ καὶ οἱ Σογδιανῶν καὶ Ἀραχωτῶν ἱππεῖς, καὶ
Ζαραγγῶν δὲ καὶ Ἀρείων καὶ Παρθυαίων καὶ ἐκ
Περσῶν οἱ Εὐάκαι καλούμενοι ἱππεῖς καταλοχι-
σθέντες εἰς τὴν ἵππον τὴν ἑταιρικὴν ὅσοι αὐτῶν
κατ' ἀξίωσιν καὶ κάλλει τοῦ σώματος ἢ τῇ ἄλλῃ 4
ἀρετῇ ὑπερφέροντες ἐφαίνοντο, καὶ πέμπτη ἐπὶ τού-
τοις ἱππαρχία προσγενομένη, οὐ βαρβαρικὴ ἡ πᾶσα,
ἀλλὰ ἐπαυξηθέντος γὰρ τοῦ παντὸς ἱππικοῦ κατελέ-
γησαν ἐς αὐτὸ τῶν βαρβάρων, τῷ τε ἀγήματι προσ-
καταλεγέντες Κωφήν τε ὁ Ἀρταβάζου καὶ Ὑδάρνης
καὶ Ἀρτιβόλης οἱ Μαζαίου, καὶ Σισίνης καὶ Φραδα-
σμένης οἱ Φραταφέρνου τοῦ Παρθυαίων καὶ Ὑρκανίας
σατράπου παῖδες, καὶ Ἱστάνης Ὀξυάρτου μὲν παῖς, 5
Ῥωξάνης δὲ τῆς γυναικὸς Ἀλεξάνδρου ἀδελφός. καὶ
Αὐτοβάρης καὶ ὁ τούτου ἀδελφὸς Μιθροβαῖος, καὶ
ἡγεμὼν ἐπὶ τούτοις ἐπισταθεὶς Ὑστάσπης ὁ Βάκτριος,
καὶ τούτοις δόρατα Μακεδονικὰ ἀντὶ τῶν βαρβαρικῶν
μεσαγκύλων δοθέντα, ταῦτα πάντα ἐλύπει τοὺς
Μακεδόνας, ὡς πάντῃ δὴ βαρβαρίζοντος τῇ γνώμῃ
Ἀλεξάνδρου, τὰ δὲ Μακεδονικὰ νόμιμά τε καὶ
αὐτοὺς Μακεδόνας ἐν ἀτίμῳ χώρᾳ ἄγοντος.

Ἀλέξανδρος δὲ τῆς μὲν πεζῆς στρατιᾶς τὴν πολλὴν 7
Ἡφαιστίωνα ἄγειν κελεύει ἔστε ἐπὶ τὴν θάλασσαν
τὴν Περσικήν. αὐτὸς δὲ ἀναπλεύσαντος αὐτῷ τοῦ
ναυτικοῦ ἐς τὴν Σουσίαν γῆν ἐπιβὰς τῶν νεῶν ξὺν
τοῖς ὑπασπισταῖς τε καὶ τῷ ἀγήματι καὶ τῶν ἱππέων
τῶν ἑταίρων ἀναβιβασάμενος οὐ πολλοὺς κατέπλει
κατὰ τὸν Εὐλαῖον ποταμὸν ὡς ἐπὶ θάλασσαν. ἤδη 2
δὲ πλησίον ὢν τῆς ἐκβολῆς τῆς ἐς τὸν πόντον τὰς
μὲν πλείονάς τε καὶ πεπονηκυίας τῶν νεῶν κατα-
λείπει αὐτοῦ· αὐτὸς δὲ ταῖς μάλιστα ταχυναυτούσαις

παρέπλει ἀπὸ τοῦ Εὐλαίου ποταμοῦ κατὰ τὴν θά-
λασσαν ὡς ἐπὶ τὰς ἐκβολὰς τοῦ Τίγρητος· αἱ δὲ
ἄλλαι αὐτῷ νῆες ἀνακομισθεῖσαι κατὰ τὸν Εὐλαῖον
ἔστε ἐπὶ τὴν διώρυχα ἣ τέτμηται ἐκ τοῦ Τίγρητος
ἐς τὸν Εὐλαῖον, ταύτῃ διεκομίσθησαν ἐς τὸν
Τίγρητα.
3 Τῶν γὰρ δὴ ποταμῶν τοῦ τε Εὐφράτου καὶ
τοῦ Τίγρητος, οἳ τὴν μέσην σφῶν Συρίαν ἀπείρ-
γουσιν, ὅθεν καὶ τὸ ὄνομα Μεσοποταμία πρὸς τῶν
ἐπιχωρίων κληίζεται, ὁ μὲν Τίγρης πολύ τι ταπεινό-
τερος ῥέων τοῦ Εὐφράτου διώρυχάς τε πολλὰς ἐκ
τοῦ Εὐφράτου ἐς αὐτὸν δέχεται καὶ πολλοὺς ἄλλους
ποταμοὺς παραλαβὼν καὶ ἐξ αὐτῶν αὐξηθεὶς ἐσβάλλει
ἐς τὸν πόντον τὸν Περσικόν, μέγας τε καὶ οὐδαμοῦ
διαβατὸς ἔστε ἐπὶ τὴν ἐκβολήν, καθότι οὐ καταναλ-
4 λίσκεται αὐτοῦ οὐδὲν ἐς τὴν χώραν. ἔστι γὰρ
μετεωροτέρα ἡ ταύτῃ γῆ τοῦ ὕδατος, οὐδὲ ἐκδίδωσιν
οὗτος κατὰ τὰς διώρυχας οὐδὲ ἐς ἄλλον ποταμόν,
ἀλλὰ δέχεται γὰρ ἐκείνους μᾶλλον· ἄρδεσθαί τε ἀπὸ
5 οὗ τὴν χώραν οὐδαμῇ παρέχει. ὁ δὲ Εὐφράτης
μετέωρός τε ῥεῖ καὶ ἰσοχείλης πανταχοῦ τῇ γῇ, καὶ
διώρυχες δὲ πολλαὶ ἀπ' αὐτοῦ πεποίηνται, αἱ μὲν
ἀέναοι, ἀφ' ὧν ὑδρεύονται οἱ παρ' ἑκάτερα ᾠκι-
σμένοι· τὰς δὲ καὶ πρὸς καιρὸν ποιοῦνται, ὁπότε
σφίσιν ὕδατος ἐνδεῶς ἔχοι, ἐς τὸ ἐπάρδειν τὴν
χώραν· οὐ γὰρ ὕεται τὸ πολὺ ἡ γῆ αὕτη ἐξ οὐρα-
νοῦ· καὶ οὕτως ἐς οὐ πολὺ ὕδωρ ὁ Εὐφράτης
τελευτῶν καὶ τεναγῶδες τοῦτο ἀποπαύεται.
6 Ἀλέξανδρος δὲ περιπλεύσας κατὰ τὴν θάλασσαν
ὅσον μεταξὺ τοῦ τε Εὐλαίου ποταμοῦ καὶ τοῦ Τί-
γρητος ἐπεῖχεν ὁ αἰγιαλὸς τοῦ κόλπου τοῦ Περσικοῦ
ἔπλει κατὰ τὸν Τίγρητα ἔστε ἐπὶ τὸ στρατόπεδον

ἵνα Ἡφαιστίων αὐτῷ τὴν δύναμιν πᾶσαν ἔχων ἐστρατοπεδεύκει. ἐκεῖθεν δὲ αὖθις ἀνέπλει ἐς Ὦπιν πόλιν ἐπὶ τοῦ Τίγρητος ᾠκισμένην. ἐν δὲ τῷ ἀνάπλῳ τοὺς καταρράκτας τοὺς κατὰ τὸν ποταμὸν ἀφανίζων ὁμαλὸν πάντη ἐποίει τὸν ῥοῦν. οἳ δὴ ἐκ Περσῶν πεποιημένοι ἦσαν, τοῦ μή τινα ἀπὸ θαλάσσης ἀναπλεῦσαι εἰς τὴν χώραν αὐτῶν ναυτικῇ δυνάμει κρατήσαντα. ταῦτα δὲ μεμηχάνητο ἅτε οὐ ναυτικοῖς τοῖς Πέρσαις· οὕτω δὴ συνεχεῖς οἱ καταρράκται πεποιημένοι ἄπορον τὸν ἀνάπλουν ἐποίουν τὸν κατὰ τὸν Τίγρητα. Ἀλέξανδρος δὲ οὐκ ἔφη τῶν κρατούντων τοῖς ὅπλοις εἶναι τὰ τοιαῦτα σοφίσματα· οὔκουν πρὸς αὑτοῦ ἐποιεῖτο ταύτην τὴν ἀσφάλειαν, ἥντινα ἔργῳ οὐδὲ λόγου ἀξίαν ἀπέφηνε, οὐ χαλεπῶς διακόψας τῶν Περσῶν τὰ σπουδάσματα.

Ὡς δὲ ἐς τὴν Ὦπιν ἀφίκετο, ξυναγαγὼν τοὺς 8
Μακεδόνας προεῖπεν ὅτι τοὺς ὑπὸ γήρως ἢ πηρώσεως τοῦ σώματος ἀχρείους ἐς τὰ πολέμια ὄντας παραλύει μὲν τῆς στρατιᾶς, ἀποπέμπει δὲ ἐς τὰ σφέτερα ἤδη· ἐπιδώσει δὲ ἀπιοῦσιν ὅσα αὐτούς τε ζηλωτοτέρους ποιήσει τοῖς οἴκοι καὶ τοὺς ἄλλους Μακεδόνας ἐξορμήσει ἐς τὸ ἐθέλειν τῶν αὐτῶν κινδύνων τε καὶ πόνων μετέχειν. Ἀλέξανδρος μὲν ὡς 2
χαριούμενος δῆθεν τοῖς Μακεδόσι ταῦτα ἔλεγεν· οἱ δὲ ὡς ὑπερορώμενοί τε ἤδη πρὸς Ἀλεξάνδρου καὶ ἀχρεῖοι πάντη ἐς τὰ πολέμια νομιζόμενοι οὐκ ἀλόγως αὖ τῷ λόγῳ ἠχθέσθησαν τῷ πρὸς Ἀλεξάνδρου λεχθέντι, κατὰ τὴν στρατιὰν ταύτην πᾶσαν πολλοῖς καὶ ἄλλοις ἀχθεσθέντες, ὅτι πολλάκις ἤδη ἐλύπει αὐτοὺς ἥ τε ἐσθὴς ἡ Περσικὴ ἐς τοῦτο φέρουσα καὶ τῶν Ἐπιγόνων τῶν βαρβάρων ἡ ἐς τὰ Μακεδονικὰ ἤθη κόσμησις καὶ ἀνάμιξις τῶν ἀλλοφύλων ἱππέων

3 ἐς τὰς τῶν ἑταίρων τάξεις. οὔκουν σιγῇ ἔχοντες ἐκαρτέρησαν, ἀλλὰ πάντας γὰρ ἀπαλλάττειν τῆς στρατιᾶς ἐκέλευον, αὐτὸν δὲ μετὰ τοῦ πατρὸς στρατεύεσθαι, τὸν Ἄμμωνα δὴ τῷ λόγῳ ἐπικερτομοῦντες. ταῦτα ἀκούσας Ἀλέξανδρος (ἦν γὰρ δὴ ὀξύτερός τε ἐν τῷ τότε καὶ ἀπὸ τῆς βαρβαρικῆς θεραπείας οὐκέτι ὡς πάλαι ἐπιεικὴς ἐς τοὺς Μακεδόνας) καταπηδήσας σὺν τοῖς ἀμφ' αὐτὸν ἡγεμόσιν ἀπὸ τοῦ βήματος ξυλλαβεῖν τοὺς ἐπιφανεστάτους τῶν ταραξάντων τὸ πλῆθος κελεύει, αὐτὸς τῇ χειρὶ ἐπιδεικνύων τοῖς ὑπασπισταῖς οὕστινας χρὴ ξυλλαμβάνειν· καὶ ἐγένοντο οὗτοι ἐς τρεῖς καὶ δέκα. τούτους μὲν δὴ ἀπάγειν κελεύει τὴν ἐπὶ θανάτῳ. ὡς δὲ κατεσιώπησαν οἱ ἄλλοι ἐκπλαγέντες, ἀναβὰς αὖθις ἐπὶ τὸ βῆμα ἔλεγεν ὧδε.

9 Οὐχ ὑπὲρ τοῦ καταπαῦσαι ὑμῶν, ὦ Μακεδόνες, τὴν οἴκαδε ὁρμὴν λεχθήσεταί μοι ὅδε ὁ λόγος, ἔξεστι γὰρ ὑμῖν ἀπιέναι ὅποι βούλεσθε ἐμοῦ γε ἕνεκα, ἀλλ' ὡς γνῶναι ὑμᾶς πρὸς ὁποίους τινὰς ἡμᾶς ὄντας
2 ὁποῖοί τινες αὐτοὶ γενόμενοι ἀπαλλάσσεσθε. καὶ πρῶτά γε ἀπὸ Φιλίππου τοῦ πατρός, ᾗπερ καὶ εἰκός, τοῦ λόγου ἄρξομαι. Φίλιππος γὰρ παραλαβὼν ὑμᾶς πλανήτας καὶ ἀπόρους, ἐν διφθέραις τοὺς πολλοὺς νέμοντας ἀνὰ τὰ ὄρη πρόβατα ὀλίγα καὶ ὑπὲρ τούτων κακῶς μαχομένους Ἰλλυριοῖς τε καὶ Τριβαλλοῖς καὶ τοῖς ὁμόροις Θρᾳξί, χλαμύδας μὲν ὑμῖν ἀντὶ τῶν διφθερῶν φορεῖν ἔδωκε, κατήγαγε δὲ ἐκ τῶν ὀρῶν ἐς τὰ πεδία, ἀξιομάχους καταστήσας τοῖς προσχώροις τῶν βαρβάρων, ὡς μὴ χωρίων ἔτι ὀχυρότητι πιστεύοντας μᾶλλον ἢ τῇ οἰκείᾳ ἀρετῇ σώζεσθαι· πόλεών τε οἰκήτορας ἀπέφηνε καὶ νόμοις καὶ ἤθεσι
3 χρηστοῖς ἐκόσμησεν. αὐτῶν δὲ ἐκείνων τῶν βαρβά-

ρων, ὑφ' ὧν πρόσθεν ἤγεσθε καὶ ἐφέρεσθε αὐτοί
τε καὶ τὰ ὑμέτερα, ἡγεμόνας κατέστησεν ἐκ δούλων
καὶ ὑπηκόων, καὶ τῆς Θρᾴκης τὰ πολλὰ τῇ Μακεδονίᾳ
προσέθηκε, καὶ τῶν ἐπὶ θαλάττῃ χωρίων τὰ ἐπι-
καιρότατα καταλαβόμενος τὴν ἐμπορίαν τῇ χώρᾳ
ἀνεπέτασε, καὶ τῶν μετάλλων τὴν ἐργασίαν ἀνενδεῆ
παρέσχε· Θεσσαλῶν δὲ ἄρχοντας, οὓς πάλαι ἐτεθνή- 4
κειτε τῷ δέει, ἀπέφηνε, καὶ τὸ Φωκέων ἔθνος ταπει-
νώσας τὴν ἐς τὴν Ἑλλάδα πάροδον πλατεῖαν καὶ
εὔπορον ἀντὶ στενῆς τε καὶ ἀπόρου ὑμῖν ἐποίησεν·
Ἀθηναίους τε καὶ Θηβαίους, ἐφεδρεύοντας ἀεὶ τῇ
Μακεδονίᾳ, ἐς τοσόνδε ἐταπείνωσεν, ἤδη ταῦτά γε
καὶ ἡμῶν αὐτῷ ξυμπονούντων, ὡς ἀντὶ τοῦ φόρους
τελεῖν Ἀθηναίοις καὶ ὑπακούειν Θηβαίων, παρ' ἡμῶν
ἐν τῷ μέρει ἐκείνους τὴν ἀσφάλειάν σφισι πορίζεσθαι.
ἐς Πελοπόννησον δὲ παρελθὼν τὰ ἐκεῖ αὖ ἐκόσμησε· 5
καὶ ἡγεμὼν αὐτοκράτωρ συμπάσης τῆς ἄλλης Ἑλ-
λάδος ἀποδειχθεὶς τῆς ἐπὶ τὸν Πέρσην στρατιᾶς οὐχ
ἑαυτῷ μᾶλλόν τι τὴν δόξαν τήνδε ἢ τῷ κοινῷ τῶν
Μακεδόνων προσέθηκε.

Ταῦτα μὲν τὰ ἐκ τοῦ πατρὸς τοῦ ἐμοῦ ἐς ὑμᾶς 6
ὑπηργμένα, ὡς μὲν αὐτὰ ἐφ' ἑαυτῶν σκέψασθαι
μεγάλα, μικρὰ δὲ ὥς γε δὴ πρὸς τὰ ἡμέτερα ξυμ-
βαλεῖν· ὃς παραλαβὼν παρὰ τοῦ πατρὸς χρυσᾶ μὲν
καὶ ἀργυρᾶ ἐκπώματα ὀλίγα τάλαντα δὲ οὐδὲ ἑξή-
κοντα ἐν τοῖς θησαυροῖς, χρεῶν δὲ ὀφειλόμενα ὑπὸ
Φιλίππου ἐς πεντακόσια τάλαντα, δανεισάμενος ἐπὶ
τούτοις αὐτὸς ἄλλα ὀκτακόσια ὁρμηθεὶς ἐκ τῆς χώρας
τῆς γε οὐδὲ ὑμᾶς αὐτοὺς βοσκούσης καλῶς εὐθὺς
μὲν τοῦ Ἑλλησπόντου ὑμῖν τὸν πόρον θαλασσο-
κρατούντων ἐν τῷ τότε Περσῶν ἀνεπέτασα· κρατήσας 7
δὲ τῇ ἵππῳ τοὺς σατράπας τοῦ Δαρείου τήν τε Ἰωνίαν

πᾶσαν τῇ ὑμετέρᾳ ἀρχῇ προσέθηκα καὶ τὴν Αἰολίδα πᾶσαν καὶ Φρύγας ἀμφοτέρους καὶ Λυδούς, καὶ Μίλητον εἷλον πολιορκίᾳ· τὰ δὲ ἄλλα πάντα προσχωρήσαντα λαβὼν ἑκόντα ὑμῖν καρποῦσθαι ἔδωκα·
8 καὶ τὰ ἐξ Αἰγύπτου καὶ Κυρήνης ἀγαθά, ὅσα ἀμαχεὶ ἐκτησάμην, ὑμῖν ἔρχεται· ἥ τε κοίλη Συρία καὶ ἡ Παλαιστίνη καὶ ἡ μέση τῶν ποταμῶν ὑμέτερον κτῆμά εἰσι· καὶ Βαβυλὼν καὶ Βάκτρα καὶ Σοῦσα ὑμέτερα· καὶ ὁ Λυδῶν πλοῦτος καὶ οἱ Περσῶν θησαυροὶ καὶ τὰ Ἰνδῶν ἀγαθὰ καὶ ἡ ἔξω θάλασσα ὑμέτερα· ὑμεῖς σατράπαι, ὑμεῖς στρατηγοί, ὑμεῖς
9 ταξιάρχαι. ὡς ἔμοιγε αὐτῷ τί περίεστιν ἀπὸ τούτων τῶν πόνων ὅτι μὴ αὕτη ἡ πορφύρα καὶ τὸ διάδημα τοῦτο; κέκτημαι δὲ ἰδίᾳ οὐδέν, οὐδὲ ἔχει τις ἀποδεῖξαι θησαυροὺς ἐμοὺς ὅτι μὴ ταῦτα, ὑμέτερα κτήματα ἢ ὅσα ἕνεκα ὑμῶν φυλάττεται. ἐπεὶ οὐδὲ ἔστιν ἰδίᾳ μοι ἐς ὅ τι φυλάξω αὐτούς, σιτουμένῳ τε τὰ αὐτὰ ὑμῖν σιτία καὶ ὕπνον τὸν αὐτὸν αἱρουμένῳ· καίτοι οὐδὲ σιτία ἐμοὶ δοκῶ τὰ αὐτὰ τοῖς τρυφῶσιν ὑμῶν σιτεῖσθαι· προαγρυπνῶν δὲ ὑμῶν οἶδα, ὡς καθεύδειν ἔχοιτε ὑμεῖς.

10 Ἀλλὰ ταῦτα γὰρ ὑμῶν πονούντων καὶ ταλαιπωρουμένων ἐκτησάμην αὐτὸς ἀπόνως καὶ ἀταλαιπώρως ἐξηγούμενος. καὶ τίς ὑμῶν πονήσας οἶδεν ὑπὲρ ἐμοῦ μᾶλλον ἢ ἐγὼ ὑπὲρ ἐκείνου; ἄγε δὴ καὶ ὅτῳ τραύματα ὑμῶν ἐστι γυμνώσας αὐτὰ ἐπιδειξάτω
2 καὶ ἐγὼ τὰ ἐμὰ ἐπιδείξω ἐν μέρει· ὡς ἔμοιγε οὐκ ἔστιν ὅ τι τοῦ σώματος τῶν γε δὴ ἔμπροσθεν μερῶν ἄτρωτον ὑπολέλειπται, οὐδὲ ὅπλον τι ἔστιν ἢ ἐκ χειρὸς ἢ τῶν ἀφιεμένων οὗ γε οὐκ ἴχνη ἐν ἐμαυτῷ φέρω· ἀλλὰ καὶ ξίφει ἐκ χειρὸς τέτρωμαι καὶ τετόξευμαι ἤδη καὶ ἀπὸ μηχανῆς βέβλημαι, καὶ λίθοις

πολλαχῇ καὶ ξύλοις παιόμενος ὑπὲρ ὑμῶν καὶ τῆς
ὑμετέρας δόξης καὶ τοῦ ὑμετέρου πλούτου νικῶντας
ὑμᾶς ἄγω διὰ πάσης γῆς καὶ θαλάσσης καὶ πάντων
ποταμῶν καὶ ὀρῶν καὶ πεδίων πάντων. γάμους τε 3
ὑμῖν τοὺς αὐτοὺς γεγάμηκα καὶ πολλῶν ὑμῶν οἱ
παῖδες συγγενεῖς ἔσονται τοῖς παισὶ τοῖς ἐμοῖς. ἔτι
δὲ ᾧ χρέα ἦν, οὐ πολυπραγμονήσας ἐφ' ὅτῳ ἐγένετο,
τοσαῦτα μὲν μισθοφορούντων, τοσαῦτα δὲ ἁρπα-
ζόντων, ὁπότε ἐκ πολιορκίας ἁρπαγὴ γίγνοιτο, διαλέ-
λυμαι ταῦτα. στέφανοί τε χρυσοῖ τοῖς πλείστοις
ὑμῶν εἰσι μνημεῖα τῆς τε ἀρετῆς τῆς ὑμετέρας καὶ
τῆς ἐξ ἐμοῦ τιμῆς ἀθάνατα. ὅστις δὲ δὴ καὶ ἀπέ- 4
θανεν, εὐκλεὴς μὲν αὐτῷ ἡ τελευτὴ ἐγένετο, περι-
φανὴς δὲ ὁ τάφος, χαλκαῖ δὲ αἱ εἰκόνες τῶν πλείστων
οἴκοι ἑστᾶσιν, οἱ γονεῖς δ' ἔντιμοί εἰσι, λειτουργίας
τε ξυμπάσης καὶ εἰσφορᾶς ἀπηλλαγμένοι· οὐ γάρ
τίς γε φεύγων ὑμῶν ἐτελεύτα ἐμοῦ ἄγοντος.

Καὶ νῦν τοὺς ἀπολέμους ὑμῶν ζηλωτοὺς τοῖς 5
οἴκοι ἀποπέμψειν ἔμελλον· ἀλλ' ἐπειδὴ πάντες ἀπιέ-
ναι βούλεσθε, ἄπιτε ἅπαντες, καὶ ἀπελθόντες οἴκοι
ἀπαγγείλατε ὅτι τὸν βασιλέα ὑμῶν Ἀλέξανδρον,
νικῶντα μὲν Πέρσας καὶ Μήδους καὶ Βακτρίους καὶ
Σάκας, καταστρεψάμενον δὲ Οὐξίους τε καὶ Ἀρα- 6
χωτοὺς καὶ Δράγγας, κεκτημένον δὲ καὶ Παρθυαίους
καὶ Χωρασμίους καὶ Ὑρκανίους ἔστε ἐπὶ τὴν θά-
λασσαν τὴν Κασπίαν, ὑπερβάντα δὲ τὸν Καύκασον
ὑπὲρ τὰς Κασπίας πύλας, καὶ περάσαντα Ὦξόν τε
ποταμὸν καὶ Τάναϊν, ἔτι δὲ τὸν Ἰνδὸν ποταμόν,
οὐδενὶ ἄλλῳ ὅτι μὴ Διονύσῳ περαθέντα, καὶ τὸν
Ὑδάσπην καὶ τὸν Ἀκεσίνην καὶ τὸν Ὑδραώτην, καὶ 7
τὸν Ὕφασιν διαπεράσαντα ἄν, εἰ μὴ ὑμεῖς ἀπω-
κνήσατε, καὶ εἰς τὴν μεγάλην θάλασσαν κατ' ἀμφό-

3 φθειρόμενον. καὶ αἱ ἐν Γαδρωσίοις δὲ αὐτῷ ξυμ-
φοραὶ ξυνενεχθεῖσαι ἔτι μᾶλλον ἐπῆραν τοὺς ταύτῃ
σατραπεύοντας καταφρονῆσαι αὐτοῦ τῆς οἴκοι ἀπονο-
στήσεως. οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ αὐτὸς Ἀλέξανδρος ὀξύ-
τερος λέγεται γενέσθαι ἐν τῷ τότε ἐς τὸ πιστεῦσαί
τε τοῖς ἐπικαλουμένοις, ὡς πιθανοῖς δὴ ἐν παντὶ
οὖσι, καὶ ἐπὶ τὸ τιμωρήσασθαι μεγάλως τοὺς καὶ
ἐπὶ μικροῖς ἐξελεγχθέντας, ὅτι καὶ τὰ μεγάλα ἂν
ἐδόκουν αὐτῷ τῇ αὐτῇ γνώμῃ ἐξεργάσασθαι.
4 Ὁ δὲ καὶ γάμους ἐποίησεν ἐν Σούσοις ἑαυτοῦ
τε καὶ τῶν ἑταίρων· αὐτὸς μὲν τῶν Δαρείου θυγα-
τέρων τὴν πρεσβυτάτην Βαρσίνην ἠγάγετο, ὡς δὲ
λέγει Ἀριστόβουλος, καὶ ἄλλην πρὸς ταύτῃ, τῶν
Ὤχου θυγατέρων τὴν νεωτάτην Παρύσατιν. ἤδη δὲ
ἦν αὐτῷ ἠγμένη καὶ ἡ Ὀξυάρτου τοῦ Βακτρίου παῖς
5 Ῥωξάνη. Δρύπετιν δὲ Ἡφαιστίωνι δίδωσι, Δαρείου
παῖδα καὶ ταύτην, ἀδελφὴν τῆς αὐτοῦ γυναικός· ἐθέ-
λειν γάρ οἱ ἀνεψιοὺς τῶν παίδων γενέσθαι τοὺς
Ἡφαιστίωνος παῖδας· Κρατέρῳ δὲ Ἀμαστρίνην τὴν
Ὀξυάρτου τοῦ Δαρείου ἀδελφοῦ παῖδα· Περδίκκᾳ
δὲ τὴν Ἀτροπάτου τοῦ Μηδίας σατράπου παῖδα
6 ἔδωκε· Πτολεμαίῳ δὲ τῷ σωματοφύλακι καὶ Εὐμένει
τῷ γραμματεῖ τῷ βασιλικῷ τὰς Ἀρταβάζου παῖδας
τῷ μὲν Ἀρτακάμαν, τῷ δὲ Ἄρτωνιν· Νεάρχῳ δὲ τὴν
Βαρσίνης τε καὶ Μέντορος παῖδα· Σελεύκῳ δὲ τὴν
Σπιταμένους τοῦ Βακτρίου παῖδα· ὡσαύτως δὲ καὶ
τοῖς ἄλλοις ἑταίροις τὰς δοκιμωτάτας Περσῶν τε καὶ
Μήδων παῖδας ἐς ὀγδοήκοντα. οἱ γάμοι δὲ ἐποιή-
7 θησαν νόμῳ τῷ Περσικῷ· θρόνοι ἐτέθησαν τοῖς
νυμφίοις ἐφεξῆς καὶ μετὰ τὸν πότον ἧκον αἱ γαμού-
μεναι καὶ παρεκαθέζοντο ἑκάστη τῷ ἑαυτῆς· οἱ δὲ
ἐδεξιώσαντό τε αὐτὰς καὶ ἐφίλησαν· πρῶτος δὲ ὁ

*βασιλεὺς ἦρξεν· ἐν τῷ αὐτῷ γὰρ πάντων ἐγίγνοντο
οἱ γάμοι. καὶ τοῦτο, εἴπερ τι ἄλλο, ἔδοξε δημοτι-
κόν τε καὶ φιλέταιρον πρᾶξαι Ἀλέξανδρον. οἱ δὲ* 8
*παραλαβόντες ἀπῆγον τὴν ἑαυτοῦ ἕκαστος· προῖκας
δὲ ξυμπάσαις ἐπέδωκεν Ἀλέξανδρος. καὶ ὅσοι δὲ
ἄλλοι ἠγμένοι ἦσαν Μακεδόνες τῶν Ἀσιανῶν τινας
γυναικῶν, ἀπογραφῆναι ἐκέλευσε καὶ τούτων τὰ ὀνό-
ματα, καὶ ἐγένοντο ὑπὲρ τοὺς μυρίους, καὶ τούτοις
δωρεαὶ Ἀλεξάνδρου ἐδόθησαν ἐπὶ τοῖς γάμοις.*

Καὶ τὰ χρέα ἐπιλύσασθαι τῆς στρατιᾶς ὅσοις 5
*χρέα ἦν ἐν καιρῷ οἱ ἔδοξε, καὶ κελεύει ἀπογράφεσθαι
ὁπόσον ὀφείλει ἕκαστος, ὡς ληψομένους. καὶ τὰ μὲν
πρῶτα ὀλίγοι ἀπέγραψαν σφῶν τὰ ὀνόματα, δε-
διότες ἐξ Ἀλεξάνδρου μὴ πεῖρα αὕτη εἴη καθειμένη,
ὅτῳ οὐκ ἀποχρῶσα ἡ μισθοφορὰ τῶν στρατιωτῶν
ἐστι καὶ ὅτῳ πολυτελὴς ἡ δίαιτα. ὡς δὲ ἐξήγγελτο* 2
*ὅτι οὐκ ἀπογράφουσι σφᾶς οἱ πολλοί, ἀλλ᾽ ἐπικρύ-
πτουσιν ὅτῳ τι εἴη συμβόλαιον, τὴν μὲν ἀπιστίαν
τῶν στρατιωτῶν ἐκάκισεν· οὐ γὰρ χρῆναι οὔτ᾽ οὖν
τὸν βασιλέα ἄλλο τι ἢ ἀληθεύειν πρὸς τοὺς ὑπη-
κόους, οὔτε τῶν ἀρχομένων τινὰ ἄλλο τι ἢ ἀλη-
θεύειν τὸν βασιλέα δοκεῖν. καταθεὶς δὲ τραπέζας ἐν* 3
*τῷ στρατοπέδῳ καὶ ἐπὶ τούτων χρυσίον καὶ τοὺς
ἐπιμελησομένους τῆς δόσεως ἑκάστοις, ὅστις συμ-
βόλαιον ἐπεδείκνυτο, ἐπιλύεσθαι τὰ χρέα ἐκέλευεν,
οὐκ ἀπογραφομένους ἔτι τὰ ὀνόματα. καὶ οὕτω δὴ
ἐπίστευσάν τε ἀληθεύειν Ἀλέξανδρον καὶ σὺν χάριτι
μείζονι ἐγίγνετο αὐτοῖς τὸ μὴ γνωσθῆναι μᾶλλόν
τι ἢ τὸ παύσασθαι ὀφείλοντας. λέγεται δὲ γενέσθαι
ἡ δόσις αὕτη τῇ στρατιᾷ ἐς τάλαντα δισμύρια.*

Ἔδωκε δὲ καὶ δῶρα ἄλλοις ἄλλα, ὅπως τις κατ᾽ 4
ἀξίωσιν ἐτιμᾶτο ἢ κατ᾽ ἀρετὴν εἴ τις ἐπιφανὴς ἐγε-

γόνει ἐν τοῖς κινδύνοις. καὶ ἐστεφάνωσε χρυσοῖς
στεφάνοις τοὺς ἀνδραγαθίᾳ διαπρέποντας, πρῶτον
μὲν Πευκέσταν τὸν ὑπερασπίσαντα, ἔπειτα Λεον-
5 νάτον, καὶ τοῦτον ὑπερασπίσαντα, καὶ διὰ τοὺς ἐν
Ἰνδοῖς κινδύνους καὶ τὴν ἐν Ὥροις νίκην γενομένην,
ὅτι παραταξάμενος σὺν τῇ ὑπολειφθείσῃ δυνάμει
πρὸς τοὺς νεωτερίζοντας τῶν τε Ὠρειτῶν καὶ τῶν
πλησίον τούτων ᾠκισμένων τῇ τε μάχῃ ἐκράτησε
6 καὶ τἆλλα καλῶς ἔδοξε τὰ ἐν Ὥροις κοσμῆσαι. ἐπὶ
τούτοις δὲ Νέαρχον ἐπὶ τῷ περίπλῳ τῷ ἐκ τῆς
Ἰνδῶν γῆς κατὰ τὴν μεγάλην θάλασσαν ἐστεφάνωσε·
καὶ γὰρ καὶ οὗτος ἤδη ἀφιγμένος ἐς Σοῦσα ἦν· ἐπὶ
τούτοις δὲ Ὀνησίκριτον τὸν κυβερνήτην τῆς νεὼς
τῆς βασιλικῆς· ἔτι δὲ Ἡφαιστίωνα καὶ τοὺς ἄλλους
σωματοφύλακας.

6 Ἧκον δὲ αὐτῷ καὶ οἱ σατράπαι οἱ ἐκ τῶν πόλεών
τε τῶν νεοκτίστων καὶ τῆς ἄλλης γῆς τῆς δορια-
λώτου, παῖδας ἡβάσκοντας ἤδη ἐς τρισμυρίους
ἄγοντες, τὴν αὐτὴν ἡλικίαν γεγονότας, οὓς καὶ Ἐπι-
γόνους ἐκάλει Ἀλέξανδρος, κεκοσμημένους Μακε-
δονικοῖς ὅπλοις καὶ τὰ πολέμια ἐς τὸν τρόπον τὸν
2 Μακεδονικὸν ἠσκημένους. καὶ οὗτοι ἀφικόμενοι
λέγονται ἀνιᾶσαι Μακεδόνας, ὡς πάντα δὴ μηχανω-
μένου Ἀλεξάνδρου ὑπὲρ τοῦ μηκέτι ὡσαύτως δεῖσθαι
Μακεδόνων· εἶναι γὰρ οὖν καὶ Μηδικὴν τὴν Ἀλε-
ξάνδρου στολὴν ἄλγος οὐ σμικρὸν Μακεδόσιν ὁρω-
μένην, καὶ τοὺς γάμους ἐν τῷ νόμῳ τῷ Περσικῷ
ποιηθέντας οὐ πρὸς θυμοῦ γενέσθαι τοῖς πολλοῖς
αὐτῶν, οὐδὲ τῶν γημάντων ἔστιν οἷς, καίτοι τῇ
ἰσότητι τῇ ἐς τὸν βασιλέα μεγάλως τετιμημένοις.
3 Πευκέστας τε ὁ Περσῶν σατράπης τῇ τε σκευῇ καὶ
τῇ φωνῇ περσίζων ἐλύπει αὐτούς, ὅτι τῷ βαρβα-

ρισμῷ αὐτοῦ ἔχαιρεν Ἀλέξανδρος, καὶ οἱ Βακτρίων
δὲ καὶ οἱ Σογδιανῶν καὶ Ἀραχωτῶν ἱππεῖς, καὶ
Ζαραγγῶν δὲ καὶ Ἀρείων καὶ Παρθυαίων καὶ ἐκ
Περσῶν οἱ Εὐάκαι καλούμενοι ἱππεῖς καταλοχι-
σθέντες εἰς τὴν ἵππον τὴν ἑταιρικὴν ὅσοι αὐτῶν
κατ' ἀξίωσιν καὶ κάλλει τοῦ σώματος ἢ τῇ ἄλλῃ 4
ἀρετῇ ὑπερφέροντες ἐφαίνοντο, καὶ πέμπτη ἐπὶ τού-
τοις ἱππαρχία προσγενομένη, οὐ βαρβαρικὴ ἡ πᾶσα,
ἀλλὰ ἐπαυξηθέντος γὰρ τοῦ παντὸς ἱππικοῦ κατελέ-
γησαν ἐς αὐτὸ τῶν βαρβάρων, τῷ τε ἀγήματι προσ-
καταλεγέντες Κωφήν τε ὁ Ἀρταβάζου καὶ Ὑδάρνης
καὶ Ἀρτιβόλης οἱ Μαζαίου, καὶ Σισίνης καὶ Φραδα-
σμένης οἱ Φραταφέρνου τοῦ Παρθυαίων καὶ Ὑρκανίας
σατράπου παῖδες, καὶ Ἱστάνης Ὀξυάρτου μὲν παῖς, 5
Ῥωξάνης δὲ τῆς γυναικὸς Ἀλεξάνδρου ἀδελφός. καὶ
Αὐτοβάρης καὶ ὁ τούτου ἀδελφὸς Μιθροβαῖος, καὶ
ἡγεμὼν ἐπὶ τούτοις ἐπισταθεὶς Ὑστάσπης ὁ Βάκτριος,
καὶ τούτοις δόρατα Μακεδονικὰ ἀντὶ τῶν βαρβαρικῶν
μεσαγκύλων δοθέντα, ταῦτα πάντα ἐλύπει τοὺς
Μακεδόνας, ὡς πάντῃ δὴ βαρβαρίζοντος τῇ γνώμῃ
Ἀλεξάνδρου, τὰ δὲ Μακεδονικὰ νόμιμά τε καὶ
αὐτοὺς Μακεδόνας ἐν ἀτίμῳ χώρᾳ ἄγοντος.

Ἀλέξανδρος δὲ τῆς μὲν πεζῆς στρατιᾶς τὴν πολλὴν 7
Ἡφαιστίωνα ἄγειν κελεύει ἔστε ἐπὶ τὴν θάλασσαν
τὴν Περσικήν. αὐτὸς δὲ ἀναπλεύσαντος αὐτῷ τοῦ
ναυτικοῦ ἐς τὴν Σουσίαν γῆν ἐπιβὰς τῶν νεῶν ξὺν
τοῖς ὑπασπισταῖς τε καὶ τῷ ἀγήματι καὶ τῶν ἱππέων
τῶν ἑταίρων ἀναβιβασάμενος οὐ πολλοὺς κατέπλει
κατὰ τὸν Εὐλαῖον ποταμὸν ὡς ἐπὶ θάλασσαν. ἤδη 2
δὲ πλησίον ὢν τῆς ἐκβολῆς τῆς ἐς τὸν πόντον τὰς
μὲν πλείονάς τε καὶ πεπονηκυίας τῶν νεῶν κατα-
λείπει αὐτοῦ· αὐτὸς δὲ ταῖς μάλιστα ταχυναυτούσαις

παρέπλει ἀπὸ τοῦ Εὐλαίου ποταμοῦ κατὰ τὴν θά-
λασσαν ὡς ἐπὶ τὰς ἐκβολὰς τοῦ Τίγρητος· αἱ δὲ
ἄλλαι αὐτῷ νῆες ἀνακομισθεῖσαι κατὰ τὸν Εὐλαῖον
ἔστε ἐπὶ τὴν διώρυχα ᾗ τέτμηται ἐκ τοῦ Τίγρητος
ἐς τὸν Εὐλαῖον, ταύτῃ διεκομίσθησαν ἐς τὸν
Τίγρητα.

3 Τῶν γὰρ δὴ ποταμῶν τοῦ τε Εὐφράτου καὶ
τοῦ Τίγρητος, οἳ τὴν μέσην σφῶν Συρίαν ἀπείρ-
γουσιν, ὅθεν καὶ τὸ ὄνομα Μεσοποταμία πρὸς τῶν
ἐπιχωρίων κληΐζεται, ὁ μὲν Τίγρης πολύ τι ταπεινό-
τερος ῥέων τοῦ Εὐφράτου διώρυχάς τε πολλὰς ἐκ
τοῦ Εὐφράτου ἐς αὐτὸν δέχεται καὶ πολλοὺς ἄλλους
ποταμοὺς παραλαβὼν καὶ ἐξ αὐτῶν αὐξηθεὶς ἐσβάλλει
ἐς τὸν πόντον τὸν Περσικόν, μέγας τε καὶ οὐδαμοῦ
διαβατὸς ἔστε ἐπὶ τὴν ἐκβολήν, καθότι οὐ κατανα-
4 λίσκεται αὐτοῦ οὐδὲν ἐς τὴν χώραν. ἔστι γὰρ
μετεωροτέρα ἡ ταύτῃ γῆ τοῦ ὕδατος, οὐδὲ ἐκδίδωσιν
οὗτος κατὰ τὰς διώρυχας οὐδὲ ἐς ἄλλον ποταμόν,
ἀλλὰ δέχεται γὰρ ἐκείνους μᾶλλον· ἄρδεσθαί τε ἀπὸ
5 οὗ τὴν χώραν οὐδαμῇ παρέχει. ὁ δὲ Εὐφράτης
μετέωρός τε ῥεῖ καὶ ἰσοχείλης πανταχοῦ τῇ γῇ, καὶ
διώρυχες δὲ πολλαὶ ἀπ' αὐτοῦ πεποίηνται, αἱ μὲν
ἀέναοι, ἀφ' ὧν ὑδρεύονται οἱ παρ' ἑκάτερα ᾠκι-
σμένοι· τὰς δὲ καὶ πρὸς καιρὸν ποιοῦνται, ὁπότε
σφίσιν ὕδατος ἐνδεῶς ἔχοι, ἐς τὸ ἐπάρδειν τὴν
χώραν· οὐ γὰρ ὕεται τὸ πολὺ ἡ γῆ αὕτη ἐξ οὐρα-
νοῦ· καὶ οὕτως ἐς οὐ πολὺ ὕδωρ ὁ Εὐφράτης
τελευτῶν καὶ τεναγῶδες τοῦτο ἀποπαύεται.

6 Ἀλέξανδρος δὲ περιπλεύσας κατὰ τὴν θάλασσαν
ὅσον μεταξὺ τοῦ τε Εὐλαίου ποταμοῦ καὶ τοῦ Τί-
γρητος ἐπεῖχεν ὁ αἰγιαλὸς τοῦ κόλπου τοῦ Περσικοῦ
ἀνέπλει κατὰ τὸν Τίγρητα ἔστε ἐπὶ τὸ στρατόπεδον

ἵνα Ἡφαιστίων αὐτῷ τὴν δύναμιν πᾶσαν ἔχων ἐστρατοπεδεύκει. ἐκεῖθεν δὲ αὖθις ἔπλει ἐς Ὦπιν, πόλιν ἐπὶ τοῦ Τίγρητος ᾠκισμένην. ἐν δὲ τῷ ἀνάπλῳ τοὺς καταρράκτας τοὺς κατὰ τὸν ποταμὸν ἀφανίζων ὁμαλὸν πάντη ἐποίει τὸν ῥοῦν, οἳ δὴ ἐκ Περσῶν πεποιημένοι ἦσαν, τοῦ μή τινα ἀπὸ θαλάσσης ἀναπλεῦσαι εἰς τὴν χώραν αὐτῶν νηΐτῃ στόλῳ κρατήσαντα. ταῦτα δὲ μεμηχάνητο ἅτε δὴ οὐ ναυτικοῖς τοῖς Πέρσαις· οὕτω δὴ συνεχεῖς οἱ καταρράκται πεποιημένοι ἄπορον τὸν ἀνάπλουν ἐποίουν τὸν κατὰ τὸν Τίγρητα. Ἀλέξανδρος δὲ οὐκ ἔφη τῶν κρατούντων τοῖς ὅπλοις εἶναι τὰ τοιαῦτα σοφίσματα· οὔκουν πρὸς αὐτοῦ ἐποιεῖτο ταύτην τὴν ἀσφάλειαν, ἥντινα ἔργῳ οὐδὲ λόγου ἀξίαν ἀπέφηνε, οὐ χαλεπῶς διακόψας τῶν Περσῶν τὰ σπουδάσματα.

Ὡς δὲ ἐς τὴν Ὦπιν ἀφίκετο, ξυναγαγὼν τοὺς Μακεδόνας προεῖπεν ὅτι τοὺς ὑπὸ γήρως ἢ πηρώσεως τοῦ σώματος ἀχρείους ἐς τὰ πολέμια ὄντας παραλύει μὲν τῆς στρατιᾶς, ἀποπέμπει δὲ ἐς τὰ σφέτερα ἤθη· ἐπιδώσει δὲ ἀπιοῦσιν ὅσα αὐτούς τε ζηλωτοτέρους ποιήσει τοῖς οἴκοι καὶ τοὺς ἄλλους Μακεδόνας ἐξορμήσει ἐς τὸ ἐθέλειν τῶν αὐτῶν κινδύνων τε καὶ πόνων μετέχειν. Ἀλέξανδρος μὲν ὡς χαριούμενος δῆθεν τοῖς Μακεδόσι ταῦτα ἔλεγεν· οἱ δὲ ὡς ὑπερορώμενοί τε ἤδη πρὸς Ἀλεξάνδρου καὶ ἀχρεῖοι πάντη ἐς τὰ πολέμια νομιζόμενοι οὐκ ἀλόγως αὖ τῷ λόγῳ ἠχθέσθησαν τῷ πρὸς Ἀλεξάνδρου λεχθέντι, κατὰ τὴν στρατιὰν ταύτην πᾶσαν πολλοῖς καὶ ἄλλοις ἀχθεσθέντες, ὅτι πολλάκις ἤδη ἐλύπει αὐτοὺς ἥ τε ἐσθὴς ἡ Περσικὴ ἐς τοῦτο φέρουσα καὶ τῶν Ἐπιγόνων τῶν βαρβάρων ἡ ἐς τὰ Μακεδονικὰ ἤθη κόσμησις καὶ ἀνάμιξις τῶν ἀλλοφύλων ἱππέων

3 ἐς τὰς τῶν ἑταίρων τάξεις. οὔκουν σιγῇ ἔχοντες ἐκαρτέρησαν, ἀλλὰ πάντας γὰρ ἀπαλλάττειν τῆς στρατιᾶς ἐκέλευον, αὐτὸν δὲ μετὰ τοῦ πατρὸς στρατεύεσθαι, τὸν Ἄμμωνα δὴ τῷ λόγῳ ἐπικερτομοῦντες. ταῦτα ἀκούσας Ἀλέξανδρος (ἦν γὰρ δὴ ὀξύτερός τε ἐν τῷ τότε καὶ ἀπὸ τῆς βαρβαρικῆς θεραπείας οὐκέτι ὡς πάλαι ἐπιεικὴς ἐς τοὺς Μακεδόνας) καταπηδήσας σὺν τοῖς ἀμφ' αὐτὸν ἡγεμόσιν ἀπὸ τοῦ βήματος ξυλλαβεῖν τοὺς ἐπιφανεστάτους τῶν ταραξάντων τὸ πλῆθος κελεύει, αὐτὸς τῇ χειρὶ ἐπιδεικνύων τοῖς ὑπασπισταῖς οὕστινας χρὴ ξυλλαμβάνειν· καὶ ἐγένοντο οὗτοι ἐς τρεῖς καὶ δέκα. τούτους μὲν δὴ ἀπάγειν κελεύει τὴν ἐπὶ θανάτῳ. ὡς δὲ κατεσιώπησαν οἱ ἄλλοι ἐκπλαγέντες, ἀναβὰς αὖθις ἐπὶ τὸ βῆμα ἔλεγεν ὧδε.

9 Οὐχ ὑπὲρ τοῦ καταπαῦσαι ὑμῶν, ὦ Μακεδόνες, τὴν οἴκαδε ὁρμὴν λεχθήσεταί μοι ὅδε ὁ λόγος, ἔξεστι γὰρ ὑμῖν ἀπιέναι ὅποι βούλεσθε ἐμοῦ γε ἕνεκα, ἀλλ' ὡς γνῶναι ὑμᾶς πρὸς ὁποίους τινὰς ἡμᾶς ὄντας
2 ὁποῖοί τινες αὐτοὶ γενόμενοι ἀπαλλάσσεσθε. καὶ πρῶτά γε ἀπὸ Φιλίππου τοῦ πατρός, ἧπερ καὶ εἰκός, τοῦ λόγου ἄρξομαι. Φίλιππος γὰρ παραλαβὼν ὑμᾶς πλανήτας καὶ ἀπόρους, ἐν διφθέραις τοὺς πολλοὺς νέμοντας ἀνὰ τὰ ὄρη πρόβατα ὀλίγα καὶ ὑπὲρ τούτων κακῶς μαχομένους Ἰλλυριοῖς τε καὶ Τριβαλλοῖς καὶ τοῖς ὁμόροις Θρᾳξί, χλαμύδας μὲν ὑμῖν ἀντὶ τῶν διφθερῶν φορεῖν ἔδωκε, κατήγαγε δὲ ἐκ τῶν ὀρῶν ἐς τὰ πεδία, ἀξιομάχους καταστήσας τοῖς προσχώροις τῶν βαρβάρων, ὡς μὴ χωρίων ἔτι ὀχυρότητι πιστεύοντας μᾶλλον ἢ τῇ οἰκείᾳ ἀρετῇ σώζεσθαι· πόλεών τε οἰκήτορας ἀπέφηνε καὶ νόμοις καὶ ἤθεσι
3 χρηστοῖς ἐκόσμησεν. αὐτῶν δὲ ἐκείνων τῶν βαρβά-

ρων, ὑφ' ὧν πρόσθεν ἤγεσθε καὶ ἐφέρεσθε αὐτοί
τε καὶ τὰ ὑμέτερα, ἡγεμόνας κατέστησεν ἐκ δούλων
καὶ ὑπηκόων, καὶ τῆς Θρᾴκης τὰ πολλὰ τῇ Μακεδονίᾳ
προσέθηκε, καὶ τῶν ἐπὶ θαλάττῃ χωρίων τὰ ἐπι-
καιρότατα καταλαβόμενος τὴν ἐμπορίαν τῇ χώρᾳ
ἀνεπέτασε, καὶ τῶν μετάλλων τὴν ἐργασίαν ἀνενδεῆ
παρέσχε· Θεσσαλῶν δὲ ἄρχοντας, οὓς πάλαι ἐτεθνή- 4
κειτε τῷ δέει, ἀπέφηνε, καὶ τὸ Φωκέων ἔθνος ταπει-
νώσας τὴν ἐς τὴν Ἑλλάδα πάροδον πλατεῖαν καὶ
εὔπορον ἀντὶ στενῆς τε καὶ ἀπόρου ὑμῖν ἐποίησεν·
Ἀθηναίους τε καὶ Θηβαίους, ἐφεδρεύοντας ἀεὶ τῇ
Μακεδονίᾳ, ἐς τοσόνδε ἐταπείνωσεν, ἤδη ταῦτά γε
καὶ ἡμῶν αὐτῷ ξυμπονούντων, ὡς ἀντὶ τοῦ φόρους
τελεῖν Ἀθηναίοις καὶ ὑπακούειν Θηβαίων, παρ' ἡμῶν
ἐν τῷ μέρει ἐκείνους τὴν ἀσφάλειάν σφισι πορίζεσθαι.
ἐς Πελοπόννησον δὲ παρελθὼν τὰ ἐκεῖ αὖ ἐκόσμησε· 5
καὶ ἡγεμὼν αὐτοκράτωρ συμπάσης τῆς ἄλλης Ἑλ-
λάδος ἀποδειχθεὶς τῆς ἐπὶ τὸν Πέρσην στρατιᾶς οὐχ
ἑαυτῷ μᾶλλόν τι τὴν δόξαν τήνδε ἢ τῷ κοινῷ τῶν
Μακεδόνων προσέθηκε.

Ταῦτα μὲν τὰ ἐκ τοῦ πατρὸς τοῦ ἐμοῦ ἐς ὑμᾶς 6
ὑπηργμένα, ὡς μὲν αὐτὰ ἐφ' ἑαυτῶν σκέψασθαι
μεγάλα, μικρὰ δὲ ὥς γε δὴ πρὸς τὰ ἡμέτερα ξυμ-
βαλεῖν· ὃς παραλαβὼν παρὰ τοῦ πατρὸς χρυσᾶ μὲν
καὶ ἀργυρᾶ ἐκπώματα ὀλίγα τάλαντα δὲ οὐδὲ ἑξή-
κοντα ἐν τοῖς θησαυροῖς, χρεῶν δὲ ὀφειλόμενα ὑπὸ
Φιλίππου ἐς πεντακόσια τάλαντα, δανεισάμενος ἐπὶ
τούτοις αὐτὸς ἄλλα ὀκτακόσια ὁρμηθεὶς ἐκ τῆς χώρας
τῆς γε οὐδὲ ὑμᾶς αὐτοὺς βοσκούσης καλῶς εὐθὺς
μὲν τοῦ Ἑλλησπόντου ὑμῖν τὸν πόρον θαλασσο-
κρατούντων ἐν τῷ τότε Περσῶν ἀνεπέτασα· κρατήσας 7
δὲ τῇ ἵππῳ τοὺς σατράπας τοῦ Δαρείου τήν τε Ἰωνίαν

πᾶσαν τῇ ὑμετέρᾳ ἀρχῇ προσέθηκα καὶ τὴν Αἰολίδα
πᾶσαν καὶ Φρύγας ἀμφοτέρους καὶ Λυδούς, καὶ
Μίλητον εἷλον πολιορκίᾳ· τὰ δὲ ἄλλα πάντα προσ-
χωρήσαντα λαβὼν ἑκόντα ὑμῖν καρποῦσθαι ἔδωκα·
8 καὶ τὰ ἐξ Αἰγύπτου καὶ Κυρήνης ἀγαθά, ὅσα ἀμαχεὶ
ἐκτησάμην, ὑμῖν ἔρχεται· ἥ τε κοίλη Συρία καὶ ἡ
Παλαιστίνη καὶ ἡ μέση τῶν ποταμῶν ὑμέτερον
κτῆμά εἰσι· καὶ Βαβυλὼν καὶ Βάκτρα καὶ Σοῦσα
ὑμέτερα· καὶ ὁ Λυδῶν πλοῦτος καὶ οἱ Περσῶν
θησαυροὶ καὶ τὰ Ἰνδῶν ἀγαθὰ καὶ ἡ ἔξω θάλασσα
ὑμέτερα· ὑμεῖς σατράπαι, ὑμεῖς στρατηγοί, ὑμεῖς
9 ταξιάρχαι. ὡς ἔμοιγε αὐτῷ τί περίεστιν ἀπὸ τούτων
τῶν πόνων ὅτι μὴ αὕτη ἡ πορφύρα καὶ τὸ διάδημα
τοῦτο; κέκτημαι δὲ ἰδίᾳ οὐδέν, οὐδὲ ἔχει τις ἀπο-
δεῖξαι θησαυροὺς ἐμοὺς ὅτι μὴ ταῦτα, ὑμέτερα
κτήματα ἢ ὅσα ἕνεκα ὑμῶν φυλάττεται. ἐπεὶ οὐδὲ
ἔστιν ἰδίᾳ μοι ἐς ὅ τι φυλάξω αὐτούς, σιτουμένῳ
τε τὰ αὐτὰ ὑμῖν σιτία καὶ ὕπνον τὸν αὐτὸν αἱρου-
μένῳ· καίτοι οὐδὲ σιτία ἐμοὶ δοκῶ τὰ αὐτὰ τοῖς
τρυφῶσιν ὑμῶν σιτεῖσθαι· προαγρυπνῶν δὲ ὑμῶν
οἶδα, ὡς καθεύδειν ἔχοιτε ὑμεῖς.

10 Ἀλλὰ ταῦτα γὰρ ὑμῶν πονούντων καὶ ταλαι-
πωρουμένων ἐκτησάμην αὐτὸς ἀπόνως καὶ ἀταλαι-
πώρως ἐξηγούμενος. καὶ τίς ὑμῶν πονήσας οἶδεν
ὑπὲρ ἐμοῦ μᾶλλον ἢ ἐγὼ ὑπὲρ ἐκείνου; ἄγε δὴ καὶ
ὅτῳ τραύματα ὑμῶν ἐστι γυμνώσας αὐτὰ ἐπιδειξάτω
2 καὶ ἐγὼ τὰ ἐμὰ ἐπιδείξω ἐν μέρει· ὡς ἔμοιγε οὐκ
ἔστιν ὅ τι τοῦ σώματος τῶν γε δὴ ἔμπροσθεν μερῶν
ἄτρωτον ὑπολέλειπται, οὐδὲ ὅπλον τι ἔστιν ἢ ἐκ χει-
ρὸς ἢ τῶν ἀφιεμένων οὗ γε οὐκ ἴχνη ἐν ἐμαυτῷ
φέρω· ἀλλὰ καὶ ξίφει ἐκ χειρὸς τέτρωμαι καὶ τετό-
ξευμαι ἤδη καὶ ἀπὸ μηχανῆς βέβλημαι, καὶ λίθοις

πολλαχῇ καὶ ξύλοις παιόμενος ὑπὲρ ὑμῶν καὶ τῆς
ὑμετέρας δόξης καὶ τοῦ ὑμετέρου πλούτου νικῶντας
ὑμᾶς ἄγω διὰ πάσης γῆς καὶ θαλάσσης καὶ πάντων
ποταμῶν καὶ ὀρῶν καὶ πεδίων πάντων. γάμους τε 3
ὑμῖν τοὺς αὐτοὺς γεγάμηκα καὶ πολλῶν ὑμῶν οἱ
παῖδες συγγενεῖς ἔσονται τοῖς παισὶ τοῖς ἐμοῖς. ἔτι
δὲ ᾧ χρέα ἦν, οὐ πολυπραγμονήσας ἐφ' ὅτῳ ἐγένετο,
τοσαῦτα μὲν μισθοφορούντων, τοσαῦτα δὲ ἁρπα-
ζόντων, ὁπότε ἐκ πολιορκίας ἁρπαγὴ γίγνοιτο, διαλέ-
λυμαι ταῦτα. στέφανοί τε χρυσοῖ τοῖς πλείστοις
ὑμῶν εἰσι μνημεῖα τῆς τε ἀρετῆς τῆς ὑμετέρας καὶ
τῆς ἐξ ἐμοῦ τιμῆς ἀθάνατα. ὅστις δὲ δὴ καὶ ἀπέ- 4
θανεν, εὐκλεὴς μὲν αὐτῷ ἡ τελευτὴ ἐγένετο, περι-
φανὴς δὲ ὁ τάφος, χαλκαῖ δὲ αἱ εἰκόνες τῶν πλείστων
οἴκοι ἑστᾶσιν, οἱ γονεῖς δ' ἔντιμοί εἰσι, λειτουργίας
τε ξυμπάσης καὶ εἰσφορᾶς ἀπηλλαγμένοι· οὐ γάρ
τίς γε φεύγων ὑμῶν ἐτελεύτα ἐμοῦ ἄγοντος.

Καὶ νῦν τοὺς ἀπολέμους ὑμῶν ζηλωτοὺς τοῖς 5
οἴκοι ἀποπέμψειν ἔμελλον· ἀλλ' ἐπειδὴ πάντες ἀπιέ-
ναι βούλεσθε, ἄπιτε ἅπαντες, καὶ ἀπελθόντες οἴκοι
ἀπαγγείλατε ὅτι τὸν βασιλέα ὑμῶν Ἀλέξανδρον,
νικῶντα μὲν Πέρσας καὶ Μήδους καὶ Βακτρίους καὶ
Σάκας, καταστρεψάμενον δὲ Οὐξίους τε καὶ Ἀρα- 6
χωτοὺς καὶ Δράγγας, κεκτημένον δὲ καὶ Παρθυαίους
καὶ Χωρασμίους καὶ Ὑρκανίους ἔστε ἐπὶ τὴν θά-
λασσαν τὴν Κασπίαν, ὑπερβάντα δὲ τὸν Καύκασον
ὑπὲρ τὰς Κασπίας πύλας, καὶ περάσαντα Ὦξόν τε
ποταμὸν καὶ Τάναϊν, ἔτι δὲ τὸν Ἰνδὸν ποταμόν,
οὐδενὶ ἄλλῳ ὅτι μὴ Διονύσῳ περαθέντα, καὶ τὸν
Ὑδάσπην καὶ τὸν Ἀκεσίνην καὶ τὸν Ὑδραώτην, καὶ 7
τὸν Ὕφασιν διαπεράσαντα ἄν, εἰ μὴ ὑμεῖς ἀπω-
κνήσατε, καὶ εἰς τὴν μεγάλην θάλασσαν κατ' ἀμφό-

τερα τοῦ Ἰνδοῦ τὰ στόματα ἐμβαλόντα, καὶ διὰ τῆς Γαδρωσίας τῆς ἐρήμου ἐλθόντα, ᾗ οὐδείς πω πρόσθεν ξὺν στρατιᾷ ἦλθε, καὶ Καρμανίαν ἐν παρόδῳ προσκτησάμενον καὶ τὴν Ὠρειτῶν γῆν, περιπεπλευκότος δὲ ἤδη αὐτῷ τοῦ ναυτικοῦ τὴν ἀπ' Ἰνδῶν γῆς εἰς Πέρσας θάλασσαν, ὡς εἰς Σοῦσα ἐπανηγάγετε, ἀπολιπόντες οἴχεσθε, παραδόντες φυλάσσειν τοῖς νενικημένοις βαρβάροις. ταῦτα ὑμῖν καὶ πρὸς ἀνθρώπων ἴσως εὐκλεᾶ καὶ πρὸς θεῶν ὅσια δήπου ἔσται ἀπαγγελθέντα. ἄπιτε.

11 *Ταῦτα εἰπὼν κατεπήδησέ τε ἀπὸ τοῦ βήματος
ὀξέως καὶ ἐς τὰ βασίλεια παρελθὼν οὔτε ἐθεράπευσε
τὸ σῶμα οὔτε τῳ ὤφθη τῶν ἑταίρων· ἀλλ' οὐδὲ
ἐς τὴν ὑστεραίαν ὤφθη. τῇ τρίτῃ δὲ καλέσας εἴσω
τῶν Περσῶν τοὺς ἐπιλέκτους τάς τε ἡγεμονίας αὐτοῖς
τῶν τάξεων διένειμε καὶ ὅσους συγγενεῖς ἀπέφηνε,*
2 *τούτοις δὲ νόμιμον ἐποίησε φιλεῖν αὐτὸν μόνοις. οἱ
δὲ Μακεδόνες ἔν τε τῷ παραυτίκα ἀκούσαντες τῶν
λόγων ἐκπεπληγμένοι σιγῇ ἔμενον αὐτοῦ πρὸς τῷ
βήματι οὐδέ τις ἠκολούθησε τῷ βασιλεῖ ἀπαλλαττο-
μένῳ ὅτι μὴ οἱ ἀμφ' αὐτὸν ἑταῖροί τε καὶ οἱ σωματο-
φύλακες· οἱ δὲ πολλοὶ οὔτε μένοντες ὅ τι πράττωσιν*
3 *ἢ λέγωσιν εἶχον, οὔτε ἀπαλλάσσεσθαι ἤθελον. ὡς δὲ
τὰ Περσῶν τε καὶ Μήδων αὐτοῖς ἐξηγγέλλετο, αἵ τε
ἡγεμονίαι Πέρσαις διδόμεναι καὶ ἡ στρατιὰ ἡ βαρ-
βαρικὴ ἐς λόχους τε καταλεγομένη καὶ τὰ Μακε-
δονικὰ ὀνόματα ἄγημά τι Περσικὸν καλούμενον, καὶ
πεζέταιροι Πέρσαι καὶ ἀργυρασπίδων τάξις Περσικὴ
καὶ ἡ τῶν ἑταίρων ἵππος, καὶ ταύτης ἄλλο ἄγημα*
4 *βασιλικόν, οὐκέτι καρτεροὶ σφῶν ἦσαν· ἀλλὰ ξυνδρα-
μόντες ὡς πρὸς τὰ βασίλεια τὰ μὲν ὅπλα αὐτοῦ πρὸ
τῶν θυρῶν ἐρρίπτουν, ἱκετηρίας ταύτας τῷ βασιλεῖ·*

αὐτοὶ δ' ἐβόων πρὸ τῶν θυρῶν ἑστηκότες δεόμενοι
παρελθεῖν εἴσω· τούς τε αἰτίους τῆς ἐν τῷ τότε
ταραχῆς καὶ τοὺς ἄρξαντας τῆς βοῆς ἐκδιδόναι ἐθέ-
λειν· οὔκουν ἀπαλλαγήσεσθαι τῶν θυρῶν οὔτε
ἡμέρας οὔτε νυκτός, εἰ μή τινα οἶκτον σφῶν ἕξει
Ἀλέξανδρος.

Ταῦτα ὡς ἀπηγγέλλετο αὐτῷ, ὁ δὲ σπουδῇ 5
ἐξέρχεται, καὶ ἰδών τε ταπεινῶς διακειμένους καὶ
ἀκούσας σὺν οἰμωγῇ τῶν πολλῶν βοώντων καὶ αὐτῷ
προχεῖται δάκρυα. καὶ ὁ μὲν ἀνήγετο ὥς τι ἐρῶν·
οἱ δὲ ἔμενον λιπαροῦντες. καί τις αὐτῶν καθ' 6
ἡλικίαν τε καὶ ἱππαρχίαν τῆς ἵππου τῆς ἑταιρικῆς
οὐκ ἀφανής, Καλλίνης ὄνομα, τοιαῦτα εἶπεν· ὦ
βασιλεῦ, τὰ λυποῦντά ἐστι Μακεδόνας ὅτι σὺ Περσῶν
μέν τινας ἤδη πεποίησαι σαυτῷ συγγενεῖς καὶ καλοῦν-
ται Πέρσαι συγγενεῖς Ἀλεξάνδρου καὶ φιλοῦσί σε·
Μακεδόνων δὲ οὔπω τις γέγευται ταύτης τῆς τιμῆς.
ἔνθα δὴ ὑπολαβὼν Ἀλέξανδρος, ἀλλ' ὑμᾶς γε, ἔφη, 7
ξύμπαντας ἐμαυτῷ τίθεμαι συγγενεῖς καὶ τό γε ἀπὸ
τούτου οὕτω καλέσω. ταῦτα εἰπόντα προσελθὼν ὁ
Καλλίνης τε ἐφίλησεν καὶ ὅστις ἄλλος φιλῆσαι ἠθέ-
λησε. καὶ οὕτω δὴ ἀναλαβόντες τὰ ὅπλα βοῶντές
τε καὶ παιανίζοντες ἐς τὸ στρατόπεδον ἀπῇσαν.
Ἀλέξανδρος δὲ ἐπὶ τούτοις θυσίαν τε θύει τοῖς θεοῖς 8
οἷς αὐτῷ νόμος καὶ θοίνην δημοτελῆ ἐποίησε, καθή-
μενός τε αὐτὸς καὶ πάντων καθημένων, ἀμφ' αὐτὸν
μὲν Μακεδόνων, ἐν δὲ τῷ ἐφεξῆς τούτων Περσῶν,
ἐπὶ δὲ τούτοις τῶν ἄλλων ἐθνῶν ὅσοι κατ' ἀξίωσιν
ἤ τινα ἄλλην ἀρετὴν πρεσβευόμενοι, καὶ ἀπὸ τοῦ
αὐτοῦ κρατῆρος αὐτός τε καὶ οἱ ἀμφ' αὐτὸν ἀρυό-
μενοι ἔσπενδον τὰς αὐτὰς σπονδάς, καταρχομένων
τῶν τε Ἑλλήνων μάντεων καὶ τῶν Μάγων. εὔχετο 9

δέ τά τε ἄλλα ἀγαθὰ καὶ ὁμόνοιάν τε καὶ κοινωνίαν
τῆς ἀρχῆς Μακεδόσι καὶ Πέρσαις. εἶναι δὲ κατέχει
λόγος τοὺς μετασχόντας τῆς θοίνης ἐς ἐνακισχιλίους,
καὶ τούτους πάντας μίαν τε σπονδὴν σπεῖσαι καὶ ἐπ'
αὐτῇ παιανίσαι.

12 Ἔνθα δὴ ἐθελονταὶ ἤδη αὐτῷ ἀπῄεσαν τῶν
Μακεδόνων ὅσοι διὰ γῆρας ἤ τινα ἄλλην ξυμφορὰν
ἀπόλεμοι ἦσαν· καὶ οὗτοι αὐτῷ ἐγένοντο ἐς τοὺς
μυρίους. τούτοις δὲ τήν τε μισθοφορὰν οὐ τοῦ
ἐξήκοντος ἤδη χρόνου ἔδωκεν Ἀλέξανδρος μόνον,
ἀλλὰ καὶ τοῦ ἐς τὴν ἀπονόστησιν τὴν οἴκαδε ξυμ-
2 βαίνοντος. ἐπέδωκε δὲ καὶ τάλαντον ἑκάστῳ ὑπὲρ
τὴν μισθοφοράν· παῖδες δὲ εἴ τῳ ἦσαν ἐκ τῶν
Ἀσιανῶν γυναικῶν, παρὰ οἷ καταλιπεῖν ἐκέλευσε
μηδὲ στάσιν κατάγειν ἐς Μακεδονίαν ἀλλοφύλους τε
καὶ ἐκ τῶν βαρβάρων γυναικῶν παῖδας τοῖς οἴκοι
ὑπολελειμμένοις παισί τε καὶ μητράσιν αὐτῶν· αὐτὸς
δὲ ἐπιμελήσεσθαι ὡς ἐκτρέφοιντο Μακεδονικῶς, τά
τε ἄλλα καὶ ἐς τὰ πολέμια κοσμούμενοι· γενομένους
δὲ ἄνδρας ἄξειν αὐτὸς ἐς Μακεδονίαν καὶ παρα-
3 δώσειν τοῖς πατράσι. ταῦτά τε ἀπαλλαττομένοις
ἀστάθμητα καὶ ἀτέκμαρτα ἀπηγγέλλετο καὶ ὅπως
ἔχει φιλίας τε καὶ πόθου ἐς αὐτοὺς τὸ ἀτρεκέστατον
τεκμήριον ἐκεῖνο ποιεῖσθαι ἠξίου, ὅτι τὸν πιστότατόν
τε αὐτῷ καὶ ὅντινα ἴσον τῇ ἑαυτοῦ κεφαλῇ ἄγει,
Κράτερον ξυμπέμπει αὐτοῖς φύλακά τε καὶ ἡγού-
μενον τοῦ στόλου. οὕτω δὴ ἀσπασάμενος ξύμπαντας
αὐτός τε δακρύων καὶ δακρύοντας ἐκείνους ἀπὸ οὗ
4 ἀπήλλαξε. Κρατέρῳ δὲ τούτους τε ἄγειν ἐκέλευσε
καὶ ἀπαγαγόντι Μακεδονίας τε καὶ Θρᾴκης καὶ
Θετταλῶν ἐξηγεῖσθαι καὶ τῶν Ἑλλήνων τῆς ἐλευ-
θερίας· Ἀντίπατρον δὲ διαδόχους τοῖς ἀποπεμπο-

μένοις ἄγειν Μακεδόνας τῶν ἀκμαζόντων ἐκέλευσεν.
ἔστειλε δὲ καὶ Πολυσπέρχοντα ὁμοῦ τῷ Κρατέρῳ,
δεύτερον δὲ ἀπὸ Κρατέρου ἡγεμόνα, ὡς εἴ τι κατὰ
τὴν πορείαν Κρατέρῳ ξυμπίπτοι, ὅτι καὶ μαλακῶς
τὸ σῶμα ἔχοντα ἀπέπεμπεν αὐτόν, μὴ ποθῆσαι στρα-
τηγὸν τοὺς ἰόντας.

Λόγος δέ τις καὶ οὗτος ἐφοίτα ἀφανὴς παρὰ 5
τοῖς τὰ βασιλικὰ πράγματα, ὅσῳ ἐπικρύπτεται,
τοσῷδε φιλοτιμότερον ἐξηγουμένοις, καὶ τὸ πιστὸν
ἐς τὸ χεῖρον μᾶλλον, ᾗ τὸ εἰκός τε καὶ ἡ αὐτῶν
μοχθηρία ἄγει, ἢ πρὸς τὸ ἀληθὲς ἐκτρέπουσιν,
ἐξηττώμενον Ἀλέξανδρον ἤδη τῆς μητρὸς τῶν δια-
βολῶν τῶν ἐς Ἀντίπατρον, ἀπαλλάξαι ἐθέλειν ἐκ
Μακεδονίας Ἀντίπατρον. καὶ τυχὸν οὐκ ἐς ἀτιμίαν 6
τὴν Ἀντιπάτρου ἡ μετάπεμψις αὐτοῦ ἔφερεν, ἀλλ'
ὡς μή τι ἐκ τῆς διαφορᾶς αὐτοῖς γένοιτο ἄχαρι ἐς ἀλ-
λήλους καὶ οὐδὲν αὐτῷ ἰάσιμον. ἐπεὶ οὐδὲν ἐπαύοντο
Ἀλεξάνδρῳ γράφοντες ὁ μὲν τὴν αὐθάδειάν τε τῆς
Ὀλυμπιάδος καὶ ὀξύτητα καὶ πολυπραγμοσύνην,
ἥκιστα δὴ τῇ Ἀλεξάνδρου μητρὶ εὐσχήμονα, ὥστε
καὶ λόγος τις τοιόσδε ἐφέρετο Ἀλεξάνδρου ἐφ' οἷς
ὑπὲρ τῆς μητρὸς αὐτῷ ἐξηγγέλλετο, βαρὺ δὴ τὸ
ἐνοίκιον τῶν δέκα μηνῶν εἰσπράττεσθαι αὐτὸν τὴν
μητέρα· ἡ δέ, ὑπέρογκον εἶναι τῇ τε ἀξιώσει καὶ 7
τῇ ἄλλῃ θεραπείᾳ Ἀντίπατρον οὐδὲ μεμνῆσθαι τοῦ
καταστήσαντος ἔτι, ἀλλ' αὐτὸν γὰρ ἀξιοῦν τὰ πρῶτα
φέρεσθαι ἐν τοῖς ἄλλοις Μακεδόσι τε καὶ Ἕλλησι. καὶ
ταῦτα μᾶλλόν τι ἰσχύειν παρ' Ἀλεξάνδρῳ ἐφαίνετο,
ὅσῳ ἐς τοῦ Ἀντιπάτρου τὴν διαβολὴν φέροντα ἦν,
οἷα δὴ καὶ φοβερώτερα ἐν βασιλείᾳ ὄντα. οὐ μέντοι
καταφανές γέ τι ἢ ἔργον ἢ λόγος ἐξηγγέλλετο
Ἀλεξάνδρου ἐξ ὅτου ἄν τις συνέθηκεν οὐχ ὡσαύ-

τως εἶναι πρὸς θυμοῦ αὐτῷ Ἀντίπατρον. **** Ἡφαιστίων.

13 Τούτῳ τῷ λόγῳ ὑπείξαντα Ἡφαιστίωνα συναλλαγῆναι Εὐμένει, οὐχ ἑκόντα ἑκόντι. ἐν ταύτῃ τῇ ὁδῷ καὶ τὸ πεδίον λέγεται ἰδεῖν Ἀλέξανδρον τὸ ἀνειμένον ταῖς ἵπποις ταῖς βασιλικαῖς, αὐτό τε πεδίον Νυσαῖον καλούμενον καὶ αἱ ἵπποι ὅτι Νυσαῖαι κληΐζονται λέγει Ἡρόδοτος· εἶναι δὲ πάλαι μὲν ἐς πεντεκαίδεκα μυριάδας τῶν ἵππων· τότε δὲ Ἀλέξανδρον οὐ πολὺ πλείονας τῶν πέντε καταλαβεῖν· πρὸς ληστῶν γὰρ διαρπαγῆναι τὰς πολλὰς αὐτῶν.

2 Ἐνταῦθα λέγουσιν ὅτι Ἀτροπάτης ὁ τῆς Μηδίας σατράπης γυναῖκας ἑκατὸν αὐτῷ ἔδωκε, ταύτας φάσκων εἶναι τῶν Ἀμαζόνων, καὶ ταύτας σκευῇ ἀνδρῶν ἱππέων ἐσταλμένας, πλήν γε δὴ ὅτι πελέκεις ἀντὶ δοράτων ἐφόρουν καὶ ἀντὶ ἀσπίδων πέλτας· οἱ δὲ καὶ τὸν μαστὸν λέγουσιν ὅτι μείονα εἶχον τὸν
3 δεξιόν, ὃν δὴ καὶ ἔξω εἶχον ἐν ταῖς μάχαις. ταύτας μὲν δὴ ἀπαλλάξαι τῆς στρατιᾶς Ἀλέξανδρον, μή τι νεωτερισθείη κατ' αὐτὰς ἐς ὕβριν πρὸς τῶν Μακεδόνων ἢ βαρβάρων· κελεῦσαι δὲ ἀπαγγεῖλαι πρὸς τὴν βασίλισσαν σφῶν ὅτι αὐτὸς ἥξει πρὸς αὐτὴν παιδοποιησόμενος. ταῦτα δὲ οὔτε Ἀριστόβουλος οὔτε Πτολεμαῖος οὔτε τις ἄλλος ἀνέγραψεν ὅστις ἱκανὸς
4 ὑπὲρ τῶν τοιούτων τεκμηριῶσαι. οὐδὲ δοκεῖ μοι ἐν τῷ τότε σῴζεσθαι τὸ γένος τῶν Ἀμαζόνων, οὐδ' ἔτι πρὸ Ἀλεξάνδρου, ἢ Ξενοφῶν ἂν ἐμνήσθη αὐτῶν, Φασιανῶν τε μνησθεὶς καὶ Κόλχων καὶ ὅσα ἄλλα ἀπὸ Τραπεζοῦντος ὁρμώμενοι ἢ πρὶν ἐς Τραπεζοῦντα κατελθεῖν οἱ Ἕλληνες ἐπῆλθον ἔθνη βαρβαρικά, ἵναπερ καὶ ταῖς Ἀμαζόσιν ἐντετυχήκεσαν ἄν, εἴπερ
5 οὖν ἔτι ἦσαν Ἀμαζόνες. μὴ γενέσθαι μὲν γὰρ παν-

τελῶς τὸ γένος τούτων τῶν γυναικῶν οὐ πιστὸν δοκεῖ
ἔμοιγε, πρὸς τοσούτων καὶ τοιούτων ὑμνηθέν. ὡς
Ἡρακλέα τε ἐπ᾽ αὐτὰς λόγος κατέχει ὅτι ἐστάλη καὶ
ζωστῆρά τινα Ἱππολύτης τῆς βασιλίσσης αὐτῶν ὅτι
ἐς τὴν Ἑλλάδα ἐκόμισε, καὶ οἱ ξὺν Θησεῖ Ἀθηναῖοι
ὅτι ἐπιούσας τὰς γυναῖκας ταύτας τὴν Εὐρώπην
πρῶτοι μάχῃ νικήσαντες ἀνέστειλαν· καὶ γέγραπται
ἡ Ἀθηναίων καὶ Ἀμαζόνων μάχη πρὸς Μίκωνος
οὐ μεῖον ἤπερ ἡ Ἀθηναίων καὶ Περσῶν. καὶ Ἡρο- 6
δότῳ πολλάκις περὶ τῶν γυναικῶν τούτων πεποίηται,
καὶ ὅσοι Ἀθηναίων τοὺς ἐν πολέμῳ τελευτήσαντας
λόγῳ ἐκόσμησαν, καὶ τοῦ πρὸς Ἀμαζόνας ἔργου
Ἀθηναίων ἐν τοῖς μάλιστα μνήμην ἐποιήσαντο. εἰ
δὲ ἱππικάς δή τινας γυναῖκας Ἀτροπάτης ἔδειξεν
Ἀλεξάνδρῳ, βαρβάρους τινὰς ἄλλας γυναῖκας ἱπ-
πεύειν ἠσκημένας δοκῶ ὅτι ἔδειξεν ἐς τὸν λεγόμενον
δὴ τῶν Ἀμαζόνων κόσμον ἐσταλμένας.

Ἐν Ἐκβατάνοις δὲ θυσίαν τε ἔθυσεν Ἀλέξαν- 14
δρος, ὥσπερ αὐτῷ ἐπὶ ξυμφοραῖς ἀγαθαῖς νόμος.
καὶ ἀγῶνα ἐπετέλει γυμνικόν τε καὶ μουσικόν, καὶ
πότοι αὐτῷ ἐγίγνοντο παρὰ τοῖς ἑταίροις. καὶ ἐν
τούτῳ Ἡφαιστίων ἔκαμε τὸ σῶμα· ἑβδόμη τε ἡμέρα
ἤδη ἦν αὐτῷ τῆς νόσου καὶ λέγουσι τὸ μὲν στάδιον
πλῆρες εἶναι· παίδων γὰρ ἀγὼν ἦν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ
γυμνικός· ἐπεὶ δὲ ἐξηγγέλλετο Ἀλεξάνδρῳ ὅτι κακῶς
ἔχει Ἡφαιστίων, ὁ δὲ παρελθὼν πρὸς αὐτὸν σπουδῇ
οὐκέτι ζῶντα κατέλαβεν.

Ἔνθα δὴ ἄλλοι ἄλλα ἀνέγραψαν ὑπὲρ τοῦ πέν- 2
θους τοῦ Ἀλεξάνδρου· καὶ μέγα μὲν γενέσθαι αὐτῷ
τὸ πένθος, πάντες τοῦτο ἀνέγραψαν, τὰ δὲ πρα-
χθέντα ἐπ᾽ αὐτῷ ἄλλοι ἄλλα, ὡς ἕκαστος ἢ εὐνοίας
πρὸς Ἡφαιστίωνα ἢ φθόνου εἶχεν ἢ καὶ πρὸς αὐτὸν

3 *Ἀλέξανδρον. ὧν οἱ τὰ ἀτάσθαλα ἀναγράψαντες οἱ
μὲν ἐς κόσμον φέρειν μοι δοκοῦσιν οἰηθῆναι Ἀλε-
ξάνδρῳ ὅσα ὑπεραλγήσας ἔδρασεν ἢ εἶπεν ἐπὶ τῷ
πάντων δὴ ἀνθρώπων φιλτάτῳ· οἱ δὲ ἐς αἰσχύνην
μᾶλλόν τι ὡς οὐ πρέποντα οὔτ' οὖν βασιλεῖ οὔτε
Ἀλεξάνδρῳ, οἱ μέν, τὸ πολὺ μέρος τῆς ἡμέρας ἐκείνης
ἐρριμμένον ἐπὶ τοῦ σώματος τοῦ ἑταίρου ὀδύρεσθαι
οὐδ' ἐθέλειν ἀπαλλαγῆναι, πρίν γε δὴ πρὸς βίαν*
4 *ἀπηνέχθη πρὸς τῶν ἑταίρων· οἱ δέ, τήν τε ἡμέραν
ὅλην καὶ τὴν νύκτα ὅλην ἐρρῖφθαι ἐπὶ τῷ σώματι·
οἱ δὲ καί, τὸν ἰατρὸν Γλαυκίαν ὅτι ἐκρέμασε, καὶ
τοῦτον ὡς ἐπὶ φαρμάκῳ κακῶς δοθέντι, οἱ δέ, ὅτι
οἴνου περιεῖδεν ἐμπλησθέντα θεωρῶν αὐτός· καὶ
κείρασθαι Ἀλέξανδρον ἐπὶ τῷ νεκρῷ τὴν κόμην, τά
τε ἄλλα οὐκ ἀπεικότα τίθεμαι καὶ κατὰ ζῆλον τὸν
Ἀχιλλέως, πρὸς ὅντινα ἐκ παιδὸς φιλοτιμία αὐτῷ*
5 *ἦν· οἱ δὲ καί, τὸ ἅρμα ἐφ' ὅτῳ τὸ σῶμα ἐφέρετο
ὅτι αὐτὸς ἔστιν ὅτε ἡνιόχει, τοῦτο οὐδαμῇ πιστὸν
ἔμοιγε λέγοντες· ἄλλοι δέ, ὅτι καὶ τοῦ Ἀσκληπιοῦ
τὸ ἕδος ἐν Ἐκβατάνοις κατασκάψαι ἐκέλευσε, βαρ-
βαρικὸν τοῦτό γε, καὶ οὐδαμῇ Ἀλεξάνδρῳ πρόσφορον,
ἀλλὰ τῇ Ξέρξου μᾶλλόν τι ἀτασθαλίᾳ τῇ ἐς τὸ θεῖον
καὶ ταῖς πέδαις ἃς λέγουσιν εἰς τὸν Ἑλλήσποντον
καθεῖναι Ξέρξην, τιμωρούμενον δῆθεν τὸν Ἑλλήσ-*
6 *ποντον. ἀλλὰ ἐκεῖνο οὐ πάντη ἔξω τοῦ εἰκότος
ἀναγεγράφθαι μοι δοκεῖ, ὡς ἐπὶ Βαβυλῶνος ἤλαυνεν
Ἀλέξανδρος, ἐντυχεῖν αὐτῷ κατὰ τὴν ὁδὸν πολλὰς
πρεσβείας ἀπὸ τῆς Ἑλλάδος, εἶναι δὲ δὴ ἐν τούτοις
καὶ Ἐπιδαυρίων πρέσβεις· καὶ τούτους ὧν τε ἐδέοντο
ἐξ Ἀλεξάνδρου τυχεῖν καὶ ἀνάθημα δοῦναι αὐτοῖς
Ἀλέξανδρον κομίζειν τῷ Ἀσκληπιῷ, ἐπειπόντα ὅτι
καίτοι οὐκ ἐπιεικῶς κέχρηταί μοι ὁ Ἀσκληπιός, οὐ*

σώσας μοι τὸν ἑταῖρον ὅντινα ἴσον τῇ ἐμαυτοῦ
κεφαλῇ ἦγον. ἐναγίζειν τε ὅτι ἀεὶ ὡς ἥρωϊ ἐκέλευεν 7
Ἡφαιστίωνι, τοῦτο μὲν πρὸς τῶν πλείστων ἀνα-
γέγραπται· οἱ δὲ λέγουσιν ὅτι καὶ εἰς Ἄμμωνος ἔπεμ-
ψεν ἐρησομένους τὸν θεὸν εἰ καὶ ὡς θεῷ θύειν
συγχωρεῖ Ἡφαιστίωνι· τὸν δὲ οὐ συγχωρῆσαι.
Ἐκεῖνα δὲ πρὸς πάντων ξυμφωνούμενα, ἐς τρίτην 8
ἀπὸ τοῦ θανάτου τοῦ Ἡφαιστίωνος ἡμέραν μήτε
σίτου γεύσασθαι Ἀλέξανδρον μήτε τινὰ θεραπείαν
ἄλλην θεραπεῦσαι τὸ σῶμα, ἀλλὰ κεῖσθαι γὰρ ἢ
ὀδυρόμενον ἢ πενθικῶς σιγῶντα· καὶ πυρὰν κελεῦσαι
αὐτῷ ἑτοιμάζεσθαι ἐν Βαβυλῶνι ἀπὸ ταλάντων
μυρίων, οἱ δὲ καὶ πλειόνων ἀνέγραψαν· καὶ ὅτι 9
πένθος ποιεῖσθαι περιηγγέλη κατὰ πᾶσαν τὴν χώραν
τὴν βάρβαρον· καὶ ὅτι πολλοὶ τῶν ἑταίρων τῶν
Ἀλεξάνδρου ἐς θεραπείαν τὴν ἐκείνου σφᾶς τε
αὐτοὺς καὶ τὰ ὅπλα Ἡφαιστίωνι ἀνέθεσαν ἀποθα-
νόντι· πρῶτον δὲ Εὐμένη ἄρξαι τοῦ σοφίσματος,
ὅντινα ὀλίγῳ πρόσθεν ἔφαμεν ὅτι διηνέχθη πρὸς
Ἡφαιστίωνα· καὶ τοῦτο δὲ δρᾶσαι, τῷ Ἀλεξάνδρῳ
ὡς μὴ ἐφήδεσθαι δοκοίη τελευτήσαντι Ἡφαιστίωνι.
οὔκουν οὐδὲ ἄλλον τινὰ ἔταξεν ἀντὶ Ἡφαιστίωνος 10
χιλίαρχον ἐπὶ τῇ ἵππῳ τῇ ἑταιρικῇ Ἀλέξανδρος, ὡς
μὴ ἀπόλοιτο τὸ ὄνομα τοῦ Ἡφαιστίωνος ἐκ τῆς
τάξεως· ἀλλὰ Ἡφαιστίωνός τε ἡ χιλιαρχία ἐκαλεῖτο
καὶ τὸ σημεῖον αὐτῆς ἡγεῖτο τὸ ἐξ Ἡφαιστίωνος
πεποιημένον. ἀγῶνά τε ἐπενόει ποιῆσαι γυμνικόν
τε καὶ μουσικὸν πλήθει τε τῶν ἀγωνιζομένων καὶ τῇ
εἰς αὐτὸν χορηγίᾳ πολύ τι τῶν ἄλλων τῶν πρόσθεν
ἀριδηλότερον· τρισχιλίους γὰρ ἀγωνιστὰς τοὺς ξύμ-
παντας παρεσκεύασε. καὶ οὗτοι ὀλίγον ὕστερον ἐπ'
Ἀλεξάνδρου τῷ τάφῳ λέγουσιν ὅτι ἠγωνίσαντο.

15 Χρόνος τε ἦν συχνὸς τῷ πένθει καὶ αὐτός τε
αὐτὸν ἤδη μετεκάλει ἀπ' αὐτοῦ καὶ οἱ ἑταῖροι
μᾶλλόν τι ἐν τῷ τοιῷδε ἤνυτον. ἔνθα δὴ ἐξέλασιν
ποιεῖται ἐπὶ Κοσσαίους, ἔθνος πολεμικόν, ὅμορον
2 τῷ Οὐξίων. εἰσὶ δὲ ὄρειοι οἱ Κοσσαῖοι καὶ χωρία
ὀχυρὰ κατὰ κώμας νέμονται, ὁπότε προσάγοι δύνα-
μις ἐς τὰ ἄκρα τῶν ὀρῶν ἀποχωροῦντες ἀθρόοι ἢ
ὅπως ἂν προχωρῇ ἑκάστοις οὕτω διαφεύγουσιν, ἐς
ἀπορίαν βάλλοντες τοὺς ξὺν δυνάμει σφίσιν ἐπι-
χειροῦντας· ἀπελθόντων δὲ αὖθις εἰς τὸ λῃστεύειν
3 τρεπόμενοι ἀπὸ τούτου τὸν βίον ποιοῦνται. Ἀλέ-
ξανδρος δὲ ἐξεῖλεν αὐτῶν τὸ ἔθνος, καίπερ χειμῶνος
στρατεύσας. ἀλλ' οὔτε χειμὼν ἐμποδὼν ἐγένετο
αὐτῷ οὔτε αἱ δυσχωρίαι, οὔτε αὐτῷ οὔτε Πτολε-
μαίῳ τῷ Λάγου, ὃς μέρος τῆς στρατιᾶς ἐπ' αὐτοὺς
ἦγεν. οὕτως οὐδὲν ἄπορον Ἀλεξάνδρῳ τῶν πολε-
μικῶν ἦν ἐς ὅ τι ὁρμήσειε.
4 Κατιόντι δὲ αὐτῷ εἰς Βαβυλῶνα Λιβύων τε
πρεσβεῖαι ἐνετύγχανον ἐπαινούντων τε καὶ στεφα-
νούντων ἐπὶ τῇ βασιλείᾳ τῆς Ἀσίας, καὶ ἐξ Ἰταλίας
Βρέττιοί τε καὶ Λευκανοὶ καὶ Τυρρηνοὶ ἐπὶ τοῖς
αὐτοῖς ἐπρέσβευον. καὶ Καρχηδονίους τότε πρε-
σβεῦσαι λέγεται καὶ ἀπὸ Αἰθιόπων πρέσβεις ἐλθεῖν
καὶ Σκυθῶν τῶν ἐκ τῆς Εὐρώπης, καὶ Κελτοὺς καὶ
Ἴβηρας, ὑπὲρ φιλίας δεησομένους· ὧν τά τε ὀνόματα
καὶ τάς σκευὰς τότε πρῶτον ὀφθῆναι πρὸς Ἑλλήνων
5 τε καὶ Μακεδόνων. τοὺς δὲ καὶ ὑπὲρ τῶν εἰς ἀλλή-
λους διαφορῶν λέγουσιν ὅτι Ἀλεξάνδρῳ διακρῖναι
ἐπέτρεπον· καὶ τότε μάλιστα αὐτόν τε αὐτῷ Ἀλέ-
ξανδρον καὶ τοῖς ἀμφ' αὐτὸν φανῆναι γῆς τε ἁπάσης
καὶ θαλάσσης κύριον. Ἄριστος δὲ καὶ Ἀσκληπιάδης
τῶν τὰ Ἀλεξάνδρου ἀναγραψάντων καὶ Ῥωμαίους

λέγουσιν ὅτι ἐπρέσβευσαν· καὶ ἐντυχόντα ταῖς πρε-
σβείαις Ἀλέξανδρον ὑπὲρ Ῥωμαίων τι τῆς ἐσομένης
ἐς τὸ ἔπειτα δυνάμεως μαντεύσασθαι, τόν τε κόσμον
τῶν ἀνδρῶν ἰδόντα καὶ τὸ φιλόπονόν τε καὶ ἐλευ-
θέριον καὶ περὶ τοῦ πολιτεύματος ἅμα διαπυνθανό-
μενον. καὶ τοῦτο οὔτε ὡς ἀτρεκὲς οὔτε ὡς ἄπιστον 6
πάντη ἀνέγραψα· πλήν γε δὴ οὔτε τις Ῥωμαίων
ὑπὲρ τῆς πρεσβείας ταύτης ὡς παρὰ Ἀλέξανδρον
σταλείσης μνήμην ἐποιήσατό τινα, οὔτε τῶν τὰ Ἀλε-
ξάνδρου γραψάντων, οἷς τισι μᾶλλον ἐγὼ ξυμ-
φέρομαι, Πτολεμαῖος ὁ Λάγου καὶ Ἀριστόβουλος·
οὐδὲ τῷ Ῥωμαίων πολιτεύματι ἐπεοικὸς ἦν, ἐλευ-
θέρῳ δὴ τότε ἐς τὰ μάλιστα ὄντι, παρὰ βασιλέα
ἀλλόφυλον, ἄλλως τε καὶ ἐς τοσόνδε ἀπὸ τῆς οἰκείας
πρεσβεῦσαι, οὔτε φόβου ἐξαναγκάζοντος οὔτε κατ'
ἐλπίδα ὠφελείας, μίσει τε, εἴπερ τινὰς ἄλλους, τοῦ
τυραννικοῦ γένους τε καὶ ὀνόματος κατεχομένους.

Ἐκ τούτου δὴ Ἡρακλείδην τὸν Ἀργαίου ἐκπέμπει 16
ἐς Ὑρκανίαν ναυπηγοὺς ἅμα οἷ ἄγοντα, κελεύσας
ὕλην τεμόντα ἐκ τῶν ὀρῶν τῶν Ὑρκανίων ναυπη-
γεῖσθαι ναῦς μακρὰς ἀφράκτους τε καὶ πεφραγ-
μένας ἐς τὸν κόσμον τὸν Ἑλληνικόν. πόθος γὰρ 2
εἶχεν αὐτὸν καὶ ταύτην ἐκμαθεῖν τὴν θάλασσαν τὴν
Κασπίαν τε καὶ Ὑρκανίαν καλουμένην ποίᾳ τινὶ
ξυμβάλλει θαλάσσῃ, πότερα τῇ τοῦ πόντου τοῦ
Εὐξείνου ἢ ἀπὸ τῆς ἑῴας τῆς κατ' Ἰνδοὺς ἐκπερι-
ερχομένη ἡ μεγάλη θάλασσα ἀναχεῖται εἰς κόλπον
τὸν Ὑρκάνιον, καθάπερ οὖν καὶ τὸν Περσικὸν ἐξεῦρε,
τὴν ἐρυθρὰν δὴ καλουμένην θάλασσαν, κόλπον οὖσαν
τῆς μεγάλης θαλάσσης. οὐ γάρ πω ἐξεύρηντο αἱ 3
ἀρχαὶ τῆς Κασπίας θαλάσσης, καίτοι ἐθνῶν ταύ-
τῃ οἰκούντων οὐκ ὀλίγων καὶ ποταμῶν πλοΐμων

ἐμβαλλόντων εἰς αὐτήν· ἐκ Βάκτρων μὲν Ὦξος,
μέγιστος τῶν Ἀσιανῶν ποταμῶν, πλήν γε δὴ τῶν
Ἰνδῶν, ἐξίησιν ἐς ταύτην τὴν θάλασσαν, διὰ Σκυθῶν
δὲ Ἰαξάρτης· καὶ τὸν Ἀράξην δὲ τὸν ἐξ Ἀρμενίων
ῥέοντα ἐς ταύτην ἐσβάλλειν ὁ πλείων λόγος κατέχει.
4 μέγιστοι μὲν οὗτοι· πολλοὶ δὲ δὴ καὶ ἄλλοι ἔς τε
τούτους ἐμβάλλοντες καὶ αὐτοὶ ἐπὶ σφῶν ἐς τὴν
θάλασσαν ταύτην ἐξιᾶσιν, οἱ μὲν καὶ γινωσκόμενοι
πρὸς τῶν ἀμφ' Ἀλέξανδρον ἐπελθόντων τὰ ἔθνη
ταῦτα, οἱ δὲ κατὰ τὰ ἐπ' ἐκεῖνα τοῦ κόλπου, ὡς
εἰκός, [ἐς τοὺς Σκύθας τοὺς Νομάδας] ὃ δὴ ἄγνω-
στον πάντῃ ἐστίν.
5 Ἀλέξανδρος δὲ ὡς τὸν Τίγρητα ποταμὸν ξὺν
τῇ στρατιᾷ διέβη ἐλαύνων ἐπὶ Βαβυλῶνος, ἐνταῦθα
ἐντυγχάνουσιν αὐτῷ Χαλδαίων οἱ λόγιοι, καὶ ἀπαγα-
γόντες ἀπὸ τῶν ἑταίρων ἐδέοντο ἐπισχεῖν τὴν ἐπὶ
Βαβυλῶνος ἔλασιν. λόγιον γὰρ γεγονέναι σφίσιν
ἐκ τοῦ θεοῦ τοῦ Βήλου μὴ πρὸς ἀγαθοῦ οἱ εἶναι
6 τὴν πάροδον τὴν ἐς Βαβυλῶνα ἐν τῷ τότε. τὸν δὲ
ἀποκρίνασθαι αὐτοῖς λόγος [τοῦ] Εὐριπίδου τοῦ
ποιητοῦ ἔπος· ἔχει δὲ τὸ ἔπος Εὐριπίδῃ ὧδε·

Μάντις δ' ἄριστος ὅστις εἰκάζει καλῶς.

σὺ δέ, ὦ βασιλεῦ, ἔφασαν οἱ Χαλδαῖοι, μὴ πρὸς
δυσμὰς ἀφορῶν αὐτὸς μηδὲ τὴν στρατιὰν ταύτῃ
ἐπέχουσαν ἄγων παρελθεῖν· ἀλλὰ ἐκπεριελθὼν πρὸς
7 ἕω μᾶλλον. τῷ δὲ οὐδὲ τοῦτο εὐμαρὲς διὰ δυσχω-
ρίαν ξυνέβη· ἀλλὰ ἦγε γὰρ αὐτὸν ταύτῃ τὸ δαι-
μόνιον ᾗ παρελθόντα ἐχρῆν ἤδη τελευτῆσαι. καί
που τυχὸν καὶ ἄμεινον αὐτῷ ἦν ἐν ἀκμῇ τῆς τε ἄλλης
δόξης καὶ τοῦ πόθου τοῦ παρ' ἀνθρώπων ἀπηλλά-
χθαι, πρίν τινα ξυμβῆναι αὐτῷ ξυμφορὰν ἀνθρω-
πίνην, ἧς ἕνεκα καὶ Σόλωνα Κροίσῳ παραινέσαι

εἰκὸς τέλος ὁρᾶν μακροῦ βίου μηδὲ πρόσθεν τινὰ
ἀνθρώπων ἀποφαίνειν εὐδαίμονα. ἐπεὶ καὶ αὐτῷ 8
Ἀλεξάνδρῳ ἡ Ἡφαιστίωνος τελευτὴ οὐ σμικρὰ ξυμ-
φορὰ γεγένητο, ἧς καὶ αὐτὸς Ἀλέξανδρος προ-
απελθεῖν ἂν δοκεῖ μοι ἐθελῆσαι μᾶλλον ἢ ζῶν πειρα-
θῆναι, οὐ μεῖον ἢ καὶ Ἀχιλλέα δοκῶ ἂν ἑλέσθαι
προαποθανεῖν Πατρόκλου μᾶλλον ἢ τοῦ θανάτου
αὐτῷ τιμωρὸν γενέσθαι.
Ἦν δέ τι καὶ ὕποπτον αὐτῷ ἐς τοὺς Χαλδαίους, 17
ὡς οὐ κατὰ μαντείαν τι μᾶλλον ἢ ἐς ὠφέλειαν τὴν
αὑτῶν φέροι αὐτοῖς ἡ κώλυσις τῆς Ἀλεξάνδρου ἐς
Βαβυλῶνα ἐν τῷ τότε ἐλάσεως. ὁ γὰρ τοῦ Βήλου
νεὼς ἐν μέσῃ τῇ πόλει ἦν τῶν Βαβυλωνίων, μεγέθει
τε μέγιστος καὶ ἐκ πλίνθου ὀπτῆς ἐν ἀσφάλτῳ
ἡρμοσμένης. τοῦτον τὸν νεών, ὥσπερ καὶ τὰ ἄλλα 2
ἱερὰ τὰ Βαβυλωνίων, Ξέρξης κατέσκαψεν, ὅτε ἐκ
τῆς Ἑλλάδος ὀπίσω ἀπενόστησεν· Ἀλέξανδρος δὲ
ἐν νῷ εἶχεν ἀνοικοδομεῖν οἱ μὲν λέγουσιν ὅτι ἐπὶ
τοῖς θεμελίοις τοῖς πρόσθεν, καὶ τούτου ἕνεκα τὸν
χοῦν ἐκέλευε ἐκφέρειν τοὺς Βαβυλωνίους· οἱ δέ,
ὅτι καὶ μείζονα ἔτι τοῦ πάλαι ὄντος. ἐπεὶ δὲ 3
ἀποστάντος αὐτοῦ μαλθακῶς ἀνθήψαντο τοῦ ἔργου
οἷς ταῦτα ἐπετέτραπτο, ὁ δὲ τῇ στρατιᾷ πάσῃ ἐπενόει
τὸ ἔργον ἐργάσασθαι. εἶναι δὲ τῷ θεῷ τῷ Βήλῳ
πολλὴν μὲν τὴν χώραν ἀνειμένην ἐκ τῶν Ἀσσυρίων
βασιλέων, πολὺν δὲ χρυσόν. καὶ ἀπὸ τούτου πάλαι 4
μὲν τὸν νεὼν ἐπισκευάζεσθαι καὶ τὰς θυσίας τῷ
θεῷ θύεσθαι· τότε δὲ τοὺς Χαλδαίους τὰ τοῦ θεοῦ
νέμεσθαι, οὐκ ὄντος ἐς ὅ τι ἀναλωθήσεται τὰ
περιγιγνόμενα. τούτων δὴ εἵνεκα ὕποπτοι Ἀλεξάν-
δρῳ ἦσαν οὐκ ἐθέλειν παρελθεῖν εἴσω Βαβυλῶνος
Ἀλέξανδρον, ὡς μὴ δι᾽ ὀλίγου τὸν νεὼν ἐπιτελε-

σθέντα ἀφελέσθαι αὐτοὺς τὰς ἐκ τῶν χρημάτων ὠφε-
5 λείας. ὅμως δὲ τά γε τῆς ἐπιστροφῆς τῆς κατὰ τὴν
εἴσοδον τὴν ἐς τὴν πόλιν ἐθελῆσαι αὐτοῖς πεισθῆναι
λέγει Ἀριστόβουλος, καὶ τῇ πρώτῃ μὲν παρὰ τὸν
ποταμὸν τὸν Εὐφράτην καταστρατοπεδεῦσαι, ἐς δὲ
τὴν ὑστεραίαν ἐν δεξιᾷ ἔχοντα τὸν ποταμὸν παρ'
αὐτὸν πορεύεσθαι, ἐθέλοντα ὑπερβάλλειν τῆς πόλεως
τὸ μέρος τὸ ἐς δυσμὰς τετραμμένον, ὡς ταύτῃ ἐπι-
6 στρέψαντα πρὸς ἕω ἄγειν· ἀλλὰ οὐ γὰρ δυνηθῆναι
ὑπὸ δυσχωρίας οὕτως ἐλάσαι ξὺν τῇ στρατιᾷ, ὅτι
τὰ ἀπὸ δυσμῶν τῆς πόλεως εἰσιόντι, εἰ ταύτῃ πρὸς
ἕω ἐπέστρεφεν, ἑλώδη τε καὶ τεναγώδη ἦν. καὶ οὕτω
καὶ ἑκόντα καὶ ἄκοντα ἀπειθῆσαι τῷ θεῷ.

18 Ἐπεὶ καὶ τοιόνδε τινὰ λόγον Ἀριστόβουλος ἀνα-
γέγραφεν Ἀπολλόδωρον τὸν Ἀμφιπολίτην τῶν ἑταί-
ρων τῶν Ἀλεξάνδρου, στρατηγὸν τῆς στρατιᾶς ἣν
παρὰ Μαζαίῳ τῷ Βαβυλῶνος σατράπῃ ἀπέλιπεν
Ἀλέξανδρος, ἐπειδὴ συνέμιξεν ἐπανιόντι αὐτῷ ἐξ
Ἰνδῶν, ὁρῶντα πικρῶς τιμωρούμενον τοὺς σατράπας
ὅσοι ἐπ' ἄλλῃ καὶ ἄλλῃ χώρᾳ τεταγμένοι ἦσαν, ἐπι-
στεῖλαι Πειθαγόρᾳ τῷ ἀδελφῷ, μάντιν γὰρ εἶναι
τὸν Πειθαγόραν τῆς ἀπὸ σπλάγχνων μαντείας,
2 μαντεύσασθαι καὶ ὑπὲρ αὐτοῦ τῆς σωτηρίας. ἀντεπι-
στεῖλαι δὲ αὐτῷ Πειθαγόραν πυνθανόμενον τίνα
μάλιστα φοβούμενος χρήσασθαι ἐθέλοι τῇ μαντείᾳ.
τὸν δὲ γράψαι αὖθις ὅτι τόν τε βασιλέα αὐτὸν καὶ
Ἡφαιστίωνα. θύεσθαι δὴ τὸν Πειθαγόραν πρῶτα
μὲν ἐπὶ τῷ Ἡφαιστίωνι· ὡς δὲ ἐπὶ τοῦ ἥπατος τοῦ
ἱερείου ὁ λοβὸς ἀφανὴς ἦν, οὕτω δὴ ἐγγράψαντα
καὶ κατασημηνάμενον τὸ γραμμάτιον πέμψαι παρὰ
τὸν Ἀπολλόδωρον ἐκ Βαβυλῶνος εἰς Ἐκβάτανα,
3 δηλοῦντα μηδέν τι δεδιέναι Ἡφαιστίωνα· ἔσεσθαι

γὰρ αὐτοῖς ὀλίγου χρόνου ἐκποδών. καὶ ταύτην 3
τὴν ἐπιστολὴν λέγει Ἀριστόβουλος κομίσασθαι Ἀπολ-
λόδωρον μιᾷ πρόσθεν ἡμέρᾳ ἢ τελευτῆσαι Ἡφαι-
στίωνα. αὖθις δὲ θύεσθαι τὸν Πειθαγόραν ἐπὶ τῷ
Ἀλεξάνδρῳ καὶ γενέσθαι καὶ ἐπ' Ἀλεξάνδρῳ ἄλοβον
τὸ ἧπαρ τοῦ ἱερείου. καὶ Πειθαγόραν τὰ αὐτὰ καὶ
ὑπὲρ Ἀλεξάνδρου γράψαι Ἀπολλοδώρῳ. Ἀπολλό-
δωρον δὲ οὐ κατασιωπῆσαι, ἀλλὰ φράσαι γὰρ πρὸς
Ἀλέξανδρον τὰ ἐπεσταλμένα, ὡς εὔνοιαν μᾶλλόν τι
ἐπιδειξόμενον τῷ βασιλεῖ, εἰ φυλάττεσθαι παραινέσειε
μή τις αὐτῷ κίνδυνος ἐν τῷ τότε ξυμπέσοι. καὶ 4
Ἀπολλόδωρόν τε λέγει ὅτι Ἀλέξανδρος ἐπήνεσε καὶ
τὸν Πειθαγόραν, ἐπειδὴ παρῆλθεν εἰς Βαβυλῶνα,
ἤρετο ὅτου γενομένου αὐτῷ σημείου ταῦτα ἐπέστειλε
πρὸς τὸν ἀδελφόν· τὸν δὲ εἰπεῖν ὅτι ἄλοβόν οἱ τὸ
ἧπαρ ἐγένετο τοῦ ἱερείου· ἐρομένου δὲ ὅ τι νοοῖ τὸ
σημεῖον μέγα εἰπεῖν εἶναι χαλεπόν. Ἀλέξανδρον δὲ
τοσούτου δεῆσαι χαλεπῆναι τῷ Πειθαγόρᾳ, ὡς καὶ
δι' ἐπιμελείας ἔχειν αὐτὸν πλείονος, ὅτι ἀδόλως τὴν
ἀλήθειάν οἱ ἔφρασε. ταῦτα αὐτὸς Ἀριστόβουλος 5
λέγει παρὰ Πειθαγόρου πυθέσθαι· καὶ Περδίκκᾳ δὲ
μαντεύσασθαι αὐτὸν λέγει καὶ Ἀντιγόνῳ χρόνῳ
ὕστερον· καὶ τοῦ αὐτοῦ σημείου ἀμφοῖν γενομένου
Περδίκκαν τε ἐπὶ Πτολεμαῖον στρατεύσαντα ἀπο-
θανεῖν καὶ Ἀντίγονον ἐν τῇ μάχῃ τῇ πρὸς Σέλευ-
κον καὶ Λυσίμαχον τῇ ἐν Ἰψῷ γενομένῃ. καὶ μὲν 6
δὴ καὶ ὑπὲρ Καλάνου τοῦ σοφιστοῦ τοῦ Ἰνδοῦ
τοιόσδε τις ἀναγέγραπται λόγος, ὁπότε ἐπὶ τὴν
πυρὰν ᾔει ἀποθανούμενος, τότε τοὺς μὲν ἄλλους
ἑταίρους ἀσπάζεσθαι αὐτόν, Ἀλεξάνδρῳ δὲ οὐκ ἐθε-
λῆσαι προσελθεῖν ἀσπασόμενον, ἀλλὰ φάναι γὰρ ὅτι
ἐν Βαβυλῶνι αὐτῷ ἐντυχὼν ἀσπάσεται. καὶ τοῦτον

τὸν λόγον ἐν μὲν τῷ τότε ἀμεληθῆναι· ὕστερον δέ,
ἐπειδὴ ἐτελεύτησεν ἐν Βαβυλῶνι Ἀλέξανδρος, ἐς
μνήμην ἐλθεῖν τῶν ἀκουσάντων, ὅτι ἐπὶ τῇ τελευτῇ
ἄρα τῇ Ἀλεξάνδρου ἐθειάσθη.

19 Παρελθόντι δ' αὐτῷ ἐς Βαβυλῶνα πρεσβεῖαι
παρὰ τῶν Ἑλλήνων ἐνέτυχον, ὑπὲρ ὅτων μὲν ἕκαστοι
πρεσβευσόμενοι οὐκ ἀναγέγραπται· δοκεῖν δ' ἔμοιγε
αἱ πολλαὶ στεφανούντων τε αὐτὸν ἦσαν καὶ ἐπαι-
νούντων ἐπὶ ταῖς νίκαις ταῖς τε ἄλλαις καὶ μάλιστα
ταῖς Ἰνδικαῖς, καὶ ὅτι σῶος ἐξ Ἰνδῶν ἐπανήκει χαίρειν
φασκόντων. καὶ τούτους δεξιωσάμενός τε καὶ τὰ
2 εἰκότα τιμήσας ἀποπέμψαι ὀπίσω λέγεται. ὅσους δὲ
ἀνδριάντας ἢ ὅσα ἀγάλματα ἢ εἰ δή τι ἄλλο ἀνά-
θημα ἐκ τῆς Ἑλλάδος Ξέρξης ἀνεκόμισεν ἐς Βαβυ-
λῶνα ἢ ἐς Πασαργάδας ἢ ἐς Σοῦσα ἢ ὅπη ἄλλῃ τῆς
Ἀσίας, ταῦτα δοῦναι ἄγειν τοῖς πρέσβεσι· καὶ τὰς
Ἁρμοδίου καὶ Ἀριστογείτονος εἰκόνας τὰς χαλκᾶς
οὕτω λέγεται ἀπενεχθῆναι ὀπίσω ἐς Ἀθήνας καὶ
τῆς Ἀρτέμιδος τῆς Κελκαίας τὸ ἕδος.

3 Κατέλαβε δὲ ἐν Βαβυλῶνι, ὡς λέγει Ἀριστό-
βουλος, καὶ τὸ ναυτικόν, τὸ μὲν κατὰ τὸν Εὐ-
φράτην ποταμὸν ἀναπεπλευκὸς ἀπὸ θαλάσσης τῆς
Περσικῆς, ὅ τι περ σὺν Νεάρχῳ ἦν· τὸ δὲ ἐκ
Φοινίκης ἀνακεκομισμένον, πεντήρεις μὲν δύο τῶν
ἐκ Φοινίκων, τετρήρεις δὲ τρεῖς, τριήρεις δὲ δώδεκα,
τριακοντόρους δὲ ἐς τριάκοντα· ταύτας ξυντμηθεί-
σας κομισθῆναι ἐπὶ τὸν Εὐφράτην ποταμὸν ἐκ Φοι-
νίκης ἐς Θάψακον πόλιν, ἐκεῖ δὲ ξυμπηχθείσας αὖθις
4 καταπλεῦσαι ἐς Βαβυλῶνα. λέγει δὲ ὅτι καὶ ἄλλος
αὐτῷ ἐναυπηγεῖτο στόλος τέμνοντι τὰς κυπαρίσσους
τὰς ἐν τῇ Βαβυλωνίᾳ· τούτων γὰρ μόνων τῶν δέν-
δρων εὐπορίαν εἶναι ἐν τῇ χώρᾳ τῶν Ἀσσυρίων,

*τῶν δὲ ἄλλων ὅσα ἐς ναυπηγίαν ἀπόρως ἔχειν τὴν
γῆν ταύτην· πληρώματα δὲ ἐς τὰς ναῦς καὶ τὰς
ἄλλας ὑπηρεσίας πορφυρέων τε πλῆθος καὶ τῶν
ἄλλων ὅσοι ἐργάται τῆς θαλάσσης ἀφῖχθαι αὐτῷ ἐκ
Φοινίκης τε καὶ τῆς ἄλλης παραλίας· λιμένα τε ὅτι
πρὸς Βαβυλῶνι ἐποίει ὀρυκτὸν ὅσον χιλίαις ναυσὶ
μακραῖς ὅρμον εἶναι καὶ νεωσοίκους ἐπὶ τοῦ λιμένος.
καὶ Μίκκαλος ὁ Κλαζομένιος μετὰ πεντακοσίων* 5
*ταλάντων ἐπὶ Φοινίκης τε καὶ Συρίας ἐστέλλετο,
τοὺς μὲν μισθῷ πείσων, τοὺς δὲ καὶ ὠνησόμενος
ὅσοι θαλάσσιοι ἄνθρωποι. τήν τε γὰρ παραλίαν τὴν
πρὸς τῷ κόλπῳ τῷ Περσικῷ κατοικίζειν ἐπενόει καὶ
τὰς νήσους τὰς ταύτῃ. ἐδόκει γὰρ αὐτῷ οὐ μεῖον
ἂν Φοινίκης εὐδαίμων ἡ χώρα αὕτη γενέσθαι. ἦν* 6
*δὲ αὐτῷ τοῦ ναυτικοῦ ἡ παρασκευὴ ὡς ἐπὶ Ἄραβας
τοὺς πολλούς, πρόφασιν μέν, ὅτι μόνοι τῶν ταύτῃ
βαρβάρων οὔτε πρεσβείαν ἀπέστειλαν οὔτε τι ἄλλο
ἐπιεικὲς ἢ ἐπὶ τιμῇ ἐπέπρακτο Ἄραψιν ἐς αὐτόν·
τὸ δὲ ἀληθές, ὥς γέ μοι δοκεῖ, ἄπληστος ἦν τοῦ
κτᾶσθαί τι ἀεὶ Ἀλέξανδρος.*

Λόγος δὲ κατέχει ὅτι ἤκουεν Ἄραβας δύο μόνον 20
*τιμᾶν θεούς, τὸν Οὐρανόν τε καὶ τὸν Διόνυσον,
τὸν μὲν Οὐρανὸν αὐτόν τε ὁρώμενον καὶ τὰ ἄστρα
ἐν οἷ ἔχοντα τά τε ἄλλα καὶ τὸν ἥλιον, ἀφ' ὅτου
ἡ μεγίστη καὶ φανοτάτη ὠφέλεια ἐς πάντα ἥκει τὰ
ἀνθρώπεια· Διόνυσον δὲ κατὰ δόξαν τῆς ἐς Ἰνδοὺς
στρατείας. οὔκουν ἀπαξιοῦν καὶ αὐτὸν τρίτον ἂν
νομισθῆναι πρὸς Ἀράβων θεόν, οὐ φαυλότερα ἔργα
Διονύσου ἀποδειξάμενον, εἴπερ οὖν καὶ Ἀράβων
κρατήσας, ἐπιτρέψειεν αὐτοῖς, καθάπερ Ἰνδοῖς, πολι-
τεύειν κατὰ τὰ σφῶν νόμιμα. τῆς τε χώρας ἡ εὐδαι-* 2
μονία ὑπεκίνει αὐτόν, ὅτι ἤκουεν ἐκ μὲν τῶν λιμνῶν

τὴν κασίαν γίγνεσθαι αὐτοῖς, ἀπὸ δὲ τῶν δένδρων τὴν σμύρναν τε καὶ τὸν λιβανωτόν, ἐκ δὲ τῶν θαμνίσκων τὸ κινάμωμον τέμνεσθαι, οἱ λειμῶνες δὲ ὅτι νάρδον αὐτόματοι ἐκφέρουσι· τό τε μέγεθος τῆς χώρας, ὅτι οὐκ ἐλάττων ἡ παράλιος τῆς Ἀραβίας ἤπερ ἡ τῆς Ἰνδικῆς αὐτῷ ἐξηγγέλλετο, καὶ νῆσοι αὐτῇ προσκεῖσθαι πολλαί, καὶ λιμένες πανταχοῦ τῆς χώρας ἐνεῖναι, οἷοι παρασχεῖν μὲν ὅρμους τῷ ναυτικῷ, παρασχεῖν δὲ καὶ πόλεις ἐνοικισθῆναι, καὶ ταύτας γενέσθαι εὐδαίμονας.

3 Δύο δὲ νῆσοι κατὰ τὸ στόμα τοῦ Εὐφράτου πελάγιαι ἐξηγγέλλοντο αὐτῷ, ἡ μὲν πρώτη οὐ πρόσω τῶν ἐκβολῶν τοῦ Εὐφράτου, εἰς ἑκατὸν καὶ εἴκοσι σταδίους ἀπέχουσα ἀπὸ τοῦ αἰγιαλοῦ τε καὶ τοῦ στόματος τοῦ ποταμοῦ, μικροτέρα αὕτη καὶ δασεῖα ὕλῃ παντοίᾳ· εἶναι δὲ ἐν αὐτῇ καὶ ἱερὸν Ἀρτέμιδος, καὶ τοὺς οἰκήτορας αὐτοὺς ἀμφὶ τὸ ἱερὸν
4 τὰ τῆς διαίτης ποιεῖσθαι· νέμεσθαί τε αὐτὴν αἰξί τε ἀγρίαις καὶ ἐλάφοις, καὶ ταύτας ἀνεῖσθαι ἀφέτους τῇ Ἀρτέμιδι, οὐδὲ εἶναι θέμις θήραν ποιεῖσθαι ἀπ' αὐτῶν ὅτι μὴ θῦσαί τινα τῇ θεῷ ἐθέλοντα· [ἐπὶ τῷδε θηρᾶν μόνον] ἐπὶ τῷδε γὰρ οὐκ εἶναι
5 ἀθέμιτον. καὶ ταύτην τὴν νῆσον λέγει Ἀριστόβουλος ὅτι Ἴκαρον ἐκέλευσε καλεῖσθαι Ἀλέξανδρος ἐπὶ τῆς νήσου τῆς Ἰκάρου τῆς ἐν τῷ Αἰγαίῳ πόντῳ, ἐς ἥντινα Ἴκαρον τὸν Δαιδάλου τακέντος τοῦ κηροῦ ὅτῳ προσήρτητο τὰ πτερὰ πεσεῖν λόγος κατέχει, ὅτι οὐ κατὰ τὰς ἐντολὰς τοῦ παιδὸς πρὸς τῇ γῇ ἐφέρετο, ἀλλὰ μετέωρος γὰρ ὑπὸ ἀνοίας πετόμενος παρέσχε τῷ ἡλίῳ θάλψαι τε καὶ ἀνεῖναι τὸν κηρόν, καὶ ἀπὸ ἑαυτοῦ τὸν Ἴκαρον τῇ τε νήσῳ καὶ τῷ πελάγει τὴν ἐπωνυμίαν ἐγκαταλιπεῖν τὴν μὲν Ἴκαρον καλεῖσθαι,

*τὸ δὲ Ἰκάριον. ἡ δὲ ἑτέρα νῆσος ἀπέχειν μὲν ἀπὸ 6
τοῦ στόματος τοῦ Εὐφράτου ἐλέγετο ὅσον πλοῦν
ἡμέρας καὶ νυκτὸς κατ᾽ οὖρον θεούσῃ νηΐ· Τύλος
δὲ αὐτῇ εἶναι ὄνομα· μεγάλη δὲ εἶναι καὶ οὔτε
τραχεῖα ἡ πολλὴ οὔτε ὑλώδης, ἀλλ᾽ οἵα καρπούς
τε ἡμέρους ἐκφέρειν καὶ πάντα ὡραῖα.*

*Ταυτὶ ἀπηγγέλθη Ἀλεξάνδρῳ τὰ μὲν πρὸς 7
Ἀρχίου, ὃς ξὺν τριακοντόρῳ ἐκπεμφθεὶς ἐπὶ κατα-
σκοπῇ τοῦ παράπλου τοῦ ὡς ἐπὶ τοὺς Ἄραβας μέχρι
μὲν τῆς νήσου τῆς Τύλου ἦλθεν, τὸ πρόσω δὲ οὐκέτι
περαιωθῆναι ἐτόλμησεν· Ἀνδροσθένης δὲ ξὺν ἄλλῃ
τριακοντόρῳ σταλεὶς καὶ τῆς χερρονήσου τι τῶν
Ἀράβων παρέπλευσε· μακροτάτω δὲ τῶν ἐκπεμ-
φθέντων προὐχώρησεν Ἱέρων ὁ Σολεὺς ὁ κυβερνήτης,
λαβὼν καὶ οὗτος παρ᾽ Ἀλεξάνδρου τριακόντορον.
ἦν μὲν γὰρ αὐτῷ προστεταγμένον περιπλεῦσαι τὴν 8
χερρόνησον τὴν Ἀράβων πᾶσαν ἔστε ἐπὶ τὸν κόλπον
τὸν πρὸς Αἰγύπτῳ τὸν Ἀράβιον τὸν καθ᾽ Ἡρώων
πόλιν· οὐ μὴν ἐτόλμησέ γε τὸ πρόσω ἐλθεῖν, καίτοι
ἐπὶ πολὺ παραπλεύσας τὴν Ἀράβων γῆν· ἀλλ᾽
ἀναστρέψας γὰρ παρ᾽ Ἀλέξανδρον ἐξήγγειλε τὸ μέ-
γεθός τε τῆς χερρονήσου θαυμαστόν τι εἶναι καὶ
ὅσον οὐ πολὺ ἀποδέον τῆς Ἰνδῶν γῆς, ἄκραν τε
ἀνέχειν ἐπὶ πολὺ τῆς μεγάλης θαλάσσης· ἣν δὴ 9
καὶ τοὺς ξὺν Νεάρχῳ ἀπὸ τῆς Ἰνδικῆς πλέοντας,
πρὶν ἐπικάμψαι ἐς τὸν κόλπον τὸν Περσικόν, οὐ
πόρρω ἀνατείνουσαν ἰδεῖν τε καὶ παρ᾽ ὀλίγον ἐλθεῖν
διαβαλεῖν ἐς αὐτήν, καὶ Ὀνησικρίτῳ τῷ κυβερνήτῃ
ταύτῃ δοκοῦν· ἀλλὰ Νέαρχος λέγει ὅτι αὐτὸς
διεκώλυσεν, ὡς ἐκπεριπλεύσας τὸν κόλπον τὸν
Περσικὸν ἔχοι ἀπαγγεῖλαι Ἀλεξάνδρῳ ἐφ᾽ οἷστισι
πρὸς αὐτοῦ ἐστάλη· οὐ γὰρ ἐπὶ τῷ πλεῦσαι τὴν 10*

*μεγάλην θάλασσαν ἐστάλθαι, ἀλλ' ἐπὶ τῷ κατα-
μαθεῖν τὴν χώραν τὴν προσεχῆ τῇ θαλάσσῃ καὶ
τοὺς κατοικοῦντας αὐτὴν ἀνθρώπους, ὅρμους τε ἐν
αὐτῇ καὶ ὕδατα καὶ τὰ νόμαια τῶν ἀνδρῶν καὶ εἴ
τις ἀγαθὴ καρποὺς ἐκφέρειν ἢ εἴ τις κακή· καὶ οὖν
καὶ τοῦτο αἴτιον γενέσθαι ἀποσωθῆναι Ἀλεξάνδρῳ
τὸν στρατόν· οὐ γὰρ ἂν σωθῆναι πλεύσαντας ὑπὲρ
τῆς Ἀραβίας τὰ ἔρημα, ἐφ' ὅτῳ καὶ ὁ Ἱέρων ἐπι-
στρέψαι ὀπίσω λέγεται.*

21 *Ἐν ᾧ δὲ αὐτῷ ἐναυπηγοῦντο μὲν αἱ τριήρεις,
ὁ λιμὴν δὲ πρὸς Βαβυλῶνι ὠρύσσετο, ἐκπλεῖ ἐκ
Βαβυλῶνος κατὰ τὸν Εὐφράτην ὡς ἐπὶ τὸν Παλλα-
κόπαν καλούμενον ποταμόν. ἀπέχει δὲ οὗτος τῆς
Βαβυλῶνος σταδίους ὅσον ὀκτακοσίους, καὶ ἔστι
διῶρυξ αὕτη ὁ Παλλακόπας ἐκ τοῦ Εὐφράτου, οὐχὶ*
2 *δὲ ἐκ πηγῶν τις ἀνίσχων ποταμός. ὁ γὰρ Εὐφράτης
ποταμὸς ῥέων ἐκ τῶν Ἀρμενίων ὀρῶν χειμῶνος μὲν
ὥρᾳ προχωρεῖ κατὰ τὰς ὄχθας, οἷα δὴ οὐ πολλοῦ
ὄντος αὐτῷ τοῦ ὕδατος· ἦρος δὲ ὑποφαίνοντος καὶ
πολὺ δὴ μάλιστα ὑπὸ τροπὰς ἅστινας τοῦ θέρους
ὁ ἥλιος ἐπιστρέφει μέγας τε ἐπέρχεται καὶ ὑπερ-*
3 *βάλλει ὑπὲρ τὰς ὄχθας ἐς τὴν γῆν τὴν Ἀσσυρίαν.
τηνικαῦτα γὰρ αἱ χιόνες αἱ ἐπὶ τοῖς ὄρεσι τοῖς
Ἀρμενίοις κατατηκόμεναι αὔξουσιν αὐτῷ τὸ ὕδωρ
ἐπὶ μέγα, ὅτι δὲ ἐπιπολῆς ἐστιν αὐτῷ καὶ ὑψηλὸς
ὁ ῥοῦς ὑπερβάλλει ἐς τὴν χώραν, εἰ μή τις ἀνα-
στομώσας αὐτὸν κατὰ τὸν Παλλακόπαν ἐς τὰ ἕλη
τε ἐκτρέψειε καὶ τὰς λίμνας, αἳ δὴ ἀρχόμεναι ἀπὸ
ταύτης τῆς διώρυχος ἔστε ἐπὶ τὴν ξυνεχῆ τῇ Ἀράβων
γῇ καὶ ἔνθεν μὲν ἐς τέναγος ἐπὶ πολύ, ἐκ δὲ τοῦ*
4 *ἐς θάλασσαν κατὰ πολλά τε καὶ ἀφανῆ στόματα
ἐκδίδωσι. τετηκυίας δὲ τῆς χιόνος ἀμφὶ Πλειάδων*

μάλιστα δύσιν ὀλίγος τε ὁ Εὐφράτης ῥέει καὶ οὐδὲν
μεῖον τὸ πολὺ αὐτοῦ κατὰ τὸν Παλλακόπαν ἐκδιδοῖ
ἐς τὰς λίμνας. εἰ δή τις μὴ ἀποφράξειε τὸν Παλλα-
κόπαν αὖθις, ὡς κατὰ τὰς ὄχθας ἐκτραπὲν φέρεσθαι
τὸ ὕδωρ κατὰ τὸν πόρον, ἐκένωσεν ἂν τὸν Εὐφράτην
ἐς αὐτόν, ὡς μηδ' ἐπάρδεσθαι ἀπ' αὐτοῦ τὴν Ἀσσυ-
ρίαν γῆν. ἀλλ' ἀπεφράσσοντο γὰρ αἱ ἐς τὸν Παλλα- 5
κόπαν τοῦ Εὐφράτου ἐκβολαὶ πρὸς τοῦ σατράπου
τῆς Βαβυλωνίας πολλῷ πόνῳ, καίπερ οὐ χαλεπῶς
ἀναστομούμεναι, ὅτι ἰλυώδης τε ἡ ταύτῃ γῆ καὶ
πηλὸς ἡ πολλὴ αὐτῆς, οἵα δεχομένη τὸ ὕδωρ τοῦ
ποταμοῦ μὴ εὐμαρῆ τὴν ἀποστροφὴν αὐτοῦ παρέ-
χειν· ἀλλὰ καὶ ἐς τρίτον μῆνα Ἀσσυρίων ἄνδρες
ὑπὲρ τοὺς μυρίους ἐν τῷδε τῷ πόνῳ ξυνείχοντο.
Ταῦτα ἀπαγγελθέντα ἐπήγαγεν Ἀλέξανδρον ὠφε- 6
λῆσαί τι τὴν χώραν τὴν Ἀσσυρίαν. ἔνθεν μὲν δὴ
ἐς τὸν Παλλακόπαν ἐτρέπετο τοῦ Εὐφράτου ὁ ῥοῦς,
ταύτῃ δὲ ἔγνω βεβαίως ἀποκλεῖσαι τὴν ἐκβολήν·
προελθόντι δὲ ὅσον σταδίους τριάκοντα ὑπόπετρος
ἡ γῆ ἐφαίνετο, οἵα διακοπεῖσα, εἰ ξυναφὴς γένοιτο
τῇ πάλαι διώρυχι τῇ κατὰ τὸν Παλλακόπαν, οὔτ'
ἂν διαχεῖσθαι παρέχειν τὸ ὕδωρ ὑπὸ στερρότητος
τῆς γῆς, τήν τε ἀποστροφὴν αὐτοῦ τῇ τεταγμένῃ
ὥρᾳ μὴ χαλεπῶς γίγνεσθαι. τούτων ἕνεκα ἐπί τε 7
τὸν Παλλακόπαν ἔπλευσε καὶ κατ' αὐτὸν καταπλεῖ
ἐς τὰς λίμνας ὡς ἐπὶ τὴν Ἀράβων γῆν. ἔνθα χῶρόν
τινα ἐν καλῷ ἰδὼν πόλιν ἐξῳκοδόμησέ τε καὶ ἐτεί-
χισε, καὶ ἐν ταύτῃ κατῴκισε τῶν Ἑλλήνων τινὰς
τῶν μισθοφόρων, ὅσοι τε ἑκόντες καὶ ὅσοι ὑπὸ
γήρως ἢ κατὰ πήρωσιν ἀπόλεμοι ἦσαν.

Αὐτὸς δὲ ὡς ἐξελέγξας δὴ τῶν Χαλδαίων τὴν 22
μαντείαν, ὅτι οὐδὲν πεπόνθοι ἐν Βαβυλῶνι ἄχαρι,

καθάπερ ἐκεῖνοι ἐμαντεύσαντο, ἀλλ' ἔφθη γὰρ ἐλάσας
ἔξω Βαβυλῶνος πρίν τι παθεῖν, ἀνέπλει αὖθις κατὰ
τὰ ἕλη θαρρῶν, ἐν ἀριστερᾷ ἔχων τὴν Βαβυλῶνα·
ἵνα δὴ καὶ ἐπλανήθη αὐτῷ μέρος τοῦ ναυτικοῦ κατὰ
τὰ στενὰ ἀπορίᾳ ἡγεμόνος, πρίν γε δὴ αὐτὸς πέμψας
τὸν ἡγησόμενον ἐπανήγαγεν αὐτοὺς ἐς τὸν πόρον.
2 λόγος δὲ λέγεται τοιόσδε. τῶν βασιλέων τῶν Ἀσσυ-
ρίων τοὺς τάφους ἐν ταῖς λίμναις τε εἶναι τοὺς
πολλοὺς καὶ ἐν τοῖς ἕλεσι δεδομημένους. ὡς δὲ
ἔπλει Ἀλέξανδρος κατὰ τὰ ἕλη, κυβερνᾶν γὰρ αὐτὸν
λόγος τὴν τριήρη, πνεύματος μεγάλου ἐμπεσόντος
αὐτῷ ἐς τὴν καυσίαν καὶ τὸ διάδημα αὐτῇ συνεχό-
μενον, τὴν μὲν δὴ οἷα βαρυτέραν πεσεῖν ἐς τὸ ὕδωρ,
τὸ διάδημα δὲ ἀπενεχθὲν πρὸς τῆς πνοῆς σχεθῆναι
ἐν καλάμῳ· τὸν κάλαμον δὲ τῶν ἐπιπεφυκότων
3 εἶναι τάφῳ τινὶ τῶν πάλαι βασιλέων. τοῦτό τε οὖν
αὐτὸ πρὸ τῶν μελλόντων σημῆναι καὶ ὅτι τῶν τις
ναυτῶν ἐκνηξάμενος ὡς ἐπὶ τὸ διάδημα ἀφελὼν τοῦ
καλάμου αὐτὸ μετὰ χεῖρας μὲν οὐκ ἤνεγκεν, ὅτι
νηχομένου ἂν αὐτοῦ ἐβρέχετο, περιθεὶς δὲ τῇ κεφαλῇ
4 τῇ αὐτοῦ οὕτω διήνεγκε. καὶ οἱ μὲν πολλοὶ τῶν
ἀναγραψάντων τὰ Ἀλεξάνδρου λέγουσιν ὅτι τάλαν-
τον μὲν ἐδωρήσατο αὐτῷ Ἀλέξανδρος τῆς προθυ-
μίας εἵνεκα, ἀποτεμεῖν δὲ ἐκέλευσε τὴν κεφαλήν,
τῶν μάντεων ταύτῃ ἐξηγησαμένων, μὴ περιιδεῖν
σῶαν ἐκείνην τὴν κεφαλὴν ἥτις τὸ διάδημα ἐφόρησε
τὸ βασίλειον· Ἀριστόβουλος δὲ τάλαντον μὲν ὅτι
ἔλαβεν λέγει αὐτόν, ἀλλὰ πληγὰς λαβεῖν τῆς περι-
5 θέσεως ἕνεκα τοῦ διαδήματος. Ἀριστόβουλος μὲν δὴ
τῶν τινα Φοινίκων τῶν ναυτῶν λέγει ὅτι τὸ διάδημα
τῷ Ἀλεξάνδρῳ ἐκόμισεν· εἰσὶ δὲ οἳ Σέλευκον λέγουσι.
καὶ τοῦτο τῷ τε Ἀλεξάνδρῳ σημῆναι τὴν τελευτὴν

καὶ τῷ Σελεύκῳ τὴν βασιλείαν τὴν μεγάλην. Σέλευκον γὰρ μέγιστον τῶν μετὰ Ἀλέξανδρον διαδεξαμένων τὴν ἀρχὴν βασιλέα γενέσθαι τήν τε γνώμην βασιλικώτατον καὶ πλείστης γῆς ἐπάρξαι μετά γε αὐτὸν Ἀλέξανδρον οὔ μοι δοκεῖ ἰέναι ἐς ἀμφίλογον.

Ἐπανελθὼν δὲ εἰς Βαβυλῶνα καταλαμβάνει 23
*Πευκέσταν ἥκοντα ἐκ Περσῶν, ἄγοντα στρατιὰν
Περσῶν ἐς δισμυρίους· ἦγε δὲ καὶ Κοσσαίων καὶ
Ταπούρων οὐκ ὀλίγους, ὅτι καὶ ταῦτα τὰ ἔθνη τῶν
προσχώρων τῇ Περσίδι μαχιμώτατα εἶναι ἐξηγγέλ-
λετο. ἧκε δὲ αὐτῷ καὶ Φιλόξενος στρατιὰν ἄγων
ἀπὸ Καρίας καὶ Μένανδρος ἐκ Λυδίας ἄλλους καὶ
Μενίδας τοὺς ἱππέας ἄγων τοὺς αὐτῷ ξυνταχθέντας.
καὶ πρεσβεῖαι δὲ ἐν τούτῳ ἐκ τῆς Ἑλλάδος ἧκον,* 2
*καὶ τούτων οἱ πρέσβεις αὐτοί τε ἐστεφανωμένοι
Ἀλεξάνδρῳ προσῆλθον καὶ ἐστεφάνουν αὐτὸν στε-
φάνοις χρυσοῖς, ὡς θεωροὶ δῆθεν ἐς τιμὴν θεοῦ
ἀφιγμένοι. τῷ δὲ οὐ πόρρω ἡ τελευτὴ ἦν.*

Ἔνθα δὴ τούς τε Πέρσας ἐπαινέσας τῆς προθυ- 3
*μίας, ὅτι πάντα Πευκέστᾳ ἐπείθοντο, καὶ αὐτὸν Πευ-
κέσταν τῆς ἐν κόσμῳ αὐτῶν ἐξηγήσεως, κατέλεγεν
αὐτοὺς ἐς τὰς Μακεδονικὰς τάξεις, δεκαδάρχην μὲν
τῆς δεκάδος ἡγεῖσθαι Μακεδόνα καὶ ἐπὶ τούτῳ διμοι-
ρίτην Μακεδόνα καὶ δεκαστάτηρον, οὕτως ὀνομαζό-
μενον ἀπὸ τῆς μισθοφορᾶς, ἥντινα μείονα μὲν τοῦ
διμοιρίτου, πλείονα δὲ τῶν οὐκ ἐν τιμῇ στρατευο-
μένων ἔφερεν· ἐπὶ τούτοις δὲ δώδεκα Πέρσας καὶ* 4
*τελευταῖον τῆς δεκάδος Μακεδόνα, δεκαστάτηρον
καὶ τοῦτον, ὥστε ἐν τῇ δεκάδι τέσσαρας μὲν εἶναι
Μακεδόνας, τοὺς μὲν τρεῖς τῇ μισθοφορᾷ προὔ-
χοντας, τὸν δὲ τῇ ἀρχῇ τῆς δεκάδος, δώδεκα δὲ
Πέρσας, τοὺς μὲν Μακεδόνας τὴν πάτριον ὅπλισιν*

*ὡπλισμένους, τοὺς δὲ Πέρσας τοὺς μὲν τοξότας,
τοὺς δὲ καὶ μεσάγκυλα ἔχοντας.*
5 *Ἐν τούτῳ δὲ πολλάκις μὲν τοῦ ναυτικοῦ ἀνε-
πειρᾶτο, πολλαὶ δὲ ἔριδες αὐτῷ τῶν τριηρῶν καὶ
ὅσαι τετρήρεις κατὰ τὸν ποταμὸν ἐγίγνοντο, καὶ
ἀγῶνες τῶν τε ἐρετῶν καὶ τῶν κυβερνητῶν καὶ
στέφανοι τῶν νικώντων.*
6 *Ἧκον δὲ καὶ παρὰ Ἄμμωνος οἱ θεωροὶ οὕστινας
ἐστάλκει ἐρησομένους ὅπως θέμις αὐτῷ τιμᾶν Ἡφαι-
στίωνα· οἱ δὲ ὡς ἥρωϊ ἔφησαν ὅτι θύειν θέμις ὁ
Ἄμμων λέγει. ὁ δὲ ἔχαιρέ τε τῇ μαντείᾳ καὶ τὸ
ἀπὸ τοῦδε ὡς ἥρωα ἐγέραιρε. καὶ Κλεομένει, ἀνδρὶ
κακῷ καὶ πολλὰ ἀδικήματα ἀδικήσαντι ἐν Αἰγύπτῳ,
ἐπιστέλλει ἐπιστολήν· καὶ ταύτην τῆς μὲν ἐς Ἡφαι-
στίωνα καὶ ἀποθανόντα φιλίας ἕνεκα καὶ μνήμης
οὐ μέμφομαι ἔγωγε· ἄλλων δὲ πολλῶν ἕνεκα μέμ-*
7 *φομαι. ἐκέλευε γὰρ ἡ ἐπιστολὴ κατασκευασθῆναι
Ἡφαιστίωνι ἡρῷον ἐν Ἀλεξανδρείᾳ τῇ Αἰγυπτίᾳ, ἔν
τε τῇ πόλει αὐτῇ καὶ ἐν τῇ νήσῳ τῇ Φάρῳ, ἵνα ὁ
πύργος ἐστὶν ὁ ἐν τῇ νήσῳ, μεγέθει τε μέγιστον
καὶ πολυτελείᾳ ἐκπρεπέστατον· καὶ ὅπως ἐπικρα-
τήσῃ καλεῖσθαι ἀπὸ Ἡφαιστίωνος, καὶ τοῖς συμ-
βολαίοις καθ' ὅσα οἱ ἔμποροι ἀλλήλοις ξυμβάλλουσιν*
8 *ἐγγράφεσθαι τὸ ὄνομα Ἡφαιστίωνος. ταῦτα μὲν οὖν
οὐκ ἔχω μέμψασθαι, πλήν γε δὴ ὅτι οὐκ ἐπὶ με-
γάλοις μεγάλως διεσπουδάζετο. ἐκεῖνα δὲ καὶ πάνυ
μέμφομαι. ἢν γὰρ καταλάβω ἐγώ, ἔλεγε τὰ γράμ-
ματα, τὰ ἱερὰ τὰ ἐν Αἰγύπτῳ καλῶς κατεσκευα-
σμένα καὶ τὰ ἡρῷα τὰ Ἡφαιστίωνος, εἴ τε τι πρότερον
ἡμάρτηκας, ἀφήσω σε τούτων, καὶ τὸ λοιπόν, ὁπη-
λίκον ἂν ἁμάρτῃς, οὐδὲν πείσῃ ἐξ ἐμοῦ ἄχαρι. τοῦτο
ἀνδρὶ ἄρχοντι πολλῆς μὲν χώρας, πολλῶν δὲ ἀνθρώ-*

πων ἐκ βασιλέως μεγάλου ἐπεσταλμένον, ἄλλως τε
καὶ κακῷ ἀνδρί, οὐκ ἔχω ἐπαινέσαι.

Ἀλλὰ γὰρ αὐτῷ ἤδη Ἀλεξάνδρῳ ἐγγὺς ἦν τὸ 24
τέλος. καί τι καὶ τοιόνδε πρὸ τῶν μελλόντων
σημῆναι λέγει Ἀριστόβουλος· καταλοχίζειν μὲν αὐτὸν
τὴν στρατιὰν τὴν ξὺν Πευκέστᾳ τε ἐκ Περσῶν καὶ
ἀπὸ θαλάσσης ξὺν Φιλοξένῳ καὶ Μενάνδρῳ ἥκουσαν
ἐς τὰς Μακεδονικὰς τάξεις· διψήσαντα δὲ ἀποχω-
ρῆσαι ἐκ τῆς ἕδρας καταλιπόντα ἔρημον τὸν θρόνον
τὸν βασίλειον. εἶναι δὲ κλίνας ἑκατέρωθεν τοῦ 2
θρόνου ἀργυρόποδας, ἐφ' ὧν οἱ ἀμφ' αὐτὸν ἑταῖροι
ἐκάθηντο. τῶν τινα οὖν ἠμελημένων ἀνθρώπων,
οἱ δὲ καὶ τῶν ἐν φυλακῇ ἀδέσμῳ ὄντα λέγουσιν,
ἔρημον ἰδόντα τὸν θρόνον καὶ τὰς κλίνας, περὶ τῷ
θρόνῳ δὲ ἑστηκότας τοὺς εὐνούχους, καὶ γὰρ καὶ
οἱ ἑταῖροι ξυνανέστησαν τῷ βασιλεῖ ἀποχωροῦντι,
διελθόντα διὰ τῶν εὐνούχων ἀναβῆναί τε ἐπὶ τὸν
θρόνον καὶ καθέζεσθαι. τοὺς δὲ οὐκ ἀναστῆσαι μὲν 3
αὐτὸν ἐκ τοῦ θρόνου κατὰ δή τινα νόμον Περσικόν·
περιρρηξαμένους δὲ τύπτεσθαι τά τε στήθη καὶ τὰ
πρόσωπα ὡς ἐπὶ μεγάλῳ κακῷ. ταῦτα ὡς ἐξηγ-
γέλθη Ἀλεξάνδρῳ, κελεῦσαι στρεβλωθῆναι τὸν καθί-
σαντα, μήποτε ἐξ ἐπιβουλῆς ξυντεταγμένον τοῦτο
ἔδρασε γνῶναι ἐθέλοντα. τὸν δὲ οὐδὲν ἄλλο ἐξειπεῖν
ὅτι μὴ ἐπὶ νοῦν οἱ ἐλθὸν οὕτω πρᾶξαι· ᾗ δὴ καὶ
μᾶλλον ἐπ' οὐδενὶ ἀγαθῷ ξυμβῆναι αὐτῷ οἱ μάντεις
ἐξηγοῦντο.

Ἡμέραι τε οὐ πολλαὶ ἐπὶ τούτῳ ἐγένοντο καὶ 4
τεθυκὼς τοῖς θεοῖς τάς τε νομιζομένας θυσίας ἐπὶ
ξυμφοραῖς ἀγαθαῖς καί τινας καὶ ἐκ μαντείας
εὐωχεῖτο ἅμα τοῖς φίλοις καὶ ἔπινε πόρρω τῶν
νυκτῶν. δοῦναι δὲ λέγεται καὶ τῇ στρατιᾷ ἱερεῖα

καὶ οἶνον κατὰ λόχους καὶ ἑκατοστύας. ἀπὸ δὲ τοῦ
πότου αὐτὸν μὲν ἀπαλλάττεσθαι ἐθέλειν ἐπὶ κοιτῶνα
εἰσὶν οἳ ἀνέγραψαν· Μήδιον δὲ αὐτῷ ἐντυχόντα,
τῶν ἑταίρων ἐν τῷ τότε τὸν πιθανώτατον, δεηθῆναι
κωμάσαι παρὰ οἷ· γενέσθαι γὰρ ἂν ἡδὺν τὸν κῶμον.

25 Καὶ αἱ βασίλειοι ἐφημερίδες ὧδε ἔχουσι· πίνειν
παρὰ Μηδίῳ αὐτὸν κωμάσαντα· ἔπειτα ἐξαναστάντα
καὶ λουσάμενον καθεύδειν τε καὶ αὖθις δειπνεῖν
παρὰ Μηδίῳ καὶ αὖθις πίνειν πόρρω τῶν νυκτῶν·
ἀπαλλαχθέντα δὲ τοῦ πότου λούσασθαι· καὶ λουσά-
μενον ὀλίγον τι ἐμφαγεῖν καὶ καθεύδειν αὐτοῦ, ὅτι
2 ἤδη ἐπύρεσσεν. ἐκκομισθέντα δὲ ἐπὶ κλίνης πρὸς
τὰ ἱερὰ θῦσαι ὡς νόμος ἐφ' ἑκάστῃ ἡμέρᾳ, καὶ
τὰ ἱερὰ ἐπιθέντα κατακεῖσθαι ἐν τῷ ἀνδρῶνι ἔστε
ἐπὶ κνέφας. ἐν τούτῳ δὲ τοῖς ἡγεμόσι παραγγέλλειν
ὑπὲρ τῆς πορείας καὶ τοῦ πλοῦ, τοὺς μὲν ὡς πεζῇ
ἰόντας παρασκευάζεσθαι ἐς τετάρτην ἡμέραν, τοὺς δὲ
ἅμα οἷ πλέοντας ὡς εἰς πέμπτην πλευσομένους.
3 ἐκεῖθεν δὲ κατακομισθῆναι ἐπὶ τῆς κλίνης ὡς ἐπὶ
τὸν ποταμόν, καὶ ἐπιβάντα πλοίου διαπλεῦσαι πέραν
τοῦ ποταμοῦ ἐς τὸν παράδεισον, κἀκεῖ αὖθις λουσά-
μενον ἀναπαύεσθαι. ἐς δὲ τὴν ὑστεραίαν λούσασθαί
τε αὖθις καὶ θῦσαι τὰ νομιζόμενα· καὶ εἰς τὴν
καμάραν εἰσελθόντα κατακεῖσθαι διαμυθολογοῦντα
πρὸς Μήδιον· παραγγεῖλαι δὲ καὶ τοῖς ἡγεμόσιν
4 ἀπαντῆσαι ἕωθεν. ταῦτα πράξαντα δειπνῆσαι ὀλί-
γον· κομισθέντα δὲ αὖθις ἐς τὴν καμάραν πυρέσσειν
ἤδη ξυνεχῶς τὴν νύκτα ὅλην· τῇ δὲ ὑστεραίᾳ
λούσασθαι καὶ λουσάμενον θῦσαι. Νεάρχῳ δὲ καὶ
τοῖς ἄλλοις ἡγεμόσι παραγγεῖλαι τὰ ἀμφὶ τὸν πλοῦν
ὅπως ἔσται ἐς τρίτην ἡμέραν. τῇ δὲ ὑστεραίᾳ λού-
σασθαι αὖθις καὶ θῦσαι τὰ τεταγμένα, καὶ τὰ ἱερὰ

ἐπιθέντα οὐκέτι ἐλινύειν πυρέσσοντα. ἀλλὰ καὶ ὣς
τοὺς ἡγεμόνας εἰσκαλέσαντα παραγγέλλειν τὰ πρὸς
τὸν ἔκπλουν ὅπως αὐτῷ ἔσται ἕτοιμα· λούσασθαί
τε ἐπὶ τῇ ἑσπέρᾳ, καὶ λουσάμενον ἤδη ἔχειν κακῶς.
τῇ δὲ ὑστεραίᾳ μετακομισθῆναι ἐς τὴν οἰκίαν τὴν 5
πρὸς τῇ κολυμβήθρᾳ καὶ θῦσαι μὲν τὰ τεταγμένα,
ἔχοντα δὲ πονήρως ὅμως ἐσκαλέσαι τῶν ἡγεμόνων
τοὺς ἐπικαιριωτάτους καὶ ὑπὲρ τοῦ πλοῦ αὖθις
παραγγέλλειν. τῇ δὲ ἐπιούσῃ μόγις ἐκκομισθῆναι
πρὸς τὰ ἱερὰ καὶ θῦσαι, καὶ μηδὲν μεῖον ἔτι παραγ-
γέλλειν ὑπὲρ τοῦ πλοῦ τοῖς ἡγεμόσιν. ἐς δὲ τὴν 6
ὑστεραίαν κακῶς ἤδη ἔχοντα ὅμως θῦσαι τὰ τεταγ-
μένα. παραγγεῖλαι δὲ τοὺς μὲν στρατηγοὺς δια-
τρίβειν κατὰ τὴν αὐλήν, χιλιάρχας δὲ καὶ πεντα-
κοσιάρχας πρὸ τῶν θυρῶν. ἤδη δὲ παντάπασι
πονηρῶς ἔχοντα διακομισθῆναι ἐκ τοῦ παραδείσου
εἰς τὰ βασίλεια. εἰσελθόντων δὲ τῶν ἡγεμόνων
γνῶναι μὲν αὐτούς, φωνῆσαι δὲ μηδὲν ἔτι, ἀλλ'
εἶναι ἄναυδον· καὶ τὴν νύκτα πυρέσσειν κακῶς
καὶ τὴν ἡμέραν, καὶ τὴν ἄλλην νύκτα καὶ τὴν
ἡμέραν.

Οὕτως ἐν ταῖς ἐφημερίσι ταῖς βασιλείοις ἀνα- 26
γέγραπται, καὶ ἐπὶ τούτοις ὅτι οἱ στρατιῶται ἐπό-
θησαν ἰδεῖν αὐτόν, οἱ μέν, ὡς ζῶντα ἔτι ἴδοιεν·
οἱ δέ, ὅτι τεθνηκέναι ἤδη ἐξηγγέλλετο, ἐπικρύπτεσθαι
δὲ αὐτοῦ ἐτόπαζον πρὸς τῶν σωματοφυλάκων τὸν
θάνατον, ὡς ἔγωγε δοκῶ· τοὺς πολλοὺς δὲ ὑπὸ
πένθους καὶ πόθου τοῦ βασιλέως βιάσασθαι ἰδεῖν
Ἀλέξανδρον. τὸν δὲ ἄφωνον μὲν εἶναι λέγουσι παρα-
πορευομένης τῆς στρατιᾶς· δεξιοῦσθαι δὲ ὡς ἑκάστους
τήν τε κεφαλὴν ἐπαίροντα μόγις καὶ τοῖν ὀφθαλμοῖν
ἐπισημαίνοντα. λέγουσι δὲ αἱ ἐφημερίδες αἱ βασίλειοι 2

ἐν τοῦ Σεράπιδος τῷ ἱερῷ Πείθωνά τε ἐγκοιμηθέντα
καὶ Ἄτταλον καὶ Δημοφῶντα καὶ Πευκέσταν, πρὸς
δὲ Κλεομένην τε καὶ Μενίδαν καὶ Σέλευκον, ἐπ-
ερωτᾶν τὸν θεὸν εἰ λῷον καὶ ἄμεινον Ἀλεξάνδρῳ
εἰς τὸ ἱερὸν τοῦ θεοῦ κομισθέντα καὶ ἱκετεύσαντα
θεραπεύεσθαι πρὸς τοῦ θεοῦ· καὶ γενέσθαι φήμην
τινὰ ἐκ τοῦ θεοῦ μὴ κομίζεσθαι εἰς τὸ ἱερόν, ἀλλ'
3 αὐτοῦ μένοντι ἔσεσθαι ἄμεινον. ταῦτά τε ἀπαγ-
γεῖλαι τοὺς ἑταίρους καὶ Ἀλέξανδρον οὐ πολὺ
ὕστερον ἀποθανεῖν, ὡς τοῦτο ἄρα ἤδη ὂν τὸ ἄμεινον.
οὐ πόρρω δὲ τούτων οὔτε Ἀριστοβούλῳ οὔτε Πτολε-
μαίῳ ἀναγέγραπται. οἱ δὲ καὶ τάδε ἀνέγραψαν,
ἐρέσθαι μὲν τοὺς ἑταίρους αὐτὸν ὅτῳ τὴν βασιλείαν
ἀπολείπει· τὸν δὲ ὑποκρίνασθαι ὅτι τῷ κρατίστῳ·
οἱ δέ, προσθεῖναι πρὸς τούτῳ τῷ λόγῳ ὅτι μέγαν
ἐπιτάφιον ἀγῶνα ὁρᾷ ἐφ' αὐτῷ ἐσόμενον.

27 Πολλὰ δὲ καὶ ἄλλα οἶδα ἀναγεγραμμένα ὑπὲρ
τῆς Ἀλεξάνδρου τελευτῆς, καὶ φάρμακον ὅτι ἐπέμφθη
παρὰ Ἀντιπάτρου Ἀλεξάνδρῳ καὶ ἐκ τοῦ φαρμάκου
ὅτι ἀπέθανε· καὶ τὸ φάρμακον ὅτι Ἀριστοτέλης μὲν
Ἀντιπάτρῳ ἐξεῦρε, δεδοικὼς ἤδη Ἀλέξανδρον Καλλι-
σθένους ἕνεκα, Κάσανδρος δὲ ὁ Ἀντιπάτρου ἐκό-
μισεν· οἱ δὲ καὶ ὅτι ἐν ἡμιόνου ὁπλῇ ἐκόμισε καὶ
2 τοῦτο ἀνέγραψαν. δοῦναι δὲ αὐτὸ Ἰόλλαν τὸν
ἀδελφὸν τοῦ Κασάνδρου τὸν νεώτερον· εἶναι γὰρ
οἰνοχόον βασιλικὸν τὸν Ἰόλλαν καί τι καὶ λελυπῆσθαι
πρὸς Ἀλεξάνδρου ὀλίγῳ πρόσθεν τῆς τελευτῆς· οἱ
δὲ καὶ Μήδιον μετασχεῖν τοῦ ἔργου, ἐραστὴν ὄντα
τοῦ Ἰόλλα· καὶ αὐτὸν γὰρ εἶναι τὸν εἰσηγητὴν
γενόμενον Ἀλεξάνδρῳ τοῦ κώμου· ὀδύνην τε αὐτῷ
ἐπὶ τῇ κύλικι γενέσθαι ὀξεῖαν, καὶ ἐπὶ τῇ ὀδύνῃ
3 ἀπαλλαγῆναι ἐκ τοῦ πότου. ἤδη δέ τις οὐκ ᾐσχύνθη

ἀναγράψαι ὅτι αἰσθόμενος οὐ βιώσιμον ὄντα αὑτὸν Ἀλέξανδρος ἐς τὸν Εὐφράτην ποταμὸν ᾔει ἐμβαλῶν, ὡς ἀφανὴς ἐξ ἀνθρώπων γενόμενος πιστοτέραν τὴν δόξαν παρὰ τοῖς ἔπειτα ἐγκαταλείποι ὅτι ἐκ θεοῦ τε αὐτῷ ἡ γένεσις ξυνέβη καὶ παρὰ θεοὺς ἡ ἀποχώρησις. Ῥωξάνην δὲ τὴν γυναῖκα οὐ λαθεῖν ἐξιόντα, ἀλλὰ εἰργόμενον γὰρ πρὸς αὐτῆς ἐποιμώξαντα εἰπεῖν ὅτι ἐφθόνησεν ἄρα αὐτῷ δόξης τῆς ἐς ἅπαν, ὡς θεῷ δὴ γεγενημένῳ. καὶ ταῦτα ἐμοὶ ὡς μὴ ἀγνοεῖν δόξαιμι μᾶλλον ὅτι λεγόμενά ἐστιν ἢ ὡς πιστὰ ἐς ἀφήγησιν ἀναγεγράφθω.

Ἐτελεύτα μὲν δὴ Ἀλέξανδρος τῇ τετάρτῃ καὶ 28
δεκάτῃ καὶ ἑκατοστῇ Ὀλυμπιάδι ἐπὶ Ἡγησίου ἄρχοντος Ἀθήνησιν· ἐβίω δὲ δύο καὶ τριάκοντα ἔτη καὶ τοῦ τρίτου μῆνας ἐπέλαβεν ὀκτώ, ὡς λέγει Ἀριστόβουλος· ἐβασίλευσε δὲ δώδεκα ἔτη καὶ τοὺς ὀκτὼ τούτους μῆνας, τό τε σῶμα κάλλιστος καὶ φιλοπονώτατος καὶ ὀξύτατος τὴν γνώμην γενόμενος καὶ ἀνδρειότατος καὶ φιλοτιμότατος καὶ φιλοκινδυνότατος καὶ τοῦ θείου ἐπιμελέστατος· ἡδονῶν δὲ τῶν 2
μὲν τοῦ σώματος ἐγκρατέστατος, τῶν δὲ τῆς γνώμης ἐπαίνου μόνου ἀπληστότατος· ξυνιδεῖν δὲ τὸ δέον ἔτι ἐν τῷ ἀφανεῖ ὂν δεινότατος, καὶ ἐκ τῶν φαινομένων τὸ εἰκὸς ξυμβαλεῖν ἐπιτυχέστατος, καὶ τάξαι στρατιὰν καὶ ὁπλίσαι τε καὶ κοσμῆσαι δαημονέστατος· καὶ τὸν θυμὸν τοῖς στρατιώταις ἐπᾶραι καὶ ἐλπίδων ἀγαθῶν ἐμπλῆσαι καὶ τὸ δεῖμα ἐν τοῖς κινδύνοις τῷ ἀδεεῖ τῷ αὑτοῦ ἀφανίσαι, ξύμπαντα ταῦτα γενναιότατος. καὶ οὖν καὶ ὅσα ἐν τῷ ἀφανεῖ πρᾶξαι, 3
ξὺν μεγίστῳ θάρσει ἔπραξεν· ὅσα τε φθάσας ὑφαρπάσαι τῶν πολεμίων, πρὶν καὶ δεῖσαί τινα αὐτὰ ὡς ἐσόμενα, προλαβεῖν δεινότατος· καὶ τὰ μὲν

*ξυντεθέντα ἢ ὁμολογηθέντα φυλάξαι βεβαιότατος,
πρὸς δὲ τῶν ἐξαπατώντων μὴ ἁλῶναι ἀσφαλέστατος·
χρημάτων δὲ ἐς μὲν ἡδονὰς τὰς αὑτοῦ φειδωλότατος,
ἐς δὲ εὐποιΐαν τῶν πέλας ἀφθονώτατος.*

29 *Εἰ δέ τι ἐπλημμελήθη Ἀλεξάνδρῳ δι' ὀξύτητα
ἢ ὑπ' ὀργῆς, ἢ εἴ τι ἐς τὸ ὑπερογκότερον προήχθη
βαρβαρίσαι, οὐ μεγάλα τίθεμαι ἔγωγε, εἰ τὴν νεότητά
τέ τις τὴν Ἀλεξάνδρου μὴ ἀνεπιεικῶς ἐνθυμηθείη
καὶ τὸ διηνεκὲς τῆς εὐτυχίας καὶ τοὺς πρὸς ἡδονήν,
οὐκ ἐπὶ τῷ βελτίστῳ, τοῖς βασιλεῦσι ξυνόντας τε
καὶ ἐπὶ κακῷ ξυνεσομένους· ἀλλὰ μεταγνῶναί γε
ἐφ' οἷς ἐπλημμέλησε μόνῳ οἶδα τῶν πάλαι βασιλέων*
2 *Ἀλεξάνδρῳ ὑπάρξαν ὑπὸ γενναιότητος. οἱ δὲ πολ-
λοί, εἰ καί τι ἔγνωσαν πλημμελήσαντες, οἱ δὲ τῷ
προηγορεῖν αὐτοῦ, ὡς καλῶς δὴ πραχθέντος, ἐπι-
κρύψειν οἴονται τὴν ἁμαρτίαν, κακῶς γιγνώσκοντες.
μόνη γὰρ ἔμοιγε δοκεῖ ἴασις ἁμαρτίας ὁμολογεῖν τε
ἁμαρτόντα καὶ δῆλον εἶναι ἐπ αὐτῷ μεταγινώσκοντα,
ὡς τοῖς παθοῦσί τε ἄχαρι οὐ πάντη χαλεπὰ τὰ παθή-
ματα φαινόμενα, εἰ ὁ δράσας αὐτὰ ξυγχωροίη ὅτι
οὐ καλὰ ἔδρασεν, αὐτῷ τέ τινι ἐς τὸ μέλλον ταύ-
την ἐλπίδα ἀγαθὴν ὑπολειπομένην, μή ποτε ἂν
παραπλήσιόν τι ἁμαρτεῖν, εἰ τοῖς πρόσθεν πλημ-*
3 *μεληθεῖσιν ἀχθόμενος φαίνοιτο. ὅτι δὲ εἰς θεὸν τὴν
γένεσιν τὴν αὑτοῦ ἀνέφερεν, οὐδὲ τοῦτο ἐμοὶ δοκεῖ
εἶναι μέγα αὐτῷ τὸ πλημμέλημα, εἰ μὴ καὶ σόφισμα
ἦν τυχὸν ἐς τοὺς ὑπηκόους τοῦ σεμνοῦ ἕνεκα.
οὔκουν δοκεῖ ἔμοιγε ἢ Μίνωος γενέσθαι βασιλεὺς
ἀφανέστερος ἢ Αἰακοῦ ἢ Ῥαδαμάνθυος· οἷς δὴ ἐς
Δία ἀνενεχθεῖσα ἡ γένεσις πρὸς τῶν πάλαι ἀνθρώ-
πων οὐδεμιᾷ αὐτῶν ὕβρει προστίθεται· οὐδὲ Θησέως*
4 *τοῦ Ποσειδῶνος οὐδὲ Ἴωνος τοῦ Ἀπόλλωνος. ὡς*

ἔμοιγε καὶ ἡ Περσικὴ σκευὴ σόφισμα δοκεῖ εἶναι πρός τε τοὺς βαρβάρους, ὡς μὴ πάντη ἀλλότριον αὐτῶν φαίνεσθαι τὸν βασιλέα, καὶ πρὸς τοὺς Μακεδόνας, ὡς ἀποστροφήν τινα εἶναι αὐτῷ ἀπὸ τῆς ὀξύτητός τε καὶ ὕβρεως τῆς Μακεδονικῆς· ἐφ' ὅτῳ δὴ καὶ ἐγκαταμῖξαί μοι δοκεῖ ταῖς τάξεσιν αὐτῶν τοὺς Πέρσας τοὺς μηλοφόρους καὶ τοῖς ἀγήμασι τοὺς ὁμοτίμους. καὶ οἱ πότοι δέ, ὡς λέγει Ἀριστόβουλος, οὐ τοῦ οἴνου ἕνεκα μακροὶ αὐτῷ ἐγίγνοντο, οὐ γὰρ πίνειν πολὺν οἶνον Ἀλέξανδρον, ἀλλὰ φιλοφροσύνης τῆς εἰς τοὺς ἑταίρους.

Ὅστις δὲ κακίζει Ἀλέξανδρον, μὴ μόνον ὅσα ἄξια 30
κακίζεσθαί ἐστι προφερόμενος κακιζέτω, ἀλλὰ ξύμ-
παντα Ἀλεξάνδρου εἰς ἓν (χωρίον) ξυναγαγὼν οὕτω
δὴ ἐκλογιζέσθω ὅστις τε ὢν αὐτὸς καὶ ὁποίᾳ τύχῃ
κεχρημένος ὅντινα γενόμενον ἐκεῖνον καὶ ἐς ὅσον
εὐτυχίας τῆς ἀνθρωπίνης ἐλθόντα βασιλέα τε ἀμφοῖν
τοῖν ἠπείροιν ἀναμφιλογώτατα γενόμενον καὶ ἐπὶ
πᾶν ἐξικόμενον τῷ αὐτοῦ ὀνόματι κακίζει, σμικρό-
τερός γε ὢν αὐτὸς καὶ ἐπὶ σμικροῖς πονούμενος
καὶ οὐδὲ ταῦτα ἐν κόσμῳ τιθέμενος. ὡς ἔγωγε 2
δοκῶ ὅτι οὔτε τι ἔθνος ἀνθρώπων οὔτε τις πόλις
ἐν τῷ τότε ἦν οὔτε τις εἷς ἄνθρωπος εἰς ὃν οὐ
πεφοιτήκει τὸ Ἀλεξάνδρου ὄνομα. οὔκουν οὐδ' ἐμοὶ
ἔξω τοῦ θείου φῦναι δοκεῖ ἀνὴρ οὐδενὶ ἄλλῳ
ἀνθρώπων ἐοικώς. καὶ ταῦτα χρησμοί τε ἐπισημῆναι
ἐπὶ τῇ τελευτῇ Ἀλεξάνδρου λέγονται καὶ φάσματα
ἄλλα ἄλλοις γενόμενα καὶ ἐνύπνια φανέντα ἄλλα
ἄλλοις καὶ ἡ ἐς τοῦτο ἐξ ἀνθρώπων τιμή τε αὐτοῦ
καὶ μνήμη οὐκ ἀνθρωπίνη οὖσα, καὶ νῦν δὲ διὰ
τοσούτου ἄλλοι χρησμοὶ ἐπὶ τῇ τιμῇ αὐτοῦ τῷ ἔθνει
τῶν Μακεδόνων χρησθέντες. ἐπεὶ καὶ αὐτὸς ἐμεμ- 3

ψάμην ἔστιν ἃ ἐν τῇ ξυγγραφῇ τῶν Ἀλεξάνδρου ἔργων, ἀλλ' αὐτόν γε Ἀλέξανδρον οὐκ αἰσχύνομαι θαυμάζων· τὰ δὲ ἔργα ἐκεῖνα ἐκάκισα ἀληθείας τε ἕνεκα τῆς ἐμῆς καὶ ἅμα ὠφελείας τῆς ἐς ἀνθρώπους· ἐφ' ὅτῳ ὡρμήθην οὐδὲ αὐτὸς ἄνευ θεοῦ ἐς τήνδε τὴν ξυγγραφήν.

INDEX NOMINUM.

(Addita sunt recentiora celeberrimorum montium, fluminum, urbium, terrarum nomina).

A.

Ἀβαστανοὶ Ἰνδοί 6, 15, 1.
Ἄβδηρα 1, 11, 4.
Ἄβιοι Σκύθαι 4, 1, 1.
Ἀβισάρης rex 4, 27, 7. Pori socius 5, 20, 5. 22, 2 ad Alexandrum legatos mittit 5, 8, 3. 20, 5. 29, 4. 5.
Ἀβουλίτης Susianorum satrapes 3, 16, 9.
Ἀβρέας 6, 9, 3. 10, 1. 11, 7.
Ἄβυδος 1, 11, 6.
Ἀγαθοκλῆς 1, 18, 1. 6, 28, 4.
Ἀγάθων Thracum praefectus 1, 14, 3. Tyrimmae filius equitum Odrysarum praefectus 3, 12, 4.
Ἀγαμέμνων 1, 11, 5.
Ἄγερρος 3, 23, 9.
Ἀγηνόριον Tyri 2, 24, 2.
Ἀγήνωρ 6, 17, 1.
Ἀγησίλαος Λακεδαιμόνιος 2, 13, 6.
Ἆγις Spartanorum rex pecuniam et naves a Persis accipit 2, 13, 4. 6.
Ἆγις Ἀργεῖος poeta 4, 9, 9.
Ἄγκυρα urbs Galatiae 2, 4, 1.
Ἀγριᾶνες 1, 5, 1. 3. copiae apud Alexandrum stipendia faciunt, saepe memoratae.
Ἀγχίαλος urbs Ciliciae 2, 5, 2.
Ἄδα Hecatomni filia Cariae praefecta 1, 23, 7. s. Alexandrum adoptat 1, 23, 8.
Ἀδδαῖος χιλιάρχης 1, 22, 7. eius *τάξις* 1, 22, 4. occisus 1, 22, 7.
Ἄδμητος τῶν ὑπασπιστῶν ἡγεμών 2, 23, 2. 4. 5. occisus 2, 24, 4.
Ἀδραϊσταί, Ἰνδοί 5, 22, 3.
Ἀέροπος 1, 7, 6.
Ἀζέμιλκος Tyriorum rex 2, 15, 7. 24, 5.
Ἀθηνᾶ Minerva 1, 11, 7. 16, 7. 2, 5, 9.
Ἀθῆναι 1, 10, 5. earum incendium ulciscitur Alexander 3, 18, 12. eo confugiunt Plataeenses 1, 9, 5. trecentas *πανοπλίας* mittit Al. 1, 16, 7. Harmodii et Aristogitonis statuae remissae ubi sitae 3, 16, 8 s. 7, 19, 2. item Dianae signum remissum 7, 19, 2. *πόλις* (arx) 1, 16, 7. 3, 16, 8.
Ἀθήνησιν 1, 1, 1. 3, 16, 8. 7, 28, 1.
Ἀθηναῖοι contra Amazonas pugnant 7, 13, 5 s. tyrannos oderunt 4, 10, 4. contra Eurystheum pugnant 4, 10, 4. Harmodium et Aristo-

gitonem in honore habent 4, 10, 4. Macedones premunt 7, 9, 4. Melum et Scionem expugnant 1, 9, 5. eorum clades in Sicilia quanta 1, 9, 2. ad Aegos flumen 1, 9, 3. exstirpatos volunt Thebani 1, 9, 7. viribus reparatis et muris longis restitutis Lacedaemoniis auxilio sunt 1, 9, 3. res novas molientes ab Alexandro territi plura ei quam Philippo concedunt 1, 1, 3. Alexandro dudum suspecti 1, 7, 4. rursus res novas moliti veniam impetrant 1, 10, 2 ss. tamen Alexander eos metu magis quam benevolentia quiescere dicit 2, 17, 2. ipse eorum amicus 2, 15, 4. captivos ad Granicum frustra ut reddat rogatus 1, 29, 5. post Issicam pugnam iis reddit 3, 6, 2. Dionysium Iovis et Proserpinae filium colunt 2, 16, 3. de Amazonibus et de Persis victorias Mico pinxit 7, 13, 5 s.

Αἰακίδαι 2, 27, 6. 4, 11, 6.

Αἰακός 7, 29, 3.

Αἰγαί Macedoniae urbs (nunc Vodêna) 1, 11, 1.

Αἰγαῖος πόντος (nunc Archipelagus) 7, 20, 4.

Αἴγινα, νῆσος 6, 11, 6.

Αἰγὸς ποταμός 1, 9, 3.

Αἴγυπτος amnis (Nilus) 5, 6, 5. 6, 1, 3.

Αἴγυπτος terra 2, 12, 3. 17, 1. 25, 4. 5, 25, 4. 7, 9, 8. ab Alexandro occupata 3, 1, 1 s. Amminape cum Mazaeo dedente 3, 22, 1. composita 3, 5, 1. terrae praestantia a Romanis agnita 3, 5, 7. Nili donum 5, 6, 5. 6, 1, 3. Indiae similis 6, 1, 2. Aegyptum vexat Cleomenes 7, 23, 6. 8.

Αἰγύπτιοι Herculem colunt 2, 16, 3. 4, 28, 2.

Αἰθίοπες nigri 5, 4, 4. Nili accolae 6, 1, 3. eos debellare cogitat Alexander 7, 1, 2. legatos ad eum mittunt 7, 15, 4.

Αἷμος mons (n. Balkan) 1, 1, 6. 2, 1.

Αἰολίς 3. 22, 3. 7, 9, 7. *Αἰολικαὶ πόλεις* 1, 18, 1.

Αἴσχυλος ἐπίσκοπος (in Aegypto) 3, 5, 3.

Αἰτωλοί res novas moliuntur 1, 7, 4. veniam rogant 1, 10, 2.

Ἀκαρνὰν Φίλιππος 2, 4, 8.

Ἀκεσίνης ποταμός 5, 4, 2. 5, 5. 25, 5. 29, 2. 6, 4, 1. 7, 10, 6. eius magnitudo et natura 5, 20, 8. cum Indo confluit 6, 1, 2. 5. 3, 1. 6, 15, 1. 4. cum Hydaspe 6, 4, 4. cum Hydraote 6, 13, 1. et Hyphasi 6, 14, 5.

Ἄκουφις Nysaeorum princeps 5, 1, 3. s. terrae praefectus 5, 2, 3.

Ἀλβανοί 3, 8, 4. 11, 4. 13, 1.

Ἀλέξανδρος Aeropi filius 1, 7, 6. 17, 8. Alexandro magno insidiatur 1, 25, 1.

Ἀλέξανδρος Amphoteri pater 1, 25, 9.

Ἀλέξανδρος ὁ Ἠπειρώτης 3, 6, 7.

Ἀλέξανδρος Philippi filius, ab Heraclidis oriundus 2, 5, 9, 3, 3, 2. 4, 7, 4. 6, 3 2. ab Ada adoptatus 1, 23, 8. Ammonis soboles 3, 3, 2. 4, 9, 9. 7, 8, 3. deus videri vult 7, 20, 1. quo consilio 7, 29, 3. viginti annos natus dux adversus Persas creatus

1, 1, 1 s. Persea et Herculem aemulatur 3, 3, 2. Achillem 1, 12, 1. 2. Dionysum 5, 1, 5. 2, 1. 26, 5. 7, 10, 6. cf. 4, 8, 2 ss. 5, 26, 5. 7, 20, 1. mortem contemnit 2, 4, 11. felix 4, 19, 6. 21, 3. 7, 29, 1. eius audacia 1, 13, 6. 4, 21, 3. 6, 9, 5 ss. ab amicis castigata 6, 13, 4 s. nihil desperat 4, 21, 3. cl. 30, 3. fortitudo 1, 15, 6 ss. vulneratur ib. 2, 12, 1. 27, 2. 3, 30, 11. 4, 3, 3. 23, 3. 26, 4. 6, 10, 1. omnino v. 7, 10, 2.

Strenuitas 2, 18, 4. 23, 4. 7, 15, 3. de eius moribus 7, 28, 1 ss. milites excitat 4, 29, 7. cl. 21, 4. 1, 22, 1. severitate terret 1, 16, 6. 29, 6. 3, 23, 8. satrapas 6, 15, 3. 27, 1. 4. 30, 2. 7, 4, 1 ss. 18, 1. hostes 4, 27, 4. milites seditiosos 7, 8, 4. crudelior in Bessum 4, 7, 3 s. amicis fidit 2, 4, 9 ss. ignoscit 3, 6, 7. non succenset mala vaticinato 7, 18, 4. amicissimus Cratero 7, 12, 3. Hephaestioni 7, 14, 1 ss. bene meritos praemiis ornat 1, 5, 4. 6, 28, 4. 7, 4, 4 ss. 5, 4 ss. militum fortitudinem remuneratur 1, 16, 4 ss. 2, 12, 1. item exauctoratos 3, 19, 5. 7, 12, 2. aes alienum solvit 7, 5, 1 ss. νεογάμους in Macedoniam remittit 1, 24, 1 s.

Ignoscit inimicis 1, 10, 4 ss. 2, 15, 3 ss. 3, 17, 6. 24, 4 s. cohibet plebis iram 1, 17, 12. clemens in captivas 2, 12, 5. non mulierosus 4, 19, 6 ss. aquam sibi oblatam effundit 6, 26, 2. non vinosus 7, 29, 4. gloriae cupidior 6, 13, 4. cl. 5, 2, 1. a solo Lysippo se fingi voluit 1, 16, 4. Atheniensibus trecentas πανοπλίας mittit 1, 16, 7. Harmodii et Aristogitonis statuas 3, 16, 8. cf. 7, 19, 2. alia iis grata facit 2, 15, 4. 3, 6, 2. monumentorum verecundia 6, 29, 10 s. cl. 27, 5. 30, 2. Pindari domo et posteris parcit 1, 9, 10. aras ad Hyphasin exstruit 5, 29, 1. adulatione corrumpitur 4, 8, 1 ss. Clitum caedit 4, 8, 4 ss. poenitentia 4, 9, 2 ss. luctus de Hephaestionis morte 7, 14, 2 ss. cultu armisque insignis 1, 14, 4. 6, 9, 5.

Indorum sophistas convenit 7, 1, 5 s. 2, 2 ss. sermo eius cum Diogene 7, 2, 1. cum Celtis 1, 4, 7 s. cum Besso 3, 30, 4. cum Poro 5, 19, 2 s. dictum de proelio nocturno 3, 10, 2. de imperio 2, 25, 2. de Olympiade 7, 12, 6. epistola ad Athenienses 1, 10, 4. ad Darēum 2, 14, 4 ss. 25, 3. ad Olympiadem 6, 1, 4 ss. ad Cleomenem 7, 23, 7. deliberat cum Parmenione 1, 13, 3 ss. 18, 6 ss. 3, 10, 1 ss. cum amicis 2, 25, 2. cum ducibus 3, 9, 3 ss. duces exhortatur 2, 7, 3 ss. 17, 1 ss. 3, 9, 5 ss. orationem ad eos habet 5, 25, 3 ss. 7, 9, 1 ss.

Macedonum opes auxit 7, 9, 6 ss. cl. 5, 25, 4 ss. apud Graecos statum popularem instituit 1, 18, 2. eius Μηδισμός 4, 7, 4. 9, 7 ss. 7, 6, 1 ss. 8, 2. in matrimonium duxit Roxanen 4, 19, 5. Barsinen et Parysatin 6, 4, 4.

milites e barbaris parat 7, 6, 1 ss. 8, 2. barbaros cum suis conciliat 7, 11, 8 ss.

Urbes condidit 5, 27, 5. Alexandriam in Aegypto 3, 1, 5 ss. ad Caucasum 3, 28, 4. ad Tanaim 4, 1, 3 s. Nicaeam et Bucephala 5, 19, 4. 29, 5. alia oppida in India 5, 29, 3. 6, 15, 7. (navalia 6, 18, 2.) ad Pallocopam 7, 21, 7. eius classis 1, 18, 4. 20, 1 ss. 5, 8, 5. 26, 1 s. 7, 19, 3. 21, 7. cf. Nearchus. ipse navigat 6, 14, 4 ss. 7, 7, 1 s. 6 ss. 22, 1.

Coronatur 1, 12, 1. 24, 5, 2, 13, 8. 7, 15, 4. 23, 2. sacra facit 1, 4, 5. 11, 6 ss. Dianae 1, 18, 2. Aesculapio, Minervae, Amphilocho 2, 5, 8 s. Herculi Tyrio 2, 24, 6. Apidi 3, 1, 4. amnibus Indicis 5, 29, 5. 6, 3, 1. diis ab Ammone dictis 6, 19, 4 s. nodum Gordium solvit 2, 3, 7 s. omen interpretatur 1, 18, 9. non curat exta 2, 27, 1. 4, 4, 3. vaticinia 7, 16, 5 ss. 22, 1.

Quae consilia agitaverit 4, 15, 5 s. 5, 26, 5 ss. 6, 1, 2 ss. *μέγας βασιλεύς* 4, 9, 7. 5, 15, 5. 7, 1, 2 s. cl. 30, 1. *βασιλεὺς τῆς Ἀσίας* ib. et 2, 14, 9. insidiae ei structae 1, 25, 1 ss. 3, 26, 1 ss. 4, 13, 3 ss. occidisse fertur 1, 7, 2. 6. eius morbus 2, 4, 7 ss. mors 7, 24, 1 ss.

Ἀλεξάνδρεια in Aegypto 3, 1, 5 ss. 5, 1, 5. 7, 23, 7. ad Caucasum 3, 28, 4. 5, 1, 5 s. in Parapamisadis 4, 22, 4. ad Tanaim 4, 1, 3 s. 4, 1.

Ἀλήϊον πεδίον 2, 5, 8.

Ἀλθαιμένης 3, 11, 8.

Ἄλινδα Cariae 1, 23, 8.

Ἁλικάρνασσος (n. *Budrun)* eius situs 1, 20, 3 expugnata ab Alexandro 1, 20, 2—23. arcem retinent Persae 1, 23, 3. 2, 5, 7 expugnata 3, 22, 4.

Ἀλκέτας praefectus 4, 22, 1. 27, 1, 5. 5, 11, 3.

Ἀλκίας ὁ Ἠλεῖος 1, 29, 4.

Ἀλκμήνη 2, 16, 1.

Ἅλυς ποταμός (n. *Kisil-Irmak)* 2, 4, 2.

Ἀμαθούσιος (*Ἀμαθοῦς*) 2, 22, 2.

Ἀμαζόνες 4, 15, 4. 7, 13, 2 s.

Ἀμανικαὶ πύλαι 2, 7, 1.

Ἀμαστρίνη 7, 4, 5.

Ἀμβρακία Epiri (n. *Arta)* 2, 16, 5.

Ἀμμινάσπης Aegyptiorum praefectus ab Alexandro Parthorum et Hyrcaniorum satrapes factus 3, 22, 1.

Ἄμμων, eius oraculum 3, 3, 1. 3, 4; 1. Alexandri parens ib. 4, 9, 9. 7, 8, 3. qui ei sacra facit 6, 3, 2. eius oracula 6, 19, 4. 7, 14, 7. 23, 6.

Ἀμύντας a Thebanis occisus 1, 7, 1.

Ἀμύντας Balacri pater 1, 29, 3. 3, 5, 5.

Ἀμύντας Sostrati pater 4, 13, 3.

Ἀμύντας Andromenis filius. eius *τάξις* 1, 8, 2. 3, 11, 9. *φάλαγξ* 1, 14, 2. Sardium arcem recipit 1, 17, 4. milites e Macedonia adducit 3, 11, 9. 16, 10. accusatus et absolutus, sed paulo post occisus 3, 27, 1 ss. sine dubio idem, cuius *τάξις* commemoratur 1, 20, 5. 2, 8, 4. 3, 18, 6. 23, 2. 25, 6.

Ἀμύντας Antiochi filius, transfuga 1, 17, 9. 25, 3. Dareo salutaria suadet 2, 6, 3. in Aegypto occisus 2, 13, 3.

Ἀμύντας Arrabaei filius, speculatoribus praefectus 1, 12, 7. σαρισσοφόροις (προδρόμοις) equitibus, Paeonibus et Socratis turmae praefectus 1, 14, 1. 6, 15, 1. cornu sinistro praeest 1, 28, 4.
Ἀμύντας Nicolai filius Bactriorum satrapes 4, 17, 3. 22, 3.
Ἀμφεῖον Thebarum 1, 8, 6.
Ἀμφίλοχος heros 2, 5, 9.
Ἀμφίλοχοι Ambraciae vicini 2, 16, 5.
Ἀμφίπολις 1, 1, 5. 2, 5. ad Strymonis ostium 1, 11, 3.
Ἀμφιπολῖται 3, 16, 4. 7, 18, 1.
Ἀμφότερος Alexandri filius, legatus 1, 25, 9. cum classe Con occupat 3, 2, 6. a Peloponesiis auxilio missus 3, 6, 3.
Ἀνάξαρχος sophista Alexandrum consolatur 4, 9, 7 ss. προσκυνήσεως auctor 4, 10, 6 ss. a Callisthene confutatus 4, 11, 1 ss.
Ἀνάξιππος ἑταῖρος 3, 25, 2. occisus 3, 25, 5.
Ἄνδακα Indiae 4, 23, 5.
Ἀνδροκλῆς Amathusius 2, 22, 2.
Ἄνδροκλος ἑταῖρος 3, 29, 1.
Ἀνδρόμαχος ναύαρχος 2, 20, 10.
Ἀνδρόμαχος Hieronis filius equitibus peregrinis praefectus 3, 12, 5. 25, 4. contra Spitamenem missus 4, 3, 7. 5, 5. 7. 6, 2.
Ἀνδρομένης pater Amyntae, Attali Simmiaeque quos v.
Ἀνδρόνικος Agerri filius mercenariis Graecis qui apud Darēum meruerant praefectus 3, 23, 9. 24, 5. Proteae pater 2, 2, 3. 20, 2.
Ἀνδροσθένης chersonnesum Arabicam legit 7, 20, 7.
Ἀνθεμουσία ἴλη 2, 9, 3.
Ἀνίκητος ol. 112, 1. archon 2, 24, 6.
Ἀνταῖος 3, 3, 1.
Ἀνταλκίδου εἰρήνη 2, 1, 4. 2, 2.
Ἀντέας 6, 28, 4 (3, 5, 5).
Ἀντίβηλος Mazaei filius 3, 21, 1. cf. Artiboles.
Ἀντικλῆς Theocriti filius Alexandro insidias struit 4, 13, 4. interfectus 4, 14, 3.
Ἀντιγένης phalangi praefectus 5, 16, 3. eius τάξις 6, 17, 3.
Ἀντίγονος Philippi filius, sociorum dux, Phrygiae satrapes 1, 29, 3. Antigonus ad Ipsum occisus est 3, 18, 5.
Ἀντιλίβανος mons 2, 20, 4.
Ἀντίοχος sagittariorum dux 2, 9, 2. occisus 3, 5, 6.
Ἀντίοχος, χιλίαρχος τῶν ὑπασπιστῶν 4, 30, 6.
Ἀντίοχος Amyntae pater 1, 17, 9. 2, 6, 3.
Ἀντίοχος Heraclidis pater 3, 11, 8.
Ἀντίπατρος Asclepiodori filius Alexandro insidias struit 4, 13, 4. interfectus 4, 14, 3.
Ἀντίπατρος Casandri et Iollae pater 7, 27, 1 s. Macedoniae praefectus 1, 7, 6. 11, 3. classem cogit insulis praesidio futuram 2, 2, 4. mercenarios Graecos Alexandro mittit 3, 5, 1. contra Lacedaemonios bellum gerenti Alexander pecunias mittit 3, 16, 10. eum in Asiam arcessit 7, 12, 4. Antipatri et Olympiadis inimicitia 7, 12, 5 ss. Alexandrum veneno necasse insimulabatur 7, 27, 1.
Ἄορνος Bactriae 3, 29, 1.
Ἄορνος petra Indiae 4, 28, 1—30, 4, 5, 26, 5.

Ἆπις Aegyptiorum deus 3, 1, 4.
Ἀπολλόδωρος Amphipolites, ἑταῖρος, praetor Babyloniae 3, 16, 4. 7, 18, 1. vaticinia Alexandro prodit 7, 18, 2.
Ἀπολλοφάνης Oritarum satrapes 6, 22, 2. provincia privatus 6, 27, 1.
Ἀπόλλων 3, 27, 5. 7, 29, 3.
Ἀπολλωνία Mygdoniae 1, 12, 7.
Ἀπολλωνίδης Chius captus 3, 2, 5. 7.
Ἀπολλώνιος Charini filius Libyae praefectus 3, 5, 4.
Ἄραβες eorum dii 7, 20, 1. legatos ad Alexandrum non mittunt 7, 19, 6. mercenarii 2, 25, 4. 27, 1.
Ἀραβία ad Antilibanum 2, 20, 4. Syriae vicina 3, 1, 2. ad Heroum oppidum 3, 5, 4.
Ἀραβία ἡ πολλή 7, 1, 2. 19, 6. magnitudo et natura 7, 20, 2. Assyriae confinis 7, 21, 3. chersonnesus 7, 20, 7. deserta 7, 20, 10.
Ἀραβῖται pop. 6, 21, 4.
Ἀράβιος κόλπος 7, 20, 8.
Ἀράβιος ποταμός 6, 21, 3.
Ἄραδος νῆσος (n. *Arwad)* contra Marathum 2, 13, 8. eius rex 2, 20, 1.
Ἀράξης ποταμός (n. *Aras)* ex Armenia in Caspium mare influit 7, 16, 3 cf. 3, 18, 6.
Ἀραχωσία (n. *Kandahar)* Sibyrtio satrapae paret 5, 6, 2.
Ἀραχωτοί 3, 11, 3. (6, 15, 5) 6, 17, 3. Indis vicini 3, 28, 1 cl. 8, 4. cum (Indis montanis et) Drangis satrapam habebant Barsaentem 3, 8, 4. 21, 1. ab Alexandro domiti 7, 10, 5. equites 5, 11, 3. 7, 6, 3.
Ἄρβηλα Assyriae (n. *Erbil)* 3, 16, 3. 22, 4. situs 3, 8, 7. 15, 5. 6, 11, 4.
Ἀρβουπάλης Darēi filius, Artaxerxis nepos, ad Granicum cecidit 1, 16, 3.
Ἀργαῖος Heraclidis pater 7, 16, 1.
Ἄργος 2, 5, 9.
Ἄρεια (n. *Herat)* Parthis vicina 3, 25, 1. a flumine *Ἄρειος* (n. *Heri)* nominata 4, 6, 6.
Ἄρειοι Satibarzani satrapae parent 3, 8, 4. 25, 1 s. deficiunt 3, 28, 2 ss. iterum 3, 28, 2. satrapes eorum Arsames 3, 25, 7. Stasanor 3, 29, 5.
Ἄρειος ποταμός (n. *Heri)* 4, 6, 6.
Ἀρέτης τῶν προδρόμων ἱππέων ἡγεμών 3, 12, 3. 14, 1. 3.
Ἀρέτης ἀναβολεὺς Ἀλεξάνδρου 1, 15, 6.
Ἀριάκης Cappadocum rex 3, 8, 5.
Ἀρίασπαι, s. *Εὐεργέται* 3, 27, 4.
Ἀριγαῖον Indiae 4, 24, 6.
Ἀρίμμας Syriae satrapes remotus 3, 6, 8.
Ἀριοβαρζάνης Artabazi filius 3, 23, 7. Erythraei maris accolis praefectus 3, 8, 5. Persidis portas defendit 3, 18, 2 ss. ab Alexandro honoratus 3, 23, 7.
Ἀρίσβη Phrygiae ad Hellespontum (n. apud vic. *Mussa)* 1, 12, 6.
Ἀρίστανδρος Telmissensis Alexandri vates 1, 11, 2. 25, 8. 2, 18, 1. 2, 26, 4. 27, 2. certus 3, 2, 2. 7, 6. 15, 7. 4, 4; 3. 9, 4. 15, 8.
Ἀριστόβουλος Cyri sepulcrum restaurare iussus 6, 29, 10.

cum Alexandro militavit et eius res conscripsit prooem. hunc et Ptolemaeum maxime sequitur Arrianus ib. 5, 7, 1. 7, 1, 7. 15, 6. consentiebant cum ephemeridibus regiis 7, 26, 3. eorum auctoritate aliorum fides infringitur 6, 28, 2. 7, 13, 3. consentiebant de ratione qua Alexander in Darēi matrem et uxorem egerit 2, 12, 6. de Philotae insidiis in Aegypto proditis 3, 26, 1. de Callisthene insidiarum auctore 4, 14, 1. de pugnae ad Gaugamela loco 6, 11, 5. dissentiebant de draconibus aut corvis Alexandro viam monstrantibus 3, 3, 5 s. de eius via ab Ammone redeuntis 3, 4, 5. de Besso capto 3, 30, 5. de Callisthenis morte 4, 14, 3. de Pori filio 5, 14, 3. 5. de nomine aliquo 5, 20, 2. Aristobulus testem nominat 7, 18, 5. scriptam aciem 3, 11, 3. eius auctoritas de via maritima 3, 3, 3. de Caucaso 3, 28, 5 ss. de Iaxarte 3, 30, 7. de Gedrosiae natura et plantis 6, 22, 4 ss. de Icaro insula 7, 20, 4. de nodo Gordio 2, 3, 7. de Cyri sepulcro 6, 29, 4. de Syra vaticinante 4, 13, 5. de Alexandro sacra faciente 6, 28, 3. Chaldaeis morem gesturo 7, 17, 5. de extis consultis 7, 18, 1 ss. 5. de diademate Alexandro reportato 7, 22, 5 s. de solio regio a vili homine occupato 7, 24, 1. de Alexandri temperantia 7, 29, 4. de eius in Cilicia morbo 2, 4, 7. de eius temporibus 7, 28. 1. de eius uxore Barsine 7, 4, 4. de Cliti morte 4, 8, 9. de Macedonum clade 4, 6, 1. de Darēi acie 3, 11, 3 ss. de Alexandri classe 7, 19, 3.

Ἀριστογείτων Tyrannicida 4, 10, 3. eius et Harmodii statuae aeneae Athenas reportatae ubi sitae 3, 16, 7 s. cl. 7, 19, 2.

Ἀριστομήδης Pheraeus transfuga 2, 13, 2.

Ἀριστόνικος Methymnaeorum tyrannus 3, 2, 4 s.

Ἀριστόνικος citharoedus fortiter pugnans occisus 4, 16, 6 s.

Ἀριστόνους Pisaei filius Pellaeus, σωματοφύλαξ 6, 28, 4. coronatus 7, 5, 6.

Ἄριστος Alexandri res conscripsit 7, 15, 5.

Ἀριστοτέλης Callisthenis magister 4, 10, 1. venenum antipatro invenisse insimulatus 7, 27, 1.

Ἀρίστων equitum Paeonum praefectus 2, 9, 2. 3, 12, 3.

Ἀρίστων alius 3, 11, 8.

Ἀριστοφάνης ol. 112, 2 archon 3, 7, 1. 15, 7.

Ἀριστοφῶν ol. 112, 3 archon 3, 22, 2.

Ἀρκάδες Epaminondae socii 1, 9, 4 res novas moliuntur 1, 10, 1.

Ἀρμενία. Armeniae montes 3, 7, 3. 7, 21, 3. Taurus 5, 5, 2. ex eius montibus oritur Euphrates 7, 21, 1.

Ἀρμένιοι ἱππεῖς 3, 8, 5. 11, 7.

Ἁρμόδιος τυραννοκτόνος 4, 10, 3. eius statua 3, 16, 7. 7, 19, 2.

Ἅρπαλος Machatae filius ab Alexandro revocatus et pecuniis praefectus et iterum revertitur 3, 6, 4 ss. 19, 7.

Ἀρραβαῖος Aeropi filius 1, 25, 1.
Ἀρρύβας σωματοφύλαξ 3, 5, 5.
Ἀρσάκης Indiae partis praefectus 3, 25, 7. 5, 29, 4.
Ἀρσάμης Persarum ad Granicum dux 1, 12, 8, Tarso fugit 2, 4, 5 s. ad Issum occisus 2, 11, 8.
Ἀρσάμης Artabazi filius 3, 23, 7.
Ἀρσάμης Persa Ariis praefectus 3, 25, 7. comprehensus 3, 29, 5. 4, 7, 1.
Ἀρσέας Epimenis pater 4, 13, 4. Eurylochi pater 4, 13, 7.
Ἄρσης rex Persarum 2, 14, 2. interfectus 2, 14, 5.
Ἀρσίμας Darēi ad Alexandrum legatus 2, 14, 3.
Ἀρσίτης Phrygiae ad Hellespontum satrapes 1, 12, 8. Memnoni adversatur 1, 12, 10. mortem sibi consciscit 1, 16, 3.
Ἀρτάβαζος Persa nobilissimus Darēo fidelis 3, 21, 4. propterea ab Alexandro honoratus 3, 23, 7 s. in Arios missus 3, 28, 2. Bactriorum satrapes 3, 29, 1. 4, 15, 5. exercitus parti praefectus 4, 16, 2. munere solvitur ob senectutem 4, 17, 3. eius filii Cophen, Ariobarzanes, Arsames, Pharnabazus; filiae Artacama, Artonis.
Ἀρτάκαμα Ptolemaei uxor 7, 4, 6.
Ἀρτακόανα Ariorum caput 3, 25, 5 s.
Ἀρταξέρξης II. 1, 12, 3.
Ἀρταξέρξης III. 2, 14, 2. Arbupalis avus 1, 16, 3.
Ἀρταξέρξης Bessus 3, 25, 3.
Ἄρτεμις Diana 1, 17, 9. 11. 18, 2. 7, 19, 2.
Ἀρτεμίσιον Euboeae 6, 11, 6.
Ἀρτιβόλης Mazaei filius 7, 6, 4. cf. Antibelus.
Ἄρτωνις Eumenis uxor 7, 4, 6.
Ἄσανδρος Philotae filius Lydiae satrapes 1, 17, 7. vincit Orontobatem 2, 5, 7. mercenarios Graecos adducit 4, 7, 2.
Ἀσία 2, 7, 5. 4, 11, 7. termini 3, 30, 9. Libyam a cetera Asia dividit Nilus 3, 30, 9. Asiae montes, amnes, partes 5, 5, 2 ss. 5, 6, 1 ss. Asia tota cum Libya 5, 26, 2. 6, 1, 3. cl. 7, 30, 1. distinctae 4, 7, 5. Persarum 1, 16, 7. 3, 9, 6. 18, 11. 25, 3. ἡ κάτω Ἀσία 1, 20, 3.
Ἀσιανός 4, 4, 2. 19, 5. 5, 4, 2. 6, 8.
Ἀσκανία λίμνη 1, 29, 1.
Ἀσκληπιάδης Alexandri res conscripsit 7, 15, 5.
Ἀσκληπιάδης (Ἀσκληπιάδαι) 6, 11, 1.
Ἀσκληπιόδωρος Philonis filius reditibus Babyloniis praefectus 3, 16, 4.
Ἀσκληπιόδωρος Eunici filius equites Thraces adducit 3, 5, 1. Syriae satrapes 3, 6, 8. milites adducit 4, 7, 2. Συρίας σατραπεύσας 4, 13, 4.
Ἀσπάσιοι pop. 4, 23, 1. eorum urbs et praefectus 4, 24, 1.
Ἀσπένδιοι pactione facta 1, 26, 2. promissis non stant 1, 26, 5 et se dedere coguntur 1, 27, 1.
Ἄσπενδος urbs 1, 27, 1. 3.
Ἀσσαγέτης praefectus Indorum 4, 28, 6.
Ἀσσακηνοί. Eorum copiae 4, 25, 5. terra 4, 23, 1. Guraeis vicini 4, 25, 6, montes 4, 30, 5. eorum praefectus Assacenus 4, 30, 5. satrapes Sisicottus 5, 20, 5. deficiunt et pacantur 5, 20, 7.

Ἀσσυρία ab Euphrate inundata 7, 21, 2, arborum cupressis solis abundat 7, 19, 4.
Ἀσσυρία (= Συρία) 2, 6, 1. 3. portis a Cilicia divisa 2, 5, 1.
Ἀσσύριοι imperio a Medis privati 2, 6, 7.
Ἀσσύριοι βασιλεῖς 7, 17, 3, eorum sepulcra 7, 22, 2. Assyriae litterae 2, 5, 3.
Ἄστης Peucelaotidis praefectus deficit peritque 4, 22, 8.
Ἀτιζύης Phrygiae satrapes 1, 25, 3. ad Granicum praetor, ad Issum occisus 2, 11, 8.
Ἄτλας mons 7, 1, 2.
Ἀτουρία Assyriae pars 3, 7, 7.
Ἀτροπάτης Medis ad Gaugamela praeest 3, 8, 4, Medorum satrapes mittitur 4, 18, 3. Pasargadas res novas molitos adduxit 6, 29, 3, remissus 7, 4, 1. Amazonas centum dat Alexandro 7, 13, 2. 6. eius filia Perdiccae nubit 7, 4, 5.
Ἄτταλος praeest Agrianibus 2, 9, 2. 3, 12, 2. 21, 8.
Ἄτταλος Andromenis filius accusatus 3, 27, 1. eius τάξις 4,22, 1. 24, 1. 10. 6, 17, 3. Attalus in Bactriana remanet 4, 16, 1. in Oritas missus 4, 27, 5. ad Hydaspem 5, 12, 1. Serapidem consulit 7, 26, 2.
Ἀττική 1, 7, 9.
Αὐστάνης Paraetacenus captus 4, 22, 1.
Αὐταριᾶται imbelles 1, 5, 1.
Αὐτοβάρης agemati adscriptus 7, 6, 5.
Αὐτοφραδάτης Persarum classi praefectus Mityleuam obsidet 2, 1, 3. occupat 2, 1, 5. ad alias insulas navigat 2, 2, 1. ad Chium 2, 13, 4. Agidi pecunias et naves suppeditat 2, 13, 6. ad Halicarnassum 2, 13, 6. cum eo Tyrii 2, 15, 7. ab Aradiis et Bybliis relictus 2, 20, 1. Chium optimatibus tradit 3, 2, 3.
Αὐτοφραδάτης Tapurorum satrapes ad Alexandrum venit et provinciam suam recipit 3, 23, 7. attribuuntur ei Uxii 3, 24, 3. Alexander eum per Phrataphernem adduci iubet 4, 18, 2.

B.

Βαβυλών urbs (cuius rudera nunc prope *Hilleh*) 2, 17, 2. 7, 14, 8. 15, 4. 16, 5. 23, 1. in vicinia victus Darēus II. 2, 7, 9. belli praemium 3, 16, 2. Alexander intrat et templa restituit 3, 16, 3 s. 7, 17, 2 ss. opera eo a Xerxe asportata in Graeciam remittit 7, 19, 2. portum facit 7, 19, 4. 21, 1.
Βαβυλωνία provincia 5, 25, 5. 7, 9, 8. quos Alexander ei praefecerit 3, 16, 4.
Βαβυλώνιοι 3, 11, 5. praeest iis Bupares 3, 8, 5. eorum templa diruerat Xerxes, restitui iussit Alexander 3, 16, 4. 7, 17, 1 ss.
Βαβυλώνιος ἐργασία 6, 29, 6.
Βαγαί Sogdianae 4, 17, 4.
Βαγιστάνης Babylonius 3, 21, 1. 3.
Βαγώας Artaxerxem interimit 2, 14, 5.
Βάζιρα Indiae 4, 27, 5. 28, 1.
Βάκτρα urbs (n. *Balkh*)*) 3, 19, 1. 23,1. 25, 3 s. 6. 28, 1. maxima Bactriorum ab Alexandro occupata 3, 29, 1. qui

*) Kieperto eadem urbs esse videtur *Zariaspa*.

ibi hiemat 4, 22, 1 ss. cf. 5, 27, 5.
Βάκτρα provincia 4, 16, 4. 30, 4. 7, 9, 8. inde Oxus amnis 7, 16, 3.
Βακτριανοί 3, 25, 3. 5, 25, 5. deficiunt 4, 1, 5. equites 3, 11, 6.
Βάκτριοι Indis vicini 3, 8, 3. ad Parapamisum 5, 5, 2. equites 3, 11, 3. 13, 3 s. 16, 1. 21, 4. 7, 6, 3. a Massagetis relicti 4, 17, 6. satrapes eorum Bessus 3, 8, 3. 21, 1. Artabazus 3, 29, 1. Amyntas 4, 17, 3.
Βάλακρος Amyntae filius praetor sociorum 1, 29, 3. Aegypti 3, 5, 5 s.
Βάλακρος Nicanoris filius, *σωματοφύλαξ*, Ciliciae satrapes 2, 12, 2.
Βάλακρος iaculatoribus praefectus 3, 12, 3. 13, 5. *ψιλοῖς* 4, 4, 6. eius *τάξις* 4, 24, 10.
Βαρδύλης Illyrius 1, 5, 1.
Βαρζάνης a Besso Parthyaeorum satrapes factus comprehensus 4, 7, 1.
Βαρσαέντης Arachotorum satrapes 3, 8, 4. et Drangum 3, 21, 1. Arachotis et Indis montanis praeest 3, 8, 4. cum Besso Darēum comprehensum vulnerat 3, 21, 1. 10. cum in Indiam fugisset, ad Alexandrum remissus et interfectus 3, 25, 8.
Βαρσίνη Darēi filii natu maxima ab Alexandro in matrimonium ducta 7, 4, 6.
Βαρσίνη Mentoris filia Nearcho nupta 7, 4, 6.
Βαρυάξης Medus regnum affectat et interficitur 6, 29, 3.
Βάτις eunuchus Gazam defendit 2, 25, 4.
Βῆλος deus Babyloniorum maximus 3, 16, 4. sacrificia docent Chaldaei 3, 16, 4. eius oraculum 7, 16, 5. eius templum a Xerxe dirutum Alexander restitui iussit 3, 16, 4. 7, 17, 1 s. dives 7, 17, 3 s.
Βῆσσος Bactriorum satrapes 3, 8, 3. praeest Bactriis Sogdianis Indisque vicinis 3, 8, 3. Darēo comprehenso ipse dux 3, 21, 1. 4 s. cl. 4, 8, 8. rex Artaxerxes 3, 25, 3. Parthyaeorum satrapem facit Barzanem 4, 7, 1. socium ei se adiungit Sartibarzanes 3, 25, 5. 28, 2. eum persequitur Alexander 3, 28, 1. 29, 1. 6. capit 3, 30, 1 ss. accusatus et mutilatus Ecbatana missus 4, 7, 3 s. ad eum fugerat Sisicottus 4, 30, 4.
Βιάνωρ Acarnan transfuga 2, 13, 2.
Βιθυνοί Θρᾶκες 1, 29, 5.
Βιστάνης Ochi regis filius 3, 19, 4.
Βοιωτία 1, 7, 5.
Βοιωτοί saeviunt in Thebanos 1, 8, 8. Alexandri socii 2, 7, 8.
Βοιώτιος ἀνήρ 6, 13, 5.
Βόρειος λιμήν Tenedi 2, 2, 2.
Βόσπορος 5, 7, 1.
Βοττίαια, equites 1, 2, 5.
Βουβάκης Persa 2, 11, 8.
Βουκέφαλα ab Alexandro condita 5, 19, 4. refecta 5, 29, 5.
Βουκεφάλας equus 5, 14, 4. 19, 4.
Βούμωδος amnis 3, 8, 7. 6, 11, 5.
Βουπάρης Babyloniis praeest 3, 8, 5.
Βούσιρις 3, 3, 1.
Βραχμᾶνες sophistae Indorum 6, 16, 5. eorum oppidum 6, 7, 4, supplicio 6, 16, 5.

Βρεττανῶν νῆσος 7, 1, 4.
Βρέττιοι Bruttii 7, 15, 4.
Βρίσων sagittariis Macedonicis praefectus 3, 12, 2.
Βύβλος Phoenices (n. *Djebeil)* 2, 15, 6. 20, 1.
Βυζάντιον 1, 3, 3.

Γ.

Γάγγης amnis 5, 4, 1. 5, 5. 26, 1. maximus Indiae amnium 5, 4, 1. 6, 7. 9, 4.
Γάδειρα, Gades (n. *Cadix)* 3, 30, 9. 7, 1, 2.
Γαδρωσία 6, 23, 4. deserta 7, 10, 7.
Γαδρώσιοι 6, 25, 4. 27, 1. 6. 28, 3, 5.
Γαδρωσοί Oritarum finitimi (n. *Balutschistan)* 6, 22, 1. terra 6, 23, 1. regia 6, 24, 1. 27, 1. domiti 3, 28, 1. 6, 27, 1.
Γάζα (n. *Ghazza)* 3, 1, 1. situs 2, 26, 1. oppugnata 2, 26, 2. expugnata 2, 27, 6. *Γαζαῖοι* 2, 26, 4. 27, 7.
Γάζα τῆς Σογδιανῆς 4, 2, 1. 3.
Γαλατία 2, 4, 1.
Γαυγάμηλα 3, 8, 7. 6, 11, 5.
Γέλων Syracusanorum tyrannus 1, 12, 2.
Γεραιστός Euboea (n. *Cap Mandili)* 2, 1, 2.
Γέται οἱ ἀθανατίζοντες 1, 3, 2. 5.
Γηρόστρατος Aradiorum regulus 2, 13, 7. 20, 1.
Γηρυόνης 2, 16, 5.
Γλαυγανῖκαι Ἰνδοί 5, 20, 2.
Γλαυκίας Taulantiorum rex 1, 5, 1. 6. 6, 8.
Γλαυκίας ἰλάρχης 3, 11, 8.
Γλαυκίας medicus 7, 14, 4.
Γλαύκιππος Μιλήσιος 1, 19, 1.
Γλαῦκος, Αἰτωλός 3, 16, 2.
Γοργίας 4, 16, 1. 22, 7. 5, 12, 1.
Γοργώ 3, 3, 1.
Γόρδιον Phrygiae minoris 1, 29, 3. 5. 2, 3, 1.
Γόρδιος 2, 3, 1.
Γουραῖοι Ἰνδοί 4, 23, 1. 25, 6.
Γουραῖος ποταμός 4, 25, 7.
Γρανικὸς ποταμός (n. *Kodscha)* 1, 13, 1. 5. pugna ibid. 6, 11, 4. 7, 9, 7.
Γρύλλος 2, 8, 11.

Δ.

Δάαι Σκύθαι (n. *Dahistan)* 3, 11, 3. cis Tanaim 3, 28, 8. 10. *ἱπποτοξόται* 5, 12, 2.
Δαίδαλος 7, 20, 5.
Δαμασκός (n. *Dimeschk)* 2, 11, 9 s. 15, 1.
Δάνδαμις Indorum sophista 7, 2, 2 s.
Δαρεικός moneta 4, 18, 7.
Δαρεῖος pro Artaxerxe II. legitur 2, 1, 6. 2, 2.
Δαρεῖος Xerxis pater a Scythis contemptus 4, 4, 3. 11, 9.
Δαρεῖος Artaxerxis filius 1, 16, 3.
Δαρεῖος Codomannus Asiae rex 1, 12, 9. *ὁ μέγας βασιλεύς* 5, 18, 4. *τῇ κάτω Ἀσίᾳ* et classi Memnonem praeficit 1, 20, 3. 2, 1, 1. socii eius Mytilenaei 2, 1, 4. Tenedii 2, 2, 2. peregrinos milites arcessit 2, 2, 1. Sochis Alexandrum exspectanti ab assentatoribus suadetur ut ei occurrat 2, 6, 1 ss. Ciliciam intrat 2, 7, 1 s. aciem instruit 2. 8, 5 ss. 10 s. pugnat 2, 10, 1 ss. fugit 2, 11, 4 ss. 13, 1 s. capta eius arma 2, 12, 4. uxor, mater, liberi, impedimenta 2, 11, 8 ss. cl. 15, 1. eius ad Alexandrum epistola 2, 14, 1 ss. Mazaeo Euphratis traiectum tuendum tradit 3, 7, 1. quibus condicionibus ab Alexandro

pacem impetrare studuerit 2, 25. 1 ss. copias rursus collegit 3, 8, 2 ss. ad Gaugamela castra ponit 3, 8, 7. eius acies 3, 11, 1 ss. praelium 3, 13, 1 ss. aggressus mox fugit 3, 14, 1 ss. 15, 3. 5. cf. 5, 18. 4. in Mediam 3, 16, 1 s. 19, 1. 5. cf. 6, 11, 4. a Besso vinctus 3, 21, 4 s. occisus 3, 21, 10. ab Alexandro sepultus 3, 22, 1. de moribus et fortuna eius 3, 22, 2 ss. uxor 4, 19, 6. 20, 1 ss.

Δασκύλιον (n. *Diaskili)* 1, 17, 2.

Δατάμης 2, 2, 2. 5.

Δαταφέρνης Bessum prodit 2, 29, 6 s. 30. 1 s.

Δέλτα τοῦ Ἰνδοῦ 6, 14, 5. simile Aegyptio 5, 4, 1. sed maius 6, 17, 2.

Δελφοί 4, 11, 7.

Δημάδης Atheniensis 1, 10, 3.

Δημάρατος Corinthius, ἑταῖρος 1, 15, 6.

Δημήτριος Althaemenis filius. eius ἴλη 3, 11, 8. ἱππάρχης 4, 27, 5. 6, 8, 2. eius ἱππαρχία 5, 16, 3. 21, 5.

Δημήτριος σωματοφύλαξ 3, 27, 5.

Δημήτριος Pythonactis filius, ἑταῖρος 4, 12, 5.

Δημοσθένης exposcitur 1, 10, 4.

Δημοφῶν 7, 26, 2.

Δίκη Διὶ πάρεδρος 4, 9, 7.

Δινδυμήνη 5, 6, 4.

Διογένης Lesbi tyrannus 2, 1, 5.

Διογένης, ὁ, ἐκ Σινώπης eius cum Alexandro colloquium 7, 2, 1.

Δῖον urbs 1, 16, 4.

Διονύσιος 2, 12. 2.

Διονυσόδωρος Ὀλυμπιονίκης 2, 15, 2.

Διόνυσος. *plures* 2, 16, 3. 5, 1, 1 s. eius res gestae 5, 1, 1 ss. 6, 3, 4. 14, 2. 28, 2. 7, 10, 6. monumenta 5, 2, 5. Nysam condidit 5, 1, 1. 2, 1. 26, 5. fabulosa 5, 3, 4. οἱ βακχεύσαντες 5, 1, 5. 6, 3, 5. eum colunt Arabes 7, 20, 1.

Διόσκουροι 4, 8, 2.

Διότιμος Ἀθηναῖος 1, 10, 4.

Διόφαντος Ἀθηναῖος 3, 6, 2.

Δολόασπις Αἰγύπτιος 3, 5, 2.

Δοξάρης Indus, νομάρχης 5, 8, 3.

Δράγγαι od. Ζαράγγαι, Drangae (n. *Sedschistan)* [6, 15, 5.] Barsaentae subieeti 3, 21, 1. ab Alexandro domiti 3, 28, 1. 7, 10, 5. equites 7, 6, 3. cf. Ζαραγγαῖοι.

Δράψακα opp. (n. ***Kundus)*** 3, 29, 1.

Δρωπίδης Atheniensis 3, 24, 4.

Δρωπίδης Cliti pater 1, 15, 8. 3, 11, 8. 27. 4, 8, 1. Lanicae 4, 9, 3.

Δρύπετις Darii filia, Hephaestioni nupta 7, 4, 5.

Δύρτα Assacenorum oppidum (n. *Dhir)* 4, 30, 5.

E.

Ἕβρος ποταμός (n. ***Maritza)*** 1, 11, 4.

Ἑκαταῖος ὁ λογοποιός 2, 16, 5. de Aegypto 5, 6, 5.

Ἑκατομβαιὼν μήν 2, 24, 6. 3, 7, 1.

Ἑκάτομνος Κάρ 1, 23, 7.

Ἐκβάτανα Mediae (n. ***Hamadan)*** 3, 19, 2. 5. 4, 7, 3. 7, 14, 1. arx 3, 19, 7. Aesculapii templum 7, 14, 5.

Ἐλαιοῦς Chersonnesi 1, 11. 5. 6.

Ἐλευθεραί Atticae 1, 7, 9.

Ἐλευσίς (n. *Levsina)* 3, 16, 8.

Ἐλεφαντίνη Aegypti (n. *Gesiret el Sag)* 3, 2, 7.
Ἑλλάνικος miles 1, 21, 5.
Ἕλληνες Alexandrum ducem creant 1, 1, 2. eos ulciscitur Alexander 3, 18, 12. legati ad Alexandrum 3, 5, 1. 7, 14, 6. 23, 2. iis praeficitur Craterus 7, 12, 4.
Ἑλλήσποντος 1, 11, 6. 13, 6. 4, 15, 6. 5, 7, 1. 25, 4. 7, 9, 6. 14, 5.
Ἐμβόλιμα Indiae 4, 28, 7.
Ἐνυάλιος Mars 1, 14, 7. 5, 10, 3.
Ἔνυλος Bybli rex 2, 20, 1.
Ἐορδαία 1, 7, 5.
Ἐορδαῖοι 6, 28, 4.
Ἐορδακὸς ποταμός 1, 5, 5.
Ἐπαμεινώνδας 1, 9, 4.
Ἔπαρδος ποταμός 4, 6, 6.
Ἐπίγονοι 7, 6, 1. 8, 2.
Ἐπιδαύριοι 7, 14, 6.
Ἐπιμένης Arseae filius Alexandro iusidiatur 4. 13, 4. 7, 14, 3.
Ἐπόκιλλος Polyidis filius exauctoratos reducit 3, 19, 6. revertitur 4, 7, 2. in Macedoniam missus 4, 18, 3.
Ἐρατοσθένης Κυρηναῖος laudatus 5, 3, 1. 4. 6, 2. δόκιμος ἀνήρ 5, 5, 1.
Ἐριγὼν ποταμός (n. *Tzerna)* 1, 5, 5.
Ἐρίγυιος, ὁ Λαρίχου, Philippo regnante fugit 3, 6, 5. ab Alexandro revocatus et ἱππάρχης sociorum factus 3, 6, 6. 11, 10. τῶν μισθοφόρων ἱππέων 3, 20, 1. impedimentis praeest 3, 23, 6. praefectus τῶν ἑταίρων in Arios missus 3, 28, 2.
Ἑρμόδωρος 3, 11, 8.
Ἑρμόλαος Sopolidis filius Alexandro insidiatur 4, 13, 2. interfectus 4, 14, 1.
Ἕρμος ποταμός (n. *Sarabat)* 1, 17, 4. 5, 6, 7.
Ἕρμου πεδίον 5, 6, 4.
Ἕρμωτον 1, 12, 6.
Ἐρύθεια νῆσος 2, 16, 5.
Ἐρυθρὰ θάλαττα 3, 8, 5. 11, 5. 7, 16, 2.
Ἐτήσιοι ἄνεμοι 6, 21, 1.
Ἐτύμανδρος ποταμός (n. *Hilmend)* 4, 6, 6.
Εὐάκαι 7, 6, 3.
Εὔασπλα (?) ποταμός 4, 24, 1.
Εὔβοια 2, 9, 4. 3, 19, 6.
Εὐδανέμων βωμός 3, 16, 8.
Εὔδημος Indiae parti praefectus 6, 27, 2.
Εὐεργέται ἢ Ἀριάσπαι 3, 27, 4. 4, 6, 6.
Εὔγνωστος ἑταῖρος, γραμματεὺς ἐπὶ τῶν ξένων ἐν Αἰγύπτῳ 3, 5, 3.
Εὐθυκλῆς Λακεδαιμόνιος 2, 15, 2. 5.
Εὔλαιος ποταμός (n. *Kuren)* 7, 7, 2.
Εὐμένης γραμματεὺς βασιλικός 7, 4, 6. cum Hephaestione rixatur 7, 13, 1. 14, 9.
Εὔνικος 3, 5, 1. 6, 8.
Εὔξεινος πόντος 1, 3, 2. 3, 30, 9. 4, 15, 4. 5, 25, 7. 7, 1, 3.
Εὐριπίδης. versus eius 7, 16, 6.
Εὔριπος (n. *Evripo)* 2, 2, 4.
Εὐρυβώτας Κρῆς τοξάρχης 1, 8, 4.
Εὐρυδίκη, Philippi uxor 3, 6, 5.
Εὐρύλοχος ὁ Ἀρσεω 4, 13, 7.
Εὐρυμέδων ποταμός (n. *Köprü-Su)* 1, 27, 1.
Εὐρυσθεὺς καὶ Ἡρακλῆς 2, 16, 5. 4, 10, 4.
Εὐρώπη 2, 7, 5. 7, 1, 4. eius termini 3, 30, 8. amnes 1, 3, 1.
Ἐφέσιοι 1, 17, 10.
Ἔφεσος 1, 17, 9.
Ἐφιάλτης Ἀθηναῖος exposcitur 1, 10, 4.
Ἔφιππος Χαλκιδεύς 3, 5, 3.

Z.

Ζαδράκαρτα Hyrcaniae 3, 23, 6. 25, 1.
Ζαραγγαῖοι v. Δράγγαι 6, 17, 3.
Ζαρίασπα = Βάκτρα 4, 1, 5. 7, 1. 16, 6.
Ζέλεια 1, 12, 8.
Ζελεῖται 1, 17, 2.
Ζεὺς ὁ Ὀλύμπιος 1, 4, 5. 11, 1. 17, 5. 2, 3, 4.

H.

Ἡγέλοχος speculatoribus praefectus 1, 13, 1. classem cogere iussus 2, 2, 3. quas res gesserit 3, 2, 3 ss. Hippostrati filius ἰλάρχης 3, 11, 8.
Ἡγεμών Ol. 113, 2. archon 5, 19, 3.
Ἡγήσανδρος 3, 5, 1.
Ἡγησίας Ol. 114 1. archon 7, 28, 1.
Ἡγησίστρατος a Darēo Mileti praesidio praefectus 1, 18, 4.
Ἠλεῖοι exules revocant 1, 10, 1. equites 1, 29, 4.
Ἡλιούπολις Aegypti (cuius rudera prope *Matarieh)* 3, 1, 3.
Ἡράκλειον Thebarum 1, 8, 3 s.
Ἡρακλεῖδαι ab Atheniensibus defensi 4, 10, 4. cf. Alexander.
Ἡρακλείδης Calchedoniorum legatus 3, 24, 5.
Ἡρακλείδης Antiochi filius equitum praefectus 1, 2, 5. 3, 11, 8.
Ἡρακλείδης Argaei filius 7, 16, 1.
Ἡρακλῆς Iove natus 3, 3, 1. 4, 28, 1. aetas 2, 16, 2. posteri 4, 10, 4. 3, 3, 2. 6, 3, 2. inter deos receptus 4, 11, 7. Dionyso minor 5, 26, 5. eius labores 2, 16, 5 s. 18, 1. 3, 3, 1. cl. 4, 28, 2. expeditiones 4, 28, 1—4. 30, 4. 5, 3, 4. 7, 13, 5. ei sacra facit Alexander 1, 4, 5. 2, 24, 6. 3, 6, 1. arma 1, 11, 7. eum aemulatur 3, 3, 2. 4, 28, 4. plures 2, 16, 1 ss. 4, 28, 2. Tyrii templum 2, 16, 1. 24, 5.
Ἡρακλέους στῆλαι 2, 16, 4. 5, 26, 2.
Ἡράκων in Media praetor 6, 27, 3.
Ἡρόδοτος, ὁ λογοποιός 5, 6, 5. de Hercule 2, 16, 3. de Tanai 3, 30, 8. de Nilo 5, 6, 4. de Hellesponto ponte iuncto 5, 7, 2. de equis Nysaeis 7, 13, 1. de Amazonibus 7, 13, 6.
Ἡρομένης 1, 25, 1.
Ἡρόπυθος Ephesios liberat 1, 17, 11.
Ἡρώων πόλις Aegypti 3, 5, 4. 7, 20, 8.
Ἡφαιστίων 4, 12, 4. Pellaeus, σωματοφύλαξ 6, 28, 4. Patrocli tumulum coronat 1, 12, 1. ἑταῖρος pro Alexandro habitus 2, 12, 6 s. vulneratus 3, 15, 2. ἱππάρχης 3, 27, 4. eius ἱππαρχία 5, 12, 2. χιλιαρχία 7, 14, 10. parti exercitus praefectus 4, 16, 2. 22, 7 s. 23, 1. 5, 21, 5. 6, 2, 2. 4. 1. 5, 5 s. 13, 1. 17, 4. 21, 3. 5. 22, 3. 28, 7. oppida condit 4, 16, 3. 28, 5. 5, 29, 3. 6, 18, 1. 20, 1. Indum ponte iungit 4, 30, 9. 5, 3, 5. uxorem ducit Darēi filiam 7, 4, 5. coronatur 7, 5, 6. Eumeni reconciliatus 7, 13, 1. 14, 9. eius mors 7, 14, 1. 18, 3. Alexandri de ea luctus 7, 14, 2 ss. 16, 8. heros 7, 14, 7. 23, 6 s.

Θ.

Θάψακος (n. *El-Hammam)* 2, 13, 1. 3, 6, 4. 7, 1. 7, 19, 3.

Θεόδωρος 3, 16, 9.
Θεόκριτος 4, 13, 4.
Θέρσιππος Alexandri ad Darium legatus 2, 14, 4.
Θεσσαλοί, quos olim metuerant Macedones; subegit Philippus 7, 9, 4. equites Alexandri 1, 14, 3. 25, 1. 2, 7, 8. 8, 9. 9, 1. 11, 2. 3, 11, 10. remissi 3, 19, 5. 5, 27, 5.
Θεσσαλία 1, 7, 5.
Θεσσαλίσκος Θηβαῖος ad Darēum legatus 2, 15, 2.
Θῆβαι (n. *Thiva)* 1, 7, 1. a Cadmo occupatae 2, 16, 1. dirutae 1, 9, 9.
Θηβαῖοι. Eorum perfidia et saevitia 1, 9, 7. victoriae 1, 9, 4. Macedonibus semper infesti 7, 9, 4. ab iis deficiunt 1, 7, 1. expugnantur 1, 8, 1. cladis magnitudo 1, 9, 1. legati ad Darēum 2, 15, 2.
Θῆρα Cariae oppidum 2, 5, 7.
Θηραμένης 3, 5, 5.
Θήρων tyrannus Agrigentinorum 1, 12, 2.
Θησεύς Neptuni filius 7, 29, 3. eius cum Amazonibus bellum 7, 13, 5.
Θόας Mandrodori filius 6, 23, 2. Gadrosiorum satrapes moritur 6, 27, 1.
Θουριεύς (?) 2, 22, 2 (v. *Κουριεύς*).
Θρᾷκες fortes 2, 7, 5. Macedonibus infesti 7, 9, 2. cf. 5, 26, 6. οἱ αὐτόνομοι (καὶ οἱ ὄρειοι) 1, 1, 5 s. ab Alexandro victi 1, 1, 8 ss. item qui Triballis vicini 1, 2, 3. 3, 3 s. Alexandri milites 1, 14, 3. 28, 4. 2, 5, 1. 9, 3. 3, 12, 4. equites 2, 7, 8. Bithyni 1, 29, 5.
Θρᾴκη 1, 1, 4. maxima pars a Philippo Macedoniae adiuncta 7, 9, 3. cf. 2, 14, 5. στρατηγὸς ἐπὶ Θρᾴκης Alexander Aeropi filius 1, 25, 2. Ptolemaeus 4, 7, 2. praefectus Craterus 7, 12, 4.
Θρίαμβος Dionysi cognomen 6, 28, 2.
Θυμώνδας Mentoris filius, transfuga, militi peregrino praeest 2, 2, 1. 13, 2.

I.

Ἰάζυγες Sauromatae 1, 3, 2.
Ἰαξάρτης ποταμός (n. *Sir)* 3, 30, 7. 7, 16, 3.
Ἴακχος ὁ μυστικός 2, 16, 3.
Ἰαπυγία ἄκρα (n. *Cap Leuca)* 7, 1, 3.
Ἰᾶπυξ, ἄνεμος 5, 6, 3.
Ἴασσος Cariae (n. *Asyn Kalessi)* 1, 19, 10.
Ἴβηρες 2, 16, 4 ss. 7, 15, 4.
Ἰδαῖα ὄρη (n. *Kas Dagh)* 1, 12, 6.
Ἰδριεύς Cariae regulus 1, 23, 7.
Ἱέρων Syracusanorum tyrannus 1, 12, 2.
Ἱέρων Solensis gubernator 7, 20, 7.
Ἰκάριον πέλαγος 7, 20, 5.
Ἴκαρος Daedali filius 7, 20, 5.
Ἴκαρος νῆσος 7, 20, 5.
Ἰλιὰς Ἀθηνᾶ 1, 11, 7.
Ἴλιον 1, 11, 8 s. 12, 1. 6.
Ἰλλύριοι res novas moliuntur 1, 1, 4. 5, 1 ss. Macedonum hostes 5, 26, 6. 7, 9, 2.
Ἰνδία, Ἰνδοί 3, 8, 6. 11, 5. 13, 1. 14, 5. 15, 1. Bactriis vicini Besso duce 3, 8, 3. montani Barsaenta duce 3, 8, 4. 15, 1. alii 6, 16, 3. qui cis Indum 3, 8, 6. 25, 8. quanta terra 5, 6, 2. 7, 20, 2. 8. Caucasus 5, 3, 3. 5, 3 s. amnes maximi 3, 29, 2. 5, 4, 1 s. 6, 7 s. quales 5, 4, 3. 5, 1. saltandi amantes

6, 3. 5. bona 7, 9, 8. elephantos venantur 4, 30, 8. boves 5, 3, 4. quidam equis carent 6, 3, 4. eorum sophistae 6, 16, 5. 7, 1, 5 ss. 2, 2 ss. cf. Dionysus. Alexander in eos expeditionem facere meditatur 4, 15, 5. quas res ibi gesserit v. 4, 22, 6—6, 22, 1. 7, 19, 1. 20, 1.
Ἰνδικὴ συγγραφή 5, 6, 8. 6, 16, 5. natio 6, 6, 1. 11, 3. 15, 1. terra 7, 20, 2.
Ἰνδικὸς κόλπος 5, 26, 2.
Ἰνδὸς ποταμός (n. *Sind)* 4, 22, 7. 28, 6. 30, 7. 5, 1, 1. 3, 6. 4, 3. 8, 2. 4. 25, 5. unde ortus 5, 4, 1. 5, 5. quantus 5, 4, 1 s. 6, 7 s. 20, 9. cl. 9, 4, 6. 18, 5. cum Acesine confluit 6, 1, 2. 5. 14, 4 s. crocodilos habet 6, 1, 2. cl. 4, 3. δίστομος 5, 4, 1. 20, 1 s. a Patalis 6, 18, 2. 20, 1. ἡ ἐπὶ τάδε ἐκβολή 5, 20, 3 s. cl. 18, 3. ponte iunctus 4, 22, 7. 30, 9. 5, 3, 5. 7, 1. 8, 1. navigatus 6, 15, 4. 17, 5—20, 5. cf. Delta.
Ἰολάου τέμενος 1, 7, 7.
Ἰόλλας Antipatri filius Alexandro a poculis 7, 27, 2.
Ἰόνιος κόλπος 1, 4, 6.
Ἱππίας 2, 13, 6.
Ἱππολύτη Amazonum regina 7, 13, 5.
Ἱππόστρατος 3, 11, 8.
Ἰσθμὸς Κορίνθιος 6, 11, 6. 7, 2, 1.
Ἶσις dea 3, 1, 5.
Ἰσμηνίας 2, 15, 2.
Ἰσσός 2, 7, 1. proelium 2, 20, 3. 3, 1, 2. 8, 7. 22, 4. 6, 11, 4.
Ἱστάνης 7, 6, 4.
Ἴστρος 1, 2, 1. maximus, unde ortus 1, 3, 1. accolae 1, 3, 2, quinque ostia 5, 4, 1. ponte iunctus 5, 7, 1.
Ἰταλία 3, 6, 7. 7, 15, 4.
Ἰφικράτης 2, 15, 2. 4. eius filius 2, 15, 2. 4.
Ἰχθυοφάγοι 6, 28, 5.
Ἰψός. proelium 7, 18, 5.
Ἴων, Apollinis filius 7, 29, 3.
Ἰωνία 1, 12, 8. expugnata 3, 22, 3. 5, 25, 4. 7, 9, 7.
Ἰωνικαὶ πόλεις 1, 18, 1. 5, 6, 4.

K.

Καδμεία Thebarum arx a Macedonibus occupata 1, 7, 1. 9. obsessa et defensa 1, 7, 10 s. praesidio retenta 1, 9, 9.
Κάδμος quando fuerit 2, 16, 2. Thebas venit 2, 16, 1.
Καδούσιοι 3, 11, 3. cum Medis coniuncti 3, 8, 5. Darēi auxilio venisse dicebantur 3, 19, 3. cl. 4. Hyrcaniae vicini 3, 19, 7.
Καθαῖοι Ἰνδοί 5, 22, 1.
Κάϊκος ποταμός (n. *Bakyrtschai)* 5, 6, 7.
Καΐκου πεδίον 5, 6, 4.
Κάλανος sociis peditibus praefectus 3, 5, 6.
Κάλανος Indus, sophista, Alexandrum comitatus 7, 2, 4. eius mors 7, 3, 1 ss. vaticinium in Alexandrum 7, 18, 6 s.
Κάλας Harpali filius Thessalis equitibus praefectus 1, 14, 3. 25, 2. Phrygiae ad Hellespontum satrapes 1, 17, 1. 2, 4, 2. contra Memnonis terram missus 1, 17, 8.
Καλλατιανὸς Κρηθεύς 6, 23, 5.
Καλλικρατίδας Λακεδαιμόνιος ad Darēum legatus 3, 24, 4.
Καλλίνης τῇ ἵππῳ τῇ ἑταιρικῇ praefectus 7, 11, 6.
Καλλίπολις opp. 2, 5, 7.
Καλλισθένης Ὀλύνθιος, Ari-

stotelis discipulus 4, 10, 1. adulationi adversatur 4, 10, 1 ss. adorationi 4, 11, 1 ss. 4, 12, 3 ss. suspectus 4, 12, 7. 14, 1. de eius morte 4, 14, 3 s. 22, 2. 7, 27, 1. de eius moribus 4, 10, 1 ss. 12, 4 ss.
Καλχηδών Chalcedon 3, 24, 5.
Καμβύσης Cyri pater 3, 27, 4. 4, 11, 9. 5, 4, 5. 6, 24, 2. 29, 4. 7.
Κάνωβος (Canopus) Aegypti 3, 1, 5.
Καππαδόκες 5, 25, 4. equites 3, 11, 7. eorum praefectus Mithrobuzanes 1, 16, 3. Ariaces 3, 8, 5.
Καππαδοκία cis et trans Halyn 2, 4, 2.
Κάρανος ἑταῖρος 3, 28, 2. missus adversus Satibarzanem 3, 28, 2 s. adversus Spitamenem 4, 3, 7. equitibus praefectus 4, 5, 7. cf. 4, 6, 2.
Κάρδακες Persarum gravis armaturae milites 2, 8, 6.
Κᾶρες 3, 22, 3. 5, 25, 4. nautae 6, 1, 6.
Κᾶρες ἀνάσπαστοι 3, 8, 5. 11, 5. 13, 1.
Καρία 1, 20, 2. 7, 23, 1. de eius regulis 1, 23, 7 s. ab Alexandro occupata et praesidio firmata 1, 23, 6. Ada ei praefecta 1, 23, 8.
Καρικὸν πεδίον 5, 6, 4.
Καρμανία (n. *Kerman*) 6, 17, 3. 27, 2 s. eius satrapae 6, 27, 1. Alexandri per eam iter 6, 28, 1 ss. 7. maritima 6, 28, 5.
Καρμάνιοι 6, 28, 1.
Καρχηδόνιοι. Carthaginiensium legati Tyri 2, 24, 5. ad Alexandrum 7, 15, 4.
Καρχηδών Carthago Tyriorum colonia 2, 24, 5. Libyae 5, 27, 7. 7, 1, 2.
Κάσανδρος Antipatri filius 7, 27, 1.
Κάσπιαι πύλαι (n. *Siah Koh)* 3, 19, 2. 20, 2. 4. 7, 10, 6.
Κασπία θάλασσα 7, 16, 1. eius principium nondum repertum 7, 16, 2. qui amnes influant 7, 16, 3. cf. Hyrcanium mare.
Κάστωρ 4, 8, 3.
Κατάνης Paraetacenorum regulus occisus 4, 22, 1 s.
Καύκασος describitur ex Aristobulo 3, 28, 5 ss. eius tractus 5, 6, 1 ss. ibi Oxi fontes 3, 29, 2. aliorum amnium et quae maria influant 5, 5, 4. 9, 4. Alexander transit 3, 30, 6. 4, 22, 4. ultra eum pertinet Alexandri imperium 5, 25, 5. idem qui Parapamisus 5, 3, 3. Scythicus Caucasus 5, 5, 3.
Καῦνος Cariae (n. vicus *Dalian)* 2, 5, 7.
Καΰστρου πεδίον 5, 6, 4.
Κάϋστρος ποταμός (n. *Kara Su, Kutschuk Meinder)* 5, 6, 7.
Κελαιναί Phrygiae 1, 29, 1 ss.
Κελκαία Ἄρτεμις 7, 19, 2.
Κελταί (Celtae) 1, 3, 1 s. legatos ad Alexandrum mittunt 1, 4, 6 ss. 7. 15, 4.
Κελτικός 1, 3, 1.
Κεραμεικός Athenis prope arcem 3, 16, 8.
Κερδίμμας 2, 13, 7.
Κερκινῖτις λίμνη lacus (n. *Tachyno)* 1, 11, 3.
Κίδαρις Περσική 4, 7, 4. ὀρθή 6, 29, 3.
Κίλικες portis ab Assyriis divisi 2, 5, 1. 6, 1. montani 2, 5, 6. 6, 4.
Κιλικία 3, 7, 4. 22, 4. Tauro a Pamphylia divisa 3, 28, 5.

cum exercitu in India 5, 20, 2. 21, 4. 6, 2, 2. 4, 1. 5, 5. 15, 4 s. partem per Carmaniam ducit 6, 17, 3. 27, 3. Amastrinen uxorem ducit 7, 4, 5. remissus et Macedoniae Graeciaeque praefectus 7, 12, 3 ss.
Κρήτη (n. *Kriti* s. *Candia)* 2, 13, 6.
Κρῆτες τοξόται 2, 7, 8. 9, 3. *τοξάρχαι* 1, 8, 4. 3, 5, 6.
Κριτόδημος Cous medicus 6, 11, 1.
Κροῖσος 7, 16, 7.
Κτησίας 5, 4, 2.
Κύδνος ποταμός 2, 4, 7.
Κύθνος νῆσος (n. *Thermia)* 2, 2, 5.
Κυκλάδες 2, 2, 2.
Κύμη Aeolidis Sidetarum patria maior 1, 26, 4.
Κύνα Alexandri soror 1, 5, 4.
Κύπριοι nautae 6, 1, 6. classis egregia 1, 18, 7. naves 2, 20, 7. 10. 24, 1. imperatae 3, 6, 3. *μηχανοποιοί* 2, 21, 1. reges 2, 13, 7. 20, 3, 6.
Κύπρος 2, 13, 3. 17, 4. Persarum 2, 17, 1.
Κυρηναῖοι 3, 28, 7. Eratosthenes 5, 3, 1.
Κυρήνη (n. *Grenneh).* eius bona 7, 9, 8. silphium 3, 28, 7.
Κῦρος Cambysis filius. *ὁ πρῶτος* 3, 8, 10. Asiae imperio Medos spoliat 5, 4, 5. ex India fugit 6, 24, 2 s. in Scythas expeditio 3, 27, 4 s. cl. 4, 11, 9. 5, 4, 5. primus adoratur 4, 11, 9. eius thesauri 3, 18, 10. sepulcrum 6, 29, 4 ss.
Κῦρος minor 1, 12, 3. *Κύρου τοῦ ξὺν Ξενοφῶντι στρατόπεδον* 2, 4, 3.
Κυρούπολις 4, 2, 2. 3, 1.
Κῶς νῆσος (n. *Ko)* 2, 5, 7. 13, 4. 3, 2, 6. *Κῷος* 6, 11, 1.
Κωφαῖος regulus 4, 28, 6.
Κωφήν Artabazi filius 2, 15, 1. ad Alexandrum venit 3, 23, 7. agemati adscriptus 7, 6, 4.
Κωφήν ποταμός (n. *Kabul)* 4, 22, 5. 5, 1, 1.

Λ.

Λάβδακος quando fuerit 2, 16, 2.
Λάγγαρος Agrianum rex 1, 5, 2.
Λάγος v. *Πτολεμαῖος*.
Λάδη νῆσος 1, 18, 4.
Λάϊος 2, 16, 2.
Λακεδαιμόνιοι. Eorum bellum adversus Athenienses 1, 9, 2. clades a Thebanis illata 1, 9, 4. a Darēo pecuniam accipiunt 2, 14, 6. Alexandro adversantur 1, 1, 2. suspecti 1, 7, 4. bellum 3, 6, 3. 16, 10.
Λάμψακος (n. *Lepsek, Lapsaki)* 1, 12, 6.
Λανίκη Dropidae filia 4, 9, 3.
Λαομέδων Larichi filius 3, 6, 5.
Λάριχος 3, 5, 5.
Λεόννατος Anteae filius Pellaeus, 3, 5, 5. 6, 28, 4. *ἑταῖρος* 2, 12, 4. 4, 12, 2. *σωματοφύλαξ* 4, 21, 4. 6, 28, 4. cum imperio 4, 24, 10. 25, 3. 6, 18, 3. 20, 3. 22, 3. Alexandrum servat 6, 9, 3. 10, 1. coronatus 7, 5, 5. vulneratus 4, 23, 3.
Λέσβος 2, 1, 1. 13, 3. 3, 2, 6.
Λευγαία ἴλη 2, 9, 3.
Λευκανοὶ Ἰταλοί 7, 15, 4.
Λεῦκτρα 1, 9, 4.
Λίβυες 3, 30, 9. 7, 15, 4.
Λιβύη 3, 3, 1. 5, 26, 2. 7, 1, 2. terminus 3, 30, 9. quae Aegypto vicina Apollonio traditur 3, 5, 4.

Λύγινος ποταμός 1, 2, 1.
Λυδία recepta 3, 22, 3. 1, 12, 8. 17, 1. 3, 6, 8.
Λύδιος ποταμός 5, 6, 4.
Λυδοί recepti 1, 17, 4. 5, 25, 4. 7, 9, 7.
Λυκαγόρας 1, 12, 7.
Λυκία 1, 24, 5. 2, 2, 1. 3, 6, 6.
Λυκίδας Αἰτωλός 3, 5, 3.
Λύκιοι 5, 25, 4. *οἱ κάτω* 1, 24, 5. 2, 20, 2.
Λυκομήδης Ῥόδιος 2, 1, 5.
Λύκος ποταμός (n. *Zab*) 3, 15, 4.
Λυκοῦργος Ἀθηναῖος 1, 10, 4.
Λυσανίας 1, 2, 1.
Λυσίμαχος Agathoclis filius, in Aeolidem et Ioniam missus 1, 18, 1. *ὁ Πελλαῖος* 6, 28, 4. *σωματοφύλαξ* 5, 13, 1. 6, 28, 4. vulneratur 5, 24, 5. coronatur 7, 5, 6. Calanum colit 7, 3, 4. ad Ipsum cadit 7, 18, 5.
Λύσιππος solus Alexandrum finxit 1, 16, 4.

M.

Μαγαρσὶς Ἀθηνᾶ 2, 5, 9.
Μαγαρσὸς πόλις Ciliciae 2, 5, 9.
Μαγνησία Lydiae 1, 18, 1.
Μάγοι 6, 29, 7. 11. 7, 11, 8.
Μαζαῖος 3, 21, 1. 7, 6, 4. Syriis praefectus 3, 8, 6. cum exercitu ad Euphratem relictus 3, 7, 1. Babyloniae satrapes 3, 16, 4. 7, 18, 1. moritur 4, 18, 3.
Μαζάκης Aegypti satrapes 3, 1, 2. 22, 1.
Μάζαρος ἑταῖρος 3, 16, 9.
Μαίανδρος ποταμός (n. *Böjuk Mender*) 1, 19, 7.
Μαιάνδρου πεδίον 5, 6, 4.
Μαιμακτηριὼν μήν 2, 11, 10.
Μαιῶτις λίμνη 3, 30, 9. 5, 5, 4. 7, 1, 3.
Μακάρτατος 3, 5, 5.
Μακεδόνες quantum Philippo et Alexandro debuerint 7, 9, 1. 10, 1. fortes 1, 18, 8. 2, 7, 4. Graecis graves 1, 7, 2. Cadmea potiti 1, 7, 1. 9.
Μακεδονία ἡ ἄνω 1, 2, 5. 1, 7, 6. 7, 12, 4. (Macedoniae praefecti Antipater, Craterus).
Μαλέα Laconicae (n. Cap *Malia*) 2, 1, 2.
Μαλλοὶ Ἰνδοί 5, 22, 2. 6, 4, 3. 5, 4. liberi 6, 6, 1. 11, 3. 14, 2. oppida 6, 6, 2. 4. res contra eos gestae 6, 6, 1—11. 14, 1. satrapes Philippus 6, 14, 2.
Μαλλὸς πόλις Ciliciae 2, 5, 9. 6, 1. 20, 2.
Μαλλωταί 2, 5, 9.
Μανδρόδωρος 6, 23, 2.
Μαντίνεια 1, 9, 4.
Μάραθος 2, 13, 8. 14, 1. 15, 6.
Μαράκανδα regia Sogdianae (n. *Samarcand*) 3, 30, 6. 4, 3, 6. 5, 2. 6, 3. 16, 2.
Μαρδοί 3, 24, 4. 4, 18, 2. de terra et moribus eorum 3, 24, 1. sagitarii 3, 11, 5. 13, 1.
Μαρία λίμνη 3, 1, 5.
Μαριάμμη Phoenices 2, 13, 8.
Μαρκόμανοι Marcomani 1, 3, 2.
Μαρώνεια Thraciae (n. *Maronia*) 1, 11, 4.
Μάσσαγα Indiae 4, 26, 1. 27, 5. 28, 4.
Μασσαγέται Σκύθαι 4, 16, 4. 17, 1.
Μανάκης 3, 8, 3.
Μαχάτας 3, 6, 4.
Μεγακλῆς 3, 5, 3.
Μεγαρεύς 3, 2, 5.
Μεγαρίς 3, 6, 7.
Μεγασθένης auctor fide dignus 5, 5, 1. de India 5, 6, 2. de Calano 7, 2, 4.

ίδας 4, 7, 2.
ποταμός 1, 11, 4.
ρος 1, 4, 5. 5, 12, 1.
lemi filius 1, 24, 1.
eius phalanx 1, 14, 3.
ς Μελεάγρου 2, 8, 4.
8. 18, 4. 4, 17, 3. 22,
7, 3. ἡ πεζική 1, 20,
Macedoniam missus 1,
revertitur 1, 29, 4.
s relictus 4, 16, 1.
ρου ἴλη 3, 11, 8.
ν ὁ Ῥόδιος ad Grani-
12, 9. 15, 2. Ephesum
itus 1, 17, 11. inferiori
et classi praefectus 1,
23, 1. 2, 1, 1. Lesbi
s receptis moritur 2,
lemnonis terra 1, 17, 8.
; 3, 1, 4. 4, 5, 5. 6, 1.
ρος 4, 13, 7. ἑταῖρος
ino militi praefectus
Lydiae satrapes 3,
nilites Babylonem de-
7, 23, 1. 24, 1.
μος dux 4, 3, 7. 6, 2.
ος Ἀτρείδης 5, 6, 5.
ως 1, 14, 3. 3, 11, 10.

εύς 2, 9, 3.
σωματοφύλαξ, idem
es Syriae, Phoenices,
e 2, 12, 2. 3, 16, 9.
ς ὁ Ἡγησάνδρου 3,
nercenarios adducit 2,
mercenariis equitibus
ctus 3, 12, 3. 4, 13, 3.
atus 3, 15, 2. prae-
Mediae 3, 26, 3, in
oniam missus 4, 18, 3.
nem venit 7, 23, 1. 26, 2.
ος legatus 2, 14, 3.
ιος gubernator 1, 12, 1.
2, 2, 1. 13, 2. 7, 4, 6.
Coelesyriae satrapes
7.
Arachosiae satrapes
1.,

Μερόης 5, 18, 7.
Μεσοποταμία 3, 7, 3. ab incolis dicta 7, 7, 3. (Συρία) ἡ μέση τῶν ποταμῶν 3, 11, 4. 5, 25, 4. 7, 9, 8.
Μηδία 3, 16, 1. 5, 5, 2. 7, 13, 2. 3, 26, 3. 6, 27, 3.
Μῆδοι 3, 11, 4. 19, 1. imperio a Persis spoliati 2, 6, 7. 5, 4, 5. a Graecia repulsi 1, 9, 7. Μῆδοι καὶ Πέρσαι 2, 7, 4. 4, 7, 3. 5, 25, 5. 6, 29, 3. 7, 1, 3. 4, 6. 10, 5. 11, 8.
Μηθυμναῖοι 3, 2, 4.
Μῆλος νῆσος expugnata 1, 9, 5.
Μηρὸς ὄρος 5, 1, 6. 2, 5.
Μητρῷον ἐν Ἀθήναις 3, 16, 8.
Μίδας 2, 3, 1.
Μιθραύστης Armeniis praefectus 3, 8, 5.
Μιθριδάτης Darēi gener 1, 15, 7. 16, 3.
Μιθρίνης Sardium arci praefectus 1, 17, 3. Armeniae satrapes 3, 16, 5.
Μιθροβαῖος 7, 6, 5.
Μιθροβουζάνης Cappadocibus praefectus occisus 1, 16, 3.
Μίκκαλος Κλαζομένιος 7, 19, 5.
Μίλητος 5, 6, 4. expugnata 1, 18, 3—19. 7, 9, 7.
Μιλυὰς χώρα 1, 24, 5.
Μίνως 7, 29, 3.
Μιτυληναῖοι 2, 1, 1.
Μιτυλήνη a Macedonibus recepta 3, 2, 6.
Μοιροκλῆς Ἀθηναῖος 1, 10, 4.
Μόνιμος 3, 24, 4.
Μουνυχιὼν μήν 5, 19, 3.
Μοῦσαι 1, 11, 1.
Μουσικανός Indorum rex se dedit 6, 15, 5. 16, 3. deficit 6, 17, 1.
Μυκάλη (n. Cap *S. Maria*) 1, 18, 5. 19, 2. 7. 5, 5, 2.

Μυκῆναι 2, 16, 5.
Μύλασσα Cariae (n. *Melasso*) 1, 20, 4. 21, 1.
Μύνδος Cariae 1, 20, 5. 2, 5, 7.
Μυρίανδρος Syriae 2, 6, 1.
Μυσία 5, 6, 4.
Μυτιλήνη s. *Μιτυλήνη*.

N.

Ναβαρζάνης χιλιάρχης Darēum comprehendit 3, 21, 1. Alexandro se dedit 3, 23, 4.
Ναύτακα Sogdianae (n. *Karshi*) 3, 28, 9. 4, 18, 1 s.
Νέαρχος Androtimi filius Philippo regnante exsul revocatus et Lyciae cis Taurum praefectus 3, 6, 5 s. Graecos mercenarios adducit 4, 7, 2. *χιλίαρχος τῶν ὑπασπιστῶν* 4, 30, 6. classi praefectus 6, 2, 3. 5, 5. 13, 1. ad Persicum sinum navigaturus 6, 19, 5. 21, 3. ad Carmaniam appellit et rursus navigat 6, 28, 5 s. 7, 20, 9. uxorem ducit 7, 4, 6. classi praefectus 7, 19, 3. 25, 4. auctor 6, 13, 4. 7, 3, 6. 20, 9. cl. 6, 29, 6.
Νειλόξενος, ἑταῖρος 3, 28, 4.
Νεῖλος 3, 1, 3. 5, 6, 7. Libyam a reliqua Asia dividit 3, 30, 9. *διώρυχες* 3, 6, 1. olim *Αἴγυπτος* 5, 6, 5. Alexandri de eo coniectura 6, 1, 2. cf. *Δέλτα*.
Νεοπτόλεμος Achillis filius 1, 11, 8.
Νεοπτόλεμος 1, 24, 1. 29, 3.
Νεοπτόλεμος ex Aeacidarum genere, *ἑταῖρος* 2, 27, 6.
Νεοπτόλεμος Arrabaei filius transfuga 1, 20, 10.
Νέσσος ποταμός 1, 1, 5.
Νηρηΐδες 1, 11, 6.
Νίκαια in Parapamisadis 4, 22, 6.
Νίκαια ad Hydaspem 5, 19, 4. 29, 5.
Νικάνωρ 2, 12, 2.
Νικάνωρ Parmenionis filius *τοῖς ὑπασπισταῖς τῶν ἑταίρων* praefectus 1, 14, 2. cf. 2, 8, 3. 3, 11, 9. 21, 8. moritur 3, 25, 4.
Νικάνωρ classi praefectus 1, 18, 4. 19, 3. *ἑταῖρος* Alexandriae in Parapamisadis relictus 4, 22, 5. satrapes cis Indum 4, 28, 6.
Νικίας tributis in Lydia praefectus 1, 17, 7.
Νικοκράτης Ol. 111, 4. archon 2, 11, 10.
Νικόλαος 4, 17, 3.
Νικόστρατος ἄρχων 2, 11, 10.
Νιφάτης ad Granicum dux 1, 12, 8. occisus 1, 16, 3.
Νομάδες Λίβυες 3, 30, 9. cf. 7, 1, 2. *Σκύθαι* 4, 5, 3. 7, 16, 4.
Νύσα Indiae 5, 1, 1 ss. 2, 1 ss. 5, 26, 5. 6, 2, 3.
Νυσαῖοι 5, 1, 3 ss. eorum respublica 5, 2, 2 ss. equites 5, 2, 2 ss. 6, 2, 3.
Νυσαῖοι ἵπποι 7, 13, 1.
Νυσαῖον πεδίον 7, 13, 1.

Ξ.

Ξάθροι Ἰνδοὶ αὐτόνομοι 6, 15, 1.
Ξάνθος ποταμός 1, 24, 4.
Ξενόφαντος 3, 5, 3.
Ξενοφῶν Grylli filius miles 2, 4, 3. 7, 8. scriptor 1, 12, 3. 2, 8, 11. 7, 13, 4.
Ξέρξης 7, 14, 5. monumenta e Graecia asportavit 3, 16, 7. 7, 19, 2. victus 4, 11, 9. templa Babyloniorum diruit 3, 16, 4. 7, 17, 2.

O.

Ὀγχηστός Boeotiae 1, 7, 5.
Ὀδρύσαι ἱππεῖς 3, 12, 4.
Οἴαγρος 1, 11, 2.
Οἰδίπους 2, 16, 2.
Ὀκονδοβάτης 3, 8, 5.
Ὀλύμπια 1, 11, 1. 2, 15, 4.
Ὀλυμπιάς Alexandri mater a Philippo repudiata 3, 6, 5. de Alexandri origine mentita 4, 10, 2. eius ad eam epistola 6, 1, 4. Antipatro inimica 7, 12, 5.
Ὀλυμπιονίκης 2, 15, 2.
Ὀμβρίων Κρῆς, sagittariis praefectus 3, 5, 6.
Ὅμηρος Achillem canit 1, 12, 1. de Abiis 4, 1, 1. de Aegypto amne 5, 6, 5. 6, 1, 3.
Ὁμότιμοι τῶν Περσῶν 2, 11, 9. 7, 29, 4.
Ὀνησίκριτος gubernator et scriptor mendax 6, 2, 3. coronatur 7, 5, 6.
Ὀξάθρης Abulitae filius Uxiis et Susianis praefectus 3, 8, 5. Paraetacenorum satrapes 3, 19, 2. punitus 7, 4, 1.
Ὀξοδάτης Mediae satrapes 3, 20, 3. punitus 4, 18, 3.
Ὀξυάρτης 3, 28, 10. Darēi frater 7, 4, 5.
Ὀξυάρτης Βάκτριος 4, 18, 4. Alexandri socer 4, 19, 5. 20, 4. 7, 4, 4. 6, 4. satrapes Parapamisadarum et Indorum 6, 15, 3.
Ὀξυδράκαι Ἰνδοί 5, 22, 2. 6, 11, 3. multi et fortes 6, 4, 3. recepti 6, 14, 1.
Ὀξυκανὸς νομάρχης 6, 16, 1.
Ὄρβηλος ὄρος (n. *Perin Dagh)* 1, 1, 5.
Ὀρδάνης 6, 27, 3.
Ὀρεστίς 6, 28, 4.
Ὀροβάτις Indiae 4, 28, 5.
Ὀρόντης ὁ Περδίκκου 1, 14, 2.
Ὀρόντης Armeniis praefectus 3, 8, 5.
Ὀροντοβάτης Cariae praefectus 3, 8, 5. Halicarnassi 1, 23, 1. victus 2, 5, 7.
Ὀρφεύς 1, 11, 2.
Ὀρχόμενος 1, 9, 10.
Ὀσσάδιοι Ἰνδοί 6, 15, 1.
Ὀτάνης maris Erythraei accolis praefectus 3, 8, 5.
Οὔξιοι Cossaeis finitimi 7, 15, 1. Darēi socii 3, 8, 5. 11, 5. ab Alexandro victi 3, 17, 1. 7, 10, 5.

Π.

Πάγγαιον ὄρος (n. *Pirnavi)* 1, 11, 4.
Παίονες 1, 5, 1. Alexandri milites 2, 7, 5. 9, 2.
Παιτικὴ χώρα 1, 11, 4.
Παλαιστίνη Συρία (n. *Falastin)* 2, 25, 4. cf. 7, 9, 8.
Παλλακόπας ποταμός 7, 21, 1 ss.
Παμφυλία 1, 24, 3. 5, 25, 4. Tauro a Cilicia divisa 3, 28, 5. 5, 5, 2.
Παμφύλιοι 5, 5, 2.
Πανήγορος ἑταῖρος 1, 12, 7.
Πανταλέων praesidiis Memphidis praefectus 3, 5, 3.
Παντόρδανος Cleandri filius turmae Leugaeae praefectus 2, 9, 3.
Παραιτάκαι recepti 3, 19, 2. eorum terra (n. *Parvatuka)* 4, 21, 1. 22, 1.
Παραιτόνιον Libyae 3, 3, 3.
Πάραλος navis 3, 6, 2.
Παραπαμισάδαι 4, 22, 4. 5, 3, 2 s. 6, 26, 1. equites 5, 11, 3. satrapae Tyriaspes 4, 22, 5. Oxyartes 6, 15, 3.
Παραπάμισος ὄρος (n. *Hindu-Kusch)* 5, 3, 3. 5, 3.
Παραναία 2, 7, 5.
Παρθυαῖοι 3, 11, 4. 19, 1.

20, 3. 25, 1. ad Taurum 5, 5, 2. equites 7, 6, 3. praeest iis Phrataphernes 3, 8, 4. satrapes 3, 23, 4. Barzanes a Besso factus 4, 7, 1. recepti 7, 10, 6. satrapes Amminapes, ἐπίσκοπος Tlepolemus 3, 22, 1.

Παρμενίων Philotae filius 3, 11, 10 exercitum in Asiam traiicit 1, 11, 6. cum imperio 1, 14, 1. 17, 2. 18, 1. 24, 3. 29, 3. 2, 4, 3. 5, 1. 8, 4. 9 s. 3, 11, 10. 14, 6. 15, 1. 4. 18, 1. 19, 7. Damascum et Darēi apparatum regium capit 2, 11, 10. 15, 1. coniurationem detegit 1, 25, 4 ss. eius ad Alexandrum epistola 2, 4, 9 s. eius consilia 1, 13, 3 ss. 18, 6. 2, 25, 2. 3, 10, 1. 18, 11. occisus 3, 26, 4. 4, 14, 2. 6, 27, 3. cf. Nicanor et Philotas.

Παρύσατις Ochi filia 7, 4, 4.

Πασαργάδαι 3, 18, 10. 7, 19, 2. Persidis 6, 29, 1. regia 3, 18, 11. 6, 30, 1. et Persepolis 7, 1, 1.

Πασικράτης 2, 22, 2.

Πασιτίγρης (n. *Kuren)* 3, 17, 1.

Πάταλα Indi Delta (Ind. *Pôtala)* 5, 4, 1. maius Aegyptio 6, 17, 2. insula 6, 18, 3. terra 6, 17, 2. 5. et oppidum 6, 17, 5. 21, 3. arx munitur 6, 18, 1. 20, 1.

Παταλεῖς 6, 17, 2. 5.

Πάταρα Lyciae 1, 24, 4.

Πάτροκλος 7, 16, 8. eius tumulus coronatus 1, 12, 1.

Παυσανίας ἑταῖρος Sardium arci praefectus 1, 17, 7.

Παύσιππος Λακεδαιμόνιος 3, 24, 4.

Παφλαγόνες recepti 2, 4, 1. 5, 24, 4.

Πειθαγόρας μάντις 7, 18, 1.

Πείθων σωματοφύλαξ **6, 28, 4. coronatus 7, 5, 6. Serapidem consulit 7, 26, 2.**

Πείθων ὁ Ἀγήνορος **Indiae partis satrapes 6, 15, 4. contra Musicanum missus 6, 17, 1.**

Πείθων ὁ Σωσικλέους **4, 16, 6.**

Πεισαῖος **6, 28, 4.**

Πελάγων Ἐφέσιος **1, 17, 12.**

Πελλαῖος Πολέμων **3, 5, 3.**

Πελλίνα **Thessaliae 1, 7, 5.**

Πελοπόννησος **(n. *Morea)* 1, 7, 4. composita a Philippo 7, 9, 5. milites ex ea conducuntur 1, 24, 2. 2, 2, 4. 20, 5. res novae 3, 6, 3.**

Πέργη **Pamphyliae 1, 26, 1. 27, 5.**

Περδίκκας **ex Orestide 6, 28, 4. Orontae filius 1, 14, 2. Thebanos aggreditur 1, 8, 1 ss. eius *φάλαγξ* 1, 14, 2. *τάξις* 1, 6, 9. 20, 5. 21, 1. cl. 3. 2, 8, 3. 3, 11, 9. *ἱππαρχία* 5, 12, 2. 22, 6. 6, 6, 4. 6. cum imperio 4, 16, 2. 22, 7. 30, 9. 6, 9, 1. 15, 1. oppidum condit 4, 28, 5. *σωματοφύλαξ* 4, 21, 4. 5, 13, 1. 6, 11, 1. 28, 4. uxorem ducit 7, 4, 5. coronatur 7, 5, 6. mors 7, 18, 5.**

Περίνθιοι **2, 14, 5.**

Περκώτη **Phrygiae ad Hellespontum 1, 12, 6.**

Περσίδας **Menesthei filius turmae praefectus 2, 9, 3.**

Πέρσαι **1, 1, 2. cl. 7, 9, 5. reges et res gestae 2, 14, 4 ss. quales olim 5, 4, 5. imperium 5, 25, 5. 7, 10, 5. munimenta 7, 7, 7. cum Macedonibus iuncti 7, 11, 9. milites 7, 23, 1 ss. aliqui Alexandri *συγγενεῖς* facti 7, 11, 1. 6. divitiae 3, 18, 10. 19, 7. 7, 9, 8. satrapes Ariobarzanes**

3, 18, 2. Phrasaortes 3, 18, 11. Orxines 6, 29, 2. 30, 1. Peucestas 6, 30, 2. 7, 23, 1. 3. 24, 1.
Περσέπολις (n. *Istáchar)* 7, 1, 1.
Περσεύς 3, 3, 1 s.
Περσικὸς ὁ κόλπος 6, 19, 5. mare 5, 26, 2. 7, 1, 1. 3. 16, 2. 19, 3. regia 3, 18, 11. victus et cultus 6, 30, 3. vestitus ib. 7, 8, 2. *στολή* 3, 25, 3. *σκευή* 7, 29, 4. cl. 6, 3. cidaris 4, 7, 4. *νόμος* 7, 6, 2. 24, 3. agema 7, 11, 3.
Περσίς, γῆ (n. *Fars* v. *Farsistan)* 6, 29, 1. 7, 23, 1. maritima 6, 28, 7. *ἡ Περσὶς γῆ* 7, 3, 1. *αἱ Περσίδες πύλαι* 3, 18, 2.
Πετίνης Persarum dux ad Granicum 1, 12, 8. occisus 1, 16, 3.
Πέτισις νομάρχης 3, 5, 2. Aegyptius *νομάρχης* 3, 5, 2.
Πευκελαῶτις Ἰνδικὴ χώρα (n. *Pakkheli)* 4, 22, 7. 28, 6.
Πευκέστας Macartati filius, Aegypti praetor 3, 5, 5.
Πευκέστας ὁ τὴν ἱερὰν ἀσπίδα φέρων 6, 9, 3. Alexandrum servat 6, 10, 1 s. 11, 7. *σωματοφύλαξ* 6, 28, 3 s. Persarum satrapes ib. 6, 30, 2 s. 7, 6, 3. 23, 1 ss. 24, 2. coronatus 7, 5, 4. Serapidem consulit 7, 26, 2.
Πεύκη Istri insula 1, 2, 2. 3, 3.
Πήλιον urbs 1, 5, 5.
Πηλούσιον Aegypti 3, 1, 1. 3, 5, 3.
Πηνειὸς ποταμός (n. *Salambria)* 4, 6, 7.
Πιερὶς γῆ 1, 11, 2.
Πίμπραμα Indiae 5, 22, 3.
Πίναρα Lyciae (n. *Minara)* 1, 24, 4.
Πίναρος ποταμός 2, 7, 1. 8, 5. 10, 1.
Πίνδαρος. Eius domus et posteri 1, 9, 10.
Πιξώδαρος Κάρ 1, 23, 7.
Πισαῖος 6, 28, 4.
Πισίδαι 1, 24, 6. 27, 5. 28, 1.
Πλαταιαί restitutae 1, 9, 10. Plataeensium clades 1, 9, 5. 7. saevitia 1, 8, 8.
Πλειάδες 6, 21, 2. 7, 21, 4.
Πνυταγόρας 2, 20, 6. 22, 2.
Πολεμοκράτης v. *Κλέανδρος, Κοῖνος*.
Πολέμων ὁ Ἀνδρομένους accusatus 3, 27, 1.
Πολέμων ὁ Μεγακλέους ἑταῖρος 3, 5, 3.
Πολέμων ὁ Θηραμένους ναύαρχος 3, 5, 5.
Πολύδαμας ἑταῖρος 3, 26, 3.
Πολυδέκτης 3, 3, 1.
Πολυδεύκης 4, 8, 3.
Πολύδωρος Labdaci pater 2, 16, 2.
Πολυειδής 3, 19, 6.
Πολύευκτος 1, 10, 4.
Πολυσπέρχων Simmiae filius. eius *τάξις* 2, 12, 2. 3, 11, 9. 4, 22, 1. 25, 6. 5, 11, 3. 6, 5, 5. Bactris relictus 4, 16, 1. in Macedoniam missus 7, 12, 4.
Πολυτίμητος amnis (n. *Serafschàn)* 4, 5, 6. 6, 5, 7.
Ποῦρα Gedrosiae 6, 24, 1.
Πράκτιος ποταμός 1, 12, 6.
Πρίαμος 1, 11, 8.
Πρίαπος (cuius rudera prope *Karabogha)* 1, 12, 7.
Προΐξης Persa satrapes ad Caucasum 3, 28, 4.
Προμηθέως τὸ ἄντρον 5, 3, 2.
Προποντίς (n. mare *Marmara)* 4, 15, 6.
Πρωτέας Andronici filius classi praefectus 2, 2, 4 s. ad Alexandrum venit 2, 20, 2.
Πρωτεσίλαος 1, 11, 5.

Πρωτόμαχος τοῖς προδρόμοις praefectus 2, 9, 2.
Πτολεμαῖος ὁ Λάγου. Lagi filius, Eordaeus 6, 28, 4. Philippo regnante exsul 3, 6, 5. revocatus fit *σωματοφύλαξ* 3, 6, 6. 4, 8. 9. 15, 8. 6, 28, 4. Alexandrum comitatur 2, 11, 8, 5, 13, 1. falso a quibusdam tradi hunc ab eo servatum esse 6, 11, 8. coniurationem detegit 4, 13, 7. cum imperio 3, 18, 9. 29, 7. 4, 16, 2. 21, 4. 24, 8. 10. 25, 2 ss. 5, 23, 7. 24, 1 ss. 6, 5, 6 s. 7, 15, 3. Aornum expugnat 4, 29, 1 ss. 30, 1 ss. Indorum ducem caedit 4, 25, 3 s. Bessum persequitur 3, 29, 7. et capit 3, 30, 1 ss. vulneratur 4, 23, 3. coronatur 7, 4, 6. uxorem ducit 7, 4, 6. postea rex prooem. 2. cum Perdicca bellum gerit 7, 18, 5.
Alexandri res gestas conscripsit prooem. 1 s. ab Aristobulo discrepabat 4, 3, 5. neuter de Indo ponte iuncto quidquam prodiderat 5, 7, 1. eum maxime sequutus est Arrianus 6, 2, 4. cf. Aristobulos. eius auctoritas de re militari 5, 14, 5. de Thebis expugnatis 1, 8, 1. de caesis 1, 2, 7. 2, 11, 8. de captivis 4, 3, 5. 25, 4. de Uxiis receptis 3, 17, 6. de Philotae supplicio 3, 26, 2. de Alexandri vulnere 6, 10, 1. 11, 8. de sacris ab eo factis 5, 28, 4. solius Acesinis magnitudinem commemoravit 5, 20, 8. cf. Aristobulus.
Πτολεμαῖος ὁ Φιλίππου turmae praefectus 1, 14, 6.
Πτολεμαῖος ὁ Σελεύκου σωματοφύλαξ βασιλικός 1, 24, 1. exercitum adducit 1, 29, 4. ad Issum cecidit 2, 10, 7.
Πτολεμαῖος ὁ σωματοφύλαξ (*ὁ βασιλικός*) cecidit 1, 22, 4. 7.
Πτολεμαῖος Thracum praetor 4, 7, 2.
Πτολεμαῖος incertum quis Cariae praefectus 1, 23, 6. Orontobatem vincit 2, 5, 7. Ptolemaei incertum cuius *τάξις* 2, 8, 4.
Πυδναῖος Πανταλέων 3, 5, 3.
Πυθόδημος ol. III, 1. archon 1, 1, 1.
Πυθοφάνης 6, 27, 1.
Πύλαι, Θερμοπύλαι 1, 7, 5. v. *Ἀμανικαί, Κιλίκιαι, Κάσπιαι, Περσίδες.*
Πύραμος ποταμός (n. *Dschechun*) 2, 5, 8.
Πῶρος Indiae rex 5, 8, 4. 20, 2, 5. vincitur 5, 9, 1. 19, 3. Alexandri socius 5, 21, 2. 24, 4. donatur 5, 20, 4. 21, 5. 6, 2, 1.
Πῶρος ὁ κακός 5, 21, 2.

P.

Ῥάγαι opp. (n. *Raï* rudera) 3, 20, 2.
Ῥαδαμάνθυς 7, 29, 3.
Ῥαμβακία Oritarum 6, 21, 5.
Ῥεομίθρης Persarum ad Granicum dux 1, 12, 8. ad Issum occisus 2, 11, 8. Phrasaortae pater 3, 18, 11.
Ῥῆνος Κελτικός 5, 7, 2.
Ῥόδιοι τοξόται 2, 7, 8. *ναῦται* 2, 20, 2.
Ῥοισάκης 1, 15, 7.
Ῥωμαῖοι. Eorum fama 7, 1, 3. num legatos ad Alexandrum miserint 7, 15, 5. quomodo Aegyptum administrent 3, 5, 7. quomodo pontes faciant 5, 7, 2.

Ῥωξάνη, Oxyartae filia, Alexandri uxor 4,19, 5. 20, 4. 6, 15, 3. 7. 4, 4.

Σ.

Σαβάκης Aegypti satrapes ad Issum occisus 2, 11, 8.
Σαβίκτας Cappadocum satrapes 2, 4, 2.
Σαγαλασσὸς πόλις 1, 28, 2.
Σαγγαῖος 4, 22, 8.
Σάγγαλα πόλις 5, 22, 4—24, 8.
Σαγγάριος ποταμός (n. *Sakavija*), de eius fontibus et cursu 1, 29, 5.
Σάκαι Σκύθαι 3, 8, 3. 11, 4. 7, 10, 5.
Σακεσίναι 3, 8, 4. 11, 4.
Σαλαμίς 6, 11, 6.
Σαλμακίς Halicarnassi arx 1, 23, 3.
Σάμβος Indorum montanorum satrapes 6, 16, 3.
Σάμος νῆσος 1, 19, 8. 5, 5, 2.
Σανδρακόττος rex Indorum 5, 6, 2.
Σαρδανάπαλος 2, 5, 3.
Σάρδεις (n. *Sart*) 1, 17, 3. 24, 3. arx 3, 16, 5. 1, 17, 5.
Σατιβαρζάνης Ariorum satrapes 3, 8, 4. ab Alexandro receptus 3, 25, 1. deficit 3, 25, 5. occisus 3, 28, 2.
Σατράκης Scytharum dux 4, 4, 8.
Σάτυρος 3, 28, 4.
Σαυρομάται 1, 3, 2.
Σελγή, Σελγεῖς 1, 28, 1.
Σέλευκος Ptolemaei pater 1, 24, 1. 29, 4. 2, 10, 7.
Σέλευκος ἑταῖρος 5, 13, 1. τοῖς ὑπασπισταῖς τοῖς βασιλικοῖς praefectus 5, 13, 4. phalangi 5, 16, 3. uxorem ducit 7, 4, 6. Serapidem consulit 7, 26, 2. rex potentissimus 7, 22, 5. cf. 5, 13, 1. ad Ipsum 7, 18, 5.
Σεμέλη 2, 16, 1.
Σεμίραμις 1, 23, 7. eius in Indiam expeditio 6, 24, 2 s.
Σεραπίς Babylone cultus 7, 26, 2.
Σηστός 1, 11, 5, 6.
Σιβύρτιος Carmaniae, postea Arachosiae et Gadrosiae satrapes 6, 27, 1. cl. 5, 6, 1.
Σίγειον (n. *Ienischehr*) 1, 12, 1.
Σίγριον Lesbi promontorium (n. *Cap Sigri*) 2, 1, 2.
Σιγών Phoenices 2, 13, 8.
Σίδη (n. *Eski Adalia* rud.) 1, 26, 4.
Σιδών (n. *Saida*) 2, 20, 3. 5. 6. 9. 21, 1. 8. 22, 6. 24, 1. 3. ab Alexandro recepta 2, 15, 6. naves 2, 19, 6.
Σιδώνιοι 2, 15, 6. 20, 1.
Σικελία 7, 1, 3.
Σίλφιον silphium 3, 28, 6.
Σιμμίας v. Πολυσπέρχων.
Σιμμίας Amyntae τάξει praefectus 3, 11, 9. 14, 4.
Σιμμίας, ὁ Ἀνδρομένους accusatus et absolutus 3, 27, 1.
Σινδίμανα Indiae (n. *Sihwan*) 6, 16, 4.
Σινώπη (n. *Sinub*) 7, 2, 1.
Σισικόττος Assacenorum satrapes 5, 20, 7.
Σισίνης 1, 25, 3.
Σισίνης ὁ Φραταφέρνους 7, 6, 4.
Σιτακηνοί 3, 8, 5. 11, 5.
Σιτάλκης Thracum dux 1, 28, 4. 2, 5, 1. 9, 3. 3, 12, 4. in Media relictus 3, 26, 3. supplicio affectus 6, 27, 4.
Σῖφνος νῆσος (n. *Siheno*) 2, 2, 4. 13, 4.
Σκιώνη expugnata 1, 9, 5.
Σκύθαι Istri accolae 1, 3, 2. maxima Europae natio 4, 1, 1. legati ad Alexandrum 7, 15, 4. Asiani 3, 8, 3. Cyri in eos expeditio 3, 27, 4. 4,

11, 9. 5, 4, 5. Darēi 4, 11, 9. equites Darēi socii 3, 8, 6. 11, 6. 13, 3. 19, 3. νομάδες 4, 5, 3. 7, 16, 4. Alexandri hostes 4, 3, 6. 4, 1. 5, 3. 6, 1. legati ad eum 4, 5, 1. 15, 1. in deserta reiecti 5, 25, 5. ἡ ἔρημος τῆς Σκυθικῆς 4, 5, 4. rex 4, 5, 1. 15, 1. οἱ σατράπαι οἱ τῆς Σκυθικῆς χώρας καὶ ὅσοι ἄλλοι δυνάσται κατὰ τὴν γῆν τὴν Σκυθίδα 4, 15, 3. eorum κοινόν 4, 5, 1. expeditionem in eos meditatur Alexander 4, 1, 2. 7, 1, 3. v. Ἄβιοι.

Σμύρνη Aeolidis 5, 6, 4.

Σογδιανή (n. Buchara, cuius pars etiam nunc *Sogd)* 3, 28, 9. 4, 16, 1. Massagetis confinis 4, 17, 4. regia 3, 30, 6. 4, 5, 3. πέτρα 4, 18, 4. oppida constituta 4, 16, 3.

Σογδιανοί Besso parent 3, 8, 3. contra Alexandrum 4, 1, 5. satrapes eius non parent 4, 15, 7. equites 3, 28, 10. Alexandri 5, 12, 2. 7, 6, 3. legebantur 3, 7, 7.

Σόγδοι Ἰνδοί 6, 15, 4.

Σόλοι (n. *Mesetlii)* 2, 5, 6. 8. 6, 4. 20, 2. puniti 2, 5, 5. pars poenae remittitur 2, 12, 2.

Σόλων 7, 16, 7.

Σούνιον (n. Cap *Colonne)* 6, 11, 6.

Σουσία Ariae 3, 25, 1.

Σουσιανὴ χώρα 3, 16, 9.

Σουσιανοί 3, 8, 5. 6, 28, 6.

Σούσιοι 3, 11, 3. recepti 3, 16, 6. 5, 25, 5. 7, 9, 8. eorum satrapes 3, 16, 6—9. 19, 2.

Σπάρτη ab Epaminonda territa 1, 9, 4.

Σπιθριδάτης Ioniae et Lydiae satrapes 1, 12, 8. ad Granicum occisus 1, 15, 8. 16, 3.

Σπιτάκης Indorum νομάρχης 5, 18, 2.

Σπιταμένης equitibus Sogdianis praefectus 3, 28, 10. Bessum prodit 3, 29, 6 s. 30, 1 s. Maracanda oppugnat 4, 3, 6 s. vincit excurrentes 4, 5, 2 ss. eum persequitur Alexander 4, 6, 3 ss. rursus Macedonas aggreditur 4, 16, 4 ss. 17, 4 ss.

Σπιταμένης Βάκτριος 7, 4, 6.

Σταμένης Babylonis satrapes 4, 18, 3.

Στασάνωρ ἑταῖρος, Ariorum satrapes 3, 29, 5. 4, 7, 1. 18, 1. Drangum 4, 18, 3. Ariorum et Zarangum 6, 27, 3. 6. 29, 1.

Στράτων 2, 13, 7 s.

Στρυμὼν ποταμός (n. *Struma)* 1, 11, 3.

Στυμφαία 1, 7, 5.

Σύλλιον 1, 26, 5.

Σύρα 4, 13, 5.

Συρία καὶ Φοινίκη 3, 1, 2. ἡ κοίλη 2, 13, 7. ἥ τε κοίλη καὶ ἡ μέση τῶν ποταμῶν 5, 25, 4. 7, 9, 8. οἵ τε ἐκ Κοίλης Συρίας καὶ οἱ ἐκ τῆς μέσης τῶν ποταμῶν 3, 11, 4. satrapes Mazaeus 3, 8, 6. Arimmas 3, 6, 8. Asclepiodorus ib. 4, 13, 4. cf. 4, 7, 2. Menes 3, 16, 9. ἡ Παλαιστίνη καλουμένη Συρία 2, 25, 4. cf. 7, 9, 8.

Σύροι οἱ ἐκ τῆς κοίλης καὶ ὅσοι τῆς μεταξὺ τῶν ποταμῶν Συρίας 3, 8, 6.

Σύρμος rex Triballorum 1, 2, 2. 4, 6.

Σύρφαξ 1, 17, 12.

Σωκράτης ἰλάρχης 1, 12, 7. 14, 1. 6, 15, 1.

Σωπείθης rex Indorum 6, 2, 2.

Σώπολις equitibus praefectus 1, 2, 5. 3, 11, 8. in Macedoniam missus 4, 18, 3. Hermolai pater 4, 13, 2.
Σωσικλῆς 4, 16, 6.
Σώστρατος Amyntae filius Alexandro insidiatur 4, 13, 3. punitus 4, 14, 3.
Σῶχοι 2, 6, 1.

T.

Ταίναρον promontorium (n. Cap *Matapan)* 2, 13, 6.
Τάναϊς ποταμός (n. *Dori)*, qui Europam et Asiam dividit 3, 30, 8.
Τάναϊς v. *Ἰαξάρτης* (n. *Sir)*.
Τάξιλα 7, 2, 2. urbs maxima inter Indum et Hydaspem 5, 3, 6. 8, 2.
Ταξίλης Indorum regulus 4, 22, 6. 5, 3, 5. donatus 5, 8, 2. ad Porum missus 5, 18, 6. cum eo reconciliatus 5, 20, 4. Indiae partem administrandam accipit 6, 27, 2.
Τάπουροι (n. *Taberistân)* 3, 11, 4. 23, 1. Persidi vicini 7, 23, 1. equites Phratapherne duce 3, 8, 4. satrapes Autophradates 3, 23, 7. 24, 3.
Ταρσός (n. *Tersûs)* 2, 4, 5 s. 5, 2. 8. 6, 4.
Ταρτησσός Phoenicum colonia 2, 16, 4.
Ταυλάντιοι et rex eorum Glaucias 1, 5, 1 ss. 6, 1 ss.
Ταυρίσκος 3, 6, 7.
Ταῦρος ὄρος 2, 4, 7. 3, 28, 5. v. inprimis 5, 5, 2 ss. 6, 1 ss. Asia cis Taurum 3, 6, 4. cl. 6.
Ταύρων 5, 14, 1. 16, 3.
Τελμισσεῖς recepti 1, 24, 4. *σοφοὶ τὰ θεῖα ἐξηγεῖσθαι* 2, 3, 3 s. cf. Aristander.
Τελμισσεὶς Πισιδῶν 1, 27, 5 ss. 28, 1.
Τενέδιοι Tenedii a Persis subacti 2, 2, 2 s. deficiunt 3, 2, 2.
Τένεδος a Persis recepta 2, 2, 2 s.
Τερμησσὸς πόλις 1, 27, 5. 28, 2.
Τήλεφος ἑταῖρος 6, 23, 6.
Τίγρης ποταμός (n. *Didschleh* v. *Schatt)* 3, 7, 4 s. 7. 5, 7, 2. 7, 7, 6 s. 16, 5. unde ortus 5, 5, 5. ostium 6, 19, 5: 28, 6. 7, 1, 1. Euphrate humilior fluit 7, 7, 3 s.
Τιμάνδρου τάξις 1, 22, 4.
Τιμόλαος 1, 7, 1.
Τίρυνς Argolidis 5, 26, 5.
Τληπόλεμος Pythophanis filius, *ἑταῖρος*, in Parthyaeis et Hyrcaniis *ἐπίσκοπος* 3, 22, 1. Carmaniae satrapes 6, 27, 1.
Τμῶλος ὄρος Lydius (n. *Bos Dagh)* 5, 1, 2.
Τράλλεις opp. (n. *Aïdin Güselhissar)* 1, 18, 1. 23, 6.
Τραπεζοῦς (n. *Tarabosan)* 7, 13, 4.
Τριβαλλοί Macedonibus infesti 5, 26, 6. 7, 9, 2. res novas moliuntur 1, 1, 4. rex eorum Syrmus 1, 2, 2. 4, 6. vincuntur 1, 2, 4 ss. frustra impugnantur 1, 3, 3 s. dedunt se 1, 4, 6.
Τριόπιον Cariae (n. *Cap Crio)* 2, 5, 7.
Τρίπολις Phoenices (n. *Tarabülüs)* 2, 13, 2.
Τρίπυλον Halicarnassi 1, 22, 1. 4.
Τρωικὸν ἔργον 1, 11, 7.
Τύλος νῆσος 7, 20, 6.
Τυνδαρεύς 4, 8, 2.
Τυριάσπης cum imperio 5, 20, 7. satrapes Parapamisa-

